Broj 1. Pula, u četvrtak dne 19. februara 1914. God. XLV.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. tog cienika ili po dogovoru;

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili polož nicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake nagodini ili K 5·—, odnosno K 2·50 t. pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja | Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. | Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Političko Društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

POZIV

na XII. red. god. skupštinu

koja će se obdržavati četvrtak, dne 5. marča ove godine u 9 sati u jutro u Pazinu, u velikoj dvorani „Narodnoga Doma" sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor članova u društveno vieće.
3. Slučajnosti.

Isti dan, u istoj dvorani, na jedan sat popodne, držati će se sastanak društvenoga vieća, sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor novoga odbora.
3. Slučajnosti.

Ne dodje li dovoljan broj članova na urečeni sat, toda će se držati glavna skupština u 10 sati prije podne a sastanak društvenoga vieća na dva sata popodne, bez obzira na broj prisutnih.

Za društveni odbor

Dr. Dinko Trinajstić
Predsjednik.

Časti svoj jezik!

U „Našoj Slogi" i drugim novinama te na svim skupštinama upućivalo se i upućuje ljude našega roda, da se ponose i diče svojim hrvatskim govorom, jer će tako jedino častiti sami sebe i jezik, kojim ih je mati uzgojila i naučila govoriti.

Po jeziku, kojim govoriš, po jeziku, kojim uzgajaš svoju djecu, po jeziku, kojim obćiš u kući sa ženom i djecom, na ulici i sastancima sa prijateljima, prijateljicama, susjedima i susjedama, upoznat će te pravo drugi, častit će te pravi ljudi i poštene žene te reći: eto ovi su pravi i čestiti ljudi, koji se ne srame svog materinskog jezika, eto poštenih narodnjaka, koji štuju i časte svoj rod i diče se najvećim darom, što ga Bog dao ljudima, materinskim jezikom, govorom svoje krvi, svoga hrvatskoga roda. Tad je to i Bogu pravo i drago jer nam je baš zato dao dar govora, narodni jezik, da se njime svuda i svagdje služimo, a ne da ga zalajujemo i zabacujemo ili što je najgore da svoj narodni materinski jezik zasramujemo.

Pravom narodnjaku još više služi na čast i poštenje, još veća mu je dika i ponos, kad sa svojom dječicom govori ljepim našim hrvatskim jezikom, kad djecu uči, da ljube materinsku riječ i svagdje govore i slave jezik oca i majke, čime će takva djeca pokazati dobar odgoj, poštovanje i poslušnost roditeljima, koji su svu svoju ljubav dali svojoj djeci dok su ih tako čisto uzgojili i pridigli. Da pak roditelji postignu te im djeca ljubavlju i odanom poslušnošću uzvrate tu veliku i neizmernu ljubav, treba da djeci dadu prvi, koji je glavni, odgoj u materinskom jeziku, u govoru vlastitoga naroda, u sladkoj riječi svojih otaca i djedova.

Dogadja se na žalost i sramotu našega naroda ne često nego redovito i uviek, da ona djeca, koju roditelji odgoje u tudjem jeziku, ne samo odpadnu od svoga roda nego, a to je najgore i najteramotnije što se pomisliti može, izgube svako poštovanje prema svojim roditeljima, kojih se ne samo stide i izbjegavaju, nego im se rugaju i sramote svagdje javno i otvoreno. Takva djeca krivnjom vlastitih roditelja postanu pravi jadnici i beskućnici, te kad dodju u odrastu dobu, dobu spoznaje i osvješćenja, u borbu života, upoznav nehaj i grješni nemar, krivnju svojih roditelja, izgubljeni u tudjem svietu i silom priklopljeni tudjem narodu, proklinju vlastite roditelje, krv svoje krvi, što su radi grieha oca i majke prezreni i žigom odroda za sve vieke označeni na svakom koraku svog života, nazivani izdajicama roda svoga! Ščavo, rob, sluga, hlapac, to su riječi, koje im prišiva svaki najgori bitanga i propalica tudjega roda! Samo ove grozne posljedice svoje djece imali bi imati pred očima oni roditelji, koji sa svojom djecom govore tudjim jezikom i u tudje škole šalju svoj pomladak.

Pa ne samo to. Mi otvoreno kažemo, a i svaki pravi i pošteni čovjek kazati će, da roditelji, koji ne govore sa svojom djecom u svom narodnom, materinskom jeziku i ne šalju svoju djecu u narodne škole, ti roditelji nemaju ni malo ljubavi prema svojoj djeci, nemaju ni duše ni srca, ni čuvstva da im djeca postanu plemenita i dobra a kad odrastu i podju u borbu života trbuhom za kruhom postanu čestiti i vriedni gradjani u tudjem svietu i u svom vlastitom narodu. To su najveći i najteži griesi, koje nose i čute takva djeca, a jedino krivnjom nemarnih i bezdušnih roditelja.

Ove redke napisali smo da potaknemo naše ljude osobito u Puli na razmišljanje, kakovu krivicu čine svojoj djeci oni roditelji, koji tudjinskim odgojem prouzrokuju svojoj krvi sve one posljedice što smo ih gore istaknuli. Ispika onih ili umiranje savjesti, koji u kući govore s djecom talijanski, a kamje upiću istu u hrvatsku školu, ili onih, koji toboše umire narodnu svjest, da u kući govore hrvatski a djecu upišu u talijansku ili njemačku školu, veliki je ne samo narodni grieh, nego počinjaju na vlastitoj djeci narodno ubojstvo, tim groznije, što se počinja na njeznom, neodgovornom stvoru, na biću kojem treba da pravi i sdušni roditelji posvete svu svoju očinsku i materinsku ljubav i njegu. A ta ljubav i njega je najsvetija, prirodna i brižno čuvana dodar kod nerazumnih i najdivljih životinja.

Nije dosta, kad se čuje od mnogih i mnogih ljudi našega roda i jezika koji sebe radi tudjeg odgoja svoje djece, ispričavaju: zna, zna, razumi sve po našu (a u istinu nezna ni rieči) a ćemo ga stavit u hrvatsku školu; nije dosta da ga škola mora naučit materinski jezik; uzgoj u kući, od roditelja, nadopunjuje škola, a uzgoj u školi mora nadopuniti dom t. j. roditelji, u kući i vani!

Po tome dakle naš slavenski narod osobito u Puli, radi kojeg ponajviše i napisasmo ova razmatranja, treba da u kući uzgaja djecu u materinskom jeziku, a kad odrastu za školu, da svoju djecu upišu u narodnu školu a ne u tudju, talijansku ili njemačku, jer iz tudjih škola osobito početnih, slavenska djeca nikad neće izaći pravi ljudi, pošteni rodoljubi, čestiti sinovi ni oduševljeni ljubitelji svoje domovine, ni roda ni jezika. A što takvih mnogo ne imamo, krive su jedino tudjinske škole, u kojima se odgojilo mnogo naših sada izgubljenih sinova; rod naš dobio je u njima izim neprijatelja samo mlitavaca i puzavaca, koji su nam pred tudjim narodima samo na sramotu, jer tudjinci te jadnike samo izrabljuju da čim više sunarodnjaka privabe u vrtlog služničtva koje nije ništa gore od narodnog odpadničtva.

Sa svime ovime još nismo dosta prikazali strahotu i veliku štetu, što ju nanosi tudjinski odgoj djece samim roditeljima, hrvatskom rodu i jeziku. Ako ovaj mali prikaz gane srca i otvori oči nesvjestnima i nemkim, tada će našem hrvatskom rodu zasjati bolji dani i tada će se svuda čuti naša domaća riječ, što će se postići samo time, kada budu naši ljudi uzgajali svoju djecu u kući i vani materinskim jezikom i za školu sposobnu djecu upisivali u hrvatske škole. Tako će se naš rod ojačati i učvrstiti, te će se dičiti i ponositi svojim milim materinskim jezikom, na čast svega hrvatskoga i slavenskoga roda.

U čašćenju, poštivanju i njegovanju svoje narodne riječi nema pregovaranja, nego: tudje poštuj a svojim se diči!

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Plesa za hrvatske škole u Puli.

U nedjelju dne 1. febrara t. g. obdržavao se u Puli običajni kao svake godine ples za hrvatske škole u Puli. Ako su prošlih godina ti plesovi ispali sjajno, to je ovaj od ove godine nadkrilio sve dosadanje toli svojim sjajem i mnogobrojnim posjetom koli materijalnim uspjehom. Sve prostorije Narodnog Doma vrvile su od mnogobrojnog svieta, a plesna dvorana bila je te večeri pretjesna za onoliki broj plesača i plesačica. Drugu četvrtku, poslije ponoći, plesalo je do 80 parova, a skoro toliko moralo je sa strane žalit što dvorana nije veća. Cielu veče pak vladao je plesom najljepši sklad i mir, i svakomu je odsjevalo s lica veselje i zadovoljstvo radujuć se što toliko srdaca vruće bije za prospjeh naše materinske rieči, koju šire i gaje naše hrvatske škole u Puli. I tako to potrajalo sve 5 sati u jutro, do svršetka plesa.

Točan materijalni uspjeh plesa ne možemo već danas iskazati, jer se imaju namiriti razni računi i likvidirati razni prinosi, ali ipak iz približnog računanja ostat će iz tog plesa za naše hrvatske škole blizu 2500 kruna čistoga. Sjajan, neočekivan uspjeh!

Da je takav uspjeh ima se u prvom redu zahvaliti marljivom kombinovanom odboru naših velevriednih gospodja i gospodjica i omladinaca pod predsjedničtvom neumornog pregaoca dr. Rudolfa Pederina. Osobito pak ide svaka posebna pohvala silavom nastojanju rodoljubnih gospodjica, medju kojima se istieale osobito učiteljice naših škola i kćerke našega starine dr. Laginje, koje su počitovano i ustrajno tržile i najneznatnije stvari samo da što više utrše u korist hrvatskih škola. Hvala svima tima i onima, koji su budi kako doprinieli tomu krasnom uspjehu, koji cielomu našemu rodu služi samo na čast. Za tu prigodu izdao je odbor vrlo lieno uredjeni list „Hrvatska Misao" sa poučnim i rodoljubnim člancima o njegovanju materinske rieči i osvještanju narodne svisti iz pera naših priznatih književnika i pjesnika Cara-Emina i Katalinića-Jeretova, dr. Zuccona, dr. Pederina i drugih. I taj krasan list pridonio je svoju lieponi uspjehu plesa, a još ljepšemu će tek pridonieti, kad naš narod pomno pročita i dobro upamti one liepe pouke i svagdje budu ovršivao iste. Bez velike buke i najmanje reklame, skladno i dostojno ovršilo se ovo naše narodno veselje na radost i ponos svih rodoljubnih srdaca i Bože daj, učestala nam takova narodna slavlja!

Predavanje prof. Šilovića.

Na Svjećnicu dne 2. t. mj. držao je u dvorani Narodnog Doma sveučilišni profesor iz Zagreba dr. Josip Šilović predavanje „Pijanstvo i zločin" t. j. utjecaj pijanstva na razna zločinstva, koja čovjek počini u pijanom stanju. Prostrana dvorana Narodnog Doma bila je puna punceta našega naroda svih slaleža, tako da je učenog predavača slušalo preko 1000 naroda. Predavanje je učeni profesor započeo u 4½ s. po p., i kroz cieli sat raznim primjerima i statističkim podatcima kažnjenika u velikim hrvatskim kaznionama Lepoglavi i Mitrovici prikazao pogubne posljedice pijanstva, koje je većinu tih kažnjenika navelo na zločin i dovelo u kaznionu na okajanje.

U nabrajanju primjera i statističkih podataka o zločinima, koje je prouzročilo pijanstvo, bavio se predavač većinom hrvatskim narodom i iznio da od svih počinjenih zločina odpada 48 do 52 od stotine prouzročenih usljed pijanstva a u Hrvatskoj 56. Uz to je predavač navio takodjer po statističkim podatcima, da je najviše zločinstva prouzročenih usljed pijanstva počinjeno najviše u nedjelju 22 od sto, onda subota, pak ponedjeljak itd. sve manje u druge dane tjedna, a gledo mjesta počinjenih zločina 35 od sto dogodi se u krčmi. Uz to je predavač iznio na koncu strahovite posljedice pijanstva za dušu i tijelo čovjeka, te porod i poraznim sta-

tističkim podatcima prikazao ludilo, koje u preko 60 od sto slučajeva nastaje uslied uživanja alkohola, pijanstva, te kršljavost djece duševnu i tjelesnu dok napokon u četvrtom koljenu rod pijanice sasma ne izumire. Zgodno je također istaknuo učeni profesor kako se moramo čuvati najvećeg neprijatelja ljudskog roda, alkohola, već radi vlastitog poroda, tim više pak mi u ovim stranama, na granicama našeg hrvatskog roda, da nam porod bude zdrav i jak, da se ovdje, gdje dolazimo u dodir sa stranim narodom, uzmognemo to jače i uspješnije oduprieti pogibelji previade i propasti u borbi s tudjim narodom, s kojim na narodnostoj granici dolazimo danomice u sukob.

Predavanje je občinstvo slušalo i pratilo občenitim zanimanjem i bez ikakvog umora, jer je predavač svojim zvonkim i razgovjetnim i pučkim načinom govora i krasnim jezikom znao slušatelje sve do konca uzdržati pomnjive i pozorne. Kad je predavač svršio zahvalno ga je občinstvo toplo i srdačno pozdravilo burnim pljeskanjem i živio-klici.

Na večer priredise ovdješnji Hrvati u počast prof. Šiloviću banket, kojemu prisustvovale liepi broj naše inteligencije. Predavača pozdravio je g dr. Laginja toplim riečima kao slavitog hrvatskog učenjaka, prisnatog i izvan domovine, na što je prof. Šilović odzdravio veseleć se što se nalazi u društvu tolike hrvatske gospode u gradu Puli.

Za ovo liepo predavanje imamo zahvaliti „Narodnoj Radničkoj Organizaciji“ u Puli na čiju zamolbu odazvao se pripravno prof. Šilović. Čujemo da će nam N. R. O. priskrbiti još više ovakovih predavanja; samo napried!

Iz arsenala c. i k. ratne mornarice. Upliv talijanske kamore siže i do arsenala. Ne datiraju tek od juče tužbe na taj upliv; pošto ove ne prestaju počet će mo da ih iznosimo.

Eksponenti su toga upliva brojni talijanski majstori koji zlorabeć svoj položaj grozno gnjave naše radnike zapostavljajuć ih pred talijanskim. A to oni znadu tako oprezno udesiti da prosti neopaženo pred njihovim starješinama.

U podkrijepljenje naše tvrdnje navadjamo ovaj eklatantan dokaz: Prigodom porinuća rat. broda Nj. V. „Kamaleont“ bile su medju radnike razdieljene 43 nagrade u različitim iznosima koji su se kretali oko K 40— Akoprem su radnici koji su kod dieljenja te nagrade u obće dolazili, većim dielom Hrvati ipak je samo jedan od svih nagradu dobio dočim su preostale 42 nagrade razdieljene medju talijansko radništvo, a da nepravica bude veća nagrade su dobili i talijanska dječurlija i žegrti (jer pošasti nijesu mogli doći u obzir) dočim su naši radnici koji su u arsenalskoj službi ostarili ostali praznih ruka.

Ovaj konkretan slučaj iznosimo ovaj put upiruć u nj prstom s prezirom na poštene fabrike da se takovim neprilikama već jednom na kraj stane jer naši ljudi neće da budu više bespravna raja svakom zapostavljena.

Veliki ples Dalmatinskog skupa. Društvo „Dalmatinski skup“, u kojem se kupe svjestniji i rodoljubni Dalmatinci nastanjeni u Puli, priredjuje i ove godine svoj društveni veliki ples dne 21. februara t. g. u velikoj dvorani Narodnog Doma u 8½ sati veče. Ulaznina: članovi K 1 —, obitelj članova K 2 —; nečlanovi, gospoda K 2.—, gospođe K 1.—, obitelj 4 krune.

Ako koji od naših domorodaca nebi primio poziva na taj ples neka se obrati na gg. Dospeta u v. Marinu, Jovanoviću Nikoli Antoniju i Anić-Antoniću, krojačima na riri.

Pjevači „Dalmatinskog skupa“ uzeli su nam u zgodnoj uspomeni, što je učinio

da će i ovogodišnji udovoljiti našem očekivanju u eleganciji, ljepoti i skladnosti, a hrvatske crvenkape resiti će glave naših krasotica, koje daju posebno obilježje plesovima „Dalmatinskog Skupa“ u Puli. Zato u subotu svi na ples „Dalmatinskog Skupa“.

Našim predplatnicima

Radi dugotrajnog štrajka slagara i svega tiskarskog osoblja, koji je zavladao u dobre dvie trećine tiskara u Austriji, naš list ne može ni danas još izaći u redovitoj veličini.

Izdajemo evo danas prvi broj u ovoj godini, ali u manjem obliku pomagavši si nekako uredničtvo samo i pomoću početnika-naučnika, da tako nekako doskočimo velikoj potrebi, što ju čuti naš narod u Istri s neislaženja svog glasila. Izlazeći ovako danas moramo na žalost objaviti, da naš izlazak i u ovakvom obliku neće moć biti redovit, jer početnici-naučnici ne mogu u jedan tjedan složiti ni toliko gradiva što ga iziskuje list i u ovom skraćenom obliku. Radi toga molimo na še vrlo cienjene predplatnike da uvaže ovaj naš težak položaj i potrpe dok se ne sredе prilike izmedju slagara i tiskara, a tada će uredničtvo i uprava svakako predplatnicima nadoknaditi prilozima te kom godine sve izostale brojeve.

Naše vrlo cijenj. dopisnike pak molimo, da za sada svoje sastavke ograniče lih na zgoljne činjenice i sasma kratko, jer inače dok budemo izlazili u ovako smanjenom obliku nebismo mogli radi odmjernog prostora uvrstiti veće dopise.

Pozdravljajuć sve u ovoj godini molimo je, da nam i nadalje uzdrže svoju naklonost i pruže podporu u ovoj našoj teškoj borbi za slobodu i prava hrvatskog i slovenskog roda u Istri.

Narodni Darovi.

Dalmatinski Skup kod svoje glavne skupštine sabrao je u korist Druščе K 15.50. Živili.

Razne primorske viesti

Odlikovanje zastup. Mandića.

Hrvatsko društvo „Strossmajer“ u Trstu imenovalo je svog zaslužnog predsjednika narod. zastupnika prof. Matka Mandića svojim prvim počastnim članom za neumorne zasluge oko promicanja društvenih svrha i za njegov veliki i nesebični dugogodišnji rad na narodnom polju. Zastup. Mandić može biti ponosan na tom odlikovanju, mnogo većem od svih drugih s kolajnama i križevima, jer stečeno ne punjenjem i ulagivanjem te metastazirajem s narodnim pravima, već iskrenim pregnućem i rodoljubnim radom za prava naroda. Takva odlikovanja najbolja su naplata za rodoljubna djela. Živio nam starina zastupnik Mandić!

Zastupnik prof. Vjek. Spinčić u ime dobre ruke dao je početkom godine 1914. zaklade za siromašne pripravnike c. kr. učiteljske škole u Kastu 50 (pedeset) kruna. Dobrotvoru najsrdačnija hvala.

Raspust istarskog sabora.

Carskim patentom od 30. prošl. mj raspustila je vlada istarski zemaljski sabor. Po tome Istra nema više svog zemaljskog zastupstva. Izbori za novi sabor, kako se čuje, sravneti će se još u prvoj polovici ove godine. Kao razlog raspusta navadja se višegodišnje nedjelovanje sabora, jer Talijani na štjetu našemu narodu dozvoliti nisu najprimitivnija prava, ponajglavnije ono, da ne htjedoše priznati nikakve prave saborske jezike u saboru i u zemaljskim uredima. Raspust eto bio bi ni potreban, jer je u ovoj godini svršava mandat za obnovienje. Neke vieste navadjaju za razlog raspusta i to, da se vlada nada od budućeg sabora takav ustav sabora te bude moguće jedini sporazum između obiju narodnosti. Na to se samo sobom nameće, da je milerija Talijani, te ta dana

vljamo najsvečanije, da iz tog brašna neće biti pogače sve dotle, dok se i našem hrvatskom i slovenskom narodu u Istri ne priznade i zajamči podpuni paritet s talijanskim narodom Istre u svim granama zemaljske uprave.

Na to pak osvrnut ćemo se obširnije u jednom od narednih brojeva čim se sredе prilike u našoj tiskari, nastale uslied krzmanja slagara.

Carevinsko vieće odgodjeno.

Za vrieme što naš list nije izlazio nismo mogli donašati izvještaje o radu u carevinskom vieću. Uza sve zasjedanje uradilo se u carev. vieću jako malo, jer je taj rad sprečavala obstrukcija u početku Rusina a pod konac prošlog mjeseca Čeha. Obstrukcija Čeha činila se vladi vrlo opasnom, jer nebi bila mogla u pravo vrieme proturati u parlamentu privremeni proračun, pak je dala radi toga parlamenat odgoditi. To je vlada učinila carskim patentom od 30. prošlog mj., kad je predsjednik najavio zastupnicima u sjednici od istoga dana da će za novu sjednicu obavjestiti zastupnike prismenim prutem. Vlada je pak privremeni proračun stavila u kriepost glasovitim § 14, tim najkomodnijim utočištem austrijanskih vlada, i tako se u Austriji ponajviše vlada § 14, stvorenim navlas zato da se provadja „ustav“ mimo svih ustavnih zakona i zastupnika naroda.

Sastanak naših zastupnika. Povodom raspusta istarskog sabora sastali su se dne 18. t. mj. u Trstu bivši hrvatski i slovenski zastupnici istoga, da viećaju o položaju, koji je uslied toga nastao. Sastanku je predsjedao dr. M. Laginja, te je prihvaćeno više važnih zaključaka, koji se radi takuše ne mogu priobćiti javnosti.

Mostovi na rieci Raši.

Zem. odbor za Istru javlja: Radi trošnosti drvenih mostova na rieci Raši (cesta Labin-Barban) bilo je potrebno ograničiti na tim mostovima prolaz najvećim teretom 2 tonelate.

Ovo ograničenje, označeno na naročitim pločama stavljenim na mostovima, trajat će dotle, dok se ne sagradi novi željezni most, za koji se vode pregovori sa c. k. vladom.

Javna zahvala.

Zminj 30. XII. 1913. Ugodna nam je dužnost, da se najtoplije zahvalimo u ime svoje i sa strane škol. mladeži svim onim, koji su nam bilo koji način priskočili u pomoć te smo mogli da priredimo božičnicu za škol. djecu.

Osobito nas jako blagodarnost veže prema g. opć. savjetniku Matu Petehu njegovoj obitelji, koji su nam išli u svemu na ruku, prema mjesnoj Posujilnici, koja nam je ustupila besplatno svoje prostorije u mlinu te prema slijedećoj gospodi, koja su nas novčano podupria.

Darovali su:

Si. općin. glavarstvo 51·87 K. Posujilnica 30 K, veleč. g. župnik Filipić 20 K, veleuč. g. dr Žigon 20 K; g. Petch Mate 5 kg slatkiša, veleč. g. Kapelan Šebesta 4 K, štovane obitelji: Maurović 10 K, Sufić 5 K, Staner 5 K, Kinkela 5 K; gdjica Legović 5 K, gg. c. k. oružnici 3 K

Učiteljski zbor.

Traži se sluga za našu tiskaru. Nastup odmah. Prednost imadu oni, koji su već radili u kojoj tiskari. Nadalje se traži i jedna djevojka za stroj. Prednost imadu one, koje su već radile na stroju. Nastup odmah.

Poziv.

na red. g. glavnu skupštinu

„Posujilnice u Laništu, r. z. n. neog. j.“ koja će se obdržavati u nedjelju dne 15. marča 1914. u 1½ sata po podne u društvenim prostorijama u Laništu.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Odobrenje računskog zaključka za godinu 1913.
4. Izbor jednog člana nadzornog odbora.
5. Slučajni predlozi.

Ako ne bude u opredijeljeno vrijeme prisutan dovoljan broj zadrugara, držat će se na podlozi § 33. društvenih pravila pô sata kasnije na istom mjestu i s istim dnevnim redom druga glavna skupština, koja će zaključivati bez obzira na broj prisutnih zadrugara.

Odbor.

Br. 155

Oglas natječaja!

Na temelju zaključka općinskog odbora od 7 januara 1914. i na temelju organičkog pravilnika i službene pragmatike za namještenike ove općine otvara se natječaj za popunjenje mjesta pisarnika kod ove općine. Sa ovim mjesto skočana je godišnja plaća od 1200 kr. i 8 kvinkvenija á 60 kr. te pravo na svojedobnu mirovinu u smislu pokrajinskog zakona od 12. VIII. 1907 br. 42.

Natjecatelji moraju dokazati:

a) da su austrijski podanici,
b) da su stari barem 20 godina,
c) da imadu sva gradjanska prava,
d) da su fizično zdravi i
e) da su neporočna glasa i ponašanja.

Osim općenitih kvalifikacija moraju dokazati, da su dobrim uspjehom svršili pučku školu te da su sa istim uspjehom praktičirali barem 3 godine u jednom općinskom uredu ili odvjetnika odnosno da dokažu opću izobrazbu i sposobnost.

Molbe treba predložiti ovome glavarstvu do 20. februara t. g.

GLAVARSTVO OPĆINE
BUZET, 9. januara 1914.
Načelnik:
RASPOLIĆ v. r.

ZAHVALA.

Kratka a kruta bolest oborila mi je jedinog brata, velečasnog gospodina:

Rikarda Ružičku,

predekana buzetskog i župnika ročkog, u prerani grob. U doba teške bolesti a napose na sami dan pokopa iskazana je bila milom pokojniku tolika ljubav i ljubav koli od njegovih vrijednih župljana toli od najbližih i najodličnijih naših slojeva, da ne mogu svim i svakome napose zahvaliti.

Odobodjujem se s toga ovim javnim putem ižreći svim i svima svoju najtoplyju zahvalu iskrenim: „Bog Vam platio!“

Neusporavnog brata ostavih u krilu mile Istre, koju je on tako tarko ljubio; a u njegovu i svoju domovinu Moravu nosim si uz ljutu ranu nad prerano i naglim gubitkom brata-jedinca utješnu spoznaju, da mu je uspomena medju narodom nam bratskim i časna i trajna.

U Ratu, dne 19. januara 1914.

Ivan Ružička
vlasnik drogerije-Vitkovice.

svoga naroda to jest onoga naroda, koji govori njegovim materinskim jezikom.

Znamenita je ta oznaka: materinski jezik! Kad čovjek dodje na svijet, to znamo svi, obično ostaje u njezi i odgoju matere, a ne oca. Prve glase dijete prima, da tako rečem, s mlijekom iz materinih prsi, prve riječi nauči uz šapat i romon majčinog milovanja.

Za to i vidimo, da čovjek drži jezik materinski kao svetinju, a one, koji zbore istim jezikom, zove svojom braćom.

Nije gore, niti sramotnije stvari nego kada čovjek zataji mlijeko materino i pogazi jezik, s kojim ga je ona uzgojila. Takvomu se beznačajniku kaže, da je renegat, da je izrod, da je poturica.

Ako ćemo, da u našem narodu nebude takovih izroda, moramo i svi skupa i svaki za se uzljubiti naš mili jezik čim življe, čim tvornije. A to može biti samo onda, ako svaki od nas, svagdje i u svakoj prilici rabi svoj jezik bez obzira na protivnost s budi koje strane i da se samo za silu služi drugim kojim, tudjim jezikom.

Prvo i glavno ognjište marne ljubavi za zvoj jezik ima biti u kući, u obitelji: tu je dana prilika i ocu i majci, i bratu i sestri, i starijemu i mladjemu, i muškomu i ženskomu, da od svoje strane učini, što mu ista narav nalaže: da mu se krv neotuđuje.

Uz kuću stoji u prvom redu škola. Žalibože kod nas mnogo je kriva baš škola, da se preveć naroda odnarodjuje te se može reći, da je ona u njekim krajevima, jer u tudjem jeziku, prava pravcata narodna nevolja. Gdje imade škola u našem jeziku, griješi svaki narodnjak, koji ne šalje svoju djecu u tu školu. Nije dosta hvaliti se svojom prošlošću: treba graditi i narodnu budućnost.

Gdje pak čovjek mora da pokaže svoju ljubav k materinskomu jeziku jeste široko polje javnoga života. U svakom uredu, u svakom poslu valja isticati svoj jezik. Osobito u saobraćaju s oblastima bilo koje ruke treba siliti na porabu narodnoga jezika. Kad su dobri naši novci na poreznom uredu, kad se radi o našoj koži na sudu, kad imamo posla na pošti, kad nas trebaju u vojništvu — moraju sve te oblasti obćiti s nama u našem jeziku. I vjerujte mi, braćo: ništa Vam ne može niti neće učiniti dan današnji poštanski ili porezni činovnik, sudac ili vojnički poglavica, ako uporno zahtijevate od njega porabu svoga jezika. Ako li se takav čovjek ispričava, da naš jezik nepozna, tad mu daleko od nas mjesto.

Protivnici narodnoga jezika poznajući dobrotu našeg čovjeka tjeraju taj jezik i iz crkve, gdje se zna, da se je smio slobodno širiti, otkad su naši stari prihvatili vjeru kršćansku.

Tih je protivnika posvećene i neposvećene fele te svi rade samo na tom, kako bi zatrli naš jezik u crkvi.

Nu vidi se općenito, da čim naš narod ne smije u crkvi čuti svog jezika, on pušta nek se u njoj bane ti latinski spasitelji bez njega.

On se pak vraća božjoj prirodi k slobodnome zraku, gdje mu je slobodno zboriti i moliti u svojem jeziku, košto je pticama nebeskim slobodno pjevati svojim glasom.

Budi svoj!

Najveća rana na našem narodnom tijelu bila je uvijek i jest danas: mlitavost. To je onaj nedostatak narodne svijesti i narodnog ponosa, ono zatajivanje i puzanje pred tudjincima, štono ga svakom prilikom vidimo u svim razredima našega naroda. Prostomu, štono kažu, čovjeku to se može još donekle oprostiti; on obično živi u svojoj kućici, svojoj slobodici, daleko od tudjinskih natruha, pa ostane smeten čim stupi u prilike, koje nisu za nj naravne, koje su mu nješta neobična, nješta novoga. Ali kao prosti čovjek ne gubi narodnog značaja; pače on je čuvar istoga; po njemu zna svijet kakav smo narod.

Drugačija je stvar sa naobraženim članovima naroda, sa onim osobama, koje se ili znanjem ili imetkom ili položajem razlikuju, ili bar hoće da razlikuju od prostoga čovjeka. Ti bi ljudi morali biti — a nekoji, fala Bogu i jesu — luč za ostale; ti bi ljudi morali prednjačiti u svemu dobru, pa i u visokom držanju narodne svijesti.

Žalibože tomu nije uvijek tako: ima naših Slavena, koji su više na sramotu nego li na čast narodu.

Što je ljepše nego da očuvamo i u svakoj prigodi pokažemo naš narodni značaj? Zašto da rabimo prinjerice, u poslovnim odnošajima tudji jezik? Čemu da podupiremo tudja poduzeća i dižemo tudju dobrobit, a sami sebi jamu kopamo?

Gospodarska neodvisnost, to je prvi uvjet našega opstanka, a usporedo s njom ide moralna duševna neodvisnost. Za prvu nam se hoće požrtvovnosti i rada, za drugu zdrav razum i pošteno srce.

Narav sama nas uči, da budemo svoji; inače nebismo bili ljudi, već jednaki bezumnoj zvjeradi, a svaki bi mogao s nama baratati kao s lutkama.

Koliko ne griješe oni tobože bolji krugovi, koji su na oko dobri narodnjaci, jer češ ih vidjeti u čitaonicama, u kavanama, na koncertima, na raznim zabavama, gdje se sastaju narodni ljudi, a kad tamo, puštaju da im se djeca odgajaju u tudjinskom duhu, ne daju im niti prilike, da nauče narodni jezik i time postaju glavni krivci svih onih groznih nedjela, štono ih počinjaju narodni otpadnici iliti renegati!

Sveto obiteljsko ognjište, to je hram, gdje se ima najprije uzgajati narodna svijest. Čovjek, koji ne usisa, da tako rečem, s materinim mlijekom značaj svoga naroda, taj se može računati izgubljenim za narod. Učinimo jednom konac žalostnoj sramotnoj ulozi, štono ju odigrasmo radjajuć i uzgajajuć za druge narode prvake à la Tommaseo i Grün: gojimo djecu za sebe i za svoj narod: budimo svoji!

Naši stari odbili su navale lukavih Franaka, divljih Avara i Mongola te žestokih Turaka; naši pradjedovi iztjerali su iz ovih zemalja pohlepne Mlečiće i branili su svoj dom junački od njemačkog nasilja; pa zar mi, potomci onih, na koje su se Latini godine 804 na Rižanskom sastanku tužili da im moraju plaćati desetine, mi koji brojimo svoju braću od Urala do Triglava, od bijeloga do sinjega mora, zar mi da sada bacamo sami sebe pod jaram tudjinstva?

Danas nam ne treba gusarskih ladja bana Domogoja, da razbijemo mletačkoga lava, danas imamo zakone, koji nam daju potrebito oružje, da budemo svoji.

Tudjinstvo, tudi duh, tudi jezik, tude gospodstvo nije nam donijelo ništa dobra: pod tudjinom mi smo samo propadali i granice našega naroda postale su svedjer uže. Tomu ima biti kraj: znanost, trgovina, obrt, oblast prilagoduju se i našemu biću ne manje nego li tudjemu. I u crkvi i u školi, i na trgu i pred oblasti, u svim granama javnoga i privatnoga života mora vladati narodni duh, narodna svijest, narodni jezik, narodno obilježje.

Malene zapreke treba odstraniti, kojekakve poteškoće treba svladati, umjetne ograde treba rušiti, sve lude obzire treba odbaciti i uspjeh je gotov, narodna čast spašena, budućnost osigurana.

Kad se kaže: budi svoj! ne valja da svaki pojedinac poteže na svoju stranu, da svaka grana svojim cvijetom cvati; pojedinac koji ne dovadja svoje djelovanje u sklad sa ciljem skupine, nije svoj. On je sličan perju, štono ga vjetar baca tamo amo, neima opredijeljene svrhe, a napokon se gubi u moru tudinstva.

Bolje prilike u tom pogledu neima od one, što ju je Menenija Agripa iskazao nesložnim Rimljanima. Kad uda jednog tijela ne rade složno, jedno za drugo, trpi cijelo ustrojstvo, a bogme zlo prolaze i pojedina uda.

Bez sloge, bez jedinstva nećemo nikada biti svoji. Jao si ga onoj kući, gdje brat mrzi brata ili pod njim jamu kopa. U narodu kao skupnom organizmu je to još gore, jer tudinac susjed samo vreba i čeka prigodu, da nam otme po koji komad narodne postojbine.

Ne budimo dakle luda djeca: budimo braća, budimo složni i biti ćemo svoji. Ta nije lagao pjesnik kad je pjevao:

Braća smo od jednog oca
Krv nam ista žile puni.

Budi svoj! to će reći: otresi se tudinstva, posveti se sav svomu narodu i svojoj domovini. Hrabrost a ne mlitavost nek ti bude geslom, ljubav a ne mržnja nek te vodi. U tvom djelovanju drži uvijek na pameti onu pjesnikovu:

Nije žlĉe ovo naše;
Domovine glavnica je,
Što uživat mi nećemo,
Al potrošit nesmijemo.

Narodna budućnost.

Ako je istina, da na mladina svijet ostaje, a istina jest, onda svijet ostaje na ženama, jer su mladi u rukama njima. One odlučuju o budućnosti naroda. Ovo je za nas vrlo važno pitanje, pa bismo često na njega morali misliti i o njem više puta raspravljati.

Poznato je, da su one u srednjem vijeku vitezove-pjesnike upravo prisilile, da pjevaju narodnim jezikom, pa su prema tome u neku ruku pokretačice narodne lijepe književnosti kod Franceza, Nijemaca i nekih drugih naroda. I danas imadu one vrlo veliki upliv na razvoj književnosti i svojim osobnim utjecajem i potporom, koju joj one svojom njegom pružaju. Jezik i literatura jesu najvažnije i najbitnije tvorevine svakoga naroda. Po njima se sudi vrijednost njegova, a u tome eto žene imadu važnu ulogu.

Kažu neki, da muž stvara i zaraduje, a žena sabire i čuva. Nema sumnje, da je žena vrijedna čuvarina duševnih dobara. Ona s jezikom prelijeva u dušu djetinju narodnu kulturnu prošlost i usadjuje sjeme za budući razvoj, ona prenosi tekovine duševnoga rada prošlih generacija na nova pokoljenja. Ona čuva naš jezik, našu narodnu osebujnost, čistoću naše rase i duha narodnjega.

Ako naša djevojka dođe u tudinsku školu, gdje joj ne ucjepljuju samo ljubav za tudi jezik, nego joj u dušu ulijevaju i tudinski duh, prekinut će sa svojom narodnom tradicijom, narodni će duh u njoj rakržljati. Tamo ne će ništa čuti o našoj slavnoj prošlosti, ne će ništa saznati o našoj književnosti i njenoj ljepoti, ne će upoznati, kako se je naš narod naprezao, da sačuva svoju individualnost i da uz to nešto doprinese za razvoj čovječanstva. I kad ovakve djevojke ostanu narodne, znadu kadgod o rodoljublju vrlo lijepo govorit, ali to su većinom prazne — fraze, jer iz njih ne govori uvjerenje, iz njih ne pregovara tisućljetni duševni rad naroda, koji je sam sebe svojom vlastitom snagom uza sve vanjske i unutarnje neprijatelje znao sačuvati na životu. Od ovako uzgojenih žena ako našem narodu ne bude štete ne će ni prave koristi.

Pučka škola daje samo ono najnužnije: samo pripravlja za pravi duševni život. U društvu, u poslu, pa kadgod i u familijama propada ono, što je pučka škola u duši djevojke zasadila. Toga radi morat ćemo se pobrinuti, da dobijemo takvu školu, koja će u duši naših djevojaka ostaviti trajan i neizbrisiv narod biljeg. U današnjoj teškoj borbi za opstanak, brinuti nam se je također za opskrbu naših kćeri. Prema tome trebalo bi u Puli osnovati takvu školu, koja bi naše djevojke uzgajala u narodnom duhu, dala im dovoljno naobrazbe, da uzmogne danas-sjutra biti vrijedne žene i majke, uzgojiteljice naroda i čuvarice narodnih svetinja, a uz to, ako uztreba, da znadu i mogu same sebe poštenim načinom prehraniti i opskrbiti. Takva škola je ženski licej.

Ako želimo našem narodu u Puli osigurati budućnost, moramo se pobrinuti za osnutak liceja s hrvatskim nastavnim jezikom. Ovo je pitanje vrlo važno za svu Istru, ali za Pulu je to pitanje narodnoga opstanka. Bez valjana uzgoja djevojaka nema nam budućnosti.

Op. ur. Tiho, bez ikakve buke osnivaju čč. opatice sv. Križa iz Dakova takav licej i darivaju našem narodu u Puli zavod, koji nam je od prijeke nužde. Mi smo im toga radi od srca zahvalni, a nadamo se, da će naši ljudi svoje kćeri rado slati u tu školu. Nitko se ne će moći izvinjavati, da svoje ljute šalje u tudinsku školu, jer svoje nemamo. Svoj k svome! Hrvatska i slavenska mladež u hrvatske škole!

Nacjonalizam.

„Novi nacjonalizam je u stvari životni nagon jedne za život sposobne rase, samoobrana jednog snažnog nacjonalnog organizma, manifestacija neodvojivog prava jednog naroda, da živi svojim životom i da bude gospodar svoje sudbine, visoko osjećanje solidarnosti, koja u jednu skladnu cjelinu sjedinjuje sve naraštaje i sve dijelove jednoga naroda."

Tu nam definiciju novog nacjonalizma dava Jovan Skerlić i mi prenosec ovaj produkt domaće nacjonalističke literature, ne osjećamo potrebu da posegnemo za nacjonalističkim literaturama drugih naroda. Ona nam sve kaže i potpuno zadovoljava.

Nacjonalizam je pokretač velikih narodnih podhvata, pokretna sila ponosnih narodnih podviga, znak u kojemu najsmionije narodna poduzeća do pobjeda dolaze.

Evropa je sva prelivena moćnim valom nacjonalističkim. Uspjesi su nacjonalizma tu. Ne treba da, sižemo u daleku prošlost. Najnovija nam sadašnjost dava svu silu nakopipateljnih dokaza. U znaku nacjonalizma Italija je postigla svoje ujedinjenje, u tom znaku Italija je rašrila svoje gospodstvo po bezkonačnim terotorijima libijskim, nacjonalistički pokreti češki i rusinski drmaju temeljima monarhije u kojoj živimo, nacjonalizam je napokon doprinio, da su balkanski narodi munjevnom brzinom slavodobitno preletili Balkanom i osvanuli pobjedonosno pred vratima nekad moćnog Carigrada.

Pokret taj, koji čudesa stvara mora zahvatiti i naš narod u Istri i prodrmati mlitavim redovima njegovim. Čedan neka bude taj ulaz njegov u narodne naše redove, kako su čedni i sadašnji naši zahtijevi, ali solidno mora biti njegovo propagiranje i ukorijenjenje, pak će nas do sigurne pobjede dovesti.

Probuditi će najprije taj nacjonalizam narod naš hrvatski od mira u kojem se sada nalazi i pokazati će mu nove ideale puno bolje od onih, u kojim je do sada zatvarao svoju djelatnost.

Pojačati će taj nacjonalizam naš narodni ponos i onemogućivati će žalosne i prečeste pojave

našega naroda, čiji članovi servilno i nedostojno majmunišuć sve što je tuđe, govore u svojim obiteljima tuđim jezicima, šalju u tuđe njemačke i talijanske škole svoju djecu te ubijaju u njima svaki duh, stvarajuć od njih nacjonalne bastarde, koji će bez ikakovog čuvstva ljubavi i odgovornosti prama narodu iz kojeg potječu, bez ikakovog narodnog dostojanstva biti sažaljenja vrijedni, gramzioci za diplomama i položajima.

Fuzijonirati će taj nacjonalizam pojedinaca sa narodom, onogućiti će mu, da živi životom svoga naroda, da nikud ne zaboravi, da tom narodu pripada i probudit će u njem osjećaj nepokolebive dužnosti, da uvijek živi životom Hrvata, i da poput drugih svijesnih i ponosnih naroda uvijek i svuda manifestira svoju narodnost putem onog živog simbola, koji se jezikom nazivlje. Nestati će tada i onaj ružni i neoprostivi običaj nas Hrvata, da u državnim i pokrajinskim uredima govorimo jezikom talijanskog ili njemačkog činovnika, a zaboravljamo, da je on plaćen novcem, koji mi u obliku poreza državi davamo, da je on radi nas a ne obratno i da je on po postojećim zakonima dužan da odgovori u jeziku hrvatskom kadgod ga stranka u tom jeziku oslovi.

Porušit će napokon taj nacjonalizam one umjetne pregrade, koje je zla sudbina i tuđa pohlepa podigla među pojedinim ulomcima našega naroda, izbrisati će sve regionalizme i provincijalizme, stvoriti će kolektivnu narodnu svijest i osjećaj naše snage, osnovan na uvjerenju da pojedini naš narodni ulomak nije na sama sebe upućen, nego da su milijuni naroda tu, koji imaju iste želje i iste interese, u prvom redu da nam svi narodni ulomci budu spašeni i ujedinjeni. A sve to ima da bude na širokoj demokratskoj osnovci, oslonom na široke narodne gomile, jer pred uzvišenim pojmom narodnosti iščezavaju sitne društvene razlike. Nacjonalizam je naime „visoko osjećanje solidarnosti, koja u jednu skladnu cjelinu sjedinjuje sve naraštaje i sve dijelove jednoga naroda." *r. p.*

Šala i satira.

Palac i nos.

Jedan čovjek dao si kod brijača brijati bradu. Brijač bio nespretan, obrije ne samo bradu — nego mu odreže i komadić nosa. Od straha mu ispadne britva na pod, pa uz put odsiječe gostu čitav nožni palac. Pozvaše brzo liječnika, a taj u rastrešenosti (bio je naime profesor na klinici) prišije palac na nos a komadić nosa na palac. I tako sad taj siromah čovjek, kad se hoće useknuti, mora skidat cipelu, a kad si reže nokte, mora si „prištucati" vršak — nosa.

* * *

Treba štediti.

U jednom gradiću istočne Istre općinsko je vijećelo, da se nabave nova vješala. Jedni od vijećnika predlože, da nova vješala imadu biti ovakova, drugi onakova, dok se najstariji izmedu njih i najpametniji ustane i prozbori:

Gospodo! Kraj današnje sveopće skupoće teškd se izlazi i pošteno živi, te je čovjek upravo prisiljen da štedi.

Dajmo mi napraviti vješala iz željeza, da budu i zu našu djecu.

* * *

Na rođendan predsjednika stolnoga društva „Vesela braća".

Član društva (završujući svoj govor) . . . . i tako još jedanput podignimo čaše i kucnimo se u zdravlje našega zaslužnoga predsjednika. Našemu milomu, dragomu i trijeznome predsjedniku, kojega svi mi duboko i iskreno poštujemo . . . . . Da mnogo godina još Živi! Živio! Pa, gdje je on? Meni se čini, da ta pijana svinja opet leži pod stolom".

* * *

Gospodina Kosića obdario je Bog sa sedam kćeri. Tad je razumljivo općenito veselje, kad je napokon došao jedan prosac. Čestiti neženja g. Nikola Nikić, došao je da zaprosi gdicu Emicu i porumenivši tjeskobno čeka na odgovor roditelja i izabranice.

„Ja nemam ništa protiv toga" — dostojanstveno rekne g. Kosić i onda se okrene k Emici: „Dakle, draga kćerko, hoćeš li ti ovomu gospodinu biti mila i vjerna supruga?" Tada poviče svih sedam u jedan glas: „Da".

* * *

Sastali se kao obično kod „konjskog" stola — te nakon dugog „čakulanja" javi se — sada baš neznam tko — kako bi se ovih poklada mogla priteći jedna prijateljska večera. Prijedlog je nabačen — debata je počela — daj sim — daj tam — došlo je nakon dugog nateranja do zadnje točke — što se ima pripraviti? Ne ću Vas dulje gnjaviti — samo ću Vam reći, što je tko predložio. Sjor Jolić deputat — za sada ne

Kdor hoče imeti v Pulju čisto oprano in krasno zlikano perilo se mora obrniti na pralnico

Blanchissage hygienique a Vapeur-Repassage

FILIJALKA

Ljubljanske parne pralnice in svetlolikalnice

ANTON ŠARC

Via Sergia 67 PULA Clivo Gionatasi 2

Frizerski i brijački salon

Nikola Allaich-Allacevich

brijač Njeg. Visosti nadvojvode Franje Ferdinanda.

PULA — Corsia Francesco Giuseppe 6.

Češljanje gospode, gospoda, pranje glave i kudranje kose preuzimlje te izvršuje u dućanu i u stanovima.

Filijalka: Viale Carrara 4.

Veliko skladište

dalmatinskih vina

Marija Mardešić

PULA - Via Barbacani 5.

Kod občinstva dobro poznata

MLJEKARNA BRATOŽ

preporuča svoje uvijek svježe mlieko, slatko i kiselo vrhnje, kiseli sir i najfinije maslo za čaj.

„PROVIDNOST"

uzajamno-pripomočna zadruga registrana zadruga na ogr. jamč.

OMIŠ (DALMACIJA).

Podjeljuje članovima dozrele svote nagradne štednje i dava zajmove u formi amortizacije. Prima uloške na štednju te ih ukamaćuje sa 5% čistih.

Članom može postati svaka zdrava osoba od 18 do 65 godina.

Potanja razjašnjenja dava najpripravnije uprava zadruge pismeno, a usmeno preko svojih podružnica, činovnika i pouzdanika.

Doskora će u Istri biti osnovana posebna poslovnica za Primorje.

može predložiti jer je bolestan. Dr. Lovre, najprije fin rižot a poslije rižota - kokošice. Meštar Tone — svakako njoki moraju biti — drugo što mu drago. Meštar Ive — bez fažola nikamo. Dr. Pere (onaj kod barba Mate) — svakako — najbolje bi bilo priredit „bekače". Dr. Piero (kod Dr. Ive), zeca i taj mora biti ubijen u Medulinu. Meštar i kapelnik Marijo — jesti će sve — samo mora biti i dobar „melšpajz". Dr. Hedvig — on čeka, dok mu što lijepoga ne padne na um. A šjor Ive deputat iz Buzeta — Pošto ga boli želudac — izabrat će iz svega toga ono, što mu ne bude škodilo.

A sada se samo čeka, koji će gostioničar prihvatiti sve te uvjete, te dotični neka se javi uredništvu „Hrvatske Misli" i to pod imenom Mis-mas.

* * *

Prigodom povišenja radničkih plaća u arsenalu.

Posljedica je toga povišenja da oni, koji do sada ništa nijesu imali ni sada ništa nemaju.

(Iz jednog govora na radničkoj skupštini).

* * *

Prigodom štrajka slagara.

Barem se sada mogu odmarati — Jerko.

* * *

Iz ženskog društva u Puli.

On: Poznate li Vi gdice Ibsena?

Ona: Jeli taj gospodin kod mornarice?

* * *

Na sudu.

Z Bogom gospodin šlor sudac. Buon divertimento.

* * *

U odvjetničkoj kancelariji.

Ravnatelj pisarne: Sjedni prijatelju.

Kljenat, Hvala gospodine.

Skupo se to sjedenje ovdje plaća.

* * *

Iz našeg gospojinskog svijeta.

Saznajemo da je našim damama poslje toliko dogovaranja i neprovedenih zaključaka napokon uspjelo da stvore svoju - organizaciju. Zadaća je te organizacije međusobno upoznavanje putem priredivanja zajedničkih domjenaka. Ti će se domjenci priredivati zimi u hotelu „Riviera" a ljeti u Šianu. Prvi je već sazvan za 5. ov. mj.

Opazka uredništva: Rado pozdravljamo i ovu organizaciju all nam se sve čini da naše dame učiniše račun bez krčmara. Jer su muževi tu koji moraju da budu pitani. A neki od ovih govore da ne će trpiti nikakovo poremećenje vremena za objed i večeru a drugi da oni toga ne će, jer da babe vazda delaju čakule, za to neka babe doma stoje i kuću paze.

* * *

Između dva „pametnjakovića":

— Zašto su amerikanski crnci nagi?

— Jer ih je Kolumbo otkrio!...

* * *

Priposlano!

Naš poznati i sveopće obljubljeni „pitur" i predstavljač g. Vojska u tekućoj godini ne će više farbati alkoholom pomiješanom, kako je to bilo lanjske godine, već čistom i nepatvorenom farbom na ulje. Za mnogobrojni posjet preporuča se. —

* * *

Iz Čitaonice.

Plesne vježbe Čitaonice dobro napreduju. Šteta samo, da zabavni odbor redovito od plesnih vježba — izostaje...

* * *

Iz Voloskog—Opatije.

Javljaju nam, da je prigodom zadnjih snježnih mećava cijelo Volosko do granice Opatije bilo pokrito debelim slojem snijega. U Opatiji pravo proljetno vrijeme.

* * *

U školi.

Šta više važe: 100 kg sijena ili 100 kg željeza?

Ja bi rekao — odgovori mali Pepić — da 100 kg željeza važe više nego 100 kg sijena.

Zašto?

— Jer je željezo teže od sijena.

* * *

Turska pravda.

Pošto je u jednom selu turske carevine bio osuđen na kolac jedini bravar u mjestu, stanovnici e da ne ostanu bez njega, usprotivše se i zamoliše sud, da se na kolac postavi jedan postolar, od kojih biјahu dva u selu. — I tako bi učinjeno.

* * *

Kočijaš i vrijeme.

— Kočijašu, ja sam Vam rekao, da se želim prošetati u jedan sat, ali Vi tako tjerate konje, te će ti učiniti, da mi sat prode u 20 minuta.

Brzojavi:

Bayreut, 31. siječnja 1914. Ovamo je prispio ravnatelj puljske opere gosp. M. A. Thyaschütz da prouči inšenaciju i prikazivanje „Parsifala". Oduševljen ide sutra u Milan a odavle u istu svrhu u Beč, pak će se prigodom njegovog povratka u Pulu najkasnije polovicom veljače i tamo „Parsifal" prikazivati.

Beč, 15. siječnja 1914. (Zakasnilo.) Kad je minister vanjskih posala saznao za događaje u Albaniji i za nevjeru Ismail Kemala kazao je: Tko s vragom tikve sadi o glavu mu se razbijaju.

Parenzo, 31. siječnja 1914. Javljamo svim cijenjenim mušterijama, da smo promijenili ime naše tvrdke. Ova sada glasi: „Unione nazionale". Roba ostaje jednaka.

Il partito nazionale-liberale.

Tko će piti dobru te zdravu kapljicu, neka pije izvrsno pivo iz pivovarne Göss (Štajerska).

Skladište u Puli

Via Carlo Defranceschi 3.

Svuj k svome! **Svuj k svome!**

JOSIP ŠVARA,

PEKARNA I SLASTIČARNA, V. BESENGI 42.

Prima narudžbe za poslastice svake vrsti prigodom ženidbe, krštenja itd. itd.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo :: na dionice u Puntu. ::

Plovidbeni red počam od 1. listop. do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru:

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjveli-Lošinjmali (luka sv. Martin) **Nerezine** svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjveli-Cikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

CENTRALA U TRSTU.
Via della Cassa di Risparmio 5.
(Vlastita kuća).

Naslov za brzojave: „JADRANSKA".
Telefon br. 1463, 1793, 2676.

PODRUŽNICE:
DUBROVNIK
KOTOR
LJUBLJANA
METKOVIĆ
OPATIJA
ŠIBENIK
SPLJET
ZADAR

Dionička glavnica K 8,000.000.—. Pričuve K 700.000.—.

JADRANSKA BANKA

ULOŽNE KNJIŽICE. — POHRANA I ADMINISTRACIJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA. — KUPO-PRODAJA TUZEMNIH I INOZEMNIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA, TE DEVISA I VALUTA — OSIGURAVANJE EFEKATA GUBITKU NA TEČAJU PRI VUČENJU — ŽIRO RAČUNI I TEKUĆI RAČUNI. — UNOVČIVANJE MJENICA, DOKUMENATA, ODREZAKA I IZVUČENIH VRIJEDNOSNIH PAPIRA. — KREDITNA PISMA ČEKOVI, VAGLIA, NATUPNICE. — PREDUJMOVI I ZAJMOVI NA VRIJEDNOSNE PAPIRE, DIONICE, SREĆKE, ROBU (WARRANTS) BRODOVE I T. D. — GRADJEVNE VJERESIJE. — PRETINCI (SAFES) ZA ČUVANJE VRIJEDNOTA U ČELIČNOJ SOBI (TRESOR) SA POSEBNIM KLUČEVIMA ZA KLIJENTE, U KOJIM SE PRETINCIMA MOŽE DRŽATI SVAKOVRSNE VRIJEDNOSTI.

Veliki izbor
solidnog pokućtva
za sobe i kuhinje
Filip Barbalić
Pula

Via Sissano 12 — Via Diana 2

Divani, otomani, slike, stunjače, zrcala itd. — Umjerene cijene.

---

2 MLJEKARNE
Via S. Martino 24, Filijalka Via S. Martino 18
Mate Bačac
Dobije se svjež fritko mlijeko, izvrstno maslo, dobar kruh i poslastica.

Cijene umjerene! — Cijene umjerene!

Pekarna i slastičarna!
Via Castropola 11

Svježi kruh svaki dan 3 puta.

Svakovrstne poslastice po naručbi i inače

Priporuča se

Luka Marinčić.

Hrvati i Hrvatice!
Sjetite se Družbe sv. Ćirila i Metoda!

JEDINO HRVATSKO GRADJEVNO PODUZEĆE U PULI

JURMAN JOSIP

Viale Corrare 4 (uz „Narodni Dom". — Poduzetnik i sudbeni vještak. — Izradjuje nacrte za kuće i druge gradjevine te ima u skladištu svakovrsnog gradjevnog moterijala.

: Kreditno i eskomptno društvo :
u Puli. - R. Z. S. O. J.

Društvo daje svakome priliku, da štedi i samo po K 1·— na tjedan. Po svršetku 260 tjedana društvo plaća K 300·—. U tom je vremenu član ulagaoc društva. — Daje zajmove na mjenice, zadužnice ili uz drugu garanciju. — Prima novac na štedione uloge od svakoga, te ga ukamaćuje po

4½%

na duže vrijeme; za veću svotu po dogovoru i po 5%. — Za uloške jamče dionice u visini od od K 500.000.

Pisarna u ulici Giosuè Carducci 45.

Uredovni sati svaki dan, osim nedjelje i blagdana od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne. Sjednice načelstva obično svaki četvrtak.

Telefon broj 51.

Poštanski ček broj 87.066.

Prvo puljsko poduzeće,
kod kojeg se može kupiti na mjesečne obroke

B. RAUSCH
PULA — Via S. Felicità 4.

Skladište rukotvorne robe, rublja, zastora, sagova, robe za ženska i muška odijela, te kaučuk-ogrtača.

Preporučeni naslovi:

Domjanić Frane, skladište vina, Via S. Martino 10.

Hotel „Austrija", Savo Jovančević Piazza Porta S. Giovani.

Gjurin Zvonimir, brijački salon, Via Sergia.

Karabaić Ante, trgovina vina, Via Kandler 48.

Poleš Niko, brijački salon, Via Lacea 18.

Dominis Antun, trgovac jestiva i ulja, Via Marianna 7.

ALBERT VICEL

preporuča svoju „najprvu hrvatsku trgovinu u Puli". Kod istog se dobije svakovrstne delikatesne, specerajske i kolonialne robe.

Via Sissano br. 14, Pula.

IVE ORLIĆ

Veliko skladište dalmatinskog i istarskog vina na malo i veliko.

Pula via Muzio.

Protokolirana tvrdka

Josip Potočnik - Pula

Corsia Francesco Giuseppe br. 6. - Telef. br. 132.

VEJIKa ZALIHA

i slalna izložba glinenih peći i ekonomskih ognjiška (sparherda), kao i cjelokupno uredjenje kupaonice kuhinja itd. Oblošenje zidova emaljiranima tablama.

Umjerene cijene! **Umjerene cijene!**

RESTAURACIJA

„Morskom Domu"

Via Arena br. 8. Pula (kuća Blasković).

Preporuča domaću kuhinju te vino istarsko prve vrsti. Pivo crno i bijelo iz prve budjejovačke pivarne. Moli za posjetu

Marjanović.

L. PUHAR

PULA — Via dell' Arsenale 3

preporuča svoj

otpremnički zavod

Preuzima sve vrsti preseljivanja po gradu kao i izvan grada.

Novo uredjeni i poboljšani posao.

Tvornica i radiona kočija i kola

MIHAEL POČIVALNIK

Via Carlo Defranceschi, kut Via dei Pini.

U radioni nalaze se najmodernije gotove kočije i vrlo praktična kola i kolica svake vrsti; takodjer pojedini komadi kočija i kola u drvu i željezu. Prima se svaka radnja koja spada ovoj struci i obavlja se savjestno i točno. — Radi najmodernijih strojeva i sprema i dobro uredjenje tvornice, su cijene takove, da se ne treba bojati konkurence. — Podvorba točna.

Slavenska trgovina

svakovrstne delikatesne i kolonijalne robe

G. Rosanda, Via Medolino 67.

Preporuča svoju veliku zalihu konjaka, ruma, sira, salama itd. itd. itd.

Trgovina vina na veliko

I. M. ŽIC

PULA - Via Ammiraglialo 12

Preporuča svoje bogato skladište svakovrsnog dalmatinskog i istarskog vina.

Cijene umjerene. **Podvorba točna.**

Najbolje i najjeftinije

POKUĆTVO

dobije se samo kod tvrtke

A. ŽUNIĆ I DRUG - PULA

Via Carducci 10.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima uloške te plaća na iste

4½%

kamata čistih, a daje zajmove uz 6%.

TURAK IVAN

pok. Andrije.

Trgovina liesom i gradjevnim materijalom.

Šijana-Via degli Operai.

Preporuča sl. općinstvu svoju dobro obskrbljenu trgovinu.

Anton Udovčić

preporuča svoju dobro poznatu trgovinu voćem. Velika zaliha svakovrstnog uvijek svježeg južnjačkog voka. - Podvorba točna. Cijene umjerene.

Škulin Vincenc

preporuča svoju dobro poznatu pekarnu i slastičarnu. - Triput na dan svježi kruh. Po naručbi svakovrstne poslastice za svaku prigodu.

ŽUNIĆ I PETARJEK

brijačka dvorana.

Prodaja svakovrstnih mirodija

ulica Arsenal br. 11.

Tko želi dobre kapljice neka se obrati na

Venceslava Križmanića

Piazza Alighieri br. 8.

gdje će naći u zalogi fina istarska vina kao iz Pazina, Tinjana i ostalih mjesta Istre. — Najbolje vrsti dalmatinskih osobito Opola i drugih stolnih vina. - Cijene bez konkurence.

STOLARSKA RADIONICA
FRANJO LAH

PULA - Via Diana

Preuzima svakovrsne stolarske radnje uz umjerene cijene. Svaku radnju obavlja savjesno i najhitrije. Preporuča se.

Tiskara „Tiskovnog Društva" u Pazinu, usprkos štrajka u Austriji, pristala na novu tarifju namještenika, te izradjuje sve poslove uz obične cijene.

Jedan kaže drugome;

tako je i danas sveopće poznato, da se **najelegantnija gospodska i dječja odjeća** kupuje uz **neobjerojatno niske cijene** samo kod dobro poznate firme

ADOLF VERSCHLEISSER

PULA — Via Sergia 34-55.

(Krasni izlozi, vrijedno, da ih se pogleda.)

KONRAD MIHELIČ

- PULA - **CIVILNI I VOJNIČKI KROJAČ** **Viale Carrara 8**

preporuča se civilnoj publici i štovanoj garnizoni. — Umjerene cijene. — Izvrsna radnja.

Higijenička pekarna
LUDVIK DEKLEVA
PULA - Via Campo Marzio

ugao ulice Cenide.

Tri puta dnevno svježe pecivo! **Trgovina delikatesnog peciva i slatkiša.**

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. **Podružnica u Trstu,** via del Lavatoio br. 1. II. kat. — **Telefon br. 2584.** — **Glavna zastupstva:** Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljud. život. II. Protiv štete od požara. III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 3,013.332·66
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,486.297·56
Isplaćene odštete	K 5,524.152·95

Sposobni povereniei i akviziteri nameštenjem se uz povoljne uvjete. — Povjereništvo za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

RESTAURACIJA I KAVANA „NARODNI DOM"

opskrbljena uvijek sa svim mogućim vrućim i ledenim svakovrstnim jelom, domaćim i inostranim finim vinom, višcvrstnim pjenućim vinom, raznim likerima itd. itd. U slučaju plesova obskrbljena vrućim domaćim krapfenima i drugim raznim slatkišima. Na raspolaganje cijenj. gostima „telefon". Veliki izbor šaljivih, političkih i svjetskih ilustriranih listova.

U ljetno doba velike vrtne zabave i na istom igračnice za buće i Cunje (kuglana). Dnevni koncerat (Hrvatske tamburašice) ulaz bezplatan. Ovo na znanje slavnom općinstvu a osobito svim Slavenima neka posjećuju i neka dopeljaju sve svoje prijatelje, znance i sunarodnjake, da naša kuća ne propada, nego da cvate i napreduje na ponos svima nama.

Odličnim poštovanjem preporuča se za mnogobrojni posjet restaurater i kavanar

Grga Basletić.

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 26. februara 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, neiskrenkirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom st. 10 K u obće, 5 K za seljake, nagodno 5 K —, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pu

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali zo h., koli u Puli 10 h. izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia« br. t. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Političko Društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Poziv.

na XIII. red. god. skupštinu koja će se obdržavati četvrtak, dne 5. marča ove godine u 9 sati u jutro u Pazinu, u velikoj dvorani „Narodnoga Doma" sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor članova u društveno vieće.
3. Slučajnosti.

Isti dan, u istoj dvorani, na jedan sat popodne, držati će se sastanak društvenoga vieća, sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor novoga odbora.
3. Slučajnosti.

Ne dodje li dovoljan broj članova na urečeni sat, tada će se držati glavna skupština u 10 sati prije podne a sastanak društvenoga vieća na dva sata popodne, bez obzira na broj prisutnih.

Za društveni odbor

Dr. Dinko Trinajstić
Predsjednik.

Svi na okup oko „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri"!

Kako se vidi iz gornjeg poziva, držat će se 5. ožujka ove godine u pazinskom „Narodnom Domu" glavna skupština „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri".

Isti dan poslije podne bit će sastanak društvenoga vieća, koji ima da u smislu novih društvenih pravila izabere novi društveni odbor te se pogovori o važnim društvenim odnosno narodnim pitanjima naše Istre.

Sasvim je mudro u sadašnjim pravilima ustanovljeno društveno vieće. Do sada se je naime običavalo u Političkom društvu, kako se to običaje u drugim društvima, da je glavna skupština birala novi društveni odbor. Time se je izbor novoga odbora podvrgavao uplivu ambijenta u kojem se je držala dotična glavna skupština. Sa ustanovom društvenoga vieća predusrelo se tomu, te će se odbor izabran od takvog vieća punim pravom moći smatrati izabranim voljom cijele Istre, izraženom po najpozvanijim njezinim sinovima, naime po hrvatsko-slovenskim načelnicima, po svim bivšim narodnim zemaljskim zastupnicima, po društvenim odbornicima i drugim osobama, koje će glavna skupština, povrh navedenih izabrati, a za koje će se nastojati, da zastupaju cijelu Istru.

Društveno vieće, u kojem će biti zastupana cijela naša hrvatsko-slovenska Istra te koje će imati velevažnu zadaću u društvenom djelovanju (odredjivati smjer društvene politike, nadzirati rad zastupnika i t. d.) biti jedno pravo narodno vieće, jedan novi sabor za slavensko pučanstvo Istre. Razboritost u politici zahtjevati će, da se odredbama tog vieća, koje će biti odredbe cijele Istre, cijeloga naroda, svaki pojedini naš čovjek pokori, jer inače bez zapta, bez podvrgavanja svoje volje volji i odluci kolektivnosti, zastupane po najboljim našim ljudima, nema niti govora o kojem napredku, nema niti govora, da bi mogli uzdržati i ono malo, što do sada teškom mukom i velikom disciplinom stekosmo.

Neka se Hrvati i Slovenci, članovi Političkoga Društva, dne 5. ožujka nadju u velikom broju u srcu naše Istre, u hrvatskom našem Pazinu. Iz udaljenijih krajeva neka dodju barem glavniji narodni ljudi, barem oni, kojima je narod, kojima su članovi društva, dali svoje povjerenje i izručili zastupstvo svojih interesa. Dodjimo u velikom broju, te svojom prisutnošću svojim aktivnim sudjelovanjem na raspravama pokažimo, koliko nam pitanje Političkoga društva stoji na srcu, kako smo shvatili njegovu veliku važnost i da ćemo mu u buduće biti vjernimi članovi i pomagači — što društvo osobito sada nužno treba, jer se približujemo znamenitim danima ljute borbe sa jakim i bogatim te od visokih krugova naše a i tudje monarhije, protežiranim protivnikom, koji samo požudno očekuje čas, kad bi za uvijek odzvonilo slaven riječi u našoj Istri.

Mi smo sami — ipak nas to mnogo ne plaši. Mi smo siromasi — a ni to nas toliko ne plaši. Mi imademo moćne neprijatelje odasvuda, ne samo u oblastima Istre već i kod viših vladinih krugova u Beču, dočim naš protivnik imade i te kako moćne zaštitnike u Beču i u Italiji, a znade mu skočiti u pomoć i carski Berlin,— ni to nas toliko ne plaši, jer je uz nas Istina i Pravda.

Drugo nas nešto plaši, mnogo plaši, a to je, ona stara naša rak rana: nesloga i svako ono zlo, koje iz nje proizlazi, kao indolentnost u narodnom radu, nikakvo shvaćanje naših javnih čina; nikakva svijest, kakve sve težke posljedice može imati u narodnom radu koji na prvi mah i mali prestupak, mali recimo napadaj na brata svoga, mali nesporazum, mala kleveta izbačena u vjetar, koju vjetar znade nemilo širiti i povećati. U današnjim teškim prilikama, moramo računati na pojedinoga našega čovjeka, na pojedini pedalj naše zemlje.

Kod ljudi, koji zdravo shvaćaju društveni cilj Političkoga društva, ne smije biti osobnih pitanja, niti smiju osobe smetati, da se braća bratski druže i zajedničkim silama uzrade za svoj narod, za svoj dom. Tko u društvenim stvarima izlazi sa osobom Petra ili Pavla a ne gleda na stvar, na načelo i društveni cilj, tome nije do stvari nego do njegove osobe, a takovi nijesu za nijedno društvo, jer u svakom društvu mora da vlada sloga te društveni zapt svim zaključcima stvorenim većinom glasova nakon svestrane rasprave.

Kao ljudi, kao Hrvati i Slovenci, koji shvaćaju naš današnji položaj, bit će dužnost naših dosadašnjih članova, da se živo zauzmu oko što većeg porasta članova, jer će time moć društva biti jača ne samo materijalno već i moralno; time će društvo moći da lakše i brže provede svoj program; ravnopravnost Hrvata i Slovenaca sa talijanskim dijelom istarskoga pučanstva.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova u pogledu ublaženja biede.

U raznim stranam pokrajine Istre nastale su elementarne nepogode tečajem g. 1913. gdje više gdje manje šteta na raznim proizvodima zemlje. U nekojim kotarima, napose u nekojim mjestnim občinama jesu te štete tako čutljive, da će ih stanovničtvo odnosnih občina bez državne i zemaljske pomoći teško podnieti.

Nekoje vinorodne občine pretrpile su usljed čestih i neobičnih u ono doba kod nas kiša, prije i u vrieme trgatbe, tako osjetljivih šteta na grožđu, da im je absolutno potrebita bila kakova podpora, a da se tim oštećeno stanovničtvo tečajem ove zime i samog proljeća preživjeti uzmogne.

Medju te i takove občine spada u prvom redu mjestna občina Dolina, politički kotar Kopar u Istri.

Glavarstvo one općine, zabrinuto zbog toga za svoju siromašne občinare, zamolilo je c. k. kotarsko poglavarstvo, da bi se nanešenu štetu na sagnjilu grožđu usljed čestih kiša komidjonalno procienilo. Odnosna komisija bijaše doista na licu mjesta, pred samom trgatbom, te je konstatirala, da je uništena polovica priroda zbog gnjilieža.

Na temelju službeno ustanovljene štete zamolilo je občinsko poglavarstvo putem c. k kotarskog poglavarstva državnu podporu za ublaženje biede, koju bi se bilo upotrijebilo za javne radnje, dakle za gospodarsko i kulturno pridignuće u svakom obziru zanemarene pokrajine Istre.

Dne 15 novembra o. g. doznalo je občinsko poglavarstvo iz najpouzdanijeg izvora, da neima nade na bilo kakovu državnu podporu, jer da je c. k. kulturni nadzornik za Istru c. k. vladu izvjestio, da u Istri nebijaše u obće nikakove štete od elementarnih nepogoda i da usljed toga netreba podpore za ublaženje bijede, i to tobože, na temelju njegove vlastite konstatacije na licu mjesta!

Ova tvrdnja službenog činovnika nemože pako odgovarati istini, pošto nije bio ni on sam, nit itko od podredjenih mu činovnika njegove struke na licu mjesta tečajem god. 1913. Istini pako odgovara posve izvještaj spomenute komisije, koja bijaše baš radi štete na licu mjesta i kojoj je bio na čelu činovnik c. k. porezovnog ureda u Kopru.

Na temelju svega ovdje navedenoga predlažu podpisani:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vladu, da priskoči na pomoć iz državne blagajne znatnom podporom čim prije stanovničtvu mjestne občine Dolina, politički kotar Kopar u Istri, koje je izgubilo zbog čestih kiša polovicu zimskog proizvoda za god. 1913. kako je to službena komisija na licu mjesta konstatirala, i da se tom podporom dade provesti u obćini potrebite javne radnje.

U formalnom pogledu predlažu, da se upuseti ovaj prešni predlog, uporabom svitu u pravilniku predstojećih kratica, odboru za ublaženje bijedu.

U Beču, dne 21. dec. 1913.

(Sliede podpisi).

Manifestacija hrvatske svijesti u Malom Lošinju.

Dan je 15. veljače bio dan ročišta lošinjskih Hrvata; dan u kojem se je imalo vidjeti sve što hrvatski čuti i osjeća. Izbilja, toliko se je naroda sakupilo, da je odbor hrv. čitaonice zabrinutošću promatrao, kako im dvorana postaje biti premalena. Ta tko da ne pohiti na zabavu u korist naše miljonice Družbe i da ne doprinese obol svoj na oltar domovine?

Ipak se ovdje nije vidjelo ni gosp. predsjednika družbine podružnice kao ni gosp. predsjednika podružnice N. Z. Dosta žalosno!

Skinimo, gospodo, već jednom taj plašt osobnih razmirica i ujedinimo se pod geslom: Svi kô jedan proti narodnom neprijatelju. Ugledajmo se u Taljane i proći će nam da tjeramo osobnosti na štetu pojedinih društava. Svak nek malo popusti, čime ništa ne će izgubiti, da tako utučeno tog nar. neprijatelja, tog parasita naše hrv. krvi. Zadnji je čas nadošao; tko je Hrvat i narodnjak nek stupi u društvo borbe za hrvatska prava u Malom Lošinju.

Što radi podružnica N. Z., što radi družbina podružnica? Jedna je i druga utonula u dugi zimski san. Čekat je, da ih probudi proljetno sunce. . . . . .

Jedino društvo, koje stoji kod nas na braniku naše narodne svijesti, to je hrv. čitaonica, koja je i 15. veljače podigla sebi čast i osvjetlala lice. Nije mi namjera da hvalu izričem onima, koji su na budi koji način kod iste sudjelovali; tamema kuće u Lošinju, u kojoj se nije o njoj govorilo; a jedan se je talijanski vodja izjavio: Ci dobbiamo metter ai piedi, perchè gli slavi cominciano croatizzare il nostro Lussin.

Ovo je najljepši odgovor na članak dvojice smušenjaka u R. N. L. od 27. prošlog mjeseca.

Izričita mi je namjera ovime podsjetiti sve lošinjske Hrvate, da stupe u tabor narodne obrane, da će nas općinski i pokrajinski izbori zateći složne i jake, a oblasti će morati na nas računati, kao na važan faktor, na moćnu jedinicu.

Marnim radom i velikom požrtvovnošću naših gospodjica sakupilo se ovoga dana preko 300 K za našu Družbu.

Evala plemenitim darovateljima. Naprijed za Družbu.

Pogled po Primorju

Puljsko-Ropinjski kot.

Ode Mesopust. Nakon krasnog družbinog plesa imali smo u Puli, u velikoj dvorani „Narodnoga doma“ dne 14 t. mj. veoma uspjeli ples „Hrvatskog Sokola“, na koji je dohrlilo sve što slavenski čuti, a drugi dan iza toga bila je zabava „Slavenskog društva“. Opet dne 21 t. mj. imao je svoj ples „Dalmatinski Skup“, a na zadnji dan pokladaˇbila je „Sokolska maškarada“.

Sudeć po navali naroda i veselom zabavljanju nebi se reklo, da vlada „mizerija“. U Puli je ove godine u opće bilo živo, osobito na raznim „veglioni“-ma u kazalištu, na novom sklizalištu, pa utorak po svim ulicama gradskim naročito na Foru, u ulici Sergijevoj i na Portarati. A sada? Ode mesopust, a vratit će se stara mizerija.

Iz Medulina primamo: Već je bilo javljeno u novinama, kako je uspjela naša zabava za milu nam Družbu. Do tristo kruna prihoda, eto za naše mjesto ugodnog uspjeha.

Dne 22 t. mj. bila je krasna zabava Hrvatskog Sokola sa pjevanjem, glasbom, deklamacijom, predstavom, tombolom i naravski, sa plesom. Škoda te nema u Medulinu veće dvorane, nego li je sadašnja jer bi zaista vrijedilo vidjeti svu onu „graciju božju“ u zgodnim prostorijama.

Na zabavi je nastupio za prvi put mjestni mješoviti zbor za „Kolačnicom Medulinskog Sokola“, koju je na riječi našeg doktora Zuccona uglazbio vrli mate Brajda-Rašan. Pjesma je lahka ali veoma ugodna te će uhvatiti koriena u puku Medulinskom. Eto riječi te pjesme:

Zdravo, braćo Sokolovi,
Medulinska djeco mila;
Duh vas vodi sada novi,
Hrvatska Vas puti vila.

Pred Vama je trobojnica,
Našeg roda znak taj sveti;
Uz Vas stoji vedra lica,
Narod sav u čvrstoj četi.

Brodić jadri sred Kvarnara,
Pozdrav prima s Vrčevana;
Sunce sija puno žara,
Bog će dati sretnih dana.

Čujte, braćo, glazba svira,
Sokol ide, selo budi,
Rodoljubna srca dira;
Za čast roda svedj se trudi.

Molbe na naše prijatelje. Tečajen slosretnog štrajka tiskarskih radnika preminulo je u našoj pokrajni više odličnih naših rodoljuba, osobito veleza-služnih naših svećenika. Da se tim pokojnicima uzdrži i potomstvu uspomena molimo naše prijatelje da nas u kratko izvieste o smrti, sprovodu od tih zaslužnih muževa.

Plemeniti dar. Prigodom šezdesete obljetnice svoga života koju gosp. Nikola vit. Mardešić slavi na 19 marča ove godine darovao je svećar u bolestnički fond „Narodne radničke organizacije“ K 60.— Plemenitom darovatelju N. R. O. najsrdačnije zahvaljuje na rodoljubnom daru.

Porečki kotar

Iz Zrenja. Dne 13. pr. mj. zbio se kod nas jedan veoma žalostan čin, kakva već dugo ne pamtimo. U selu naime Žnjidarići posvadile se dvije obitelji, radi nekog prolaza kod kuća. Iz svadje došlo do čina i konac svemu bio je, da je Mate Božić „Hajić“ poljodjelac u Žnjidarići, oženjen sa dva odrasla sina i dvije kćeri, koji je branio prolaz susjedima Božić dobio je od jednoga protivnika kamenom po glavi. Udarac je bio tako silan, da mu je odbio nos, prignječio gornju čeljust te iz cijele glave učinio mu takvu masu, da se više niti ne raspoznaje. Ostali članovi obitelji odnesli su također svoje iz te tučnjave. Moralo se odmah pozvati liječnika iz Oprtlja, da im rane poveže i župnika, da ih z Bogom smiri, tj. samo dvojicu i to Matka Božić „Hajić“ i jednog od protivne strane Antuna Božić od Petra, dok su ostali srećom odnesli iz toga samo malene ogrebine. Stari Matko mogao bi ostati samo kakvim čudom na životu. Jadnika žale svi, jer akoprem svog posebnog temperamenta, bio je veoma zauzet za narodnu stvar pa kad je došlo do kakvih izbora, nije stari Matko nikada falio, i tako svojim primjerom poticao i mlađnje da učine svoju narodnu dužnost.

Inače kod nas sve po starom. Općinski poslovi u najboljem redu. Odbor (s nekim malim iznimkama) sa boljim ljudima, kojim leži na srcu dobrobit općine sastaju se redovito svake nedelje na sjednice kod našega „presida“, dotično kod njegove žene. Jer morate znati, da naše općinske poslove ona većinom dirigira, pošto g. Bog nije dao svakome muškarcu potrebite pameti, to se njezin muž s ostalima rado podvrgavaju njezinoj. Pa i jest, žena je još jaka, u najboljim godinama, dobro naćitana „piccola“ i sličnoga te je sasvim naravno, da općinski starješine kod nje raspravljaju općinske stvari u domaćem krugu, nekako familijarno, pošto se po adamu i Evi sma traju svi članovi jedne obitelji. Rasprav ljati pako o općinskim potrebama je i onako dugočasno, pa da vodi jedna žena zapisnik i da pade s njezine strane na ovu ili onu primjetbu kakva šala jest korisno spojiti sa ugodnim. Kažu stvari, da valjana žena, drži u kući tri „kantuna“ a muž jedva četvrtog, ali ta drži ne samo tri već sva četiri naše općine. Ele sretne općine.

Razne primorske viesti

Hrvatsko dječje zabavište u Trstu. Tršćansko nedavno osnovano »Hrvatsko školsko društvo« otvorilo je početkom veljače prvi svoj školski zavod: hrvatsko dječje zabavište. Za učiteljicu vrtlaricu imenovana je gospojica Katica Tadić iz Starigrada.

Predvidjamo, da će u početku ići polako i teško, jer su Hrvati u Trstu još jako slabo organizovani i premnogi od njih još slabe ili nikakve narodne sviesti. Ali „H. Š. D.“ ne smije očajavati, jer je ono upravo za to i obrazovano, da junački zaore i na najtvrdjoj ledini.

Dužnost je svih sviestnih Hrvata u Trstu, koji imadu djece od 3.—6. godina, da ju odmah upišu u dječje zabavište i da upliviše na svoje prijatelje i znance, do kojih će teško doprieti glas „H. Š. D.“, da učine to isto. Djačje zabavište otvara se u društvenim prostorijam, u ul. Lavatolo br. 1, I. kat (blizu „Narodnog Doma“), gdje imade svoje sielo i „Strossmayer“. Upisivanje sliedi svaki dan od 2—3 sati po podne.

Umoljavamo još ovim putem one Hrvate u Trstu, koji znaju za koje hrvatsko diete, ali sami ne će da se potrude do njegovih roditelja, da pošalju barem naslove tih obitelji odboru „Hrv. školskog društva“, koje će učiniti sve, da spasi svome narodu svaku hrvatsku dušu u Trstu.

Mladi Hrvat.

Izašao je 2. broj ovog lienog našeg lista za učeću mladež Preporučamo „Mladi Hrvat“, da se što više raširi medju našu učeću djecicu, u kojem će naši mališi naći lepe i korisne pouke i zabave uz odgonetanje zagonetaka za oštrenje uma i oplemenjivanje srca te učvršćivanje narodne sviesti i ponosa za svoj liepi hrvatski jezik i rod.

„Mladi Hrvat“ izlazi već VI. godinu u Opatiji kamo neka se šalje predplata a stoji na godinu 2 krune, te preporučamo našim imućnijim ljudima, da na taj list predplate što više naše male djece u hrvatskim školama. Sa 2 krune doprinieti će mnogo oko učvršćivanja hrvatske sviesti u našem pomladku, toj kasnijoj razsadnici bolje budućnosti za cieli narod u Istri.

Poruka uredništva i uprave.

Dopisniku iz Vrbnika. Vaš dopis o tamošnjem veterinam ne možemo uvrstiti, jer ga niste podpisali, a anonimni rukopisi se ne uvrščuju. Za svaku stvar treba da znamo za osobu koja hoće s nama dopisivati. Čemu se sakrivati pred uredničtvom.

Franina i Jurina

Fr. Si čul Jurina, da su patrijarhu va Pićne opet zavreli motjani?

Jur. Ča sada po ovoj zimè?

Fr. Sadà, brate moj . . .

Jur. A ča će pak biti na leto?

Fr. Ja se bojim, da te mu zakuhat „kon tuto bojo“.

Jur. A ku bude i grmljavine na leto i ku budu šajete hitale“.

Fr. On put ne će bit druge nego pobeć kako nekada va kakov stari ormaron ali pod paljarico . . . !

Fr. Dunke va Pićne da se svadjaju te li jo zvat betula, betulin, kažin, perfim tejatar ali cirkolo?

Jur. Znaš ča: neka si jo zovu kako te — magari ku te „gabijot“ . . . .

Fr. Ma jušto imaš pravo, — samo mane se parà da „gabijot“ se ne bi pristojalo, zač bi moga kigod misliti, da je bi kigod od njih va katafiće, zač katafić zovu neki anke „gabijot“.

Jur. Ma . . . to su njihi posli!

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

POZIV

na VIII. red. gl. skupštinu društva za št. i zajmove u sv. Križu

registrane zadruge na ograničene jamčenje, koja će se obdržavati u nedelju, dne 1. ožujka 1914. u prostorijama gostione Frana Brajana u 4 sata poslje podne.

Dnevni red:

1. čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješaj upravnog odbora.
3. Izvješaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog te pomirnog suda.
6. Drugi prijedlozi.

Sv. Križ, dne 15. veljače 1914.

Upravni odbor.

Br. 14

Oglas natječaja!

Na temelju zaključka općinskog Zastupstva od 19. februara 1914. i na temelju organičkog pravilnika i službene pragmatike za namještenike ove općine otvara se natječaj za popunjenje mjesta tajnika-blagajnika kod ove općine.

S tim mjestom skopčana su godišnja beriva od K 1680 i 4 kvinkvenalna doplatka od 180 svaki, te pravo na mirovinu u smislu pokrajinskog zakona od 12. VIII. 1907 br. 42.

Natjecatelji moraju dokazati:

1) Da su austrijski državljani,
2) da su stari barem 20 godina,
3) da imadu sva gradjanska prava,
4) da su fizično zdravi i
5) da su neporočna glasa i ponašanja.

Osim općenitih kvalifikacija moraju dokazati, da su nekoliko godina službovali u općinskom ili drugom kojem sličnom uredu.

Onaj, koji će biti imenovan imati će položiti jamčevinu u iznosu do K 500, te će nakon godine dana besprikornog službovanja biti imenovan definitivnim.

Molbe valjano instruirane moraju se predložiti ovome Glavarstvu do 10. marča 1914.

GLAVARSTVO OPĆINE
Vrbnik, dne 21. februara 1914.
Načelnik:
HARBIĆ, v. r.

Posl. br. U VI 493/13.

U ime Njeg. Veličanstva Cara!

C. kr. kot. sud u Puli odio IV po tužbi podnešenoj od Z. D. O. protiv Sirotich Franici radi prekršaja § 10 zak. 16 l. 1896 iz god. 89 L. D. Z., u prisudu Z. D. O. Vanka, optuženice, koja se nalazi na slobodi, te uslied rasprave držane dneva 2/5 1913 i na temelju predloga javnog tužitelja, nek se uporabi zakon, presudio je:

Sirotich Franica, žena Josipova, rodjena u Poredu dne 8/III. 1877. tamo pripadna, kat. kućanica, plemena, bez imetka, već kažnjena po § 12, Nedjelkova i Marijina

krivom:

prekršaja po § 10 zak. 16 l. 1896 br. 89 L. D. Z. god. 1897, što je dne 1/III. 1913. u Puli upotrebila za pohranu mljeka kositrenu posudu proti preplsu § 9. ex M. U. P. i Trg. dd. 18. XI. 1877. L. D. Z. br. 235 te biva

osudjena

Na temelju gornjeg § na 10 (deset) K globe promjenljivih u slučaju neutjerivosti u 24 sata zatvora te na plateš parbenog troška i onog eventualnog ovršenja kazne. A na temelju § 21 istog zakona da objelodani na vlastiti trošak gornju osudu u gradskim novinama „Il Giornaletto“ „Naša sloga“ „Polaer Tagblatt“.

Na temelju pak § 20 rečenog zakona biva zaplijenjena posuda.

Otpravak.

C. k. kotarski sud odio IV

Pula, dne 20 studenog 1913.

Marušić v. r.

Posl. br. Cb. IV 588/13

U ime Njegovega Veličanstva Cara!

C. k. kotarski sud u Puli odio IV. po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva protiv Božice Kalici radi prekršaja po § 12 Z. 16.I 1896 br. 89 Z. D. Z. ex 1897, u prisudu funkcijonara državnoga odvjetništva Vanzo jasnog kao tužitelja optuženice koja se nalazi na slobodi nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja da se uporabi zakon. Božac Kata žena Nikole, od Ivana i od Kate rodjena u Slivji, pripadna u Pulu, 27 god. stara, kat., udata, domaćica, nepismena, mala posjednica, već kažnjena radi § 12 i. z. je

krivа

prekršaja radi po § 12 zakona 16.I 1896 br. 89 Z. D. C. ex 1897 što je u mjesecu marču t. g. u Puli iz nemarnosti prodavala povodjeno mlijeko dakle jedno živežno sredstvo, koje je patvoreno bilo i kojemu se hranjivost umanjila i biva radi toga

kažnjena

Na temelju gornjeg § na 50 (pedeset) kruna globe promjenljivih u slučaju neutjerivosti na 5 dana zatvora te na plateš parbenog troška i onog ovršenja kazne medju kojim kr. 5 za troškove analize.

U smislu § 20—21 rečenog zakona biva zaplijenjeno mlijeko te optuženica osudjena, da na vlastiti trošak objelodani sadržaj presude u novinama: „Il Giornaletto“, „Naša sloga“, „Polaer Tagblatt“.

Otpravak.

C. k. kotarski sud odio IV.

Pula, dne 16. svibnja 1913.

Marušić

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 5. marča 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utukuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli tuli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Raspust istarskog sabora.

U 1. broju našega lista od ove godine javili smo u kratko, da je carskom poveljom od 29. jenara t. g. raspušten zemaljski sabor za markgrofiju Istru. Tom prilikom obećali smo, da ćemo se osvrnuti obširnije na tu okolnost, te pošto radi krzmanja tiskarskog osoblja nismo to mogli učiniti prije, izvršujemo dano obećanje danas.

Prilikom raspusta istarskog sabora dala je vlada preko trećih — kao na neko opravdanje — razširiti glasine, da ju je na raspust istarskog sabora ponukala okolnost, što sabor kroz svoje legislativno doba nije mogao radi tvrdnja između obiju narodnosti u zemlji raditi, što nisu uspjeli pregovori za izmirenje zemaljskih narodnosti, i da se vlada nada od ovih izbora takav sastav sabora, s kojim će moći računati na povoljan uspjeh pregovaranja i na konačni mir između hrvatsko-slovenskog i talijanskog naroda u Istri. Postignuv ovo zadnje bit će osiguran i uspješan rad novog sabora.

Početkom jeseni godine 1908. sastao se je istarski sabor, izabran na temelju novog izbornog reda, po kojem je bilo izabrano 18 naših zastupnika, a talijanskih 26 (računajuć u ove i dva socijalista, jer su Talijani), premda je po utanačenom i uzakonjenom dogovoru između naših i talijanskih predstavnika moralo biti izabrano naših 19 a talijanskih 25. Prevarom i najneuvijenijim prevjerom otele nam Talijani mandat u trećem kotaru grada Pule, koji je bio izričito zakonom doznačen nama. Iza smrti talijanskog zastupnika tog kotara, kod naknadnih izbora od prekla-njske godine pao je taj kotar u naše ruke. Dakle već kod samih izbora prije sastanka sabora, jasno je očito na dan, da Talijani ne misle poštovo niti najmanje držati se kompromisa, sklopljenog između naše i njihove stranke i po kojem je sklopljen novi izborni red i sastav i uprava zemaljskog odbora. Vodstvo talijanske stranke službeno je odklanjalo tu prevjeru i svaljivalo tu krivnju na mjestni izborni odbor, na izbornike dotičnog izbornog kotara. Koliko je tu bilo istine a koliko hipokrizije i prevejanosti sa strane službenog vodstva talijanske stranke, pokazat će dalnji navodi.

Vlada je sazvala sabor na okup. Prije sastanka sabora naručilo je službeno predstavničtvo tal. stranke pojedine ljude u provinciji, poimence dra Ghersu (Grču) iz Labina, koji je kroz puljski „Il Giornaletto" stao pozivati talijanske zastupnike, da ne smiju dopustiti konstituiranje zemaljskog odbora, u koji su po novom izbornom redu imala ući dva naša prisjednika i bez kojih nije zemaljski odbor mogao ništa odlučivati ni trošiti. Iza tog Grče pojavili se po dogovoru drugi iz Oprtlja, Višnjana, Poreča, Pule i drugih mjesta. I tako zastupnici tal. stranke naručenim izgovorom, da ih provincija sili na nekonstituiranje zemaljskog odbora, dodjoše pred naše s predlogom, da se prije svega ustanovi princip i prihvati kao prvu točku dalnjih pregovora za mir između obiju narodnosti razdieljenje odčina, jer inače neće dopustiti konstituiranje zemaljskog odbora. Nova prevara proti pisanom i uzakonjenom kompromisu, iza koje imale su slieditи dalnje još krupnije. Naši na mukama, bez zaštite, prepušteni sami sebi, a vlada mirno promatra, što Talijanima daje još više odvažnosti da ustraju na prevari i gnjusnoj prevjeri. Naši ne popuštaju, već zahtjevaju najprije konstituiranje zemaljskog odbora i tek onda pripravni su započeti dalnje pregovore o miru. Talijani ne popuštaju a vlada nagovara naše, da pristanu na talijanske zahtjeve. Naši napokon promisliše i uvidiv talijansku perfidiju i najgadniju prevaru, zaključe pristati na talijanski zahtjev umujuć, kad Talijani mogu već u početku kršiti uzakonjeni kompromis i na svakom koraku činiti prevare i prevjere na naš račun, zašto nebi i oni na takove odurne provokacije stavili Talijanima stupicu. Pristaše i dodje do konstituiranja zemaljskog odbora polag novog zemaljskog reda za markgrofiju Istru. Čim se to ovršilo, dodjoše Talijani s predlogom za razdiobu občina, kako bi oni htjeli, a naši pak s predlogom, da se uredi najprije i prije svega pitanje hrvatskog i slovenskog jezika u saboru i zemaljskim uredima. Kako je poznato, Talijani ne priznavaju našem jeziku ni u saboru ni u zemaljskim uredima nikakova prava, jedino kao iz milosti dopuštaju našima, da u saboru govore svojim jezikom, ali njihovi govori u hrvatskom ili slovenskom jeziku ne dolaze u stenografski zapisnik ni u štampane izvještaje sabora, nego ti govori u izvještajima bivaju naznačeni sa dvie rieči: parla slavo!

Svaki pametan i nepristran dopustit će, da treba narodu od dvie trećine cielog pučanstva u Istri najprije priznati pravo porabe i mjesta u zakonodavnom tielu i uredima te pokrajine, ali samo fanatizam talijanske oligarhije toga neće da uvidi. Do čega vodi zasukanost i mržnja snižena do prostote! Na ovaj najopravdaniji i najprimitivniji zahtjev Talijani neće da pristanu, o njem neće ni da čuju a kamo li raspravljaju. Naši postojano stoje na tom najopravdanijem zahtjevu i ne puštaju nikakve druge rasprave prije, nego li se uredi pitanje našega jezika. Dosta se je vapilo i čekalo uzalud na to naše najsvetije pravo, sada ga više ne puštamo ni za koju ucjenu s dnevnoga reda. S tih razloga, videći naši, da Talijani hoće s nasiljem provesti svoje zahjeve, povedoše u saboru najžešću obstrukciju iz koje se izrodiše burni prizori i vlada bje napokon prisiljena zatvoriti sabor.

I tako bi Istra upravljana bez sabora po zemaljskom odboru. Kakove prevare počiniše i tu Talijani usprkos prosvjeda naših prisjednika, o tome je bilo dovoljno pisano u našem listu i neka bude na dušu vladi, koja je jedino kriva i odgovorna za ovo nevoljno stanje svega našega naroda u Istri, jer nad nama je uviek visila vladina sjekira i sablja, dok je svuda i svagdje pogodovala Talijane i njihove prevare i sljeparije.

Da vlada nekako — onako na oko — izadje iz ovog kaosa, kog je sama stvorila u Istri i prikrije svoju suodgovornost, smislila je pozvati naše i talijanske predstavnike na dogovor, nebi li ona svojim očinskim posredovanjem pomirila zavadjene narodnosti i sebi savila slavodobitni vienac neumrle slave izmirenja dvaju stotinu ljeta zavadjenih naroda. Prihvati i proučí točke i predloge obiju predstavničtva, skalupi tobože svoje predloge za izmirenje i predlozi našima na prihvat. Ali kad tamo, ti vladini predlozi nisu bili drugo nego zamka u koju htjede uloviti naše gore nego kakovu divljač. Naši opaziše odmah, da ti vladini predlozi nisu bili drugo, nego oni isti talijanski prediozi, koje su naši a limine odbili. Te vladine predloge odbili su naši s punim ogorčenjem i zgražanjem. Time je vlada zapečatila i svaki pokušaj, kojim bi nade pregovorila na kakova dalnja pregovaranja.

Time je vlada, što je našemu narodu htjela postaviti novu stupicu, stvorila sebi još veću i jaču nepriliku: razširila je — da blago kažemo — svojom nesmotrenošću još više jaz, što je postojao između hrvatsko-slovenskog i talijanskog naroda u Istri.

Da tu pogriešku i nesmotrenost opere, zapala je na koncu u najveću smješnost, raspustiv istarski sabor u čas kad mu je zakonito isticao mandat, kad je taj sabor trebao da utrne sam od tebe, u zaboravu bez ikakva spomena, jer nije kroz šest godina svog obstanka na papiru učinio ni zla ni dobra, a pet zastupnika ga ni vidjeli nisu!

Te uzroke navačja vlada za ispriku raspusta istarskog sabora. Da je poslušala nas, vlada je trebala prihvatiti onu mjeru, koju smo joj mi preporučili u našem listu odmah iza prekinuća pregovora u Trstu u članku pod naslovom „Komesarijat u Istri". Do toga će hoćeš nećeš napokon morati da dodje, pak se vlada veoma vara, kad je dala polusluzbeno razglasiti i to kao jedan povod raspustu istarskog sabora, da će tobož novim izborima doći u istarski sabor takovi ljudi, s kojima će moći provesti narodnostni mir u Istri.

Mi već sada ovdje najsvečanije poručujemo vladi, da ako i dodje s naše strane koje novo lice u istarski sabor, svi ti biti će ne manje od prvih prožeti dubokom i sveardnom ljubavi do našeg liepog materinskog jezika, te ni ti novi neće ni za kakovu cienu smetnuti s dnevnoga reda prvu i najpoglavitiju točku našega programa: podpuna ravnopravnost hrvatskoga i slovenskoga jezika u zemaljskom saboru i zemaljskim uredima Istre s talijanskim!

Vrlo dvojimo, pače smo uvjereni, da ni s talijanske strane neće biti promjena u programu i zagriženosti prema našim pravima. Novo koje lice neće promjeniti ni malo staro lice istarskog sabora.

I s te strane mogla je dakle vlada prištediti sebi posla i troška a narodu zanoveti i uzaludnog gubitka vremena te nepotrebnih izbornih trzavica i uzbudjenja duhova, pak liepo uvesti u Istri komesarijat, kojeg će i onako morati uvesti, a onda tek ćemo se moći porazgovoriti i nije isključeno uspješno sporazumiti. Inače biti će opet: Jovo na novo!

Na obranu suca poštenjaka.

U Vodnjanu imamo od neko doba među suci jednoga, koji je našeg roda i jezika, te vrši svoju dužnost pravedno sudeć i pišući našemu puku u našem jeziku to jest hrvatski i govoreći s njim tako.

To talijanskoj kamori nije pravo, pak su već na skupštini talijanskog političkog društva, što je bila otrag dvije nedjelje u Piranu, podigli svoj glas proti onomu sucu, našemu čestitomu Hrvatu dalmatincu Emilu Markoviću, da tobože buni narod proti mirnim Talijanima.

To je znate onako, kao kad je vuk bio na izvoru potoka odkuda je voda tekla, a niže njega bilo je janje, pak se vuk tužio da mu janje muti vodu. Kao da voda teče gori, a ne doli.

Talijanska kamora rado bi, da se povrate stara vremena, kad su na sudu o našemu čovjeku samo talijanski govorili, i u tom jeziku makar ga na smrt sudili, ona vremena, kad su službenici našega jezika na uredima bili kao biele vrane. Zato udaraju po našemu čovjeku gdjegod se koji pojavi u javnoj službi odrešit i tako posteu, da vrši zakon i da s našim čovjekom bude u našem jeziku pravedan sudija.

Nu dok se na takove poštenjake obara jedno političko društvo, jedna stranka protivna našemu narodu i našemu jeziku, to je budi koliko razumljivo.

Ali neoprostivo je, što donaša puljski „Giornaletto" od četvrtka 26. februara pod naslovom „Le agitazioni del Giudice Marković a Dignano".

Taj organ kamore pripovjeda pod istinu, da je vodnjansko Općinsko poglavarstvo podneslo predsjedništvu prizivnog suda u Trstu jednu spomenicu, koja da jače razsvjetljuje političku djelatnost suca Markovića u Vodnjanu, o kojoj je djelatnosti bilo govora na glavnoj skupštini talijanskog političkog društva u Piranu.

U toj prijavi mora da su dvije točke tako težke, da jih policija nije pustila niti objaviti. Zato i ne znamo o čem govore; znamo samo to, da su zaplienjene.

Ali drugo, što je izašlo u Giornalettu proti sucu Markoviću tako je bljutavo, da nam pamet staje pomišljajuć, do koje ni-

zine se je kadro spustiti jedno općinsko poglavarstvo, kad u njegovo ime govore zaslijepljeni, strastveni strančari.

Za one, koji neznaju, treba da spomenemo kao neoborivu istinu, da općinsko poglavarstvo u Vodnjanu, na žalost, zapovjeda ne samo gradu Vodnjanu, nego i cielim poreznim općinam Krnici, Filipanu i Noveriji, u kojim češ talijanske, pače i potalijančene obitelji pobrojiti lahko na prste jedne same ruke; sve je drugo čista slovinska duša, pravi hrvatski puk.

Pak strmite od čuda, ljudi Božji, općinsko se poglavarstvo u Vodnjanu tuži sudbenoj starijoj vlasti, da sudac Marković piše narodu hrvatski i da s njim razgovara hrvatski, a da toga nikada do sada nije bilo. A to je velika, pače pretvrda laž, jer se je na sudu vodnjanskom već pred 20 i više godina pisalo hrvatski. Ne toliko baš, koliko danas, nego kadgod više a kadgod manje, već kako je kada bilo ljudi sposobnih i voljnih.

Općina se vodnjanska tuži, da sudac Marković donosi u narod nesporazum medju Talijani grada i slovinskoga puka iz sela, koji da su uvjek do sada živili mirno. Laže, jer ne može biti mira izmedju kralja oca Kosare djevojke i njegovoga nevoljnoga sužnja Vladimira.

Općina se tuži nadalje, da naš sudac također u nutarnjem uredovanju rabi hrvatski jezik. Ako se radi o ovršnom postupku proti našem čovjeku, o raspravi ostavine iza našeg pokojnika, o malodobnoj čeljadi hrvatskoga puka, onda sudac ima i svetu dužnost da tako radi. A mi smo osvjedočeni, da kad se takovi posli tiču Talijana gradjanina, sudac Marković stalno ne čini Talijanu krivo ni Talijanima.

Prigovaraju mu nadalje i tuže ga, da je u Divšićima bio na narodnom sastanku i da je tamo narodu govorio, kako ima da brani svoj jezik i da ga svagdje rabi.

Još ga tuže, da je bio u selu Gajanu i tamo nagovarao ljude kao i druguda, neka pitaju, da jim budu dane škole u njihovom, to jest u našem hrvatskom jeziku. Nadalje ga tuže, da zalazi medju veterane i tamo uči narod, kako se može pomoći u kojoj stvari od zakona, da mu ne treba za svaku malu advokata ni troška; ali tuže ga, da on to ne čini od prave ljubavi, nego za to, da veže narod uza se.

Eto, to su tobože griesi našeg suca Markovića u Vodnjanu! Sramota je, da se u našem vjeku, pak baš od strane talijanske nadje jedno općinsko poglavarstvo, koje ovakove čine smatra za slabe. Zato popravljamo mi i kažemo, da poštena vjera sucu Markoviću, ako onako čini, nikto ga tuže. I stalni smo, da će ovo naše pismo naš hrvatski puk na vodnjanštini dobro razumjeti i da će svaki put, kada susretne suca Markovića još dublje skinuti klobuk i vrći ga pod pod pazuho i usklikauti s nami: Da nam Bog poživi i dugo ohrani suca Markovića, kada onako ljepo obavlja svoju sadašnju i rodoljubnu službu!

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova u pogledu ublaženja biede.

Stanovnici sela Čezari i susjednih sela u občini Kopar, kotarsko poglavarstvo Kopar u Istri, koji su do sada uzalud čekali na bilo kakovu podporu od strane občinske uprave, od pokrajine ili od c. k. vlade zbog prošlogodišnje nerodice obraćaju se na prvopodpisanog molbom, da bi se za njih zauzeo u državnom saboru te im izposlovao znatan državni podporu.

Poljski proizvodi u spomenutim selima, napose u Čezarima bijahu teško oštećeni najprije tučom i to prvih dana mjeseca augusta 1913. god. Odnosna komisija odposlana na lice mjesta po c. kr. kotarskom poglavarstvu ustanovila je, da bijaše samo na vinogradim do 50 po sto štete a gdje su drugi proizvodi kao n. pr. masline, voćke, pašulj, rajčice, koje bijahu baš tada u cvietu itd. itd.

Osim štete tučom prouzročene imalo je ono stanovništvo i drugih elementarnih nezgoda. Čitav mjesec august i djelomice septembar vladala je tamo suša tako, da grozdje nije moglo napredovati ni zrijati. Kad je pako ono što je tući i suši na grozdju preostalo, dozrievalo, otresla je najprije žestoka buta i zatim nastupiše dugotrajne kiše, koje prouzrokoše gnjilež grožđja tako, da ga je okolo 75 po sto sagnjilo. Povodom berbe osvjedočilo se je tekar ono stanovništvo, da mu bijaše trud i trošak okolo vinograda skoro uzaludan. Samo u selu Čezari računaju štete na grožđju preko 20.000 K.

Povrh toga počutilo je ono stanovništvo štetu i radi pomanjkanja radnih sila, pošto su skoro kroz čitavu godinu stajali pod oružjem mladići i mladji muževi na južnim granicama monarhije.

Na temelju ovdje navedenoga predlažu podpisani:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se visoku c. k. vladu, da priskoči na pomoć znatnom podporom iz državnih blagajna stanovništvu sela Čezari i susjednih sela u občini Kopar, pol. kotar kopar u Istri te da si ono kod provedenja potrebnih javnih radnja svakdanji kruh zaslužiti uzmogne.

U formalnom pogledu predlažu, da se uputi ovaj prešni predlog, uporabom svilju u pravilniku predstojećih kratica, odboru za ublaženje biede.

(Slede podpisi).

Pogled po Primorju

Puljsko-Rodnjski kot.

Našim predplatnicima. Ovaj tjedan nastupilo je tiskarsko osobilje rad u našoj tiskari, pak će od sada naš list izlaziti redovito. Ovaj broj izdajemo već u prijatnjem starom formatu, a budućim brojevima nastojat ćemo naše predplatnike prilozima odštetiti za neizašle brojeve.

Molimo pak ponovno naše cienj. predplatnike, da nas pomognu redovitom predplatom, jer naš list izim podpore predplatnika druge pomoći nema.

Naše poštovane dopisnike umoljavamo, da nam pridrže svoju naklonost kao dosele i nadalje te nas izvješćuju i u buduće o događajima u svojim mjestima, a nastavci neka budu jezgroviti i neobširni, čime će nama prištedjeti neugodnost ako dopis nebi bio uvršten a sebi pribaviti zadovoljstvo kad ugledaju svoj dopis otisnut; osobito pak neka se u sastavcima kane svake osobnosti, jer te moraju biti zazorne svakome a uredničtvu donašaju samo neprilika.

Dva naša pokojnika. Ovih dana preminuo je u Puli Mate Celić, posjednik na Kastanjeru, a u ponedjeljak sproveden je do hladnoga groba Mate Puhalj, posjednik u Muškati. Prvi rodjen u srednjoj Istri, a drugi u Laništću na Krasu, spadali su u one naše ljude, koji su trudnjom i štednjom živili na svojem. Celić je već bio zašao u stare godine, ali Puhalj je prerano legao u grob, tek u 39. godini života. Ostavlja udovu i mnogo nejake djece. Dotičnom rodu, navlastito udovicam i braći Puhaljem u Puli i Laništću naše saučešće!

Glavna godišnja skupština Čitaonice u Puli. Na 28. febrara bijaše glavna godišnja skupština Čitaonice. Prisutan bijaše lepi broj članova. Predsjednik dr. Zuccon otvorio skupštinu i posdravio prisutne preporučivši im, da pomno prate izvješće tajnikovo i blagajnikovo i da onda sude. Tajnik Šorić izvjestio je o radu uprave kroz cielu godinu. Društvo je na početku godine 1913. imalo upisanih 94 člana a sada ima 114. Priredio se bio tekom godine jedan glazbeni koncerat, 3 predavanja, a mjesto društvenog plesa priredilo se za članove bakalarevu večer. Društvo je primalo 20 raznih novina i ovogodišnje Matičine knjige. Blagajnik Brečević izvjestio je o stanju društvene imovine. Dug Čitaonice prema Posujilnici snizio se za 500 K a društvo ima uloženo 170 K. G. dr. Laginja pohvalio je rad uprave te predložio, da se sa zadovoljstvom primi na znanje izvješće tajnikovo i blagajnikovo. Skupština je predlog jednoglasno prihvatila. Za ovu godinu izabrana je jednoglasno stara uprava i to: predsjednik dr. I. Zuccon, tajnik I. Šorić, blagajnik B. Brečević, odbornik H. Rajčić, zamjenici odbora A. Legiša i dr. M. Vratović, revizori J. Stihović i A. Šabalja. Društvo kani ove godine prirediti nekoliko društvenih izleta, te će se, čim uprava odluči kada i kamo da se podje, javiti svim članovima.

Delinkvent na peru. Poznati gromopucateljni skriba Timele ispuknuo je onomadne u puljskom smetištu svu svoju provincijalnu kulturu talijanske fukare u Istri na cieli naš narod radi zločinačkog sječenja i oštećenja trsja što se događaju u porečkom kotaru. Mi smo više puta i uvjek u našem listu oštro osudili ta zločinačka nedjela i uprli prstom na uzroke zbog kojih nastaju ti gadni pojavi te pozivali vlasti da takovim razbojnicima stane na rep. Mjesto da libelista puljskog smetišta ustane proti pravim uzročiteljima tih razbojstva, on kao drugi delinkvent ustaje proti cielom narodu našem radi tog divljaštva, jer ta nedjela počinjaju ljudi, koji su potekli od našeg roda. Huncut ih se sada odriče i prišiva našemu narodu, jer ta nedjela ti od Talijana pokvareni zlikovci počinjaju na talijanskoj sinjoriji, ne iz političnih motiva, jer to su odrodi našega roda i talijanskom brutturom podivljani individui, nego zato što ih talijanska sinjorija krade i guli do kože. Svi izlievi tog novinara prostačine, po priznanju samih puljskih Talijana bez ikakve kulture i naobrazbe, odaju samo njegovu delikventsku ćud i potvrdjuju naše davne tvrdnje do čega dovodi lažna i prostačka talijanska kultura ljude našega naroda i jezika kad se prodadu bezdušnim talijanskim kramarima iz pokvarenih i propalih talijan. gradića Istre. Kad Talijani otmu kojem našem čovjeku dušu i srce lažnim obećanjima, zamamnim pjačama i gozbama kod svakih izbora, protunaravnim talijanskim školama, talijanskim psovkama, pogrdnim pjesmama, takov čovjek mora da postane divljakom, brutalnom živinom, zločincem i razbojnikom. Kad te pozivinčene nemani pokažu svoju zločinačku, divljačku ćud na grobarima svoje sreće, na glavnim uzročnicima svoje pokvarenosti i nesreće, tad se nadje zločinačko pero koje te izrode ljudske povraća narodu komu su je svojom zločinačkom politikom oteli i cielom narodu prišiva njihove delikte.

Talijani grada Poreča poznati su na daleko i izvan Istre radi svoje drzovitosti i mržnje prema našemu narodu i baš su radi toga držali i još danas sistematski podržavaju naš puk okolišnih sela u najvećoj zapuštenosti i neznanju. U tomu kao da su se natjecali i svietske i crkvene oblasti pod biskupom Flappom žalostne uspomene.

U čisto hrvatska sela namjestalo se sistematski talijanske svećenike dvojbene prošlosti iz tal. krajeva ćak i ekskatre iz Italije radi nemorala i drugih raznih prijavština izobćene i protjerane iz te blažene zemlje. Sve se to činilo ne radi naučanja naroda o moralu, bogoljubnosti i obsluživanju božjih i crkvenih zapovjedi nego radi širenja ideje o talijanstvu za slavu i veličinu velike Nacije majke Italije. Tako je zahtjevao ordinarijat sa vrhovnim svećenicima na istarskoj juriš i porečka talijanska sinjorija u Poreču, a pravi ordinarij katoličke crkve biskup Flapp morao se tomu prilagoditi. Tako je naš narod slušao riječ Božju a da je nije razumio, pak je ono što je ostalo dobro i plemenito u kući se molilo Bogu svojim jezikom i djecu svoju doma uzgajalo u strahu božjem, jer su iz crkve iztjerali molitvu u narodnom jeziku, a ljude koji pokušade moliti se Bogu svojim narodnim razumljivim jezikom žandarima su tjerali iz crkve i u zatvor vodili kao buntovnike. Ono pak što je bilo prikleno zlu ode po vragu i odhitilo se od Boga i vlastitog naroda, uskočilo u Talijane i podivljalo. To divljačtvo čute sada sami gospodski Latini.

Taljanska istarska junta i latinska sinjorija porečka favorizirana na žalost kao od kakove prefeture kraljevine Italije, nije u porečkoj i drugim talijanskim občinama porečkog kotara još ni do danas otvorila ni jedne javne hrvatske pučke škole, ali zato po hrvatskim mjestima imade na pretek leginih i provincijalnih talijanskih škola. Što i kako se uči u tim školama naš narod, pokazuju dovoljno orgije i pozivinčenost odroda po Talijanima naučenim i pripravnim na svako zlo. Lična i pokvarena sinjorija talijanska razsije se po nedjeljama sa svojim pijanim bandama po našim selima; domaće odrade naloču do brutalnosti i huckaju proti bratu i ocu i udri bogumrske psovke i pogrde na vlastitu krv i srću pozivinčeni do divljačtva u naručaj presite i objestne sinjorije talijanske. Takovu kulturu unosi talijanska sinjorija u puk naših sela, koja pak se izrodi u pravu brutturu, koja se eto počela osvjedočivati i samim Latinima.

Delinkvent Jornalestovog pera sve to dobro znade, ali da zavara po običaju poštenu talijansku javnost pripisuje sve te brutture svoje pozivinčene gojenčadi cielom našem narodu.

Od pedeset godina amo vapijemo neprestance s našim narodom i u vlade i istarske sinjorije, škola, škola nam dajte a ne žandara, ali naš vapaj uviek je ostao glas pustinjaka. Uzalud pozivasmo vladu, da se jednom prodrma i zavikne talijanskoj oligarhiji Istre, dosta, tako dalje ne smije ići! Ali . . . ali; vierna i draga saveznica s onu stranu. Jadrana mogla bi se uskostriesiti, jer bi se hrvatskim školama u čisto hrvatskim mjestima mogao pohrvatiti talijansku sinjoriju!

Da Talijani još više ne podivljače i pozivinče naš narod, potaklo je naše rodoljube da sami o svom trošku prosvjetljuju naš puk i osnovaše našu Družbu, koja je blagotvorno počela sa školama djelovati i u porečkom kotaru. Ako do sada nije dospjela u sva sela porečkog kotara, kriva je financijalna strana ali tomu će se vremenom doskočiti i triebiti kukolj, što ga zločinci talijanske sinjorije posijaše u naš neuki narod.

Neka talijanska sinjorija dade i nama sredstava i nama prepusti, da sami odgajamo i prosvjetljujemo naš narod u njegovom prirodnom narodnom duhu, pak će onda barbarizam tražiti i nalaziti samo medju svojima, ako budu tako kao dosada odgajali svoj i naš narod!

Za Družbu. Dalmatinski Skup u Puli odredio je za Družbu iz čistog preostatka od svog piesa K 20·11. Odbor pako istoga društva sabrao je med sobom K 11. Ukupno K 31·11. — Mala Zrinska Martinolić od Antuna iz M. Lošinja šalje dnevom 24. pr. m. za Družbu K 5 na uspomenu četirigodišnjice smrti svoje pokojne majke. — Na piru Antona Rosande u Vinkuranu sakupljeno za Družbu K 5·60. — Na piru Josipa Macuka sa Marijom Orlić u Štinjanu sakupljeno za Družbu K 8 a g. Grgo Mihaljević dodaje k tomu još K 1. — Na dogovoru za izbore u Pomeru sakupljeno je za Družbu medju Vinkurancim i Banjolcim K 7. — Prigodom krštenja kćerke Maia Vlašića iz Novevasi kod Poreča sakupljeno je za Družbu K 15.

— Prigodom rodjenja svog sina daje Družbi g. Josip Peloza Filan iz Muna K 5. — Živili rodoljubni darovatelji i napried za Družbu!

Lošinjski kotar

Prilike u Malom Lošinju. Čudne li zagonetke! Dok nas političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri moli i zaklinje, da se rame uz rame postavimo proti zajedničkom neprijatelju, dotle netko preko „R. N. L. baca sjeme razdora medju Hrvate ovog političkog kotara, koji ima odsjeći sudbinom Talijana u Istri.

Mjesto jaz razdora zasipavati, hoće ga se još više širiti. Na svu žalost ostalo nam je ovdje još jedino društvo Hrvatska Čitaonica, koja stoji na braniku naših narodnih svetinja i okuplja lošinjske Hrvate. Svake je nedjelje dvorana puna šarolikog svijeta, a za vrijeme plesa znalo je plesati i preko 30 pari sve samih mladića i djevojaka.

Ovo nas pobudjuje na sve veći rad, šalje nas u borbu jačom silom, postajemo energičniji, jer imademo mladost, tu uzdanicu naše bolje budućnosti. S njome postajemo hrabri, smioni i jaki, te se veselo i smjelo upuštamo u borbu proti narodnom neprijatelju, da se odupremo njegovoj zloj nakani, da i ovo društvo raz prši, kako je razprsilo negda cvatuće društvo „Zoru". Imade žalibože i medju samim našima žalostnih pojava da iz inada prema pojedincima možda nehotice škode svoj našoj narodnoj stvari. Mjesto da liečimo medjusobne rane, raspirujemo strasti i stvaramo nepremostiv jaz medju nama. Time stvaramo radost neprijatelju, a sebi rušimo i ono malo narodne stečevine.

Radi toga braćo okupimo se svi u narodno kolo u radu za narod i natjecimo se u tom radu za hrvatstvo ovih zapuštenih strana, prebacimo osobnosti i zaboravimo na prošlost i ne lievajmo ulja u vatru, već imajuć pred očima samo narodnu stvar a ne osobe, pregnimo svi ku će bolje u izoravanju narodne njive u ovim stranama, da sliepce povratimo vidu i tako oslobodimo narod ovih krajeva od nasilne prevlasti bezdušnih renegata i privedemo cieli naš narod ovdje u narodni mravinjak na rad za cjelokupni naš narod u Istri.

Pameti dok je vrieme a ne strasti.

Pazinski kotar

Cesta Gračišće Pićan Kuk. Veliki nagli zavoji i strmine na cesti izmedju Gračišća, Pićna i Ilaškog luga popraviti će se koliko više moguće radi automobilske linije Poreč-Pazin-Labin.

Jeftimbena rasprava biti će u uredu Zemaljskog Odbora u Poreču na dan 12 marča 1914. u 12 ura o podne, a ne na 2 marča, kako je bilo javljeno u objavi zemaljskog Odbora od 6. febrara 1914. br. 1359.

Nacrte, troškovnik i opće uvjete može se pregledati u Gradjevnom Uredu zemaljskog odbora u Poreču.

Glavna skupština djačkog pripomoćnog društva u Pazinu biti će u sriedu dne 11. marča t. g. u 3 sata poslie podne u dvorani Nar. Doma u Pazinu uz sliedeći dnevni red: 1. Izvješće odbora i nadzornog odbora. 2. Slučajnosti.

Opaska. Sa članovima, koji nijesu platili članarine, postupat će se prema § 10 društv. pravila. Odbor.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina Imenik izbornika sa godišnjim porezom (Skup I.-34) i Popis glasovanja (Skup I. 76)

Te tiskanice drži na skladištu tiskara Luginja i dr. u Puli.

Franina i Jurina

Fr. Ki su to va Lovrane najveći Talijani?

Jur. Pegan i Velimuž.

Fr. Jedan je Napulitan, drugi Kalabrez.

Jur. Drugi ti, ja sam njim poznal nonoti, ki su ovuda va veleh škornjah lumber, javoriku i ružmarin kupovali.

Fr. Tako su to bili Kranjci.

Jur. Tako ča.

Razne primorske viesti

Skupština političkog društva. Danas je u Pazinu, kako smo već u prijašnjih brojevih javili, skupština Političkog Društva za Hrvate i Slovence u Istri. U 9 ura u jutro je skupština svih, a od 1 ure po podne zboruje društveno vieće. Izvjestiti ćemo u budućem broju.

Izbori za istarski sabor. Objavom namjestnika za austro-ilirsko Primorje od 20. febrara t. g. br. IX.-46-3-14 raspisani su izbori za zemaljski sabor markgrofije Istre. Izbori obavit će se: 1. Izbor zastupnika općeg izbornog razreda dne 7. junija t. g. u svih 7. izbornih ko, tara Piran, Poreč, Pula, Kopar, Motovun, Pazin, Volosko; eventualni uži izbori biti će dana 14. junija t. g. Drugi izborni kotar (Poreč) bira dva zastupnika a svi ostali po jednoga, ukupno 8 zastupnika.

2. Izbor zastupnika seoskih općina dne 19. junija t. g. u svih 7 izbornih kotara Poreč, Kopar, Volosko, Pazin, Buzet, Pula, Krk; eventualni uži izbori biti će 26. junija t. g. Prvi izborni kotar (Poreč) bira tri zastupnika a svi ostali po dva, ukupno 15 zastupnika.

3. Izbor zastupnika gradova, trgovišta i obrtnih mjesta dne 30. junija t. g. u svih 14 izbornih kotara Pula (3), Ko, ar, Piran, Rovinj, Izula, Poreč, Buje, Vodnjan, Pazin, Mali Lošinj, Cres, Volosko; eventualni uži izbori biti će 6. junija — ukupno 14 zastupnika.

4. Izbor zastupnika trgovačko-obrtničke komore dne 6. julija t. g.; event. uži izbor istog dana. Bira dva zastupnika; biralište u Rovinju.

5. Izbor zastupnika velikog nekretnog posjeda dne 7. julija t. g.; event. uži izbor istog dana. Izbornici veleposjednika sačinjavaju jedno izborno tielo, te biraju pet zastupnika; biralište je u Poreču.

U te dane ima se dakle izabrati 44 zastupnika, koji će sačinjavati istarski zemaljski sabor te pribrojiv još tri koja se ne biraju t. zv. virilisti i to biskupi tršćansko-koparski, porečko-poljski i krčki, istarski sabor broji 47 zastupnika.

Pojedina birališta označena su u izbornom redu, u glavnome u svim mjestnim občinama; nu mi ćemo na vrieme prije svakog izbornog dana donieti točno pojedina birališta i izborne sekcije.

Upozorujemo već sada sve naše rodoljube širom Istre da pripaze dobro na izborne listine i na dobu putem reklamacije isprave iste, da ne bude ni jedan naš izbornik iz njih izpušten, kako i to, da ne bude u iste ni jedan unešen, koji nema prava glasa. Za uputu o tome postupku kod ispravljanja listina i postupku kod samih izbora i izbornih komisija, dobro će poslužiti svakomu knjižica „Zbirka zakona I.", što ju je izdao dr. Ivan Zuccon, a dobiva se u našoj tiskari za 1 krunu.

Pripravljajmo se za izbore. Kako na drugom mjestu javljamo, raspisani su izbori za zemaljski sabor Istre. Tu će naši čitatelji naći točno označene dane, kada će se ti izbori obaviti. Doskora biti će u pojedinim občinama izložene i izborne listine, pak upozorujemo naše rodoljube, da dobro paze te rok za reklamacije ne prodje neopažen, jer onda je uzaludno svako tužakanje, ako bi koji bio izpušten iz listina. Zato treba već sada, da se svaki oglasi kod kojeg našeg vidjelnijeg u svakom mjestu, da pregleda za njega ako je u listine unešen, a ne dolazit kasnije kad ne bude već na vrieme, da se ga traži u listinama.

Na to upozorujemo zato sve naše, jer su Talijani razglasili po svojim novinama, da će postaviti svoje kandidate i u naše kotare, pa treba da se već sada dobro pripravimo i Latine poučimo tako te ih prodje volja zalaziti u naše kuće i mješati se u naše posle i svakom takvom Latinu doviknimo: Osle, ne mješaj se u tudje posle!

Tim više treba ovog puta da stupimo složno svi na izbore, što Talijani misle, da bi nam mogli oteti koji naš kotar, pak da pokažu vladi, kako su oni jedini u Istri za gospodarit po miloj volji s našom imovinom za svoje potepuhe i prodance proti nama. Zato se spremajmo već sada i budno pazimo na prevare Talijana.

Ovi izbori biti će najvažniji, što smo ih do sada u obće imali u Istri, jer ovo je rek bi Talijanom kakono se kaže zadnji „skos" i njihovoj vladavini se ovim izborima sprema smrtni udarac i svršetak njihove vladavine i tiranije. Ako popustimo ili malaksemo sada, onda je uzaludna bila sva naša borba od preko trideset godina. Važnost ovih izbora naći će čitatelji rastumačenu u uvodnom članku današnjeg broja.

Hrvati i Slovenci Istre na oprez i složno se spremajmo za izbore!

Imenovanje. G. dr. Andrija Novak, sudac u Buzetu imenovan je za sudca i upravitelja c. k. kot. suda u Komnu.

Spomen na dra Anta Starčevića. Prošle subote dne 28. febrara prošlo je osamnaest godina, što skromno seosko grobilje u Šestinama kraj Zagreba krije kosti velikana hrvatskog naroda dra Anta Starčevića. Taj nenadkriljivi veliki Hrvat devetnajstog stoljeća ostat će živ na vieke u srcima svih pravih Hrvata sa svojom neumrlom naukom kako treba ljubiti hrvatski rod i dom, živiti i raditi za ujedinjenje i slobodu cielog hrvatskog roda i doma. Sjećajuć se i mi njegovi sljedbenici velikog Hrvata i rodoljuba osvještujemo spomen na Velikog Starčevića i prigodom njegove 18obljetnice smrti da uzbudimo i u mladjim naraštajima svete misli k rodu i domovini tog velikog hrvatskog sina. Slava Antu Starčeviću!

† Anton Klodič vit. Sabladoski. Koncem prošloga mjesecca umro je u Trstu u 78. godini prezasluženi zemaljski školski nadzornik u m. za hrvatske i slovenske škole u Istri Anton vit. Klodič Sabladoski. Pokojnik je stekao u našem narodu neprocienjivih zasluga za razvoj narodnog školstva u doba, kad su naše narodne škole bile još u povoju, tim više, što su se našem školstvu stavljale takove zaprieke i protivštine, da isto nije nikako moglo pokročiti napried i razviti se onako, kako je to po pravu i broju našega naroda pripadalo. Pokojnom Klodiću ima se pripisati, da su se u Istri počele uvadjati naše narodne škole. U sporazumu sa tršćanskim namjestnikom barunom Pino u sedamdesetim godinama zasnovao je bio pokojni Klodič nacrt, po kojem se imalo u Istri otvoriti 70 pučkih škola, ali je nacrt zaspao, kad je poznati namjestnik slovožder Depretis nasljedio pravdoljubivog baruna Pina, koji je postao trgovački ministar. Tako je taj nacrt spavao skoro kojih 30 godina pod namjestnicima Depretis, Rinaldini i Goess, dok nije u najnovije doba narodna sila i jaka probudjena svjest našega narodaprodrmala vlastodršce da i našem narodu daju škole u narodnom jeziku. Značajno je i odlično po pok. Klodića kao rodoljuba i nastavnika, što je već u to doba predlagao i zagovarao da se u Pazinu osnuje hrvatska gimnazija i hrvatsko učiteljište, a da se slovensko premjesti u Goricu. Za svog službovanja tim predlozima nije uspio, ali je ipak doživio sve troje na svoju veliku radost.

Radi tih velikih zasluga bio je pokojni Klodič u velike štovan i cienjen širom ciele Istre, a uspomena na njega ostati će duboko zasadjena u srcima hrvatskog i slovenskog naroda u Istri i poslie njegove smrti.

Takovom mužu i rodoljubu budi vječna spomen u našem narodu. Slava Antonu Klodiću vit. Sabladoskom!

Albanečki kralj. Novo skovana pomoću milijuna i milijuna novca talijanskog i austro ugarskih naroda kraljevina Albanija, to leglo nemira, bune i razbojstva, dobit će 5. o. m. svog vladara-kralja u osobi pruskog kneza princa Wieda. Cieli prošli mjesec putovao je princ Wied po europejskim dvorovima u posjete pojedinim vladarima predstavljajući se kao novi albanski kralj, da si osigura zaštitu i pomoć europskih vladara, a ponajviše novaca, jer Arnauti ih nemaju i neće dati.

Dne 5. o. mj. odputovat će novi albanski kralj princ Wied iz Trsta na austrijskom ratnom brodu „Taurus" praćen od austrijskog i talijanskog brodovlja u novu postojbinu u Drač. U Tratu bit će princ Wied primljen i odpraćen kraljevskim počastima. Koliko će se novi i prvi kralj „europske" Albanije zadržati u svojem „kraljevstvu" pokazat će nam budućnost. Kad bude počeo od Arnauta tražiti harač, teško da će mu se ščipetari odazvati, jer su oni do sada bili naučeni sami tražiti handžarom harač i haračili po zemlji pa postoji bojazan, da će se i handžarom odupriet tračenju haraća od vlade novog kralja. A tko će tada Albaniji namirivati harač? Vlade onih naroda, koje su stvorile „kraljevinu" Albaniju.

Poziv

na X. redovitu glavnu skupštinu „Zmirjskog društva za štednju i zajmove", koja će se obdržavati dne 19. marča o. g. u 8 sati u jutro u prostorijama zadružnog mlina sa sliedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Čitanje i odobrenje računskih zaključaka za upravnu godinu 1913.
4. Izbor upravnog odbora,
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Slučajni priedlozi.

Odbor.

POZIV

na **glavnu skupštinu Istarskog planinskog društva** dne 7. o. mj. u Narodnom domu u Pazinu.

Dnevni red:

Izvještaj odbora. Promjena pravila. Izbor novog odbora. Eventualija.

Neće li se odazvati dostatan broj članova, držati će se poi sata iza toga skupština bez obzira na broj prisutnih članova.

Odbor.

Oglas

Javljam ovime da sam otvorio svoju pisarnu za braniteljstvo u sudbeno-kaznenih poslovih, u Puli.

Fr. Dubrović
kazneni branitelj.
Via Giovia 32, Pula.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Sreća u lutriji je veoma rijetka, zato neka svatko, tko ju hoće iskusiti, bude oprezan. Oprezan biti, će reći, kupiti takovu srećku, koja mora sigurno jedanput dobiti, odnosno, koja ima svoju novčanu vrijednost, da se ju može u slučaju potrebe prodati ili na nju dobiti zajam bez gubitka nadaljnog prava igranja. Kao takova se nalazi na prvom mjestu turska srećka, koja se može naručiti glasom današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže" uz mjesečnu otplatu od samo 4 krune 75 filira. Neka nitko ne propusti nasljednog vučenja dne 1. travnja o. g., kod kojeg može u sretnom slučaju postati bogatš za 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na **XVIII. glavnu redovitu godišnju skupštinu Posujilnice u Veleskem**, registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 14. marča 1914. u tri sata popodne u društvenim prostorijama sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće Ravnateljstva.
3. Izvješće Nadzornog odbora.
4. Izbor Ravnateljstva, nadzornog odbora te društvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni prediozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Volosko, 17. februara 1914.

Ravnateljstvo.

Poziv

na X. glavnu redovitu godišnju skupštinu **„Berseškog društva za štednju i zajmove"**, registrane zadruge na ograničeno jamčenje u Berseču, koja će se držati u četvrtak dne 19. ožujka 1914. na 4 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Berseču sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne godišnje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni prediozi.

Godišnji obračun izložan je zadrugarima na uvid u općinskom uredu u Berseču.

Berseč, dne 1. ožujka 1914.

Odbor.

Poziv

na redovitu glav. skupštinu **Kanfanarskog društva za štednju i zajmove**, koja će se obdržavati dne 19. o. mj. u 4 sata popodne u Kanfanaru sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvješćenje revizova.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

„Hrvatski Sokol u Medulinu obdržat će u nedjelju dne 8. ožujka o. g. u 3 sata popodne u sokolani svoju III. redovitu godišnju glavnu skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Izvještaj odbora.
2. Izbor novog odbora.
3. Eventualno.

Moli se braću članove da nefaljeno prisustvuju.

Medulin, dne 3. ožujka 1914.

Odbor.

Posl. br. U 370/13.

U ime Njeg. Veličanstva Cara!

C. kr. kot. sud u Buzetu po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva kao javnog tužitelja protiv Rudolfa Čeha radi § 11² i 14² Z 16/1 1896 L. D. Z. od god. 1897 Br. 89 u prisudu funkcijoara državnoga odvjerništva Bigatto kao javnog tužitelja optuženika, koji se nalazi na slobodi, nakon današnje rasprave a osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Rudolfa Čeha od Ivana i od Josipe iz Roča tamo boravećeg i pripadna, 30 god. st. kat. vj. trgovca i posjednika, oženjena, pismena, jur kažnjena radi prekršaja o hrani

krivim

što je dne 20. prošlog studenog odposlao u svrhu prodaje iz Roča u Pulu mlijeko, koje je bilo navodjeno te koje je sadržalo znatnu količinu nečisti te da je tako vlastitom nemarnošću metnuo u promet kao hranive predmete stvari čiji je užitak bio podoban nauditi ljudskome zdravlju te osim toga patvorio hranive predmete u svrhu, da opsjeni u prometu i trgovini dakle prekrš. §11² 14² Z 16/1 1896 L. D. Z. iz god. 1897. Br. 89 te biva zato na osnovu §a obzirom na § spomenutog zakona

osudjen

na pedeset (50) K globe pretvorive za slučaj neutjerivosti u pet (5) dana zatvora te na plaležpostupačnih troškova i možebitnih troškova ovršene kazne.

Osim toga će se naročna presuda na trošak optuženika proglasiti u „Našoj Riogi"

Omissis.

Buzet, dne 17. 12. 1913.

Dražić v. r. Dr. Volarić v. r.

Posl. br. U 1114/6.

U ime Njegovoga Veličanstva Cara!

C. k. kotarski sud u Pazinu, odio IV po o. k. sucu Mogorović po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Juraj Fabris radi § 12 zak. 16. I. 1896 br. 89 l. d. 3 i u prisuću funkcijonara državnoga odvjetništva Braico kao javnog tužitelja te optuženika koji se nalazi na slobodi nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja da se uporabi zakon i prijedloga pri vatnoga učesnika

presudio je

Fabris Jure pk. Frane i Barbare r. Šujević, iz Lindara 54 god. star, kat, oženjen, trgovac, pismen sa imanjem već kažnjen

kriv je

prekršaja po § 12 zak. 16. I. 1896 br. 89 L. D. Z. što je jednog dana mj. Dec. 13 prodavao u Puli 15 litara povodnjenog mljeka dakle iz nemara prodavao jedno patvoreno živežno sredstvo, koje je izgubilo na hranivosti te biva na temelju § 12 gornjeg zak. kažnjen na 30 K. globe, pretvorive u slučaju neutjerivosti u 3 dana zatvora, na plależ parbenih i event. ovršnih troškova, medju kojima K. 5.— za troškove analize, u smislu § 20 istog zakona biva zapljenjeno mljeko. Dužan je nadalje da u smislu § 20 istog zakona, objelodani na vlastiti trošak prisutnu presudu u novinama „Naša Sloga" te „Giornaletto" u Puli.

Omisis.

C. k. kotarski sud odio IV

Pazin, 21. I. 1914.

Mogorović v. r. Matanić v. r.

oo **JEFTINO I BRZO.** oo

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

oo **JEFTINO I BRZO.** oo

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Upitati u tiskari Laginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjveli-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjveli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. nove čihane K 9·60, bolje K 12·—
bele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bele pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobez. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

8 dana na pokus

šaljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzećem:

Amer. sat nikel K	2·80
Rosk. patent-sat »	3·—
Amer. sat goldin »	3·50
Rosk. za željezn »	4·—
Rosk. dvost. pok. »	4·50
Plosnati sat . . »	5·—
Dvost. pok. posr. »	6·—
14 kar. zlat. sat »	18·—
Orig. Omega sat »	20·—
Budilica, niklov. 20 cm. vis. , »	2·—
Marka Junghans »	3·—
Radium svj. kaz. »	4·—
» 2 zvonca »	5·—
» 4 » »	6·—
» glazba , »	8·—
Ura nihal. 75 cm »	8·—
» sa zvon. »	20·—
Ura nih. sa zv. i gl. K 14. Okrug. ura bud. »	6·—

3. god. pism. jamstvo. Odprema pouzećem.

Max Böhnel
Wien, IV. Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički cienici badava.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuju se ovime svima onima, koji su nam na budi koji način iskazali svoju sućut i sprovedi milog nam pokojnika

Mata Puhalja

do hladnoga groba.

Posebice se pako zahvaljujemo svim onima, koji su ga tekom duge i teške bolesti njegovali i koji su poslie smrti obitelj tješili. Isto tako zahvaljujemo veleuć gosp. liečniku dru Novaku, koji mu je nastojao olakšati boli, te napokon onima, koji su kraj odra nosili svieće.

Pula, dne 3. marča 1914

Rastužena braća.

Važan oglas Hrvatske narodne i Slovenske Straže. - Čitajte!

U današnjim teškim odnošajima **možete obogatiti samo sa srećkom.**

Turska srećka

jest u tu svrhu prva i najpreporučljivija srećka.

jer ima šest vučenja na godinu,
jer iznose glavni zgoditci svaku godinu *400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000* franaka u zlatu.
jer svaka srećka *mora* dobiti najmanje 400 franaka.
jer je dakle za nju izdan novac sigurno uložen kao u štedionici.
jer igra još dug niz godina i održi kupac nakon isplate kupovnine trajno pravo srećkanja bez svakog nadaljeg uplaćivanja.
jer iznaša mjesečni obrok *samo 4 kruno 75 para* i
jer pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka izključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje se vrši *1. aprila 1914.* Glavni zgoditak *400.000 Fr.*

Nakon vučenja izlazi hrvatski vieštnik o izvučenim brojevima.

VAŽNO! Primaju se također priglasi k nakupu srećaka austrijske drž. lutrije.

Točne obavjesti šalje svakomu besplatno za srećkovno odijeljenje „Slovenske Straže" g. **Valentin Urbančič, Ljubljana.** — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.

Hrvatskom i slovenskom narodu Istre njegovi bivši zastupnici na zemaljskom saboru.

Kako je već bilo javljeno po novinama, c. k. vlada je *raspustila istarski zemaljski sabor* istodobno, kad je razne druge zemaljske sabore sazvala na ustavno djelovanje. A zašto je to učinila? Zato, jer je naš sabor, *krivnjom onih, koji su se u njemu smatrali većinom*, od vremena, kad je bio izabran u jeseni god. 1908. do sada, ostao nesposoban za bilo koji uspješan rad.

Usprkos neoborivoj, uredovno utvrdenoj činjenici, da Hrvati i Slovenci čine veliku većinu pučanstva u Istri, te usprkos daljnoj okolnosti, da je od 47 članova istarskoga sabora *24 njih* — naime 19 Slavena, 2 socijalna demokrata i 3 biskupa virilista (ovi posljednji jedni i drugi bar po svojim načelima) — stajalo na temelju posvemašnje ravnopravnosti obiju naroda u pokrajini, htjela su 23 člana talijanske narodno-liberalne stranke sa zemaljskim kapetanom na čelu provadati i nadalje prijašnju nepravednu i nezakonitu praksu isključivosti talijanskog jezika u saboru i u zemaljskom odboru.

I zašto: jezikovna ravnopravnost, osnovana u čl. 19. temeljnog državnog zakona od 21. prosinca 1867. Br. 142 D. Z. L., izričito priznata od Njegova Veličanstva u Previšnjim rezolucijama od 14. septembra 1898., pravomoćno potvrdena rješidbama c. kr. carevinskog suda u Beču ad br. 5, 6 i 111 ex 1888 — ne opstoji za Hrvate i Slovence Istre, čiji se jezik ne će da prizna nit u saboru nit u zemaljskom odboru, niti u zavodima uzdržavanim i ovisnim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svrsishodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, *protivno svojem svečanom obećanju*, ne poštuje gore navedenih zakona, Previšnjih rezolucija i sudbenih rješidba i da očito ignoruje sve, što je u saboru čak Cesarski Namjesnik izjavio u hrvatskom jeziku, te da ne priznaje uza se na jednaki način imenovanog saborskog potpredsjednika, kao da ga ne bi bilo.

Narode! Uz takve protuzakonite okolnosti Tvoji zastupnici nisu mogli zauzeti drugog stanovišta osim onoga, što Ti ga objasniše u svojem odgovoru na talijanske laži pod naslovom: *„Mir ili rat“*, neposredno iza saborskog zasjedanja u oktobru 1910.

A što je dalje sliedilo u javnom životu naše pokrajine, to je još bolje dokazalo opravdanost našega stanovišta.

Ne ćemo Ti ovdje, narode, spominjati, kako je koncem god. 1910. i početkom god. 1911. bila narasla obijest talijanskih vlastodržaca do prave anarhije, gdje su kao viša oblast uskratili najvažnijim slavenskim općinama Istre zakonito riješenje općinskih proračuna; niti marimo spominjati, kako je ta kriza posredovanjem c. k. vlade svršila međustranačkom nagodbom u Beču početkom aprila 1911., uslijed koje su svi općinski proračuni bili odobreni, viseća pitanja za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola k formalnom riješenju privedena, Družbine škole u Puli, Malom Lošinju i Cresu potporom vlade osigurane.

Ne ćemo navadati, kako je i kasnije bilo pokušaja i s talijanske i s vladine strane, da nas, Tvoje zastupnike, namame na skliznavu stazu pregovora, kod kojih bi mi morali sankcijonirati Tvoju podredenost i zapostavljanje Tvojih prava u svim granama javnoga pokrajinskoga života, te učvrstiti položaj talijanske vladajuće stranke, zgodnom za nju razdiobom istarskih općina i prepuštanjem tisuća i tisuća Hrvata i Slovenaca njihovoj upravi u krajevima, koji bi uslijed razdiobe spali pod njih.

Mi smo svaki put uočili pogibelj, koja Tebi prijeti, te smo na temelju ovlasti, što si nam ju dao, Narode, obezuspješili slične pokušaje, držeć se načela, *da svako pregovaranje, svaki sporazum u Istri mora sloniti na zakonu i po tome na ravnopravnosti.*

Uz već spomenuto zanemarivanje Tvojih narodno-jezikovnih prava išlo je zapostavljanje Tvojih životnih interesa također na svakom drugom polju javnoga života u pokrajini.

Od svih zemaljskih namještenika na zemaljskom odboru, na zemljišno-vjeresijskom zavodu, na poljodjelskom u Poreču, na realnoj gimnaziji u Pazinu, na ženskom liceju, na pokrajinskoj bolnici u Puli, *jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani*, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za pošumljivanje Istre — *osim jednog jedinog — jesu isključivo svi Talijani.*

Zemaljski prihodi, koji bi po zakonu (§ 23. zem. reda) imali biti uporabljivani u korist slavenskog i talijanskog pučanstva u razmjeru njihovih potreba, troše se bez ikakva proračuna isključivo po volji talijanske većine zemaljskoga odbora, bez obzira na potrebe Hrvata i Slovenaca Istre.

Poljodjelstvo, što se tiče Hrvata i Slovenaca, je od zemaljskog odbora posve zanemareno. Dok se za Talijane uzdržava baš luksurijozni poljodjelski zavod u Poreču sa zemljoradničkom školom i uzornom pivnicom, te se priređuju svake godine talijanski tečajevi za izobrazbu poljodjelaca, za Slavene se nimalo ne haje, za njih se ne otvaraju potrebne poljodjelske škole, niti im se davaju potpore za pohadanje takvih škola, za njih se ne priređuju nikakvi tečajevi.

Ne hoteć dati mjesta također Slavenima u zemaljskom zavodu za osiguranje goveda, ignoravanjem njihove narodnosti i jezika, pustilo se, da taj zavod zakržljavi i konačno propade. Isto tako je ekskluzivistična talijanska politika dovela do ruba propasti, do nemoći i nerada zemaljsko gospodarsko vijeće.

Na polju cesto- i vodogradnja prestalo je skoro svako sudjelovanje zemaljskog odbora, jer, dok se je za prijašnjih vremena pripravljalo i provadalo radnje, koje su bile na uhar talijanskih općinskih i cestovnih uprava, te se u iste svrhe troši još i danas, sada bi morale doći na red veće ili manje radnje u slavenskim općinama (Pazin, Buzet, Marezige, Dekani, Dolina, Podgrad itd.), pak se ne daje običajnih potpora. Ne upotrebljava se u tu svrhu niti skromni iznos u jednakoj mjeri, kakav je bio odobren u proračunu za god. 1908., akoprem su se prihodi pokrajinski od onda znatno povećali.

Talijanska stranka nije htjela da u poštenom i pravednom sporazumu, kao medu jednakopravnom braćom, a ne gospodarom i slugom, s nama djeluje za dobro istarskoga pučanstva: ona, koja ima zemaljsku autonomnu vlast u rukama, nije htjela, da sobor i zemaljski odbor djeluju u smislu i na temelju zakona, koji bi morali imati jednaku krjepost za državljane jedne i druge narodnosti u pokrajini, te je svojim postupkom dovela u pogibao i jednoga i drugoga, jer je apsurdno niti pomisliti, da u pravnoj državi može biti organa javne uprave, te bi smjeli postupati prama svojoj samovolji, a ne držati se zakona.

Narode! Mi Tvoji dosadašnji zastupnici na zemaljskom saboru, uživali smo tvoje potpuno povjerenje, koje si izrazio na mnogobrojnim sastancima, jer smo se s najboljom voljom zauzimali u svakoj prigodi za Tvoje duševno i materijalno dobro. Sada je naš mandat, kao i mandat naših protivnika Talijana, odlukom c. k. vlade utrnut, i Ti si pozvan, da izabereš sebi zastupnike za pokrajinski sabor. Učini to, narode, po svojoj najboljoj svijesti, u potpunoj slozi i bratinskoj ljubavi, po naputku i pod vodstvom

„Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“.

Trst, dne 12. veljače 1914.

---

skom odboru, nit u zavodima uzdržavanim i ovisnim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego niti c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svrsi shodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, protivno svojem svečanom obećanju, ne poštuje

pokrajinskoj bolnici u Puli, jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za

Narode! Mi, Tvoji dosadašnji
nici na zemaljskom saboru, uživ
Tvoje potpuno povjerenje, koje si
na mnogobrojnim sastancima, jer
s najboljom voljom zauzimali u
prigodi za Tvoje duševno i mat
dobro. Sada je naš mandat, kao
dat naših protivnika Talijana, od
c. k. vlade utrnut i Ti si pozvan, d

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Sreća u lutriji je veoma rijetka, zato neka svatko, tko ju hoće iskusiti, bude oprezan. Oprezan biti, će reći; kupiti takovu srećku, koja mora sigurno jedanput dobiti, odnosno, koja ima svoju novčanu vrijednost, da se ju može u slučaju potrebe prodati ili na nju dobiti zajam bez gubitka nadaljnog prava igranja. Kao takova se nalazi na prvom mjestu turska srećka, koja se može naručiti glasom današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže“ uz mjesečnu otplatu od samo 4 krune 75 filira. Neka nitko ne propusti nasljednog vučenja dne 1. travnja o. g., kod kojeg može u sretnom slučaju postati bogataš sa 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na **XVIII. glavnu redovitu godišnju skupštinu Posujilnice u Veloskem**, registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 14. marča 1914. u tri sata popodne u društvenim prostorijama sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće Ravnateljstva.
3. Izvješće Nadzornog odbora.
4. Izbor Ravnateljstva, nadzornog odbora te društvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Volosko, 17. februara 1914.

Ravnateljstvo.

Poziv

na X. glavnu redovitu godišnju skupštinu **„Bersečkog društva za štednju i zajmove“**, registrane zadruge na ograničeno jamčenje u Berseču, koja će se držati u četvrtak dne 19. ožujka 1914. na 4 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Berseču sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne godišnje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarima na uvid u općinskom uredu u Berseču.

Berseč, dne 1. ožujka 1914.

Odbor.

Poziv

na redovitu glav. skupštinu **Kantanarskog društva za štednju i zajmove**, koja će se obdržavati dne 19. o. mj. u 4 sata popodne u Kantanaru sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvješćenje revizora.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

„**Hrvatski Sokol u Medulinu** obdržat će u nedjelju dne 8. ožujka o. g. u 3 sata popodne u sokolani svoju III. redovitu godišnju glavnu skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Izvještaj odbora.
2. Izbor novog odbora.
3. Eventualno.

Moli se braću članove da nefaljeno prisustvuju.

Medulin, dne 3. ožujka 1914.

Odbor.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Upitati u tiskari Laginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

I
nine trajno pravo srećkanja bez svakog daljnjeg uplaćivanja, jer iznaša mjesečni obrok *samo 4 krune 75 para* i jer pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka isključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje se vrši *1. aprila 1914.* Glavni zgoditak *400.000 Fr.*

Nakon vučenja izlazi hrvatski vjestnik o izvučenim brojevima.

VAŽNO! Primaju se također priglasi k nakupu srećaka austrijske drž. lutrije.

Točne obavijesti salje svakomu besplatno za srećkovno odijeljenje „Slovenske Straže“ g. **Valentin Urbančič, Ljubljana.** — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 12. marča 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novce.. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovni račun br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Izborno gibanje. Puljski kotarski Pouzdanički Zbor našeg Političkog društva saziva za dojduću nedjelju dne 15. t. m. u 10 i pol sati prije podne veliku javnu skupštinu u Svet Vinčentu, te za isti dan u 3 sata po podne drugu pod vedrim nebom u Divšićima (dobar sat hoda iz Vodnjana proti Barbanu). Dnevni red jedne i druge skupštine je:

1. Predstojeći izbori za istarski zemaljski sabor i
2. jezikovne prilike u sudbenom kotaru Vodnjan.

Zanimanje za ove dvie skupštine je veliko, sve se miče i kreće — pripravlja se poboljšano drugo izdanje god. 1907.

Ala, naprieda! Neka živi što je naše!

Hrvatskom i slovenskom narodu Istre

njegovi bivši zastupnici na zemaljskom saboru.

Kako je već bilo javljeno po novinama, c. k. vlada je **raspustila istarski zemaljski sabor** istodobno, kad je razne druge zemaljske sabore sazvala na ustavno djelovanje. A zašto je to učinila? Zato, jer naš sabor, **krivnjom onih, koji su se u njemu smatrali većinom**, od vremena, kad je bio izabran u jeseni god. 1908, do sada, ostao je nesposoban za bilo koji uspješan rad.

Usprkos neoborivoj, uredovno utvrdjenoj činjenici, da Hrvati i Slovenci tvore veliku većinu pučanstva u Istri, te usprkos dalnjoj okolnosti, da je od 47 članova istarskog sabora 24 njih — naime 19 Slavena, 2 socijalna demokrata i 3 virilista (ovi posljednji jedni i drugi bar po svojim načelima) — stajalo na temelju posvemašnje ravnopravnosti obiju naroda u pokrajini, htjela su 23 člana talijanske narodno-liberalne stranke sa zemaljskim kapetanom na čelu provadjati i nadalje prijašnju nepravednu i nezakonitu praksu isključivosti talijanskog jezika u saboru i u zemaljskom odboru.

I zaista: jezikovna ravnopravnost, osnovana u čl. 19. temeljnog državnog zakona od 21. decembra 1867. br. 142 D. Z. L., izričito priznata od Njegova Veličanstva u Previšnjim rezolucijama od 14. septembra 1895. i od 17. febrara 1898., pravomoćno potvrdjena rješidbama c. k. carevinskog suda u Beču od br. 5, 6 i III ex 1888 — ne obstoji za Hrvate i Slovence Istre, čiji se jezik ne će da prizna nit u saboru nit u zemaljskom odboru, nit u zavodima uzdržavanim i ovisnim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego niti c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svrsi shodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, **protivno svojem svečanom obećanju**, ne poštuje gore navedenih zakona, Previšnjih rezolucija i sudbenih rješitbi i da očito ignoruje sve, što je u saboru ćak cesarski Namjestnik izjavio u hrvatskom jeziku, te da ne priznaje uza se na jednaki način imenovanog saborskog podpredsjednika, kao da ga ne bi bilo.

Narode! Uz takve protuzakonite okolnosti Tvoji zastupnici nisu mogli zauzeti drugog stanovišta osim onog, što Ti ga objasniše u svojem odgovoru na talijanske laži pod naslovom: »Mir ili rat«, neposredno iza saborskog zasjedanja u oktobru 1910.

A što je dalje slijedilo u javnom životu naše pokrajine, to je još bolje dokazalo opravdanost našega stanovišta.

Ne ćemo Ti ovdje, Narode, spominjati, kako je koncem god. 1910. i početkom god. 1911. bila narasla objest talijanskih vlastodržaca do prave anarhije, gdje su kao viša oblast uskratili najvažnijim slavenskim općinama Istre zakonito rješenje općinskih proračuna; niti marimo spominjati, kako je ta kriza posredovanjem c. k. vlade svršila medjustranačkom nagodbom u Beču početkom aprila 1911., usljed koje su svi općinski proračuni bili odobreni, viseća pitanja za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola k formalnom rješenju privedena, Družbine škole u Puli, Malom Lošinju i Cresu potporom vlade osigurane.

Ne ćemo navadjati, kako je i kasnije bilo pokušaja i s talijanske i vladine strane, da nas, Tvoje zastupnike, namame na sklizavu stazu pregovora, kod kojih bi mi morali sankcijonirati Tvoju podredjenost i zapostavljanje Tvojih prava u svim granama javnoga pokrajinskoga života te učvrstiti položaj talijanske vladajuće stranke, zgodnom za nju razdiobom istarskih općina i prepuštanjem tisuća i tisuća Hrvata i Slovenaca njihovoj upravi u krajevima, koji bi usljed razdiobe spali pod njih.

Mi smo svaki put uočili pogibelj, koja Tebi prijeti, te smo na temelju ovlasti, što si nam ju dao, Narode, obezuspješili slične pokušaje, držeći se načela, **da svako pregovaranje, svaki sporazum u Istri mora sloniti na zakonu i po tome na ravnopravnosti.**

Uz već spomenuto zanemarivanje Tvojih narodno-jezikovnih prava, išlo je zapostavljanje Tvojih životnih interesa također na svakom drugom polju javnoga života u pokrajini.

Od svih zemaljskih namještenika na zemaljskom odboru, na zemljišno-vjeresijskom zavodu u Poreču, na realnoj gimnaziji u Pazinu, na ženskom liceju, na pokrajinskoj bolnici u Puli, **jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani**, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za pošumljivanje Istre — **osim jednog jedinog — jesu isključivo Talijani.**

Zemaljski prihodi, koji bi po zakonu (§ 23. zem. reda) imali biti uporabljivani u korist slavenskog i talijanskog pučanstva u razmjerju njihovih potreba, troše se bez ikakova proračuna isključivo po volji talijanske većine zemaljskoga odbora, bez obzira na potrebe Hrvata i Slovenaca Istre.

Poljodjelstvo, što se tiče Hrvata i Slovenaca, je od zemaljskog odbora posve zanemareno. Dok se za Talijane uzdržava baš lukurijozni poljodjelski zavod u Poreču sa zemljoradničkom školom i uzornom pivnicom te se priredjuju svake godine talijanski tečajevi za izobrazbu poljodjelaca, za Slavene se ni malo ne haje, za njih se ne otvaraju potrebne poljodjelske škole niti se im davaju potpore za pohadjanje takvih škola, za njih se ne priredjuju nikakvi tečajevi.

Ne hoteć dati mjesta također Slavenima u zemaljskom zavodu za osiguranje goveda, — ignoravanjem njihove narodnosti i jezika —, pustilo se, da taj zavod zakržljavi i konačno propade. Isto tako je ekskluzivistična talijanska politika dovela do ruba propasti, do nemoći i nerada zemaljsko gospodarsko vijeće.

Na polju cesto- i vodogradnja prestalo je skoro svako sudjelovanje zemaljskog odbora, jer, dok se je za prijašnjih vremena pripravljalo i provadjalo radnje, koje su bile na uhar talijanskih općinskih i cestovnih uprava te se u iste svrhe troši još i danas, sada bi morale doći na red veće ili manje radnje u slavenskim općinama (Pazin, Buzet, Marezige, Dekani, Dolina, Podgrad itd.), pak se ne daje običajnih potpora. Ne upotrebljava se u tu svrhu niti skromni iznos u jednakoj mjeri, kakov je bio odobren u proračunu za god. 1908., akoprem su se prihodi pokrajinski od onda znatno povećali.

Talijanska stranka nije htjela da u poštenom i pravednom sporazumu, kao medju jednakopravnom braćom, a ne gospodarom i slugom, s nama djeluje za dobro istarskoga pučanstva; ona, koja ima zemaljsku autonomnu vlast u rukama, nije htjela, da sabor i zemaljski odbor djeluju u smislu i na temelju zakona, koji bi morali imati jednaku krijepost za državljane jedne i druge narodnosti u pokrajini, te je svojim postupkom dovela u pogibao i jednoga i drugoga, jer je apsurdno i pomisliti, da u pravoj državi može biti organa javne uprave te bi smjeli postupati prama svojoj samovolji, a ne držati se zakona.

Narode! Mi, Tvoji dosadašnji zastupnici na zemaljskom saboru, uživali smo Tvoje potpuno povjerenje, koje si izrazio na mnogobrojnim sastancima, jer smo se s najboljom voljom zauzimali u svakoj prigodi za Tvoje duševno i materijalno dobro. Sada je naš mandat, kao i mandat naših protivnika Talijana, odlukom c. k. vlade utrnut i Ti si pozvan, da izabereš sebi zastupnike za pokrajinski sabor. Učini to Narode po svojoj najboljoj svijesti, u potpunoj slozi i bratinskoj ljubavi, pod vodstvom »Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri«.

TRST, dne 12. febrara 1914.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 5. marča 1913.

Danas imala je zastupnička kuća carevinskog vieća posla više od mjesec dana sjednicu.

Prije nego o njoj koju rečemo, hoćemo da ponekle nadomjestimo ono što se je za vrieme slugarskog štrajka zanemarilo, da budu naši čitatelji imali bar njeki vez sa onim, što se je dogadjalo koncem prošle i početkom ova godine u parlamentu.

*

Koncem decembra pr. god. postavili su naši zastupnici više predloga za podporu u bledi u raznim stranama pokrajine. Tako zastupnik Mandić sa drugovi jedan radi bleda u občini Dolinskoj, drugi radi bleda u poreznoj občini Čezari i njoj susjednih.

Zastupnik Mandić sa drugovi interpelirao je ministra bogoštovja i nastave, da se izjavi, da li službujući učitelj može biti ujedno i občinski načelnik.

Zast. Spinčić sa drugovi upravio je na odnosne ministre interpelacije: radi ručkih radnja u Valunu, Martinšćici, Mihoašćici, Merašćici i Koromačni; radi nepravednoga razdieljivanja podpora iz dobrotvorne mornarične zaklade; radi napisa u prostorijama poštanske zgrade u Lovranu; radi odašiljanja dopisa sa njemačkim dekretima na notorno hrvatske stranke sa strane c. kr. kotarskoga poglavarstva u Lošinju; radi dopisivanja c. kr. kotarskih sudova u Lošinju i Cresu sa hrvatskim strankama u talijanskom jeziku.

*

Poslie Božićnih parlamentarnih praznika došao je parlamenat na okup dne 5. jenara. Glavna bijaše zadaća da razpravi i odobri privremeni proračun za prvu polovicu tekuće godine 1914., i što je s tim združeno.

Nu došlo je još njesto po sriedi. Gospodska kuća nije htjela prihvatiti zakonske osnove o takozvanom malom financijalnom planu, kako ju je prihvatila zastupnička kuća, već je htjela njeke promjene. To se u parlamentu austrijskom riedko dogadja, ali je u zakonu tičućem se poslovnika za to predvidjeno. Prema njegovoj jednoj ustanovi izabrala je jedna i i druga kuća svaka svoje predstavnike za skupnu konferenciju. Ta se je sastala dne 13. jenara i izabrala najprije dva predsjednika, po jednoga iz svake kuće, koji se u predsjedanju mienjaju. Radilo se je poglavito o tomu, kolik mora biti najmanji iznos dohodka a da bude podvržen ličnoj dohodarini i o skali, po kojoj se ta dohodarina prema dohodku povisuje. Vlada je htjela, da se lična dohodarina započne plaćati kod dohodka od K 1200;

zastupnička kuća bila je sa jednim glasom većine prihvatila taj predlog vlade, dočim ostali dio zastupničke kuće bio je za K 1600. U skupnoj konferenci predložio je jedan od izaslanika gospodske kuće, nek počne lična dohodarina kod K 1400. Iza toga predloga htjeli su odaslanici zastupničke kuće da drže svoju konferenciju i držali su ju. Natezali su se jedni i drugi, sad sami, sad skupno od 4 ure po podne do jedne ure po ponoći. Složili su se i za najmanji dohodak podvržen ličnoj dohodarini i za ljestvicu, popustiv što jedni što drugi. Prije nego li se je stvar, utanačena u konferenciji, prihvatila u obim kućama, kršćanski socijali napeli su sve svoje sile kod svih mogućih čimbenika, da zaprieče dogovoreni zaključak. Ali je gospodska kuća čvrsto stajala na skupnim odlukama. Konačno poslie dugog komešanja, bilo je prihvaćeno u zastupničkoj kući dne 21. jenara ono i onako, kako je konferencija predstavnika obiju kuća odlučila. Bez potrebe su se i neki zastupnici južnih pokrajina izložili bili.

Time se je riešilo takozvani mali financijalni plan. Od riešenja toga financijalnoga plana bijaše odvisno oživotvorenje već prije prihvaćene službene pragmatike, kao što je omogućeno, da će pokrajine dobivati stanovite svote od c. k. erara.

*

Proračunski odbor, sazvan da raspravlja proračunski provizorij za prvu polovicu 1914., sastao se je u utorak dne 13. jenara, pošto je odnosna vladina osnova prošla prvo čitanje, uz znakove češke obstrukcije. Njegova sjednica počela je u utorak o 10 uri pr. p., prekinula se od 1 do 3 ure po p. toga dana; onda se je nadaljevala cieli taj dan, cielu noć, cielu sriedu dne 14. jenara, cielu noć, pak do 11 ure pr. p. u četvrtak; pretrgala se je u 11 sati, pa se nadaljuje poslie kućne sjednice tog dana, al se je ipak morala u 2 sata zaključiti.

U onoj dugoj sjednici proračunskog odbora, koja je trajala u sve, računav i dva pretrgnuća, 52 sata, govorili su najviše vremena češki agrarci i češki narodni socijalisti. Govorili su s obstrukcionističkih razloga, al govorili su većinom o stvarima, koje bi morali slušati državni upravnici i ispraviti sva ona velika zla, koja se počinjaju.

*

U to 52 sata govorili su i sva četiri člana proračunskog odbora sa slavenskog juga, oba Slovenca i oba Hrvata. Slovenci dr. Korošec i prof. Jarc, Hrvati dr Trešić i prof. Spinčić. Sialno nije još nikad podana u jednoj sjednici tako obširna, tako temeljita, tako svestrana slika stanja Slovenaca i Hrvata u ovoj strani monarhije, kako je to učinjeno u toj sjednici. Slika je dakako crna, kako je i crno stanje Slovenaca i Hrvata; tako da bi se morala sramiti vlada svake i najnekulturnije države Evrope. Zastupnici Korošec i Jarc slikali su stanje u slovenskim zemljama, naročito u Štajerskoj i Koruškoj, Trešić stanje u Dalmaciji, Spinčić stanje u Istri. Ovaj posliednji govorio je do dva sata, dulje nego njegovi najuži drugovi, poglavito s razloga, što istarske zastupnike hrvatske ili slovenske narodnosti riedko kada zapade čast da dodju u proračunski odbor. Crtao je postupak državnih s jedne i zemaljskih vlasti s druge strane, naprama Hrvatima i Slovencima, postupak u crkvama, školama, uredima, postupak u cielom javnom življenju. Reko je medju ostalima, da bi se novci što se troše radi Albanije i za nju, morali trošiti za Istru, kojoj je prošlo lani 100 godina, da je pripala Austriji, koja je dakle lani imala stogodišnjicu, za koju pak nije nikomu ni u snu na misao palo, da bi se proslavila. Krivi c. k. vlade ne samo radi toga što one same čine, odnosno prepuštaju, nego i radi toga što čine zemaljske autonomne oblasti, pošto cesarske-kraljevske prepuštaju već preko 50 godina, da u zemlji pašuje bez obzira na pravo i zakon, nacijonalna talijanska stranka, privoljujuć njoj sredstva i stavljajuć se tako na stranu tlačitelja Talijana proti tlačenim Hrvatima i Slovencima.

Pita li se za uzroke takovom postupku, to se jih nalazi, veli na svrsi govornik, glavno u „višim obzirima", u obzirima na vanjsku politiku, u savezu Austro-Ugarske s Italijom i Njemačkom, koje ove obje hlepe za Primorjem, dakle i za Istrom, i koje ne dopuštaju da bude Austro-Ugarska pravedna Slavenima u obće a Hrvatima i Slovencima napose.

Na svrsi postavlja predlog, podpisan od njega, dr. Trešića, dr. Korošca i prof. Jarca, kojim predlaže, da se obzirom na postupak c. kr. vlade, naprama Hrvatima i Slovencima, predje na dnevni red preko zakonske osnove, nalazeće se u raspravi, glede privremenog proračuna za dobu od 1. jenara do 30. juna 1914.

Ne sjećamo se, da bi Hrvati i Slovenci tako odlučno i sporazumno, složno, nastupili proti c. k. vladi u proračunskoj raspravi kao ovaj put. Sva četvorica su kod poimeničnog glasovanja glasovala kao jedan za ovaj predlog, a glasovalo je za nj još 15 drugih članova proračunskog odbora, u sve 19 proti 29 drugih.

*

Kuća je držala sjednicu, osim već spomenutih, dne 22. jenara te u njoj raspravila njeke osnove. U dolnjoj kućnoj sjednici, onoj od 29. jenara bio je na dnevnom redu privremeni proračun. Agrarni i nacionalni Česi počeli su obstrukcijom. Upisalo se jih je 37 za riječ k poslovniku. Prva dvojica govorila su kraće; treći četiri sata, i to neprestano češkim jezikom pod predsjedanjem Talijana baruna Malfatti, koji je mirno sjedio, nit govorniku najmanje opaske učinio. Nit predsjednik Sylvester, nit konvent seniora zajedno s vladom nisu znali što da čine. Zaključila se sjednica i urekla sljedeća za sljedeći dan. Ova bila je kratkoga trajanja. Trajala je od 11 do 12 sati, pak je bila prekinuta, da se uzmognu povesti dogovori. Česu su zahtjevali rok za raspis izbora za zemaljski sabor u Češkoj, pod devizom, ne pustimo zasjedati carevinskog vieća, dok ne znamo da će i kad će zasjedati češki sabor.

Dogovori trajali su 4 sata, al su bili bezuspješni. U 4 sata sakupili su se u kućnu sjednicu zastupnici, ministri i predsjednik. Ovaj je ozlovoljen rekao, da ima još 38 zastupnika priglašenih k poslovniku, da zatvara sjednicu i da će sljedeću sazvati pismenim putem.

Sliedeći dan, dne 31. jenara bilo je zasjedanje carevinskog vieća previšnjom odlukom određenp. Tomu je sliedila caska odluka, kojom se je provisorni proračun na temelju § 14. proglasio za dobu od 1. jenara do 30. juna 1914.

Cieli mjesec febrar pak do 4. marta ostao je parlamenat određen; a u to vrieme radili su mnogi sabori. Za dan 5. marta bio je previšnjim pismom parlamenat opet sazvan i počeo u 11 sati svoje zasjedanje u jako težkim političkim i parlamentarnim odnošajima.

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Poreta u Rovinju sudi još uvjek hrvatske obtuženike pomoću tumača. Prosloga čedna započelo je na okružnom sudu u Rovinju takozvano proljetno zasjedanje. Medju obtuženicima nalazi se na žalost i naših neukih seljaka, koje je nesreća dovela na obtuženičku klupu.

Te nesretnike ne tuži državno odvjetništvo jedino u hrvatskom jeziku, kako to zakon propisuje, niti im sude porotnici Hrvati ili vješti hrvatskom jeziku. Te obtuženike izpituje predsjednik pomoću tumača proti jasnom slovu zakona i na temelju njihovih izjava tumačem protumačenih bivaju sudjeni. Oni dakako ne razumiju onoga, što tumač porotnicim i sudbenom dvoru kaže, pak se može dogoditi, kao što se baš pred onom porotom dogodilo, da je tumač podao posve krivo tumačenje.

Proti uporabi tumača kot porotnih razprava u Rovinju pisali smo već toliko, da bi se već bio morao sklonuti i predsjednik okružnog suda i državni odvjetnik i svi savjetnici suda, da se već jednom toj nepravdi doskoči i zakonu zadovolji. Mi prosvjedujemo još jednom najodlučnije proti uporabi tumača kod porotnih razprava sa hrvatskim obtuženicima u Rovinju.

Diguta zapljena. Kao da nebi bilo dosta huckanja proti čestitom sucu dru Markoviću u onom, što je neki dan oblast pripustila u ovdešnjem Jornaletu, rovinjski je okružni sud dignuo i zapljenu onog malog diela članka, koji je bio zapljenjen.

U utorak 3. o. mj. donio je Jornaleto odnosnu odluku i obrazloženje. Ovo posljednje je po prilici kao da rečeš: Kada je policija puljska dopustila, da se tiska sve ono što je dopustila, mogla je i ono drugo, što je zaplienila. A sve skupa, da je dopuštena kritika javnoga djelovanja jednoga suca. Zapamtiti ćemo ovo umovanje rovinjskog sudišta i ako obvalja u ovom slučaju, znati ćemo ga porabiti do malo vremena.

Dvorana za javne dražbe. Početkom febrara ove godine otvorena je na c. k. kotarskom sudu u Puli dvorana za javne dražbe. Ista se nalazi u zgradi suda prizemno lievo od glavnog ulaza. Javne dražbe zaplienjenih stvari obdržavaju se redovito svake sriede i subote, a ako stvari ne bivaju rasprodane nastavlja se dražba i sliedećih dana. U toj dvorani namjesten je sudski oficial Bartul Šulina, koji upravlja dražbom i podjeljuje strankama potrebite informacije.

Već u početku opaža se kako je od velike potrebe bila jedna takova dvorana toli s gledišta da se roba tu dobro pohrani i ne pokvari ili izgine, koli s gledišta prodje, da ne padne u ruke kojekakvih špekulanata u bezcienu, što će doći u korist vjerovnika i dužnika.

Marnim zauzimanjem sudskog predstojnika g. savjetnika Peručića preuzela je uzdržavanje te dvorane država.

Glasilo primorskih tipografa i naše pokrajine. Nedavno donašao je list primorskih tipografa „Il Risveglio" više puta vrlo debelim i podcrtanim slovima noticu, kojim je upozorivao tipografske organizacije u kraljevini Italiji da budno paze te nijedan kolega iz Italije ne dodje u talijanske provincije Austrije u doba spora izmedju njih i vlastnika tiskara (.... a vigilare attentamente acciochè nessun collega si porti nelle provincie italiane dell' Austria . . . . .)

Poštovano glasilo i naših slavenskih tipografa mislilo je pod talijanskim pokrajinama Austrije Dalmaciju, Istru, Trst i Goričku. Niti čitali a ni čuli nismo do sada, da bi koji od slavenskih tipografa, koji takodjer plaćaju taj list, bio prosvjedovao proti toj uvriedi svog vlastitog čuvstva, da glasilo, koje i oni plaćaju, nazivlje njihovu rodjenu zemlju talijanskom pokrajinom. Ako te naše talijanski kolege pod krinkom internacionalizma utapljaju u talijanski nacionalizam, svakako to prelazi i najširu mjeru kolegijalnosti, da se preko toga prelazi mukom. Zar i talijanski kolege smatraju svoje slavenske kolege ščavima da samo plaćaju doprinose i od njihove milosti rade i žive. Dosta žalostno po naše!

Javna zahvala. Potpisana je uprava primila od Podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda i od „Hrvatske Čitaonice" u Premanturi po 15 K, kao pripomoć za priredjenje dječje zabave. Uz to pretplatila je Podružnica ovu školu na 5 istisaka „Mladog Hrvata" i darovala njoj 12 lijepih knjiga za dječju knjižnicu. Podružnica je tek pred nekoliko mjeseci osnovana, te je u to kratko vrijeme pokazala lijep napredak i čvrstu volju za širenje prosvete, a marljivi odbor jamči da će istim načinom i nastaviti svoj plemeniti rad.

Potpisana se uprava gore spomenutim društvima ovime javno najljepše zahvaljuje.

Uprava pučke škole
Premantura, dne 2. III. 1913.
Jos. Lukež. privr. upr.

Izkaz prinosa na zabavi družbine podružnice u Medulinu. Primljeno preko ulaznine odnosno poštom: Po K 10: Posujilnica Medulin, Dr. Zuccon, Laginja, Brumjak, Baričević, i Kirac Brioni; po K 7 Čit. Vinkuran; po K 5 Mihelić, Mardešić, Matejčić, Marač, Čit. „Zora", Dr. Stanek, i Spinčić; po K 4 Fajdiga; po K 3 Dr. Ciotti i Lj. Badić; po K 2 Dr. Jelušić, Dr. Rajčić, Skrbec, Radošević Alf. Gregorić, Pečarević, Kamenarić, Kirac Stj., Stihović, Pavić, Turković, Iveša, Vlašić i Lorencin Sišan; po K 1 Lukež. Ukupni primitak K 286·90; izdatak K 37·84, po tomu čisti dobitak K 249·06. Svime se najlepše zahvaljuje — Odbor.

Iz Štinjana kod Pule. U subotu, dne 7 tek. mjes. oko tri sata poslije podne, predvodio je naš tamošnji župnik jedan sprovod iz Padula u Štinjan.

Kad bijasmo na putu bliku tvrdjave Kastelir, dojuri iza nas jedan Speditions-motor i bez ikakvog obzira prema tom žalosnom religioznom činu po dva puta poremeti i razbi red, i postavi strah i trepet u prisutnima koji pratiše sprovod, a bijaše ih oko 50 osoba.

Nosioci mrtvačkog lijesa za malo da ne posrnuše i ne bacše na tle.

Na opomenu župnika kondukter motora c. k. Artillerie-Zeugs-Depota ne htjede stati, pa i gospodin župnik morade brže bolje u jednu jamu jer cesta uska, da ga motor ne zgnjeci a tako učiniše i svi ostali. Čudo veliko da nije nitko nastradao.

Zato najodlučnije protestiramo protiv takovog nekorektnog bezobzirnog i neljudskog postupanja i ponašanja zapovjednika dotično konduktera tog motornog voza za vrijeme našeg religioznog čina. —Očevidac.

Koncerat Čitaonice u Puli. Kako doznajemo, priredjuje Čitaonica u Puli dne 21. t. mj. jedan veliki Koncerat u dvorani Narodnog Doma. Upozorujemo već sada naše rodoljube na taj koncerat i pripominjemo, da se za taj koncerat marljivo vježba pjevački zbor.

Potanji razporad toga koncerta doniet ćemo u budućem broju.

Krčki kotar

† **Miho Radić.** Dne 1. marča tek. god. umro je u Malinskoj čestiti i vriedni naš rodoljub Miho Radić u dobi od 70 god. Vriedni pokojnik stajao je neprekidno i nepokolebivo u prvim narodnim redovima u onim stranama i neustrašivo branio narodnu čast i prava još onda, kada je ova občina stajala u protivničkim rukama i kada je Malinska bila poplavljena protunarodnim duhom. Preko 30 godina bio je predplatnikom i marljivim čitateljem našega lista. U pravom narodnom duhu odgojio je svoju djecu, od koje dvojica šire kao učitelji narodnu prosvjetu u mladjahna srca našeg pomladka a dvojica kao dobri gospodari i čestiti narodnjaci služe rodu na čast.

Bila lahka zemljica i pokoj vječni ovom čestitom rodoljubu!

Širite „Našu Slogu".

Glavna godišnja skupština „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“

U četvrtak dne 5. marča u 10. sati u jutro obdržavala se je u Pazinu godišnja redovita glavna skupština »Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri«. Dvorana pazinske čitaonice bila je prepuna naroda iz svih i najzabitnijih krajeva Istre, koji su došli na tu skupštinu.

Točno u 10 sati otvorio je skupštinu predsjednik društva dr. Dinko Trinajstić veseleć se, što je na skupštinu pristupilo toliko naših ljudi iz svih krajeva Istre. Pozdravlja prisutne zastupnike na carevinskom vieću dra M. Laginju i prof. M. Mandića, bivše zemaljske zastupnike, svećenstvo, učiteljstvo i narod. Nar. zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić i načelnik Kastva K. Jelušić, zapriečeni bolešću ne mogu prisustvovati današnjoj skupštini. Spominje teške časove u kojim se nalazimo, te kako je svi dobro shvaćamo svjedoči i ova skupština, koju ste ovako brojno posjetili. Na zadnjoj skupštini izmenena su nova pravila našeg Političkog društva, kojima je vlada pravila neprilike, te ih istom uz neke preinake uz utok na ministarsko vijeće potvrdila.

Naš politički život počeo je s malim brojem članova, dok danas gledamo pomnožane redove članova političkog društva. Ako se je i broj dobrano pomnožio, ipak još ne odgovara broju našega pučanstva, jer dok Talijani zauzimaju znatnu manjinu u Istri, njihovo političko društvo broji mnogo više članova. Nije ni čudo, jer su oni po gradićima okupljeni, pak im je organizacija mnogo lakša, do dogovora i sastanaka dolaze vrlo lahko, dok je naš narod razsijan po selima, pak mu nije tako lahka organizacija. Sada pak, kad se Političko društvo organiziralo, to će po svojim mjestnim odborima i pouzdanicima lakše i življe djelovati. Naša organizacija neka upre sve sile, da i brojem dostignemo i prestignemo Talijane, da time polučimo onu svrhu, koju si je društvo postavilo.

Pozdravlja za tim vladinoga zastupnika g. Mrakovčića; zastupnike štampe, te zaželiv najbolji uspjeh današnjem vijećanju, predaje riječ tajniku g. Stihoviću, koji čita zapisnik zadnje skupštine, na kojoj se je prihvatilo nova društvena pravila.

Pošto nema nikakve primjedbe na zapisnik, prelazi se na izvješće o prošlogodišnjem radu Političkog društva.

Izvješće tajnika.

Raspust zemaljskog sabora.

Pristupajući danas pred ovu slavnu skupštinu, da podam kratko izvješće o djelovanju „Političkoga društvu za Hrvate i Slovence u Istri“ kroz lanjsku godinu, i da navedem koju o općem našem političkom položaju, osvrnut ću se najprije na najnoviji dogadjaj, koji se je zbio u političkom našem životu.

Dogodilo se je naime u Istri ono do česa je moralo već davno doći: istarski zemaljski sabor, izabran godine 1908, nije nikada mogao da radi, i to radi krajne nepopustljivosti vladajuće talijanske liberalne stranke, radi nečuvenog njezinog fanatizma, tako da se je napokon i Vlada, ta vječna štitnica naših Talijana, našla prinukanom da raspusti sabor, što se je dogodilo dne 30. jenara ove godine.

Novi izbori za zemaljski sabor.

Kao što je već službeno javljeno, novi će se izbori za zemaljski sabor obaviti tekom mjeseca juna ove godine.

Biti će naša dužnost, da preko naših članova, preko naše organizacije, uredimo potrebito te nas ovi izbori ne nadju nepripravne, jer će po svoj prilici ovi izbori biti žešći od ikada prije, te će se sa protivničke strane svom silom raditi o tom da nam se otme i koji naš kotar, priznatim takvim već i u samom prvom kompromisu sa Talijanima, koji su kompromis naši protivnici bezbroj puta pogazili.

Još veća borba od samih izbora, čekati će pako izabrane zastupnike u saboru. Nego tvrda je u nama vjera, da kao što do sada, tako ni ti od sada unapred, neće izabrani narodni zastupnici pustiti s vida narodne interese, te da će ih u svakom koraku voditi ona razboritost i odlučnost, kojom su znali dosadašnji hrvatsko-slovenski istarski narodni zastupnici braniti interes i čast naroda, koji je njima povjerio svoj glas.

Preporučamo već sada, da se u svim pitanjima, ticućih se izbora, sa strane naših izbornika, drži što veći mogući zapt, jer samo složnom i organiziranom silom, moći ćemo suzbiti ljute navale protivnika.

Političko društvo, odnosno izborni odbor, razviti će svoj bojni barjak, a na njemu će se naslaziti imena naših kandidata. Do proglašnja istih slobodno je svakomu bez ikakva obzira reći svoje mnijenje, a od proglašenja istih, njihova imena prolaze u drugi red, a glavna naša misao mora svih voditi, da se borimo za jedno načelo, za jednu plemenitu stvar, a to je: za ravnopravnost našega naroda hrvatskoga i slovenskoga imena u Istri, sa talijanskim dijelom pučanstva ove pokrajine.

Osoba Petra ili Pavla ne smije biti nikomu zaprijekom, da se ne bori sa svim svojim silama. Inače bi dao dokaz slabe svoje narodne svijesti, nikakvog shvaćanja ozbiljnog položaja u kojem se nalazi naša Istra.

Takvih Hrvata i Slovenaca neće sjegurno biti u Istri, te se zato podpunim pravom nadamo, da će izbori za zemaljski sabor u ovoj godini 1914. biti slični onom narodnom plebiscitu g. 1907., kad e glas o hrvatsko slovenskim pobjedama odjeknuo daleko preko granica Istre.

Premda nijesmo proroci, držimo ipak da se nećemo prevariti, kad ustvrdimo, da lice budućeg istarskog sabora neće u nacijonalnom pogledu biti mnogo različito od netom raspuštenog sabora. Radi još uvjek nesavremenog i protidemokratičnog izbornog reda, većina pučanstva Istre biti će zastupana od manjine zastupnika i obratno, dok bi sa izbornim redom, odgovarajućim zahtjevima pravednosti najednom pala umjetna saborska većina.

Opći pregled.

Dozvolite mi ovdje, da se u par riječi osvrnem na naš zemaljski sabor, čija je povjest za naš narod, odnosno za naše zastupnike, povjest mučeništva.

U prvim godinama ustavnog života, teškom je mukom naš hrvatsko-slovenski narod mogao poslati u sabor četvoricu zastupnika. Bili su to prvi vjesnici narodnog značaja Istre, prvi svjedoci, da je potpunoma neistinita tvrdnja o isključivom talijanstvu Istre.

Tekom godina, usljed silnih borba i velikih žrtava, otimao se kotar po kotar protivniku, te je tako broj naših zastupnika bio narastao na devet, dok su ih još uvijek protivnici imali 21.

Dne 21. avgusta 1883. progovorio je naš sada osijedjeli narodni vodja gosp. dr. M. Laginja, prve hrvatske riječi u istarskom saboru — uz divlju viku i buku saborske većine i razuzdane fakinaže na galerijama.

Bila je to vika i buka slična onoj, koju podigoše Latini oko godine 800 po Kr., sakupljeni na velikom sastanku u Rižanu, na kojem sastanku jednoglasno odlučiše, da se istarske Slavene imade — vanka baciti!

Kao što tadanja odluka svemoćnih gospodara Istre nije se ipak nikako dala ostvariti, te su se Slaveni sve to više širili po Istri, tako niti ona divlja vika, kad su čuli prve hrvatske riječi u istarskom saboru, nije imala nikakav uspjeh. Hrvatska se je riječ sve to više širila, sve to više orila saborskom dvoranom, te nije daleko vrijeme, kad će imati u saboru ono mjesto, koje joj ide po broju hrvatskoga i slovenskoga našega naroda u ovoj pokrajini.

Poznata vam je gospodo sasma dobro slavna godina 1907., kad se je naš narod onako divno, neočekivano, ponio u izborima za carevinsko vijeće. I ono je jedan mali dokaz, što sve nebi taj narod postigao, da se promieni današnji izborni sistem, u smislu pravice za svakoga, kao što se je donjekle promjenio za izbore za carevinsko vijeće.

Ti su krasno uspjeli izbori morali imati svoj upliv i na izborni red za pokrajinski sabor, te se je nakon dugih pregovora i upliva vlade, premda je bilo protivnosti i sa hrvatske strane, došlo do sadašnjeg izbornog reda, koji ako i nije za nas podpunoma povoljan, ipak je manje sla biji od prvašnjega. Po tom smo zakonu imali u netom raspuštenom saboru 19 hrvatsko-slovenskih zastupnika, dok su ih Talijani imali 25. Dobili smo takodjer dva prisjednika u zem. Odboru, dok je prije, i to ne uvijek, bio samo jedan naš prisjednik. Dobili smo i njeke garancije, da saborska većina neće moći u važnim raznim pitanjima majorizirati tako lahko saborsku manjinu.

Ovi su se zemaljski izbori vršili god. 1908. Od tada su naši protivnici izgubili sasma glavu. Utekli su se svim mogućim nezakonitostima, prekršili bezbroj puta zadanu riječ, a Vlada ne samo da se tomu nije uprla, već stoički slegla ramenima, te pustila da stvari teku dalje.

Očutili smo tada bjelodanu, da u tom ponašanju Talijana mora da bude jedan moćan mig odozgora, mig koji se je odnašao na nečuveno pačanje vlade susjedne kraljevine Italije u naše unutarnje istarske prilike, kako su to čisto i bistro izrazili naši zastupnici, kad su pitali vladu neka im javi, koliko utjecaja ima Italija na naše istarske prilike. Naravski austrijska vlada nije dala nikakva odgovora, a neće ga dati ni u buduće. Doznati će se ipak kasnije, kad se vremenom objelodane memoari kojeg današnjeg talijanskog državnika, kako no se pred nedavno objelodanilo memoare talijanskog ministra predsjednika Crispia, te doznalo za sve njegovo rovarenje proti istarskim Hrvatima i Slovencima, u kojoj je nedostojnoj hajci bio pozvao na pomoć čak i — njemačkog cara!

Istarski sabor biran god. 1908. sastao se je malo puta. Zadnji put sastao se je dne 18. oktobra 1910. kad su hrvatsko-slovenski zastupnici bili prisiljeni da silom spriječe nove teške povrede, koje su Talijani htjeli počiniti našemu narodu na štetu.

Od onoga dana vrata istarske saborske su zatvorena.

Sada evo stojimo pred novim izborima.

Rad političkoga društva.

»Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri«, potpunoma svjesno borbe koja nas čeka, borbe koja bi nam mogla donijeti koju pobjedu, barem moralnu i ako ne materijalno vidljivu, ali mogla bi nam donijeti takodjer i koji poraz. Zato se je Političko društvo pobrinulo te je poduzelo više koraka oko što čvršće organizacije društva, oko sakupljanja narodnih sila, da se čim bolje moguće pripravimo, kad se naši protivnici, svom silom i golemim novcem bace na agitaciju oko našega naroda.

Političko društvo imalo je lanjske godine 18 većih i više manjih sastanaka širom cijele Istre. Naš rad je išao za tim da se broj članova pomnoži — ne samo članova na papiru, nego onih koji znadu izvršiti svoju dužnost. Nastojali smo i nastojimo, da se češćim sastajanjem društvenih pouzdanika po raznim občinama raspravlja i promiče politička, prosvjetna i gospodarska pitanja, u smislu novih društvenih pravila, da se drži budnu narodnu svijest, pobudjuje zanimanja za javna pitanja, da se narod uzgaja, jer samo takav sačinjava onaj pravi granitni temelj svakom napretku.

Žalibože naše se nade nisu uvijek obistinile. Našli smo istina lijepi broj radnika na narodnom polju, koji su se uzprkos njihovim drugim zvaničnim poslovima, posvetili i radu oko političkg društva, ali i naišli smo na njekoje, koji su dužni da po svom položaju, po svojim sposobnostima, drugim predjače, dočim od njih nam je bilo malo koristi. Naišli smo na poznatu indolenciju kod njekih naših ljudi, na razne neumjesne napadaje, koje su htjele da budu kritike.

Zabolila nas je više puta duša, kad smo opazili brateke razmirice u njekojim izloženim mjestima, koja nužno zahtjevaju složan rad, te nam je teško bilo, kad smo opazili, kako se protivnik smije nad našom nesložnom i kako pomno po hrvatskim novinama traži, ima li gdje traga našoj nesložnosti — a žalibože bilo je i hrvatskih novina, koje su više puta primale i objelodanjivale mnogo toga, što je bilo samo dostojno uredničkog koša, jer je bio plod časovite bratske mržnje.

Političko društvo nastojalo je da po mogućnozti odstrani zlo, te mu je djelomice uspjelo, a u budućem nadamo se boljemu. Istina je, da se niti Talijani ne mogu pohvaliti, da je sve kod njih u redu, nego razlika izmedju naših i njihovih prilika je ogromna. Oni imadu sukno i škare u svojim rukama, te treba mnogo složne borbe s naše strane, da im tu svemoć otmemo.

Na spomenutim sastancima bile su prihvaćene razne resolucije općenite i specijalne važnosti za pojedine krajeve. Sve su te resolucije bile javljene kompetentnim faktorima i objelodanjene u našim novinama, te zato nije treba, da Vam ih ovdje opetujem.

Popunitbeni izbor u Puli i u X. gradskom srezu.

Dne 15. maja 1913. vršio se je popunitbeni izbor zem. zastupnika u Puli, za mjesto ostalo prazno usljed odstupa zastupnika Ritossa, a dne 16. novembra 1913. obavio se popunitbeni izbor u X. gradskom kotaru, na mjesto ostalo prazno smrću zastupnika Cleva. Ova su dva ko-

tara u tudjim rukama. Političko društvo nije sudjelovalo u ovim izborima. Sa hrvatske strane sudjelovao je ipak samo za afirmaciju privremeno osnovani hrvatski izborni odbor, te su naši u Puli afirmirali imenom hrvatskog kandidata gosp. dra L. Scaliera, odvjetnika u Puli, a u X. gradskom kotaru imenom gosp. Ant. Bertoša, trgovca u Pazinu. Hvala hrvatskim glasovima u Puli, onemogućen je izbor najljućeg našeg protivnika talijanske liberalne stranke, te je izabran socijalista.

Za reciprocitet hrvatskog sveučilišta.

Svijestno velike važnosti pitanja reciprocitete hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa ostalim sveučilištima, Političko društvo rado se je odazvalo predlogu općinskog zastupstva Buzeta, koje je prvo u ovom pitanju poprimilo odnosne resolucije, te se je predložilo svim našim hrvatskim i slovenskim općinama, da i one složno dignu svoj glas, što su već skoro sve naše općine učinile, a javlja se o tom pitanju i naša posestrima Dalmacija, preko svojih občinskih zastupstva.

Za hrvatske pučke škole.

Političko društvo ima de u svojim pravilima i brigu za prosvjetne potrebe našega naroda. Najveća prosvjetna potreba našega naroda jesu pučke škole u materinskom leziku. Mi se žalibože nalazimo napram Talijanima u vsoma slabim prilikama. Oni su puni svega, snabdjeveni sa školama sa svim mogućim lukusom, te već odavna traže i najvedi naukovni zavod: Sveučilište, i to ne u kakvom talijanskom gradu, nego u onoj kozmopolitskoj oazi, usred slavenskog mora, u gradu Trstu. Dok se Talijani razmeću silnim novcem i sa njihovom «Lega Nazionale» u samu svrhu odnarodjivanja našega naroda, dotle se mi moramo zubima i noktima boriti za kakvu malu pučku školu, te se za te škole moramo i privatnim sredstvima preko naše velezaslužne Družbe sv. Cirila i Metoda skrbiti. Družba čini sve što može, a ipak moramo tužnim srcem gledati, kako se na hiljade naše djece nalazi još uvjek bez svojih škola, te ili moraju polaziti tudje škole ili nemaju u opće nikakve škole.

Političko društvo se je više puta zauzelo za škole, bilo u dopisivanju sa našom Družbom i školskim oblastim.

Vapaj za komesarijatom.

Pogubnost sistema, koji vlada u Istri, te daje Talijanima svu moć, prisilio je našeg velezaslužnog nar. zastupnika i delegata gosp. dra M. Laginju, te je pred nedavno dignuo svoj glas i pred samom Krunom, našim hrvatskim kraljem Franjom Josipom I., kojemu je predložio, da se današnjem teškom stanju Istre mora učiniti kraj, pa makar bilo to i pomoću jednog poštenog komesarijata.

Regbi u koliko se čuje, da je ovaj poziv odličnog našeg narodnog borca na najvišem mjestu imao svoj uspjeh, jer kako se čuje, Vlada bi se izjavila, da se naši Talijani moraju sporazumjeti sa Slavenima na temelju pravednih uvjeta. Ako je tome tako, naši će Talijani, koji su bez vladine pomoći pravi slabići, morati popustiti u svojem dosadašnjem nečuvenom postupanju.

Bilo kako bilo, na nas je red, da slijedimo započetim putem, s nama su istina i pravica, a te moraju na koncu konca pobjediti.

Prigodom vapaja dr. Laginje, uzvrpoljile su se Talijanske novine te su se tobože zgražale nad tim Laginjevim riječima.

I zbilja tko sebi u duši pomno naše protivnike skupo bi ih prodao: Mi priznajemo da je uopće govoreć komesarijat jedno zlo, to je korak natrag, to je povratak k absolutizmu. Nego prilike u Istri su se tako bile razvile, da i to samo zlo u sebi bilo bi za Istru jedno dobro, jer mi de facto imademo već 5 godina komesarijat u Istri, ne komesarijat sa državnim komesarom na čelu, već još teži komesarijat talijanske liberalne stranke, koja u zem. Odboru imade glavnu riječ.

Potreba pomoći.

U teškoj našoj narodnoj borbi treba nam mnogo ne samo moralne nego i materijalne pomoći. Političko društvo računa jedino na svoje članove, te moramo žalibože priznati, da imademo još dosta članova koji nijesu točni u isplati odnosne članarine, koja malena u sebi, ipak kad ju plaća velik broj članova, daje mogućnost da se razije veću društvenu djelatnost.

Razmjerje izmedju nas i Talijana u novčanom pogledu je za nas veoma nepovoljno. Oni imadu u njihovim rukama pokrajinsku blagajnu, od koje padaju veći komadi za njihove pristaše a tekar sitne mrvice za naš narod, i to usljed silnih moljakanja. Oni raspolažu sa ovećim i bogatijim općinskim blagajnama, u mnogim općinama koje bi po broju pučanstva morale biti u hrvatskim ili slovenskim rukama. Povrh toga javna je tajna da oni dobivaju ne samo moralne nego i materijalne pomoći iz vana, iz susjedne Italije. Lanjske smo godine čitali, da je jedan nepoznati talijanski rodoljub (ima se čitati talijanska vlada) dao društvu „Dante Aleghieri" tri milijuna lira pomoći. Poznato je da je to društvo u svezi sa Legom a ova se raznim političkim društvima naših protivnika. Moramo nadalje uvaziti da Talijani imadu svoje bogato središte u Trstu, te da je darežljivost Talijana mnogo veća od naših ljudih. Talijani u svoje mračne svrhe, za ofenzivnu borbu troše onim oduševljenjem kojim bismo morali mi trošiti za našu defenzivnu borbu. Sam grad Trst sakupio je lanjske godine za njihovu Legu oko 250 hiljada kruna, dok je naša Družba dobila iz svih hrvatskih zemalja tekar oko 155 hiljada kruna!

Što Talijani daju u njihove političke svrhe, to oni mudro preračunjuju, na svaki način dotične svote moraju biti ogromne.

Dao Bog da bi ovakva talijanska darežljivost uplivala na naše imućnije ljude, te neka polože obilatiji dar domovini na oltar preko raznih narodnih društava, u ovoj izloženoj istarskoj zemlji, medju kojim se društvima nalazi i naše Političko društvo, koje upravo sada u oči izbora treba nužno obilatu pomoć, ne za kakovu objesnu stranačku borbu, nego za prepotrebnu borbu za narodni opstanak, za najidealnije svrhe, koje se mogu zamisliti.

Istini na čast mora se priznati da je talijansko pučanstvo Istre bolje novčano situirano od našega naroda, a tome valja tražiti uzroka u prošlosti, kad je sav novac, sva moć bila usredotočena u rukam Talijana a naš narod im je bio bespravan rob.

U zadnje su doba nastale i teške novčane krize medju našim narodom i uopće cijelom monarhijom, a te su krize prouzročene najviše »mudrom« politikom, koju naši vlastodršci u Beču vode, na udivljenje ciele civilizirane Europe. One politike, koja stoji na bezbroj milijuna porezovnike monarhije i silnih drugih neizračunivih šteta u trgovačkom pogledu, i to sve za ljubav jedne divlje zemlje, koju se hoće silomice da prikaže kao neodvisnu državu, slavne Albanije, odnosno iz mržnje prama pobjedenosnim otvetnicima Kosova.

Izuzimni položaj na granici.

Možda će ipak ova pogubna politika, ovo neshvaćanje velikog, životne važnosti jugoslavenskog pitanja u habsburškoj državi imati i svoje dobre posljedice, jer se dolazi svako zlo da dotičnike uvijek škodi, a povijest nas mnogočem uči.

Tvrdu imademo vjeru u bolju budućnost našega naroda, postane li on svestrano svijestan svoje važnosti i jakosti; uoči li bistro gdje mu se snuje o glavi i gdje mu je spas te krene li odlučno i složno po ovom posljednjem putu.

Obzirom na to, moramo uložiti sve svoje sile, da čim jače moguće ojačimo naše redove u Istri, gdje kao na granici naši se narodni interesi jače kose sa onimi inorodnog življa te nastojmo da povratimo Istru u njezinu naravnu kolotečinu te ju pridignemo iz današnjeg teškog stanja ropkinjice talijanske liberalne stranke.

Čim će jača biti ova naša Istra, tim ćemo mirnijom dušom poći u susret nejasnoj budućnosti, te će i ostali dio naše domovine biti jači, biti zaštićeniji.

Zaključna riječ.

Na rad dakle braćo. Na okup svi oko Političkoga društva. Budite njegovi članovi ne samo riječju, već i djelom-plaćajte redovito vašu članarinu, radite na temelju pravila političkoga društva. Pravila sama po sebi su mrtvo slovo, pozvani ste vi svijetoliji Hrvati i Slovenci Istre, da tomu mrtvom slovu date život. Češće se sastajajte, dogovarjate se, širite narodnu svijest, tamanite neslogu, jer je to naš najveći neprijatelj. Polje rada je ogromno, svaki po svojim silama može samo ako hoće da nešto radi, bez da se zato javljaju osobnosti, koje su prava kuga u narodnom radu.

Držimo se čvrsto i sjećajmo se uvijek poučne priče českog kralja Svatopluka, koji je u priči sedmero svezanih šiba, dao svojoj djeci pouku što sve može da sloga postigne, jer samo: Slogom rastu male stvari a neslogu sve pokvari.

*

Iza toga prelazi skupština na izbor članova u društveno vijeće, koji ujedno tvore odbor Političkog društva (vidi o tome viest pod naslovom novi odbor Polit. društva pod kot. Pazin.

Predvidjeno je već u pravilima, da u društveno vijeće spadaju sudanji i bivši nar. zastupnici, sadanji i bivši načelnici, predsjednici korporacija te predsjednici mjestnih i kotarskih pouzdaničkih zborova. Predsjednik stavlja na glasovanje, da li će se pojedince ili en bloc glasovati za predloženike. S razloga, što bi pojedinačno glasovanje odviše zateglo, predlaže g. Valentić, da se glasuje en bloc. Prijedlog se prima i skupština glasuje en bloc za predloženike.

Budući da se u toj stvari ne javlja više nitko za riječ, prelazi se na eventualija.

Javlja se za riječ dr. Laginja. (Živahno klicanje Laginji.)

Dr. Laginja hoće da pripovjeda nekoje stvari, koje valja da svi znamo, te rad kojih ne smijemo ostati indiferentni. Ima mjesta gdje vlada talijanska politika — a plaća hrvatski puk. Vodnjan je talijansko mjesto. Pod sudbeno okružje vodnjansko spadaju mnoga čisto hrvatska mjesta, u kojima bi na prste prebrojio talijanske pristaše. Dosele se je u uredima uredovalo samo talijanskim jezikom. Otkada pak je ondje sudac g. Eugen Marković, vode se zapisnici u onom jeziku u kojem stranke govore.

Taj sudac je u Diviačima poučio ljude, kako moraju tražiti pravo za svoj jezik svagdje i na svakom mjestu. U drugom je opet mjestu tumačio svrhu i potrebe škole te im preporučio, kako će sami pripraviti potrebitu zgradu zato i zahtjevati školu u materinskom jeziku. Vodnjanci su običavali za bilo kakve, pa i najmanje procjene slati svoje procjenitelje i u najudaljenija mjesta, te spremati svoje dijete u džep. Sudac Marković je jednakim pravom u jednom slučaju pozvao u Vodnjan procjenitelja iz Krnice. Općina je vodnjanska digla pritužbu na apel u Trstu, te tražila, da se Markovića mo... „assolutamente« maknuti iz Vodnjana.

Kod takovih činjenica ne smijemo sta... hladnokrvi, već treba da i mi dignemo svoj glas, te protestiramo na ovakov postupanje talijanske općine. Kad suda... Marković ide na četnju, pak ako u čemu pouči našega čovjeka, odobravamo. Time ne uzima Talijanima ništa, a ako su oni običavali onako po svom nepravednom običaju procjenjivati, pokazao im je sudac jednim primjerom, kako je to nepošteno. Oni su tijekom godina toliko nepravde činili, a zbog ovog jednog slučaja su digli svoj glas i traže njegovo premještenje.

Kako su oni digli svoj protest na apel u Trstu, te zahtijevali njegovo premještenje, tako treba da barbanska općina učini u prilog suca Markovića. Gdje nisu općine u našim rukama, neka kmeti saberu potpise, te odašalju na apel u Trstu, sa zahtijevom, da sudac Marković mora ostati „assolutamente" u Vodnjanu.

Pitanje jezika, je pitanje našeg narodnog opstanka. Kad pitamo pravo svoga jezika, ne pitamo od nikoga ništa, već pitamo ono, što je naše i tu moramo stati svi jedan uz drugoga složno kao jedan.

Predlaže ovu rezoluciju: *Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, sakupljeno na glavnoj skupštini u Pazinu danas dne 5. marča 1914. izjavlja, da se prigodom predstojećih izbora za zemaljski sabor Istre društvena uprava imade zauzeti za to, da hrvatski-slovenski narod naše zemlje bude izabirao samo takove zastupnike, koji budu nepokolebivo stojali na načelu, da se u pogledu porabe našeg jezika u saboru, zemaljskom odboru i u svim autonomnim uredima i ustanovama Talijanima nikako ne smije popustiti.*

Dr. Poščić se javlja za riječ, te popunjuje ovu resoluciju, velć, da se u nikakvom pogledu ne smije ni za dlaku popuštati, te traži, da budući zastupnici ne smiju ni u jeziku ni u kojoj drugoj stvari ništa popuštati, već boriti se svim silama za posvemašnju ravnopravnost.

Dr. Laginja prihvaća ovaj dopunjak.

Dr. Trinajstić predsjednik, predlaže, da se skupština izjavi za protest proti postupku općin. glavarstva u Vodnjanu. Skupština odlučno protestira proti postupku općine Vodnjanske.

Predsjednik stavlja resoluciju na glasovanje, koju skupština jednoglasno prihvaća.

Za tim se javi za riječ g. Petar Mezulić te iznaša nekoje stvari o preman... turskoj školi i župniku Matticbu — pak g. Medoš, predsjednik Kmečke zveze o... odnošaju Slovenaca u svezi Političkoj društva. Jedno i drugo će biti predmet rasprave u društvenom vijeću.

Budući se već nitko ne javlja za riječ, predsjednik spominje, da ćemo po svoj prilici imati i u ovoj godini ne samo izbore za pokrajinski sabor već i za carevinsko vijeće, te preporuča svima, da složnim silama porade za predstojeće izbore, koji će biti žestoki, još i više nego li ikoji do sada. Pozdravlja sakupljene i zaključuje vijećanje.

Oduševljenje se nije moglo zatomiti već je kao iz jednoga srca prolazila naša himna »Lijepa naša domovina!«, koju je cijela skupština stojećke odpjevala.

Poslje podne sastalo se na vijećanj... društveno vijeće, o čemu donašamo v... jest na drugom mjestu.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina **Imenik izbiratka** sa godišnjim porezom (Sku... I.-34) i **Popis glasovanja** (Skup I. 76) Te tiskanice drži na skladištu tiskar... Laginja i dr. u Puli.

Pazinski kotar

Novi odbor političkog društva za Hrvata i Slovence u Istri. Na sastanku društvenoga vijeća „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri“ obdržanom dne 5. marča ove godine u Pazinu bio je izabran novi odbor istog društva. Javljamo imena svih izabranih odbornika, a to jesu: Presjednik: Dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik, Pazin; Odbornici: Červar Dr. Gjuro, odvjetnik Volosko, Janko Ante, svećenik, Pula, Kurelić Dr. Šime, odvjetinik, Pazin, Laginja Dr. Matko, odvjetnik, Pula, Prudan Dr. Ivan, odvjetnički kand., Pazin, Šašelj Milko, župnik, Klanec, Slokovič Liberat, župnik, Sveti Petar u Šumi, Valentič Josip, nadučitelj, Sveti Anton kod Kopra, Zuccon Dr. Ivan-odvjetnik, Pula. Zamjenici odbornika: Fabijanić Mate, kapelan, Kaldir, Brnbolić Ivan opć. tajnik, Buzet, Frankola Prof. Franjo, Pazin, Gerolami Ante župnik Fuškulin, Glavaš Blaž posjednik Barban, Hušo Mihael kapelan, Podgrad, Mandić Josip, župnik, Kastel, Miran Julije posjednik, Opatija, Stihović Josip, ravnatelj Posujilnice, Pula. Pregledavaocima računa izabrani su bili: Cucančić Matija, ravnatelj Posujilnice, Pazin i Frulić Šime, župnik, Grdoselo.

Na tom sastanku poprimilo se više važnih zaključaka tičućih se naše narodne borbe, osobito skorih izbora, što sve nije još za javnost. Opažamo samo, da su sve rasprave tekle u najljepšem bratskom skladu i pod dojmom ozbiljnih časova koji nas čekaju.

Konstatirao se podpun sklad izmedju koparske „Kmečke Zveze“ i Političkoga društva. Prva je izjavila, kroz čana Političkoga društva i predsjednika „Kmečke Zveze“ gosp. Medola, da priznaje Političko društvo kao vrhovni politički forum, čime je svaki možebitni nesporazumak odstrajen.

Franina i Jurina

Fr. Ča ti se parà, Jurina, jeli dobrò, da ima jedan človek praveć impijegi?

Jur. Kako se zame i treba znat, ke impijega ti misliš.

Fr. Recimo, da je kigod va Pićnè pošidenat, kontrolor za kontrabande od automobila, išpetor od škole, rešpicijent odi dacija, revizor od komuna itd. . . . . bi li moga bit još čagod?

Jur. Eee . . . . još bi moga bit falsi denuncijant i magari prešident od tovarjega društva!

Razne primorske viesti

Talijanska bratura. Iz Trsta primamo: Naši nespašenci ispisali su novi list svoje slavne (?!) povieti dogodjajem, koji im pripravlja prvo i častno mjesto — medju Zulukafri.

Taj list izpuniše nadobudni potomci onih slavensko-njemačkih odpadnika, koji drže, da su dužni blatiti i smrditi svoj nekdanji dom i rod jedino radi toga a da im pravi i pošteni Talijani povjeruju, da pristaju iskreno uz poznata nespašenjačka načela. Jedan dio tih potomaka, koji polaze ovdašnju višu trgovačku školu »Revoltella« htio je ovih dana, da izkali svu svoju žuč i svu svoju mržnju na svoje saučenike hrvatske i slovenske narodnosti koji polaze istu školu.

Evo što je na stvari: Hrvatsko-slovenski akademičari koji polaze oba tečaja rečene škole i kojih imade 28 prema 40 Talijana i 6 Njemaca, govore u privatnom saobraćaju ne samo vani, već i u školi u svom materinskom jeziku. Radi toga je došlo izmedju njih i Talijana nekoliko puta do riječkanja, jer ovi potonji zahtjevaju, da se u aulama govori isključivo i samo talijanski. Odkako su pak talijanski djaci, osobito Zadrani čitali u novinama, da su naši akademičari osnovali „hrv.-srb. akademski klub“ pobjesniše, jer se već u ovoj sićušnoj univerzi oblistinjuju slutnje talijanskih političara, da će talijansko sveučilište u Trstu imati pretežnu većinu hrvatskih i slovenskih slušača.

Dne 3. o. mj. do podne razgovarali su hrvatski akademičari, kao po običaju, u svom jeziku. Na to ustane jedan talijanski akademičar i osorno povikne Hrvatima: „hoćete li prestati jednom da govorite u tom jeziku ščavo (lingua s'ciava), ovo je talijansko tlo i ako ne prestanete izbacit ćemo vas napolje“. Na ovaj organizovani alarm, skočilo je tridesetak talijanskih djaka proti prisutnoj šačici, potomci Hrvata i Slovenaca, ali ovi se ne daju i dokazuju Talijanima, da su šovinisti i da dok je Trst u Austriji, hrvatski se jezik neće lahko zaguliti u grlu slobodnih hrvatskih državljana. Talijanski djaci počeše jednoga Hrvata gurati, ali kad su vidjeli, da Hrvati već kušaju čvrstoću klupa, ograničiše se na napoletanski način vikanja.

Tada izidjoše naši napolje i podjoše u upraviteljstvo, da zatraže zadovoljštinu. Profesorski se je zbor našao u velikoj neprilici, jer uvidja, da će ovo nasilno postupanje talijanskih djaka imati dalekosežnih posljedica. Hrvatsko-slovenski su akademičari kasnije viečali i odlučili, da pošalju upraviteljstvu zavoda spomenicu, kojom traže zadovoljštinu za pretrpljene uvrede i garancije, da ne će biti više izloženi uvrjedama na njihovo narodno čuvstvo.

Pošto je „Piccolo“ iznio ovaj sukob u javnost, poduzelo se je s naše strane sve potrebne korake, da naši akademičari dobiju potpunu zadovoljštinu.

Divljački poklici talijanskih akademičara: fora i ščavi, abasso i ščavi! i pozivi na junačko djelo: „Odvažno braćo, bacimo ih napolje“, ne smiju se više opetovati na onoj školi.

Naši zastupnici bijahu odmah obavješteni o tom divljačkom junaštvu slavnih potomaka dvotisućne kulture te su se i zauzeli za naše mladiće.

Zastupnik Rybař viečao je sa namjestnikom o tom dogodjaju a kasnije posredovao je i zastupnik Mandić u ime svoje i dra Brnčića, na koje se djaci također obratiše, na namjestničtvu, zahtjevajuć zadovoljštinu djacima i zahtjevajuć njihovu narodnu i osobnu sigurnost.

I Političko društvo za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu, poslalo je namjestniku prosvjedni brzojav, te je zamolilo zastupnika Mandića i dr. Brnčića, da bi oni osobno posredovali na korist naših djaka.

Hrvatski i slovenski akademičari pripravljaju na raznim sveučilištim prosvjedne skupštine na zaštitu tršćanskih im drugova.

Istrani i „Matica Hrvatska“. Doznao sam sljedeće: U jednom gradu istarskom, gdje su Hrvati i Slovenci u manjini, imade „Mat. Hrvatska“ svoga povjerenika. Mnogi svi članovi „Matice Hrvatske“ u dotičnome mjestu su Slovenci. Hrvati tobože kažu: „Imadu priliku, čitati knjige u knjižnici ovdje i ovdje; bila bi potrata, da ih kupujem itd.“ Toliko ima hrvatskih svećenika i učitelja, koji neće da budu članovima „Matice Hrvatske“. Dotični povjerenik zahvalio se na povjerenštvu radi ovakve nehajnosti. Imao je i takvih, koji su se dali zabilježiti za knjige; povjerenik platio ih te ih im dao, a onda ili nisu platili ili su ih uzdržali a nikad platili. . . . .

Dr. Fr. Ilešić.

Povišenje mornaričkog kontingenta. Pešťanski „Az Est“ donosi vijest, da će se buduće godine povećati broj osoblja kod mornarice. Sada je posada mornarice iznosila 16.000 momaka, dok će se buduće i narednih godina povisiti ovaj broj na 27.000 momaka, to će reći, da će naše hrvatske momčadi 11.000 morati više u mornaricu.

Austrijska zakon. osnova o štampi. Još pred 11 godina iznešeno je pred carevinsko vieće pitanje reforme zakona o štampi, koji je u istinu natražnjački. Nakon toliko zgoda i nezgoda čini se, da će napokon zakonska osnova o štampi doći pred parlament. Hoće li ova osnova postati zakonom, veliko je pitanje, pošto ona ima proći klance jadikovce i u gospodskoj kući.

Po ovoj zakonskoj osnovi za jedan list moći će biti više odgovornih urednika, naime posebni urednici za posebne točno označene dielove lista, te svaki urednik odgovara za svoj dio lista. Odgovornim urednikom unapred može biti i onaj, koji nije austrijski državljanin, te nije nužno, da dotični bude nastanjen u mjestu gdje izlazi list, već je dosta da je stalno nastanjen u monarkiji. Članovi carevinskog vieća ili sabora ne mogu da budu odgovorni urednici za trajanja zasjedanja.

Osnova sadrži i slobodu kolportaže, to jest javnog prodavanja novina po ulicama. Prodavati javno periodične novine može, uz propisanu prijavu vlasti, samo onaj tko je navršio 18 godina, dočim neperiodične samo obrtnici, koji su na to ovlašteni, a i oni mogu to činiti preko drugih osoba na javnim ulicama.

Prodavat novine po ulicama može se od 5 sati u jutro do 11 sati u noći.

Zakonska osnova sadrži još i druge odredbe i potankosti, sporedne važnosti.

Razpis natječaja. Početkom II. polugodišta školske godine 1913/14 ima se podijeliti jedna štipendija iz zaklade biskupa Dr. J. Dobrile u godišnjem iznosu od 200 kr. Na uživanje ovih štipendija pozvani su mladići slavenskih roditelja, koji su rodjeni u sjedinjenoj biskupiji tršćansko-koparskoj te polaze koju državnu gimnaziju austro-ugarske monarhije. Prednost imaju molitelji, koji polaze gimnaziju, u kojoj imadu veću priliku, da se potpuno izobraze u materinskom (hrvatskom ili slovenskom) jeziku. Ako jest kod ovakove gimnazije pripravnica, imadu također učenici ove pripravnice pravo na ovu štipendiju. Ako ne bi bilo molitelja slavenske narodnosti, podijeliti će se štipendija i drugom učeniku tršćansko-koparske biskupije. Uživanje štipendije traje do svršetka nauka uključiv sve fakultete kojega c. kr. sveučilišta. Želja ustanovitelja pak jest, da se mladići, koji uživaju štipendiju, posvete svećenikom staležu i da službuju u tršćansko-koparskoj biskupiji. Pravo prijedloga ima tršćansko-koparski biskupski Ordinarijat a pravo podijeljenja c. kr. namjeništvo u Trstu.

Natjecatelji za ove štipendije imadu podastrijeti molbe podkriepljene sa krstnim listom, svjedodžbom zavičajnosti, svjedodžbama o siromaštvu i cijepljenju boginja te svjedodžbama zadnjih dvaju polugodišta putem škol. ravnateljstva biskupskom ordinarijatu u Trstu najkasnije do 31. marča 1914.

Objava. Pošto je prestao slagarski štrajk i u našoj tiskari naslupio redoviti rad, podpisana javlja pošt. občinstvu i uredima, da preuzima svakovrstne tiskarske i knjigoveške radnje, koje izvršuje najvećom kulantnošću i točnošću. Veleštovanjem

Narodna Tiskara Laginja i dr.,u Puli.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Vlastnik turske srećke, koja je, kako je uopće poznato, srećka prvog reda, može postati svatko, jer iznosi mjesečni obrok za nakup iste samo 4 krune 75 filira, koji iznos lahko plaća svatko, koji pomisli, da mu u sretnom slučaju donese veliko bogastvo, u najneugodnijem slučaju pa mora dobiti na svak način barem najmaji zgoditak, s kojim dobije veći dio kupovnine opet natrag. Neka nitko ne prezre današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže“, jer bi time propustio mogućnost, dobiti pri nasljednem žrebanju dne 1. travnja o. g. 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na redovitu glav. skupštinu **Kanfanarskog društva za štednju i zajmove, koja će** se obdržavati dne 19. o. mj. u 4 sata popodne u kući gospodarskog društva na štaciji u Kanfanaru sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvješćenje revizova.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

na godišnju glavnu skupštinu **Seoske blagajne za štednju i zajmove,** registrirane zadruge na neograničeno jamčenje u šupi Baška, koja će se držati na 25. ožujka 1914. u 4 sata poslie podne u dvorani „Narodnog doma“ u Baški.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913.
5. Izvješće o izvrsenoj reviziji.
6. Izbor nadzornog odbora.
7. Razni predlozi: Dar društva za poljepšanje mjesta i doživotni članovi književnog društva sv. Jeronima.

Za vrijeme društvenog poslovanja izloženi su računi u župnom uredu na uvid.

Odbor.

Poziv

na V. redovitu glavnu skupštinu **Gospodarskog trgov. društva u Zametu** što će se držati dne 22. ožujka t. g. u 8 sata poslie podne u „Restauraciji Europa“ (Gostiona Fr. Lenac) u Zametu br. 200.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Slučajni predlozi.

Zamet, dne 8. ožujka 1914.

Uprava.

Liječnik

Dr. Karel Zahálka

u Puli, via Vergerio 7, I.

vratio se s puta te ordinira za

zube

u srieda, subota i nedjelja od 2—7 s. po p.

a druge dane od 5—7 s. po p.

Oglas jeftimbe.

Daje se na znanje, da će se javna jeftimba radi preuzeća propravka župnog stana u Grimaldi obdržavati u Grimaldi dne 15. ovog mjeseca i to od 12 sati o podne do 2 sata poslje podne.

Izklična cijena jest K 1878·68.

Natjecalji imadu prigodom jeftimbe položiti vadium od 10 po sto od izklične cijene.

Vadium dostalca ostati će ujedno kao kaucija u pohrani ovoga glavarstva u smislu dražbenih uvjeta.

Jeftimbeni uvjeti i troškovnik mogu biti uvidjeni za vrieme uredovnih sati kod ovoga glavarstva kao i kod župnog ureda u Grimaldi.

Glavarstvo općine Buzet
dne 8. marča 1914.
Načelnik: **Rajpollé** v. r.

POZIV.

Redovita XXIII glavna skupština
Gospodar. zadruge Volosko-Opatija
obdržavat će se u Berseču
dne 29 marča u 9 sati prije podne
uz slijedeći
DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1913.
5. Eventualni prediozi.
6. Žrebanje gospodarskog oruđa.
7. Predavanje.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadružnog tajnika.

Volosko, 10 marča 1914.
Viktor Tomičić
predsjednik.

POZIV

Veprinačko društvo za štednju i zajmove, registrirana zadruga na ograničeno jamčenje, obdržavati će dne 22. marča 1914. u 4 sata po podne u Veprincu k. br. 5 svoju XI. glavnu redovitu skupštinu sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1913.
3. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1913.
4. Odobrenje zaključnog računa za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora te pomirbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni prediozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u Veprincu.

Veprinac, dne 8. Marča 1914.
Odbor.

Oglas

Javljam ovime da sam otvorio svoju pisarnu za braniteljstvo u sudbeno-kaznenih poslovih, u Puli.

Fr. Dubrović
kazneni branitelj.
Via Giovia 32, Pula.

I razne moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajerska)
br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

oo JEFTINO I BRZO. oo
CEDULJICE
za
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
VIA GIULIA 1.
oo JEFTINO I BRZO. oo

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvoli-Lošinjmali (luka sv. Martin) **Narezine** svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjvoli-Cikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristefero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

- Jeftino česko -
PERJE

— — — za krevete — — —

5 kg. sive čišane K 9·60, bolje K 12·—
bielo pahuljice čišane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čišane „ 30·— „ „ 36·—
Razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag uz nakanadu tovar. troškova.
BENEDIKT RAGOZNIL, Lobes. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

8 dana na pokus

Šaljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzećem:

Amer. sat nikel	K	2·80
Rosk. patent-sat	»	3·—
Amer. sat goldin	»	3·50
Rosk. za šeljan	»	4·—
Rosk. dvost. pok.	»	4·50
Plosnati sat . .	»	5·—
Dvost. pok. posr.	»	6·—
14 kar. zlat. sat	»	18·—
Orig. Omega sat	»	20·—
Budilica, niklov.		
20 cm. vis. .	»	2·—
Marka Junghans	»	3·—
Radium svj. kaz.	»	4·—
» 2 zvonca	»	5·—
» 4 »	»	6·—
» glasba .	»	8·—
Ura nihal. 75 cm	»	8·—
» sa zvon.	»	10·—
Ura zid. sa zv. i gl.	K	14.
Okrug. ura bud.	»	6·—

3. god. pism. jamstvo. Odprema pouzećem.
Max Böhnel
Wien, IV. Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički zastoji badava.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Uputati u tiskari Laginja i dr.
Pula, ulica Giulia, 1.

Zahvala.

Prigodom kratke bolesti i iza nje nastupivše nagle smrti našeg nezaboravnog oca

Mihovila Radića

preminulog u Malinskoj dne 1. marča o. g. u 70 godini dobe svoje, primili smo toliko dokaza iskrenog saučešća i odanosti, da ćutimo svetu dužnost, da svima koji nam u tužnoj zgodi dokazaše na bilo koji način naklonost svoju, najtoplije blagodarimo.

Posebice iznašamo čuvstva tople i trajne zahvalnosti naše gospodi: doktoru Majnariću za njegovo živo zauzimanje, da milog pokojnika otme zagrljaju smrti; veleč. župniku Maračiću za pruženu mu zadnju, kršćansku utjehu; veleč. mjesnom svećenstvu za obavljenje žalobnog obreda; gg. učit. Kraic i Fučiću, što sa školskom mladeži učestvovaše sprovodu; onim, koji položiše vijence na lijes; napokon dugoj povorci dragih Malinskara i drugima iz okolice, koji zemske ostanke pokojnikove dopratiše do zadnjeg počivališta.

Svima duboka harnost naša, a od Boga plaća.

Malinska, 4. marča 1914.

Rastužena djeca:
Ivan, Mihovil, Dinko, Adolf, Jelisava.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Najcelji český izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao sniег bielo, očišano 6·40 K., 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; najfinije prsna pahuljica 12 K.
Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, i pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 15, 14·70, 17·80, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·30, 5·20, 5·70 K. Podperine od finog prutenog tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·80 i 14·80 K. — Razašilje se pouzećem počam od 10 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopada vraća se novac. — Glasilo badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Važan oglas Hrvatske narodne i Slovenske Straže. - Čitajte!
U današnjim teškim odnošajima možete obogatiti samo sa srećkom.

Turska srećka

jest u tu svrhu prva i najpreporučljivija srećka.

jer ima šest vučenja na godinu,
jer iznose glavni zgoditci svaku godinu *400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000* franaka u zlatu.
jer svaka srećka *mora* dobiti najmanje 400 franaka.
jer je dakle za nju izdan novac sigurno uložen kao u štedionici.
jer igra još dug niz godina i održi kupac nakon izplate kupovnine trajno pravo srećkanja bez svakog naduljeg uplaćivanja.
jer iznaša mjesečni obrok *samo 4 kruna 75 para* i
jer pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka izključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje se vrši *1. aprila 1914.* Glavni zgoditak *400.000 Fr.*
Nakon vučenja izlazi hrvatski vjestnik o izvučenim brojevima.
VAŽNO! Primaju se također priglasi k nakupu srećaka austrijak
Točne obavjesti šalje svakomu besplatno za srećkovno odlučivanje „Slovenske Straže" g. **Valentin Urbančič, Ljubljana.** — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.

Broj 5. Pula, u sriedu dne 18. marča 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce, predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položajcom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, »nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodimo ili K 5·—, odnosno K 2·50 n. pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koji u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapljama i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 8. marča 1913.

U sjednici zastupničke kuće od 5. marča priobćilo se i pročitalo razne podneske. Medju ostalim careku naredbu od 31. jenara 1914., kojom se je na temelju § 14 dozvolilo cesar. kraljevskoj vladi pobiranje poreza i trošak za potrebe do 30. juna 1914. Bio je također priobćen predlog dra pl. Baschié i drugova za povišenje kasne za sločince uhodarstva.

Pročitala se je također interpelacija zastupnika dra Ribeta, M. Mandića i dra Vukotića, radi terorizma talijanskih djaka na trgovačkoj visokoj školi zaklade Revoltella u Trstu proti njihovim drugovima slavenske narodnosti.

K poslovniku dobili su rieč dr. Kramař, Staněk, Beza. Sva tri bavila su se dogovorima izmedju Čeha, Njemaca i c. k. vlade u najnovije doba; svu trojicu opominjao je predsjednik neka govore samo prama poslovniku, i konačno njim oduzeo rieč, jer se na njegove opomene nisu obazirali. Dao je rieč k poslovniku također zast. Bradeču, ali kod toga nastala je takova buka, da je predsjednik u 12 sati pretrgao sjednicu do 2 sata.

Otvoriv ju opet, pročitalo se je nješto podneska, a onda su se razni oglasili za upite na predsjednika. Medju njima i predsjednik kluba českih agrarca Staněk. Izjavio je, da će on i njegovi drugovi postupati kako su postupali prije odročenja, naime obstruirati, i to s toga, što se od tada nije ništa promjenilo na bolje za Čehe.

Mnogi upiti ticali su se žalostnoga slučaja Švihe, doktora prava, c. kr. sudca, zastupnika naroda radikalne češke stranke, koj je objedjen, da je uza sve njegove navedene časti, bio u službi c. kr. redarstva i dobivao za to 700 K mjesečnih. Slučaj je to grozan i kako sve kaže, žalibože istinit, premda još ne sudbeno dokazan. Radi toga slučaja bilo je u sjednici interpelacija na c. kr. vladu, upita na predsjednika, predbacivanja, vriedjanja, buke. Švihа bio je prisiljen od svojih drugova da položi mandat, i on već nije zastupnik, te je javno odsudjen i kažnjen. Drugi, jednak, ako ne veći krivac od njega, najme c. kr. vlada, koja je Švihu za uho darstvo najmila i plaćala, drži se, kao da se to nje ne tiče, kao da je to za nju svakdanja stvar; niti njoj se što za to dogadja.

Obzirom na nemir u sjednici, osobito obzirom na izjavu Stančkovu, da će češki agrarci a tako i narodni socijalisti obstruirati, predsjednik je predložio, da se sjednica drži tek 12. marta, u svrhu da se dade vremena, da se stranke češke i njemačke možda medju sobom nagode.

Predložio je dnevni red sa dvie točke tičuće se poreza. Na predlog Talijana dr. Conci i dr. Pitacco, doložila se je kao treća točka dnevnoga reda, razprava u II. čitanju o talijanskoj fakulteti.

*

U Beču dne 15. marta 1914.

Od jedne sjednice do druge prošao je cieli tjedan, ai do nagode izmedju Čeha i Njemaca nije došlo.

Češki zastupnici, skoro svi, upisali su se da govore k zapisniku, da obstruiraju. Govorili su jedan za drugim, a predsjednik oduzimao njim je rieč. U 12 sati bila je sjednica pretrgnuta, pak se je sastao zbor starješina, da odluči što da se radi. Nisu se mogli složiti. Njemac dr. Gross prijavio je, da će metnuti na dnevni red za dalnju sjednicu, kao prva točka: povećanje i odobrenje rekrutnoga kontingenta.

Kad se je sjednica posle par sati opet sastala, a Česi i dalje obstruirali, dr. Gross je zbilja postavio svoj najavljeni predlog glede dnevnoga reda buduće sjednice. Za predlog je glasovao 181 zastupnik, proti njemu 147 zastupnika. Proti tomu predlogu uzvrtili su se osobito Talijani, jer da se točka o njihovoj fakulteti opet natrag tura. Predlog bio je postavljen po želji Njemaca, i izvan parlamenta, u zlonamjeri, da se postavi Čehe na kušnju, da li će obstruirati vojnički kontingent, te se tako zamjeriti kod najviših krugova, naročito kod Njegova Veličanstva.

Sljedeći dan u petak dne 13. počela je sjednica u 11 sati. Česi nadaljevali su obstrukcijom po prilici do 12. sati. Onda se je sjednica pretrgala, te su opet počeli pregovori izmedju predstavnika stranaka. Predsjednik je pretrgnuo sjednicu proti svim pravilima poslovnika, izjaviv, prije nego li su svršile opaske na zapisnik, da to čini radi upisivanja govornika k raspravi prve točke dnevnoga reda. On je otvorio u 4 sata opet sjednicu, priznao svoj naredovit postupak, koj da neima tvoriti nikakva prejudica za budućnost, i dao rieč Staněku. Ovaj je izjavio, da suzteže formalne predloge za to, da se dade vremena za pokus, nebi li se još u zadnjem hipu povelo pregovore za napravljenje reda u Českoj i u cieloj monarhiji.

Na to je prema predhodnom dogovoru, uzeo rieč ministar domobranstva, da obrazloži zakonsku osnovu glede povećanja i privole rekruta. Takova osnova već je prihvaćena u ugarsko hrvatskom parlamentu. Ona hoće da se broj rekruta ne samo dozvoli, nego i poveća za 31.000 preko broja što je zakonom godine 1912. dozvoljen. Ministar veli, da treba biti pripravan za sve moguće slučajeve. Treba biti pripravan za obranu monarhije i njezinih pojedinih djelova. Naši saveznici da moradu biti sjegurni, da je naš savez s njima i za nje vriedan. Ne zna se, ko će biti na strani naših protivnika. (Ako jih ne bude i medju saveznicima). Kako se vidi, vlada se pripravljaju da i oružjem u ruci brane nesretnu izvanjsku politku Berchtoldovu.

Obstrukcioniste Česi privolili su, da govori k prvoj točki dnevnoga reda ministar domobranstva i samo on.

Rok za nagodu izmed Čeha i Njemaca produljio se je do utorka dne 17. t. mj. U svrhu, medjusobnih pregovora izabrali su Česi svoje a Njemci svoje pouzdanike, i to iz svih stranaka jednoga i drugoga tabora. Pouzdanici dogovarali su se svaki sami i oboji zajedno. Odlučna pasti će najbrže danas u Pragu. Ako se nagode, onda će se pripustiti raspravu rekrutnog kontingenta, pak kasnije većega državnoga zajma u vojne svrhe, te će parlamenat i dalje zasjedati. Ne nagode li se, onda će biti parlamenat do jeseni odgodjen a vlada će si dati pribaviti i vojnike i novce paragratom 14.tim, putem carskih naredbi.

Dogodit će se nješto, što se još nije dogodilo.

*

Medju podnescima je i interpelacija zastupnika Spinčića i drugova od 11. t. m. glede porabe jezika sa hrvatskim i slovenskim strankama od strane c. kr. državne prokure u Trstu.

*

Pregovori izmedju Čeha i Niemaca nisu uspjeli, pak je vlada u ponedjeljak večer odgodila carevinsko vieće i zastupnike poslala kući. Nezna se pravo kad će se opet sastati; neki nagadjaju da bi to moglo biti u mjesecu junju.

Pogled po Primorju

Puljsko-Ropinjski kot.

Radi blagdana sv. Josipa, u koji dan tiskarsko osobilje ne radi, izdali smo ovaj broj danas u sriedu.

Poseer za izbore! Dne 6 junija t. g. počimlju izbori zastupnika za zemaljski sabor Istre. U zadnjem broju javili smo točno dane kada će se vršiti izbori u pojedinim kurijama.

Talijani se već pripravljaju za te izbore i živo rade kako bi nam oteli koji kotar. Po svojim novinama se groze, da će nam kod nastajnih izbora oteti barem tri kotara, a to bi bilo kojih šest zastupnika. Zato treba da se naši već sada stave na rad i narodu tumače svu veliku pogibelj koja prieti od nezasitnih i pohlepnih Talijana, tih naših stoljetnih tlačitelja i krvopija. Već sada treba obdržavati javne skupštine u svim mjestima Istre i poučiti naš narod što ima činiti da dodje do glasa o po njemu do svojih pravica i prikazati Talijanske kamorraše, oderuhe, tlačitelje i prave pijavice našega naroda, koji živu jedino od truda i rada našega naroda, kojem Talijani na ovaj ili onaj način znadu oteti svu njegovu težku muku. Pripaziti treba već sada i poučiti naš narod, da bude unešen svaki naš u izborne listine, iste točno pregledavati i na vrieme obaviti event. reklamacije.

Ovo spominjemo ponovno osobito za naše u Puli. Redovito kod svakih izbora do sada dolazio je naš narod u Puli propitkivati ako je u listinama uviek kasno, iza roka reklamacije. Teško je doduše u Puli doznati za svakoga našega, koji stanuju rastrkani u raznim predjelim grada, zato naglašujemo, da treba više vidjeniji od naših narodnih društava te pouče znance, prijatelje i susjede o važnost ovih izbora. Talijani će ovog puta svu svoju silu baciti na naš kotar grada Pule, to je u Sijani, po Kroaciji, Gregovici, Busoleru i dr. a naši treba da ponovno paze na sljeparije puljskih kamoraša, koji će ovog puta kupovati ljude novcima iz Italije, te će sve poduzeti, da nam otmu treći kotar grada Pule. Nu mi moramo našom spremom, poštenjem i narodnom svjesću pokazati lupeškoj, infamnoj i tatarskoj kamorri i talijanskim vodjama, tim pokroviteljima lupeža, tatova i razbojnika, da je naš narod otvorio oči i ne dopušta više da ti potepuhi i dotepenci kradu i otimlju našu narodnu mučku, te da smo pripravni do zadnje kapi krvi braniti naše pravice i narodne svetinje, našu zemlju i materinski jezik od pripuza i krnjeskih dotepenaca, koji bi htjeli našu Istru spraviti pod Italiju!

Veliki koncerat Čitaonice. Čitaonica u Puli priredjuje u subotu dne 21. III. 1914. za po korizme u velikoj dvorani Nar. Doma veliki koncerat s plesom. Početak u 8 i pol sati. Ulazne cijene: pojedina osoba 1 K, obitelj 2 K. Koncertom ravna učitelj g. Marij Maričić. Raspored koncerta: 1. Slogar: „Na osvitku", muški zbor. 2. Jiránek: „Elegie", trio za gusle, cello i glasovir. 3. a) Muhvić: „Jorgovan i slavulj", b) „Poputnica medulinskog Sokola", sjevao dr. I. Zuccon, uglazbio M. Brajša, pjeva mješoviti zbor. 4. Vilhar: „Mrtva ljubav", pjeva sopran gdjica Marija Konavoka, prati na glasoviru gdja Ivka Scalier. 5. Lev: „O hory—hory", pjeva češki kvartet. 6. Geiger: „Nocturno", cello i glasovir. 7. „Sarafan", ženski zbor. 8. „Dome moj dragi, dome moj blagi", dvopjev za tenor i bariton uz pratnju glasovira. 9. Smetana: „Z domoviny", gusle i glasovir. 10. Remec: „Oj djevojko", muški zbor. 11. Puccini: La Bohéme I. čin: „Da svijet sove me Mimi", pjeva sopran gdjica Marija Konavoka, prati na glasoviru gdja Ivka Scalier. 12. M. Brajša: „U večer", pjeva češki kvartet. 13. Moser: „Serenade", kvartet za 2 gusle, čelo i glasovir. 14. M. Brajša: „Istarska himna" (Predobri Bože!) mješoviti zbor.

Iza koncerta ples.

Banjole. Prošle nedjelje dne 8. t. m. obdržavala je naša „Hrvatska Čitaonica" godišnju glavnu skupštinu. Na poziv odbora odazvali su se svi članovi društva. Na dnevnom je redu bio i izbor novoga odbora. Po priedlogu g. Nikole Crnobara, izabrani su ovi odbornici: predsjednik Iveša Martin, podpredsjednik Sansa Antun, tajnik Dukić Milan učitelj, blagajnik Crnobori Martin, revizori Crnobori Luka i Jurina Ante.

Kad je pred devet godina stupila ova Čitaonica u život, trebalo je velike požrtvovnosti da se podigne do visine, na kojoj se danas nalazi. Ona je kroz to vrijeme visoko dizala našu hrvatsku trobojnicu i dozivala pod svoj krov sve Banjolce. Ovi su joj se rado odazivali i danas su u njoj svi kao jedna duša. Novi

nam pak odbor svojim rodoljubljem jamči, da će ta miljenica naša u dubu društve nih pravila pod njegovom upravom zadobiti odlično mjesto u javnosti i od godine do godine sve to više čvasti i napredovati. U ime zadovoljstva, što je izbor novoga odbora baš po želji svih članova ispao, sakupio je g. Crnobori Antun medju članovima K 10 za Družbu.

Ovom prigodom želimo još reći to: U društvu Čitaonice nalazi se mali broj članova, koji neće da se pokoravaju pravilima društvene discipline, pače nastoje više puta, da svojim intrigama škode dobrom nastojanju odbora. Novom odboru nije do toga, da koga tjera iz društva, ali neće da ima ni takove, koji su mu na štetu. Ovo neka zapamte spomenuti članovi, da im se ne dogodi, kao što se je već nekim dogodilo. Kukolj se uviek baca iz pšenice! Komu nije pravo u hrvatskom društvu, neka svojevoljno podje tamo, gdje neće praviti nemira medju nama.

Poziv na zabavu. Hrvatska Čitaonica u Banjolama priredjuje na Mali Uskrs dne 19. aprila zabavu, na koju se ovime ljudno pozivlju sva narodna i prijateljska društva iz Pule i okolice. Moli se zato, da taj dan ni jedno društvo u okolici ne priredi svoje zabave, e da nam ta u Banjolama što uspješnija bude. S obzirom na prilike, u kojima se rodoljubni Banjolci nalaze, boreći se sa Leginom kovačnicom i protunarodnim radom njihovog za navolju župnika don Matticha, neka nitko ne žali u svima nam mile Banjole doći. U slučaju nepovoljna vremena, prenaša se zabava na drugu nedjelju. Svoj su već dolazak obećali Sokolaši iz Medulina se svojom glasbom. Početak zabave, koje će se program naknadno javiti, biti će u 3 sata poslie podne. — Odbor Hrv. Čitaonice, Banjole.

Za Družbu. Gosp. Anton Crnobori sakupio je medju članovima Čitaonice u Banjolama prigodom godišnje skupštine iste K 10·—. Tekom poklada sakupili su rodoljubni Čitaonićari u Pomeru medju članovima za Družbu K 35·44.

Lošinjski kotar

Sastanak pouzdanika Političkog društva u Lošinju. U subotu dne 21. o. m. u 6 i pol sati u veče, održavat će se u Velom Lošinju u prostorijama tamošnje Hrvatske Čitaonice sastanak pouzdanika Političkoga društva iz mjesne občine Veli Lošinj.

Dan zatim, u nedjelju dne 22. o. mj. držati će se sličan sastanak na mjestnu občinu Mali Lošinj, u prostorijama Hrvatske Čitaonice u Malom Lošinju.

Pozivaju se svi društveni članovi, da pristupe na ove sastanke, te sloznim svojim istupom dokažu, kako oni shvaćaju osobitost sadašnjih prilika u Istri, a osobito pako u onim našim dvima občinama.

Se otoka Cresa. (Čijim novcem plaćaju creski Talijanaši svoje agitatore?) Čujte dokle dosiže bezobraznost naših Talijanaša, koji gospodare creskom občinom. Približuju se izbori za pokrajinski sabor. Ako svi znaci ne varaju, Talijanaši kane u našem izbornom kotaru, gdje će naša stranka kandidirati gg. Spinčića, Andrijčića i Harnića — da i oni postave svoje kandidate, i ako znaju, da uspjeti ne mogu, ali hoće, da svietu pokažu, te njih i ovuda ima. U te svrhu započeše su već njihove agitacije, i to medju našim čisto hrvatskim pučanstvom. Glavni je njihov agitator slogjeni K., kojemu vjera, crkva, svećenstvo i hrvatstvo smrdi kao vragu tamjan. Poznat je osobito od zadnjih občinskih izbora u Cresu, kad je — kao plaćeno oruđje naših Talijanaša — najbezdušnije radio i poduzeo sve, da ne pobjedi pravedna hrvatska stvar. Ovo dakle crno stvorenje poslali su već ovih dana creski „Talijani“ medju seoako pučanstvo, da muti proti našim kandidatima a kortešuje za „Talijane“. Pa što mislite, tko će ovog bezdušnog talijanaškog agitatora platiti? Valjda — reći ćete — stranka koja ga šilje i za koju radi! Varate se. Njegovo rovarenje, upereno na štetu ovoga pučanstva, morati će da plaća samo ovo pučanstvo, odnosno hrvatska creska podobčina. On obilazi od sela do sela, svuda agitirajuć, a onda se javi mjestnom ancianu — kao izaslanik creske občine — da je poslan te s njime sastavi popis izbornika, a za taj „trud“ dobiti će dakako plaću iz občinske blagajne, ali na račun hrvatskih podobćina. Ako to nije bezobraznost, onda je više nema. Do sada su popis izbornika na pismeni poziv obć. poglavarstva uviek sieli mjestni ancianí — bez ikakvog troška —, ali Talijanašima htjelo se ovaj put mutiti u našim kotarima, a to neka plaćaju hrvatski šuljevi. Proti ovomu morale bi se dignuti sve creske podobćine, i nedopustiti, da se u ovako nepoštene svrhe ni filira daje. Ne znamo još, kako je taj talijanaški plaćenik prošao u pojedinim podobćinama, nu u Martinšćici slabo su mu posli uspjeli. Nadao se je, da će postići njesto barem u jednoj kući u Vidovićima, nu pošteni gospodar odrešito mu pokazao vrata. Zato je odavle brzo odmagljo. — Bilo bi svakako dobro i preporučljivo, — kad se i opet s tom misijom simo navrati — da se povrati s kakovom uspomenom!

Krčki kotar

Iz Vrbnika. Bit će već godina dana, što nam se poslalo veterinara, koji ne zna ni toliko hrvatski, da bi se mogao razumjeti s narodom ovoga kotara. Kriva je tomu vlada, koja nam šalje činovnike, s kojima se ne možemo razumjeti a krive su i občine same, jer nisu uložile protest proti imenovanju spomenutog veterinara, zagrišenog Talijana. Kazalo bi im se možda, da ima Istra još malo svojih domaćih ljudi, te da je vlada prisiljena poslati ovamo tudjince, koji nisu vješti hrvatskom jeziku. Kad bi to i bilo tako, što znamo da nije, pitamo mi, zašto se taj gospodin ne potrudi toliko, da nauči hrvatski barem toliko, koliko to občenje s narodom zahtjeva. Il misli, da su ljudi svdje radi njega ili on radi njih. Čujte samo što kaže: ne znam hrvatski, jer se u našoj kući govori talijanski, pa mi nepokoh hrvatski niti ne treba, jer se u svakom mjestu na otoku nadje po koji, koji znade i talijanski, a meni je to dosta.

Još hoću da progovorim o njegovom postupku s ljudima, jer me je to pravo za pravo i polaklo, da ovu stvar iznesem na javu. Nedavno, kad je veterinar bio u Vrbniku, zamolilo ga se, da bi pregledao krmke, na kojima se je bila pojavila neka pošast, da se zaraza nebi dalje širila. Na to im odgovori, da neće doći, već neka ga ovat brzojavno pozovu iz Krka. Možmo vas lepo, jeli to smjeo da učini prvo kao veterinar, koji je dužan da priskoči blagu u pomoć, kad se to od njega traži, drugo pak kao čovjek, koji bi već iz same samilosti do siromašnog seljaka morao odmah pomoći i učiniti sve, da se bolest čim prije spriječi. Ovime je pokazao ne samo da nema srca za narod, već i to, da ne pozna svoje dužnosti, koja od njega iziskuje, da bude narodu na ruku i od pomoći, a ne da radi njegova komoditeta narod trpi štetu. Ako je i sam nezadovoljan ovdje, jer on ne razumije narod ni narod njega, neka to dojavi predpostavljenoj oblasti da ga makne, premda je to već morao učiniti g. kotarski poglavar Lusina, koji je sam na sebi već očutio, kako je teško služiti narodu, kog se ne razumije, pak je bezdušno od političke oblasti krivo izvješćivati vladu o pravom obilježju naroda ovoga kotara.

*

Ovdje inače sve po starom. Pardon, ne! Odkad imamo novog suca, podsuca i velog suca, ide sve po novoj kolotečini ali po starih putih. Ni novi oci domovine ne mogu se snaći u ovom kaosu, u kojem se nalazi naša občina. Občinski ured se redovito pomeša, podsudac i veli sudac Mago lipo guda i globe nemirne mladiće a često neubrojivi stražar marljivo zatvara i prisluškuje nepodudne mladiće i ljude i onda kilometrični raporti lete iz senata u Krk, ali krunice, krunica uviek fali i to daje najviše neprilika popu-ključaru i svim ocima domovine! Pisme, puntiji, osvete, prkosi, izazovi, zamke napasti, zlorada veselja — to su na dnevnom redu, mjesto da se odmah u prvom početku svom silom bez obzira na ovo ili ono ili „zamire“ upregne oko saniranja pitanja vode, crkve i škole, koja već tridset godina čeka. Vjerujemo, da je teško i novim ocima, naprečac učiniti, ali kad su s pohvalnom odvažnošću nastupili, treba da to odvažno i dokrajče, pak će tako steći neizbrisivu zaslugu. Ako su dosad vrhnišani živili patriarhalnim mirom po starinsku: ne ćemo velih adicionali, treba ih priučiti i na to kad to iziskuje potreba mjesta i občine. Želiti napredak a uz to psovati nemamo ovoga i onoga, treba im izbiti iz glave i utuviti jednom za uviek: dajte novaca, pak će biti i toga. Prvi korak je učinjen uredjenjem pitanja tajnika, iza toga nek sliedi bezobzirce dalnje, pak će se već narod i na to priučit i sa zadovoljstvom gledati, da njihovi trudi nisu potrošeni uzalud. Na tom putu želimo novom zastupstvu najbolji uspjeh vrućom porukom, da ne dopusti, da sve to provede silom koji nepozvani na vašu štetu občine i občinare!

Ne mogu svršiti ovaj dopis a da ne spomenem javno jednu sličicu sloradosti nekojih, jer se tiče Vas g. uredniče. Onomadne, kad ste bili u našoj sredini, poznati pešnjak sloradio se veselo u većoj družini, da je nešto došlo za Vas na žandarmeriju i da ste sada u njihovim šakama. Što je bilo time reći, valjda ne zna ni on a ni Vi sami. Svakako jedna žalostna značajka ovamošnjih prilika, koje sam na kratke letimice ocrtčio prije.

Baška. Dne 20. febrara otvorile se ovdje dješke zabavište. Prigodom upisivanja djece i otvora zabavišta darovalo nam za djecu: velč. g. Antun Fabijanić K 5, K. Marčić i L. Mihalić po K 2, Matej Čubranić 1 K, N. N. darovala kožnatu loptu, P. Stašić knjigu za vodjenje računa. Ovim se putem gg. darovateljima najljepše zahvaljuje i preporuča ljubiteljem malenih na dalnje poklone. Uprava djećjeg zabavišta.

Volovski kotar

Vrag nel i prašu. Iz Kastva pišu nam polovicom mjeseca: Onima, g. uredniče, koji ne poznadu našega dijalekta i naših rečenica, valja da kažem, što znači gornji naslov, a da me budu mogli razumjeti. Mi kažemo obično: „Vrag nel i prašu“, kad će netko da nešto prenagli, prebrzo ili nepromišljeno izvede, učini ili poduzme, na tu sam rečenicu pomislio onomadne, kad sam u jednom hrvatskom listu iz Rieke čitao, da će kod predstojećih izbora za istarski sabor u Volosko-podgradskom kotaru kandidirati bivši zastupnik za onaj kotar dr. Pošćić i kako se čuje dr. Červar.

Naš je ta viest iznenadila, jer smo držali, da će o kandidaturama u obće prvi progovoriti za to pozvani faktori t. j. političko društvo. Jer, promislite, ako prepustimo da pojedine osobe, pa bili to i dopisnici novina, turaju u svjet svoje želje, prije dobe i na nepravom mjestu, nastali će takov kaos i takova zbrka, da će se naći konačno i odlučujući faktori u najvećoj neprilici.

Prepustimo dakle pitanje kadidatura onima, koji imadu da o tome govore i odluče u pravo doba i na pravom mjestu.

Što se kandidata u našem kotaru tiče, to bi gg. dopisnici i pouzdanici novina morali znati, da je ovo najsviestniji kotar Istre, pa da se izbornici neće podvrći želji i uplivu bilo koje novine, bila ona liberalna ili klerikalna. Oni će birati kao i uviek do sada muževe odlučne i odlične, neodvisne, stalne i rodoljubne, pa bili oni odvjetnici, svećenici, učitelji, načelnici, trgovci, pomorci ili seljaci. Nama ne imponira ni čast, ni diploma, ni svjedočbe, ni pare, nego značaj, poštenje i rodoljublje.

Takove ćemo mi i samo takove kandidate, i to ponajpače mi Kastavci, koji smo na glasu, da smo tvrdoglavci, pak ne popuštamo u načelnim pitanjima ni za dlaku. Sami doduše ne odlučujemo, ali od gornjih urjeda ne odustajemo nikomu za volju. Ona su pravedna i poštena te im se moraju i drugi pokoriti.

Mi motrimo, bilježimo, prištamo, ali ne zaboravljamo! Koja sreća, kad bi se hrvatski listovi na Rieci manje uplitali u istarske poslove. Kastavac.

Veprinac. Musko-ženska Družbina podružnica u Veprincu, obdržavat će dne 25. marča t. g. u 4 sata poslie podne glavnu godišnju skupštinu u gostioni g. Josipa Andretića (Paronića) u Iški.

Pazinski kotar

Glavna skupština „Djačkog pripomoćnog društva u Pazinu“. Veoma rušno vrieme nije dozvolilo društvenim članovima pristup na skupštinu, koja se radi toga na mjesto u tri sata, držala na tri sata i pol poslie podne u velikoj dvorani Nar. Doma u Pazinu“.

Predsjednik društva g. dr. D. Trinajstić pozdravlja prisutne. Spominje preminule članove i naše osobite prijatelje, u prvom redu pok. odvjetnika dra Banjavčića, „upnika Rajmunda Jelušića i Josipa Koritnik, kojima svima predloži neka se uskliknе: Slava, što su svi prisutni stojeće učinili.

Izvjeśćuje o gradnji „Djačkog Doma“ koja lijepo napreduje, te je do mala pod krovom. Poduzetnik je gradnje solidna slovenska trgovina Zajec i Horn iz Ljubljane. Djačko pripomoćno društvo sudjeluje kod te gradnje sa imovinom zaklade za dom, a za drugo skrbi zaklada Feretić. Potanjeg izvješća ne daje, jer je i onako tiskan u posebnim brošurama, koje su svima prisutnima i drugim članovima pred više vremena bile razdieljene.

Iz toga izvješća razabiremo, da je već 14 godina što djačko društvo obstoji, na ime ravno toliko godina, koliko i ova naša hrvatska gimnazija u Pazinu. Dočim su potrebe djačkog društva sve to veće, pot pore što ih djačko društvo prima su sad hoće prilično pale ove zadnje godine, te nam je dužnost prionuti sa svim silama da tomu zastoju bude do mala kraj.

U ime članarine, darova i zapisa pri pjelo je:

1. Članarina: a) utemeljitelja K 47 b) redovitih K 180, c) podupirajućih K 1 ukupno K 610. — 2. Darovi i zapi 4738·10. Ukupno K 5348·10.

Potporu uživalo je 46 učenika u iznos od K 5465·92 i to za obskrbu i stan 3168·20, za hranu K 936·14, a predujam iznosi K 1361·58 (škol. god. 1911./12. učenika K 7689·20). Od tih učenika bi je 37 Hrvata i 9 Slovenaca.

Faktično stanje imovine iznašalo koncem lipnja 1913. K 18298·86 to je viškom K 1426·92 prama stanju konc lipnja 1912.

Zatim je tajnik gosp. prof. Frank pročitao izvješće zadnje glavne skupšti koje bi odobreno.

Predsjednik moli da bude predsjedništvo ispričano radi tako kasnog saziva gl. skup

štine navadjajući razne utemeljene zaprieke, te je skupština jednoglasno prihvatila ovo ispričanje.

Gosp. Šime Bofar u ime pregledavaca računa predlaže odobrenje istih, što se jednoglasno prihvatilo.

Povela se je zatim rieč o sporama i raznim drugim pitanjima. Na predlog vel. g. Josipa Grašića, glasovano je osobitu zahvalu predsjedničtvu društva za dosadašnje zanimanje oko društvenih interesa, te se izrazilo želju neka se narod. a. u prvom redu naši imućnici često sjećaju društva, koje ima plemenitu zadaću da pomaže siromašne djake na ovoj gimnaziji, koju smo nakon mnogo godina truda i rada napokon postigli, te ju moramo čuvati na svojoj visini, a to ćemo najbolje učiniti, ako omogućimo siromašnim i nadarenim našim djacima polaz ove škole, koja će osobito nakon gradnje djačkog doma, davati našoj hrvatskoj Istri nove svježe sile, nove radnike za kulturni njezin napredak.

Na Veloj Učki u občini Boljunu ustrojena je jednorazredna pučka škola sa hrvatskim nastavnim jezikom. Na njoj se imade privremeno pokriti mjesto upravitelja. Molitelji neka podnesu molbu sa svjedočbom osposobljenja ili samo sa svjedočbom zrelosti, kraćim listom te svjedočbom o pripadnosti austrijskoj c. kr. hrvatskom školskom vijeću u Pazinu. Imenovanje ovršit će se čim prije.

Iz Pazina. Na cesti Gračišće-Pićan-Raški Lug, biti će ovećih radnja, da se nekoliko izravnaju prevelike strmine i prošire prenagli zavoji. Potrošiti će se nešto više od sto tisuća kruna. Dne 19. svoga mjeseca bila je za te gradnje jeftina, bena rasprava kod zemaljskog odbora u Poreču.

*

Od onih 60.000 K, što ih je vlada odkudila na pripomoć pazinskom političkom kotaru radi toče lanjskog ljeta, ne vidi se još nikakve radnje. Dobro bi bilo, da se pokuse na c. kr. namjestničtvu i na pazinskom kapitanatu.

*

Mljekarska zadruga u Bermu sagradila je ledenicu, a sada će goditi prilično kućicu za mljekarenje. Spominjamo to, da bude na pobudu drugim. Beramski članovi zadruge ne očekuju sve od drugih, nego su se obvezali od svoga pokriti sav trošak, koji bi bio preko pripomoći, što ju očekuju od c. k. vlade i od pokrajine.

Porečki kotar

Nemoćnite i nezapelo postupanje općinskog glavarstva u Višnjanu. Među one mnogobrojne općine, koje se još nalaze pod upravom ljudi tudjinskog, našem narodu neprijateljskog duha, nalazi se i mjestna občina Višnjan, u porečkom političkom kotaru.

Ta općina broji po zadnjem popisu pučanstva 2665 stanovnika hrvatskog roda i jezika a 2421 stanovnika tobože talijanske narodnosti — velimo tobože, jer svi dobro kod nas znadu, na kakav način nastaju kod nas Talijani; ipak i da bi bila potpunoma istinita ova statistika, naš je narod u većini u onoj općini.

Općinsko Glavarstvo u Višnjanu dobilo je dne 4 o. mj. molbu vel. g. don Šime Červara, župnika u Zrenju, za izdanje prepisa izbornih listina. Ujedno s molbom koja je bila naravski sastavljena u hrvatskom jeziku, poslao je gosp. župnik još i iznos od K 25.

Tu je molbu občinsko glavarstvo registriralo pod broj 865, te ju zatim povratilo molitelju sa slijedećom „mudrom" opaskom:

Si restituisce col cenno, che il contenuto della presente domanda é incomprensibile per lo scrivente, non essendo qui altra lingua d'uffizio che l'italiana.

Si conferma il ricevimento dell' importo di con. 25— ma non consta per quale titolo sia stato rimesso.

Gosp. župnik Červar obratio se odmah u Poreč na kot. Poglavarstvo, koje će već poduzeti shodne korake, da općina Višnjan izda zatražene spise. Ovaj se je slučaj prijavio i namjestničtvu u Trstu, da i tamo dobiju još jedan dokaz, kakav fanatizam vlada među našim Talijanima.

Neka ovaj slučaj služi podukom i primjerom svim našim ljudima. Ako im i u drugim pitanjima koja talijanska općina vrati kakav predlog u hrvatskom jeziku napisan, neka to odmah jave nama, odnosno kapetanatu i Namjestničtvu, za dalnje korake.

Kako naše općine primaju talijanske podneske, tako isto moraju primati hrvatske podneske talijanske općine; jer je zakon za sve jednak. Neće li, naučit ćemo ih već pameti.

A vi Višnjanci uzmite već jednom metlu u ruke i kod budućih općinskih izbora očistite općinu od ljudi, koji neće da znadu za vaš rod i jezik.

† Petar Manzutto. Prošlog četvrtka preminuo je u jednom liječilištu u Trstu nakon kratke i teške bolesti g. Petar Manzutto, veleposjednik i načelnik občine Umag. Pokojni je spadao među odličnije članove talijanske stranke te je nedavno obnašao i čast zemaljskog zastupnika. Zanimao se je osobito gospodarskim pitanjima, najpače s gradnjom budućih željeznica u Istri.

Za njim žale rodjeni, poštovatelji, znanci, stranka, ako ćete i čitavi talijanski čio Istre, ali većina stanovništva pokrajine nema razloga da žali za njime. Dapače protivno.

Pokojni Manzutto bio je smrtni neprijatelj našega naroda a kao načelnik občine Umag besdušno i bez razloga je proganjao naš narod u toj občini. Na žalost u tom proganjanju išlo mu je on ruku i c. k. bezobzirno poglavarstvo u Poreču.

Bio je i nema ga više; našemu narodu učinio je mnogo i mnogo zla, zato će u občini umažkoj u našem narodu i ostati samo zla uspomena na glasovitog ali malo dobrog Manzutta.

Iz Ferenci kod Višnjana. Dne 21. t. mj. držat će u 2½ s. po p. glavnu skupštinu ovdješnja Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda, na koju se pozivaju svi članovi. Molimo ove narodnjake naše okolice, da obavjeste u svojim mjestima na ovu skupštinu članove i nečlanove, da dodju slušati govor, kojega će držati jedan član Političkog društva iz Pazina. Zato taj dan svi u Ferenci na skupštinu podružnice.

Iz Žbandaja. Na 19. o. mj. imali su pouzdanici Polit. društva kotara Poreča skupštinu u Žbandaju. Toga dana raspravljalo se o mnogim narodnim stvarima a nije se zaboravilo niti našu Družbu. Na razanku, kada blijedahu naša gospoda kući skupilo se za Družbu K 17, koje darovaše: po 1 K Marko Fabić, Mate Vlašić, Jakov Mikac, Petar Magliea, Šime Fabić, Matej Gustin, Gašpar Jurković, Josuva Jurković, Marko Tritkoli, Ante Ujčić, Ante Johnić, Milan Zec, Josip Pijamonte, Ante Deković; Društvo iz Bačerne K 3. Živili plemeniti darovatelji! Napried za Družbu!

Koparski kotar

Buzet-Narodno Polje. Na pusnu subotu, 21. pr. mj., priredimo ples u ovdašnjem Narodnom Domu i to u korist Družbe sv. Cirila i Metoda. Priznajemo, dan i doba, oboje nije bilo zgodno u plemenitu svrhu, pošto se naše ljudstvo štedilo i „štedilo" za zadnje mesopusne dane, pak je odziv u obće bio malen, sa strane pak je odziv u obće bio malen, sa strane našeg seljačkog svieta pako nikakav uz nekoliko iznimaka. Bit će da je mnoge prepar iznimaka. Bit će da je mnoge prepar iznimaka. Bit će da je mnoge prepar

Jedan od hrvatskih djaka u skrajnoj potrebi i sebeobrani ustrelio je iz samokresa jednom proti pobiesnelom talijanskom drugu a dva puta kroz prozor škole, da upozori na pogibelj redarstvo, koje je srećom i odmah posredovalo.

Od ranjenih djaka imade 4—5 Hrvata i jedan Talijanaš iz Dalmacije lahko ranjen u desno rame. Taj junak reć bi, da je stajao na čelu toj barbarskoj ekspediciji.

Redarstvo je odmah uzelo na zapisnik uapšene djake, te je nakon toga sve naše na slobodu pustilo, dočim je pridržalo u zatvoru četvoricu talijanskih kuturonosaca.

Čim se je iz novina za taj zločin doznalo, brzojavio je zastupnik Mandić u Beč predsjedničtvu svog kluba, moleći, da klub energično posreduje, na što mu je tečajem dana brzojavno odgovorio predsjednik dr. Korošec, da je klub učinio kod ministarstva svoju dužnost.

U Trstu posredovali su na korist naših djaka naši odvjetnici dr. Brnčić, dr. Tomašić, dr. Slavik i dr. Vilfan. Škola će ostati po svoj prilici zatvorena.

U sadnjem trenutku, kada se zaključuje sabiranje naručaba na turske srećke k neuljednom vučenju dne 1. travnja o. g., kod kojeg će izaći glavni zgoditak 400.000 zlatnih franaka, moramo, na žalost, obavjestiti, da se odsada turske srećke same još ovaj puta na mjesečne obroke po samo 4 krune 75 filira, jer će se od 1. travnja o. g. mjesečni obroci, primjerno povišati. Tko ima dakle namen, naručiti tu izvrsnu srećku uz stare uvjete glasom današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže", neka to učini odmah i upozori na to također svoje prijatelje i znance.

✝

Tužnim srcem javljamo rodbini, prijateljima i znancima prežalosnu vijest, da je naš nepreboljeni suprug, otac, djed i stric.

Ante Brgić

umirovljeni učitelj

dne 18. marca u 8½ s. pr. podne u 62. godini, pravidjen Svetotajstvima umirućih blago u Gospodinu usnuo.

Smrtni ostanci nezaboravnog pokojnika dignut će se u 4½ sata po podne dne 19. t. mj. iz kuće žalosti te sahraniti na mjestnom groblju.

Krnica, dne 18. ožujka 1914.

Teresa, supruga, **Lidija, Marija, Pavica,** kćerke, **Ivan, Ante, Ljubomir,** sinovi, **Zorka** r. Franki, nevjesta, **Loverka,** unuka.

Oglas!

Temeljem § 35 naših pravila, držat će se glavnu skupštinu našeg društva dne 29. marca t. g. u 2 s. po podne u društvenim prostorijama sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva i nadsornog odbora.
3. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913.
4. Izbor 3 članova ravnateljstva.
5. Izbor nadsornog odbora.
6. Poslovni red.
7. Slučajnosti.

Kreditno i eskomptno društvo u Puli.

Priručnik za obćinske, pokrajinske i državne izbore, to je knjižica pod naslovom

Zbirka zakona I.

priredio dr. Ivan Lucchesi a dobiva se u

Tiskara Laginja i dr. u Puli

za cienu od 1 krune, sa poštarinom 20 para više.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Liječnik

Dr. Karel Zahálka

u Puli, via Tergerlo 7, I.

vratio se s puta te ordinira za

zube

u srijedu, subotu i nedjelju od 2—7 s. po p.

a druge dane od 5—7 s. po p.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina Imenik izbornika sa godišnjim porezom (Skup I.-34) i Popis glasovanja (Skup I. 76)

Te tiskanice drži na skladištu tiskara Laginja i dr. u Puli.

Oglas

Javljam ovime da sam otvorio svoju pisarnu za braniteljstvo u sudbeno kaznenih poslovih, u Puli.

Fr. Dubrović
kazneni branitelj.
Via Giovia 32, Pula.

---

i razne moderne robe za muške i ženske odjele razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 814

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

---

oo JEFTINO I BRZO. oo

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA 1.

oo JEFTINO I BRZO. oo

---

8 dana na pokus

šaljem svakomu na 8 dana. Preuzmem ili novac natrag, povrećem:

Amer. sat nikel K	2·80
Rosk. patent-sat »	3·—
Amer. sat goldin »	3·50
Rosk. sa šnjezn. r.	4·—
Rosk. dvost. pok. »	4·50
Plosnati sat . . »	5·—
Dvost. pok. pov. »	6·—
14 kar. zlat. sat »	18·—
Orig. Omega sat »	30·—
Budilica, niklov.	
10 cm. vis. . »	2·—
Marka Junghans »	3·—
Radium svj. kaz. »	4·—
» 2 zvonca »	5·—
» 4 » »	6·—
» glocka . »	8·—
Ura nikel. 75 cm »	8·—
» za sveć. »	10·—

Ura zlk. za sv. i gl. K 14. Okrug. ura bod. » 6·—
5 god. pism. jamstvo. Odpruma povećem.

Max Böhmel

Wien, IV. Margaretenstr. 27/429.

Originalni tvornički glavni badava.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvell-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjvell-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Upitati u tiskari Laginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

- Jeftino česko -

PERJE

za krevete

5 kg. sivo čišćano K 9·60, bielo K 12·—
biele pahuljice čišćane » 18·— » » 24·—
kao sniег biele pahuljice čišćane » 30·— » » 36·—

Razašilje se franko povećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Leben. br. 250
pošta PILSEN, Češka.

Najbolji osnat stvori

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·60 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao sniег bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krevети

iz gustog srvenog, plavog, bielog ili šarog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; pole pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·70, 17·80, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·20, 5·70 K. Podperine od čupo prsnog tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·50 i 14·50 K. — Razašilje se pouzećem potom od 15 K franko. Kako se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — Glavni badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Važan oglas Hrvatske narodne i Slovenske Straže. - Čitajte!

U današnjim teškim odnošajima možete obogatiti samo sa srećkom.

Turska srećka

jest u tu svrhu prva i najpreporučljivija srećka.

jer ima šest vučenja na godinu,
jer iznose glavni zgoditci svaku godinu *400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000* franaka u zlatu.
jer svaka srećka *mora* dobiti najmanje 400 franaka.
jer je dakle za nju izdan novac sigurno uložen kao u štedionici.
jer igra još dug niz godina i održi kupac nakon isplate kupovnine trajno pravo srećkanja bez svakog nadaljeg uplaćivanja.
jer iznaša mjesečni obrok *samo 4 krune 75 para* i
jer pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka isključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje se vrši *1. aprila 1914.* Glavni zgoditak *400.000 Fr.*
Nakon vučenja izlazi hrvatski vjestnik o izvučenim brojevima.

VAŽNO! Primaju se također priglasi k nakupu srećaka austrijske drž. lutrije.

Točne obavjesti šalje svakomu besplatno za srećkovno odjeljenje „Slovenske Straže" **z. Valentin Urbančič, Ljubljana.** — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 26. marča 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce... predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacije.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu: ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli tolj izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Mjestni pouzdanički zbor - Pula, Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Izbornici!

U ime gornjeg naslova molim Vas da dodjete ove subote dne 28. marča u 7 i pol sati na večer u Sokolsku dvoranu ovdašnjeg Narodnog Doma na pogovor o predstojećim izborima za pokrajinski sabor u Istri.

Svaki naš istomišljenik mora biti vatren agitator. Zato dovedite na pogovor barem još kojeg Vašeg znanca a našeg čovjeka.

Pula, dne 24. marča 1914.

Dr. Lovro Scaller.

Pozor izbornici.

Kako vam je poznato, počimiju dne 7. juna ove godine izbori za zemaljski sabor Istre; red je dakle muški zasući ručkave, pa što Bog dade i sreća junačka — osobito nam je dužnost zanimati se za gradsku, seosku i obćinitu kuriju.

Sa talijanske takozvane liberalne strane sa velikim će se novcem nastojati najsramotnijim demoralizatornim radom oko kupovanja glasova, te zato moramo biti na oprezu i bez ikakvog obzira odmah prijaviti dotičnog zločinca, koji bi sa novcem ili bilo kojim uplivom ili silom nastojao osjegurati si glas našega čovjeka za njegovu stranku.

Budu li se svi naši našli na svom mjestu, tada će se naš narod prodičiti i u ovim izborima. Najteža će se borba voditi u trećem izbornom kotaru grada Pule, kojega će nam talijanski liberalci nastojati oteti, kakono su nam ga bili oteli godine 1906., ali mi smo ga ponovno dobili godine 1911. malo vremena iza onog poznatog dogodjaja, koji je bacio skoro u propast obćinu Pula.

Gospoda misle sada, da je sve ono zaboravljeno, te će opeta kušati, da prirodjenom im perfidijom otmu onaj kotar, a imat će po svoj prilici i kojega pomagača, na što ćemo se vremenom još osvrnuti, te sve karte otkriti.

Preporučamo našim izbornicima, a u prvom redu pouzdanicima Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, osobito predsjednicima mjesnih zborova, te svim našim svećenicima i učiteljima, koji su u najvećem snošbračaju sa našim seoskim narodom, u opće svim pismenijim, načitanijim našim ljudima, da pomno proučavaju izborni zakon i druge zakone potrebite u javnom životu. Tko nema te zakone, neka ih odmah naruči u tiskari Laginja i dr. u Puli, gdje će za samu jednu krunu dobiti prvi dio zakona, potrebitih za naš narod, kojo je izdao god. 1911. naš zem. prisjednik gosp. dr. Zuccon. Dobavom te knjižice osokolit će se pisca na izdanje potrebnog drugog diela, što svaki od spomenutih mora da ima.

Više nas puta bije vlastito naše neznanje, više puta mnogi naši imadu oči a ne vide, uši a ne čuju, i to zato, jer ne znadu koja im prava daje zakon i kako se mora ta prava braniti.

Medjutim preporučamo sliedeće:

I. Svi oni, koji prigodom izbora god. 1908. nisu bili dobili glasovnice a imadu pravo glasa, neka idu odmah na obćinu te se prijave i preporuče, da ih se unese u listine.

II. Dobro neka se pazi na dan u koji obćine jave da su listine gotove i na uvid svima. Od onog dana ima se 14 dana vremena ići na obćinu i viditi, je li sve uneseno u listine, te u to vrieme podnieti reklamacije. Oni, koji su naručili prepise listina, moraju iste dobiti dva, tri dana kasnije iza toga proglasa, ako ne dobiju te prepise, neka skoče do kotarskog poglavarstva te se prituže.

III. Neka se dobro pazi, nije li unešen u seoskoj kuriji, koji izbornik a da stanuje u gradu, jer oni koji stanuju u gradu, nemaju prava birati u seoskoj kuriji.

IV. Neka se na vrijeme prijavi kotarskoj oblasti imena osoba naše stranke, izmedju kojih se želi da izborni povjerenik izabere kojeg člana izborne komisije u pojedinim biralištima, kao takodjer imena osoba (2—5) koje naša stranka želi, da budu pripuštene kao strankini pouzdanici, koji su pozvani da nadziru te se vrši koliko je ustanovljeno u § 23. izbornoga reda.

Kod zadnjih izbora bilo je slučaja, da je bilo Talijana članova komisije, koji nisu imali pravo glasa u istoj kuriji, a što je još gore, bilo je talijanskih načelnika, koji su vršili službu vladinih komesara. Dobro pazimo svi, neka se ovakve nepodobštine ne opetuju više.

U svakoj se dvojbi obratite odmah na Političko društvo u Pazinu, koje će svima našima rado dati potrebite upute.

Neobhodno potrebito nam je, da budemo svi kao jedna duša i jedno srce. Opetamo iz talijanskih novina, da naše protivnike najviše boli naša sloga, a uživali bi, videći nas gdje se koljemo. Toga za ovih izbora neće doživiti, da bi se istarski Hrvati i Slovenci klali, kad im je braniti ono, što mora da bude svima sveto, svima milo, što sačinjava temelj svakomu daljnjemu radu, a to je kad se radi o borbi za narodnu jednakopravnost, za sveta prava hrvatskoga i slovenskoga jezika, za podpunu slobodu, da se i naš narod može izobražavati u jednakoj mjeri uživati razne vladine i pokrajinske potpore, koje sada uživaju protežirani Talijani, dok se s našim narodom maćuhinski postupa.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 17. marča 1913.

Ne mnogu, ali ipak ujeku nadu polagalo se je u odbor česko-njemačkih pouzdanika, koji su imali u zadnjem hipu naći makar i privremeni način sporazuma i omogućiti nadaljevanje carevinskog vieća. U nedjelju dne 15. marta znalo se je da iz toga neće biti ništa. Češki pouzdanici u Pragu zabacili su predloge njemačkih pouzdanika. I bili su tu na okupu pouzdanici svih čeških stranaka, čak i velikoga posjeda češkoga. I svi bijahu u svojim odlukama jednodušni. A nije ni čudo. Njemci su htjeli, da se ispune njihovi zahtjevi, ticući se zemaljskoga izbornoga reda i zemaljskoga reda, bez da se ispune zahtjevi Čeha glede porabe jezika kod oblasti. Svoju odluku su predstavnici češki dne 16. marta priobćili u Beču predstavnicima njemačkih stranaka negdje po podne malo prije 5. ure. Čim je to doznala vlada, poslala je predsjednicima zastupničke i gospodske kuće previšnje odpise, kojima se carevinsko vieće odgadja. I ove iste večeri je predsjednik zastupničke kuće obavjestio zastupnike, da je kuća sa danom 16. marta odročena. Do kada, to se ne zna. Vladina trubila trubila su, dok su još htjela uplivati na odluke obstrukcionista, da će parlamenat biti odročen, ako ovi posljednji ne popuste, do oktobra ili novembra. Pošto je odročen, pišu, da bi mogao biti parlamenat sazvan i prije, gdje juna, jer da se ipak ne smije predugo protiustavno vladati, pošto bi škodilo ugledu monarhije i na vanka. Škodi već sad, i te kako! Nutarnje razmirice su već takove, da se ne može raspravljati o sredstvima, kako da se monarhija brani proti vanjskim neprijateljima. Na to je doveo monarhiju nepravedan i protizakonit postupak njezinih vlada, naročito proti slavenskim narodima.

Sad će vlada § 14.tim odrediti povišicu rekruta. Onda će si putem carske naredbe, a na temelju toga paragrafa, dati ovlast, da uzmogne dići zajam od 300 milijuna kruna. Tako će si dati privoliti troškove za bosanske željeznice, u koliko to spada na ovu polu monarhije za jednu godinu.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina voditelja ministarstva financija.

Usupor svim pritužbama Hrvata i Slovenaca Primorja u obće a napose Istre, rabi c. kr. financijalna prokura u Trstu, u snobraćaju sa hrvatskim i slovenskim strankama tih dielova monarhije, njemački ili talijanski jezik: na hrvatske dopise odgovara njemački, za notorno hrvatske stranke pošilja talijanske podneske. Tako je n. pr. u zastupanju župne crkve u Kastvu, podnesla tužbu, putem c. kr. kot. suda u Voloskom, pod brojem C II. 66/14, proti Ivanu, Antonu, Matu i Ivki Pilepić iz Zameta za izplatu jednog zajma u talijanskom jeziku, premda bi moralo biti poznato takodjer c. kr. prokuri u Trstu, da su pripadnici župe, kao i ciele mjestne obćine Kastav, isključive Hrvati.

Za to upravljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina upravitelja financija sljedeći upit.

Je li Vaša Preuzvišenost voljna dati nalog c. kr. financijalnoj prokuri u Trstu, da, prema zdravom razumu i temeljnim državnim zakonima, sa Hrvatima i Slovencima Primorja u obće i napose Istre, koji u tim dielovima monarhije tvore veliku većinu pučanstva, u hrvatskom odnosno slovenskom jeziku uraduje?

Beč, 12. marta 1914.

(Sliede podpisi.)

Izbori za sabor Istre.

Za predstojeće izbore za zem. sabor Istre Talijani se pripravljaju svim silama da navale na naš narod. Naravno je, da će i ovoga puta kao i do sada upotriebiti sva nedopuštena sredstva, najveće nasilje i brutalnost, da nam ukradu ono što je naše i božje. Ovog puta nasrnut će na nas kao još nikada do sada a to s razloga, što su dobili direktnu pomoć iz kraljevine Italije ne samo u novcu nego i posredovanjem vlade kraljevine Italije kod vlade Austrije. Mi neznamo, da li je austrijska vlada obećala talijanskoj vladi pomoć u tome, ali sjećajuć se vlade talijanskog ministra Crispi-a, izgleda nam to sumnjivo. Ipak vjerujemo, da austrijska vlada neće toga dopustiti niti učiniti. Kako doznajemo pak iz pouzdanog izvora, stavili su Talijani iz kraljevine Italije na raspolaganje Talijanima Istre za predstojeće izbore pol milijuna talijanskih lira. Kako su Talijani izgubili obćinu Pula, kojoj bi za svake izbore ukrali sto do dvjesto tisuća kruna, obratili su se sada za ove izbore na Talijane u kraljevini Italiji, i odatle im je obećana gorerečena svota. Da je to istina dokazuje i činjenica, što je već kroz list „Corriere della Sera" u Milanu sakupljeno do sada preko sto tisuća lira, a gdje su drugi listovi, gdje talijanska vlada, koja pod tudjim krivim imenom najviše lira daje u te listove.

Sve ove činjenice ne smiju da prestraše naš narod niti smućuju. Prava i poštena narodna duša ne može se kupiti nikakvim novcima. Stoji pak to, da naši prvaci i rodoljubi širom Istre budno paze i love agente i sljepare kraljevine Italije koji budu u našim selima novcima iz Italije kupovali i mitili naš puk i takove odmah prijave oblasti ili žandarmeriji. Na sve to imali bi pripaziti kapetanati i žandarmerije Austrije, ali ako to te austrijske oblasti propuste, dužnost je svakoga nas, da to prijavimo.

Najbolji pak odpor s naše strane proti toj talijanskoj lopovštini pokazat ćemo time, da takve lopove pošteno izlemamo i uputimo puk, da se ne pusti prodati i podmititi. Takovi lopovi talijanski obećuju, straše i mame i u izgled stavljaju svakojaka dobra i blagodati a najzad prevare sve i novac pridrže za sebe. Mi znamo n. pr. za jedan pozitivni slučaj, kako je iz procesa proti tatima puljske obćine poznati Ludovico Selles (po starini Senože-

čan) za izbora u carevinsko vieće g. 1911. dobio od puljske kamorre za agitaciju tri tisuće kruna, pak se kašnje hvalio, kako je s tim novcem poslie izbora liepo išao frajat u Grac, Beč, Pestu, Zagreb. Tako rade i drugi prodani gladuhi i propalice talijanske kamorre. Zato svaki od naših, koji se proda Talijanu za par kruna, zaslužuje ne samo 25 poštenih palica, nego da ga se i kamenuje, jer nije pravo i pošteno, da na stotine njih radi takove izdajice i prodane mjetline sa svojim obitelji ma na godine i godine trpe i pladaju što ti protuhe na lahku ruku dobiju i u svinjarije potroše.

Zato ponavljamo, neka naši prvaci i rodoljubi po Istri ovo rastumače našemu narodu, jer je sve do najzadnje sitnice istina što ovdje iznašamo, te će Talijani za ove izbore poduzeti sve i svašta, samo da bi se održali na vlasti. Ovi izbori su zadnji pokus Talijana i austrijske vlade proti nama u Istri i ako se sada održimo kao do sada, onda je vlasti Talijana u Istri odzvonilo za uviek. U smrtnom času utopljenik se i slamke hvata, zato će Talijanima Istre doći i pomoć iz kraljevine Italije, ali bit će uzaludna i ta, jer probudjena sviest našega naroda slotna i jaka, pokazat će i ovoga puta Talijanima i prodancima i dotepencima i usiljivcima, da u Istri živi u velikoj većini hrvatski i slovenski narod, pak si neće više dopustiti, da s našom imovinom u našoj kući zapovjedaju tudjinci, dotepenci, prodanci i gladuhi!

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Koncerat Čitaonice. Kako smo već javili, priredila je mjestna Čitaonica, za po korizme, veliki koncerat s plesom, koji se je obdržavao u subotu 21. o. mj. u velikoj dvorani Nar. Doma. Članovi Čitaonice i drugih naših narodnih društava došli su mnogobrojni, da se naužiju izabrane glazbe, a mladež da se iza koncerta zavrti u plesu. Bilo je također gostova iz vana, osobito iz bližnjega Medulina, a da ih nije došlo još više, kriva je nezgoda u razašiljanju poziva.

Koncerat kao takav je uspio, da nije moglo bolje. Za to ide hvala u prvom redu gospodinu učitelju Mariju Mariščiću, koji je neumornim svojim radom sve najljepše pripravio i odsvio. Pojedine točke raspored tekle su, rekli bi se, kô po leji; izvedba je bila točna, skladna, očuhat prijatan, ugodan. Osobito se je istaknuo dobro izvježbani muški zbor, gdje su glasovi odzvanjali ko slivoni. Ali i mješoviti zbor je pokazao svu svoju vrlinu, dočim se je samo ženski istaknuo u svedjer divnom „Saraćanu".

Češki kvartet, vodjen od g. Johdaneka, izpjevao je jednu češku i jednu hrvatsku pjesmu na opće zadovoljstvo, a za spretnošću i sigurnošću vještih pjevača. Od Čeha smo imali još: trio za gusle, cello i glasovir, jedan „Nocturno" za dvie i glasovir, „Z domoviny" od Smetane za gusle i glasovir te jedan kvartet za 2 gusle, cello i glasovir. Sve su te kvrsni izvedjači podali u najljepšem skladu.

Gospodjica Konavska P., taj slavulj u narodnom gaju, odazvala se pozivu Čitaonice da sudjeluje na koncertu te ga ukrasi svojim nastupom a općinstvo zadivi svojim miloglasnim pjevanjem. Pratnja na glasviru od gospodje I. Skaljerove, poznate naše vitrouskinje, gospodjica Konavska odpjevala je najprije „Mrtvu ljubav" od Vilhara, a onda arију „Da, svijet sve me Mimi" iz „La Bohème" od Puccinija, dodav još „Zato ljubi" od Hatzea. Čovjek ne zna čemu bi se više divio, da li ugodnom, plastičnom sopranu, neprisiljenom nastupu, da li točnosti i skladnosti u izvedbi. Općinstvo je ko začarano slušalo mili pjev, a na koncu svake točke pljeskalo je i hvalilo bez prestanka, harno za pruženo uživanje.

Odbor Čitaonice je u znak zahvalnosti poklonio obim damama krasne kite svježeg cvijeća.

Sve u sve: bilo je krasno. Iza koncerta oko 11 sati, orkestar g. Tichy-a pozove mladež na par valjčika te se je društvo zabavljalo veselo i razdragano do 3 sata iza ponoći. Plesom je ravnao vratni naš arangeur g. Pfeifer.

*

Odbor Čitaonice nas moli i ovlašćuje, da ovim putem bude izrečena najtoplija zahvala svima, koji su svojim radom i sudjelovanjem doprinieli uspjehu koncerta, a da izvinu svi oni, koji su uslied zbivše se nezgode u razašiljanju poziva izgubili užitak ove lijepe zabave.

—jm. **Šestdesetgodišnjica dobrotvora.** Na Josipovo dne 19. tek. mj. navršio je naš odlični i plemeniti rodoljub i dobrotvor gosp. Niko vitez Mardešić šestdeset godina svoga života. Naš gospar Niko poznat je sa svog rodoljubnog i dobrotvornog rada i izvan granica svoje užje domaje a osobito kod nas u Puli, gdje ga vidjesmo i čusmo uviek požrtvovna i zanosna mladenačkim žarom zanieti se za naš narodni pokret i svete pravice naše. Dobrotvornu desnicu poznajemo pak odviše mi i naša narodna društva a osobito naša miljenica Družba, koja je vanredno prirasla viteškom srcu našeg plemenitog gospara Nike. I prigodom navršenja svoje šestdesete godine života obdario je viteški naš narodni junak obilato naša narodna društva u Puli a poglavito svoju miljenicu Družbu, te nas vrlo boli, da nam je u svojoj plemenitoj čednosti izričito zabranio te se donesemo u javnost one liepe darove, što je veledušno poklonio u prospjeh naše svete narodne stvari. Plemeniti i dični vitez pokazuje i ovom prilikom svoje liepo i plemenito srce u liepoj hrvatskoj rečenici: nek ne zna ljevica, što čini desnica.

Tom prigodom primio je naš odlični gospar Niko mnogo priznanica i čestitaka malne iz svih strana naše domaje, kojima se od srca pridružujemo i mi poklikom: da nam Bog za mnogaja ljeta poživi i uzdrži našeg gospara Niku, plemenitog rodoljuba i dobrotvora!

Promaknuće. Dne 21. o. mj. bio je na sveučilištu u Gracu promoviran na čast doktora prava naš zemljak i u Puli poznati narodnjak gospodin Petar Žitu. Čestitamo!

Pučka predavanja u Puli se nastavljaju. Kako smo svojedobno javili, držao je na 2. febrara ove godine gospod. prof. dr. Šilović zanimivo poučno predavanje o temi: „pijanstvo i alkoh".

Na 29. ovog mjeseca u 3 i pol sata po podne držat će u velikoj dvorani Narodnog Doma u Puli dr. Fran Ilešić, docenat na kr. sveučilištu u Zagrebu predavanje o temi „Matija Gubec, seljački kralj".

Predavanje je interesantno i poučno ne samo s uzroka što je seljački pokret Matije Gubca bio zahvatio hrvatski i slovenski dio našega naroda i bio prvi veliki pokret takovih dimenzija, nego i s uzroka, što je onaj pokret išao za socijalnim obzirima, koje je tek velika francuska revolucija postavila na dnevni red a u državopravnom obziru postavljao zahtjeve, za kojim još i danas vapijemo.

Svima poznata učenost gosp. predavača jamči nam, da će predavanje uspjeti i dok odličnom predavaču zahvaljujemo, što se je odazvao pozivu, primiljenom preko zagrebačkog „odbora za priredjivanje pučkih sveučilištnih predavanja" pozivamo sve Hrvate i Slavene Pule neka se okoriste ovom prigodom i svi na predavanje dodju.

Iz Rovinjskog Sela. „Naša Sloga" imala je već zmolu, da se pozabavi našim „duhovnim" pastirom. Kažemo „duhovnim" u smislu onih duhova, što se izparuju u ljetnoj žegi iz velegradskih kanala, jer da bi i htio ne može se brigati za spas duše ovdješnjega pučanstva. Prije svega on je Talijan od glave do pete više nego svećenik; da je Talijan proti tome nemamo ništa, ali da to svoje talijanstvo hoće silom narinuti ovom hrvatskom pučanstvu, proti tome ustajemo najodlučnije i ne možemo kao takovu vjerovati ni slušati njegove rieči, dolazile one s oltara, propovjednice i ispovjedaonice. Takav svećenik, koji služi više talijanstvu nego crkvi i vjeri, neće nikada naći vjere u našem puku, ne može naći vjere u puku ni kad istinu božju pripovjeda, jer i takove rieči dolaze samo od farizeja i licumjerca!

Ali naš pastijer znade biti i kavalir pariških trottoira, seoski mladić i gradski zelenić! Da Vam ga je vidjeti, kako se svija i sagiba, klapa i priklanja kao britva, kad imade „alla destra" koju ljepušastu gradsku sinjorinu; a kako je tek šaljiv i „ugodno" zabavan kad se igra s njeznim spolom; pravi kavalir, a ma francuz (da ne misli koji: lički „vranceuz") najnovije mode. A nije čudo! On je tako vaspitan, da svoju mudrost, inteligenciju, kulturu, skladnost ne nosi u glavi; nego znate gdje? — U podplatu! Tako se on hvali, da znade više njegov podplat nego svi Hrvati iz Rovinjskog Sela! Zato mu i odajemo ovdje onu dužnu poštu na vječnu spomen, da se negda u Rovinjskom Selu nalazio duhovni pastijer don Luigi Tirolež! Kad smo već kod rieči Tirolež, spominjemo šaljivu rečenicu: Tirolež do 40. godine nema razuma, a kad prodje četrdesetu, podjetinji!

A njegove propovjedi i hrvatski jezik? To je da se pripovieda! U jednoj propovjedi učio nas, kako su jednom išli Kastavci kući iz polja a žene da su govorile tovari gredu a ne muži. I to su njegove „osbiljne" rieči, koje čusmo iz njegovih usiju. Drukčije ne može da bude, jer samo toliko znade hrvatski; kad počne da hrvatski propovjeda, tada Bog mu se smiluj: muca i muca, lomi jezik, a hrvatski puk ga razumi toliko, koliko i ribu kad govori! Zato se i tuti da ne može stat do podne na taše, pak mora da šuvaka i guta hrvatski jezik. A hrvatski puk tvrdoglav i zalupan, ne može da razumi njegove liepe hrvatske rieči i njegove mudre i učene nauke. Vjerujemo jadniku, kako je teško služiti talijanskom popu med hrvatskim pukom, osobito ako je hrvatski puk tvrdoglav, te neće da razumije talijanskog popa, koji ne zna hrvatski. Još bismo imali da nabrojimo mnogo i mnogo neprilika naših i njegovih radi medjusobnog nerazumljevanja, ali u tome su kriyi ponajviše duhovni pogavari, koji šalju medju hrvatski puk nerazumljive duhovne pastire. Takovi ne znadu naš puk učiti o vjerskim stvarima, pak onda počnu širiti u puku smutnju o velikim talijanskim idejama vladajuće talijanske klike u Istri, te tako ti talijanski svećenici postaju misijonari talijanske liberalne stranke, namjesto vjestnici morala i nauka Božjih!

Prije nego završimo, spominjemo još i ovo: kad koji zahtjeva, da mu se diete krsti hrvatskim jezikom, onda se talijanski pop nekomeda i nastane galama; ne zna se kako otresti čovjeka radi takovog zahtjeva, pak se uzkopiči s riečima: „more me moliti (zato ne i kleknuti?), da vam diete hrvatski krstim". A zar ne zna talijanski pop, da u Rovinjskom selu obitavaju sami Hrvati, pak bi morao već zato i po savjesti, a da se to od njega ne zahtjeva, svakomu krstiti diete hrvatskim jezikom i tako nebi sagriešio ni on ni pak. Za volju onih par prodanaca uvadjati smutnju nije pravo ni pošteno a još manje Bogu ugodno, jer od prodanca i propalica koristi nikakove ni crkvi ni narodu.

Cieli ovaj dopis napisasmo poglavito za presvjetlog gospodina biskupa Pederzolli-a, neka barem on, kao pravi nadpastir porečko-puljske biskupije, uvidi kakove štete nanašaju crkvi i vjeri nesposobni svećenici medju hrvatskim pukom i da ukloni zlo dok je još vrieme, da se iz toga ne izrodi još gore!

Iz Kanfanara. Poznato je vrlo dobro, da je općina Kanfanar napučena s našim narodom, te osim par obitelji u samom mjestancu Kanfanaru ne govori nitko talijanski, ali usprkos toga nalazi se općina u talijanskim rukama, a da se to nenaravno stanje dade lakše provadjati, izabrali su za načelnika seljaka, kojega su naučili podpisati svoje ime i koji inače hrvatski govori, a na općini je inače svemoći gospodar tajnik Kočara sa svojom kompanijom. Ovoga puta ćemo samo nekoja opažanja donijeti iz njihovog pašovanja.

Povrh drugoga — na prvom redu im je na ništanu pučka škola. Do sada je bila jednorazredna hrv. i talij., a sada je dvorazredna talijanska a jednorazredna hrvatska. Našu djecu su ux poznata njihova sredstva upisali u talijansku školu, te su ovoj djeci podielili sve školske potrebštine, da tako predobiju za sebe roditelje i djecu, dok se je hrvatski odio na sve strane šikanirato, da je moralo i c. k. kot. poglavarstvo posredovati. Sa svim tim je u hrv. odjelu preko 80 djece, dok oni broj njihove djece bližno skrivaju. O šikaniranju naših učitelja, to bi vam znali stošta pripovjedati učitelj iz Barata i učiteljica iz Kanfanara, dok talijanski učitelji uživaju podpunu slobodu u svakom pogledu.

Kako liepo stanovišta kumpanija djeluje na odgoj mladeži, to se je moglo lijepo vidjeti na Josipovo, kada je tamošnja Posujilnica imala glavnu skupštinu, te kad su se članovi sakupljali u dotičnoj kući, to je nauckana dječurlija plevala poznate talijanske izazovne pjesme, t. vikala: „fuora i šćavi", abbasso i croati" i druge povike, a kroz cijelo to vrijeme nije ni najmanje uredovao občinski redar.

Nadalje pako odkuda na jednom dolazimo do toga, da u poštanskom uredu vidimo po ciele ure g. Košaru, Malusu, Basilisca, tal. učitelje i druge, jer po našem mnienju to već nije jedan c. kr. poštanski ured, već su to nekakve privatne prostorije za sakupljanje stanovitih olina. S obzirom na upravitelja pošte, za danas ne ćemo potanje o tom iznašati, ali ako ovo ne bude pomoglo, udarit ćemo u druga zvona, jer mislimo da c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu valjda ne će dopustiti, da iz svog ureda učini sastajalište nekojih osoba i da kod toga trpi sama uredovna tajnost.

I listonoša Burić bi se morao malko umiriti i ohladiti u svojoj talijanskoj zanesenosti. Tomu čovu hrvatska pisma smrde, pak se znade i na račun istih izrugivati i kasno ih uručuje putem djece ili drugih osoba. U opće njegovo ponašanje je takovo, kao da nema nikakvog gospodara nad sobom, ali nama je već dosta te njegove talijanske bahatosti, te pozivljemo dotično upraviteljstvo pošte, da učini kraj tom njegovom pašovanju, jer ćemo i u tom pogledu drugi put malo bolje zasviriti, jer jedan javni poslužnik mora služiti svim jednako, a ne još moguće da se bude i vrijedjalo.

Svršujemo, ali svako toliko gledat ćemo, da koju zanimivu sličicu iz ovdješnjeg pašaluka donesemo.

Skupštine u Sv. Vinčenta i Divšićima. Kotarska organizacija u Puli političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri držala je na 16. o. mj. sastanke u Sv. Vinčenti i Divšićima. Dnevni red obaju sastanaka bio je: 1) predstojeći izbori za pokrajinski sabor u Istri; 2) jezične prilike na rodnjanskom sudu. U ime kotarske organizacije učestvovali su obim

sastancima dr. Zuccon, dr. Scalier i dr. Pederin. Sastanak u Sv. Vincenatu držao se je u mjestnoj Čitaonici u 10 s. pr. pod. u prisustvu kakvih 200 osoba. Sastanak je liepo uspio. Konstatirala se je potreba kompaktnog istupa kod pokrajinskih izbora i osudilo se je onu ogavnu pritužbu, koju je vodnjanska občina poslala proti sucu Markoviću. Svi su se prisutni tužili, da ih na sudu osim suca Markovića nitko ne razumi i naglasili su potrebu, da se onim nesnosnim prilikama već jednom na kraj stane.

Sastanak u Divšićima držao se je pred Cetininom kućom u 3 i pol sata po pod. Sastanak je bio impozantan a pristupilo je na nj od prilike hiljadu ljudi, koji su pod hrvatskim barjacima došli iz svih okolnih mjesta.

Sastanak je otvorio dr. Scalier kako predsjednik kotarske političke organizacije u Puli. Neumoljivim statističkim podatci ma dokazivao je, kako smo mi Hrvati ogromna većina u okružju vodnjanskog suda i kako je potreba, da na tom sudu uređuju suci i ostali činovnici, koji razumiju jezik naroda medju kojim uređuju. Iza dra Scaliera uzeo je riječ dr. Zuccon. Sa muškim svojim nastupom opširno je govorio o obim točkama dnevnoga reda, prikazao je „rad" pokrajinskog sabora kroz minulu periodu, raztumačiv brojnom narodu u čemu sastoje zahtjevi hrvatskih i slovenskih zastupnika prama Talijanima i stanovište posljednjih prama istima. U jednu riječ dr. Zuccon položio je račun o zastupničkom radu svojem i svojih drugova na pokrajinskom saboru a to je učinio sa savješću čovjeka, koji zna da je skupa sa svojim drugovima vršio savjesno svoju dužnost, što je prisutni narod shvatio i burnim aplauzom odobrio.

Dr. Pederin je tumačio narodu anomaliju, koja vlada u Istri, da talijanska manjina zapovjeda hrvatsko-slovenskoj većini ne samo u pokrajinskom saboru nego i u pojedinim općinama kao n. pr. u Vodnjanu i Sv. Vinčentu, gdje jedan talijanaši gradić poput more jaši na hiljadama hrvatskoga naroda.

Istaknuo je, da se Talijani boje Hrvata kako Holandezi od mora i sa svakojakim nasipima hoće da zaustave hrvatsko napredovanje, a kod toga, videć da im ništa ne pomaže, trže krivce svojoj neminovnoj propasti, kako je to slučaj sa sucem Markovićem. Pozvao je narod neka glasuje samo za hrvatske zastupnike i občinske većnike, pak će se onda stvarati zakoni jednako pravedni i za Hrvate; pozvao je narod, neka se služi svuda hrvatskim jezikom, pak će onda nestati i talijanaških činovnika koji hrvatskog jezika ne poznadu, a kada svim tim dužnostima hrvatski i slovenski narod zadovolji, onda će hrvatsko more porušiti one slabe gate, koje Talijani u svojoj nemoći podižu proti nama, pak će zasjati sunce i pred hrvatskim vratima.

Pri koncu je govorio u istom smislu župnik šišpanski Livić, Pave Špada Ante Cilliga i dr., a za ciele skupštine konstatiralo se je ogromno oduševljenje i i povjerenje, koje narod štom goji za suca Markovića.

Prisutni je narod sada odkrivene glave izpjevao „Lijepu našu" i „Oj Slaveni" i time je svršila ova u svakom pogledu uspjela skupština.

Pozor radi reklamacija. Kako doznajemo, bit će već od 1. aprila t. g. za Pulu i okolicu izložene izborne listine za izbor zemaljskih zastupnika. Pozivljemo zato sve naše, da od 1. do 14. aprila dolaze viditi u Narodni Dom, ako su u izbornim listinama. Treba da to čine sada, dok je vrijeme za reklamacije, jer treba znati, da su izborne listine izložene samo 14 dana. Pozor dakle naši na izborne listine sada dok je vrieme, a ne kasnije dolazit vikat i psovat: vražja krv, za šteure me najdu a za izbore ne. Ta svatko treba da zna, da bi talijani ispustili sve naše, kad bi mogli, zato se moramo sami pobrinut da budemo upisani u liste. Dok je tako nije fajde tužit se, pak se sada skrbimo sami i tako će nam kasnije biti bolje.

† **Eugen Tomljenović.** Dne 23. t. m. umro je u Puli pravi poštenjačina i pravednik, marljivi i vierni pohadjač naših narodnih krugova g. Eugen Tomljenović, c. i kr. podvornik ratne mornarice u m. Pokojnik se odlikovao svojom blagom ćudi i dobrotom srca, a nadasve zauzet za našu narodnu stvar. Rodom Ličanin živo se prilijahio svojim prirodjenim čestitim karakterom našim društvima, kojima je bio vjeran član, a nefaljeni prisutnik svih narodnih pogovora i skupština u Puli. Poboljevajuć dulje vremena, pokosila ga je nemila smrt u 49. godini života.

Brigom obitelji Keršić i Zorić priredjen mu je 24. t. mj. liepi sprovod, na kojem medju inim opazismo g. Stihovića u zastupanju Hrv. Sokola i Istar. Posujilnice i našega urednika u zastupanju g. dra M. Laginje i „Naše Sloge".

Rodbini blagog pokojnika te obiteljima Keršić i Zorić naše iskreno saučešće a plemenitom pokojniku bila lahka hrvatska gruda u kojoj da nadje pokoj vječni!

Lošinjski kotar

Sastanci Političkog društva u Lošinju. U subotu na večer obdržavao se je sastanak članova Političkoga društva u velološinjskoj, a u nedjelju na večer u malološinjskoj hrv. Čitaonici.

Odaziv naroda na obim sastancima, bio je najbolji dokaz sve to zrelije narodne svijesti u Lošinju, na tom ubavom kvarnerskom otoku, gdje još tudjinski duh vlada, dok ga složna i svjesna volja naroda ne zatare, što dao Bog da bude što skorije.

Obim je sastancima predsjedao naš zem. prisjednik veleč. g. Anton Andrijčić, kojega je u V. Lošinju predstavio naroda naš časni starina pop Anton Petrina a u M. Lošinju g. I. Rašković, predsjednik hrv. Čitaonice.

Ovi su sastanci imali glavnu organizatornu svrhu, a sada je red na jednoglasno u obim sastancima predloženim pouzdanicama društva, da polag društvenih uputa rade na trnovitom putu — velimo trnovitom — jer imade u Lošinju zbilja mnogo toga, što se ima od protivnika da izbavi te povrati Lošinj na put hrvatstva.

Zanimiv je bio govor g. profesora A. vit. Haračića, bivšeg našeg zemaljskog zastupnika u malološinjskoj Čitaonici, gdje je suhim brojkama, začinjenim finim humorom, dao jasnu sliku, kako se uzorno gospodari u malološinjskoj občini.

Na sastanku u V. Lošinju govorio je još g. I. Rašković, a na obim sastancima g. A. Belanić. Povele su se zatim živahne razprave o raznim pitanjima mjesne važnosti te se dalo prve upute za dalnji rad što su prisutni velikim zanimanjem pratili.

„Zora puca, bit će dana" — i dan liepi i vedri mora da osvane nad ovim biserom Kvarnera. Radimo samo svi požrtvovno, nesebično, budimo ljudi značaja i ozbiljni, držimo se one: da tko neće brata za brata, on će tudjinca za gospodara, i tada nam je jasan put rada. Nek se svi naši kupe uviek oko svojih Čitaonica, tih jakih narodnih tvrdjava, koje su uopće po cieloj Istri zadale dosta muke našim protivnicima, a zadat će ih i u Lošinju.

Pazinski kotar

Cerovlje. U četvrtak, dne 19. t. mj. predavao je ovdje g. Trampuž o američkoj lozi, pokazao slušačima žiloderu (filokseru), i uputio ljude, kako treba cijepiti lozu na suho. Za tim je raztumačio važnost i uporabu dinamon. Radi nepovoljnog vremena učinilo se s njime samo jedan pokus, koji je potpuno uspio. Predavanje bilo je od početka pa do svršetka vrlo zanimivo. Lijepa hvala g. Trampužu na trudu.

Na predavanju bilo je oko 30 osoba, a ni ove nisu bile sve iz Cerovlja i Previža. Ljudi ovih sela vole ići nekamo drugamo, nego li na ovakova predavanja. Sramota!

Iz Plćna. U nedjelju dne 22. marča doživili smo kod nas veliko veselje. Taj naime dan bilo je otvorenje-konstituiranje „Hrvatske Čitaonice". Velik i znamenit je to bio dan za nas a i za svakoga, koji pozna prilike u kojima se nalazimo. Cviet narodnih muževa odazvao se u liepom broju (51) i s veseljem pristupili kao članovi Čitaonice. Odbor se je konstituirao kako sliedi: predsjednik Zidarić Vinko, tajnik Zigulić Vinko, blagajnik Nežić Gvido. Zabavni odbor: predsjednik: Bačac Martin, odbornici Rus Tereza, Mašnik Šime, Polanović Ivan, Brajša Klement.

Koparski kotar

Izborni sastanak u Kopru. U nedjelju dne 15. o. mj. sastaše se u Nar. Čitaonici u Kopru rodoljubi-izbornici koparskoga sudbenoga kotara u znatnom broju. Na sastanku zastupao je Polit. društvo bivši zem. zastupnik g. Josip Valentić, koji je i sastanku predsjedao, te g. Andrija Medoš, predsjednik Kmetske sveze za koparski kotar. Na sastanku se je obširno i živo razpravljalo o prošlim izborima za zem. sabor, o neradu toga sabora i o pripravama za predstojeće zem. izbore. Obćenita bijaše želja prisutnih, da se sazove u kotaru što više javnih sastanaka, da se postavi kandidate i u protivnikovim kotarima i da se ne ciepaju narodne sile već, da svi složno pristupe narodnom radu.

Iz Lanišća. (Za Družbu.) Na Josipovo od preostatka računa sabrala je ovdje čctica rodoljuba K 2·21, koji je iznos uručen ovdjašnjoj podružnici.

Franina i Jurina

Fr. Kuda ej bi se Juce oću šelemanu?

Jur. Sam bi vidit ča je novega va Krnici.

Fr. Pripovidaj, ča si tamo vidi i ču.

Jur. Naši tamošnji ljudi su si učiniti društvo Čitaonica, a nike bebe va Krnici da im se rugaju, aš ih peče.

Fr. Povij mi, ke su te bebe.

Jur. Za ta put ne ću.

Fr. Ču i ja brzo poć do Krnice, pa ću naše majo podučit, kako imadu delat i sa imena od beba ću stampat va fojah.

Jur. Da bi Bog da samo, da se naši ljudi celega komuna slože, pa bi im bolje bilo.

Fr. Oni put vidiš bi dobro bilo.

Jur. Se zna, da bi, aš bi bura brzo se bebe odnesla, a ovako se one bebe rugaju i Krničanom i Proštinarom.

Fr. Ne samo, da se rugaju, ma i primiše im daju za kanarince.

Jur. Gledaj poć brzo gori i ti, ki znaš artikule pisat, pa poduči dobro se naše va celem komunu.

Fr. Škoda, da nima „Naša Sloga" od tamo svoga korišpondenta.

Jur. Kad odonud neće nijeden pisat, hodi ti vidit gori po celom komunu.

Fr. Siguruo ću, samo se malo ustrpi, jer strpljen je spasen.

Razne primorske viesti

Naši pokojnici. U vrieme što naš list nije mogao izaći, umrlo je nekoliko vriednih i čestitih rodoljuba, vrlo zaslužnih za naš narodni napredak u Istri. Ako nešto i kasno, želimo ipak da spomen na njih bude ubilježen potomstvu.

Dne 28. prosinca 1913. umro je u svom rodnom mjestu Martinšćici na Cresu mladi i poletni učitelj Družbe Klement Murljačić. Službovao je kratko vrieme u Kastelliru kraj Poreča, gdje je svojim žarkim rodoljubljem znao oscokoliti tamošnji narod na rad za prava svog jezika i narodnosti. Radi nemile boljetice morao je prekinuti službu i nakon šest godina patnje i muke, koje je podnašao andjeoskom strpljivošću svedjer misleć na narod, spokojno ispustio je svoju plemenitu dušu.

Dne 22. siečnja t. g. preminuo je u Cresu Vinko Ilijić, umirovljeni porezni blagajnik rodom iz Omišlja. Pokojnik službovao je u ona teška vremena po Hrvate činovnike Istre, kad se je smatralo teškim griehom priznavati se Hrvatom. Ipak je pokojni Ilijić uviek i svagdje ponosno isticao svoj rod i neustrašivo branio svoj hrvatski jezik i s narodom u uredu i vani obšio u njegovom jeziku. U Cresu je boravio preko 20 godina i uviek bivao medju prvima iz početka u malim narodnim redovima. Pod zadnje dane života vidio je plod nastojanja svoga i svojih drugova, gdje su se narodni redovi pomnožili sa znatnim brojem i svješću probudjenog creskog kopača. To nam je pokazala i posljednja pratnja velikog broja creskog kopača uz sve korporacije grada.

Koncem siečnja o. g. preminuo je u Sv. Ivancu kraj Zminja župnik Martin Prenc u visokoj starosti, jedan od najstarijih svećenika trćanško-koparske biskupije. Svećenik pravi, rodoljub dušom i tielom ostavlja liepi spomen u narodu, gdje je službovao.

Nakon kratke i teške bolesti preminuo je polovicom siečnja još mlad Rikard Ružička, župnik u Roču i prodekan buzetski. Sin hrvatskog nam češkoga naroda, došao je slavenskoj braći u Istru, gdje se je sav stavio u službu našemu

---

Javna Zahvala.

Prigodom smrti i pogreba našeg nezaboravnog prijatelja i druga

Eugena Tomljenovića

c. i k. podvornika ratne mornarice u m.

primile su podpisane obitelji mnogo iskaza sučuti za neprežaljenim pokojnikom. Radi toga osjećaju svetom dužnošću, da ovim putem zahvale svima, koji su bilo kako izrazili sučut za blagim pokojnikom, kao što i svim onima te su milog nam pokojnika odpratili do vječnog počivališta.

Svima od srca hvala i Bog naplati!

Pula 24. marča 1914.

Obitelji Keršić i Zorić.

narodu na duhovnom i narodnom polju. Svim žarom svog plemenitog srca uzljubio je ovu našu liepu Istru i još više nas mukotrpni narod, zapušten i prezren od vlastodržaca i narodnih neprijatelja. Pokojnik je svim žarom pregnuo vidati rane i svagdje pomagat božjom i rodoljubnom rieči, boreći se svim žarom rodoljubne duše za naša narodna prava. Nemila smrt skrhala je prerano u naporu svoje snage ovog rodoljubnog i dobrog pastira našega puka.

Dne 19. siečnja t. g. pokosila je nemila smrt jednoga od boljih sinova hrvatskoga naroda u Istri velč. **Rajmunda Jelušića**, poč. konzistorijalnog savjetnika i župnika u Berseču u dobi od 66 godina. Radi svog živog sudjelovanja u našem narodnom pokretu u Istri od svojih mladih dana pa do svoje smrti, dužnost nam je progovoriti nešto obširnije o ovom rodoljubnom sinu i rodoljubu naše Istre.

Pok. Rajmund Jelušić potiče iz rodoljubne obitelji pok. Ljudevita Jelušića, posjednika i obrtnika u Kastvu, gdje upravlja i sada onom drevnom občinom baš uzorno pokojnikov brat g. Kazimir Jelušić.

Pokojnik je svršio pučku školu u Kastvu a gimnaziju na Rieci, odakle je pošao god. 1860. u središnje sjemenište u Gorici, kao bogoslov tršćansko-koparske biskupije.

Za svog službovanja prošao je malne svu Istru, tako je god. 1872.—73. službovao u Volocskom, 1873.—79. u Pićnu, 1879. u Tinjanu kao župe upravitelj, 1880. opet u Pićnu, 1880.—84. u Buzetu kao župni pomoćnik, upravitelj i prodekan, 1884. kao župe upravitelj i prodekan u Oprtlju, gdje je bio radi narodne stvari u pogibelji života, i napokon od 1. 12. 1884. kao župnik u Berseču. Tako služeć preko 40 godina mogao je u mir, ali obzirom na nestašicu svećenstva služio je bolestan dalje i u službi dočekao smrt.

Radi svoje dobrote, prijaznosti i vesele ćudi ostavio je svuda, čak i među najljućim narodnim protivnicima, gdjegod je služio najugodniju uspomenu.

Zadnjih godina poboljevao je više puta, te se je podvrgao pred 4 godine u Beču teškoj operaciji, ali do pravoga zdravlja nije više mogao. Radio je usprkos tomu marljivo, te se može reći, da ga je smrt upravo na radu zatekla. Desetak sati prije smrti preporučivao mu je liečnik nek se kani posla, nek ide u krevet, ali on je sam bolestan posjećivao i tješio svoje bolesnike noseć im sv. sakramente.

Povodom njegove smrti pokazalo se je najsjajnije, koli bijaše dobri Mondić na daleko i široko cienjen, štovan i ljubljen, jer takova pogreba nevidje još te rodoljubni naš Berseč usprkos vrlo nepovoljnom vremenu. Iz blizu i daleka pohrlile mnogobrojni rodjaci, znanci i prijatelji, da izkažu posliednju počast odličnom svećeniku i rodoljubu staroga kova.

Za pokojnikom žale duboko osim braće načelnika Kazimira i trgovca Ljudevita u Kastvu te sestara gdje udove M. Škender i gdje Lj. Deškoviće u M. Drazi i mnogobrojni prijatelji i štovatelji, ponajpače mnoštvo siromaha, koje je pokojni obilato podupirao. Njegova kuća bijaše uvjek otvorena gospodinu i siromahu i lahko rečemo, da je teško naći i kod nas gostoljubivijeg doma, nego li bijaše pokojnikov. Podupirao je vazda svako narodno poduzeće, najpače narodna društva, izmedju kojih ga ubrajaše među svoje čianove preko 20. Za nas narodni pokret zauzimao se je već od mladih godina i radio vesma živo i svuda, dapače i tamo, gdje bijaše pogibeljno pokazati se Hrvatom.

Pokojnika ubraja „Naša Sloga" među najstarije i najvjernije svoje predbrojnike tako, da se je našlo u njegovoj knjižnici sve godišnjake našeg lista od god. 1870. Osim toga bijaše članom i predbrojnikom svija naših književnih društava i mnogobrojnih novina.

*

Svim ovim blagim i čestitim pokojnicima bila vječna i harna spomen u svem našem narodu Istre, a njihovim preostalim naša duboka sućut.

† **A. G. Matoš.** Dne 19. o. mj. pokopali su u Zagrebu jednog od najboljih mladjih hrvatskih književnika i to A. G. Matoša, koji se je odlikovao kao pisac i pjesnik, ponajpače kano vrstan kritičar. Kod sprovoda sudjelovali su svi književnički, umjetnički i novinarski krugovi a na grobu oprostiše se s pokojnikom predsjednici književnika, novinara, đačić. omladine itd. Vječni mu pokoj!

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Poziv

na V. redovitu glavnu skupštinu dioničara **Austro-Hrvatskoga Parobrodarskoga Društva na Dionice u Puntu**, koja će se obdržavati **u Krku dne 16. travnja o. g. u 5. sata poslije podne**

u prostorijama „Českog Paviljona"

DNEVNI RED:

1.) Izvješće Ravnateljstva o poslovanju društva u godini 1913.

2.) Izvješće nadzornoga odbora;

3.) Čitanje računa razmjere, gubitka i dobitka za godinu 1913. te podjeljenje absolutorija ravnateljstvu i nadzornom vieću;

4.) Eventualija.

Ako se ne sabere dne 16. travnja o. g. do 5 sata po podne propisan broj dionica i dioničara, obdržavati će se dne 23. travnja o. g. u 5 sata po podne nova glavna skupština **sa istim dnevnim redom.** Ova pako glavna skupština vlastna je zaključivati bez obzira na broj prisutnih dioničara i zastupanih dionica.

Punat, dne 21. ožujka 1914.

Ravnateljstvo

NB. Svaki dioničar, koji želi prisustvovati glavnoj skupštini, mora najdalje do 10. travnja o. g. položiti svoje dionice za kupovnim srcima kod: Društvenih poslovnica u Puntu, na Rijeci ili u Opatiji; Jadranske Banke u Trstu i Opatiji; Češke Banke u Pragu; Posujilnice u Puli, Sečskih Blagajna za Štrigovu i zajmove ili Gospodarskih Trg vačkih Društava u Bakinovoj, Bakštanovi, Belome, Cresu, Dobrinju, Dubašnici, Lošinju malome i velome, Nerezinama, Omišlju i Vrbniku te Gosp. Dra Antona Antončića odvjetnika u Krku. **Samo se pravovaljanom izkaznicom može dioničar ili njegov zamenik skupštini prisustvovati.** Izkaznica izdana za skupštinu 16. travnja o. g., vrijedi također i za onu od 23 travnja o. g.

Na
obročno isplaćivanje
Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Liječnik
Dr. Karel Zahálka
u Puli, via Vergerio 7, I.
vratio se s puta te ordinira za
zube
u sriedu, subotu i nedjelju od 2—7 s. po p.
a druge dane od 5—7 s. po p.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina Imenik izbornika sa godišnjim porezom (Skup I.-84) i Popis glasovanja (Skup I. 76).

Te tiskanice drži na skladištu tiskara Laginja i dr. u Puli.

Priručnik za občinske, pokrajinske i državne izbore, to je knjižica pod naslovom

Zbirka zakona I.

priredio dr. Ivan Zuccon a dobiva se u **Tiskara Laginja i dr. u Puli** za cienu od 1 krune, sa poštarinom 20 para više..

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajerska)
br. 314.
Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

8 dana na pokus

šaljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzećem:

Amer. sat nikel K	2·80
Rosk. patent-sat »	3·—
Amer. sat goldin »	3·50
Rosk. za šetjem »	4·—
Rosk. dvost. pok. »	4·50
Ploanati sat . . »	5·—
Dvost. pok. posr. »	6·—
14 kar. zlat. sat »	18·—
Orig. Omega sat »	20·—
Budilica, niklov. 20 cm. vis. . »	2·—
Marka Junghans »	3·—
Radium svj. baz. »	4·—
» 2 zvonca »	5·—
» 4 » »	6·—
» glazba . »	8·—
Ura nikl. 75 cm »	8·—
» sa zvon. »	10·—
Ura nik. sa sv. i gl. K 14. Okrug. ura bud. »	6·—

3. god. plam. jamstva. Odprema pouzećem.

Max Böhmel
Wien, IV. Margaretheustr. 27/429.
Originalni tvornički cienici badava.

- Jeftino česko -
PERJE

za krevete

5 kg. nove čišano K 9·60, bolje K 12·—
bijele pahuljice čišane » 18·— » » 24·—
kao snieg bijele pahuljice čišane » 30·— » » 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobeza br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Upitati u tiskari Laginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvali-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvali-Cikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4,. telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

oo JEFTINO I BRZO. oo
CEDULJICE
za
sv. ispovjed i pričest
izradjuje
NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
VIA GIULIA 1.
oo JEFTINO I BRZO. oo

Najbolji sezni izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; bolje 2·40 K; prve vrsti polusnježne 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljaste 5·10 K; 1 kg najsivo 6 K, 7 K; bicle fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šarog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, dosta poluperjem po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·50, 17·50, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·50, 5·70 K. Podperine od finog prvinog tkanine 180 cm duge, 140 cm široke 12·50 i 14·50 K — Sortiranje se pouzdano počam od 20 K franko. Ako se zamjenjuje ili uzimaje natrag, ništa ne će doputo vrata se novom. — Cienici badava i franko.

S. BENISCH, Dedenice, 762, Češka.

Broj 7. Pula, u četvrtak dne 2. aprila 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli tolli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svi spisi i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja — Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju.

I.

Občinsko poglavarstvo Vodnjana upravilo je pred mjesec dana na prizivno sudište u Trstu „pritužbu" proti vodnjanskom sucu Eugenu Markoviću. Ovaj biva obtužen što hrvatski obći sa strankama tog jezika, što sastavlja s njima zapisnike u hrvatskom jeziku, što je kod neke procjene nekretnina u gradu Vodnjanu odredjene na hrvatski predlog imenovao procjeniteljem vještaka iz okolice, jer nije imao u gradu vještaka sposobnog da napiše procjenu hrvatski, kako mora da bude, kada je ovrha zapitana u tom jeziku. Nadalje obtužuje se suca Markovića, što je prilikom jedne šetnje u obližnje posve hrvatsko selo Gajan, gdje nema ni kakove pučke škole ali zato prilično broj djece, putio seljane kako bi došli do hrvatske škole. Obtužuje ga se još, što se ne druži s tamošnjim Talijanima, već voli prilikom svojih šetnja u čisto hrvatsku okolicu razgovarati s našim ljudima.

Vodnjanski sudbeni kotar obuhvaća osim vodnjanske občine još občinu Barban i Svet Vinčenat. Po narodnosti broji občina Vodnjan oko 4500 Hrvata — proti 5800 Talijana. Dok hrvatski živalj stanuje u okolici, bivaju Talijani u gradiću Vodnjanu. Občina Barban je izuzevši dvadesetak njih posve hrvatska te broji nešto preko 4000 Hrvata. Občina Svet Vinčenat broji oko 3200 stanovnika, od kojih imade 2600 Hrvata i blizu 600 Talijana.

Cijeli sudbeni kotar Vodnjan imade dakle oko 11.000 (jedanajst hiljada) Hrvata proti 6600 Talijana t. j. tri petine svekupnog stanovničtva začinjavaju Hrvati a dvie petine Talijani ili na 100 Hrvata dolazi 60 Talijana. Na vodnjanskom su sudu namještena tri suca (upravitelj se dva pomoćna suca). Za tri petine hrv. stanovničtva cielog kotara djeluje na tom sudu samo jedan sudac, koji je sposoban da hrvatski ureduje a to je sudac E. Marković. Druga dvojica ne znadu hrvatski, i to drugi pomoćni sudac niti zere a upravitelj, koji ima kvalifikaciju za hrv. jezik, lomi taj jezik da je užas, ne razumije ga niti vrag, a nezna napisati tri hrv. rieči bez pogrieške. Od pisarničkog osoblja dvojica znade hrvatski a svi ostali su u tom pogledu parterre.

Na gruntovnom uredu tog suda nema čovjeka namještenog, koji bi bio kadar progovoriti hrvatske rieči s mnogobrojnimi seljaci, koji tamo uzalud dolaze.

U Vodnjanu su dva odvjetnika, koji su hrvatski. Kada seljak dolazi svojom njima, imaš prilike viditi tragikomedija. Tu ti talijanski odvjetnik govori nekakovu miešavinu talijansko-hrvatsku, koju nebi ni pas na maslu pojeo. Kada se — kako se to obično dogadja — ne može se seljakom sporazumjeti, onda razgovara s njime poput gluhoniema a tek kada niti to ne koristi, pozove kojega za tumača.

Seljak mora naravno platiti talij. odvjetniku tako glupo potraćeno vrieme i tumača. Isto tako rade i talijanski suci u Vodnjanu — a i drugdje u Istri. (Rovinj! op. sl.).

Bezobrazna pritužba, što ju je Vodnjanska občina poslala uredovno na prizivno sudište u Trst, bila je objelodanjena u puljskom tal. listiću. Upravitelj državnog redarstva, na daleko poznati gospar Mieku, zapljenio je onako „alla orba" samo neke stavke iste. Glasoviti okružni sud u Rovinju pod predsjedanjem štrebera Covaza, predsjednika samog suda je digao zapljenu uz u sustini ovo obrazloženje:

„Imalo se zaplieniti cieli članak ili ništa. Cieli članak, ako ono što se u njem govori nije istina te je kadro uzdrmati javni mir i poredak. Nu pošto nije cieli članak zapljenom obuhvaćen, to se time implicite priznaje istinitost nezapljenjenog diela istog. Kad se nije sve zapljenilo, nije se imalo niti drugo, jer ono što je rečeno bilo na zapljenjenim mjestima je mutatis mutandis samo kritika onog što je nezapljenjeno. Dakle ustvrdjena je istina i ta na dozvoljeni način prosudjena. Ako se je sudac Marković tako ponio, ponio se je na način nedostojan položaju suca, njegovo djelovanje i vladanje su baš protivno od onog, što država i državljani mogu i moraju zahtjevati od suca, zvanog da vrši svoje zvanje podpunom nepristranošću prama svakomu, pak bilo kojoj narodnosti pripadao".

Reče i ostade živ!

Evo u tom tonu je opravdano obrazloženje presude, podpisane glavom od predsjednika rovinjskog okružnog suda, presude, kojom se ukida zapljena u novini izašle pritužbe proti hrvatskom sucu, koji se je odvažio da na vodnjanskom sudu, kojeg stanovničtvo je za 61 po sto hrvatskog jezika, hrvatski ureduje sa strankama hrvatskog jezika!

E pa živjeli takvi suci okružnog suda u Rovinju, pokrajina Istra ustavna i kulturne države Austrije u dvadesetom vieku!!!

(Sliedi konac)

Občinske stvari.

Čitajući u talij. novinama glede najnovijega podieljenja podpore od strane zem. odbora za izobrazbu obć. tajnika, ponukalo nas je da iznesemo nekoja opažanja glede potrebe vriednih i sposobnih obć. činovnika. U tom pogledu netko je napisao koncem prošle godine u „N. S." jedan članak, gdje se isto izrazuje bojazan, odkuda ćemo, ustrebali danas sutra dobiti valjanih občinskih činovnika. Ta je briga opravdana i mi moramo da se za svaki slučaj pripravimo, jer nam nije svejedno kakvi su činovnici kod koje obćine namješteni, kad znamo kakova važnost pripada občinama u kulturno-gospodarskom narodnom pogledu i u obće u državnom u-trojstvu.

Ponajprije istaknuti moramo, da se važnost občinskih činovnika sve što dalje, to više opaža u kulturnim naprednijim narodima, dok naprotiv još toga kod nas u Istri ne vidimo.

Pogledamo li samo na onu stranu, koja je u prvom redu pozvana, da se brine oko odgoja valjanih občinskih činovnika, a to su same obćine, to ćemo vidjeti, da su vrlo malo ili ništa uradile u tom pogledu. Razumije se, da kod toga ima prvu rieč zemaljski odbor, ali uzprkos toga morale bi se naše veće obćine brinuti oko toga pitanja, Kod toga bi mogle u prvom redu poraditi obćine Pazin, Volosko, Kastav, Buzet i Veprinac. Uzmimo sada od spomenutih občina n. pr. Pazin, koja bi mogla najviše poraditi oko odgoja valjanih činovnika, a i u samom občinskom odboru su jednom raspravljali o tom pitanju, to vidimo, da ne zadovoljava spomenutoj zadaći, dapače, kako smo obaviešteni, imade činjenica koje nam jasno pokazuju, da se je protiv gore spomenutoj zadaći radilo.

U potvrdu ove činjenice navest ćemo dva slučaja. Prošle godine bio je na pazinskoj občini jednogodišnji tajnički vježbenik, ali pošto je uvidio, da ondje nebi mogao steći potrebite izobrazbe, otišao je u dalnju vježbu na bolzetsku občinu.

U godini 1912. bio je na istoj občini domaći sin, svršeni pravnik sa svim ispitima, i koji se je kanio posvetiti občinskoj službi, ali radi nekojih članova občinskog zastupstva, kojima nije bilo po ćudi, što ne puše u njihov stranački rog, zapustiti je morao tu službu na zahtjev ovih par ljudi. Značajno je kod toga bilo, da je dotični stupio u ovu službu na izričitu želju i molbu tamošnjih prvaka, a kad je došlo pitanje da ostane stalno u ovoj službi . . . . . e onda su nadvladali stranački obziri!

Iznesli smo ove slučajeve bez svakog dodatka na razmišljanje svim onima, koji su za to pozvani, da se brinu oko toga pitanja, a s druge strane za to, da upozorimo našu javnost, da će biti uzaludno jaukati, da nemamo sposobnih i valjanih činovnika, ako se budu događjali slični slučajevi, kako su gore izneseni.

Naše občinska zastupstva bi morali najprije uputiti o važnosti dobrih i sposobnih občinskih činovnika i da se otresu onog već zastarjelog mišljenja: ako ne ćeš Ti, dobit ćemo drugog za manje; ili da zahtjevaju od činovnika, da im puše u njihov osobni i stranački rog, jer dok se budu ovog držali, bit će to na štetu i propast samih občina i neće dobit nikada valjanih občinskih činovnika.

Oko toga pitanja bi se moralo sada brinuti i novo ustrojeno društvo občinskih činovnika u Istri, da se stane na put starim pogreškama naših občinskih zastupstva, jer znamo svi dobro, da razvoj i napredak seoskih občina ovisi u ogromnoj većini o valjanom i sposobnom občinskom tajniku.

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Izborne listine izložene. Počam od 31. marča t. g. izložene su listine obćenitog razreda (pete kurije) za grad Pulu. U tim listinama imadu biti upisani sve muške osobe koje su navršile 24. godinu, bez obzira da li plaćaju porez ili ne i koje su nastanjene u Puli ili občini puljskoj barem jednu godinu od dana raspisa izbora, to jest za ove izbore imadu pravo glasa svi oni, koji su nastanjeni u kojem mjestu neprekidno barem od 20. febrara 1913.

Od 31. marča izložene su dvojako listine, i to za treći izborni srez obćenite kurije, naime za sve izbornike koji stanuju u gradu Puli, predgradju Portorata, Sveti Martin, Zaro, Sv. Mićol i Pollkarpo, dakle za grad Pulu u strogom smislu; onda za šesti izborni srez obćenite kurije, to je za sve izbornike koji spadaju pod sud Pula *izuzamši* malo više spomenute predjele grada Pule i mjesta Galežan, Šišan i Fažanu.

Te izborne listine izložene su kroz 14 dana, dakle do 13. aprila t. g. Kroz ovo vrieme treba da svaki izbornik dodje pogledati, ako je unešen u izborne listine, da ga se može reklamirati, ako nije unešen ili ispraviti ako je krivo unešen. Zadnji dan za podnešenje reklama je 13. aprila i poslje toga dana neće se moći više ispravljati te izborne listine, to je, koji bude do tada u izbornim listinam imat će pravo glasa, a koji ne bude, ne će glasovati. Radi toga živo preporučamo svim našim u gradu Puli i izvan Pule, da se do 13. aprila pobrinu te dodju sami ili po kom drugom pogledati, ako su u listine unešeni ili je njihovo ime i stanovanje u njima dobro i točno upisano. Za sve naše u gradu Puli i za one u Šijani izborne listine nalaze se u Narodnom Domu i tamo može svaki u sve ove dane jutrom i popodne pogledati, ako je i kako u listine upisan, a za vanjske obćine Pule može se to viditi kod pojedinih mjestnih izbornih odbora.

Za uredjenje tih izbornih listina stoje našim izbornicima na raspolaganje posebni naši ljudi, ali treba da i sami izbornici pomažu da budu izborne listine točno uredjene, a najviše će pomoći, ako svaki sam dodje prijaviti se. Zato pozivljemo sve naše, da sada do 13. aprila učine svoju prvu rodoljubnu dužnost, da budu upisani u izborne listine, jer bez toga ne će moći učiniti drugu i glavnu rodoljubnu dužnost, naime ne će moći na dan izbora glasovati.

Radi toga svi naši u Puli u Narodni Dom viditi ako su unešeni u izborne listine!

Prieotelonasljednik u Puli. U subotu po podne došao je u nas. grad iz Miramara na carskom jahtu „Lacroma" prieotelonasljednik Franjo Ferdinand, do-

praćen od ratnoga brodovlja. U luci bio je pozdravljen hitcima iz topova sa ladje „Mars“ i tvrdjava. Priestolonasljednik zadržao se i u nedjelju u Puli, te je pregledao novi častnički kazin ratne mornarice.

Izborna knjižica. Današnjem broju prilažemo našim predplatnicima u Istri knjižicu „Izborni zakon za sabor Istre“ protumačen pučkim načinom. Ta knjižica poslužit će svakomu osobito sada za zemaljske izbore, koji će se obaviti u mjesecu juniju ove godine.

Ako koji drugi želi imati ovu knjižicu, neka na našu Tiskaru Laginja i dr. u Puli pošalje jednu krunu pak će ju dobiti franko poštom.

Do koji dan izaći će u našoj tiskari Izborni zemljovid Istre sa razdiobom i oznakom izbornih kotara općenite kurije, seoskih općina i gradova. Izaći će takva dva zemljovida u kojima će svaki izborni kotar biti označen posebnom bojom; jedan zemljovid sadržat će kotare općenite kurije, a drugi kurije izvanjskih općina i gradova. Ti zemljovidi sastavljaju jednu cjelinu za pomenutom knjižicom, pak bi trebao svaki da naruči i te zemljovide.

Uz to su na tim zemljovidima označeni medjašima sve porezne općine, politički i sudbeni kotari. Oba zemljovida prodavat će se u Tiskari Laginja i dr. u Puli uz cienu od 1 K. Tko pošalje novac unapried, dobiti će zemljovide poštom franco. Dakle za 2 K može dobiti svaki knjižicu i zemljovide.

Predavanje profesora Ilešića. U nedjelju poslje podne držao je u dvorani Nar. Doma g. dr. Fran Ilešić, profesor u Ljubljani i docenat hrv. sveučilišta u Zagrebu predavav o temi „Matija Gubec, seljački kralj“ iliti „seljačka buna“. Dvorana Nar. Doma bila je prepuna slušatelja iz svih slojeva našega naroda u Puli, te se računa, da je bilo dobra 1000 ljudi.

Čim se je predavač pojavio na pozornici, bio je pozdravljen sa burnim pljeskanjem. Mnogobrojnoj publici predstavio se vrlo liepom slovenštinom kao sin jednoga jedinoga naroda, sin gorovite Štajerske, profesor ljubljanski, koji zahaja u Zagreb, to središte i metu svega našega naroda i cjelokupne domovine. Iza tog rodoljubnog pozdrava, izrečenog krasnom i razumljivom slovenštinom, htijući i time pokazati jedinstvo hrvatskoga i slovenskoga naroda i u jezičnom pogledu, započeo je predavanje hrvatskim jezikom i prije svega na velikoj zemljovidnoj karti zorno pokazao mjesta i krajeve, kuda se događaju predmet predavanja. Prije nego je prešao na glavnu stvar predavanja „seljačku bunu“, dogodjaj iz godine 1758., ocrtao je pučkim načinom tadašnje bespravno stanje našeg seljaka pod samovoljom i nasiljem tadašnje vlastele, gospodje. Takav jedan vlastelin bio je tada i neki madjarski pustolja Ferenc Tahy, gospodar gospodje Susedgrad kod Zagreba i Slovenske Bistrice u Štajerskoj. Nasilje i tiranija tog gospodskog nečovjeka, starog grišnika zvierskih poteza, bio je prvi povod, da su se njegovi kmetovi počeli buniti proti njemu, osobito kad uvidješe, da su njihove pritužbe na samoga cara bile uzaludne, dapače su radi njih dobivali i batina. A kad su vlastela na hrvatskom saboru ta bespravnu i ugnjetavanu raju proglasili veleizdajicama, t. j. da se bune proti caru i kralju i državi, onda tu kletvu kmet nije više mogao podnieti, te su se digli proti nasilju i tiraniji sve vlastele i tako je nastala seljačka buna hrvatskih i slovenskih kmetova u Hrvatskoj oko Zagreba do Karlovca, slovenskoj Štajerskoj i Kranjskoj. Seljaci organizirahu svoju vladu, na čelu koje bio je seljak Matija Gubec u Stubici i tri vojske pod vrhovnim zapovjedničtvom seljaka Ilije Gregorića. Ta seljačka vojska, oko 16.000 ljudi, bila je slabo oboružana, većinom vilama, kosama, sjekirama, pak je je redovita carska vojska brzo, u 10 dana, sasma svladala i pohvatala kolovodje, medju njima i vrhovnu glavu seljačkog pokreta Matiju Gubca. Da ohola i nasilna gospoda nisu prostila nikomu, to se razumije samo po sebi, nego je sve do kojih je došla objesila na javne stupove i drveća tako, da su oko Zagreba i Susedgrada do Stubice visjela patnička tjelesa jadnih kmetova kao dokaz ne kazni i neposlušnosti, nego kao dokaz bezdušnog nasilja i tiranije nečovječne i pokvarene gospoštije i još očitiji primjer očajne žrtve za za slobodu ispod krvoločnog jarma, jednakost i ljudska prava. Presita i objestna gospoda htjedoše pak posebnim mučilom kazniti glavu bespravnih kmetova, Matiju Gubca; proglasiše ga seljačkim kraljem u gospodskom sužanjstvu ne na porugu seljačkog stališa nego na sramotu i porugu vlastelinskog stališa onoga vremena; Matiji Gubcu spremiše željezni priestol, zažariše ga, na glavu mu metnuše usijanu željeznu krunu a u ruke razbieljeno žezlo — i u tim silnim mukama pogibe veliki duh slobode, jednakosti i pravde ugnjetavanog kmeta, Matija Gubec, prvi seljački kralj hrvatskog i slovenskog kmeta! Okolo stojeća gospoštija na te užasne i nečuvene krvoločne i zvjerske patnje nije se ni malo tada stresla; kasniji vjekovi stresoše ih, al još ne onako, kako to iziskuje prava i nepatvorena sloboda, jednakost i pravo! Ovim mislima po prilici završio je učeni predavač jedan tragični dio poviesti hrvatskog i slovenskog naroda. Prije nego je svršio, učinio je vrlo rodoljubnu i značajnu spomenu o savezu s tadanjim pokretom našeg kmeta za pravo i slobodu s današnjim prilikama borbe našega naroda. Primienio je na to zgodno poviest Velog Jože, istarskog kmeta, koji nije očutio ni spoznao svoje snage, dok ga nije na to upozorio brat Dalmatinac. Veli Jože spoznav svoju snagu, stresao je sa sebe klonulost i strah i osvio se na vlastite noge slobodan, da budi i uči medju svojom braćom spoznaju vlastite snage, kojom se ime tražiti pravo i slobodu. Istarski kmet i općenito cieli naš narod jest jedan veli Jože, koji ne poznaje svoje snage, jakosti; zadaća svih nas neka bude, da probudimo u našem narodu sviest, spoznaju vlastite snage i tada će tek nastati bolja vremena, stresti će se vlasti i dvadesetog vieka i dati hrvatskom i slovenskom narodu prava i slobode, koja mu po svojoj snagi i položaju pripadaju!

Tekom predavanje više put je občinstvo burno poviadjivalo predavaču, a zadnje rieči su naše sadanje prilike upravo su elektrisovale slušatelje, koji su urnebesnim živio-klici i pljeskanjem odušavljeno pozdravili umnog predavača. Na svršetku predavanja je zahvalno občinstvo dva puta izazvalo predavača i oduševljeno pozdravljale, da mu iz dna duše zahvali na krasnom predavanju i rodoljubnim riečima, kojima je začinio isto.

o

Ovo je bilo do sada najljepše predavanje, koje smo čuli u Narodnom Domu. Ne griešimo zato, ako u ime svih prisutnika zahvalimo vodstvu naše „Narodne radničke organisacije“, koja nam je ovo predavanje pribavila putem odbora za puška predavanja u Zagrebu. Kako su ta predavanja korisna i poučna dokazuje najbolje onaj veliki broj našega naroda koji posjećuje ta predavanja, pak se ne samo nadamo, nego dapače i preporučamo, da će nam „Narodna radnička organisacija“ i nadalje priredit ovakvih predavanja i ne sustati na započetom putu, koji je sretno odabrala. Samo hrabro napried do spoznaje naše snage i po njoj prosvjetom k slobodi!

Premještaj. Dne 26. marta t. g. bio je na sveučilištu u Zagrebu promaknut na čast doktora prava naš zemljak g. Rajko Šestan, prisiednik kod okružnog suda u Rovinju.

Nekoliko dana prije toga položio je na kr. hrvatskom sveučilištu u Zagrebu sve stroge pravničke ispite s odličnim uspjehom g. Srećko Zulja, nastanjen u Puli i prisiušnik kod kot. suda u Puli. Gosp. Srećko Zulja svršio je sve svoje nauke i evo napokon sveučilišne s odličnim uspjehom pa ima pravo pitati, da bude promakoat na čast doktora prava „sub auspiciis regis“, to će reći pred licem Njeg. Vrl. cara i kralja, koji se pak dade zastupati od kojeg svog visokog dostojanstvenika. — Čestitamo!

Galgenhumor Jornaleta. Na 1. aprila, kao onu veliku ribu — kit — najavio je mjestni listić puljske kamorre da je izašao „Omnibus“. Nu taj galgenhumor veseljakovića na vješalima nije upalio, jer mu nitko ne vjeruje ni kad se smije, ali poručamo kamorašiću, da će „Omnibus“ sjegurno izaći kad to bude najmanje ugodno kamorri i njenim sluganima i sa sadržajem, da će „Jornaleto“ ne samo revati nego i roktati.

Izborna skupština. U subotu na večer obdržavala se u dvorani Nar. Doma najavljena izborna skupština, posjećena od mnogobrojnog našeg naroda, preko pet stotina izbornika. Skupštinu je otvorio g. dr. Scalier, kao predsjednik mjestnog pouzdaničkog zbora i liepo razložio i razumačio važnost ovih izbora i postupak glede pregledanja izbornih listina i odnosnih legitimacija. Iza toga uze rieč g. dr. I. Zuccon, koji je dosta obširno iznesao postupak talijanske vladajuće klike u Istri prema našemu narodu na političkom i gospodarskom polju i pripomenuo tali jansko gospodarenje sa zemaljskom imovinom u korist te klike i svojih pojedinaca a na štetu i propast našega naroda. Skupštinari su pomno slušali razlaganje dra Zuccona i mjestimice dali izraza svog ogorčenja nad postupkom Talijana a na koncu govorniku burno poviadjivali. Iza dra Zuccona prijavio se je za rieč vječni drug Jelčić, izgubljena ovčica našega naroda, član crvene bande te mora dati u svakom svom nastupu oduška svome srcu proti crnoj bandi. Nu nije samo to; taj vječni drug počeo je te večeri govor i običajnim svojim lažima i otrcanim frazama proti našim prvacima a na zubu mu je osobito dr. Zuccon, koje opetuje na svakoj skupštini kadgod se pojavi. Prisutni narod dao je tom vječnom plaćidrugu pelikanjem i prosvjedima razumjeti, da nije voljan gubiti vremena slušajuć njegove bezsmislene rieči koje nemaju ni glave ni repa, pak našem narodu nisu imponirale ni Jelačićeve fraze o slobodi kad izlaze iz takvih usiju.

Da se taj „drug“ ne riva onamo, gdje ga se ne trebe, morao bi se povratiti onamo, gdje je potratio svoju najljepšu mladost u borbi proti svetinjama našega naroda, a nekmoli će jedan Jelčić sada učiti sve nas, kako da se imamo boriti za narodna prava i slobodu osobe i domovine, pak ga liepo molimo, da nas u buduće poštedi svojom gnjavažom. Kad naše u narodno kolo, neka si tribun Jelčić „pribori“ više sreće i uspjeha drugdje a nas ne smućuje u našoj kući. Liepo i odlučno su odgovorili Jelčiću radnik Uravić i dr. M. Laginja, kojima je narod burno poviadjivao. Još je g. Stibović pozvao narod da dolazi upitati u narodni Dom, ako je u ielini, a na to je predsjedatik dr. Scalier zaključio skupštinu.

Gdje su ljudožderski nagoni? U 5. broju „N. Sl.“ priobćili smo kratku osmrtnicu o pok. načelniku općine Umag g. P. Manzutto ocrtnuv se na javno djelovanje toga čovjeka. Kazali smo, da je bio odličan član talijanske stranke, marljiv i radin, osobito oko gospodarskih pitanja, da se zanimao za gradnju željeznice itd. te zaključismo time, da ako i imadu Talijani Istre razloga žaliti za svojim prvakom, ne ima toga razloga naš narod u cieloj općini, cieli narod koji je bio mrtvo i proganjan od njega. I radi te posve opravdane, umjerene i istinite kritike, predbacuju nam piskala oko porečkog jaslara, da nas vode ljudožderski nagoni i da nismo pristupačni nikakvom ljudskom i plemenitom čuvstvu. Kad nebismo znali, tko ovako o nama govori i kad se nebi poznalo osoba, kojim je mržnja, strast i osveta do svega i na sve što je hrvatskoga posve pamet i razum potamnila, morali bismo suditi, da imademo posla sa napuljskim Mafflotima ili sa abruškim banditima. Ako talijanaškim piskaralima nije poznato što je i kakav je bio njihov pristaša kao načelnik prema našemu narodu u rečenoj občini, neka stupe medju onaj dobri i priprosti naš puk i neka se popitaju kod bilo kojeg hrvatskog seljaka, i ne bude li se naš sud o pokojniku slagao s njegovim, pripravni smo sve opozvati, što smo u ovom listu o njemu napisali.

Nije li im ni to dosta, neka se potrude do namjestničtva u Trstu, gdje će naći jako visokog činovnika — ne Slavena — koji je kazao „da se ne izdavaju fermani kakove je pokojni načelnik Manzutto izdavao proti našemu narodu — niti u Turskoj“. Takova šta ni Kanibali ne čine, što je počinjao pok. Manzutto iz prostačke mržnje i osvete.

Pa ako vam ni sve to nije dosta, izvolite se opet oglasiti, a mi ćemo opetovati sve ono, što smo u ovom listu priobćili o pokojniku — za njegova pašovanja u občini Umag. Za zube dakle jezik, kamoraška piskarala — jer imate ljudožderskih i banditskih nagona samo u svojoj vlastitoj stranci.

Banjole. Imademo se mi Banjolci zašto smijati. U nedjelju dne 23. pr. mj. po p. došli su u krčmu jednog našeg odpadnika dva „legina“ učitelja i držali su u prisuću četvorice mješćana, za koje nebi nijedan pošteni Banjolac ni „pipi tabaka“ dao, sjednicu, kako da ožive i na noge podignu mrtvorodjenu svoju „Unione Istriana“. Znojili se i mučili teškim tim pitanjem, dok se nisu napokon složili u tome, da zajedno ispiju koju čašicu u pokoj vječni te svoje nesudjene „Unione“.

Kada su za tu slavnu skupštinu naših izroda saznali mladići, koji su se taj čas zabavljali u „Čitaonici“, brzo su ostavili sve, pa se uputili u rečenu krčmu, da i oni čuju o čemu se radi. No na njihovu najveću žalost, skupštinari se bili već razišli, premda je bilo još vrlo rano, jer — strah je vrag. Krčmar se pako tomu pojetu više veselio nego onom prvom, jer je tako dobio liepu priliku, da mu se napune stolovi i ožive njegove sobe, koje mu inače radi njegova umišljena talijanstva svagdan i blagdan prazninu uživaju. Tako biva onom, koji više voli tudje nego svoje. A bit čemu ako se ne opameti još i gore.

Banjole. Dne 19. pr. mj. išla su neka djeca Družbine škole pod vodstvom svoga učitelja u Pulu u posjete gosp. Niku vit. Mardešiću, da se i oni pridruže toga dana kolu onih, koji su mu čestitali 60godišnjicu njegova života. Sve želje, što izviru iz čustva djetinske ljubavi i zahvalnosti, prikupio je jedan dječak u srsednu želju, da bi im taj veliki prijatelj živio još dugo ljeta za sva ona dobročinstva, koja on djeci Družbine škole u Banjolama svedjer iskazuje. Jedna mu djevojčica prutila još kitu svježa cvieća, obvijena trobojnicom uz polik: I dugo Vam još dobri gospodine cvjetalo cvieće Božje sreće!

Gosp. Mardešić vrlo je prijazno djecu primio i njihove čestitke saslušao posadivši ih uza se na sjedala, kao što dobri otac svoju djecu prima. Njegova ista tako ljubeznjiva gospodja obdarila ih omotima vrhom raznih poslastica. Nakon ugodna razgovora u prieučn odlična društva, vratili se mladići sretni i veseli kući, noseći svojim drugovima od tih svojih iskrenih prijatelja i dobročinitelja, koji su im i dalje svoju naklonost obećali pozdrave i

liepe preporuke, kako imadu ljubiti svoje roditelje, svoj narod i jezik kojim govore.

Doista krasan primjer, u koji treba da se ugledaju i drugi mogućnici i prijatelji djece, te uzdanice domovine naše.

Neobični izlet u Rovinjsko Selo. U nedjelju dne 15. pr. mj. pohodio nas je „veliki“ izlet naših talijanaša iz Kanfanara, medju kojima je bio naš dični, toliko spominjani Cossara, rodjen u smrikvi u selu Putini.

Bio je to, kako su se još prije naši seljanski krnjeli hvalili, izlet športskog kluba „Monte Maggiore“. Govorkalo se o dvjema muzikama i o nekoj velikoj gospodi te o koječem drugom. Naši su marljivi gostioničari za taj dan pripravili stotine jaja, a jedna je takodjer radišna gostioničarka nosila na ledjima pršut 11 kg. težak, za koji „per momento“ nije imala ni novaca.

Gledajući to naši seljani, pitali su se i nehotice, čemu toliko jaja i pršut. Tu se nešto velikoga sprema! „Da, da! Danas će doći ovamo »Monte Major«“ — je reku moj paron. — „Ma drugo im nismo niš pripravili, jer bi ga vrag, da ne bude kako i oni, ki je vidin sto zecih“, odgovorila je naša marljiva gostioničarka. Začudiše se tomu svi seljani, ma brzo ih umiri stari delija. „Zar ne znate, da su balotacioni blizu. Dolaze, jer misle, da će svojim »lijepim« ženama cielo selo za sobom povući.“

Dolazi jedna kočija . . . . dolazi druga . . . . a za ovom dolazi kotrljajući se „šijor šekretarijo“ i to je bio sav „Monte Major“ na broju jedanajst.

Koga je najprije počastio „šijor šekretarijo“ o tom ne trebamo spominjati“... Ta valjda našega “delikata Zanetu“. Da dodju do svog gnijezda, morali su se boriti sa strminom, čemu se naš dični šekretarijo nije mogao nego veseliti. Baš mu je dobro došlo, da se onom dužom nogom upre o cestu, a da kraćom skoči dobar metar napried.

U gnijezdu je bilo veselo, da se veselije društvo jedva i zamisliti može. „Viva Dante“ i slične pjesme orile su se sve u šesnaest. Nije smjelo izostati ni „Viva Istria tuliana! Pa kako bi oni mogli na izlet bez tog oružja! Veselo se društvo zabavljalo i veselo otišlo, samo je gostioničarka namrgodjeno gledala, jer je opazila, da je koš pun jaja kao i prije, a pršut visi o gredi netaknut.

Još je tu netko bio nezadovoljan . . . Bili su to naši krnjeli, koji su sunce gledali kako zapada i njihove konje čistili, dok se je „Monte Major“ gostio i pio a domaćim pohlepnim i gladnim prodancima zazubice rasle na zalogaje i vino i od jada i glada klopotala crieva.

„Koga djavla su došli, kad nas ni blizu neće?, mogio se čuti iz ustiju jednoga kapuriona.

Najviše su pak uzbudile hrvatsku krv irredentističke pjesme, što su ih naši hrvatski seljani morali slušati usred ovog hrvatskog mjesta. Time su pokazali, da nisu k nama došli razgledavati važnosti mjesta, već su došli, o čemu smo svi uvjereni — izazivati. Došli su sijati nemir medju ljude, gdje je do sada vladao mir. Po tom je jasno, da se naši mladići nisu mogli ustrpiti, a da ne vide te neobične ljude. Nu gospoda izletnici nisu mogli podnašati, da ih naš narod gleda te su se po običaju počeli dogovarati: „Demo ghe! Demo ghe!“ Medjutim se iznenada začu prasak iz samokresa, naperen proti jednom hrvatskom mladiću. (Eccola coltura della gita „Monte Maggiore“.) Tu bi tek bila nastala prava bitka, da nije oružničtvo posredovalo. Samo tome mogu gospoda izletnici zahvaliti.

Kada su dospjeli na vlak, osjetili su se valjda sigurnima, te počeli po običaju derati se: „viva Istria italiana!“ i slično, misleći time sebi koristiti, ali se dogodilo obratno. Na sramotu sviju, a najviše njihovog „capo compania“, gledali smo danas momka, koji je pokazao svoju umjetnost na samokresu, gdje praćen oružnicima ide vezanih ruku — na izlet — u Rovinj. Do čega dovodi prodati se za čašu vina, a tobože gospodska rulja se sada smije i izrugava žalostnom mladiću. Bruttura Talijana Istre.

Liepe prilike na sudu u Vodnjanu. Vodnjanski sud rekbi da obstoji samo za stanovnike grada Vodnjana i da sa tog suda samo talijanskim gradjanima Vodnjana pravda sieva. Sve naše dosadanje pritužbe o anomalijama koje vladaju na tom sudu, ostale su uzaludne, kao da se nekim hoće titrati i sa božicom Pravde u Istri. Na tom sudu bio negda samo jedan činovnik kancelarijski, koji je poznavao hrvatski, ali talijanskim sucima i advokatima bilo i to zazorno, pak nisu mirovali, dok nisu i toga maknuli. Kroz par godina nije na sudu u Vodnjanu bilo ni jednoga činovnika koji bi poznavao hrvatski jezik, nego počam od velog suca pa do najzadnjeg pisara bili su svi injoranti u hrvatskom jeziku, i time je bio talijanski karakter vodnjanskog suda spašen. Briga vodnjanske suce i gosp. Covaz-a, predsjednika okružnog suda u Rovinju, za tisuće i tisuće hrvatskog naroda, koji spadaju pod sud Vodnjan te imaju nesreću da dodju na taj sud; briga svih zato, hrvatskog kmeta, tog ščava, ne smije brigati ako ne razumije suce, a ni suci njega, glavno je da mu talijanski suci sude — a što i kako, to ščavo ne smije znati, dosta da mu koji sudbeni podvornik reče, da je dobio toliko i toliko resta a ekekutor da mu je zaplienii to i to. Dušu u se, idi u zatvor i plati!

Tako se našemu seljaku sudi u tal. jeziku i zapisnike samo u tom jeziku sastavlja. Talijanske suce nije briga za pravo i zakon!

Teda negda sjetiše se sudske oblasti i našega seljaka, prava i zakona te pred godinu dana imenovaše za vodnjanski sud suca, koji poznaje i hrvatski jezik. Nu čim je taj sudac počeo suditi našemu narodu u njegovom jeziku, hrvatski s njime govoriti i zapisnike sastavljati, digoše na njega svi Talijani, *službeni* i neslužbeni, dapače i na istom sudu, kuku i motiku. O tom smo već govorili nedavno u našem listu, kakvu su nedostojnu hajku podigli proti našemu sucu i danas spominjemo na uvodnom mjestu.

Početkom ove godine bio je namješten na tom sudu i jedan pisarnički pomoćnik koji poznaje hrvatski jezik. Ovih dana bilo je razpisano mjesto pisarničkog oficijanta odnosno promaknućem kojega od tog suda i mjesto provizornog pisarničkog pomoćnika. Nu što se je dogodilo? Veliki sudac Colombis mjesto da predloži za to mjesto ili da imenuje kojeg kvalificiranog, naime koji poznaje dobro oba zemaljska jezika, promaknuo je nekog Prodana za oficijanta i na njegovo mjesto nekog Benussi, koja obojica ne poznaju ni rieči hrvatskog jezika, dok je kvalificirani molitelj ostao pozadi, valjda zato što pozna dobro i hrvatski jezik, imenovalo se ne kvalificiranog, valjda zato jer ne poznaje hrvatskog jezika! Sada se pita, da onaj jedini, koji poznaje hrvatski jezik slučajno oboli, kako će jedini kvalificirani sudac moći voditi rasprave s hrvatskim strankama. Neće moći, nego će morati rasprave odgoditi, i time hrvatskim strankama prouzročiti dangube i troška.

Po svemu tomu se vidi, i da je sudbenim oblastima kao i talijanskoj ulici ili bolje talijanskoj oligarhiji više do toga stalo da bude na sudu u Vodnjanu uzčuvan talijanski karakter nego li pravo i zakon, koje da se vrši pravedno i pošteno i prema našemu narodu.

Zigosati takav postupak mislimo da je suvišno, jer će iz ovoga svaki pošteno misleći uviditi, kakvom mjerom, kakvim pravom i zakonom se postupa na vodnjanskom sudu sa strankama hrvatskog jezika. Tu nam, zanemareni i od viših sudbenih oblasti, preostaje samo jedno, da se naš narod pouči, da na sudu u Vodnjanu govori samo svojim hrvatskim jezikom; da naši uredi, občine, društva, i stranke ne primoju nikakvog spisa sa tog suda pisanog u talijanskom jeziku niti da se na talijanske pozive odazivlju, a osobito ima to činiti občina Barban, jedina hrvatska občina pod vodnjanskim sudom, da bezobzirno povrati svaki spis vodnjanskom sudu pisan u talijan. jeziku. Kad neće sudske oblasti, koje su po zakonu dužne ovršivati pravo i zakon, ovršujmo to sami barem za sebe, pak cemo tako prisiliti te oblasti, da i našemu narodu priznadu ona prava, koja mu barem po zakonima, potvrdjenim od Njeg. Vel. cara i kralja, pripadaju.

Tečaj za navrčanja američkih loza. U državnom lozinjaku u Kanfanaru obdržavat će se dne 6. i 7. o. mj. tečaj za navrčanje i siljenje američkih loza.

Vinogradari, koji žele prisustvovati ovomu tečaju neka se izvole javiti dne 6. o. mj. u 9 sati prije podne kod uprave gore označenog lozinjaka.

Za Družbu. U Čitaonici u Sv. Vinčentu sakupljeno K 20·40. — Na piru Mije Pikolića sa Toninom Bradamante u Štinjanu sakupljeno K 10·60. U rodoljubnom društvu „Istarska Sloga“ u Chicagu (Ameriku) naši zemljaci se češće sjete naše Družbe pak su i ove godine skupili liepi dar k novoj godini u iznosu K 105·50. — Prigodom kućne zabave kod g. Augusta Zunića, trgovca pokućtva sabrano je za hrv. škole u Puli K 116. — Rodoljub da počasti uspomenu svoga miljenika dao kroz gospara Niku K25.

Živili rodoljubni darovatelji i napried za Družbu!

Zahvala. Prigodom navršenja moje 60. godine života primio sam toliki broj čestitaka sa najljepšim željama, da uz najbolju volju ne mogu svakomu posebice zahvaliti.

Sloga to činim ovim putem zahvaljujuć od srca svima, te obistinile se sve njihove liepe iskrene želje moleć Svevišnjega da im obilato odvrati plemenite izraze srca i duše.

Pula, 24. ožujka 1914.

Niko Mardešić.

Lošinjski kotar

Iz Unija. Plemenita osoba N. N. iz Zagreba, koja neće da joj se znade ime, darovala je za hrvatske dobrotvorne svrhe u Unijama 50 kruna. Na plemenitom daru se najljepše zahvaljuju unijski Hrvati.

Pazinski kotar

Zahvala. Za siromašne učenike Družbine škole u Rapcu darovaše sliedeća gg. po 10 K Valentin Jerab, Ribarska zadruga u Ripendi, Bembolić Ivan, po 7 K Diminić Matko, po 5 K Ferdinand Hrdy, dr. D. Trinajstić, Halama Franjo, po 2 K Širola Aleksander, dr. A. Gržinić, P. Rebek, dr. Sebesta, dr. Kurelić, Mihalić Juraj, po 1 K Kos Jakov Maconja, prof. Novljan, Skopac Dinko, Skopac Anton, Palieka Josip, Zupičić Marko, po 50 p. P. Matanić, na čemu im se uprava dotične škole najtoplije zahvaljuje.

Priručnik za občinske, pokrajinske i državne izbore, to je knjižica pod naslovom

Zbirka zakona I.

priredio dr. Ivan Zaccon a dobiva se u

Tiskara Laginja i dr. u Puli

za cienu od 1 krune, sa poštarinom 20 para više.

Franina i Jurina

Fr. Lovranskem Kranjcu da će morat komun kupit malo kaneli al varofulac.

Jur. Ča mu se muti?

Fr. Aj ne, lego da nemore na cestu, zač da ju ponemaže neki poljski breki.

Jur. Ter nima drugega posla, bi mogal zet metlu i košić pak nest va *buc*, bi mu bilo bolje za nos i za oči.

Fr. Nebi mu škodil košić ni na nose!

*

Fr. Dobar dan kume Jure, molim te gdje si bio tako potan.

Jur. U Vabrigi.

Fr. A kako je tamo molim te, ki je jur puno lit, da nisam bia tamo.

Jur. Čekaj samo da užgem pipu, pak ću ti povidati jenu lipu.

Fr. Pusti ća pipu svragom, povidaj mi prije tu lipu.

Jur. Bio sam u našoj školi točno u petak, kad drži uru vjeronauka naš pop i ne zna niš po našu a kako ćeš da uči dicu kad niaka nije zna kako se zove praća.

Fr. Ja tečem danas ili sutra u Opatiju kazati našoj slavnoj Družbi, da za dojdućU godinu pošalje našeg učitelja položit ispit iz vjeronauka, jer će nam ovi pop iznaroditi i našu dicu.

Jur. Najbolje će biti.

Fr. A još ću poć povidat presvitlom Biskupu, kako nam je zahtili Evanjelija, Litanije i druge molitve u našem hrvatskom jeziku, koj se je rabil od vajik u našoj crikvi, dokle god ni došal ovi bumbar.

Jur. I hodi pa se potuzi za sve naše selo i povidaj sve presvitlom Biskupu, kako nas lipo uči veru kršćansku. A reci još i to, da takovom popu nećemo dat više ni grožđja ni šenice, ako nam ne povrati u crikvu naš lipi hrvatski jezik, da znamo i razumimo kako se Bogu moli. Tako hod i ne fali pak ostaj s Bogom!

Razne primorske viesti

Preporuke izbornicima. Občinska glavarstva počela su već javljati, da su izložene izborne listine za zemaljski sabor. Paziti se mora, da ne pređje 14 dnevni rok bez reklamacija.

Treba li tko kakvih uputa, razjasnjenja, tiskanica za reklamacije, neka se obrati odmah na naše Polit. društvo u Pazinu.

Doznali smo, da imade talijanskih občina, koje su izdale naručene prepise listina ali nepodpune, naime bez naznake poreza. Gdje je to slučaj, neka se odmah prituži na dotično kotarsko poglavarstvo, gdje se može takodjer popuniti te listine sa naznakom poreza kojega plaća svaka stranka, a te podatke može takodjer dobiti na občinskom poglavarstvu.

Treba pomno paziti, da se ne zakasni podnieti reklamaciju na Namjestničtvo u slučaju da kot. poglavarstvo odbije prvu reklamaciju. Rok za prve reklamacije je od 14 dana iza proglašenja sa strane občine da su listine izložene, a rok za druge reklamacije, ako kapitanat odbije prve, je od samo tri dana, nakon što se stranki javi, da je odbita prva reklamacija. Neka dobro

paze svi na ovaj kratki rok, jer mogu lahko mnogi izgubiti rok za reklamacije a naši će protivnici na to i računati.

Njemački car u Trstu. Dne 27. pr. mj. doplovio je pred Trst na svojoj jahti „Hohenzollern“ i praćen dviema ratnim ladjama njemački cesar Vilim i to u posjete našem priestoljonasljedniku nadvojvodi Franu Ferdinandu, koji boravi za svojim obitelji u carskom dvorcu „Miramare“ pokraj Trsta. Njemačkog cara dočekalo je i gruvanjem topova pozdravilo i austrijsko ratno brodovlje, koje bijaše usidreno pred „Miramarom“. Cesar Vilim doplovio je u 10 sati u jutro a odplovio put otoka Krfa u 5 sati po podne.

Talijanski kandidati za predstojeće zemaljske izbore. Na sastanku talijanskih pouzdanika izbornog kotara obće kurije, obdržavanog dne 15. pr. mj. u Piranu, proglašen je bio kandidatom za taj izborni kotar predsjednik tal. polit. društva odvjetnik dr. Bennati.

Na sastanku tal. pouzdanika za drugi izborni kotar obće kurije i za prvi izborni kotar seoskih občina, obdržavanom dne 19. pr. mj. u Poreču, proglašeni bijahu kandidatima za drugi izborni kotar obće kurije Andrija Davanzo, načelnik Novigrada (Cittanova) i dr. Ivan Pesante, načelnik i liečnik u Oprtlju.

Istim povodom bijahu proglašeni kandidatima prvog kotara iz kurije seoskih občina dr. Karlo Apollonio, dr. Angelo Cerassa i dr. Franco Dapas.

Dosadašnji zastupnik iz te kurije Candussi-Giardo nije bilo više primiti kandidature.

U Puli za občenitu kuriju proglasili su kandidatom učitelja Corenich-a (kako liepo talijansko ime). Liepo talijanstvo Pule hoće Talijani moraju u Puli kandidirati rasne Franke, Antiševiće i Koreniće.

Od proglašenih kandidata kandidiraju za prvi put gg. Corazza, Corenich i Dapas, dočim su svi ostali do sada bili zastupnici.

Medju ovim kandidatima jesu najsgrišeniji naši narodni protivnici gg. Bennati i Apollonio i dok budu ovi vodili glavnu riječ u talijanskoj stranci, ne može biti govora o takvom sporazumu izmedju naših i talijanskih zastupnika.

Naknadni izbori u Hrvatskoj. Dne 26. marča obavili su se u Zagrebu i Karlobagu naknadni izbori uslied odreknuća dra Šurmina i Iv. Perišića, koji su bili izabrani u dva kotara. U zagrebu je bio izabran kandidat vladine stranke (hrv.-srp. koalicije) ban baron dr. Iv. Skerlecz a u Karlobagu jednoglasno kandidat starčevićeve stranke prava g. Marko Došen.

Natječaj. „Bratovština hrv. ljudi u Istri“ raspisuje ovim natječaj na potpore u god. 1914. Prema zaključku glavne skupštine obdržavane dne 4. marča o. g. dopitat će se 10 potpora po 100 K (sto kruna) djecima viših škola i više potpora djecima ostalih škola. Natjecati se imadu prave siromašni djaci iz Istre, koji u naukama dobro napreduju te su članovi Bratovštine (ili koji njihov). Molbenice obložene posljednjom školskom svjedočbom (kolokvijem), izkazom siromaštva i potvrdom od strane ravnateljstva (dekanata) da li molitelj već uživa kakovu stipendiju neka se dostave odboru Bratovštine najkasnije do 30 aprila 1914.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za bolne, venerične i kožne bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3½ po podne isim nedjelje i blagdana.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka občina Imenik izbornika sa godišnjim porezom (Skup I.-34) i Popis glasovanja (Skup I. 76)

Te tiskanice ima na skladištu tiskara Laginja i dr. u Puli.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu društva za štednju i zajmove u Marčani, koja će se obdržavati u nedjelju, dne 19. aprila 1914. u 3 sata poslie podne sa ovim dnevnim redom:

1. čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za godinu 1913.
5. Drugi priedlozi.

Marčana, dne 31. marča 1913.

Upravni odbor.

Poziv

na X. glavnu redovitu godišnju skupštinu Lovranskog društva za Štednju i Zajmove, registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 11. aprila 1914., u 10 sati prije podne i to u društvenoj pisarni sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
2. Izvješće ravnateljstva.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda.
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji računi stoje zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Lovran, 29. marča 1914.

Ravnateljstvo.

Na
obročno isplaćivanje
Cijene bez utakmice!

Upravo prispjele za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

...razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

- Jeftino češko -

PERJE

--- za krevete ---

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
bielo pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bielo pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka-Opatija-Beli-Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvali-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka-Cirkvenica-Baška-Rab-Lošinjvali-Cikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Mesi Riva Cristofore Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

8 dana na pokus

šaljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzećem:

Amer. sat nikel K	2·80
Rosk. patent sat „	3·—
Amer. sat goldin „	3·50
Rosk. za željezn „	4·—
Rosk. dvost. pok. „	4·50
Plosnati sat . . „	5·—
Dvost. pok. posr. „	6·—
14 kar. zlat. sat „	18·—
Orig. Omega sat „	20·—
Budilica, niklov. 20 cm. vis. „	2·—
Marka Junghans „	3·—
Radium svj. kaz. „	4·—
„ 2 zvonca „	5·—
„ 4 „ „	6·—
„ glazba . „	8·—
Ura nihal. 75 cm „	8·—
„ sa zvon. „	10·—
Ura nih. sa zv. i gl. K 14. Okrug. ura bud. „	6·—

3. god. pism. jamstva. Odprema pouzećem.

Max Böhnel
Wien, IV. Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički cienici badava.

SVOJ K SVOMU!
Tiskara i knjigovežnica
LAGINJA i DR.
Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za
tiskarske, knjigoveške i galanterijske radnje.
Solidna izrada pečata iz gume.

Imade u zalihi
tiskanice i knjige za p. n. občine, ocrkve, škole, odvjetnike, poreštalice, konsum. društva, trgov. knjige, pisamne za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Upitati u tiskari Laginja i dr.
Pula, ulica Giulia, 1.

Najbolji osmi izvori

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetle 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljice, dvo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Čehovi krevelji iz gustog srvenog, plavog, bielog ili šutog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm široki, napunjen s novim, sivim, dlaku pokrivač po 20, 12, 14 i 16 K; jastuci po 1·350 i 1·4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·50, 17·50, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·20, 5·70 K. Odgovorno od kupa prutane tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·50 i 14·50 K. — Razašilje se pouzećem počam od 20 K franko. Ima se zamjenjuje ili natrag uzima; ako se ne dopada vrata se novca. — Cienici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 9. aprila 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u opodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva plamai i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju.

II.

Baš pristoji rovinjskom okružnom sudu da brani hrvatofobsku politiku istarskih signorotta! Bolje bi učinio rovinjski tribunal — i to bi bilo sigurno dostojno i pristojno — pa poštuje već jednom jezikovna prava velike većine hrvatskoga naroda, komu je zvan da pravicu kroji.

Neka odgovori, di grazia, g. predsjednik rovinjskog tribunala Covaz, da li je u Rovinju moguće hrvatski raspravljati pred civilnim senatom. Neka nam kaže gosp. Covaz, ako ima obraza, da li predsjedatelj razumi i može li slieditl toku raspravljanja u hrvatskom jesiku. Neka nam odgovori, zašto bivaju sastavljani zapisnici u javnim civilnim raspravama u vjećnici (in camera caritatis). Neka nam kaže, da li su oni od njegovih sudaca i istomišljenika, koji podpisuju hrvatski izdane presude, te presude kada u izvorniku sastavljali, da li razumiju ono, što hrvatskoga podpisuju. Neka nam kaže, sliedi li svaki predsjednik kaznenog senata princip, da se s hrvatskim obtuženikom hrvatski raspravlja, da se u takvom slučaju piše hrvatski zapisnik. Znade li g. Covaz, u kojem jeziku vodi njegov sudac istražitelj istrage protiv Hrvata. Neka nam kaže, da li je moguće u raznim pisarnam po njemu upravljanog tribunala hrvatski sporazumiti se. Neka nam zanieče ako je kadar, nisu li na rovinjskom kot. sudu upravo nesnosne jezikovne prilike.

Izadjimo iz mirisavog Rovinja na ostale kot. sudove rovinjskog okružja.

Kako je na Cresu? Tamo je jedan sudac, koji je posvema nesposoban za ono mjesto, jer hrvatski ne zna. Ima li kada sastaviti hrvatsku presudu, tada ju sastavi talijanski, pak ju onda pošalje izvan Cresa na prevod. To je dosta! Doličnu upravitelju, je u jezikovnom pogledu sve ostalo na sudu u Cresu.

Lošinj? Bastianich i Breznig, Breznig i Bastianich. U Lošinju bi morali biti namješteni suci strukovno i jezikovno posvema sposobni, puni ponosa i energije, da odole u svakom pravcu prepredenosti i lukavosti talijanaške tamošnje kamarile. Hoćete li primjera, koji karakterise modernu brzinu suca Bastianicha? Evo: 1912. godine bila je u nekoj bagateli (parnica za 80 K vriednosti) u marću rasprava. Druga rasprava usljedila je pogodite kada! — u oktobru 1912., dakle iza punih sedam mjeseci. Evo Vam primjera samostalnosti suca Bastianicha. Dva se sabrata, domaći ljudi, počupaše zbog svojih žena. Jedan je brat privrženik renegatske stranke a drugi hrvatske. Renegat poteče na občinu lošinjsku, tajnik Padrić ga uzme u svoje okrilje, dr. Cosulich (Beppi paragrafo i abuzivni odvjetnik u Malom Lošinju) postane njegovim zastupnikom. Stavlja se u istragu od gornje dvojice braće onog hrv. stranke i njegova sina. Od teške postane lahka tjelesna ozlieda. Obtuženi sin je već davno prije bio odlučio poći u Ameriku za zaradom. Dozna zato njegov stric renegat. Potrči brzo svom pravnom zastupniku, koji opet pobrza k svom prijatelju sucu Bastianichu, govore s njime i moj sudac nasjedne. Teče k telefonu i pozove državnu policiju u Puli, da smjesta uapsi toga i toga, koji se nalazi na Lloydovom parobrodu, što je onog jutra odputovao iz Lošinja u Pulu. Detektivi u Puli bili pametniji, i tako je mladić prispio u Trst i odanle u Ameriku.

Hoćete li čuti jednu bravuru upravitelja lošinjskog suda g. Brezniga? Evo odmah: X i Y stanuju u Velom Lošinju te ima izmedju njih doći do parnice. X hoće da preteče Y, da ga osupne nečim. Pita osiguranje dokaza. Odnosni predlog biva odmah riešen. Osiguranje se ima obaviti odmah popodne. Liepo je vrieme. Zgodan izlet! Posto je Y slučajno tog dana u svom rodnom dva sata daleko Čunskom, biva mu imenovan skrbnikom na čin neki poznati seoski lola. (Istini na čast mora se priznati, da se je — kako smo čuli — tom postupku civilni senat u Rovinju čudio.)

Inače g. Breznig ne zna hrvatski. Neki oficial na tamošojem sudu ima liepih prihoda, on može sa svojom milostivom ćak u Rim na putovanje. Tako oni, a vi Lošinjani ajte daleko miatiti more, ako ćete jesti koru kruha. Taj je oficial svejedno funkcionar državnog odvjetništva.

Predjimo na sud Labin. Upravitelj — savjestan sudac inače — nezna hrvatski niti vode pitati, a drugi sudac znade prilično, ali ga nije volja hrvatski uredovati. Što njega briga razumiju li stanovnici prostfane Labinštine i Plominštine njegov talijanski jezik. Dosta je da je dr. Gherza zadovoljan, a ovaj nije, bora mi, „un qualunque" niti je on jednostavni „un Istrian dell' Istria" („Il Giovane Pensiero" i „Il Popolo Istriano"). Inače se u Labinu dogadja da sudac reče: „La scuserà, ma non posso dettar il protocollo in croato, perchè non ho a disposizione chi mi potrebbe scriverlo".

Pustimo s gnušanjem jezikovne prilike, što vladaju u sudbenim kotarima Poreč, Motovun i Buje.

Spustimo se doli u Vodnjan, radi kojeg smo se zapravo i latili pera. Vodnjan je ona gorka kaplja, koja je dovela čašu naše strpljivosti do proljevanja.

Bilo je burne i liepe godine 1907. Talijani i Hrvati dodjoše u Svet Vinčentu do šaka. Žandari prijaviše i jedne i druge. Došla je stvar u Vodnjan na sud pred suca. Hrvati dodjoše tik pred drugom raspravom u Pulu, da si uzmu branitelja. Došao je za nje na raspravu hrvatski koncipienat. Zahtjevao je s razloga, što su njegovi branjenici govorili samo hrvatski, da se raspravlja s njima i vodi o tomu zapisnik hrvatski. Sudac je izjavio, da nije u stanju toga učiniti. Na zahtjev hrv. branitelja unesao je to talijanski u zapisnik i odgodio s toga razloga raspravu.

Bila je kasnije opet rasprava pred istim sucem. Branitelj nije bio na istu pozvan. Raspravljalo se po „vodnjansku", ali su svi Hrvati riešeni bili, akoprem se je neke od njih moglo i osuditi. Nepoznavanje hrv. jezika na strani suca je ovdje slučajno našim ljudima koristilo. Onog suca nema odavna više u Vodnjanu.

Upravitelj vodnjanskog suda vodi sada izvide proti tamošnjem sucu Markoviću. Ispitiva i preslušava naše seljake. Neka nam reče, da li je zapisnike o tim preslušavanjima vodio hrvatski, jer su naši ljudi u tom jeziku iskazivali i ti su se zapisnici (važni su!) imali njima pročitati.

Neka nam reče g. upravitelj vodnjanskog suda, u kojem su jeziku bez razlike sastavljeni zapisnici i zaključci u ostavinskim raspravama vrhu ostavina hrvatskih seljaka.

Kaznene poslove bez razlike obavlja sudac, koji nema o hrvatskom jeziku niti pojma. A ipak se u kaznenim stvarima radi o časti, o poštenju, o javnoj sigurnosti i čudoredju, o životu i smrti. Da li taj sudac i funkcionar drž. odvjetništva u obće znadu o čemu raspravljaju, kada stoje pred njima hrvatske stranke i svjedoci? Kakovo je to sudovanje!

U ostalom pozabavili smo se s neprilikama na vodnjanskom sudu već dostatno i u prvom djelu ovog članka.

Talijani prigovaraju uredovanju suda u Puli, jer da se pohrvaćuje sve u česnajst. Lažu, kada to govore, znajući da lažu. Sa svakom strankom uredjuje se u njenom jeziku. Suci hrvatske narodnosti su dapače prečesto plašljivi te u bojazni, da nebi pala niti iz daleka na njih kakova sumnja, da naginju na hrvatsku stranu, govore, raspravljaju i pišu njemački i talijanski i kada nema nikakova opravdanog razloga za to. Puljskim Talijanima nije pravo, što su naši ljudi na Puljštini prestali govoreći hrvatski rabiti rieči „petizion", „prove", „šior judice", „sekucion" itd. te su prihvatili hrvatske izraze, kojih opet, sirote Talijani ne razumiju. Zato govore oni, da to nije jezik hrvatski naš, već istarskog seljaka, već importovani jezik iz Hrvatske — iz inozemstva. Zaboravili su naši Talijani na famozni proces sicilijanskog kamorista Palazzolo, što je pred jedno osam godina obavljen delegativnim putem pred porotom u Milanu, gdje nisu razumjeli čistokrvni talijanski suci njihove kraljevine svoje suzemljake te su morali zvati u pomoć tumača, da njim kaže u talijanštini što su obtuženici i svjedoci kazivali u sicilijanskom dialektu. Tukaj, spegiaj se, ti grešna duša talijanska!

U kratko: mi hoćemo, da se s nama Hrvatima hrvatski uredjuje usmeno i pismeno. Tko ne znade našeg jezika, nek se mäkne. To neka zapamte razni Covazi, Colombisi, Breznigi et similes. To neka znadu Jacopig i Hochenburger.

Mementote: Justitia est honeste vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere.

Dr. Fulmen.

Jedna molba i opomena našim izbornicima u Istri.

Nalazimo se u vrućim danima izborne borbe, te se upravo sada zahtjeva od svih naših ljudi, a u prvom redu od izbornika, da budu u svakom svojem koraku veoma taktični, oprezni, da se u svemu budu ravnati kako to zahtjeva narodna sloga, jer nam i mali kakav nered može škoditi, tim više što se naš protivnik pripravlja na borbu svim silama i velikom zalihom novca.

Opazili smo amo i tamo po raznim hrvatskim novinama koji izliev nezadovoljstva medju našim ljudima, čitali smo kakav predlog, koji se morao u samom interesu pròdložiti drugomu kompetentnom forumu a ne iznašati na javu. Osobito nam je upalo to u oči, čitajući kakovu vijest odnoseću se na kandidate naše narodne stranke i na sastanke P. D.

Molimo zato i preporučamo svima našima, neka u interesu same stvari, svaki put kad se imade koji potužiti na bilo koju osobu, kad imade izreći koji predlog tičući se naše unutarnje organizacije, naših unutarnjih pitanja, neka sve to ne vješa na veliko zvono, već odmah javi odboru „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri" u Pazinu, koje će se tim baviti na svojoj odborskoj sjednici.

Naš protivnik pomno gleda, ne bi li gdje opazio kakav trag našem nesporazumku, koji mu jako dobro dolazi, te bi on sve poduzeo, da taj nesporazumak podupre, jer razdor naš, tudje je veselje.

Neka se nitko naš ne tješi time, da imade i medju našim protivnicima nesporazumka. Istina je, imade i medju njima svadja, nego kada treba proti Hrvatima i Slovencima, tada su svi složni kao jedna duša, kako su nam u zadnje vrieme jasno pokazali občinski izbori u Gorici, gdje su složno glasovali najveći bezjerac Talijan i talijanski svećenik, što je sa velikom nasladom konstatirao i poznati talijansko-židovski list iz Trsta. Pa i da bi se oni jače svadjali, mora se ipak znati, da oni imadu silnu moć u svojim rukama, da imadu još mnogo i mnogo toga što je naše i što moramo mi izbaviti, a izbaviti ćemo samo budemo li se borili proti svim našim protivnicima rame uz rame, bez počitka i prestanka do podpune pobjede, koja neće mnogo kasniti, budemo li samo mi znali vršiti svoju dužnost.

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Rok za reklamacije produljen. Kako je poznato bile su listine za izbore zemaljskih zastupnika za svu mjestnu občinu Pula izložene dne 31. marča t. g. kroz četrnajst dana, dakle do 13. t. mj. i kroz to doba trajao je rok za podnešenje reklamacija proti tim listinama.

Te listine su pak tako manjkavo i pogrješno sastavljene da je politička oblast bila primorana narediti općinskoj upravi u Puli da produlji rok za reklamacije, da pojedine stranke uzmognu dobiti vremena te reklamacijama koliko toliko popraviti i umanjiti pogriješke i manjkavosti tih izbornih listina. Usljed toga je općina Pula najavila da su izborne listine izložene od 6. do 20. t. mj., dakle reklamacije proti izbornim listinama mogu se podnašati sve do 20. t. mj., kada je zadnji dan za podnešenje reklamacija.

Tim produljenjem ima se dakle vremena za podnešenje reklamacija još ovaj i cieli budući tjedan sve do 20. t. mj.

Na to upozorujemo sve naše i pozivljemo, da dodju u Narodni Dom pogledati ako su unešeni u izborne listine ili ako je u listinama dobro i točno upisano njihovo ime i sadašnje njihovo stanovanje. Sve ove dane imali bi svi naši pitati i pozdravljati jedan drugoga s riečima: kumpare, prijatelju, zormane ili barba, jesi li bio pogledati u Narodnom Domu, ako si upisan u izborne liste. Tim riečima treba da do 20. o. mj. nagovara prijatelj prijatelja, znanac znanca, susjed susjeda, i koji nije tu dužnost učinio, liepo ga uhvatili ispod ruke i reći, ajde prijatelju, idimo u Narodni Dom viditi ako smo u listi, a ćemo pogledat ujedno ako je u listi i barba Frane a i tvoj stari barba Martin itd.

Samo ovako, ako budu svi naši u listi, skupit će nas se na dan izbora liepa narodna vojska, koja će tek tada moći izvojevati pobjedu za naše narodne pravice na slavu i čast cielog našeg naroda.

, Premanturu. (Djelovanje popa Matiicha). Kako je javnosti poznato iz raznih dopisa u raznim novinama mi smo u Premanturi uresćeni glasovitim, cieloj Istri i Dalmaciji dobro poznatim popom Matichem. Kroz 18 godina, taj je božji stvor bio u Premanturi u svojstvu župeupravitelja, dok ga nije mjeseca veljače t. g. preuzvišeni biskup „stori piovano". Sretano ustoličenje obavilo se na dan sv. Blaža, kad je Matich znao, da će u Premanturu nagrnuti sva sila svieta iz premanturske okolice i bližnjih mjesta.

Htio je taj dan da izrabi u svoju svrhu, da neupućenoj javnosti pokaže kako ga sviet voli. Pri tome bio mu je dakako na ruku i puljski „Giornaletto", koji svoje stupce puni jedino debelim lažima, te drugog ili trećeg dana pismo, kako je sva Premantura sa okolicom došla da prisustvuje svečanom obredu obljubljenoga (možda puljskim štrikericam, ali premanturcima ne) župnika, kako je župnik dobio taj dan najbolju zadovoljštinu za sve nepravde, što su mu ih premanturci učinili itd. Sjegurno se je i sam Matich crvenio od stida (ne mije! jer je već sav crven) čitajući taj članak i bit će da se je ljutio na dopisnika, kad je već sliedeće nedjelje vikao sa oltara na Premanturce, posivjele ih u crkvu i šteć, što ona uviek zieva praznicom.

Ne može da se sjeti, a je se sam kriv tom vjerskom nehaju i nemaru lanske pobožnih Premanturaca. Kada znade, da ljudi neće hat radi njega u crkvu, ako mu je ikoliko stalo do vjere i pobožnosti vjernika, nešto nebi kao pošten čovjek otišao iz nadega mjesta kamo daleko, da se nikad više ne čuje nanj. Ili misli on, da će ljudi pred njim padati na koljena, kad im se zmrsiti sedom?

Prigodom ustoličenja opreostio je svim svojim neprijateljima sve „nepravde", što su mu ih učinili, ali nisu niti neće njemu ni premanturci ni sav ostali narod nikada oprostiti ono ružajstva, koja je počinio vlastitom narodu. Da se vidi, kako je njegovo opraštenje bilo farisejsko, svjedoči nam ono dugo tutnjenje, što je je valjda istog dana poslao na političku oblast protiv svih u Premanturi živućih osoba, koje su bile tako neotesane, pa nisu došle da uzveličaju njegovu „slavu".

To nije bila prva, a nije ni zadnja, jer su one učestale osobito u zadnje vrieme. Porasla su mu krila, utvara si gospar, da je jedva sada podpun čovjek kada je plovan. Proganja nepoćudne mu osobe na sve moguće načine, samo da ih moralno i materijalno uništi. Nema tjedna, da premanturci ne idu na sud, a uviek radi popa. On sjegurno i tu svoju sramotnu robotu smatra dobrim djelom, pa će se jednog dana uzvikati i reći, da nema u Premanturi čovjeka, kome nije dobra učinio ali izim onih koje nije tužio ili inako de nuncirao Udri Bože pravoga, jer tada don Matticha nečeš pogodit.

Iz vodnjanskog sud. kotara. (Drzovitost jednog trgovca.) — U Krnici imade već nekoliko godina svoju filijalku tvrdka Sansa & Franzin iz Vodnjana. U toj trgovini namješten je jedan čovo, imenom Lod. Dongetti, koji poslje što je napunio svoje žepove novcem ovdješnjeg pučanstva na najodurniji način postupa sa narodom. Nazivlje javno narod sa: „stupidi", „injoranti", „schiavi" itd. Ovaj čovo nazivlje naše žigice sv. Cirila i Metoda ovako: „Forminanti di san Cirillo e Berloldo".

Mislimo da ne treba komentara!

Ruga se narodu i veli, da bi narod crknuo, kad njega nebi bilo. Mi mu pako javno kažemo, da kad nebi on bio došao u Krnicu, da ne bi imao danas onakove trbušine. On će nas vrlo dobro razumjeti.

Pozivljemo javno tvrdku, da posove na rad ovog čova iz svoje filijalke.

Prošlinari i Kršćani otvorite oči i složite se već jednom, jer u slogi je moć. Ostavite osobne gluposti na stran i pribavite sebi svi složno zadovoljštinu za uvrede, što vam ih nanosi taj čovo najbolje time, da mu u buduće ne pušite njegovu kasu.

Hrvatska Čitaonica u Premanturi priređuje dne 19. t. mj. izlet u Banjole prigodom velike zabave, što ju tog dana priređuje Hrv. Čitaonica u Banjolam.

Pozivlju se društveni člani, da prisustvuju mnogobrojni tom izletu, a ostala braća Premanturci se umoljavaju, da se tomu izletu u što većem broju priključe.

Iz Medulina. (Jedno poprdilsko društvo). U našem cielo hrvatskom mjestu, koje je od uviek po svoj Istri i našoj hrvatskoj domaji bilo na glasu radi svog rodoljubija i narodne svieti, vladala je prava narodna sloga, dok nisu počeli praviti smutnju nekoji dotepenci i par njihovih poprdila. Svi se još živo sjećamo nemira i provokacija, koje je kod svake prigode činilo talijansko i poprdilsko društvo „Falko" od pet članova dotepenaca. Naravno je, da je „Falco" uz taj broj morao izpljeskivit i nakon kratkotrajnog života se usmrdio. No agenti provokateri i plaćenici talijanske kamarre u Istri ne smjedoše mirovati, i kad ne uspješe sa talijanskim društvom „Falco" stekoše se mrskom hrvatskom imenu i osnovaše društvo „Hrvatska Omladina". Izgleda, kao da su to društvo osnovali Hrvati i primili u nje sve Falkaše, ali to ne stoji; to društvo osnovaše u istinu Falkaši, upotrebivši zvučno hrvatsko ime, kojim primamiše na šalost mnoge hrvatske mladiće, da tim dotepencima i njihovim poprdilima služe u nesriće svrhe talijanske kamorre. Otkako obstoji to poprdilsko društvo, dodje često do prepira i nesnira između njih i sokolaša, koji su toj tobožnjoj hrvatskoj omladini trn u oku. Da u toj „Hrvatskoj omladini" vladaju Falkaši, dokazuje činjenica, što ti hrvatski omladinci smeonerstvu svoju narodnost i zaboravljuju na svoj hrvatski jezik. Ti vajni hrvatski omladinci pozdravljaju se na primjer sa „Viva hrvatska omladina", „Viva Tripolis", „abasso Sokoli", a kad da što napjevati, onda im je prva „jere in kumpanja". Sve to su liepe stvari, koje su tu omladinu naučili dotepenci i podrepnice talijanske kamorre. Nije samo to, ima još nešto gorega kod te hrvatske omladine. Kad članovi hrv. Sokola idu na večer kući sa sokol. vježbanja, sviranja ili pjevanja, onda dva tri omladinca talijanaša čekaju na putu kao razbojnici. Zar će ti omladinci i u tome nasjesti talijanskim dotepencima.

„Omladino" opameti se, pa istjeraj iz svoje sredine talijanske smutljivce, potepuhe i podrepnice, jer oni siju ljulj medju pšenicu i nastoje da te otudje od tvog naroda i iznova osnuju koje talijansko društvo. Sramota za sav Medulin, da se u njemu nadje toliko kratkovidnih mladića, koji ne spoznaju kamo vodi ono par talijanskih dotepenaca i beznačajnih poprdila i šarenjaka.

Zato „Omladino", dok je vrieme iztriebi dobro kukolj iz svoje sredine i postavi se na jako čisto narodne noge za narodni rad, pak će onda nastati u Medulinu pravo bratstvo, sloga i ljubav medju svima nama i nastati ono liepo i rodoljubno natjecanje u izoravanju narodne njive, jer narodnog rada ne fali ni za „Hrvatsku Omladinu" ni za „Hrv. Sokol".

„Hrvatski Sokol" u Medulinu odlučio je da priredi dne 8. svibnja 1914. sokolski izlet sa posebnim parobrodom u Krnicu. Potankosti o izletu javit će se naknadno. Za izlet čine se velike pripreme, budući ima patrioličnu tendenciju.

Najveći cirkus Europe u Puli. Kako nam uprava Charles cirkus javlja doći će taj najveći cirkus u Europi ovoga ljeta u Pulu, da dade nekoliko prestava. Iz velikog ilustrovanog prospekta tog cirkusa razvidno je, da taj cirkus u istinu posjeduje sve riedkosti i čudovišta iz životinjskog carstva, udomaćene i pripitomljene lavove, tigre, slone, sjeverne medvjede, prvu i jedinu žirafu koja putuje, niskog konja, itd. itd. u sve preko 250 ekzotičnih životinja, povrh toga više od 100 konja najčišće pasmine svih vrsti. Ensemble pak sastoji od vrstnih umjetnika svih zemalja, kao Arapa, Kineza, Indijanaca, Marokanaca i dr., najboljih jahača i jahačica te neustrašive i najbolje svjetske krotiteljice lavova gdje Charles i boritelja s tigrima. Za svoje šatore treba taj cirkus 15000 četv. met. prostora, a u glavni šator stane 7000 gledalaca; to je pravi posebni grad na točkovima, koji posjeduje 90 velikih kola za prevaženje cijelog svog svieta i potrebština. Izim toga ima taj cirkus vlastitu razsvjetu, glazbu, stolariju, tiskaru, krojačnicu, kovačnicu, sedlariju, parno grijanje, pekariju itd. itd.

U Pulu dolazi taj cirkus za prvi put, a tako velikog Pula uobće još nije vidjela. Zato će občinstvo Pule s velikim zanimanjem očekivati dolazak tog velikog svjetskog cirkusa i velikom znatiteljom razgledati uredjaj istog, što u podpunoj mjeri zaslužuje. Dolazak tog cirkusa mi ćemo u pravo doba najaviti našim čitateljima.

Lošinjski kotar

Iz Cresa nam pišu: Što se je kod nas dne 1. o. mj. dogodilo, občestito se drži, da je djelo naših talijanaša, koji u svojoj bestijskoj mržnji prema Hrvatima ne biraju sredstva. „Kulturni" ljudi, koji se služe najžešćim barbarstvom.

Kad je istoga dana u jutro pazikuća Nar. Doma stao da otvori vrata našeg je njegovi papira u u njemu neobičnu cigaru. Nasmješi se — mislio je: bit će aprilska sala kojeg prijatelja, ali je ipak spravi u džep. Nije razlivao tu cigaru nikome, da se slučajno ne sreti s onom osobom, koja je htjela da se s njime našali sa krivom cigarom. Pokaže je samo svome sinu, s kojim je malo iza toga pošao na radnju.

Osi u poslu, a odjednom će sin da se šali: Oče, zašto ne zapušite onu cigaru. Otac ga posluša, premda je čudnim okom gledao na cigaru. Zapali, ali u zao čas. Cigara šestoko eksplodira, razmrska mu lice, ruke i prsa. Oči je posvema izgubio.

Sin se ugrozi, videći ranjenog i iznemoglog svog vlastitog oca. Poleti da zove ljude u pomoć. Dodjoše prijatelji i odpremiše našeg čestitog gradjanina odmah prvim parobrodom u Pulu na liečenje.

Nadamo se, da će naša žandarmerijska postaja povesti obširnu i točnu potragu nečovječnim zločincem. Na njoj je, da sada uloži sve sile, da sviet dozna, tko je izvršitelj i osnivač ovog groznog čina.

Eksplozivna je cigara podmetnuta u Nar. Domu, u središtu, gdje se sakupljaju creski Hrvati. Zločinac je mislio, da će na cigaru nabasati koji od naših uglednijih Hrvata, koji su taj dan imali sastanak u Narodnom Domu radi predstojećih izbora za zem. sabor. Medjutim čini se, da je on i ovaku zadovoljan. Glavno mu je, da je nastradao Hrvat. To je talijan. barbarska „avita coltura", kako se širi po našim gradovima. To je valjda propagandistički rad, koji tršćanski „Piccolo" sada pred izborima preporuča svojim ljudima.

Unesrećenom je našem pazitelju Nar. Doma ime Kružić. Mi apeliramo ovime na sva hrvatska plemenita srca diljem Istre i ostalih krajeva, da se sjete malim doprinosom njega i njegove siromašne obitelji. Novac se šalje na Narodni Dom u Cresu.

Voloski kotar

Iz Opatije. (Svega po malo.) Sada je ovdje tako zvana velika sezona. Ima ljudi više nego li ijedne doba u godini, i ima visokih ličnosti. Ovdje su n. pr. bugarska kraljica Eleonora sa djecom, Koburški jedan knez, najmo brat Bugarskoga kralja, veliki vojvoda Slesvig-Holstajnski, te razni bogatiji boljari poljski i ruski. Osim Madjara, kojih ima ovdje kroz cielu godinu najviše, te Poljaka i Niemaca, ima ljetos više čeških obitelji nego li drugih godina.

Kako već par godina, osim redovite hrvatske službe Božje u crkvici sv. Jakova, bile su priredjene prošlog tjedna za Njemce njumačke, a ovoga tjedna za Poljake poljačke propovjedi. Obje su na šalju pripadnika dotične narodnosti priredjene, od njih plaćene, i dobro posjećene.

U ovdašnjem kazalištu, u kojem se za gostove obično njemački predstavlja, gostuje ovih dana kraljevsko zemaljsko hrvatsko kazalište iz Zagreba, pozvano po ljećilištnom kazalištu u Opatiji. O tu svrhu došle su ovamo najbolje operne sile i cieli orkestar, u sve kakvih 70 osoba. Gostovati su počeli u subotu a svršavaju u sriedu, u sve 5 večeri. Prvu večer dali su „Staru pjesmu" i „Pagliacci", drugu „Werthera", treću „Toscu", četvrtu „Traviatu" a petu „Nikolu Zrinskoga". Prvu večer bio je možda koji slabiji prostor nerazprodan, drugu i treću večer bilo je sve razprodano, a za četvrtu i petu dapače već unapried. Naše se občinstvo najviše zanimalo za „Zrinskoga". Pozornica je u kazalištu sitno primitivna i premalena, ali naši umjetnici i umjetnice kao da svojom vještinom i te manjkavosti nadomještaju. Neznaš kojim da se više diviš: Koroščevoj, Strozzi-evoj, Polakovoj, Vuškoviću, Jastrzebskomu, Lovčinskomu, Strmcu, Lešiću, Kondrackomu. Svi i svi, svak u svojoj ulozi, izvrstni uz upravo majstorski orkestar. Mogli bi i u Beč, i Prag, i Milan, i Pariz i nebi se trebali sramiti. Mi se upravo ponosimo s njima; ponosimo tim više što ih slušaju i do skrajnosti hvale i Česi, i Poljaci, i Rusi, pa čak i Niemci, i to razni knezovi i vojvode, ljudi, koji su i drugud što vidjeli, i koji kažu, da što boljega vidjeli nisu. Tako eto naši dragi gostovi iz Zagreba pronose hrvatsko ime i hrvatsku slavu diljem sve Evrope.

Prigodom izbora u kotarsku bolestničku blagajnu bilo je protilih dana kojekakvog trvenja. Tobožnji socijalisti, a sluge svasu se s Niemcima i Talijanima, te kušali oteti kod izbora. U Opatijsko-Volovskoj občini kao i u Veprinačkoj občini pobjedili su naši velikom većinom u kuriji dje-

lodavaca i radnika; u Lovranskoj i Kastavskoj občini u kuriji djelodavaca, dok su u kuriji radnika u Lovranu pomoćju radnika iz Dalmacije, pobjedili socijaliste udruženi s Njemcima i Talijanima, i dok se ima u kuriji radnika u Kastavskoj občini obnoviti izbor.

Kastav 5. aprila 1914. (Iz sjednice občinskog zastupstva dne 2. aprila 1914.) Naše občinsko zastupstvo obdržavalo je dne 2. t. mj. svoju redovitu sjednicu. U njoj dogodilo se dvoje od većega zamašaja, što hoću ovdje da istaknem.

Iza pročitanog zapisnika sjednice od 17. febrara t. g. prešlo se je na drugu točku dnevnoga reda, naime na „priobćenja iz odborskih sjednica od 6. i 24. marča 1914., kao i najnovija.

Nekoliko preobćenja uzelo se na znanje, odnosno stvorile i odluke, već prije objeda.

Poslie objeda, jedva se je počelo daljnim priobćenjima, kad ali se oglasi za rieč Josip Rubeša Osojnak, te predloži, da se občina dieli, i da se ukine sve dosadanje odluke, koje govore o tome, da se najma občina dieliti. Formalno predlaže, da se taj njegov predlog prešno razpravi. Načelnik mu pripominje, da je zemaljski odbor posebnom okružnicom upozorio zastupstva, da se ima prešno raspravljati stvari, koje u istinu naglo dodju, koje se nije moglo postaviti na dnevni red, ali Rubeša neće da o tom čuje. Neće da čuje ni o tom, da je to, što on predlaže toli znamenita stvar, da bi trebalo, da se o tom občinski zastupnici pogovore sa svojim občinarima. On i Vinko Kinkela i njeki drugi hoće svakako, da se ne samo prešnost prihvati, nego da se takorekuć o predlogu bez rasprave glasuje. I zastupstvo prihvaća prešnost, a onda o stvari razpravi. Nijedan ne govori proti dioba mjestne občine. Zastupnik Spinčić veli, da treba činiti razliku izmed toga, da se mjestna občina Kastav u obće dieli, i izmed toga da se dieli imovinu 27 županija sterodrevne občine Kastav, te je obširom na ovo posliednje odlučno proti tomu, da se ukida dosadanje odluke tičuće se razdiobe i postavlja predlog: da občinsko zastupstvo odluči načelno, da se mjestna občina Kastav dieli u više mjestnih občina, a da se k diobi skupne imovine 27 ih županija ima pristupiti onda, kad se budu stvorile nove občine.

Opravdanost toga priedloga podkrieplјuje načelnik i tim, što su zadnje doba neke županije, naročito Zvonečа, kušala dignuti parnicu u svrhu da dobije Lisiću, ali dotični odvjetnik morao je odustati od parnice. kad se je uvjerio, da je baš na temelju odluka o nerazdieljenju imovine občine Kastav nemoguć svaki uspjeh u takovoj parnici. Da se primi predlog Josipa Rubeše Osojnika, sutra bi mogla zvonečа sama za sebe zahtjevati Lisinu, a Breza sama za se Lušinu. U tom smislu zagovarao je predlog Spinčićev i zastupnik savjetnik Milan Kundić, te je isti bio prihvaćen sa svim osim jednoga glasa.

Drugo što se je dogodilo u sjednici od 2. aprila jest, da je 15 zastupnika položilo svoju zastupničku čast, pismenim podneskom, upravljenim občinskom glavarstvu i pročitanim po Vinku Kinkeli u sjednici. Povod tomu dala je odluka c. k. upravnog sudišta u Beču, glede isplate 30.000 K za zgradu učiteljske škole. Svo jedobno se je naime prvanje zastupstvo obvezalo, da će doprinesti 30.000 K za zgradu učiteljske škole. Sadanje zastupstvo odlučilo je, da se taj prinos medju občinare imovne občine tako porazdieli, da polovicu (15.000 K) plati županija Kastav, jednu četvrtinu (7500 K) županije medjašće na Kastav (bez Breze), a drugu četvrtinu (7500 K) sve ostale županije. Ivan Jurinčić i drugovi iz Kastva grada, učiniti su utok proti toj odluci občinskog zastupstva kod zemaljskog odbora u Poreču, koj je odbio utok a dao pravo zastupstvu. Ivan Jurinčić i drugovi podnesli su proti toj odluci zemaljskog odbora pritužbu na c. kr. upravno sudište u Beču. Ovo je pritužbi udovoljilo i izjavilo da imadu ono 30.000 K platiti sve županije, odnosno svi občinari imovne občine Kastavske jednako. Tu odluku c. k. vrhovnog sudišta uzeli su razni zastupnici za povod da su položili svoju zastupničku čast. Onom odlukom c. kr. upravnoga sudišta da je kompromitiran njihov ugled i interesi od njih zastupanih županija. Proti tomu oni prosvjeduju i polažu svoju čast. Odnosni pismeni podnesak podpisali su: Vinko Kinkela iz Dol. Rukavca, Josip Brnčić iz Bregi, Josip Rubeša iz Kućeli, Milan Kundić iz Perenićeve, Viktor Frlan iz Pobrove, Božo Bačić i Vjekoslav Sinčić iz Matuljeve, Ivan Vlah iz Trinajstićeve, Frane Mohorovičić iz Jušićeve, Franjo Juretić iz Rečine, Matetić Franjo iz Breze, Pilepić Vinko iz Hostove, Mate Lučić i Jure Sarson od Sv. Mateja. Isti su molili da se taj prosvjed prosli jedi na nadležno mjesto. Občinsko poglavarstvo je to učinilo, najme poslalo zem. odboru i c. kr. kotarskom poglavarstvu. U sjednici onoga dana nije se već ništa moglo razpraviti, niti najprešnijih stvari.

Novi civilni zemljemjernik. C. kr. evidenčni viši nadzornik u m. g. Vjenceslav Naleznek u Voloskom, bio je naredbom c. k. ministarstva za javne radnje ovlašten za civilnog geometra sa sjedištem u Podgradu, te bio kao takav kod c. kr. kotarskoga poglavarstva u Voloskom zapriseženo.

Posujilnica u Veloskem držala je dne 14. marča t. g. svoju sedamnajstu glavnu skupštinu. Prema odborovu izvješću brojila je zadruga proti koncu god. 1913. svega 2340 članova sa 29.493 zadružnih dielova. Novčani promet iznašao je K 4,257.574·64. Štedioničkih uložaka je bilo K 2,637.240·22 a zajmova podanih K 2,588.735·47. Vriednostnih papira je bilo K 118.984·96 a vriednost nekretnina iznašala je K 284.36·97. Čisti dobitak bio je K 18.104·40. Sa iznosom prenešenim u rezervni fond ovaj iznaša danas ukupno K 161.000. Od čistoga dobitka doznačilo se K 3.100 u dobrotvorne svrhe. Kod izbora nov uprave izabrani su opet svi prijašnji članovi iste.

Pazinski kotar

Iz Plčna. Više vremena nije bilo nikakova tužbe sa naših strana a posebice iz ovog mjesta i to se donjekle opravdati dalo, pošto su se ovdje liepo susretali mjestani hrvatske i oni, koji hoće da su talijanaske narodnosti. Zajedno se razgovarali, zajedno kadkada pozabavili i nikomu nije niti na kraj pameti palo, da jedan drugomu čini budi kakvo smetanje ili neugodnost, dok se nije opet samo dosello poznati smutljivac. On je zavadio najprije nekoje svoje ljude sa svojima, a sada odkad je ustrojio ovdje neki „cirkolo", najviše poradi sebe, jer nije imao više kamo na partiju, dogodile se nekoje stvari, koje ne čine čast mjestu niti stranci od koje to proizlazi.

Odmah prvih dana počeli su bili pjevanjem izazovnih pjesama po mjestu i pred kućama ljudi hrvatske narodnosti a kasnije dali se na blatenje stanova sa smradom, koji im je čestokrat na jeziku i koji se prilepio na njih.

Neka im bude na čast, mi se za njima ne ćemo povesti. Kad su se već sabrali u „cirkolo" oni, koji su čiste talijanske krvi i kad već — kako se čuje — nazivlju i kad već — kako se čuje „enčivci i puni glada", najbolje bi da pustimo tu gospodu same neka si sami polje obdjelavaju, neka se upće daleko drže od nas, pa ćemo vidjeti tko će biti prije koga potreban. Hoćemo vidjeti onda, dali će se obli trbušići komu god sravnati i dali će se obla i gladka lica negrešpati . . . .

To je poruka tim kapurijonom od cirkola. Oni pak koji su s njima a nisu još progledali, kamo će ih njihov „cirkolo" dopeljati, ako im naši ljudi ne budu davali dela, do časa će nadamo se doći, jer ni mi ne ćemo gledati već palicu, koja nas tuče, već ćemo se uprieti svim silama.

Svim našim pak preporučamo, da se skupljaju čim više oko naših ljudi, a tudjincu koji ne poštuje naš jezik i našu narodnost ne davaju dobitka.

Porečki kotar

Glavna skupština podružnice družbe sv. C. i M. u Ferencanu. Dne 25. prošloga mjeseca obdržavala se je u Ferencima kod Vižinade glavna godišnja skupština ondješnje podružnice družbe sv. C. i M. Usprkos veoma ružnom vremenu, ta kišilo je cio dan, sakupio se liepi broj naroda te pomnjivo slušao izvješće odbora podružnice i druge govore.

Lanjske je godine imala ova podružnica redovitoga prihoda kruna 58 i 68 para a osim toga sakupilo se je na glavnoj skupštini kruna 18 i 80 para, a prigodom ove skupštine sakupilo se je kruna 9 i 35 para, što ide na račun ove godine.

Izabralo se je novi odbor i to: predsjednik gosp. Ivan Ferenac od Ivana, podpred. Iven Bacula pok. Ivana, tajnica gdjica učiteljica Marija Blazina, zamjenik tajnice gosp. Marko Benković, blagajnik gosp. Antun Ritoša i zam. blagajnika gosp. Mate Benković.

Na skupštini nastupili su i tri govornika iz Pazina, gg. prof. Novljan, Dr. I. Prudan i A. Belanić. Naglasili su zlo analfabetizma koje još bije na mnogim mjestima naš narod: dužnost vlade i pokrajine da podigne potrebite škole, te potreba naše samoobrane podignućem škola putem naše velezaslužne družbe, kad ih pozvani faktori neće radi raznih uzroka da podižu. Istaknulo se je veliku važnost koju ima knjiga u ljudskom životu, kako su sa pitanjem škole u čvrstom savezu mnoga druga pitanja, koja se moraju riješiti za narod u Istri, kojemu mora da bude uvijek pred očima zlatno ono geslo: Prosvjetom slobodi.

Koparski kotar

Sastanak izbornika i pouzdanika na Škofijama. Prošlog četvrtka sastali su se na Škofijama odaslanici i pouzdanici Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, pojedinih občina, kotara itd. za sudbene kotare Kopar i Piran radi pogovora za predstojeće zemaljske izbore. Zastupani bijahu mnogobrojno svi slojevi stanovništva t. j. svećenici, učitelji, trgovci, seljaci, obrtnici itd. Prisustvovao je kano pouzdanik i državni zastupnik onog kotara g. M. Mandić.

Sastankom je upravljao bivši zemaljski zastupnik nadučitelj g. I. Valentić.

Pretresena bijahu sva glavna pitanja, tičuća se predstojećih izbora. Saslušana bijahu mnienja svih prisutnih i ona priobćena pismeno g. predsjedniku. Stvoreni su svi zaključci jednoglasno. Isto tako složiše se svi prisutni u osobama, koje će predložiti odboru Političkog društva kao kandidate za obću kuriju i za kuriju izvanjskih občina (V. i IV. kuriju) onih kotara t. j. četvrti izborni kotar obće kurije i za drugi izborni kotar seoskih občina.

Banoć. U zadnjem našem iskazu darovatelja za Družbu prigodom ovdješnjeg družbinog plesa izostalo je perom ime darovatelja dra Frana Volerića, c. kr. sudca sa darom od 6 K, koji iskaz se ovime popunjuje. Čisti dohodak od rečenog družbinog plesa u iznosu K 154 bio izravno poslan na ravnateljstvo Družbe u Opatiju. Hvala i čast dobrotvorima naše Družbe!

Širite „Našu Slogu".

Franina i Jurina

Fr. A su pak ča složni jà va pićanskoj betule, Jurina?

Jur. Bil sam oveh dân tamo, ma mi se parà, da su neki skupa jušto kako kad brek i mačak moraju za jenen stolon sedet.

Fr. Kako to? Tr da saki se mora pismeno od svoje dobre volje javit ku te ga zèt va kumpaniju.

Jur. S feralićem, s feralićem ih okolo lovê, pak ča ulovê ulovê —i valje ga krste „puro sangue".

Fr. Ma kad su nutra, su si kako jena fameja?

Jur. A — ke fameja! — Retkosit i ta veća gospoda na jenu bandu a ti drugi na drugu.

Fr. To će durât dokle budu neki otprli oči i vidili da sve to je najveć za divertimenat od par od njih.

Jur. I manè se parà, da će takò bit.

Razne primorske plesti

Sretan Uskrs! Svim našim čitateljima i svemu našemu narodu želimo iz puna srca: da bi proveo ove svete uskrsne blagdane u miru, zdravlju i zadovoljstvu. Svima kličemo ovim putem Sretan Vam bio Uskrs!

Pozor izbornici. Čujemo, da su u njekojim talijanskim občinama izložene već više dana izborne listine, a da se njihovo izloženje nije javilo preko župana ili delegata po raznim podobčinama, kako to naredjuje izborni zakon, tako da su o tome mnogi naši po selima doznali kasno i privatnim putem, sasma slučajno.

Pazite stoga dobro na što takova, te se u tom slučaju odmah sa čim većim brojem podpisa pritužite na kotarsko poglavarstvo, koje mora odrediti shodna te budu listine u potrebi ponovno izložene i dan dalnji rok za reklamacije. U svakoj potrebi obratite se na Političko društvo u Pazinu.

Plemenit čin. Gospop. Ivan Gojtan, biljećnik u Gospiću poslao je našoj istarskoj Družbi 10 K uz ovo pismo: — „Mi u ime liberalizma i kulture dozvoljujemo, da se kod nas dižu njemačke, talijanske i madžarske škole, a nama u ime istoga toga liberalizma ne daju, da u svom narodu i na našem teritoriju podignemo hrvatske škole. Nedavni ponovni divljački napadaji „kulturnih" Talijana u Trstu na naše hrvatsko ime mora da su bolno odjeknuli u duši svakog Hrvata. Svaki bi se imalo misaoni Hrvat morao maknuti. Ja sam Vam dosad svake godine slao po K 10 — ali sada se obvezujem doklegod budem moguć i živ slat Vam svakog mjeseca po K 10·— pa gledajte ovim novcem bar jednu dušu za hrvatstvo spasiti. Pošto mi je sad 45 godina, nisilim da me smrt domalo neće pokoriti i da će Vam ova pomoć dobro doći.

Ne želim, da me u novinama debelim mastilom kao rodoljuba namaljate, već želim da i druge, koji bar toliko mogu, koliko ja, pozovete na ovakav način podpore vašoj Družbi. — Živio plemeniti rodoljub! Ugledali se drugi u ovaj svietli primjer!

Austro-Hrvat. Parobrodarsko društvo na dionice, Punat, javlja, da je godišnja bilanca za god. 1913. sa izvješćem ravnateljstva svakom dioničaru na uvid izložena u poslovnici društva u Puntu.

Občinski izbori u Gorici. Dne 29. pr. mj. počeli su izbori za obnovu obć. zastupstva u Gorici u III. tielu, 2. t. mj. obavili su se izbori za II. tielo a 6. t. m. za I. tielo. Kod tih izbora nastupili su Slovenci u Gorici po prvi put proti Talijanima. Talijanskoj kamorri u Gorici zadao je nastup Slovenaca pravi strah u kosti, te stadoše zazivati u pomoć Niemce u ime kulture i pogibelji slovenske, a kršćansku talijansku stranku pozvaše u pomoć čak u ime pape Grgura Velikoga. U trećem tielu dobili su slovenski kandidati 340 glasova a talijansko njemačko-socijalistički 512. Takov razmjer glasova ostao je po prilici i u II. i I. tielu. Taj veliki uspjeh Slovenaca usupnuo je i same naše neprijatelje, dok je svako slavensko srce ostalo najveselije iznenadjeno nad tim krasnim uspjehom. Da talijanska kamorra u Gorici zadrži i nadalje občinsku vlast u svojim rukama morala se je složiti s Niemcima, kojima je dala nekoliko mjesta u novom zastupstvu, te uza svu pomoć talijanskih klerikala i socijalista, jedva je talijanska kamora uspjela u ovim izborima. Medjutim je talijansivo Gorice išlo rakom fućkat, nema ga više, jer ga moraju spasavati Niemci, dok je slovenstvo ispoljilo se čisto, zdravo i mlado, koje će u nedalekoj budućnosti zadobiti opet ono što je od starine slovensko bilo i danas jest. Lažno i umjetno podržavano talijanstvo Gorice raspada se; još jedan ovakav potres i nestat će ga za uviek.

Čestitamo najsrdačnije braći Slovencima na krasnom uspjehu te radujuć se s njima kličemo im iz dna hrvatske duše: Živili!

Izložba narodnog veziva u Trstu. U subotu otvorena je u velikoj dvorani „Slavenske Čitaonice" u Trstu krasna izložba narodnog veziva, što ga izradjuju seljanke u Hrvatskoj i Slavoniji. Izložbu su uredile hrvatske i slovenske gospodje a nadzire ju g. Zl. Turković iz Zagreba.

Za tu su izložbu poslale gospojinske udruge za promicanje narodnog veziva u Zagrebu i Petrinji veliki izbor prekrasnog narodnog veziva, koje će i u Trstu pobuditi zasluženo udivljenje.

Upozorujemo na ovu izložbu sve naše ljude u Trstu, te jim preporučamo da ju posjete i da na nju dovedu svoje znance neslavene.

Izložba je otvorena u subotu dne 4. t. mj. u 11 sati prije podne te će trajati do uskrsnog ponedjeljka. Čitav prihod izložbe porazdielit će se za hrvatske i slovenske škole u Trstu. Skoro svi izloženi predmeti biti će na prodaju uz vrlo umjerene ciene.

U nedjelju posjetio je tu bogatu i vrlo krasnu izložbu carski namjestnik g. knez Hohenlohe sa gospodjom i dviema kćerkama. Namjestnik je ostao uprav zapanjen a njegova gospodja i kćerke ne mogoše se nadiviti tolikoj krasoti našeg narodnog veziva. G. namjestnik je toplo preporučio prisutnoj gospodi slovenskim prvacima, da bi se zauzeli i oni za širenje i promicanje ovakvog veziva a zastupniku Mandiću položio je opetovno na srce, neka promidžba gdje bi se u Istri dali ustrojiti točajevi za poduku u ovakovom vezivu obećav svoju pomoć i zagovor.

Naše narodne dame podarile su mlade princeze nekojim ljepšim radnjama, dočim su već prije same nabavile nekoliko komada tih radnja.

Trščanski slovenski krugovi zauzimaju se vesma za tu izložbu, te je već mnogo radnja razprodano.

Zemaljevidna karta za zemaljske izbore u Istri. Po zemaljskom izbornom redu od god. 1908. razdieljeni su izborci u pet razreda ili kurija a svaki pojedini razred u izborne kotare. Sve to je teško držati u glavi, jer su ti izborni kotari tako razdieljeni, da u takav jedan spadaju mjesta i krajevi sasma iz sjeverne Istre a biraju zastupnika zajedno sa onima iz južne Istre na otocima i obratno. Da se to lakše razumije i da svaki bude imao odmah pred očima izborne kotare Istre i po tome kako i koja mjesta i krajevi spadaju u jedan izborni kotar i koliko zastupnika bira u kojoj kuriji, izdala je naša tiskara Laginja i dr. u Puli takove dvie zemljovidne karte za cielu Istru, na kojima su bojama i brojkama označeni izborni kotari i koliko zastupnika koji kotar bira. Takove karte su dvie: jedna za peti izborni razred občenite kurije a druga za treći izborni razred gradske kurije i za četvrti izborni razred ili kurije izvanjskih občina. Po tim dvjema kartama moći će svatko lahko upoznati i viditi za svako mjesto u Istri u koji izborni kotar spada i za koliko zastupnika glasuje. Uz to su na tim kartama označene sve porezne občine Istre kao i sudbeni i politički kotari.

Karte sačinjavaju jednu cjelinu knjižice „Izborni zakon za sabor Istre" protumačen pučkim načinom, kojeg smo našim predplatnicima u Istri poslali badava u zadnjem broju. Obadvie karte stoje 1 K, a Izborni zakon posebno 1 K, dakle oboje 2 K, a može se naručiti i svako za sebe. Oboje se naručuje u Tiskari Laginja i dr. u Puli; tko pošalje novac unapried, dobije franko oboje. *U se svrhu priložito ček tiskare*, kojim se novac može poslati franko poštarine.

Listnica uredničtva.

Onemu iz Vrbnika — M. G. — Gosp. dr. M. Laginja je primio Vaše pismo i poručuje Vam po nama ovo: sada su lieni dani i doba je, da se nelegići nego radi u polju, goji trsi i druge poljske radnje a uz to je pred vratima Uskrs pak se misli i na kršćanske dužnosti i druga dobra djela, a ne baviti se sa „bonbonom" od divojke i „zrcalom" od mladića. — U mjesecu junuju još nam počimlju izbori pak naš Franina i Jurina imaju pametnijega posla sada, a ne baviti se s bonbonom i zrcalom Dumi Viski i Kekinovimi šentericami.

Poziv

Društvo za štednju i zajmove registrana zadruga na neograničeno jamčenje u Omišlju obdržavat će dne 19. travnja 1914. na 4 sata po podne u društvenim prostorijama svoju **redovitu glavnu skupštinu** sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine,
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1913. i odluka o čistom dobitku.
3. Izvješće nadzornistva o zaključku računa za god. 1913.
4. Čitanje i odobrenje pravilnika za poslovanje nadzornistva,
5. Čitanje revizionalnog izvješća.
6. Predlozi.

Omišalj, 30. III. 1914.

Uprava.

I razna moderna roba za muške i ženske odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Dr. Drag. Polikau, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Napredak znanosti!

za liječenje sifilisa kao što i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tuzemstvu i inozemstvu potvrdjen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uretritis, zystis; kod upale disala akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenuto bolesti liječe se najradikalnije sa

Casile confettis

po K 4·— hutija.

— Jezgrovito liečenje sifilitičnih bolesti i njih posljedica jest **„Jerubin Casile"**, s najboljim uspjehom proti onemoćnosti, spolnoj nesposobnosti, bolesti zglobova, neurasteniji i proti prolievu i spermatoriji, upali mokraće itd. Ciena **Jerubin Casile** K 3·50 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti se na ljekarnu **Lloyd** u Tratu na naslov g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno održanje tajne.

»Casile« liekovi prodavaju se u svim ljekarnama U Puli ljekarne Wassermann, Costantini S. Policarpo i Ulika Pellegrini.

Skladište ljekarna Lloyd, Trst.

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

POZIV

na redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog trgovačkog društva u Kastvu

registrovane zadruge na ograničeno jamčenje

koja će se održavati

dne 19. aprila 1914. u 3 sata po podne u prostorijama Frana Drnjevića u Rubeši broj 47 i broj III.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika o zadnjoj glavnoj skupštini.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Promjena pravila.
5. Slučajnosti.

Odbor.

- Jeftino češko -

PERJE

- - - za krevete - - -

5 kg. novo čišano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čišane „ 18·— „ „ 24·—
kao sneg biele pahuljice čišane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Leben. br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjveli-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjveli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. **Podružnica u Trstu,** via del Lavatoio br. 1, II. kat. — **Telefon br. 2594.** — **Glavna zastupstva:** Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. Osiguranja miraza,
3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijenja.

Zadružna imovina u svim svojinama iznosi . . . . . K 3,013.332·66
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,486.297·56
Isplaćene odštete . . . . . K 5,624.162·96

Sposobni posrednici i akviziteri nameščaju se uz povoljne uvjete.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 16. aprila 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Iziazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stutuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju.

U zadnjim dvjema brojevima ovoga lista bilo je govora o odnošajima na sudovima u našoj Istri, a napose na okružnom sudu u Rovinju, ali uza sve to još nije niti deseti dio iznesenog od onog, što se događja i provadja na spomenutim sudovima, a i na ono, što je bilo iznesenog nisu se pozvani faktori obazrieli, već su se dapače našli tobože povriedjeni, da ih se je naime nepravedno napalo. Tako je n. pr. pred malo vremena, kada je izašao jedan članak u „R. N. L." o poznavanju hrv. jezika sa strane sudaca na okružnom sudu u Rovinju, izjavio jedan od najpozvanijih, da se Hrvati glede toga imadu najmanje tužiti na okružno sudište u Rovinju.

Manjka nam izraza, da uzmognemo okrstiti ovakvu krvavu ironiju naprama našem hrv. narodu u Istri!

Nu ova ironija dotičnog gospodina je razumljiva, jer valjda on smatra, da gospoda savjetnici i suci znadu već po tome hrvatski, kada znadu dvie, tri rieči hrvatski progovoriti, te da onda posve odgovaraju svojoj zadaći, ili kad naime već može biti imenovan sucem istraživateljem za naš hrvatski narod jedan Niemac — Körscher, koji ne znade niti rieči hrvatski i koji će do koji dan suditi i našemu narodu. Na kojem su pako temelju mogli stanoviti faktori dotičnoga suca predložiti i postaviti na mjesto gdje absolutno mora da znade hrvatski.

Drugi sudac istraživatelj na ovom okružnom sudu isto ne znade hrvatski, te tako cieli njihov posao sa našim narodom moraju da obavljaju naši prisiužnici.

Rado bismo znali, koliko bi naš sudac stajao na takovom mjestu i što sve ne bi poduzeli Talijani protiv njega, kad ne bi znao talijanski, dok se eto gospodi Niemcima i Talijanima ništa ne događja; ali zato s druge strane sačuvaj Bože, ako naš prisiužnik zaboravi slučajno napisati gdje dva i ili t. kod talijan. zapisnika, to je već dosta, da je proglašen nesposobnim.

Od 16 sudaca na okružnom sudu, koji znadu podpuno hrvatski jesu samo dvojica.

Samo da čovjek jedanput dodje na raspravu na okružnom sudu u Rovinju, morao bi bježati iz raspravne dvorane, da ne sluša ono mrcvarenje sa našim jezikom.

Stanovita gospoda savjetnici misle, da je za naš narod sve dobro i da za njega nema pravice. U jezikovnom pogledu ti suci ne poznavaju ni zakona ni naredbe, po kojem bi morali, da li stranka zahtjeva ili ne, ili barem tada, kada stranka ne razumije talijanski — uredovati s njome u hrv. jeziku.

Gospoda suci u Motovunu, Poreču, Bujama, Vodnjanu i drugdje učine sa našim čovjekom zapisnik bez ikakve opaske. Na temelju ovog zapisnika učini se obtužnica u tal. jeziku, predsjedatelj je same rasprave, koji ne poznaje hrv. jezika, a pred njim se najedanput nadju obtuženik i svjedoci, koji ne znadu ni rieči talijanski te onda nastane jedna tragikomedija u jezikovnom pogledu.

Takovo postupanje sa našim narodom na spomenutim sudovima odsudjujemo, a s nama isto svaki čovjek, koji u istinu pravedno čuti.

U jeziku, kojega se obtuženik poslužuje, morala bi se vršiti rasprava na I. i II. molbi. U tom jeziku bi se morao voditi zapisnik i proglasiti presuda. To je jedno pravedno pravilo.

Ali na okružnom sudu u Rovinju drže se sasvim drugog reda kod rasprava II. molbe, za pravilo im služi, kako su učinjeni izvodi (dedukcije) od branitelja, a pošto su učinjeni u ogromnom dielu u tal. jeziku, jer se naši odvjetnici u mnogim slučajevima dadu zastupati po tal. odvjetnicima, tako da se presuda mora učiniti u tal. jeziku. Nu bilo je slučajeva, da je naš čovjek zastupao stranku, gdje je bila izrečena presuda u I. molbi u tal. jeziku, ali ovdje je opet vriedilo drugo pravilo, t. j. moralo se je uzprkos gornje iznesene teorije učiniti presudu u talijanskom jeziku.

Eto li divne pravednosti i jednakopravnosti!

Najveća se pako nepravednost nanaša našemu narodu u pogledu porote. Morat će se sa svim silama nastojati, da se uredi ovo pitanje na tom okružnom sudu, jer je u nebo vapijuća krivica, da na ovom okružnom sudu sudi talijanska porota, gdje živi ogromna većina našega naroda.

Kod porotnih rasprava čita se obtužnica hrv. narodnosti najprije obtužnica u talijanskom a poslie tek u hrvatskom jeziku. Više puta je obtužnica dosta velika, a mora se dva puta pročitati. Koliko li se vremena izgubi s tim, koliko li nepotrebnih troškova naraste i koliko li je nepotrebnog truda kod toga? Samo radi toga da se na umjetan način uzdrži uvjerenje, kako se bez tal. jezika nebi moglo proći. Politički obziri su dakle jači, nego li obziri na razborito i pravedno pravosudje.

Ta nesmisao dolazi tako daleko, da se konačno — presuda — najprije u tal. jeziku proglasi, kojega obtuženik ne razumije i poslije se tek to objavi obtuženiku sa par hrvatskih rieči. Obćinstvo dakle prije saznade, radi čega i našto je obtuženik osudjen, nego li on sam!

Da se uklone ove nesnosne jezikovne prilike na ovom okružnom sudu, morali bi nastojati naši odvjetnici, zastupnici i pozvani faktori, da se provede načelo, da se u kaznenim raspravama isključivo sastavljaju zapisnici u onom jeziku, kojim se služe obtuženik i svjedoci, da se u tom jeziku sastavljaju zapisnici o glavnim raspravama, presude i u obće sve riešidbe.

Ova ista načela da vriede za sudbeni dvor I. molbe, kada sudi u civilnim i kaznenim stvarima u II. molbi, da se naime raspravlja u jeziku presude ili odluke I. molbe.

Kušamo odmah istaknuti ovdje, da ako se hoće provesti gornje načelo, moraju biti svi naši ljudi na svom mjestu, da se naime ne dogodi n. pr. slučaj, što se dogodio na okružnom sudu pred kratko vrieme: obtuženik Hrvat, odvjetnik Hrvat, predsjedatelj rasprave Hrvat a ciela rasprava se je vodila u talijanskom jeziku!

O silenju naših ljudi, da govore talijanski na raspravama i kako se divno vode rasprave u hrvatskom jeziku o tome drugi put.

Istarsko učiteljstvo!

Ove godine uredila se plaća državnim činovnicima, podčinovnicima itd. Austrije, dakle i onima Istre. Svratilo se činovnike, podčinovnike itd. u 5 vrsta ili kategorija. U prvu vrstu spadaju oni, koji imadu sve ispite na univerzi, u drugu oni, koji imadu neke ispite na sveučilištu, u treću oni, koji imadu maturu, u četvrtu oni, koji imadu nauke niže gimnazije, gradj. škole i slično, u petu oni, koji su svršili pučku školu. Mjesto 5 vrsta po broju, denominirali su ih po slovima, kao: a, b, c, d, e. Jesu li činovnici, podčinovnici itd. za naroč potrebni? Da. Povisila im se plaća, a narod ne prigovara, dapače javnost bila je za to, da im se plaća pravedno uredi. Ministerijalna jedna naredba glasi, da matura postignuta na učiteljskoj školi je istovrijedna onoj drugih srednjih škola. Dakle učitelji spadaju u kategoriju c). Ali u Istri imadu plaću manju, nego oni kategorije e). Reći će se da one plaća država, koja je bogatija, a ove, naime učitelje, pokrajina, a ta je siromašna. To govore oni veći, siti, a mi gladni pravde a i kruha, mi tražimo istinu. A ta baš nije njima u prilog već učiteljima. I mi smo potrebni kao i činovnici, i mi smo dio naroda, dakle imademo pravo na dolični život. Država daje odnosno vraća već ove godine pokrajini oko 800.000 K da poboljša učiteljima plaće. Predsjednik zemaljskog odbora kaže učiteljskoj deputaciji, da taj iznos ide na odplaćivanje duga učinjenog radi učiteljskih plaća od god. 1908. ovamo. Duga u to ime imade 900.000 K. Drugačije ne ide jer sabor ne funkcionira. A sabor ne radi, jer predsjednik i njegovi pajdaši ne će. I posljedice moramo snašati mi, učitelji, je li to pravedno? Nemaju novaca za potrebne učitelje, ali za nepotrebne stvari imadu. Četiri milijuna kruna troši pokrajina na godinu, a u što? Za pučko školstvo troši od svojega oko 600.000 K, a ta stavka bi morala biti najveća. Ali da, troši se za „karijole" šeljancu, za prkos gimnaziju u Pazinu itd. To mora biti; za to narod ne pitaju; ali kada pitamo mi našu gorko zasluženu plaću, tada nam ti oligarsi vele, „a što će reći narod".

Neka donesu čiste račune o potrošku pokrajine, i onda, ako vidimo, da pokrajina ne može snašati troškova za školstvo, za svoju kulturu, tada sjegurno biti će učitelji prvi, koji će za narod ako treba i gladovati. Ali na način kako je do sada, da su za neke puna korita, a drugi da samo imadu iluziju o blagostanju drugih, ne smije unapried ovako ići. Siguran sam, da će naši zastupnici biti uz nas, jer za pravicu oni su bili uviek. U zadnje vrijeme postavili su se i talijanski kolege na pravedno stanovište. Ne obmanjuje ih činjenica, da će povišicom plaće i slavenski učitelji dobiti svoj dio. I pravo je to, i jedni i drugi moramo živjeti. Oligarstvo i privilegija moraju kod nas prestati. Snašamo jednake terete, pa moramo uživati i jednaka prava.

Istarsko učiteljstvo je započelo borbu za svoja prava. Uz sebe imat će narod i svoje pravedne zahtjeve i uspjet će. Samo napried! Učitelj.

Jugoslaveni!

Na višoj trgovačkoj školi „Revoltelli" u Trstu silom su oduzeli našoj braći najsvetije pravo svakog čovjeka: govoriti u svom materinjem jeziku; oboružana talijanska rulja napala je našu malobrojnu braću, zlostavljala ih; protekla je naša krv u jugoslavenskom Trstu; naša su braća, vaši sinovi u životnoj pogibelji od noćnih napadaja talijanskih razbojnika. Pomozite im ako ste braća, ako ste ljudi!

Trst je grad budućnosti Jugoslavena, u njemu živi 80 hiljada naše braće, Trst je naš i mora ostati naš!

Talijani, ti krvni neprijatelji našeg roda nedaju nam da učimo na svom jeziku, da živimo na svojem tlu, hoće da nas ubiju, radi bi da nas nestane sa naše djedovine. Oni nam ne daju ni pučkih škola, naša su djeca prisiljena da idu u talijanske škole, ne smiju čuti materinske rieči, moraju da postanu izrodi, talijanski janjičari; to sve u ime njihove „kulture".

U Trstu, Istri, na Rijeci tlače nas Talijani; a narodnim žuljevima podižemo škole, ali ni to nam ne dozvoljavaju barbari.

Pri tom ih radu pomažu i njihova braća preko mora, a naša ih vlada još više potiče proti nama, obećajući im talijansko sveučilište u našem Trstu, sveučilište, koje bi postalo kula razbojničke talijanske družbe u boju proti nama Jugoslavenima.

Sada u zadnjem času postalo je još vjerojatnije, da će vlada takav do sada ne čuven kulturni skandal provesti.

Talijansko sveučilište u Trstu bio bi strašan udarac na naš posjed.

Jugoslaveni! Mi u Trstu, na Rijeci i djelomično u Istri nemamo ni pučkih, ni srednjih škola, naši akademičari moraju se potucati po tudjini, zagrebačka univerza je zatvorena velikom dijelu Jugoslavena, jer se ispiti, položeni na njoj u Austriji ne priznaju, a na tršćanskoj višoj trgovačkoj školi „Revoltelli" bije talijanska rulja našu djecu.

Ako u vama još vrije krv naših djedova, ako osjećate i jednu iskru ljubavi za svoju djecu, za svoj jezik, rod i dom, ako ste ljudi, tad ne smijete gledati mirno ta

divljaštva, budite ponosni, trgnite se iz mrtvila, pokažite svijetu da još živite, podignite svoj glas proti talijanskom barbarstvu u Trstu, proti namišljenoj talijanskoj univerzi, proti kršenju naših prava!

Priredjujte protestne skupštine, tražite narodu što se s njim radi i zahtijevajte zadovoljštinu za proljevenu krv u Trstu!

Našim se školskim zahtjevima mora udovoljiti, zagrebačko se sveučilište mora otvoriti svim Jugoslavenima, zahtijevajmo jugoslavensku univerzu u Trstu; a tal janska universza ne smije nikad u Trst.

Jugoslaveni! Talijanskoj provokaciji i silništvu mora biti kraj! Nek usplamti cio slavenski Jug, nek uzdrhću protivnici!

Jugoslavenske djaštvo u Beču.

Pogled po Primorju

Puljsko-Ropinjski kot.

Pozor na izborne listine. Kako smo već javili izložene su izborne listine za svu občinu Pula još cieli ovaj tjedan sve do uključivo 20. t. mj. to je dojdućeg ponedjeljka. Do toga dana mogu se još podnašati reklamacije za ispravak izbornih listina, odnosno za upis u iste, koji nisu u listinama a po zakonu imadu pravo izbora ili za brisanje iz listina onih, koji po zakonu nemaju prava glasa a upisani su u listinam badi za koji izborni kotar.

Posivljemo sve naše, da ove zadnje dane još uporabe na pregledavanje izbornih listina ne samo za sebe, nego neka pogledaju ako je u listinama upisan njihov prijatelj, znanac ili susjed, te ako pronadju kakovu manjkavost neka to najave odboru u Narodnom Domu gdje su za naše izložene sve izborne listine za grad Pulu, pak će izborni odbor dati putem reklamacije ispraviti listine. U Narodnom Domu stoje na službu našim izbornicima za pregled izbornih listina i druge savjete i upute posebni naši ljudi svaki dan u jutro i poslje podne, a tako će biti i nadalje svaki dan sve do svršetka izbora za zemaljski sabor Istre.

Jedna skupština. Na Uskrsni ponedjeljak bila je u dvorani Narodnog Doma jedna neobična skupština: naše vodstvo u Puli i odbor Hrv. Sokola dozvolili su, da jugoslavenska organizacija socijalne demokratske stranke drži skupštinu u dvorani Narodnog Doma. Na tu skupštinu pristupio je do 30 pristaša socijalista rečene skupine i preko stotine našega naroda, premda je s naše strane u utorak bilo rečeno da se ne pristupi na tu skupštinu. Pozvan na tu skupštinu govorio je preko jedan sat vodja jugoslavenskih socijalista g. Albin Kristan, koji je držao jedno lepo predavanje o socijalizmu, koje bi bilo učinilo dobar utisak, da nije to predavanje pokvario akcidentom o borbi za želudac (on je rekao stomak) i onda s pozivom želudcem u borbu za slobodu i druge ideale. Predavao je lepim hrvatskim jezikom, trezno i docirajno kao birokratskim izrazima. Iza njega progovorio je isobdoni socijalist Jelčić, te iznio neke rekriminacije proti jugoslavenskoj organizaciji socijalista u Puli, koje si malo ne služe vodjama tih socijalista na čast, osobito u jezikovnom pogledu. I tu ima izobdoni drug Jelčić pravo, dočim bi kao izobdoni socijalista najbolje učinio da šuti o gresajama, kojima pristi da će i naša stranka doći na red, jer prije svega takova očina nije si malo take vrsne da bi znala i mogla što prijavega iznieti o radu naše stranke, a onda njegovim riečima, koje nisu drugo no banalni „thegeri“, dajemo samo toliko vrednosti što izobdoni drug Jelčić očitno ipak uviek živ! A kolike vrsne radnje o njemu i njegovim riečima, bodi mu dokazom i to, što niemo nikada imjeli niti to hodemo, kako i našto je bio izbačen i ekskomuniciran iz redova socijalista.

Izu Jelčića uzeo je riec socijalist Haramina da odgovori na rekriminacije Jelčićeve, nu mjesto toga stao predikati, koliko je dobra učinio istarskom kmetu na putu iz Pule preko Allure i Marčane u Labin i da bi bio još mnogo više dobra učinio, da ga nije omrežena hrvatska buržoazija u Alluri spriečila u tom dobrotvornom radu. Zato je navalio na hrvatsku stranku, koja je kriva, što istarski kmet trpi i pati, jer neće da dopusti te razni Haramine silom i kopitom nose istarskom kmetu blagoslov i blagostanje.

Radi tih lažnih navala i prostih izraza skupština mu nije dala svršiti govor već je morao za ogorčene prosvjede skupštinara prestati, te je uzeo u obranu jugoslavensku skupinu socijalista u Puli njihov vodja Kristan i zamjerio Jelčiću, što kao socijalista iznaša u jednoj javnoj skupštini i pred gradjanskim strankama interne stvari socijalista; to da spada pred sud stranke a ne pred javnu skupštinu.

Iza njega htio mu odgovorit Jelčić, ali predsjednik mu nije htio dozvolit, a kad su to zahtijevali skupštinari, predsjednik Dozet, koji je bio imenovan predsjednikom te skupštine jedino po miloeti prisutnih hrvatskih slušatelja te nisu htjeli socijalistima kao većina uzeti predsjednički buresu, jednostavno je zaključio skupštinu, što mu ali nije uspjelo, jer su skupštinari aklamirali novog predsjednika g. Stihovića, a Dozetu pokazali put sa predsjedničke stolice. Predsjednik Stihović podielio je riec g. dru M. Laginji, koji je burno pozdravljen konstatirao nelipi akcidom Ivbina Kristana o obesbiedjenju želudca (po Kristanu stomaka) i tek onda o razvitku mozga (uma) i oplemenjenju duše i srca. Na objede Haramine odgovorio je, kako je on kao izučeni pravnik podne služiti kod jedne občine u Istri, samo da narodu što više pomogne i može se pohvaliti, da je ta najveća občina u Istri jedna od najbolje uredjenih i obskrbljenih sestama i pitkom vodom. Istina je, da naš jadan kmet po raznim stranama Istre mora po više sati hoda ići tražiti pitke vode za sebe i svoje blago, ali to se dogadja u svim onim občinama, kojima upravljaju Talijani, kojih uprave navlaš zapuštaju našega kmeta po selima, da ga tako osiromašena i potrebna lakše drže u svojoj vlasti. Nakon što je još u svoju obranu progovorio par riečih Jelčić, predsjednik Stihović zaključio je skupštinu burnim odobravljenjem prisutnih. Za vrieme predsjednikovanja Stihovića, jugoslavenski drugovi malo po malo se izgubili sa skupštine.

o

Na uskrsni ponedjeljak bilo je prvi put što su se jugoslavenskoj grupi socijalno-demokratske stranke u Puli otvorila vrata našeg Narodnog Doma, a valjda za nadalji put. Naše vodstvo u Puli dozvolilo je jugoslavenskim socijalistima dvoranu Nar. Doma kao pokus u nadi, da će sinovi naše krvi i jezika pružiti nam dosielom te kod predstojećih izbora slobno s nama moći istupiti u borbu proti našem stoljetnom bezdušnom tlačitelju, koj bez milosrdja ne štedi ni nas ni njih; ali nadanja je to očekivalo naše vodstvo. Kad smo velikodušno dopustili da se naselju, onda stadoše zipati na naše vodstvo i stranku prostačke lasi i da bude pisca još bolje, nisu ti obadni drugovi pronašli kod sebe ni toliko pristojnosti i uljudnosti, da bi zahvalili upravi Narodnog Doma na ustupljenoj dvorani. Nama, da rečemo istinu, taj dogadjaj je bio vrlo drag, jer smo bili protivni, da se takvim ljudima ide na ruku, koji ne mogu skriti svakojake pogrde i uvrede svagdje gdjegod mogu a i naše stranke niemo htjeli privoliti, da ta društva strahovitih socijalista ide pristaše tražiti u Narodnom Domu medju našim narodom time, da navaljuje lažima na naše prvake i naše narodne ustanove. Zadovoljni smo, što su se naše slutnje obistinile, jer do sada i tim obajalcima kao demokrate i nacionalne nisu ostali za uviek zatvorena vrata Narodnog Doma.

Talijanski kandidati za Pulu. Za predstojeće izbore zastupnika za sabor Istre talijanska stranka ili bolje istarska kamorra nije još službeno proglasila sve svoje kandidate za svoje izborne kotare a tako ni za grad Pulu. Do sada je za grad Pulu službeno proglasila kandidata za občinu kuriju u osobi puljskog učitelja Corenich-a (Korenića i zvučno romansko ime) i za drugi gradski kotar u osobi profesora talijanske gimnazije u Puli Carvin-a (cresko dite). Da su i jedan i drugi od onih najzagriženijih Talijana, dokazuje njihovo porijelo.

Drugi gradski kotar Pule zastupao je do sada dr. Albanese, a u občoj kuriji Pule; kandidirao je prošle godine dr. Devescovi, koji je pomoću hrvatskih glasova propao proti socijalistu Lirussi u.

Za prvi izborni kotar grada Pule, kog je do sada zastupao slavni vodja kamorra dr. Rizzi, još nisu proglasili službenog kandidata te ga još traže, jer bi reć da nisu zadovoljni s Rizzi em radi njegove velike austrijanštine zbog koje napušta ideale kamorre i talijanske i materijalne.

U trećem kotaru grada Pule, kog je do sada zastupao naš čovjek g. Stihović i koj je kompromisom nama dodielien, postavit će kamora kandidatom svoja „vrstena“ slora Kvirina Fabbro, koji da će radi svoje stancije imati najviše uspjeha u tom kotaru proti našem kandidatu. Kako se vidi kamora za ovaj naš kotar bira nekakve lekapjatine; prije dvie godine dalmatinskog renegata Antičevića, a sada posjednika Furiana Kvirina Fabbro, kojega gospodja je Njemica (bečanka), te ga se često vidja u službenim i njemačkim krugovima. Službeno još nije razglašen.

Banjole. S obzirom na veliku zabavu, koju priredjuje naša Čitaonica dne 19. t. mj. najuljudnije se ovime još jednom poziva sva okolišna rodoljubna i prijateljska društva i sve sumišljenike, da nas taj dan svakako u što većem broju posjete. Zabave će u ovome romantičnom mjestu svaki u obilju naći slušajući uz to milozvuke naših tamburaša i vrlih glasbara iz Medulina. Sroj su već dolazak javno najavijestili i tamburaši iz Premanture, a sigurno će se ovima pridružiti i sokolska fanfara iz Pule. Budući da sva ta društva dolaze iz raznih strana, zaželjano je, da jedno prieka drugo nedaleko sela na „Kamiku“ kod mlina i da se tako sakupljena uputе put Čitaonice, koja već ovima unapred srdačno kliče: Dobro došli!

Hrvatska Čitaonica u Premanturi sa svojim Tamburaškim Odjekom priredjuje prigodom velike zabave Hrvatske Čitaonice u Banjolam u nedjelju dne 19. travnja iduć u Banjole. Pozivaju se svi članovi i ostali rodoljubi, da pohrlimo uz cilik naše tamburice složno i skupno sunogobrojni u pohode hrabi u Banjole.

Odlazak iz Premanture u 1 i pol po podne.

Sa revinjskog suda. Nema dies sine linea. One što se na tom blatenom sudištu dogadja prokorodaje već svaku mjeru. Komisija za kvalifikovanje sudbenih i sudačkih činovnika na okružnom sudu u Rovinju svršila je ovih dana svoj posao. Predsjednik je bio vit. Covaz a referent savjetnik Devetach. Kvalifikacije su bile pismeno uručene zainteresiranima. Jedan slučaj zaslužuje osobitu pažnju a donosimo ga, ima kako smo ga saznali sa najkompetentnije strane.

Na revinjskom je sudištu od pet sedmica namješten jedan mladi vjestbenik hrvatske narodnosti. Najgora je ocjena koja se može dobiti nedostatan. Tko takovu kvalifikaciju dobije, taj je naravno u svom položaju likvidiran i ne prestaje mu drugo nego da ostavi službu, jer mu se s tim dava consilium abeundi. — Ne treba tek tumačiti od takovih posljedica može da bude takova kvalifikacija za mlada čovjeka, koji svoju službu počimlje i koji se kao početnik, ma koliko inteligentan i spreman bio, ne može odmah kroz prve mjesece svoje službeniti da orientiri. Lošćno je dakle, da savjestna komisija mora da dobro promisli prije nego zapečati budućnost jednom mladom čovjeku. Ali prama Hrvatima ne treba biti ni savjestan ni duševan. Njima je navlašten rat do istrage. Onog mladog prisiušnika, koji je kako rekosmo pet tjedana vježbenik, koji nota bene nije nikada došao u dotičaj sa nijednim članom spomenute komisije, dobio je nedostatnu kvalifikaciju i mora zahvaliti energičnoj intervenciji, ako je ta kvalifikacija brisana i on ostao, kako je to i u redu, za ovaj put bez kvalifikacije.

Vlasi nam se ježe, čujuć ovakove vlesti. Zar mržnja na Hrvate tako daleko dolazi, da se prama njima ne može da upotrebi ni najprimitivnija pravednost u hramu Pravde?!

Donosimo ovu stvar pozvanim faktorima do znanja, da uzmognu poduzeti korake, koji će slatkog g. Covaza i njegove pomagače privesti k duševnosti i savjestnosti a nada sve pravednosti i prama Hrvatima.

Za Družbu. Prigodom krštenja Nade-Antice-Josipe Bačić sabralo se za Družbu K 9·—.

Voloski kotar

Poziv na godišnju glavnu skupštinu podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda u Danama (kraj Vodica), koju će se obdržavati u Danami dne 19. t. mj. sa običnim dnevnim redom.

Ovim se putem najuljudnije pozivlje sve članove i prijatelje naše miljenice Družbe, da se u što većem broju odazovu. Darove prima se sa zahvalnošću. Odbor.

Pazinski kotar

Iz Čepića primamo pod naslovom „Tudjinska bjesnoća kao naravska posljedica naše gnjiloće“:

U Čepiću učiteljuje već dugi niz godina g. N. N. Od god. 1905. on je i zastupnikom u občinskoj upravi, koja se tu da pretvorila iz „Amministrazione comunale di Ceppich (Felicia)“ u „Obć. upr. Viećе Čepić“. Krnjeli Fermegli, Talijani Monti, te neki ljuti, okorjeli i u sve tančine izmuštrani šarenjaci podupirali su i nastavljaju proti tomu nastavniku stupice svake vrsti i tužbe na niže i srednje i — visoke instance. Načelnik plominski, poznati talijanaš i miljunaš letí onomadne do jedne visoko položene osobe, da joj „preporuči“ tog nastavnika; a neka četiri Hrvata opeta nastoje na razne načine, da zakrile i obesbiede prije spomenute tudjinske nametnike, kakovima nemá na daleko para. Naravska je po tomé stvar, da oni proti tim nametnicima ne će ni pisnuti, dok se gleda tog nastavnika znadu i nepovoljno izraziti. Čudnovato je to i misteriozno a na žalost gorka istina.

Ta sramota treba jednom da već prestane. Čemu onda sva naša narodna borba, žrtve i trudi ako se još i od naših narodnih ljudi stiti i podiže naše najljuće narodne neprijatelje. Što će suditi narod? Zar da se ga prisili te digne kamen na brata svoga? Fermegli, Monti i drugi šarenjaci jednaki su nam narodni neprijatelji, pak treba s tim ljudima obračunati složno, da ne varaju i zavadjaju naš puk. Kad se radi o koristi narodne stvari, nema tu kumstva ni prijateljstva, za kojih volju da se zaštiti ili pokrije ljute krvopije i janjičare našega naroda.

Koparski kotar

Iz Buzeta. U nedjelju dne 19. t. mj. u 7 sati na večer, sprema nam naš svdjesni orkestar koncert. Imali smo već

prilike, da čujemo. Uživali smo dosta u lijepoj milo zvučnoj glazbi, a sam nam je orkestar uvijek dao više nego smo mi sami očekivali. Sve je bilo zadovoljno i želilo, neš se takovo što često opetuje.

Ovaj će koncerat biti svakako zanimiviji i zabavniji no ijedan do sada. To nam obećaje izvježbanost članova orkestra te biran program. No svakog će svakako najljepše iznenaditi dobrovoljni odziv za sudjelovanje sa strane braće Slovenaca iz Ljubljane. Dolazi širom cijele slovenske domovine veoma dobro poznat i vidjen kvartet koji će preuzeti vokalni dio koncerta sa veoma biranim i obsirnim programom. Uspjeh koji je taj kvartet polučio ne samo u Ljubljani već po svim važnim mjestima Slovenije jamči nam, da će svako biti zadovoljan uživajuć u lijepoj pjesmi iz dobrih i vještih grla. Prvi je to put što se je pomenuti kvartet požrtvovno odazvao, da dodje u naše krajeve a pitanje je kada će se opeta pružiti prilika da nas posjete takove vrstne sile. Zato neka niko ne propusti u nedjelju zgode, neka dodje na koncerat sam će uživati a gostovima iskazat će čast koja ih ide. Zabavni odbor pobrinuo se je takodjer za one, koji žele plesati te odredio iza izcrpljenog programa ples kod kojeg će svirati orkestar. Upozorujemo i na to, da će kvartet u nedjelju prigodom velike sv. mise u Buzetu pjevati poznatu krasnu misu „K Tebi srca....!

Do vidova u nedjelju!

Poziv na zabavnu večer, koju će obdržavati orkestralni odsiek glazbenog društva Sokol u Buzetu uz blagohotno sudjelovanje vrsnog i poznatog ljubljanskog kvarteta u nedjelju dne 19. travnja 1914. Istog će dana prije podne prigodom velike mise pjevati u župnoj crkvi u Buzetu spomenuti kvartet poznatu zanosnu Nedvedovu misu „K Tebi srca...". Početak zabave točno u 7 i pol uveče u dvorani „Narodnog Doma" u Buzetu. Raspored: I. Dio: 1. Čitalani: Pjesma Wally iz opere „Wally"; svira orkestar. 2. a) E. Adamič: Vasovalec, b) A. Hajdrih: Cerkvica, c) V. Novak: Sanak spava, pjeva kvartet. 3. Wagner: Zvijezda večernjica iz opere „Tannhäuser", bariton solo, pjeva g. R. Mate. 4. Mascagni: „Siciliana" iz opere „Cavalleria rusticana", svira orkestar. 5. a) A. Förster: Razbita čaša, b) A. Hajdrih: Nisem Nemec, c) V. Mirk: Na trgu, pjeva kvartet. 6. Offenbach: Barcarola, violin-duett sa pratnjom glasovira. Odmor. II. Dio. 7. Webster: Cakewalk, svira orkestar. 8. a) A. Svehor: Nočna rosa, b) I. Prelovec: Jaz bi rad rudečih rož, c) G. Ipavic: Vse mine, pjeva kvartet. 9. O. Dev: Snjeguljica, tenor solo, pjeva g. M. Simončič. 10. a) B. Ipavic: Prošnja, b) G. Ipavic: Danici, c) S. Stegnar: Oblaku, d) A. Hajdrih: Lastovki v slovo, pjeva kvartet. 11. Mascagni: Intermezzo sinfonico iz opere „Cavalleria rusticana", svira orkestar. Iza koncerta ples. Ulaznina koncertu: Prva dva reda stolica: K 1·60, ostala sjedala K 1·—, stojanje u dvorani 60 para, na galeriji 50 para. Pošto je čisti dobitak namijenjen Glazbenom društvu „Sokol" u Buzetu te nasoj prekoristnoj družbi Sv. Ćirila i Metoda, dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću. Uljudno poziva zabavni odbor.

Razne primorske viesti

Rodoljubni dar za Uskre. General Marko pl. Cerijen darovao je kao dar za Uskrs Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru 1000 kruna i Hrvatskoj Narodnoj Straži 1000 kruna.

Bog poživi plemenitog junaka rodoljuba, koji je tim plemenitim darom otro mnogu suzu žalostnicu nasoj mladeži, vapećoj za školom. Ugledali se i drugi mogućnici u plemeniti čin ovog rodoljuba.

Sastanak ministara u Opatiji. Dne 14. t. mj. došli su u našu Opatiju austrijski ministar izvanjskih posala Berchtold i talijanski Di San Giuliano na po govor o vanjskoj politici jedne i druge države. Oba ministra došla su u pratnji svojih činovnika u ministarstvu te poslanika jedne i druge države na obim dvorovima. Izmedju drugih pozdravio je talijanskog ministra u Opatiji i načelnik obćine Volosko Opatija dr. Stanger u hrvatskom jeziku, naglasiv, da gä pozdravlja u ime hrvatske obćine kao državnika velike Italije u sredini hrvatskog naroda i na hrvatskom ozemlju. Dr. Stanger zaključio je svoj pozdrav talijanskim jezikom, zaželiv mi sretan boravak u krasnoj našoj Rivieri.

Taj hrvatski pozdrav dra Stangera razljutio je ovdašnje Talijane zavinutih nosova, te psuju i grde dra Stangera što se je „drznuo" prvog predstavnika njihove Nacije pozdraviti hrvatski i porugljivo svjetuju Di San Giuliano, da nauči hrvatski, ako će u buduće dolaziti u Austriju. (Kad bude htjeo doći u Austriju i u naše krajeve, znanje hrvatskog jezika bilo bi mu samo od koristi, a naši Talijani neka samo preziru hrvatski jezik; doći će već vrieme, kad će željno učit naš jezik, ali da ne bude prekasno).

Tomu sastanku podaju veliku političku važnost, a konferencije u Opatiji da će trajati cieli ovaj tjedan.

U zadnji čas nam telefoniraju iz Opatije, da se na zgradi, gdje se vode konferencije izmedju ministara pored austrijske i talijanske zastave vije takodjer velika hrvatska zastava, koja se vijala takodjer za pozdrava volosko opatijsko, načelnika dra Stangera.

Novačenje u Istri. Ove godine obavit će se novačenje po svoj Istri u ove dane: Krk 22. i 23. aprila; Mali Lošinj 27. i 28. aprila; Cres 30. aprila; Volosko 2., 4., 5. i 6. maja; Buje 8. i 9. maja; Poreč 11. i 12. maja; Škofije 14. maja; Kopar 16., 18., 19. i 20. maja; Piran 22., 23. i 25. maja; Podgrad 26., 26. i 27. maja; Rovinj 27. maja; Labin 29. i 30. maja; Buzet 28., 29. i 30. maja; Pazin 2., 3., 4. i 5. junija; Motovun 8., 9. i 10. junija; Vodnjan 12., 13. i 15. Junija; Pula 16., 17., 18. i 20. junija.

Odakle talijanskom društvu „Lega Nazionale" onoliko novčine? Mi i mnogi naši rodoljubi s nama razbijali smo si često puta glavu radi pitanja, odakle talijanskom raznarodujućem društvu „Lega Nazionale" toliko novca, da „a upravo rasipje na pune pregršti. Čudili smo se i snebivali, kako mogu malena naša sela i mjesta u Istri i Dalmaciji doprinesati za „Legu" upravo ogromne svote od 2 do 15.000 K i više i to na jedan put.

Više se je puta isticalo u ovom listu, kako nije moguće, da bi šaka talijanaša i odpadnika žrtvovala sama tolike svote novca za „Legu", kako te velike svote mora da dolaze bilo odkuda izvana itd. itd.; ali to bijahu samo utemeljena nagađivanja i logični zaključci, ali stalnih, pozitivnih dokaza za to nismo imali.

Sad smo napokon došli i do tih dokaza i to do pozitivnih dokaza, da dobiva „Lega" i njezine podružnice širom Istre i Dalmacije ogromne svote novaca iz vana i to baš iz kraljevine Italije, kako se je to slutilo i predmjevalo: Te ogromne svote dolaze „Legi" iz Italije od zloglasnog iredentskog društva „Dante Alighieri", da širi i promiče talijanstvo izvan kraljevine Italije. Odbor društva „Dante Alighieri" poziviše upravo sada veoma živo svoje pristaše i prijatelje na sakupljanje dobrovoljnih prinosa u „društvene" svrhe t. j. za potalijančenje naše djece u južnim slavenskim pokrajinama. Najvidjenije novine u Italiji „Corriere della Sera" itd. pozivlju narod na sakupljanje novca i vele otvoreno: „Naša vlada mora uviek budnim okom paziti na sudbinu Talijana u inozemstvu, a uz vladu naše udruženje „Dante Alighieri" i ravnije i dalje i slobodnije od vlade same, mora da čuva naše interese preko mora i da širi talijanstvo preko granica". I na taj poziv živo se odazivlju Talijani listom. Sam „Coriere della Sera" dao je 10.000 lira, a prvi je dan sakupio odmah preko 80.000 lira. Jedna sama štedionica „La Cassa di Risparimio delle provincie lombarde" podarila je 50.000 lira. Mi strepimo pred tom novčanom silom, mi Hrvati osobito u Istri, jer će „Lega Nazionale za Istru" dobiti najveći dio toga novca. Talijani upriješe sve sile protiv Istre. Potlačena Istra potlačena je Rieka i Trst. To i „Družba" sasvim dobro znade, pojmi, pa je zato svoje škole podigla gdjegod je do sada mogla. Nije te škole otvorila, da iznarodi Talijane, već da spasi Hrvate i Slovence, kojih tamo imade. Naša Družba jednako spasava i Hrvate i Slovence sve u korist hrvatske misli i jugoslavenstva. Priskočite joj u pomoć braćo, jer ako izgubimo hrvatsku Istru, mi smo izgubili i Rieku a nismo očuvali ni Slovenca ni Hrvata u Trstu. Kad će u Trst dolaziti osviešćeni ljudi iz „pozadja" trećanskoga, neće se više talijanski redovi jačati mladom snagom naše krvi. Poduprimo dakle svi složno našu Družbu, a da uzmogne spasiti bar ono naše krvi, što se još spasiti dade.

Ludjak koji je pojeo jetra svoga oca. U nekom selu blizu Motovuna imao se je oženiti 50 godišnji kmet imenom Oklen. Bio je udovac i imao tri sina, dočim je njegova nevjesta bila mnogo mladja od njega. Par dana pred ženitbom stari je Oklen iznenada izginuo. Dva mjeseca kasnije je neki čovjek prijavio oružništvu, da je vidio, kako su u Oklenovom dvorištu psi igrali sa čovječjom lubanjom. Oružništvo je tu lubanju odmah zaplienilo, te se je kasnije doznalo, da je ta lubanja glava izginulog Oklena. Doznalo se je takodjer, da su bili Oklenovi sinovi protivni očevoj ženitbi i napokon je najmladji sin pok. Oklena imenom Mihovil priznao, da je ubio oca, razrezao ga i pojeo njegova jetra. Psihijatri su pak konstatirali, da je Mihovil Oklen slaboumen, usljed čega ga je sud dao zatvoriti u ludnicu sv. Daniela u Furlaniji, kamo je prištojan.

Glede trupla umorenog oca je Mihovil Oklen tvrdio, da ga je zakopao daleko na polju, a da su najbrže psi nanjušili mjesto gdje je bilo zakopano, odkopali ga i oglodali kosti. Iza kako je već bio 18 mjeseci u ludnici, posrećilo se je Mihi Oklenu da pobjegne. Vratio se je u Istru i našao zarade u nekom kamenolomu, a da ga nije nitko prepoznao. Pred nekoliko dana išao je Miha Oklen s vozom po cesti blizu Motovuna i tamo slučajno s vozom povalio na tla nekoga kmeta i bio usljed toga aretiran. Tek u zatvoru su ga spoznali za Mihovila Oklena i tada je oblast odredila dati ga opet u ludnicu pri Sv. Danielu. Iz Trsta došao je po njega u Motovun jedan bolničar za ludjake, koji ga je odveo u Trst, gdje su ga smjestili u bolnicu ludih na opažanje, odakle će gä odpremiti u spomenutu bolnicu.

Franina i Jurina

Fr. Ča da polazi kanfanarski kronpalo do vrha Učke?

Jur. Dragi ti, ter ni vridan ni po ravnoj cesti hodit.

Fr. A la ga je dobri Bog grdo kaštiga!

Jur. Vero kako je merita.

*

Fr. Volosko-opatijski ćućalitri da se veselo nekoj vitoriji.

Jur. Ča znaš da ono, kade oni neki naši prodanci, ter Nemci i Talijani našemu narodu grob kopaju.

Fr. Bi reć, ma neka paze, da sami ništar ne padu.

Priposlano*).

Besimenom dopisniku „Puč. Prijatelja".

„Pučki Prijatelj" od 19. ožujka o. g. donio je u članku „nek se bistri" medju ostalim i ovo: „U ostalom ne stojimo tako daleko, a da ne bismo mogli štogod čuti i vidjeti. Mladji obćedržavljeni učitelji tvrde, da su u tajničkim knjigama vidjeli kakvih 400 članova učitelja, pak da ih je taj broj potaknuo, da se i sami učlane."

*) Za članke pod gornjim naslovom ne preuzimlje uredničtvo nikakve odgovornosti

Za izbore u Istri

izdala je **tiskara Laginja i drug. u Puli** zgodno sastavljenu knjižicu na 88 stranica:

Izborni zakon za sabor Istre

pučkim načinom protumačen i dvije velike

Zemljovidne karte Istre

jednu za izbor obćenitog razreda, a drugu za izbor vanjskih obćina i gradova. Pojedini srezovi su na obim kartama u 7 boja jasno razdieljeni.

Obe zemljovidne karte sa knjižicom stoje K. 2·–, a može se naručiti i sama knjižica (K 1·–) ili pako same zemljovidne karte (K 1·–) franko, ako se novac unapred dostavi.

Listine za reklamacije

mogu se dobiti u našoj tiskari.

„Kakvu sve agitaciju poduzimlju stanovita gospoda za „Narodnu Prosvjetu", ne marimo ispitivati, al „odbor od 6 lica u Kastvu" bi već sam po sebi mogao dostatno imponirati, te ne bi trebalo ljude hvatati po putevima, strašiti s izpitima i varati brojkama."

Ako se već to iznaša na vidjelo, bilo bi možda bolje, da se navedu imena te stanovite gospode, jer nije pravo, da radi pojedinaca trpe cijela društva ili staleži. Čudno je ipak to, da g. dopisnik „Pučkog Prijatelja" doznaje, što odaljeni čine, a nezna, kakvim se sredstvima služe osobe iz njegovog kola. Poznato nam je već kakvih 5 mjeseci, da je gosp. Marko Zlatić, nadučitelj u Trvižu, (i valjda član „Hrvatske Škole") rekao jednom mladjem učitelju, koga je i kao učit. abitur. nagovarao da pristupi u isto društvo. Dodao je dapače, da će jednom članu (ime izpuštamo) ispitnog povjerenstva o stvari pismti. Ustreba li, moći će se to i posvjedočiti.

Ako je tko u tajničkim knjigama vidio kakvih 400 članova, bilo je to valjda u tajnikovom stanu, jer je dotična knjiga (imenik) dosta omašna, pa se ne da u džepu okolo nositi. Gospodinu dopisniku imenovanog članka poslužit ćemo, ako ustreba imenima dotičnih mladjih kolega, koji su bili kod tajnika prije nego su se učlanili, pade vidimo, hoće li ono potvrdili.

Što se hvatanja ljudi po putevima tiče, držimo se onih, koji su u svoje vrijeme pozivali, da kad se učitelji sastanu, nek se popitaju, jesu li platili društvenu članarinu. — Nikomu nismo slali niti ćemo slati naše glasilo badava, da mu možemo kašnje reći, da će valjda stupiti u naše društvo jer prima novinu, kao što čine oni, kojima nije stalo do što većeg broja članova.

Upozorujemo kolegice i kolege, da ne nasjedaju nedostojnoj agitaciji, pa došla ona s koje mu drago strane.

Šlum, 15. travnja 1914.

J. Strotić, učitelj,
tajnik „Narodne Prosvjete".

Poziv

Izvanredna glavna skupština društva za štednju i zajmove u Pomeru obdržavat će se dne 19. aprila 1914. u 4 s. po podne u dosadanjim društvenim prostorijama u Pomeru sa sliedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Promjena § 21. društvenih pravila.
2. Proširenje djelokruga na por. občinu Premantura.
3. Izbor jednog člana u upravni odbor.
4. Izbor računara i novih prostorija.
5. Eventualija.

Pomer, dne 13. aprila 1914.

Odbor.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Napredak znanosti!
za liječenje sifilisa kao što i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tuzemstvu i inozemstvu potvrdjen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uretritis, zyatis; kod upale disala akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenute bolesti liečo se najradikalnije sa

Casile confettis
po K 4·— butija.

Jezgrovito liečenje sifilitičnih bolesti i njih posljedica jest **„Jorubin Casile"**, s najboljim uspjehom proti onemogloisti, spolnoj nesposobnosti, bolesti zglobova, neurastenijji i proti prolievu i spermatoriji, upali mokraće itd. Cieua **Jorubin Casile** K 3·50 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti se na ljekarnu **Lloyd** u Trstu na naslov g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno održanje tajne.

»Casile« liekovi prodavaju se u svim ljekarnama U Puli ljekarne Wassermann, Costantini S. Policarpo i Ulika Pellegrini.

Skladište ljekarna Lloyd, Trst.

Na
obročno isplaćivanje
Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje
najnovije vrsti, engleska i becka moda.

Nepromočivi ogrtači
za
gospodu i gospodje
ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene
i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch
ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

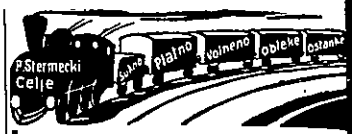

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajerska)
br. 314.
Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Širite „Našu Slogu".

- Jeftino česko -
PERJE
za krevete
5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
bielo pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bielo pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—
Razašilje se franko pouzećem.
Zamjenjuje se i prima natrag na naknadu tovar. troškova.
BENEDIKT SACHSEL, Lobeo. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE
POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. iz. i Via Diana Br. 2.

Najbolji izvor!

Jeftino perje za postelje!
1 kg sivo, dobro očišćeno 1 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusnjetlo 2·60 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; najfinije perje pahuljice 12 K.
Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krevefi iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šarog nankinga. 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini jastuci po 3·50, 4·, 5·, 6 i 8 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 24, 14·50, 17·50, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, po široki 4·50, 5·50, 6·70 K. Podperine od šare prutene tkanine 180 cm duge, 110 cm široke 10·50 i 14·50 K. — Razašilje se pouzećem počam od 10 K franko. Roba se zamjenjuje ili novcima natrag franko; ako se ne dopade vrati se novca. — Cjenici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 782, Češka.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.
Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.
Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.
Rieka - Opatija - Bali - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjveli-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.
Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjveli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.
Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.
Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristefero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.
ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4½%
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.

„CROATIA"
osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.
Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. — Telefon br. 2594. — Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.
Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:
I. Na ljudski život:
1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. Osiguranje miraza,
3. Osiguranja životnih renta;
II. Protiv šteta od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućtva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);
III. Staklenih ploča protiv razbijanja.
Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . . K 9,013.332·66
Godišnji pribod premije s pristojbama . . . . . K 1,486.297·56
Isplaćene odštete . . . . . K 5,624.182·96
Sposobni posrednici i akvisiteri nastojanja se za povoljne uvjete.
Povjerenik za Pulu i okolicu: Ante Iakra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 23. aprila 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodno: ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pismai predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Rakulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Poziv

na II. glavnu godišnju skupštinu **Narodne Zajednice za Istru**, koja će se obdržavati u nedjelju, dne 3. maja 1914. u 4 sata poslije podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Voloskom sa slije dećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvještaj odbora o godišnjem društvenom djelovanju.
3. Izvještaj pregledatelja računa.
4. Izbor 10 članova Centralnog odbora.
5. Izbor 6 zamjenika Centralnog odbora.
6. Izbor 3 pregledatelja računa.
7. Eventualija.

Opaska: Prema § 15. društv. Pravila ima pravo svaki član N. Z. z. I. na glavnoj skupštini raspravljati i glasovati, ali birati mogu jedino: a) članovi C. O.; b) odsalnici mjesnih podružnica i c) pregledatelji računa.

Centralni odbor Nar. Zajednice za Istru

u Voloskom-Opatiji, dne 18. aprila 1914.

Predsjednik: Dr. **Poščić.** Tajnik: **Prof. I. Ivančić.**

Izbori za zemaljski sabor Istre.

Zemaljski sabori zemalja i krunovina zastupanih u carevinskom vieću nemaju kakove samostilne vriednosti ni po svom ustrojstvu ni po djelokrugu, koji je dodielien tim saborima. Ti sabori riešavaju samo ono malo posala, što spadaju u onu tiesnu t. zv. autonomiju pojedinih pokrajina. Radi tog uskog djelokruga zemaljskih saborā Austrije, prodju redovito i izbori za te sabore neopaženi, a da ne pobude nikakovog zanimanja u vanjskom svietu sploh a većinom i u granicama monarhije, spominjuć te izbore jedino kao neku vrst kronike. Tako su do sada prolazili i obavljali se i izbori za zemaljski sabor Istre.

Izbori od ove godine za zemaljski sabor Istre pobudjuju i izvan granica ove monarhije veliko zanimanje te o tom pišu na dugo i široko velike i uvažene vanjske novine, kao francoske, talijanske i njemačke, o tim izborima raspravljaju čak dva prva činovnika Austrije i Italije, ministri izvanjskih poslova spomenutih država grof Berchtold i markiz Di San Giuliano na sastanku u Opatiji.

Uzroke, zbog kojih su ovogodišnji izbori za zemaljski sabor Istre važni i kojima se bave novine izvan granica austro-ugarske monarhije, spomenuli smo već na kratko a navadja je i vrlo uvaženi francuski list „Eco de Paris" baš onako, kako smo to naveli već i mi povodom razpisa izbora u članku „Raspust istarskog sabora". Spomenuti list u članku pod naslovom „Medju saveznicima" piše o sakupljanju novaca u kraljevini Italiji i subakribciji od 200.000 franaka za protuslavensku kampanju u Austriji osobito za ljetošnje zemaljske izbore u Istri. Taj list piše, da su Talijani u kraljevivi začeli po svoj zemlji posebno živu akciju za pomoć Talijanima Istre, obzirom na činjenicu, da istarskim Talijanima ne stoje više na raspolaganje bogate blagajne puljske obćine, iz kojih su prije na stotine tisuća kruna uzimali za svoje izborne fondo. Od god. 1911. ojačao se je slavenski elemenat u Primorju tako, da ugrožava budućnost Talijana u Puli i drugim istarskim gradovima. Na koncu konstatira taj list, da se osobito industrijalni i financijalni krugovi jako zanimaju za tu podpornu akciju u prilog „nespašene" braće u Austriji. Tako potvrdjuje i taj ugledni francuski list našu tvrdnju, iznešenu u br. 6. našega lista od ove godine, da su Talijani iz kraljevine stavili na raspolaganje istarskim Talijanima za predstojeće zemaljske izbore pol milijuna lira. Kako se vidi iz toga, kao što je kod svakih izbora kod Talijana u Istri igrao najveću ulogu novac za kupovanje i podkupljivanje izbornika, tako će tu ulogu igrati i ovog puta novac. To dokazuje ponovno, da Talijani u Istri nisu nikada dobili većinu svojih mandata brojem i svješću svoje mase, jer su uviek u velikoj manjini prema slavenskom pučanstvu Istre, nego je novac bio onaj faktor, koji Talijane u Istri drži na vlasti i vanjskom svietu prikazuje talijansku većinu u Istri skovanu takovim umjetnim i nepoštenim načinom.

Za ove izbore Talijani Istre pak napreču sve sile i upotriebit će sva i najgora sredstva ne samo da izadju iz predstojećih izbora u onolikom broju kao i do sada, nego će nastojat da izadju u još većem broju, to jest, da nam otmu koji kotar. Talijani Istre naime dobro znadu, da se ovakvo abnormalno, nepravedno stanje u Istri ne može više trpiti niti održati, pak su zaslipili državne oblasti, da će iz novih izbora za zemaljski sabor Istre izaći pobjedonosni i u većem broju, pak tako prikazati svietu, da je sasma prirodna vlast i nadmoć talijanske stranke nad faktičnom većinom slavenskog pučanstva. Da to postignu, obratili su se braći u kraljevini Italiji za pomoć, te su tako za ove izbore zainteresovali sve javno mnienje u kraljevini Italiji, odakle im dolazi eto ogromna materijalna pomoć u svoti od pol milijuna lira. Nu sve to još nije dosta, pak su ovdješnji Talijani putem javnoga mnienja u kraljevini Italiji prisilili službenu vladu kraljevine Italije, da kod Italiju, vladu kraljevine Italije, da kod austrijske vlade posreduje makar presijom, u korist Talijana austrijsko-ilirskog Primorja. U tu svrhu, kao naručen, došao im je u prilog i sgodan čas sastanak talijanskog ministra izvanjskih posala markiza Di San Giuliana sa austrijskim ministrom izvanjskih posala grofom Berchtoldom u Opatiji. I u istinu talijanski ministar Di San Giuliano raspravljao je o položaju primorskih Talijana sa ministrom grofom Berchtoldom, kako se o tome natuca u priobćenju, izdanom o pregovorima obiju ministara u Opatiji a o čemu talijanske novine sa zadovoljstvom pišu. Što i koliko je istine na tome, nije prodrlo potanko u javnost, ali kad su govorili nešto o nama, svakako nisu ništa dobra za nas, jer nas žalostno i gorko iskustvo uči, da su nas do sada uviek austrijske oblasti žrtvovale oligarhiji i pohoti Talijana koli u Istri toli u cielom austrijsko-ilirskom Primorju. Mi ne pojmimo, a ni inorodni pošteni i pravdoljubni muževi se snebivaju, kako može jedna država pogodovati i u nenaravnoj vlasti držati elemenat, koji očito radi na raskomadanju te države, a na štetu jedne velike većine naroda, koji je i do sada bio uviek najjači stup države i njezine dinastije; još u gorem svjetlu prikazuje austrijska vlada sebe i državu, koju zastupa, kad dopušta da se jedna tudja država mieša u čisto nutarnje stvari te države, te vrhunac nemoći pokazuje, kad se o svojim internim stvarima upušta još u pregovore sa tudjom državom. Nije li to možda znak starosti Austrije, koja je počela trpiti od smrtne bolesti marasmus senilis?! Što bilo da bilo, kažemo otvoreno, da je radi takvog nedostojnog i sramotnog postupka, naš narod počeo gubiti vjeru i oduševljenje u jakost i cjelinu takove države.

Eto takova borba i sa takvim moćnim neprijateljem čeka nas u predstojećim izborima za zemaljski sabor Istre. Kao do sada, tako i ovog puta ići će naš narod u borbu otvorenim čelom i jakom narodnom svješću za svoja prava i položaj, koji mu po broju i snagi pripadaju, te se tvrdo uzdamo, da će i ovog puta pobiediti narodna volja sve nečiste makinacije i napasti, kojima je kroz stoljeća izvršen, te neće ni ovog puta sav talijanski novac i sve spletke vlade kraljevine Italije skršiti snagu i složnu narodnu volju hrvatskog i slovenskog naroda u Istri. Naša borba je sveta: za obstanak života, za pravo i slobodu, ne za nadmoć i tlačenje drugih. Pravica konačno mora da triumfira, pak će i naš narod izaći konačno pobjedonosno iz borbe, koju mu nameću bezdušni tlačitelji.

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Natpisi na c. kr. okružnom sudu u Rovinju. Okružni sud u Rovinju obuhvaća ove sudbene kotare: Buzet, Motovun, Buje, Poreč, Pazin, Labin, Rovinj, Vodnjan, Pula, Krk, Cres i Lošinj. Cieli okr. sud u Rovinju imade 144 500 Hrvata, proti 98.000 Talijana.

Sa svim se tim na okružnom sudu u Rovinju koče natpisi jedino u talijanskom jeziku, a hrvatskome jeziku nema ni najmanjeg traga, premda pod ovim okružnim sudom živi dvie trećine Hrvata.

Usprkos gornje činjenice nijesu se pozvane oblasti obazirale na temeljne državne zakone ni u tom pogledu, jer valjda misle, da Hrvatima ne treba natpisa, te da je njima dosta slušati i plaćati.

Da se vidi, kako u zbilji sluše talijanski napisi na tom sudu našem narodu, iznijet ćemo jedan slučaj, što nam ga je ispripovjedao jedan naš seljak, koji znade čitati i pisati, što se je naime njemu dogodilo na tom okružnom sudu.

Pozvan u jednoj sudbenoj stvari došao je na okružni sud i počeo čitati natpise, ali siromah, pošto nije znao talijanski, tumarao je amo tamo po hodnicima suda i tražio je natpis, koji će ga uputiti kamo je pozvan. Ali sve ovo nije mu ništa pomoglo, dok mu se nije smilovao jedan poslužnik i odveo ga do dotičnesobe. A za konac tog njegovog tumaranja dobio je ukor od strane suca, zašto nije došao na pravo vrieme, a razumije se, da je bio nagovoren u talijanskom jeziku.

Najbolje bi nam pako znali pripovjedati sudbeni poslužnici okr. suda, kako divno sluše sadašnji talijanski natpisi našemu narodu!

A još značajniji i ljepši slučaj dogodio se je dvojici inteligentnih Hrvata, koji su imali posla na okružnom sudu, pa kad su slučajno došli pred zgradu okružnog suda, pitali su, gdje se nalazi okružno sudište, kada nisu mogli nakon dugog traženja naći vanjskog znaka, koji bi označivao sielo okružnog suda.

Mora se znati, da okružno sudište u Rovinju nema nikakvog izvanjskog natpisa na zgradi. Premda znamo, da sve oblasti imadu na svojim zgradama ili sielima natpise, da bude to vanjski znak za občinstvo.

Nu valjda toga za naš slavni okružni sud u Rovinju ne treba, pošto živimo u Istri u ustavnoj i kulturnoj državi Austriji u XX. vieku!

Upozorujemo i pozivljemo za to pozvane faktore, da porade oko toga, da budu postavljeni na ovom okružnom sudu i hrvatski natpisi, jer je već i previše toga, da idemo i dalje dokazivati glede nepravednosti, što se time nanaša našemu narodu, koji imade najviše posla na tom sudu.

Nakon roka na reklamacije. Dne 20. t. mj. isteklo je rok za reklamacije za občinu Pula proti izbornim listinama za predstojeće zemaljske izbore. Sada je već dakle prekasno za svako ispravljanje tih listina. Kao naviek tako i sada bile su te listine vrlo manjkavo i pogriešno sastavljene, tako, da su sve stranke podnosile preko 4000 reklamacija proti listinama, od kojih sama naša preko 1000.

Kamorra se tuši, da su listine ovog puta sastavljene pogriešno osobito na njezinu štetu. O tome vrlo dvojimo, jer su i te listine sastavljene po podatcima i ljudima, koje je ona ostavila na upravi obćine puljske. Bit će te listine u toliko pogriešno sastavljene, u koliko kamorra nije mogla upisati u listine mnoge svoje mrtve, odsutne, maloljetne i dr., kao prije kada su kamorrine listine bivale stoput gore, a uviek osobito na našu štetu. Tim povodom više kamorra na anagrafički ured puljske obćine, za kojeg uredjaj je kamorra, dok je bila na vlasti, svake godine odredjivala u občinskom proračunu ogromne svote. Ali mjesto da su te tisuće bile upotrebljavane za uredjenje anagra-

fičkog ureda, znamo zada svi, da su te svote otišle u žepove kamorraških tatova i lopova.

Glavna skupština Hrv. Sokola u Puli. Radi nedostatnog broja članova pristupivših na skupštinu Sokola, koja se imala obdržavati dne 18. t. mj. bila je ista odgodjena, te će se redovita godišnja skupština Hrv. Sokola u Puli obdržavati ovu subotu dne 25. t. mj. u 7 i pol sati na večer u društvenoj dvorani uz sliedeći dnevni red: 1. Pozdrav starješine. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izvješće vodje. 5. Izbor starješine, odbora i pregledača računa. 6. Eventualija.

Odbor.

Glavna skupština Posujilnice u Puli. U nedjelju dne 26. t. mj. obdržavat će se u 10 s. pr. p. u dvorani Čitaonice glavna godišnja skupština Istarske Posujilnice u Puli sa dnevnim redom, kako je označen u odnosnom oglasu današnjeg broja.

Hrvatski jezik na talijanskoj gimnaziji u Puli. Usljed zaključka zemalj. školskog vieća za Istru, ima se na državnoj talijanskoj gimnaziji u Puli uvesti hrvatski jezik kao obvezni predmet, to je već raspisan natječaj za mjesto učitelja hrvatskog jezika.

„Hrvatski Sokol" u Medulinu priredjuje u nedjelju 26. t. mj. korporativni izlet u Banjole sa društvenom glazbom i pjevačkim zborom na zabavu, što ju tog dana priredjuje Hrvatska Čitaonica u Banjolama. Ta zabava imala se obdržavati 19. t. mj. ali radi nepovoljnog vremena je odgodjena na 26. t. mj.

Banjole. Usljed nepovoljnog vremena nije mogla „Hrvatska Čitaonica" da priredi na Mali Vazam odredjenu zabavu, već je istu prenesla za slijedeću nedjelju. Kako doznajemo interes je za tu zabavu kod občinstva i svih naših društava u okolici veoma velik. Ako bude lijepo vrijeme, nadamo se, da ćemo taj dan u društvu mnogih prijatelja i znanaca doživiti veliko slavlje ugodne zabave, bratstva i jednakosti, oduševljeni za sve, što nas vodi zajedničkom cilju oko oslobodjenja sveukupnoga našega naroda od talijanskog silništva. U to ime svi veselo u nedjelju dne 26. t. mj. na „veliku zabavu" u Banjole. Društva i pojedinci sastaju se prije ulaza u mjesto na „Kamiku" kod mlina oko 2 sata poslie podne. Tom liepom prigodom neka bude svaki rodoljub „Sokol", koji ne žali truda!

Izlet u Krnicu. Kako je već javljeno, priredjuje Hrvatski Sokol u Medulinu parobrodom izlet u Krnicu. Karte za taj izlet već se rasprodavaju, te se mogu dobiti kod br. Josipa Grohaliča i Josipa Kirca za svotu od 2 K po osobi. Upozoruju se svi, koji kane poći na taj izlet, da pribave na dobu karte, jer brod neće moći uzeti više od 200 osoba.

Sanvinčenski renjikoli u barci. Pred 16 dana posla je na „inkanat" cielu imovina Andreje Ottochiana (recimo Otočana), a to mu je učinio poznati trgovac u svemu čim se može trgovati, od mačka do čovjeka, gosp. Julio Franzin iz Vodnjana. Ali Otočan, kad je s trećega poda pao 15 metara visoko nije razbio glavu, isto tako nije ni ovaj put, pa je Franzin, kako govore izgubio 30 tisuća kruna. I Otočanova kmetlina je prodana na „lote", a jedan lot kupio je njegov zet, učitelj u Vodnjanu, to će reći sve ono što je bolje, mlin itd. Tako su Otočan i njegov zet Stroligo danas bolja gospoda nego su bili prije. Imaju mline i masnu penziju za starost, a Franzin per 30.000 corone ha un stecadente. Vidiš vraga! Zato Otočan i ima tu sreću, a ni vrag se nebi izmislili kao naš „podestà". Jedan dan sjelo se „Biba", kako je pred jedno ljeto bila pokradena „Kasa Rurale", pa on i njegove sluge Bergamo i Pustijanac dogovore se i pozovu sve župane, da je „urdin" od „logotenenta", da moraju kupiti za komun tu kuću u kojoj je mlin, perchè Otočan e indegno con tutta sua famiglia di star a Sanvincenti. Allora fante e tutta sua famiglia teci zvati župane, da moraju doći na „sedutu". Došli svi, a načelnik svojim slatkim besjedami stade govoriti, kako bi oni stavili „vadio" i da ide drugi put na dražbu i da oni moraju pod svaku cienu kupiti tu kuću za komun, jer da bi u toj velikoj zgradi bile škole, žandarmerija i vrag zna što još ne. Ali i breku se mora račun dati, ako ga ima. U toj „seduti" bila su 24 župana, 8 je bez glave, a 16 znaju s koje strane sunce izlièe. Ali ovaj put „ne mučaše robske sluge", već rekoše: Šijor podestà, mi to ne možemo učiniti, najprije ć me pitati narod, da vidimo kako veliko zvono zvoni, pa forši ćemo kupit, ali znate šijor ča je, 30 tisuća je za ovu malu občinu prečudo. Župani pitali ljude. Jedni vele da Otočan nije učinio zla ni jednom, da ga ne treba bacati na put. Drugi vele: ako je podestat srdit na Otočane, neka sam kupi za svoje novce, a ne, da se za njegove kapricije rujina cieli komun. A gradjani vele: se non aquistemo adesso, allora mai, jer dok su svi komuni skupa lakše će kupiti, nego oni sami poslie. Neće župani, pa neće. Načelnik kako je navadan, odmah se odrekao časti. Gradjani brže bolje teci po selima, neka svi ljudi idu molit podestata, da ostane, jer nikad više takovoga. Župani su opet rekli svoju. Jedni vele da je dobar, drugi vele da je nis, treći vele, da dela kao diete, ako njemu nije po volji, odmah se odreče. Četvrti vele, da ga se ide moliti, a tako će i biti.

Ali „presidente od molitve" Monti je rekao liepu: Ja znam, da je podestat tvrda srca, ne ćemo ga dobiti, ako ne skupimo svu djecu, neka ga djeca idu moliti. Neka mu zakantaju na vratima njegovu dragu pjesmu: Evviva Dante!, pa će mu se srce umekšati. Ali tko će skupiti djecu? Eugenio Mišoki je rekao: Nitko nego Jakov Pustijanac, quando lui vegnera coi scolari della Lega di Bokordići e insieme nostri fioi di qui, allora suo cuore duro se voltara e sarà Novo Podestà di Sanvincenti fatto dei fioi e durare finchè tutti representanti lo scoltara.

Bože moj, kako će dica iz Bokordići kantati talijanski, ča bi reka Dante, da ih čuje, kad ne znaju ni kako se kruh zove. Ni puno dana, da ih je mestar vodija na ispovid, pa se nisu nikako mogli sporazumit. Ča će brižni, kad oni ne znadu ča on kunteja, a on ne zna ča oni kuteljaju, pa govore na prste kako mutneti. — Tako je kume u Sanvičenti.

Radi važnosti današnjeg uvodnog članka izostao je za ovaj broj nastavak članka „Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju", te će izaći u budućem broju.

Izjava. Uredničtvo ističi za volju izjavlja svima, koje to zanima, da dopis pod naslovom „Iz vodnjanskog sudbenog kotara", uvršten u br. 8. našega lista od 9. t. mj. nije poslao niti napisao g. Ante Škabić, vjestak iz Krnice.

Lošinjski kotar

† O. Frane Dobrović

U franjevačkom samostanu u Cresu preminuo je dne 16. tek. mj providjen svetotajstvima umirućih najstariji član našega velezaslužnoga reda franjevaca konventualaca č. o. Frane Dobrović.

Pokojni o. Frane Dobrović rodio se godine 1824. u gradu Cresu, kamo se je bio preselio njegov otac iz Kastavštine. Stupiv u red konventualaca, vršio je svoje uzvišeno zvanje u Dalmaciji i u Italiji, odakle se je već u visokoj starosti povratio u svoj rodni grad, gdje je hotio zaklopit svoje trudne oči.

Za čitavog svog vieka vršio je o. Frane točno i marljivo sve mnogobrojne zadaće, što mu ih njegovi predstojnici naprtiše, ne zaboravljajuć pri tome nikada i nigdje, da je sin hrvatskoga naroda, toli zaslužnoga za svetu vjeru i prosvjetu. Iz Italije, gdje je proboravio dulji niz godina, dopisivao se je često s prijateljima u Istri, veseleći se iskreno svakom narodnom napredku svoje uže domovine. Da navedemo samo jedan njegov rodoljubni čin, spomenut ćemo, da je pok. o. Frane igrao znatnu ulogu za svog boravka u Padovi kod imenovanja blagopokojnog biskupa Šterka.

Vrativ se u svoje rodno mjesto, bijaše mu jedna od prvih briga, da sakupi i uredi bogato gradivo za svoje glasovite „Creske sličice", priobćene u podlistku našega lista. U tim sličicama nalazimo rodoljubnu dušu č. o. Frane, koji je nepobitno dokazao, da je grad Cres od davnine hrvatski grad, što nam svjedoče hrvatska imena luka, tučica i draga, trgova, ulica, starinskih vodnjaka, kuća, napose pako skoro svijuh obiteljskih imena. Te su sličice u ono doba pobudile veliko zanimanje, te se tražilo občenito piščevo ime. Talijanaši i šarenjaci creski neće lahko oprostiti o. Frani, što jim je sjajno dokazao, da nisu ostanci mletačkog lava na creskim zidinama mogli izbrisati hrvatsko obilježje grada i stanovničtva Cresa.

O. Frane radio je i inače literalno, te je koliko nam je poznato izdao i knjižice boguljubnog sadržaja.

Kako gori rekosmo, doselio se je u grad Cres otac pok. o. Frana negdje početkom prošloga stoljeća iz Kastavštine i to iz sela Mihotići, županija Perepiđi. U Cres došao je Dubrović, gdje ga tadašnji vlastodršci prekrstiše u Dobrovicha, što je pok. o. Frane više puta priznao.

U selu Mihotićima živi i danas dalekih rodjaka blagopokojnog o. Frana. U ovim redcima nastojali smo bar iz daleka odužiti se uspomeni odličnog redovnika i rodoljuba, izričući ovdje i želju i nadu, da se koje vještije pero dati zahvalnog posla, pak da potomstvu u pravoj slici prikaže tog zaslužnog istarskog Hrvata.

Plemenitoj duši o. Frana želimo iz dna srca, da bi se naužívala lica Božjeg a njegovoj ucviljenoj redovničkoj braći izričemo iskreno saučešće.

Voloski kotar

Iz Opatije. 19. aprila 1914. Ova zimsko-proljetna sezona, ako se prema broju gostova i ne može brojiti medju najbolje, bogata je i po vrsti gostova i po događajima, naročito za nas Hrvate. Medju gostovi spominjemo nadvojvodu Eugen... koji je ... dugo boravio; ... garsku sa sin... burga, starog ... gosta, koj je ovdje nedavno i svoju sedamdesetgodišnjicu proslavio; kneza Schleswig-Holsteina; kneza pruskoga Joakima, koj boravi ovdje sa svojom suprugom već drugi mjesec; ministra javnih radnja dra Otokara Trnku. Sad pako netom prošloga tjedna od utorka do subote, bili su ovdje ministri izvanjskih poslova monarhije Habsburga grof Berchtold i Italije markiz Di San Giuliano.

*

Već sam drugi put spomenuo da je u Opatiji pet večeri uzastopce gostovala hrvatska opera iz Zagreba i da je ovdanje kazalište svake večeri bilo puno ljudi. Uprav natlačeno bilo je zadnje večeri, kad se je davala opera Nikola Zrinjski. Najviše je bilo našeg občinstva domaćega, ali bilo je i gostova, i visokih, svi što su se ovdje nalazili. Ako i nisu razumili što se pjeva, oni su sa napetošću slušali i pljeskali zajedno s nama, te se često popitivali što se pjeva. Pljeskali su našim umjetničkim divovima: Vatkoviću (Nikola Zrinjski), Koroščevoj (Evi, Nikolinoj supruzi), Polakovoj (ojikovoj kćeri), Jastrzeb-skomu (njihovom nesudjenom zetu), Lesiću (sultanu Sulejmanu), Strmcu (velikom veziru Sokoliću) pa i svima ostalima, cielim zborovima. Kad je Sokolić nagovarao Zrinjskoga, da se preda, da će ga sultan kraljem učiniti, pa kad mu je Zrinjski zagrmio: Hrvatu ban je kralj — on u ime kralja vlada, tada je nastao takav pljesak i takovo odobravanje, da se je činilo, da će se sve srušiti. Na svrsi pako, kad se je Zrinjski sa svojom suprugom i sa svim svojim junacima spremao da pohrli u smrt, pa kad su svi zajedno zapjevali: „U boj, u boj", nije se pljesak stišati htjeo. I gostovi, i razni princevi, bili su do kraja oduševljeni, te njim bijaše teško zapustiti prostorije, rado bi bili dugo slušali. Dakako da kod te opere čovjeka bol hvata, kad vidi da se Hrvat Sokolić bori za Turčina proti Hrvatu Zrinjskomu, koji se bori ne samo za Hrvatsku, nego i za carstvo i za cieli zapad, koji mu pak plaćaju, kako svaki dan vidimo. Hrvata čovjeka boli, kad zna, kako je danas baneka čast pala. Hrvata boli, kad vidi, da su oni naši mnogi, što su bili pali pod tursku vlast slobodni, a da smo mi Hrvati još danas robovi tudjih naroda.

*

Od četvrtka Velikoga tjedna do danas bila je u krasnim prostorijama nekadanje „Adrie" otvorena izložba Celestina Medovića, jednog od najboljih hrvatskih slikara. Izložio je 64 slike. Ima tu Marija pod križem, Sv. obitelj, sv. Frano, zaruke sv. Katarine, pa Nikola Tomaseo, njekoliko potrsita, par grobilja, par „opustjelih dvorova", al najviše je slika uzeto iz prirode i to iz naše, hrvatske prirode: Mjesečina u Opatiji, mjesečine u raznim drugim hrvatskim stranama, uzburkano more, zaljevi, krajolici. Pa kako je naš umjetnik iz Polješca u južnoj Dalmaciji, tako je i tih krajolika najviše od tamo. Izložbu posjetilo je i mnogo domaćih ljudi i gostova, te su se jedni i drugi divili Medovićevim umotvorinama. I ne da bi ih samo gledali. Mnogi su zažoljeli, da bi mogli i na dalje slike Medovićeve gledati. Kakova polovica slika, i dosta skupih, pokupovali su i naši i tudji ljudi. Radujemo se s Medovićem i želimo, da bi još dugo pronosio slavu hrvatskoga imena sa svojim kistićem.

*

Ministar carske kuće i izvanjskih poslova grof Berchtold prispio je ovamo dne 14. t. mj. o 10. uri pr. p. iz Beča, a ... tar izvanjskih poslova Ita... San Giuliano o... iz Rima. ... poslanik naše ... mu i poslanik Italije u ... te razni činovnici obiju ministarstva. Di San Giuliana dočekali su u Matuljama predstavnici austrijskih oblasti, naročito uz grofa Berchtolda c. kr. komorski poglavar barun Schmidt, te se odvezli zajedno do pred hotel Stephanie, gdje su odsjela oba ministra. Na ulazu u hotel Stephanie dočekao je Di San Giuliana dr. Andrija Stanger, kao kućedomaćina u ovoj občini. Pozdravio ga je kao načelnik hrvatske občine na hrvatskom tlu hrvatskim jezikom, a završio svoj pozdrav talijanskim jezikom. Di San Giuliano ga je pozorno slušao, zahvalio liepo na pozdravu, veseleći se, što je mogao doći u ovaj liepi kraj. Govor, reče našemu čestitomu načelniku drugi dan, kojim ga je pozdravio, nije mu turđi, pošto je sličan ruskomu, koga je on u svojoj mladosti učio. Bilo je to u sriedu, kad je načelnik došao k njemu u posjete. Načelnik je toga dana posjetio takodjer ministra carske kuće i izvanjskih poslova grofa Berchtolda, s kojim je razgovarao većinom o mjestnim odnošajima. Ministra Berchtolda posjetio je istoga dana također predstavnik naroda ovoga kvarnerskoga kotara, dobro poznat s ministrom iz dobe delegacionog zasjedanja godine 1912. Popitali

se za zdravlje, pogovorili o ugodnom vremenu i krasnom našem predjelu, te prešli u razgovoru na narodnosne i političke odnošaje u občini, u kotaru, u cieloj pokrajini, te u njekojim susjednim krajevima, također u savezu sa izvanjskom politikom.

Za dolaska obojice gospode ministara, okitila se je občina sa zastavama, državnim, zemaljskim i osobito narodnim hrvatskim. Na kotarskom poglavarstvu vijala se je samo carska zastava; pred občinskim domom austrijska, a na njem hrvatska i istarska. Na zgradi hotela Stephanie, gdje su odsjela visoka gospoda i gdje su vodila rasprave, bila je na prvom mjestu na pročelju talijanska zastava, pokraj nje s jedne strane austrijska i s druge strane ugarska, na južnoj strani hrvatska i na sjevernoj Istarska. Svih pet se je vijalo sve vrieme boravka visokih gostova.

Prvi hip su novine, naročito „Piccolo", javile, kako je Di San Giuliano bio pozdravljen kod njegovoga dolaska pred „Stephanie" sa „Evviva". Znate koliko njih i koji su to izmed stotine naroda klicali? Četvorica njih, i to: njeki Perini, talijanski državljanin, vlastnik kinematografa u Opatiji, njeki Palese, činovnik južne željeznice kod Matulja i dopisnik „Piccolov", njeki mladi reporter „Piccola" poslan iz Trsta za tu zgodu u Opatiju i reporter Zanellinoga lista „La Voce del popolo" iz Rieke. Ta četvorica, i samo oni sačinjavali su „publiku", koja je ministra Italije pozdravljala sa „Evviva". Ostali su pristojno ali mučke prisustvovali kod dolazka.

To što su samo ta i takova četvorica pokazala talijansko ruho, — pak osobito to, što je mjesto bilo okićeno najviše hrvatskim zastavama, te što je volosko-opatijski načelnik pozdravio talijanskog ministra hrvatskim govorom, razpoložilo je tršćanskog židovćića upravo bjesno. „Il Piccolo" od 16. t. mj. je radi navedenoga, te u predpostavi, da je zastupnik Spinčić bio u posjetima kod Di San Giuliana, napisao člančić „Ospite dei Croati", „Gost Hrvata", naime Di San Giuliano, u kojem upravo riga otrov na občinu i Stangera, na Spinčića, pak na c. kr. vladine krugove, imenice na Stürghka, koji posljednji bi bili morali, znajuć da je občina Volosko-Opatija i Liburnija hrvatska, udesiti da bude sastanak ministra ne tu, nego u Kolonu. [illegible] naš domaći pjesnik [illegible] s Marseće s dvjema pjesmicama, u kojih jednoj kaže, da je Di San Giuliano slatko pod hrvatskom zastavom spavao, te da ga Hrvati nisu pojeli; a u drugoj da Spinčić nije bio kod Di San Giuliana, te su tako Talijani Istre, Trsta i Rieke spašeni.

Di San Giuliano mogao se je pako i iz onoga člančića „Piccolo"-voga uvjeriti, na što se sve naši Talijani tuže, zašto se srde, zašto su tobože tlačeni i zašto sazivaju u pomoć Italiju.

*

Jučer su gospoda ministri izdali priobćenje o svojem sastanku. Izmjenili su si misli o občenitom političkom položaju i odnosima Austro-Ugarske prama Italiji. Konstatovali su, da su složni u nazorima i smjeru, te odlučili, da će prema tomu, sporazumno sa Njemačkom, postupati i unapried i raditi složno u svrhu da budu simpatije javnoga mnienja sve življe prema odnosima obiju vlada. Kako se vidi nesretna politika trosveze voditi će se i unapried, a simpatije javnog mnienja za tu potitiku bilo u Austro-Ugarskoj, bilo u Italiji, valja gojiti — samo nek se jih ne goji na naš račun, kako je to do sad bivalo.

Pouzdanički sbor za volosko kotar političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri zaključio je preporučiti kao kandidate za zastupnike zemalj. sabora g. prof. Vjekoslava Spinčića za obću kuriju Volosko, Cres, Krk; g. dra I. Poščića i prof. Josipa Ribarića za vanjske občine sudb. kotara Volosko i Podgrad, te odvjetnika dra Červara za dvanajsti gradski izborni srez.

Pazinski kotar

Hrvatski Sokol u Pazinu pozivlje br. članove na svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu, koja će se održavati dne 26. travnja 1914. u 2 sata p. p. u prostorijama Hrvatske Čitaonice sa slijedećim dnevnim redom: 1. Izvješće odbora. 2. Izbor novog odbora. 3. Eventualija. — Odbor.

Koparski kotar

Skupština Podružnice Družbe u Laništu. U nedjelju 26. t. mj. obdržavat će Podružnica Družbe sv. C i M. za Istru u Laništu u 1 sat i pol p. p. u dvorani Čitaonice svoju glavnu godišnju skupštinu sa slijedećim dnevnim redom: 1. Priopćenje predsjednika. 2. Izvješće tajnika o poslovanju kroz godinu 1913. 3. Izvješće blagajnika o dohodcima u rečenoj godini, kao i o rashodu. 4. Veselica kao ples i tombola u isti dan. 5. Eventualija.

Pozivlju se svi pravi rodoljubi i prijatelji naše Družbe, te prave čuvarice naše djećice, da mnogobrojni pristupe na tu skupštinu na čast i ponos sebi i cielom hrvatskom rodu.

Franina i Jurina

Fr. Od kuda greš Jure?

Jur. Iz Krnice i Prostine.

Fr. Ča je kakova debela?

Jur. Altroke debela. Znaš, da [illegible] jo kmeta za piti i jisti, za plaću samo biti i laje kako nori brek proti nikim našim ljudem.

Fr. A mu veruju naši ljudi?

Jur. A ki češ, da mu veruje. Tr znaš, da kadi laž ruča, tu ne večera.

Fr. Ma ča mu ne bi niki mogli vrata zaprt!?

Jur. Bi bilo vrime, bi već.

Fr. Ja sam bi ču, da je veliki Hrvat.

Jur. Jâ, ma samo za dobit laglje bukaletu. Znaš, da on svakakovih lazi govori proti našim ljudem.

Fr. Imaš još ča?

Jur. Lodoviku da je pisa retifiku za oni artikul, ča je bi va „Slogi", ma te se oba urizat, aš istina ostane vajka istina.

Fr. Za danas finimo, a drugi put ćemo malo bolje odkrit nike stvari.

Jur. Dobro je, samo ču još reć i ovu, da ni triba, da si glavu razbija ni on ni Lodoviko, ki je pisa, aš oni ki ovo piše ni va Krnici.

Fr. Neka se ponašaju kako ljudi, pa ne će nijedan pisati nič.

*

Jur. Si bil Frane u nedelju na veloj festi va Lignje.

Fr. Ne ja: a ča je to bilo.

Jur. Nedelju su blagoslovili tamo istrijansku bandiru.

Fr. A sigurno je bil za standar pikastrace.

Jur. Ja, pak su obesili i nopak tu banderu.

Fr. To se razume, zac ubreji ne znaju lego sve nopak delat.

Razne primorske viesti

Carevo zdravlje. Početkom ovog tjedna zabrinula je narode ove države lahka boljetica Nj. Veličanstva našeg cara i kralja usljed prehlade i lahkog kašlja. Nu ta boljetica išla je sada tako na bolje, da se Nj. Veličanstvo posve oporavlja i nalazi izvan svake pogibelji te nestaje svake zabrinutosti.

Službeno priobćenje o sastanku u Opatiji: Posljednji dani, za kojih je talijanski ministar izvanjskih posala markiz di San Giuliano uzvratio u Opatiji posjet svojem drugu, austro ugarskom ministru izvanjskih posala grofu Berchtoldu, pružili su obojici državnika željenu prigodu, da potanko izmjene svoje mišljenje o općem političkom položaju, kao i o svim onim pitanjima, što se osobice i izravno tiču odnosa izmedju Austro-Ugarske i Italije. U konferencijama izmedju markiza di San Giuliano i grofa Berchtolda ponovno se je ustanovila podpuna skladnost u prosudjivanju svih pitanja, kao i uzajamno povjerenje, što je omogućilo, da se zaštite interesi obiju saveznih vlasti, a u isti mah je bitno doprinielo riešenju različitih problema za balkanske krize. Oba su ministra odlučila, sviestna o uspješnosti svoje dosadašnje politike, da u sporazumu sa Njemačkom ostanu također nadalje nepokolebivo vjerni ovoj politici, čime će se nesumnjivo još više učvrstiti simpatije medju narodima obiju saveznih država.

Sastanak delegacija. Dne 28. t. mj. sastaje se u Budimpešti austrijska i ugarsko-hrvatska delegacija na vijećanje, prekinuto u decembru prošle godine. Delegat za Istru prisustvovat će sjednicama naš zastupnik g. Dr. M. Laginja.

Za saziv carevinskog vieća. Zastupnici socijalno demokratske stranke na carevinskom vieću upravili su poslanicu predsjedniku zastupničke kuće, kojim ga pozivaju da poradi oko toga te parlamenat bude sposoban za rad i pozove vladu, da iznese najvažnija pitanja a osobito promjenu kućnog reda. Propis tog pisma poslan je i predsjednštvima svih stranaka u parlamentu. Na temelju toga vlada će pozvati predstavnike stranaka na pogovor.

Novi hrvatski odvjetnik u Trstu. [illegible] položio je onomadne [illegible] uspjehom odvjetnički izpit čestiti hrvatski rodoljub g. Dr. Niko Zvonimir Bjelovučić rodom iz Janjine u Dalmaciji. Mladi odvjetnik otvorio je svoju pisarnu u Trstu, gdje imade mnogo prijatelja i znanaca. Čestitamo srdačno vriednom odvjetniku i odličnom rodoljubu.

Pogrešno ispravi! U „Priposlanom" g. J. Sironića, učitelja u Slumu, uvrštenom u zadnjem broju treća rečenica u trećem odstavku izašla je nepotpuna te ima glasiti ovako: „Poznato nam je već kakvih 5 mjeseci, da je gosp. Marko Zlatić, nadučitelj u Trvižu (i valjda član „Hrvatske Škole") rekao jednom mladjem učitelju, koga je i kao učit. abitur. nagovarao da pristupi u *„Hrvatsku Školu", da ne će proći na ispitu osposobljenja, ako ne pristupi* u isto društvo".

Bližaju se sretna vremena za one cijenjene čitatelje, koji na temelju današnjeg priloga glavnog zastupstva srečkovnog odjela češke industrijalne banke u Ljubljani (zastupnik za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu" g Valentin Urbančić, Ljubljana) naruče izvrstnu skupinu 5 srečaka na 62 mjesečnih obroka po K 5·25, odnosno skupinu triju srečaka na 62 mjesečnih obroka po K 3·25, jerbo im već samo jedan glavni zgoditak oduzme brigu za budućnost, dočim se im u sretnom slučaju mogu dogoditi još nadaljni zgoditci. Mjesečni obroci za te izvrstno izabrane srečke, koje imadu svoju trajnu vriednost, su u istinu veoma nisko določeni, usljed čega je svakomu, koji hoće na siguran način pokušati svoju sreću sa srečkama, dana k tome izvanredno ugodna prilika. Jer izlazi ponuda od velike i zanesljive slavenske banke, ju preporučamo.

Poziv

na XXIV. redovitu

Glavnu Skupštinu

Istarske Posujilnice u Puli

koja će se držati

dne 26. aprila 1914. u 10 sati pr. p. u dvorani Čitaonice u Puli sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Izvješće i obračun za upravnu godinu 1913.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Odluka o porabi čistog dobitka.
4. Što koji predloži.

Opaska: Glavna skupština može valjano zaključivati, kada je na njoj zastupana barem jedna desetina zadružnih dijelova. Ako toga nije, držat će se ista u 10 i pol sati, bez obzira na broj prisutnih sa istim dnevnim redom.

POZIV

Kraško društvo za štednju i zajmove reg. zadr. na neogr. jamč. u Sv. Luciji kraj Opritja, obdržavati će svoju **VIII. glavnu skupštinu** dne 26. travnja u 2 sata poslije podne u kući Družbe sv. C. i M. u Sv. Luciji sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće uprav. odbora.
3. Potvrda računa za god. 1913.
4. Eventualija.

Odbor.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na sestimisirano mjesto općinskog kancelista sa godišnjom plaćom od K 1440·— i sa kvinkvenijem od K 150·—, plativih anticipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12/8. 1907. br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu podnesti dokaze, da su austrijanski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra glasa i ponašanja, da su zdrave tjelesne konstitucije, da su u posjedu građjanskih prava te da su — za slučaj da nisu u svojstvu općinskog činovnika drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom praktikirali barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. k. bilježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski također talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imadu se podnesti potpisanomu do 10. maja 1914.

Pazin, dne 18. aprila 1914.

Glavar općine: **Dr. Š. Kurelić.**

Oglas natječaja!

Na temelju organičnog pravilnika i službene pragmatike ove općine razpisuje se ovime natječaj na stalno sistemizirano mjesto općinskog tajnika-blagajnika.

S tim mjestom skopčana je godišnja plaća od K 1200, odšteta stanarine godišnjih K 180 i pravo na mirovinu u smislu pokrajinskog zakona od 12. 8. 1907. broj 42.

Natjecatelji moraju dokazati potpunu sposobnost za vršenje službe općinskog tajnika blagajnika, a osim toga traži se austrijsko državljanstvo, starost od najmanje 20 godina, potpuno uživanje državljanskih prava, zdrava tjelesna konstitucija i neporočan glas i ponašanje, poznavanje hrvatskog jezika i po mogućnosti talijanskog.

Valjano obložene molbenice valja podnijeti potpisanome glavarstvu najkasnije do 10. maja 1914.

Glavarstvo općine

Roč, dne 18. aprila 1914.

Upravitelj: **Kledić.**

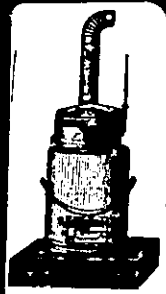

Obširni cijenici badava!

ALFA

Alfa

Brzi stroj za parenje krme za blagojest najbolji parionik cieloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za ispuštavanje posuda od vina i pive. — OSOBITO ZA KUHANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR
BEČ, VII/3.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Bell - Krk - Punat-Baška-Rab-Lošinjveli-Lošinjmali (luka sv. Martin) **Nedjelje** svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjveli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Napredak znanosti!

za hječenje oštećina kao što i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tisućstvu i tisućstvu potvrđen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uvrtina, zvuše kod spale časte akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenute bolesti liječe se najradikalnije sa

Casile confettis

po K 4·— franko.

Jedgrovito liječenje oštećenih bolesti i njih posljedica jest „Sorubbin Casile“, o najboljim uspjesima pruži zamnogi, spolni, nesposobnost, bolesti zglobova, nervozitet i prsni prsluci i spermatoreja, upali mokraće itd. Cieni Sorubbin Casile K 3·50 bočica.

Za razjašnjenja i svake druge upute obratiti se na ljekarne Lloyd u Trstu na ulazu g. N. Canale, koji će najsavjestnije odmah na dotičnu adresu poći.

„Casile“ lijekovi prodavaju se u svim ljekarnama U Puli ljekarne Wassermann, Costantini R. Fabcarpo i Ulbl Pellegrini.

Skladište ljekarne Lloyd, Trst.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišćeno K 9·60, bolje K 12·—
bielo pahuljice čišćene „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bielo pahuljice „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

I razne moderne robe za muške i ženske odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo primljeno za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 5,875.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400 996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori na mjestima uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Za izbore u Istri

izdala je **tiskara Laginja i drug. u Puli** zgodno sastavljenu knjižicu na 88 stranica:

Izborni zakon za sabor Istre

pučkim načinom protumačen i dvije velike

Zemljovidne karte Istre

jednu za izbor občenitog razreda, a drugu za izbor vanjskih občina i gradova. Pojedini srezovi su na obim kartama u 7 boja jasno razdieljeni.

Obe zemljovidne karte sa knjižicom stoje K. 2·-, a može se naručiti i sama knjižica (K. 1·-) ili pako same zemljovidne karte (K 1·-) franko, ako se novac unapred dostavi.

Listine za reklamacije

mogu se dobiti u našoj tiskari.

Najbolji sanki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 3 K; bolje 3·40 K; prve vrsti pahuljice 1·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najbolje, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; najfinije prave pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krevети

u cijelu veličinu, plavog, bielog ili šarog nankinga, i pošteno punjenog perjem 15 K; pole pahuljico 20 K, pahuljice 24 K; pojedini poklopci po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 1·20 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13·50, 17·50, 21 K. Jastuci po cm duge, 70 široki 4·50, 5·50, 6·70 K. Podperine od lepo prutene žimbine 180 cm duge, 110 cm široke 12·50 i 14·50 K. — Šaljemo na povrnitak poštom od 12 K franko. Kako se naručuje i uputstvo kako se ima dopisati vrsta se novca. — Obratiti hadene: Venisch.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Kinematograf u Kastvu

RASPORED za 26. travnja ov. g.

Od Lautenbrunna do Mürena. *Prekrasna prirodna snimka.*

Dulјina filma 1200 metara. *Dulјina filma 1200 metara.*

ASTA NIELSEN

u savremenoj trodjelnoj dramt

GENERALOVA DJECA

Nelzrecivo divni prizori sa jezera. Iz šume i po mjesečini.

PRIZORI PRVOG ČINA: Generalovi gosti. Iz lakoumlja igrač varalica. Sestrina žrtva. La masse á rouge ! U skrovištu. DRUGI ČIN: Dobro došan gost. Pramaljeće ljubavi. Obiteljski dragulji. Ljubomornost. Anonimni list. — TREĆI ČIN: Pr'sluškivanje. Thekla ne odaje tajnu. Obiteljski nakit kao sredstvo za dobavu novaca. Otac u tragu. Rješenje zagonetke. Priznanje. Preko mora.

Kuno, sin generala od Lindea, zapao u zločesto društvo. Jednoć u tom društvu dao se svom strašću na pogubnu igru s kartama. Ali on je uzastopce samo gubio i gubio. To mu kanda pomuti pamet, i Kuno počme varati kod igre. Kobni početak bio je učinjen, i sada kao da je samo od sebe išlo dalje zlim putem. Ali Kuno uvidi još u doba grozotu svog postupka, te sav usplahiren pohiti kući. Kod kuće zaklinjao je svoju sestru, da mu pomogne. A Thekla — tako se zvala njegova sestra — koja ljubljaše svog brata ljubavlju dualjijom od svakog oceana, učini svoje. Ona dade potrebiti novac svom rastuženom bratu, da je mogao otputovati. A bilo je i skrajnje vrijeme, jer u kući Kunovog oca pojavi se crni glasnik, koji nije javljao ništa dobra. Thekla dala si dosta truda, da roditelji nisu saznali ništa. I tako je kobna afera bila donekle zabašurena. Ali u to se desi nešta sudbonosna. Kuno nije otputovao, već je pošao do igračnice, gdje je igrao dalje. I tako igrajući, dao se zavesti laskavim šaputanjem samoga djavola, te tako najposlije sve izgubio. Dobra Thekla imala je i opet dosta posla, da spasi svog brata iz užasnoga škripca. Ali kako ovaj put nije bilo sredstava za put, to je Kuno imao boraviti kod jedne seljakinje. Troškove tog boravka namirivala je Thekla novcem, što ih je njezin brat zasluživao prevadjanjem. Medjutim se desi nešta ugodna. Generala posjeti sin bogatog lorda Hilla. S vremenom zavole se mladi ljudi. Ali to nije bilo po volji Theklinoj prijateljici Sofiji, koja i sama zaljubljena u mladog lorda, odluči se osvetiti. S tog razloga ocrni svoju sretniju suparnicu kod lorda, da ga vara s tajnim ljubavnikom. Taj tajni ljubavnik naravno nije bio nitko drugi, nego Theklin brat, s kojim se ona tajno sastajala. I tako osumnjičena nije htjela odati tajnu, to u malo ta potvora da ne uspije. No za neko vrijeme sve se razjasni. Stari general saznavši za prestupak svog sina, oprašta mu to uz uvjet, da se u tudjem svijetu popravi, dočim njegova plemeta sestra posta sretnom suprugom još sretnijeg mladog lorda.

Ženidba za novac. *Vesela igra.*

***Početak predstave:** Za djecu točno u 6 sati po podne, a za odrasle točno u 8 sati na veče.*

ULAZNE CIJENE: 1. mjesto 60 f. - 2. mjesto 40 f. - Djeca samo 20 f.

Svake nedjelje i blagdana sasvim novi raspored.

Za mnogobrojni posjet moli *UPRAVA*

. XLV.

svakog četvrtka
o podne.

dopisi se ne vraćaju
pisani ne tiskaju, a
kirani ne primaju.

a se poštarinom stoji
bće, } nagodino
eljake }
-, odnosno K 2·50 n.
pol godine.

revine više poštarina
utužuje se u Pul.

broj stoji 10 h., za
h., koli u Puli toli
irvan leta.

ro i uprava nalazi se
ri Lagleja 1 dr. Vla
or. 1. kamo neka se
ju sva pisma i predplata

L. Handló u Trstu

du metnuti pod
e.

ti, na koji se na-
presudo. Pred ti
no na jednoj raz-
io je hrvatski, ali
ženiku proglašena
jeziku, a to je,
menuto, redovito
rvatima po stano-
predsjednik imao
obtuženiku, pa mu
om: „N. N. šte
mane.“ „Po majku
pulicaje i župane
lit, da nisam
bjan“ odvratit će
inije došao je ob-
edsjednik gornjim
, da li je bio već
time saobćio, da
ra.

smo tekom zad-
samo se slučajno
nju. Rado bismo
nih scena moraju
stvuju danomica
m sudištu. Ali iz
proizlazi, kako
as jezik sudi, koji
rodu, pa mnogo,
dokazali, koliko
ih sudaca, osim
la oni dobro po-

e dovikujemo, da
da se te abnor-
sudištu uklone,
načelo, da mora
stuženika, već je
zakonu i pravici,
e vriede samo za
iedi i za Hrvate,
mi se pravima i
njih mora odno-
zakona od 1867.,
Hrvati i Slovenci
čina u našoj po-

ionarhiji.

hije, u koje sklopu
, u žalostnom i
jezina dualistička
ca i Magjara, do-
rub propasti.
a na jugu nji-
, s jedne strane,
ljenik, potlačenik
lakovi su, da se
u novinama mo-
diobe tvrde.

I u visokim krugovima monarhije počelo se je razmišljati o tom žalostnom stanju, i kako bi mu se na kraj stalo. Tako je glasilo najvišjih vojnih krugova „Danzers Armee-Zeitung“ početkom ovoga mjeseca napisala članak, koj hoće da monarhija kakva je prestane, i da se pretvori u posve drugu monarhiju. Mora

---

uši uvjeriti, da predsjednici i vićnici sudbenoga dvora nemaju tako reći ni pojma o hrvatskom jeziku — o jeziku većine pučanstva tog okruga. Poznato je, da pod ovim okruznim sudom po zadnjem popisu pučanstva, koji sigurno nije učinjen u prilog Hrvatima, živi 144.500 Hrvata naprama 96.000 Talijana.

digli kuku i motiku protiv takovog sudbenog dvora, a to i punim pravom, ali neka ta gospoda znadu, da i obtuženici hrvatske narodnosti pred rovinjskim sudbenim dvorom su ljudi, i da je i njima dragocjena slatka sloboda, da je i njima upravo strašno pri duši, kada vide, da im sude ljudi, koji ih ne razumiju.

ona tamo“? Svjedokinja je ogovarski na to odgovorila, da nije bila, jer je bila uvjerena, da je pita za obtuženicu. Na taj se odgovor dapače g. predsjednik razrdio na svjedokinju, da kako onda veli, da nije obtuženik bio prisutan činu, a malo prije da je kazala, da je bio prisutan. Na ovaj način dokaze lako naši svje-

Obširn
cijenici ba

Dr. Drag. P
venerične i žensk
ambulatorium u
Ordinira od 2—
blagdana.

**Austro-hr
društvo na**

Plovidbeni red
31.

Redovite p

Pulat-Krk-Glavt
svaki d

Baška-Pulat-Rie
tamo, pe

Rieka - Opatija -
(s

Rieka - Opatija -
Lošinjvoli-Lošinj
rezine svake sr

Rieka - Cirkvenic
Čikat-Lošinjsk
u

Vrbnik-Šilo-Cirk
trag, utorak

Plovidbeni

Glavno

na Rieci Riva
lefon 1264, —
kies

Napre

na liječenje
i sp

CASILE
RIVIERA DI CHIAIA
NAPOLI

s najboljim
neopachenosti, bo
prolievu i spolne
Jeo

Za najbolje
se na Johanna
Casile, koji do

U Puli Johanna
ma

Mc

plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

vrlo sniženim pobojšanim porjesi 16 K; pelo pobojšico 20 K, pobojšico 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 1., 14·70, 17·50, 20 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·20, 6·70 K. Podperine od čupe prsteno tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·50 i 14·50 K. — Razašilje se pouzdanom poštom od 10 K franko. Roba se zamienjuje ili novac natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — Glasnici bodove i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 30. aprila 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } nagodinu 5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Dan žalosti!

Danas 30 aprila pada za sve Hrvate tužan i žalostan dan, u kom je pohlepa za novcem i tiranija sramotno smaknula dva odlična Hrvata, dva junaka i plemića grofa Petra Zrinjskoga i kneza Krstu Frankopana. U Bečkom Novom Mjestu dne 30. aprila 1671. odsjekoše glave tim hrvatskim velmožama i mučenicima za slobodu cielog hrvatskog naroda. Kruta njemačka proždrljivost i najgnjusnija pohlepa za bogatom imovinom Zrinjskih, da se dočepa bogatstva, uništila je svu porodicu Zrinjskih, tih posljednjih odvjetaka hrvatske kraljevske krvi.

Prevarom — na poštenu rieč, uhvatiše ih, zatvoriše i pogubiše, a na grob postaviše kamen sa sramotnim nadpisom. Tiranin nije znao ni poslie smrti i uništenja ciele porodice ni poslje grabeža velikog bogatstva poštediti spomen hrvatskih velikana-mučenika.

Dan 30. aprila nesmije Hrvat zaboraviti nikad; mirovat takodjer ne smije dok taj dan ne osveti, a to će biti tek ujedinjenjem i oslobodjenjem cielog hrvatskog naroda.

Sveta spomen na hrvatske mučenike Zrinjskog i Frankopana ostat će živa u hrvatskom narodu do vieke viekova!

Slava! vječna slava, grofu Petru Zrinjskom i knezu Krstu Frankopanu!

Poziv

na II. glavnu godišnju skupštinu **Narodne Zajednice za Istru**, koja će se obdržavati u nedjelju, dne 3. maja 1914. u 4 sata poslije podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Volosku sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvještaj odbora o godišnjem društvenom djelovanju.
3. Izvještaj pregledatelja računa.
4. Izbor 10 članova Centralnog odbora.
5. Izbor 6 zamjenika Centralnog odbora.
6. Izbor 3 pregledatelja računa.
7. Eventualija.

Opaska: Prema § 15. društv. Pravila ima pravo svaki član N. Z. z. I. na glavnoj skupštini raspravljati i glasovati, ali birati mogu jedino: a) članovi C. O.; b) odaslanici mjesnih podružnica i c) pregledatelji računa.

Centralni odbor Nar. Zajednice za Istru

u Volosko-Opatiji, dne 18. aprila 1914.

Predsjednik: Dr. Poščić. Tajnik: Prof. I. Ivanšić.

Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju.

Imali smo više puta prilike prisustvovati raspravama kod c. kr. okružnog suda u Rovinju, pa smo se na svoje vlastite uši uvjeriti, da predsjednici i većnici sudbenoga dvora nemaju tako reći ni pojma o hrvatskom jeziku — o jeziku većine pučanstva tog okrutja. Poznato je, da pod ovim okružnim sudom po zadnjem popisu pučanstva, koji sigurno nije učinjen u prilog Hrvatima, živi 144.500 Hrvata naprama 98.000 Talijana.

Usprkos ove činjenice ne taru si za to glave stanovita gospoda, da postave na odgovarajuća mjesta suce, koji bi poznavali jezik većine pučanstva ovog okružnog suda, već se naprotiv dogadja, i to kako čujemo biva redovito, da obtuženik ne razumije predsjednika, i obratno, predsjedsjednik ne shvaća obtuženika. Kada se pako nadju stanovita gospoda savjetnici-suci u takovu škripcu, onda nastoje, ako je ikako moguće, da bi naš čovjek govorio u talijanskom jeziku, pa makar se dotični siromah mučio i lomio s takvim jezikom, da bi se Dante u grobu preokrenuo, ali u tom času stanovitu gospodu suce ništa ne smeta i ne vredja im uho to mrcvarenje jezika i mučenje našeg čovjeka, da iznese nešto, što se želi saznati od njega, premda je sjegurno, da neće dotični nikada moći točno izkazati o stvari onako, kao što bi to učinio u svojem materinskom jeziku.

Ali šta briga tu gospodu, i ako se u tim slučajevima radi o najdragocjenijoj stvari svakog čovjeka — o slobodi! Možete si pomisliti u kakovom se užasnom položaju nahaja obtuženik našega jezika, koji nema ni pojma o onome, što se o njemu snuje. Željeli bismo, da se svi ti predstojnici, savjetnici i suci prenesu u položaj jednog takovog obtuženika, pa da vidimo, kako bi njima bilo pri duši, kad bi ih sudio jedan recimo turski senat, pak bismo nadalje htjeli znati, da li bi u tom slučaju stanovita gospoda mučala, bez da bi ista prigovorila. Nema sumnje, da bi digli kuku i motiku protiv takovog sudbenog dvora, a to i punim pravom, ali neka ta gospoda znadu, da i obtuženici hrvatske narodnosti pred rovinjskim sudom su ljudi, i da je i njima dragocjena zlatna sloboda, da je i njima upravo strašno pri duši, kada vide, da im sude ljudi, koji ih ne razumiju.

Tom nedostatku i toj protuzakonitosti moralo bi se već jedanput na put stati, jer je upravo sramota, da se dandanas što takva dogadja. Kada se znadu za druge kojekakve sitnice brinuti naše oblasti, zašto se nebi posvetiti moralo veće paznje i okružnom sudu u Rovinju? Zašto se nebi postavilo suce na tom sudu, koji hrvatski znadu? Ako tim sucima toliko zaudara hrvatski jezik, morali bi imati bar toliko savjesti da ne preuzimaju na sebe rasprava protiv hrvatskih obtuženika. Obtuženi nije dužan znati jezike pokrajine, već je u prvom redu dužan znati sudac. Ne treba da posebice ističemo, kako to pravilo vriedi do sada samo za suce hrvatske narodnosti, dok sucima talijanske narodnosti dovoljno je znati samo talijanski, jer komu pade na um, da se ide baviti tim barbarskim jezikom, kad mu to sve ne treba!

No rovinjski suci rekbi da su uvjereni o svom znanju hrvatskoga jezika, jer im nije pravo, da se uvadja te „novotarije", dapače horribile dictu oni proglašuju suce hrv. narodnosti sposobnima u hrv. jeziku, pa je prema tome očito, da učitelji znadu bolje hrvatski od svojih učenika!!

Da pokažemo u kakovoj su zabludi naši rovinjski suci glede poznavanja hrvatskog jezika, navesti ćemo par primjera. Primjeri neka govore.

Lanjske godine pozvana je na taj okr. sud M. P. šestnajstgodišnja djevojka iz Ćićarije. Medju glavnim pitanjima zapita predsjednik rasprave svjedokinju: „Kada ste vi rodila". Djevojka samo pocrveni i šuti. „No, kada ste vi rodila"? Djevojka opet šuti i crveni. Priskoči u pomoć drugi sudac i prišapne mu nešto. No usprkos tome predsjednik opetuje gornje pitanje, samo što je rieč „kada" promjenio u „kada". To natezanje dosadilo i samoj svjedokinji, pa je ona sramežljivo poučila predsjednika, da nije još rodila, jer da joj je tek 16. godina, a rodom da je iz jednog sela naše krine Ćićarije.

Ništa nije neobična, ako svjedok biva nagovoren pa tom sudu se „čistom" hrvaštinom, da je Bogu plakati, kao što se to već dogodilo jednom našem svjedoku.

Ispituje predjednik rasprave i muči se, e da uzmogne bilo kako ispitati tog svjedoka, koji nije imao — zgrazajte se — ni pojma „o talijanskom jeziku". „Šte šla s njega do vaša hiža, vi ste prodala jedna svinja i jedan telo", na jednom će predsjednik. Naravski, da ga je svjedok debelo pogledao, dok se nije sam dosjetio, što želi g. predsjednik od njega čuti.

Na jednoj raspravi pitao predsjednik ponovno svjedokinju, da potvrdi svoj izkaz glede obtuženika, veleć joj: „je bila ona tamo"? Svjedokinja je naravski na to odgovorila, da nije bila, jer je bila uvjerena, da je pita za obtuženicu. Na taj se odgovor dapače g. predsjednik razsrdio na svjedokinju, da kako sada vali, da nije obtuženik bio prisutan činu, a malo prije da je kazala, da je bio prisutan. Na ovaj način dolaze lako naši svjedoci u pogibelj, da budu metnuti pod istragu radi krive prisege.

Još moramo spomenuti, na koji se način ovdje proglasuju presude. Pred tri mjeseca bili smo slučajno na jednoj raspravi. Obtuženik govorio je hrvatski, ali naravski tom istom obtuženiku proglašena je osuda u talijanskom jeziku, a to je, budi mimogredice spomenuto, redovito proglašenje presuda Hrvatima po stanovitoj gospodi. No ipak predsjednik imao je toliko obzira prama obtuženiku, pa mu je zagrmio gromkim glasom: „N. N. šte bili kundanjan na 5 šetimane." „Po majku Boga, pitajte jandarme, pulicaje i župane u selu, pa ćete vidit, da nisam bil još nikada kondanjan" odvratit će mu obtuženik. Tek kasnije dosao je obtuženik na to, da ga predsjednik gornjim riečima nije mislio pitati, da li je bio već u zatvoru, već da mu je time saobćio, da je dobio 5 tjedana zatvora.

To su slučajevi, koje smo tekom zadnjih godina doživili, kad smo se slučajno nalazili po poslu u Rovinju. Rado bismo znali, kakvih sve komičnih scena moraju doživiti oni, koji prisustvuju danomice raspravama na rovinjskom sudištu. Ali iz gore navedenog jasno proizlazi, kako upravo sjajno poznaju naš jezik suci, koji danomice sude našemu narodu, pa mislimo, da smo time dovoljno dokazali, koliko vrijede tvrdnje rovinjskih sudaca, osim par časnih iznimaka, da oni dobro poznadu hrvatski jezik.

Mi nadležnim oblastima dovikujemo, da je već skrajnje vrieme, da se te abnormalnosti na rovinjskom sudištu uklone, jer nije samo humano načelo, da mora sudac poznavati jezik obtuženika, već je to načelo, osnovano na zakonu i pravici, a zakon i pravica nek ne vriede samo za Talijane, već neka to vriedi i za Hrvate, koji su takodjer državljani sa pravima i dužnostima, pa se i na njih mora odnositi čl. XIX. drž. temelj. zakona od 1867., a to tim više, što baš Hrvati i Slovenci sačinjavaju ogromnu većinu u našoj pokrajini Istri.

Promjene u monarhiji.

Austro-Ugarska monarhija, u koje sklopu se i mi Hrvati nalazimo, u žalostnom i nesnosnom je stanju. Njezina dualistička uredba, nadvladje Njemaca i Magjara, dovela ju je tako rekuć na rub propasti. Zahtjevi jednih i drugih, a na jugu njihovih štićenika Talijana, s jedne strane, i nezadovoljstvo zapostavljenih, potlačenih naroda s druge strane, takovi su, da se je nedavno očito pisalo i u novinama monarhije ob osnovama razdiobe iste.

I u visokim krugovima monarhije počelo se je razmišljati o tom žalostnom stanju, i kako bi mu se na kraj stalo. Tako je glasilo najviših vojnih krugova „Danzers Armee-Zeitung" početkom ovoga mjeseca napisala članak, koj hoće da monarhija kakva je prestane, i da se pretvori u posve drugu monarhiju. Mora

prestati, kliče taj uvaženi list, prevlast Njemaca i Madjara, a dakako i Talijana u primorskim zemljama. Ta prevlast mora bit stvar prošlosti; ona nužno radja težnje za odcijepljenjem. Ni Njemci, ni Madjari, ni Talijani, nit smjedu imati prevlast, nit se smjedu ponašati kao gospodari monarhije, jer inače odbiju od sebe druge narode, naročito slavenske, kojih je više nego li Njemaca i Madjara zajedno s Talijanima. Pravom nezadovoljnih naroda ne smije biti u monarhiji. Nijedan neće da bude podložen drugima, svak hoće, da se svojim narodnim i kulturnim životom razvija. Dugo vremena utaživalo se je požude Njemaca, Madjara i Talijana tim, da njim se je dozvoljavalo da tlače Slavene. Dugo vremena postavljalo se je razne slavenske narode na žrtvenik za to, da se imade uza se Njemce, Madjare i Talijane. Dugo su to slavenski narodi snašali, al sad već neće. Oni zahtjevaju svoja prava, bez ikakova omedjašenja; ni više ni manje, oni hoće da imadu jednaka prava sa ostalim narodima. I valja njim jih dati, inače monarhija propade. Prestala su vremena kad su se narodi dali odnarodjivati. Sad svak hoće da živi kao narod svojim životom. Svak hoće da gospodarski napreduje i da se slobodno narodno razvija. I svakomu valja to priuštiti. Novoustrojena monarhija mora biti skup medjusobno posve slobodnih naroda. Jedinstvo monarhije ima se pokazivati samo u jednoj vojsci i u središnjoj vladi; a to je nužno za skupnu obranu proti vanjskim neprijateljima. U svakom narodu mora se probuditi uvjerenje, da mu je monarhija korisna. I kad bi monarhija tako uredjena bila, onda bi imala privlačivu silu na manje susjedne države, te bi se i ove pod njezino okrilje dale.

Ovakovi glasovi s ovakvoga mjesta svakako su značajni. Svak može držati do njih što hoće. Svakako su nam dokazom, da se je uvidjelo i na tim mjestima žnesosivost stanja u kojem se monarhija i naročito Slaveni u njoj nalaze; i da se i naše stanje, bilo ovako bilo onako mora promjeniti na bolje. Dakako da valja da budemo ljudi, da budemo Hrvati.

Zamolba.

Zaleći podpisani upoznati način pravljenja sira, koji je od starine običajen kod našega naroda u Istri, a s namjerom, da se na temelju toga kasnije ne može utjecati na poboljšanje eventualnih pogrešaka i nedostatka, obraća se na sve naše gospodare, gg. svećenike i učitelje, te ostale inteligente, koji u neposrednom doticaju u selu sa narodom stoje, da nam pri tome na ruku idu.

U prvome redu želi podpisani upoznati narodnu sirarsku i u obće mljekarsku terminologiju. Toga radi bi trebalo vjerno zabilježiti nazive pojedinih stvari, kojima se narod pri pravljenju sira, odnosno kvarenju mlieka služi. Opisati cieli tok usirivanja, dizanja, načina prešanja (ištiskanja ili cieđenja) i srljanje (sušenje) sira, te napomenuti tko sobće od ukućana obavlja taj posao.

Da se ispita sirilo (sirište, sarište, cirenje, kvarilo itd.) na jakost, podpisani moli, da mu se pripošalje putem pošte kao uzorak bez vriednosti (opisiv do 25 gr težine 10 para) u jednoj staklenčici oko dvie šlice istoga uz opis: od koje i kojega dieta tivotinje, načina pripreme te naziv sirila u dotičnome kraju.

Nadajuć se u interesu stvari brojnomu odazivu, unapried se svakomu na trudu zahvaljuje

Ivan Velarić
teh. gospod. asistent državnoga
stočnog gospodarstva.

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Izborni pokret. Naši pouzdanički zborovi obavili su posao oko ispravljanja izbornih listina te se sada čeka na riešenja reklamacija. Oni, koji su podnieli sami reklamacije mimo izbornog odbora, neka dobro paze, da je rok utoka proti eventualnoj rješitbi c. kr. kotar. kapetanata samo tri dana, i to na namjestničtvo; najbolje će se pak učiniti, da svaki takovu rješitbu predade svojem izbornom odboru, koji će stvar urediti tako da se ne zakasni.

U koliko smo do sada izvješteni i koliko možemo danas javiti, nisu još svi kolarski pouzdanički zborovi predložili političkom društvu u Pazinu ljude za kandidate ovog ili onog kotara. Očekuje se, da će naše političko društvo dobiti takove predloženike još do konca ovoga tjedna i od dosele manjkajućih pouzdaničkih kot. zborova, te bi se mogli već budućeg tjedna proglasiti naši službeni kandidati svih izbornih kotara za predstojeće zemaljske izbore.

Nakon što budu ti naši kandidati službeno proglašeni od Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, dužnost će biti svih naših za te predloženike svojski raditi i agitirati te složno glasovati, da tako naša pobjeda bude što sjajnija i protivnicima i oblasti pokažemo našu snagu i moć.

Još nas dieli jedva jedan mjesec od prvih izbora — 7. juna 1914. — pak treba da odvažno i složno radimo već sada, te našim glasovima prikažemo sebe sviestnima i dostojnima, da nam se dadu ona prava, koja nam po broju i snazi narodnoj u Istri pripadaju.

Skupština Istarske Posujilnice. U nedjelju 26. t. mj. bila je glavna godišnja skupština Istarske Posujilnice u Puli. Skupštinu je otvorio predsjednik g. dr. M. Laginja, koji želeć konstatira, da se radi premalog odziva na prvi poziv, mora skupština obdržavati na drugi poziv. Pozdravlja pouzdanike Podružnice Posujilnice u Pazinu gg. dra Š. Kurelića i M. Curanića a ispričava pouzdanika pazinske podružnice dra D. Trinajstića, koji je po neodgodivom poslu tog dana odsutan iz Pazina. Spominje se umrlih članova Vinka Škaljera i Andrije Turka; skupštinari u spomen pokojnika odazivlju se ustajanjem i sa „Slava im“! Pozdravlja prisutne i poziva poslovodju Stihovića, da pročita izvješće o djelovanju u god. 1913.

I toga izvješća vadimo ove podatke:

Stanje zadrugara dne 31. dec. 1913. bilo je 2955 sa 27.117 zadružnih dielova sa upisanih K 54.354. Novčani promet u god. 1913. bio je: prihod K 3,295.086·94, rashod kruna 3,251.424·06, ukupno kruna 5,546.511.

Štedioničkih uložaka bilo je kruna 3,440.626·74 a zajmova podieljenih zadrugarom bilo je K 3,019.181·20.

Čisti dobitak u god. 1913 iznosi kruna 17.025·39, koji se je razdielio ovako: u reservni fond K 11.526.74, tako da s tom svotom iznosi sada reservni fond ravno K 95.000, kojom svotom je dovoljno zajamčena solidnost zavoda, tako, da nebi trebalo jamstva članova u slučaju kakove krize; na novi račun dalo se K 2549·65, i to matici u Puli K 1533·71 a podružnici u Pazinu K 1015·94.

Ostala svota čistog dobitka dana je u dobrotvorne svrhe ovako: Družbi sv. C. i M. za Istru K 400, — Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 900, Hrv. pripomoćnom društvu u Puli K 50, čč. sestrama sv. Križa u Beču K 100, glazbi u Puli K 200, Nar. Domu u Pazinu K 600, glazbi u Pazinu K 200, muškoj i ženskoj podružnici Družbe u Pazinu K 200, Djećjem zabavištu u Pazinu K 100.

Skupština je izvješće starešinstva kao i razdiobu čistog dobitka i izvješće nadzornog odbora primila bez prigovora jednoglasno.

Pošto se kod eventualija nije nitko prijavio za rieč, zaključio je predsjednik skupštinu.

Obiteljska zabava. Naše poznato i sa svojih zabava obljubljeno društvo „Dalmatinski skup“ u Puli priredjuje u subotu večer dne 2. maja t. g. u gostioni Save Jovančevića (Hotel Austrija) „obiteljsku zabavu“ uz sviranje orkestra, tombolu i šaljivu poštu. Uljudno se pozivlju članovi i prijatelji društva. Ulaz besplatan.

Vrlo pohvalna je bila namisao odbora, da priredi takovu zabavu, na kojoj svaki nadje bez ono pretjerane konvencionalne ukočenosti liepe i ugodne zabave po miloj volji, te će tu zabavu rado pozdraviti i na istoj se naći liepa kila domoljubnih srdaca, da u neprisiljenoj zabavi prodju nekoliko ugodnih časova.

Preporučamo, da se što više naših nadje na okupu kod te zabave.

Nagradna zagonetka. Prepis — Br. 6741/14. — C. K. Pomorska Vlada Trst 19 travnja 1914. Predmet: Tiskarnica Laginja i D. tiskare za zadruge. C. K. Lučko zdravstveno Poglavarstvo u Puli. — U svrsetku od izvještaja dne 3 ožujka 1914 Br. 701. Moli se ovo Poglavarstvo da bi htjeli učestvovati u tiskaru Laginje i D. u Puli da sve one zadruge od ribanja što bi potrebovali od štampe od koje se opominje, moći će za sada postići bezplatno dokle će ih biti u pologu, obratiti se upravno pisatelju. — Za Predstojnika: Attems v. r.

C. K. Lučko Zdravstveno Poglavarstvo Pula *(radi konstatiranja, da je ovaj naslov otiskan pečatom. — Ur.)*. — 24 travnja 1914 — Br. 1887 — Gospodin Laginja i Družina — tiskara u Puli — za naznanje. — C. Kr. Glavni pomorski Nadzornik *(podpis nečitljiv)*.

Otvara se natječaj ove nagradne zagonetke. Prednost imade c. k. pomorska vlada u Trstu i c. k. lučko zdravstveno poglavarstvo u Puli a osobito njegov glavni pomorski nadzornik. Ako nam pravo i točno riješe ovu zagonetku dobit će zasjedočbu pravednosti i nepristranosti u postupanju hrvatskog naroda i jezika (što je jedna velika riedkost austrijskih oblasti u Primorju), i tako onda tek moći će nam dati „za naznanje“ ono što su htjeli postići tom zagonetkom.

Svakako pak je to vrlo čudan i smiešan pojav, da jedna c. k. austrijska vlast u austro ilirskom Primorju riešava spise i obći se strankama u zagonetki. Mudrost u naprednom XX. vieku jedne središnje oblasti za Primorje i Dalmaciju.

Englesko ratno brodovlje u Puli. Englesko sredozemno ratno brodovlje posjetit će u maju nekoje luke naše obale na jadranskom moru. Tako će u Puli od 9. do 13. maja biti brodovi „Inflexible“ i „Dublin“ a od 13. do 18. maja „Indomitable“ i „Cartham“.

Iz Pule posjetit će to brodovlje Split, Rieku, Trst i po svoj prilici Šibenik.

Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Premanturi. Pred sedam mjeseci, osnovana je u Premanturi mjesovita Družbina podružnica. Do 19. o. mj. imala je 102 člana. Od članarine uniišlo je u blagajnu K 65, a od podpornine K 25·72. U raznim prigodama sabrano je milodara u iznosu od K 17·96. Liepi prihod nose štrabice, u kojima je u 4 mjeseca, što su uvedene, u Hrv. Čitaonici sabrano K 82·45. Štrabice su namještene i u Vinkuranu u gostionama gg. Martina Romande i Ivana Kapuralina. U nje je u 2 mjes. kapnulo K 19·22. U pokladama priredila je podružnica u sporazumu sa Hrv. Čitaonicom u prostorijama potonje uspjelu zabavu, koja je donieła čistoga prihoda K 117·60. Uračunamo li još K 100, što ih je darovalo podružnici Upravno Vieće porezne općine Premantura, to iznosi ukupni prihod kroz ovih 7 mjeseci što podružnica postoji K 427·95. Rashoda ima K 66·22. Tim je novcem podružnica pomogla većinom mjesnoj pučkoj školi, za koju bi se zapravo netko drugi morao brinuti. Na pr.: školska djeca priredila su zabavu, ali oblast nije dozvolila, da se udari ulaznina. Za zabavu je naravno bilo troškova. Kad se nije ulaznina dozvolila, morali bi po uhvaćanju onih na školskom vieću u Puli, gg. učitelj i učiteljica ili podmiriti troškove iz svog žepa ili napustiti i samu misao o zabavi. Ali tu su priskočila u pomoć naša društva, Podružnica i Čitaonica, pa su darovala svako po 15 K za pokriće troškova. Podružnica je predplatila pučku školu na pet listića „Mladog Hrvata“ i još darovala K 15 za nabavu 12 liepih omladinskih knjiga za pučku školu. Tako podružnica nastoji, da priskoči u pomoć, gdje se radi o napredku hrvatske pučke škole. To i treba, jer su talijani otvorili u našem mjestu leginu „kovačnicu“ i glavne svoje navale uperili proti hrvatskoj školi. Samo o tome misle i rade Talijani iz vana i talijanaši iz mjesta, da otimlju djecu našoj školi. Eto ih sada na radu, te će do mala i uspjeti da otvore „asilo infantile“. Tako će bolje pripravljati materijal za kovanje u svojoj kovačnici. Red je i na nama da se maknemo, da okupimo našu djecu, e nam ni jednoga ne otmu, ne uzgoje janjičarom-zatornikom svoga roda i jezika. Podružnica naša o tom radi, snuje, ali treba da nas i drugi rodoljubi moralno i materijalno pomognu, te junački odbijemo tudjinsku navalu, kojoj je namjera da iz našeg čisto hrvatskog mjesta stvori drugi Šišan.

•

Družbina podružnica i Hrvatska Čitaonica u Premanturi priredjuju na Duhove 31. maja zabavu sa predstavom na otvorenom. Potanji raspored objavit će se kasnije.

Krnica. U nedjelju dne 3. maja biti će svečano otvorenje ovdašnje Narodne Čitaonice. Usljed toga doći će korporativno rodoljubni Hrvatski Sokol iz Medulina sa svojom glazbom. Sokol će imati svoj nastup (novost za sve ove krajeve!) Pozivljemo usljed toga svu braću iz Prostine, Kavrana, Valture, Muntića, Loborike, Marčane, Vodnjanštine, Jurišći, Divšići, Filipane, Šajini, Barbana, Sv. Marije, Rakja, Sv. Lovreča od Predubca i iz drugih krajeva, da mnogobrojno dodju k ovoj narodnoj svečanosti. Unapried možemo sa stalnošću kazati, da će tog dana biti zastupan cieli puljski kotar u Krnici; osim moguće sjevero-zapadnog kraja ovog kotara. — Hoće li tko dakle ostati kod kuće?! — Podnipošto ne, jer mu to ne bi dozvolio njegov ponos. Zanimanje je veliko po cielom kotaru za tu zabavu, a to je znak, da imademo smisla za život i napredak, te da su nam dosljedrdili okovi tmine i neznanja.

Parobrod, na kojem će doći Sokol i izletnici iz Medulina i okolice, doći će u pr. mja poslje podne. Poradi toga preporuča se braći iz Prostine i Rakja, da dodju svi o podne u Krnicu, a odavle će se ići u luku čekati izletnike. Na dolazku iz luke (oko jedan sat i po poslje podne) sastat će se svi na trgu u Krnici, sa izletnicima iz svih krajeva, a odavle pod glazbom krenut će se na vježbalište.

Unapried kličemo svima: Dobro došli!

Društveni Odbor.

Javna vježba Medulinskog „Sokola“ u Krnici. Kako je već bilo javljeno, Hrvatski Sokol u Medulinu priredjuje dne 3. maja o. g. u Krnici, sporazumno sa

Nastavak u prilogu.

tamošnjom Čitaonicom javnu vježbu sa zabavom na otvorenom.

Odlazak sa posebnim parobrodom iz Medulina u 11 i pol sati, a povratak iz Krnice u 6 i pol sati na večer.

Točno u 11 sati krenuti će povorka sa sokolskom glazbom iz sokolane prema financijskom gatu, gdje će se svi, koji budu imali vozne karte, ukrcati na parobrod. U Krnici počimlje javna vježba u 3 sata i to ovim redom: 1. Vježbači (19), slovenske vježbe. 2. Veći podmladak (12), praške vježbe. 3. Manji podmladak i šegrti (29), vježbe zastavicama. 4. Vježbači, Francuski boks. 5. Manji podmladak (9), kombinirane župske vježbe. 6. Vježbači, vježbe na spravama. 7. Tombola, ples itd.

Napomenuti treba, da su sprave tek pred dva mjeseca prispjele i da je ovo prvi put, što Sokol nastupa na spravama. Na ovaj slet pripravlja se staro i mlado, ali budući parobrod neće moći da primi više od par stotina osoba, odlučila je stotina njih otići dvokolicama i kolima. Kako se čuje, posebne izlete priredjuju iz Pule, Alture i drugih mjesta. Bude li nezgodno vrijeme, odgoditi će se izlet za iduću nedjelju.

Koji želi usred našeg milog Kvarnera čuti milozvučnu poputnicu Medulinskog Sokola: „Brodić jadri sred Kvarnera“ — nek si na dobu priskrbi vozne karte.

U nedjelju svi u Krnicu!

Banjole. Dan 26. travnja ostat će nam u neizbrisivoj pameti. Bio je to dan, kakovog još nismo u našem mjestu doživili; dan veselja, radosti i bratskog susretanja pod utjecajem zabave, što nam ju je taj dan priredila naša „Hrvatska Čitaonica“. Odaziv je bio, i ako je puhao jak vjetar, veoma dobar.

Kako su gosti oko 2 sata poslie podne dolazili, tako se medju nama počela buditi sve to veća dražest, što nam ju pruža bratski susretaj. Srećni i blaženi u zanosu srdačnoga pozdravljanja, nismo smogli načina, kako da tu izabranu kitu našega narodnoga cvieća što ljepše dočekamo i primimo. Cielo se mjestu diže, ljudi se kupe i veselo pridružuju mnogobrojnim i milim gostima iz Pule, Medulina, Ližnjana, Pomera, Premanture i Vinkurana.

Vjetar bio popustio, sunce zagrijalo, kao da se i ono hoće s nama da proveseli, pa željni prirode, božjega sunca, zelenila i čistoga zraka, podali se gosti pred Čitaonicom u naručaj čudjene zabave. Izvedba svih točaka zabave, koja se sastojala iz deklamovanja, pjevanja, tamburanja, predstavljanja, oduševljenih govora, udaranja glazbe, plesa itd. uzniela nam dušu i srce. U tim srećnim časovima bili smo svi jednaki, svi kao braća, a to je baš svima godilo i u dušu nam još veće veselje ulievalo. Istom, kad je već kasno bilo sunce na domaku, počeli se gosti dizati i oko glazbe vrijednih Medulinaca vratati. Za kratki čas eto veličanstvene povorke do blizu 1500 ljudi. Divno je bilo pogledati, kako ona uz glazbu po mjestu sva vesela i razdragana junački stupa, da su se čak sidine legine kovačnice do temelja potresle. Neizrecivi je to čas ugodnosti i velikog dojma.

Uz srdačni stisak desnica napokon se rastali na raskršću ceste mašući odlazećoj braći kapama i rubčićima, dok smo jednoga od njih mogli vidjeti.

Neka bude ovime još jednom svim gostima izražena srdačna hvala, što su nas svojim posjetom i sudjelovanjem kod zabave oduševili za svete domovinske osjećaje i milu nam materinju riječ.

Hrvatska braća, koja su uveličali ovu našu svečanost ne štu od nas zahvale ni pohvale: došla su hrvatska srca u pohode srdačnoj hrvatskoj braći, da ovršimo svetu rodoljubnu i hrvatsku poštu našem narodnom zavjetu. Ipak dužnost nas veže, da svoj hrvatskoj braći iz hrvatskog srca zahvalimo na posjetu u znak svete veze, koja nas vodi zajedničkom cilju oslobodjenja, jer u slobodi i prosvjeta cvate!

Cesta Marčana-Prodol. Od velike koristi za promet izmedju Labinštine, Barbanštine i Pule, jest onaj komad ceste, koji će proći iz Marčane na Prodol i tako pasti na cestu Filipan-Krnica. Od puljsko-alturske ceste na Marčanu sagradjena je otrag nekoliko godina velikim nastojanjem nezaboravnog Viktora Marota liepa cesta, te kad bude izgradjena ona iz Marčane u Prodol, imat će se najkraći ispravni spoj ravno sa Rašom i preko nje na Labinštinu.

Vlada je već prijašnjih godina bila osigurala 27.200 kruna prinosa od države za tu cestu. Drugo što manjka do 60.000 kruna, pokrit će se prinosima pokrajine i občine. Bila je velika pogibelj da onaj državni prinos zapadne, jer se nije bio potrošio u godinam, za koje je bio u proračunu, a nije se moglo pristupiti k radnji, jer nisu sve priprave bile gotove. Na sim ljudem pošlo je za rukom, da su iz poslovali, da onaj državni prinos bude opet uspostavljen te je ovih dana došla obaviest od c. kr. namjestničtva u Trstu da onih 27 200 K stoji na raspolaganje prema tomu, kako bude radnja napredovala. Upravnom vieću občine Marčanske bio je u tom poslu do sada i biti će unapred na ruku naš zastupnik dr. M. Laginja i dobro je, da naši ljudi znadu, da su se naši zastupnici isto tako dušom i tielom zauzimali za to, da se već jedan put započme sa izgradnjom ceste Lupoglava-Lanišće, o kojoj govorimo na drugom mjestu.

Iz Alture. U nedjelju dne 3. maja priredjuje i „Hrv. Čitaonica“ u Alturi društveni izlet u Krnicu. I tako će se naći na okupu u Krnici prigodom otvorenja lamošnje Čitaone sva Puljština, da se upozna i oduševi za nove borbe, koje nas čekaju. — U nedjelju dakle svi u Krnicu.

Za Družbu. G. Mirko Čubranić šalje za Družbu K 17·70 kao čisti prihod od zabave održane u Barbanu dne 18. t. mj. — Veleč. gospodin pop Ivo Šintić, umir. župnik u Malom Lošinju šalje za Družbu K 2. — G. Fr. Malenšek, zastupnik pivovare Goess u Puli, prigodom obračuna s odvjetničkom pisarnom dra M. Laginje daje za Družbu K 40. — Živili rodoljubni darovatelji.

Krčki kotar

Iz Baške. Mnogo bi se toga dalo reći o sadašnjim prilikama u Baški. Ni,e ni čudo da se u mjestu koje se tek počelo dizati, javljaju i zvani i nezvani da sudjeluju u javnom radu i da mnogi obće dobro zapostavljaju osobnim ambicijama. Takvi silu samo razdor i neslogu, te bi ih trebalo odstraniti od svakog javnog rada. Tko hoće narodu dobro, mora da pusti medjusobne trzavice i zadjevice na stran, te imati pred očima samo jedan cilj, a taj je napredak mjesta. Oni, koji su zvani da prosvetljuju narod, sami svojom zagrižljivošću i osobnostima siju neslogu i razdor gdjegod se pojave. Koliko se liepih i plemenitih ustanova pokrenulo, koliko liepih ideja zasnovalo, a sve se je u zametku moralo ugušiti radi ambicija i samovolje pojedinaca. Sada se htjelo obnoviti tamburaški zbor. Ali slavni čitaonički odbor htjeo je i tomu stati na put, veleći da su tamburice čitaoničko vlastništvo, te valjda za to kupljene da u ormaru zardjaju, premda ih je narod doprinosima svojim kupio. Zar je narod sebi od usiju kidao, da njegovim vlastnim svom raspolatu pojedinci? „Narodni dom„ kojega smo teškim žrtvama podigli da nam bude hram prosvjete, u kojem se duh uzdiže i oplemenjuje, htjeli bi da ga pretvore u dom nesloge i razmirice. Svaki sumještanin, koji čuli za svoj rodni kraj, mora da se zamisli za budućnost mjesta, i metnut na srce onima kojih se tiče, prije svega slogu i zajednički rad na svakom polju. Nezvane treba odstraniti ne, obziruć se na spletke, već radeći savjestno za dobro naroda. Tada tekar znati će ih narod po zasluzi ocijeniti.

Bašćan.

Voloski kotar

Iz Ičića. Za 25. ožujka o. g. bila je zakazana u Ičićima glavna godišnja skupština podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voprincu. Članovi iz Poljana i Veprinca došli su u liepom broju u Ičiće i okupili se kod Paronića, čekajuć članove iz Ičića. Čekali su dugo ali uzalud. Osim občinskog podvornika nije došao nitko. Ovo treba požaliti. Naša braća u Ičićima znadu dobro, što je Družba za njih učinila i što će još učiniti. Pa da nemaju od Družbe nikakve koristi, oni bi, znajući, kako je njezina svrha velika i sveta morali priteći na svaki njezin poziv. Nadamo se, da je ovo zadnji put, da su se naši Ičićani družbinom glasu oglušili.

Exponenti talijanske stranke u Liburniji miću se već jako, povodom predstojećih izbora u pokrajinski sabor. U nedjelju dne 19. travnja, bio je bivši c. kr. sudac a sada koncipijenat kod dra Costantina dr. Sandrin na čelu talijanske glazbe na Lignju kod Lovrana. Dogadja se kao ono za vrieme Krstića, gdje se hoće glazbom, pljačama i novcem loviti naš narod u talijanske mreže. Chef dr. Costantini zajedno sa jednim pisarom bio je skoro u isto doba kod občine u Mošćenicama radi izbornih listina i kakvih drugih poslića. Obojica rade dakako kao Talijani i u imenu talijanske liberalne stranke u ovim stranama. S toga ne možemo razumjeti, da se naši njeki odvjetnici s njima brate, s njima razgovaraju kao najbolji prijatelji, i to uvjek i uvjek talijanskim jezikom, javno, najviše puta u sudbenim prostorijama. To ne samo da porazno djeluje na naše ljude, nego kaže slabu ili svakako slabo shvaćanu hrvatsku sviest onih naših odvjetnika. Kako mogu oni u svojoj kući govoriti tudjim jezikom sa tudjincem i još k tomu zavadjačem našega naroda, koji mora znati naš jezik, ako hoće da ovdje obavlja onaj posao, radi kojega je ovamo došao?! Tudje poštuj a svoje ljubi ne smije tako daleko ići, da se na svoje pred tudjincem podpuno zaboravlja. Čim javnije, tim više moramo se ponositi svojim jezikom i svud, osim nužde rabiti ga. Kako će nam drugi poštovati jezik, ako ga sami ne poštujemo i ako ga zatajujemo pred onima, koji kvare naš narod.

Mošćenička Draga. 26 aprila 1914. Ovo naše malo ali krasno mjestance napreduje u novije doba jako liepo. Već nekoliko godina obstoji tamo pučka škola, koju su ljudi dugo vremena očekivali. Do pred malo smještena u jednoj staroj kući, preša je prije par tjedana u novu školsku zgradu. Krasna je to zgrada, dva razreda i dva stana, sa svim mogućim potrebštinama. Treba njoj para tražiti u cieloj Istri. Na krasnom je položaju, sa vidikom na naš divni kvarnerski zaljev, više ceste. Prigodom blagoslova zgrade, koj je obavio velezasluženi g. župnik Ivan Žiganto, čitao je isti u crkvi sv. Marine sv. misu, kojoj su prisustvola ne samo školska djeca nego i mnogo naroda, te kotarski predstojnik baron Schmidt, kao predsjednik c. k. školskoga vieća i c. kr kotarski školski nadzornik Bunc. Poslie blagoslova školskih prostorija izrekli su liepih zgodnik rieči gospoda župnik, školski nadzornik i ravnajući učitelj Zec Za zgradu je dala je občina veliku svotu novca, te je nade, da će njoj c. kr. vlada priskočiti obilnom podporom.

•

Dne 22. travnja 1914. dala se je prometu novosagradjena riva u Dragi Mošćeničkoj i prije toga blagoslovila. I taj čin bio je svečano proslavljen, i to marom i trudom tamošnjega društva za poljepšanje, dotično gospode Vicka Rubinića, Josipa Bradičića i Nikole Zeca i naročito velečastnog gospodina župnika Ivana Žiganta. Na rivi, okićenoj zastavama i zelenilom, bio je napravljen oltar. Pred njim sakupilo se mnogo naroda, muškoga i ženskoga, ujedno sa školskom djecom, učiteljima i učiteljicama iz grada i drage. U klupi uzeli su mjesto kotarski kapetan baron Schmidt, zastupnik naroda Vjekosla Spinčić, občinski načelnik, te razni občinski zastupnici, onda voditelj gradnje, predstavnik lučke i financijalne oblasti i dr. Iza blagoslova rive progovorio je g. župnik poštovanom narodu i svim prisutnima. Rekao je, kako se evo u kratko vrieme vrši druga svečanost. Pozdravio je i zahvalio kotarskom kapetanu, kao predstavnika vlasti, koja je dala rivu napraviti, zastupniku naroda Spinčiću, koji se je dugo i postojano zauzimao da vlada rivu sagradi, občinskom zastupniku Vinku Rubiniću, koj se je oko gradnje mnogo vrtio. Tako se je ispunilo, što su razni občinari već prije trideset godina molili, a što služi no samo za ukrašenje, nego na korist Drage i grada i cielе mošćeničke župe, pa i mnogih ljudi, što dolaze preko Učke. Ruduje se napredku mjesta i oživlje nadanj blagoslov Božji. Zastupnik Spinčić zahvalio se je na pozdravu, te pozdravio velezasluženog gospodina župnika i zahvalio mu za to, što se je i on brinuo za gradnju rive, što ju je došao blagosloviti te što će čitati svetu misu i pomoliti se za pokojne i žive, koji su za rivu radili i za cieli narod. Pošto je navse u kratko ono, što se je poduzelo u 20 godina za izgradnju rive, naradovao se je narodu, što je pred kratko dobio poštanski ured, školu i školsku zgradu, pak evo i rivu i zaželio, da čim prije dobije i brzojav, i vodu u nekim krajevima občine, i bolje puteve, te da božjom pomoću u miru i medjusobnoj ljubavi napreduje u svakom duševnom i tjelesnom dobru. Spomenuo je mimogred takodjer da su njeki proti rivi zato, što time gube one male zaslužbe prevažanja na parobrod; al će stalno biti zadovoljni s njom i oni, kad budu većim posjetom mjesta imali veće zaslužbe od voženje gostova. Iza toga sliedila je sveta misa, koju su svi prisutni pobožno slušali. Parobrodi su već toga dana pristajali jako ljepo. Odbor društva za poljepšavanje pobrinuo se je, te su svi parobrodi bili pozdravljani mužarima, a kapetani dobrom napitnicom; a gostovi i njeki domaći sa malim banketom. Draga Mošćenička doživila je nezaboravan dan, a mi se tomu iz svega srca radujemo.

Malo povjesti o izgradnji rive u Mošćeničkoj Dragi. Već prije trideset i više godina su razni občinari mošćenički želili, da njim se sagradi „kuš“ mula ili rive. Mjeseca srpnja 1903. podastrli su na ministarstvo molbu sa nacrtom. Zastupnik Vjekoslav Spinčić je već prije toga, ožujka 1893., pak srpnja 1895. i siečnja 1897., zagovarao u parlamentu izgradnju rive. Zajedno sa svojim drugovima učinio je to i u pokrajinskom saboru. I u to doba i kasnije, često je govorio za stvar sa raznim ministrima u Trstu i Beču i pisao njim. Naišlazili su uviek kakvih izgovora. Još svibnja 1893. rekao je tadanji izvjestitelj u lučkim radnjama a sadanji predsjednik pomorske vlade, da će još teško moći odnosna svota u proračun. Konačno je izgradnja došla u proračun od godine 1907. sa prvim obrokom, god. 1906. sa drugim, čim je veći dio svote bio osiguran. Razpisala se je gradnja, al se nije našlo poduzetnika. Bila je pre-

nizka svota. Dvie godine trajalo je, prije nego li se je dosegla povišica. Radnja ipak ne bijaše raspisana početkom godine 1910., nego obustavljena do srpnja, jer da nema novaca. Razmišljalo se onda, nebi li vlada u svojoj režiji gradila rivu, konačno predala se radnja privatnom poduzetniku i on počeo radili ljeti 1911. i radio sljedeće zime. U proljeću 1912. moralo se je pretrgnuti radnjom, jer nebijaše santorine. Zimi 1912./13. prevrnulo se je nekoliko blokova. Dugo se je čekalo, dugo moljakalo s raznih strana, da dodje komisija, da pregleda što treba učiniti. Izgledalo je, kao da stvar ne ima gospodara. Mjeseca travnja 1913. došla je ipak ta komisija, i od onda se je radilo bez većih zapreka, te svršilo i riva bje 22. travnja 1914. dana prometu.

Lošinjski kotar

Sprovod † O. Frane Dobrovića. Na 17. o. mj. bio je sprovod dičnom starini i rodoljubu O. Franu Dobroviću. Sprovodu je prisustvovalo mnoštvo naroda. Nad grobom pozdravio ga je u ime crekvih Hrvata predsjednik Hrv. Čitaone, nadučitelj Jerolim Defilipis. Usporedio mu je starost sa slavenskom lipom; duševne vrline proljetnim cvićem; ljubav k Cresu gradu mirisom lovora i borje, a skromnost i tišinu domoljubnog rada starodrevnim zidinama Franjevačkog samostana. Zatim je govorio prečasni O. provincijal Josip Milošević. Pun prijateljskog zanosa i svete tuge pozdravio je za posljednji put svog milog druga. Slava O. Frani Dobroviću!

Nerezine, 19. aprila 1914. Na poziv naših mjesnih prvaka se je ovih dana sakupio liepi broj naših nerezinaca u mjesnoj Čitaoni te se je utemeljio „Mjesni pouzdanički zbor" političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri. Uz osobito oduševljenje upisalo se je u istog preko 70 članova, što je priličan broj za Nerezine, ako se uzme u obzir mjesne prilike i terornu protivničku politiku. Nazadujemo svakako ne, a napried, ako i polako, ali ipak kročimo.

Nerezinski narode! Dobar si i janješe ćudi. Daj, preporučam ti, počmi već jednom dobro misliti i sam suditi ovo: „Ma tko je meni prijatelj a tko mi je neprijatelj?" Misli na to, pak ćeš vidjeti, da ti u istinu nije prijatelj, koga si ti nemisleći za to držao. Misli, je li onaj, koji ti se narivava prijateljem, čini to iz ljubavi do tebe, ili možda kako se ono reče: „Faccio vedere lavorar per bene tuo, ma invece lavoro per mancocia mia".

Občinski je tajnik (segretario) u Nerezinama za tako reć 100 službi. Razumije se, da mu sve donose dobitak. Jeli možda pravo, da on u kancelariji na komunu ima svoju agenciju od Austro-Americane; od Assicurazioni Generali itd. itd.? Razumije se samo po sebi, da kad hoće da vrši tolike službe, od kojih ima jedino on korist, da ne može da vrši svoju pravu službu na občini. Radi toga i ima tamo pisare, a učitelj šijor Salata prima 40 K plaće od občine. Njemu dobro stoje, pa mu nitko ne zamjerava, ali zamjeravat mora svaki pametan čovjek, kad pomisli, da moramo mi plaćati pisare samo zato, da bude mogao šijor Elio sa drugih strana seli puniti žepove. Mislim i siguran sam, da kad bi od 8 do 12 prije podne i od 2 do 6 poslie podne obavljao občinski tajnik samo općinske poslove, da još za dugi niz godina nebi trebalo nerezincima plaćati ni 80 ni 40 K na mjesec za pisare. Je li tako? Sudite pak i odsudite, te nemojte pustiti da vas se lazkavim riečima vara ili kako se ono po domaću reče: „za nos pelje". Vi plaćate, pak imate i pravo zaporjedati.

*

I izbori (votacijoni) su brzo. Ljudi opametite se. Svaki narod ne svietu, ma i cigan, brani svoje matere jezik. A što nismo i mi ljudi, koji imamo naše majke jezik? Nemamo li i mi jedno srce za našu majku? Vi sami znate da niste Talijanske race, pak zašto njih protejit? Branimo mi svoje, pak ćemo bit i gospodari na svojem. Deputat g. Spinčić pred 20 lot dal je načinit nerezinski porat, leta 1911. činil nam je prit kavafang, a ovih dana nam je pismeno obećao, da će nam činit prit foratriće na bokadure nerezinskega porta.

On ni naš deputat, jer naši su na žalost Talijani. Recite mi, što su oni pak za Nerezine učinili? I sa svim tim, da nije naš deputat, za nas gleda, a i više bi gledal, kad bi vidio da budemo zahvalni.

Vi nerezinci ste svi hvala Bogu dobri katolici, jer idete rado h spovedi, na sv. pričest, na misu itd., pak zašto idete onda dat vaš vot za liberalce? I to si dobro promislite prije, nego idete na votacijone.

To vam poručuje prijatelj nerezinskog puka.

Porečki kotar

Glavna skupština Kraškog društva za štednju i zajmove. — Politički sastanak. Nedjelju, dne 26. o. mj. p. p. obdržavalo je Kraško društvo za štednju i zajmove u Sv. Luciji, kod Oprtlja, svoju osmu glavnu skupštinu.

Naroda na skupštinu došlo je toliko da su školske prostorije Cirilometodove škole, gdje se obdržavala skupština, bile dubkom pune, sve samih odraslih muževa, koji su velikom pomnjom pratili razna izvješća i govori.

Nakon što je predsjednik društva gosp. Mate Vesnaver otvorio skupštinu, dao je riječ Veleč. gosp. S. Červaru, koji je pozdravio sve prisutne a poseban je pozdrav imao za gospodu, koja su došla iz odaljenih strana, da ovom prigodom posjete narod u oprtaljštini te mu progovore koju zgodnu riječ.

Zatim je vrla blagajnica društva, gdja Hermina Begović učiteljica na družbinoj školi u Sv. Luciji, podala obširno izvješće o novčanom stanju društva, koje je baš utješljivo.

Kroz god. 1913. dignulo se novih zajmova kruna 7.924, a vratilo zajmove u iznosu kruna 9.301. Uložilo se lanjske godine u štednju kruna 4.707 a dignulo kruna 6.001. Sveukupni uložen novac iznosi kruna 23.736. Čisti dobitak iznaša kruna 410, a rezervni fond kruna 1 829.

Progovorio je još jednom narodu gosp. S. Červar, te je time ova skupština bila zatvorena.

*

Odmah nakon gornje skupštine obdržao se politički sastanak sazvan od našeg Političkog društva. Otvorio je sastanak predsjednik Političkog društva gosp. Dr. Dinko Trinajstić, koji se je najprije bavio gos podarstvenim pitanjem, tumačeći narodu važnost i korist zadrugarstva, a u prvom redu novčanih zavoda, te je zatim prešao na političko polje, baveći se o skorim izborima, i o društvenim pitanjima. Glede proglašenja kandidata mora se koji dan počekati, jer se imadu još obaviti nekoje formalnosti a onda će se proglasiti sve zastupnike na jedan put.

Uzeli su zatim riječ poznati stari borci na narodnom polju i bivši narodni zastupnici gg. Šime Červar i Ivo Sancin iz Pule, a pridružio im se treći govornik i izvrstna sila na narodnom polju gosp. Dr Ivo Milić, predstojnik Kot. suda u Buzetu. Govorili su još gosp. učitelj Jardas i gosp. A. Belanić iz Parina.

Nija naša namjera da niti u kratko iscrpimo sve ove govore, jer nam to prostor lista ne dopušta. Konštatiramo samo to, da je sav mnogobrojan narod pomnjivo slušao ove govore te se zgražao nad nečuvenim nasiljem naših narodnih protivnika, i dobro shvatio kako mu je samo u složnoj i ustrajnoj borbi spas.

Gosp. S. Červar i Sancin govorili su o radu i svim prilikama i neprilikama bivšeg sabora. Gosp. Dr. Ivo Milić osvrnuo se na rad budućnosti, gosp. Jardas se bavio pretežno školskim pitanjem, a gosp. Belanić je naglasio moć sloge.

Na koncu se još jednom javio naš čestiti predsjednik Političkog društva, te je sa uzdignutim glasom pozivao narod na ustrajnu borbu sve dok ne postignemo potpunu ravnopravnost sa talijanima. Dao je razne potrebite upute za izbore i pozvao sve na vršenje svojih dužnosti.

Na koncu skupštine zaorila je dvoranom naša narodna himna: Liepa naša domovina . . . koju su svi stojećke i otkrite glave pjevali.

Time je bio zaključen i ovaj sastanak te se narod zatim zadržao više vremena u bratskom pogovoru sa spomenutimi govornici i svojim raznim upitima dao ponovni jasan dokaz kako se sve to više zanima za narodnu stvar iz česa se lahko može zaključiti da taj narod čeka bolja budućnost.

Zabavno društvo „Sloga" u Lovrečici kod Umaga. Velikim veseljem možemo ustanoviti, da se naš narod diljem cielе Istre osvješćuje u duhu velikog Dobrile. U posljednje vrieme naš narod i sa najzapadnijih plodnih poljana Istre, tamo sa zapadne Riviere, diže svoj glas, traži svoje pravice, hoće, da se i njega prizna dielom velikog hrvatskog naroda.

Pokraj mora u prekrasnoj dragi, a u najplodnijem dielu zapadne Istre, izmedju Novoggrada i Umaga ko galeb na moru, bijeli se čisto hrvatsko mjesto Lovrečica. Do prieri malo vremena pašovao je i ovuda naš narodni neprijatelj Talijan. Naš narod bio je njegov „ćićavo". Ali zrake prosvjete doprle su i do ovog mjesta i naš je narod razabrao svjetlo istine. Uvidio je, da je i on dio velikog hrvatskog naroda, a onaj koji ga tlači, da je njegov neprijatelj. Zatražili smo školu u svom jeziku, naši neprijatelji ni da čuju. Pokucasmo na vrata naše Družbe, i ona se našem vapaju smilovala. Pred godinu dana primi naša novosagradjena škola 70 hrvatske djece pod svoj okrilje. Lovrečicom i okolišnjim mjestima zaori hrvatska pjesma, a hrvatska trobojnica zaplovi zapadnom Rivierom.

No našim neprijateljima, koji još i da nas imadu u svojim rukama sukno i škare, to nije po volji, još im se hoće krvi i mesa. Hoće da nas sasvim istrebe, da usmognu reći, e je zapadna Istra čisto talijanska zemlja. Počeli su progonstvima, sikanacijama i oblicnim njihovim sredstvima. Ali mi im dovikujemo: „Sve vam to neće pomoći gospodo Talijani! Što je naravno, je naravno, to će ostati, što je umjetno, mora pasti"!

Braćo, Hrvati! Znajte da je Lovrečica ključ zapadne srednje Istre, mjesto velike važnosti i krasne budućnosti. Talijani to uvidjaju, pa zato i ulažu sve svoje sile, da nam otmu i potaljančе našu Lovrečicu.

Braćo! znajte, da smo izgubili vrlo mnogo, izgubimo li Lovrečicu, znajte, da smo izgubili najljepši i najplodniji kraj zapadne Istre.

Pred godinu dana osnovano je u Lovrečici zabavno društvo „Sloga". To je društvo žila kucavica svih ovdjašnjih i okolišnih Hrvata. Da može s uspjehom provadjati svoje zadaću u narodu, odlučilo je to društvo, da si podigne čedne prostorije. Pošto su nam novčane sile same preslabe, obraćamo se na cio hrvatski narod, da nas u ovom podhvatu pomogne.

Braćo Hrvati, odazovite se vapaju vaše braće sa plodnih poljana najzapadnije Istre! Skočite u pomoć ugroženoj Lovrečici.

Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću, a šalju na naslov: Zabavno društvo „Sloga", Lovrečica, p. Umag (Istra).

(I mi s naše strane toplo preporučamo rodoljubima u svim hrvatskim zemljama, da se odazovu obilnim darom molbi naše braće na najizloženijoj točki naše Istre, da i oni podignu svoj vlastiti hram, gdje će se ponosno vijati simbol naše narodnosti mila trobojnica i odakle će tamošnjem našem narodu sjati čista luč prosvjete i žariti srca živim rodoljubljem u osvješćenju i ljubavi prama hrvatskom rodu i jeziku. — Uredničtvo „Naše Sloge".)

Koparski kotar

Cesta Lupoglava-Lanišće. Više od 110 god. se raspravlja o njoj, a kroz 20 i više godina plaćao je kraški puk visok namet na potrošarinu i za tu cestu, pak sve uzalud. Prošle godine bilo je našim zastupnicima pošlo za rukom, te su bili izposlovali, da je ministarstvo javnih radnja bilo odlučilo, da se može početi radnjom ove ceste. Ali nacrt se je pokazao no posve točan i već prestar. Državni inžiniri od podgradske sekcije stali su nanovo mjeriti tu prugu obzirom na buduću novu cestu Lanišće-Mune-Podgrad. Tako je napokon došlo, da je ministarstvo javnih radnja ovih dana javilo c. k. Namjestničtvu u Trstu, da odobrava prinos od K 83.000 za onaj dio, koji bi iz Lanišća išao prema Lupoglavi, po prilici 4 kilometra daljine i da se taj komad može odmah početi raditi. Držimo, da je to ipak konačna odluka i da nas ni inžiniri ni gradjevni uredi neće više za nos voditi. Ova zadnja dva mjeseca otišlo je sa buzetskog Krasa opet velik broj naših ljudi preko mora u Ameriku, jer su zaludu očekivali, da će ono djelo doma započeti. Bilo kako mu drago, još je dosta ruku muških i ženskih, da se one radnje može podieliti na male partije domaćim ljudem iz buzetskog sudbenog kotara i bližnjih, pod nadzorom državnih inžinira. To bi bilo najzgodnije i neka se čim prije učini.

Franina i Jurina

Fr. Sliši, Jure! Čera san bija va Štinjane, pa san opeta lipe čuja.

Jur. Uh ti vavik samo lipe cuješ; ča to more bit pak?

Fr. Znaš: Konšeljal smo s nekim Štinjanci mi ki mi je poveda, da je njihov komun bija jedanput jako bogat.

Jur. Je bija je, a sad di su im karantani?

Fr. Bi ih vrag, da ih je puljska manjadura pofrustala. — ma buo profaće.

Jur. Je li ih bilo čuda tih penezi?

Fr. Mi se para, da bi bili pustili interes na interes, da ih je moglo biti danas sto mijari i osam sto korun.

Jur. Ne šalacaj, Franc! Di su Štinjanci toliki denar imali.

Fr. Mi se para, da tebi fali kolo va glavi kada ne znaš da su dobili osamdeset petega leta 60.000 korca za komunal, di sad fortece i kaluni stoje.

Mar. Ma vara. Gran lipu školu i crkav moraju imati va Štinjane — kada su tako bogati bili.

Fr. Ne rečem ti leh to, da je škola od socijete „Družbe“ da bi ju bil podeštat od Pule činil zapreti kako ontrat onu va Pule, — ač da se sad jako na hijenu gleda!

Mar. Ma ču san, da će novu crkav i školu fabrikati, tako da su im u Puli na podestariji rekli.

Fr. Će — ma tamo morda kada budu balotacijoni končati, aš Talijani misle, da će tako kogagod uloviti za svoj partit.

Mar. Bog s tobom Frane, da ti ki svo premoženje pofraja biš votal za njega?

Fr. Ne bin vero, ač strah je vrag — pa ne će za kamoru nijedan Štinjanac vota dati.

Razne primorske viesti

† Dr. Juraj Posilović
nadbiskup u Zagrebu.

U nedjelju dne 26. aprila preminuo je u nadbiskupskim dvorovima u Zagrebu, tri dana iza kako je slavio svoj imendan navršivši svoj osamdeseti rodjendan zagrebački nadbiskup preuzv. gosp. dr. Juraj Posilović. Svojedobno bio je profesor na bogoslovnom fakultetu hrvatskoga sveučilišta, pak biskup u Senju. Njegovomu imenovanju za nadbiskupa u Zagrebu činilo su se mnoge poteškoće, te je potrajalo nekoliko godina, prije nego li su se mogle svladale. Velika je njegova zasluga, što je u crkvama senjsko-modruške biskupije uvedena slavenska liturgija; pak mu valjda njeki i to u grieh upisivali. Neprilika sa madjaronskim vladama imao je i za svoga nadbiskupovanja često puta. Jednom je čak bio pozvan k Njeg. Veličanstvu na zaslušaj radi tužba, neprijatelja, podignutih proti njemu. Kasnijih godina dobio je naslov tajnog savjetnika Njeg. Veličanstva. Iz svojih velikih dohodaka podario je njeke puta i Družbu i Pjacki Dom. Već od par godina napustio je najprije duhovne pak i gospodarske poslove ogromne zagrebačke nadbiskupije, sve je prepustio svomu koadjutoru i naslednika nadbiskupu dru Antunu Baueru. On sam, preblagi pokojnik, živio je u tihom dielu kraljnih nadbiskupskih dvorova, posve u miru, posjećivan svaki dan od svoga pomoćnika, i od svojih mnogobrojnih rodjaka, a njegovan od dviju milosrdnih sestrica. Posle dva dana agonije, izpustio je svoju plemenitu dušu.

Sprovod je danas u četvrtak u 10 sati pre podne. Iz Istre, koliko znamo, ići će k sprovodu također zastupnik naroda profesor Vjekoslav Spinčić.

Priposlano*).

Gospodinu

Marku Zlatiću

učitelju i članu „Hrvatske Škole“

u Trvižu.

Ne odazivaj se, kad te nitko ne zove. Koje je priposlano upravljeno na kolegu i dopisnika članka „Nek se bistri“ u „Pučkom prijatelju“ od 19. otujka, a ne na Tebe. Da znaš, zašto je u onom „Priposlanom“ spomenuto Tvoje ime, evo Ti razjašnjenja: Mislio sam, zašto bi bolje bilo, da se izostave imena one stanovite gospode „iz Narodne Prosvjete“, koja su strašila ljude lažima i varala brojkama. Pošto sam ja mislio, da si to isto Ti činio, bila je moja dužnost da iznesem Tvoje ime, jer bi mi inače moglo predbaciti, da zahtijevam od drugih ono, što ja sam ne činim.

Na ono „i tr znaš član „Hrvatske Škole“ odgovaram Ti slijedeće: Mnogo si se puta izrazio, da nećeš pristupiti ni u jedno ni u drugo učit. društvo. To si i u oči Tvog dolaska u Beram rekao. Obzirom na te Tvoje riječi, držao sam, da nisi član „Hrvatske Škole“. Nu sada vidim, kako si dosljedan.

Još bi se štošta našlo, da se dokaže Tvoju dosljednost. Ne ću da toga nabrajam — jer šteta vremena i prostora — već ću Ti napomenuti, da si pred dva mjeseca pozivao u „Hrvatskoj Školi“ na stvarnu krilikv, što mi se je vrlo svidjalo. A sada uzmi u ruke svoje „Priposlano“ i prispodabljaj s onim, pa se sam o svojoj dosljednosti uvjeri.

Sad Ti je valjda moje „Priposlano“ razumljivije. Odgovora na nj putem novina od Tebe ne očekujem, ako nisi dopisnik odnosnog članka, nit ću Ti u novinama odgovarati.

Ako sam Te uvredio, traži zadovoljštinu drugdje.

Slum, 26. travnja 1914.

Josip Strutić, učitelj.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i ženske bolesti, otvorio je privatni ambulatorium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 ½ po podne izim nedjelje i blagdana.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na sestimisirano mjesto općinskog kanceliste sa godišnjom plaćom od K 1440·— i sa kvinkvenijem od K 150·—, plativih anticipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12/8. 1907. br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu podnesti dokaze, da su austrijanski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra glasa i ponašanja, da su zdrave tjelesne konštitucije, da su u posjedu gradjanskih prava te da su — za slučaj da nisu u svojstvu općinskog činovnika drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom praktikirali barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. k. biljježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski također talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imadu se podnesti potpisanomu do 10. maja 1914.

Pazin, dne 18. aprila 1914.

Glavar općine: **Dr. Š. Kurelić.**

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvell-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvell-Cikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Silo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Na
obročno isplaćivanje
Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

Napredak znanosti!
za liječenje sifilisa kao što i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tuzemstvu i inozemstvu potvrdjen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uretritis, zystis; kod upale disala akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenute bolesti liječe se najradikalnije sa

Casile confettis

po K 4·— kutija.

»CASILE«
RIVIERA DI CHIAIA 288
NAPOLI

Jezgrovito liečenje sifilitičnih bolesti i njih posljedica jest „**Jerubin Casile**“, s najboljim uspjehom proti onemogloti, spolnoj nesposobnosti, bolesti zglobova, neurastenji i proti prolievu i spermatoriji, upali mokraće itd. Cieno **Jerubin Casile** K 3·50 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti se na ljekarnu **Lloyd** u Trstu na naslov g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno održanje tajne.

»Casile« liekovi prodavaju se u svim ljekarnama U Puli ljekarne Wassermann, Costantini S. Policarpo i Ulika Pellegrini.

Skladište ljekarna Lloyd, Trst.

Širite „Našu Slogu“.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
iz Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.

Tiskara Lag nja i dr. u Puli.

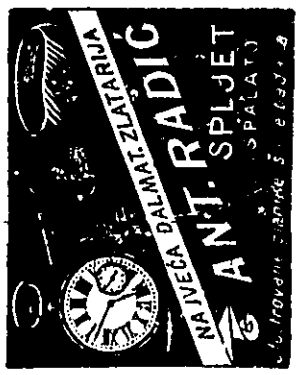

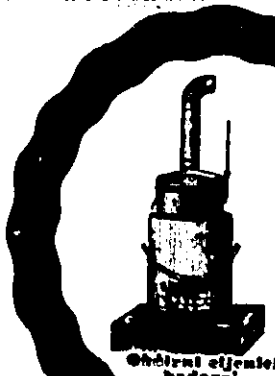

Obćenit eljenici hadavni!

Alfa

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cieloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za isperivanje posuda od vina i piva. — OSOBITO ZA MUMANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR! [illegible] BEČ, XII/3.

8 dana na pokus

šaljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzećem:

Amer. sat nikel K	2·80
Rosk. patent-sat »	3·—
Amer. sat goldin »	3·50
Rosk. za željezn. »	4·—
Rosk. dvost. pok. »	4·50
Plosnati sat . . »	5·—
Dvost. pok. poor. »	6·—
14 kar. zlat. sat »	18·—
Orig. Omega sat »	20·—
Budilica, niklov.	
20 cm. vis. . »	2·—
Marka Junghans »	3·—
Radium svj. kaz. »	4·—
» 2 zvonca »	5·—
» 4 » »	6·—
» glazba . »	8·—
Ura nihal. 75 cm »	8·—
» sa zvon. »	10·—
Ura nih. sa zv. i gl. K 14. Okrug. ura bud. »	6·—

3. god. pism. jamstvo. Odprema pouzećem.

Max Böhnel

Wien, IV. Margarethenstr. 27/429.

Originalni tvornički cienici badava.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Sternecki u Celju (Štajerska)

br. 814.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

- Jeftino česko -

PERJE

--- za krevete ---

5 kg. nove čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane » 18·— » » 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane » 30·— » » 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamienjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes. br. 259

pošta PILSEN, Češka.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,875.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571.135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori nastojčivo se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Za izbore u Istri

izdala je **tiskara Laginja i drug.** u **Puli** zgodno sastavljenu knjižicu na 88 stranica:

Izborni zakon za sabor Istre

pučkim načinom protumačen i dvije velike

Zemljovidne karte Istre

jednu za izbor občenitog razreda, a drugu za izbor vanjskih občina i gradova. Pojedini srezovi su na obim kartama u 7 boja jasno razdieljeni.

Obe zemljovidne karte sa knjižicom stoje K. 2·–, a može se naručiti i sama knjižica (K 1·–) ili pako same zemljovidne karte (K 1·–) franko, ako se novac unapred dostavi.

Listine za reklamacije

mogu se dobiti u našoj tiskari.

■ SVOJ K SVOMU! ■

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

■ ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1. ■

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz guma.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumne družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Najbolji češki izvori

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; biele, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šutog nankinga, i pokrivači, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, dlaka pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 1, 1·50 i 2 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 12, 14·70, 17·80, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, po široki 4·50, 5·70, 6·70 K. Podperine od finge prstene tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·60 i 14·80 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Kdo se zamienjuje ili mienja natrag franko i ako se ne dopade vraća se novac. — Cienici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 7. maja 1914. God. XLV.

...ni, priposlana itd. tiskaju ...čunaju se na temelju obič... ...cjenika ili po dogovoru.

...ce .. predbrojbu, oglase ...šalje se naputnicom ili polož... ...nu pošt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Pulu.

...ad naručbe valja točno ozna... ...ti ime, prezime i najbližu ...poštu predbrojnika.

...ko list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu u ...prenom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz... ...mana napiše »Reklamacija«.

...povanog računa br. 47.849.

...lefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na poj godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

...govorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Hrvatsko-slovenski kandidati za zem. sabor Istre.

Na sastanku društvenoga vieća „Političkoga društva za Hrvate i ...ovence u Istri", držanom dne 5. ožujka o. g. u Pazinu, bilo je zaklju...o, u pitanju kandidata za predstojeće izbore za zemaljski sabor, obratiti ...svim društvenim organizacijama širom ciele Istre, da iznesu svoje pred...je, a iza toga društveni odbor, čuvši narodne želje te uvaživši naš sve...ći narodni položaj, da u sjednici konačno odluči.

Na Odborskoj sjednici Političkoga društva, držanoj dne 20. pr. mj. Pazinu, pročitavši sve prispjele dopise i nakon svestrane rasprave, od...ilo se je predložiti našemu hrvatskomu i slovenskomu narodu Istre ...ćeće kandidate:

Treća kurija, gradska:

...tar III.

Stihović Josip,
...rnatelj Istarske Posujilnice, Pula.

...tar XI.

Dr. Šime Kurelić,
odvjetnik, Pazin.

...tar XIV.

Dr. Gjuro Červar,
odvjetnik, Volosko.

...vrta kurija, izvanjske obćine:

...tar II.

Škerbec Matej,
župnik-dekan, Krkavce.

Valentič Josip,
...dučitelj, Sv. Anton kod Kopra.

...tar III.

Dr. Ivan Pošćić,
odvjetnik, Volosko.

Ribarić Josip,
profesor učiteljišta, Kastav.

...ar IV.

Grašić Josip,
župnik, Beram.

...Dinko Trinajstić,
odvjetnik, Pazin.

Kotar V.

Červar Šime,
župnik, Zrenj.

Sancin Ivan,
učitelj poljodjelstva, Pula.

Kotar VI.

Kirac Luka,
župnik, Medulin.

Dr. Ivan Zuccon,
odvjetnik, Pula, sada zem. prisjednik.

Kotar VII.

Andrijčić Anton,
župnik u m., sada zem. prisjed., Poreč.

Ambroz vit. Haračić,
profesor u miru, Mali Lošinj.

Peta kurija, obćenita:

Kotar IV.

Prof. Matko Mandić,
državni narodni zastupnik, Trst.

Kotar V.

Dr. Ivo Milić,
predstojnik c. kr. kot. suda, Buzet.

Kotar VI.

Dr. Matko Laginja,
odvjetnik, drž. nar. zastupnik, Pula.

Kotar VII.

Prof. Vjek. Spinčić,
državni narodni zastupnik, Opatija.

Što se tiče naših izbornika u drugim kotarima, sa stanovvom presumptivno u većini talijanskim, preporučamo ...a, da budu pripravni na eventualni poziv, da sudjeluju u ...istojećoj izbornoj borbi.

Ovoj se konačnoj odluci moraju, u ime narodne stege, pokoriti ...vjesni hrvatski slovenski i izbornici. Od danas unapred prestaje svaka ...ava vrhu imena kandidata. Ovo je pitanje riješeno, te dotična imena ...ju kao simbol, kao znak one ideje, onog velikog načela, za koje se je boriti: načela narodne jednakopravnosti našega hrvatskoga i ...nskoga naroda sa talijanskim elementom pokrajine.

Tome načelu neka svi istarski Hrvati i Slovenci posvete svoj rad; objedu toga načela neka ulože sve svoje sile; pred uzvišenim ovim ...om neka prestanu sve moguće razmirice, te neka se svi, kojih je ...ska i slovenska rodila majka, nadju u ovoj izbornoj borbi rame uz ..., brat uz brata, pa što bog da i sreća junačka!

...olitičko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 5. svibnja 1914.

...ik: **dr. Ivan Prudan.** Predsjednik: **dr. Dinko Trinajstić.**

Pogled po Primorju

Puljsko-Rovinjski kot.

Engleska eskadra na našim obalama. U ovom mjesecu posjetit će englezki ratni brodovi nekoje luke na Adriji. Tako su već neki brodovi došli u ponedjeljak u Trst i Rieku. U subotu 9. t. mj. dolazi par engleskih brodova u Pulu gdje će se zadržati do 13. t. mj., a onda tog dana prispjeti će u Pulu drugi odio engleske eskadre, te će biti u Puli do 18. t. mj.

Dalmacija, Hrvati Rieke i okolice sa Liburnijom te Slovenci Trsta i okolice spremaju se, da odličnim gostovima pokažu te se nalaze u slavenskim krajevima pak će u počast Engleza izvjesiti narodne zastave.

Radi toga nesmijemo zaostati ni mi za našom braćom, pak pozivljemo naše na puljštini i sve naše po Istri, koji stanuju uz more ili povrh mora da okite svoje kuće osobito mjesta izložena na more našim narodnim zastavam, da počastimo odlične engleske gostove u našim hrvatskim stranama, odakle da ponesu ugodni spomen i uvjerenje kako su bili gostoljubno dočekani i počašćeni u ovim slavenskim stranama.

Najprije Talijani, pak svećenici. Iz talijanskih listova Istre doznajemo, da su porečko-puljski biskup preuvjetli g. Dr. Pederzolli i drž. zastupnik Petar Spadaro upravili pisma na svećenstvo rečene biskupije pozivajuć isto da se sastane dne 28. aprila u Puli na pogovor radi predstojećih zem. izbora.

Biskup spominje u svom pismu, da se kod ovih izbora ne radi o narodnostnim pitanjima, nego o kršćanskim odnosno protukršćanskim načelima, koja će kod izbora odlučivati. Radi toga preporuča biskup svećenstvu stvar Kristovu i poziva ga, da svakako sudjeluje na rečenom sastanku i tako da odluči o sretnom ishodu izbora.

Pismo biskupovo pobudilo je veliko ogorčenje kod talijanskog novinstva te predbacuju biskupu da je tim htio priskočiti na pomoć slavenima.

Mi nismo čitali tih pisama u izvorniku te ne možemo tvrditi, da su istinita. Ali posto ne bijahu s nijedne strane oprovrgnuta; reć bi da u istinu ta i takova pisma obstoje.

Biskup porečko-puljski upravljajuć svoje pismo na podredjeno svećenstvo latio se je čorava posla, jer nije znao, da je to svećenstvo u koliko je isto talijanske narodnosti skoro posve u liberalnom taboru.

U dokaz tomu navadjamo „veseli vijest" talijanskih liberalnih listova, što se pozivu biskupovu i Spadarovu skoro nitko odazvao nije. Trćanski „Piccolo" javlja, da su od svega svećenstva biskupije došla samo trojica na sastanak u Puli, dočim tvrdi ljubljanski „Slovenec", da ih bijaše svih skupa sedam, ali ne kaže ni jedan ni drugi, koliko bijaše Talijana a koliko Slavena.

Porečki biskup doživio je tim pozivom prvi svoj poraz medju talijanskim svećenstvom, jer je mislio, da je tomu svećenstvu prvo i glavno načelo vjera a u drugom redu tekar narodnost. Mi ga iskreno žalimo, kao što smo ga požalili kod poznatog imenovanja župnika-odpadnika Matića u Prementuri, koje imenovanje je stalno uzsliedilo pod izravnim uplivom talijanskog svećenstva.

Takovih razočaranja doživjeti će biskup Pederzolli u buduće i više, pa mu dobra volja neće pomoći, ne bude li pokazao više odlučnosti i više samostalnosti.

Bože čuvaj nas od prijatelja, od neprijatelja čuvat ćemo se sami. Mi smo se opetovano potužili u stupcima ovoga lista i u odgovorima uredničtva na pisanje hrvatskih listova izvan Istre, osobito listova na Rieci o istarskim javnim poslovima. U tim listovima slaže ponajviše nezrela i neizkusna mladež svoje mudrolije, grdeći i paujuć sve one osobe, za koje drže, da ne trube u njihov rog. To se opetuje osobito u novije i najnovije doba.

Nebi nas bolila ni malo radi toga glava, kad bi ti izljevi ljubavi ili mržnje, priznanja ili osude ostali u tim listovima. Ali tomu nije tako. Naši narodni dušmani osobito oni u Istri vrebaju na te izljeve kao djavao na grješnu dušu, te ih pozudno prevadjaju, pretiskavaju i po svoje tumače. Tko nam ne vjeruje, neka zaviri u posljednji broj talijanskih jaslara u Poreču, pak će se uvjeriti, da podaju tomu listu najglavnije gradivo za napadaje i klevete proti našim muževima i institucijama baš rečeni riečki listovi.

Bilo bi ludo zahtjevati bilo od koga, da ne smije pisati o osobama i o stvarima, iste kritizirati u koliko su javnosti izložene, ali nije mudro ni pametno, da se protivniku narodnomu bilo koju golotinju svojeg osobnog protivnika odkriva, ruglu izvrgava i time često ono postizava, za čim se nije išlo.

Loš je vojskovodja, koji odkriva protivniku svoje slabe strane, koje će isti u prvoj zgodi upotriebiti i time skupnoj stvari težko naškoditi. Ako ide koji od dopsnika ili suradnika rečenih listova za tim, da poremeti dosadašnju slogu i jedinstvo u narodnoj stranci, da u istoj stvori razdor i prouzroči onakovo stanje, kakovo žalibože vlada u nekojim susjednim slavenskim pokrajinama, neka to otvoreno i jasno izjavi i tada ćemo znati na čemu smo i s kim imademo posla.

Ako bi htjeli našoj narodnoj stvari uredničtva rečenih listova izkazati dobru uslugu i ako njim leži na srcu napredak hrvatskog naroda u Istri, tada bismo ih uljudno zamolili, da budu u buduće oprezniji kod primanja i uvrštivanja dopisa iz Istre, kojima se baca pojedinim osobama i društvima klipove pod noge i podaje našim narodnim protivnicima oštro oruđje proti svemu, što je nama milo i sveto.

Ne budu li uvažili ovu našu iskrenu i toplu molbu, biti ćemo prisiljeni i nadalje moliti Boga, da nas očuva takvih prijatelja.

Hrvatsko slavlje u Krnici. U nedjelju dne 3. t. mj. bilo je, kako smo jurve javili svečano otvorenje Nar. Čitaonice u Krnici, uz sudjelovanje „Hrvatskoga Sokola iz Medulina, koji je tom prigodom upriličio izlet parobrodom, javnu sokolsku vježbu svojih mladih, mladjih i najmladjih članova te koncerat svoje glazbe.

Sa svih strana prostrane Vodnjanštine, Barbanštine i Puljštine dohrlio je narod na slavlje u Krnicu, pod mnogobrojnim trobojnicama i uz svirku domaćih „roženica“ (tororo), a u Krnici samoj radio je i redio sve domaći odbor sa gg. župnikom Čurkovićem, učiteljem Smokovićem i Antunom Škabićem na čelu.

Iza 2 sata po podne pristao je u luci krničkoj parobrod „Brioni“, koji je dovezao do 250 izletnika iz Medulina, Premanture, Ližnjana i Pomera. Na obali čekaše sila naroda, te se braća srdačno pozdraviše, trobojke se poljubiše, a Medulinska glazba odsvira hrvatsku himnu. Iza krasne dobrodošlice župnika Čurkovića i odzdrava braće s juga svi se poredaše u povorku, te uz vesele koračnice podjoše najprvo na „placu“ Krničku, gdje se stopiše svi krajevi u jednu nepreglednu masu, koja se po tome sjati na krasi dobrog Mihe Škabića, gdje su tisuće naroda naše udobnog mjesta, gdje su se trobojnice vijale u zamjernoj množini, gdje su krčmari Krnički skrbili oblato za okrijepu tiela gostiju.

Ali glavno, što je podavalo narodu užitak, što ga je baš zadivilo, bijahu sokolske vježbe Medulina. Junački nastup pravih Sokolova, pak krasne vježbe manjeg i većeg pomladka, sve uz pratnju glazbe, uz oduševljenje gledalaca — to je zaista bio vrhunac slave.

Kad su vježbe bile dovršene, zabavljao se narod i dalje: bilo je pjevanja, plesa, glazbe, te je svačije srce bilo baš razdragano, videći ono neprisiljeno veselje, onu bratsku ljubav, onaj podpuni sklad narodnih ljudi.

Prije rastanka oslovili su narod njegovi bivši zastupnici dr. Ivan Zuccon i pop Luka Kirac, pozdravljeni i aklamirani iskrenim zanosom te su zgodnim riečima dali oduška svojoj radosti nad onako krasno uspjelim slavljem, iznjeli njeke sjajne momente iz povjesti onih krajeva, podučili i sokolili narod na sve što je dobro i koristno za njegov napredak te mu predočili dužnosti svakog poštenog narodnjaka prigodom budućih izbora za sabor. Narod ih je razumio i oduševljeno ih pozdravio kao krv od svoje krvi.

Kad se sunce stalo sakrivati bio je konac zabave na polju te je opet sve redom išlo kroz Krnicu uz svirku Medulinske glazbe, a zatim svaki pod svoj barjak trobojni, pa ajde kući pjevajući.

Lošinjski kotar

Posljednji Zrinjski odigran u Cresu. Na 25 travnja, učitelji družbine škole u Cresu s još nekoliko mladića i vjevojčica, odigrali su u Nar. Domu poznatu tragediju „Posljednji Zrinjski“. Dvorana bila je puna občinstva, koje je burno iza svakog prizora, povladjivalo predstavljačima. Svi su, bez razlike, svoje uloge vještački odigrali. Kako čujemo, davati će ovi do brza (pred izbore) „Zimsko sunce“.

Iz Cresa — na adresu c. k. kotarskog poglavarstva. Kako je poznato, u ljetno doba, creski kopač skapava od žedje, jer ovo mjesto oskudjeva vodom. Samo nekoliko propale gospode posjeduju svoju ćatrnju, pa u vrieme žege skupo prodavaju na litre svoju vodu. Občinska ćatrnja zatvorena je sve do početka jula, da se u doba nestašice pitke vode može creski občinar poslužiti. No občina upotrebljava tu vodu čak u izborne svrhe. Razumije se da i sada oskudjevamo s vodom, pa pošto je občinska ćatrnja zatvorena, mi moramo piti vodu sa puta. Ono na čemu se mora da zgraža svaki čovjek, jest, što ta občina **sada svaki dan otvara svoju ćatrnju** i dava vodu za motor Kinematografa, a dava je toliko, da bi se mogla 50 obitelji s njom služiti. Pozivljemo nadležne vlasti, neka tom neredu i bestijalnosti učine kraj.

Zadušnice za Zrinjskog i Frankopana u Cresu. Na 30. travnja priredilo je učiteljstvo družbine škole u Cresu u crkvi Franjevaca zadušnice za Zrinjskog i Frankopana. Svečanu je svetu misu odpjevao O. Petar Biskupović. Na Čitaoni visjela je zastava u po stiega.

Krčki kotar

Iz Vrbnika. († pop Frane Volarić.) U nedjelju dne 3. t. mj. preminuo je naglo naš dobri i obljubljeni župnik-dekan. Svršivši u nedjelju posljepodne u crkvi Majke Božje u Gospoje poduku u nauku kršćanskom, podje da nastavi večernjicu te obučujuć roketu udari ga kap i sruši se na mjestu mrtav. Ta grozna smrt strašno je djelovala na sve Vrbničane, osobito na prisutne u crkvi: nastane sveobći plač i sve obuze golema tuga. Jak, zdrav, u najljepšoj muževnoj dobi od 46 godina, pokosi ga iznenada nemila smrt.

Pokojni pop Frane rodio se u Vrbniku od roda Volarića zvanih Sučić. Pučku školu svršio je u rodnom mjestu, gimnaziju u Senju i Rieci a bogoslovne nauke u Gorici. Od četiri godine župnikovao je u svom rodnom mjestu gdje je svojom blagom ćudi i marljivim radom stekao obću ljubav i poštovanje a uz to za rad na crkvenom polju imenovan konsistorijalnim prisjednikom a za rad na gospodarskom polju bio odlikovan od Nj. Veličanstva zlatnim križem s krunom za zasluge.

U utorak prije podne bio je sprovod blagog pokojnika, prigodom kojeg su Vrbničani iskazali veliku ljubav i privrženost svom dobrom župniku, jer je sprovodu prisustvovalo takorekuć sve, što je moglo hodati.

Dobri pope Frane! Kruta i nemila kosa smrti otrgnula Te iznenada ljubavi svojih, odanosti vrbničkog puka, mnogobrojnih prijatelja i štovatelja, koje tragični svršetak Tvoj ostavlja potresene u velikoj žalosti i tuzi. Utjehe za Tobom nalazimo u nedokučivim odlukama Providnosti i velikom miloserdju Božjem, koje Te pozvalo u svoje rajske dvore. Spomen na Tebe ostaje doboko zasadjen u našim srcima, a Ti čez onom dobrotom i blagošću, koja Te je u životu resila i odlikovala, s rajskih visina sjećati se nas svetim molitvama kod Prestolja Božjega!

Budi Ti i ovdje drhćućim perom zabilježena vječna spomen i slava od vrbnjaka i školskog druga a Tvojima duboko zavitim u crnoj tuzi izražena iskrena sućut.

— *fm.*

Voloski kotar

Glavna skupština Narodne Zajednice za Istru u Voloskom-Opatiji. Piše nam prijatelj. Dne 2. maja po podne obdržavala se je glavna skupština Narodne Zajednice za Istru u Voloskom Nar. Domu, prva iza kako je Zajednica počela svoje poslovanje. Skupštinu je otvorio predsjednik Zajednice dr. Ivan Poščić. Pozdraviv prisutne, prosliedio je, da je Zajednicu porodila nužda, politička, kulturna i gospodarska zapuštenost. U 70. godinama zagrmio je dr. Vitezić u Beču, da je Istra Hrvatima napućena. Al vlada su malo za to marile. One su podržavale talijanstvo a uvadjale njemačtvo. Ita Vitezića radila je po Istri za narodnu stvar mušena četa muževa i dovegla velikih, zamjernih uspjeha. Bila bi pak smalaksala, da nisu došli mladji, u većem broju, po gradićima. Njeko doba malo su radili, bilo da se sami nisu htjeli usiljivati, bilo da se jih nije zvalo. I u tom se ima tražiti postanak Zajednice. Mladji su ju ustrojili, da pomognu starima i da se pokroči dalje. Analognih društava ima u Češkoj i Njemačkoj. Koriste tamo, mogu i nama. Dakako, ako se radi. Žalibože, ima jih mnogo za kritiku, a malo za rad. Od pododbora radila su tri, glavni teret bio je na Centralnom odboru, koji je mnogo snovao i zasnovao, koješta i izvršio. Podružnice, 10 njih, radile su koja više, koja manje; jedna od najmarljivijih je ona u Srdočima. Zajednica bavi se svim potrebama naroda i pojedinaca, osim s politikom. Često je njezin rad sitan, al koristan. Valja ga i na dalje obavljati pod geslom: „U slogi sila, u radu spas.“ Govor predsjednika bio je primljen sa odobravanjem.

Iza njega pročitao je zapisnik prve, konstituirajuće skupštine drugi tajnik Stjepan Car, te je taj zapisnik bio bez primjetbe odobren.

Jako obsežan izvještaj o radu Zajednice pročitao je prvi tajnik prof. Ivan Ivančić. Počeo je sa izbornom pobjedom 1907., kojoj je sljedilo njeko mirtvilo. Napravio se je novi zemaljski izborni red; obustavilo se je občinske izbore; izabralo komisiju desetorice zastupnika jedne i druge stranke. Pregovori su se započeli al pak i pretrgli. 1910. sazvao se je sabor i raztepao. Pregovori u Beču imali su njeki uspjeh bar na školskom polju. Godine 1912. nastavili su se pregovori al i pretrgli. Godine 1913. sabor raspušten. Osim izbora za carevinsko vieće 1911. nije se obavljalo nikakovih izbora. Političko društvo kao da je spavalo, njegov organ „Naša Sloga“ spao na nizke grane. Premjestilo se je učiteljsku školu u Kastav. U oči skupštine političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri u Opatiji 1912. držali su mladji skupštinu na Voloskom, na kojoj se je starima prigovaralo, al koja se pak raztepla. Nit skupština političkog društva u Opatiji nije bolje prošla. Tad se sastadoše mladji te osnovaše Zajednicu. U doba što Zajednica obstoji, poslala je preko 1900 pisama a dobila preko 1300. Radio je centralni odbor, najviše, radile su podružnice, radili su povjerenici. Radilo se je za naš jezik, za naše razne vrstne škole, i strukovne, za koje do sada nije nitko radio; za zabavišta; za razne kulturne i gospodarske potrebe. Udesilo se je više predavanja. Pobrinulo se je za namještanje mladića u obrt i trgovinu. Bilo se je u svezi sa Družbom i pomoglo ju, sa političkim društvom, sa gospodarskom svezom. Dopisivalo se je sa učiteljima; kao i s njekim svećenicima. Mnogi ovih posljednjih neimaju pouzdanja u Zajednicu; valjda bi ga imali, kad bi po znavali njezin rad. Svršava i on pozivom na rad: Zasučimo rukave, pak je Istra naša! Skupština mu povladjuje i pljeska.

U novčanom stanju izvještuje blagajnik Julij Miran. Dohodka bilo je preko 7000 kruna, a toliko i potrošaka. Dr. Fabijanić izvjesti, da su on i dr. Matko Trinajstić obnašli račune u redu, te predlaže odobrenje i zahvalu odboru, što se zadovoljstvom i prima.

Prema pravilima izdriebalo se je tre čina odbornika; onda pristupilo k izboru. K dosadanjim izabralo se je nješto novih, mladjih sila, medju njima i Rikarda Katalinića-Jeretova.

Razpravilo se je njekoje posebne predloge, te je predsjednik dr. Poščić, pozdravljen, ponovno pozvao skupštinare na rad i pozdravio ih.

Sjednica odbora Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu bila je ob državana prošle subote dne 2. maja. Pretreslo se je sve prispjele molbenice za čaje, 10 podpora po 100 K deseterim visokokolcima. Manje podpore odlučilo se je raznim djacima gimnazija i učiteljskih škola. Svega se je razdielilo nekih 2200 K. Opazilo se je da njeki djaci molitelji ili ne čitaju razpisa natječaja, ili ne gledaju na uslove, pod kojima mogu dobiti podpore. Njeki nit na to ne gledaju, dali su oni ili njihovi kao članovi Bratovštine. Drugi ne prilažu nikakvih priloga, a najmanje onih, kojimi bi posvjedočili, da ne samo školu polaze, ili su u njoj upisani, već da i uče, da napreduju. Odbor Bratovštine hoće da podupire samo one, koji su siromasi, koji se liepo ponašaju i koji uspjevaju u naucima.

Odbor Bratovštine vodi brigu takodjer oko tiskanja i rasprodaje molitvenika „Oče budi volja Tvoja“, te ima i od toga njeki dobitak za siromašne i vriedne djake. Sad ima još na tisuću nevezanih molitvenika. Ipak se je već sad pobrinuo za buduće izdanje, te je odlučio zamoliti jednoga dobroga poznavaoca sadržine molitvenika i hrvatskoga jezika, da oboje pregleda i u koliko je nužno izpravi. On će to stalno, kako val a učiniti.

Poljane. Dne 10. svibnja t. g. obdržavat će Narodna Čitaona u Poljanama glavnu godišnju skupštinu. Odbor.

Brzojavni ured u Dragi Mošćenički. Doznajemo iz najpouzdanijeg izvora, da je c. kr. ministarstvo trgovine odredilo, da se kod poštanskog ureda u Dragi Mošćenički uvede brzojavna služba. Poslie škole riva, poslie rive brzojavni ured. Radujemo se sa tamošnjim stanovnicima.

Iz Nar. Zajednice za Istra. *Traži se naučnik sa krojački zanat.* Jedan krojač iz Kastva obratio se je na Nar. Zajednicu za Istru, da mu priskrbi jednoga naučnika iz Istre. Budući da nema Zajednica sada ni jednoga takvoga prijavljenoga, to ona moli, da njoj se prijavi onaj, koji bi to mjesto htio dobiti. Naslov: Kancelarija Zajednice. Opatija.

Porečki kotar

Ferenci kod Višnjana. U nedjelju dne 17 t. mj. držati će ovdješnja Podružnica družbe Sv. C. i M. družtveni ples, u korist naše zaslužne Družbe. Radi toga se umoljava sve članove i rodoljubnu braću da se sakupu u taj veseli dan u Ference i da svaki svoju kesu dobro strese radi da možemo i mi Ferenčani nešto časti dobiti u darivanju za našu milu Družbu.

Pošto svake godine na takvom plesu jesmo premalu svotu dobili, ove godine morali smo povisiti plaću, tako da članovi kako bijaše javljeno na glavnoj skupštini dne 25. ožujka o. g. morati će plaćati ulaznine 40 para, tojest, svaki član koji bude želio pristupiti u taj ples morati će dokazati namiru redovito plaćene članarine pa će dobiti družtvenu ulaznicu za 40 para, a koji nijesu članovi plaćati će K 1·20. Na tom plesu svirati će sokolska glazba naše rodoljubne braće iz Kastelira. Pošto ovdje nema stalne krčme biti će za taj dan poskrbljeno sa vinom i pivom.

Odbor.

Koparski kotar

Tamburaški zbor u Dragući. Nema tomu dugo vremena da je spomenuti zbor započeo uspješno djelovati. Da se već započelo tamburanjem u prvome redu osjećamo dužnost, da se zahvalimo „Hrvatskoj Čitaoni“ u Sovinjaku, koja nam je blagoizvoljela uzajmiti svoje tambure dok si nabavimo nove. Do koji dan stići će nam nove tambure, koje već naručismo, jer nas u nastoj nakani izdatno podupria „Družina“ sa svotom od 50 K. Nadalje darovaše u tu svrhu slijedeća gospoda: Josip Flegar, župnik u Sušnjevici 10 K; Grbnić Ivan, učitelj u Zrenju 10·26 K; Šime Červar, župnik u Zrenju 2 K; Sestan Ivan, učitelj u Sušnjevici 5 K; Mihovil Barbić, župnik u Brdu 5 K; Sestan Josip, učitelj u Trsteniku 5·04 K; Fran Korelić,

učitelj u Draguću 10 K; Jardas Ivan, učitelj u Grožnjanu 1 K; Dr. Šestan Rajko, c. kr. prisiušnik okružnog suda u Rovinju 5 K; Ivan Deprato c. k. poštanski činovnik u Premanturi 10 K; Gospodja Matilda Belulović, c. k. poštarica u Draguću 3 K; Prigodom odlaska u Zagreb gosp. Mata Gregorića, pravnika sabralo se u „Narodnoj Čitaonici“ u Draguću 4·04 K.

Plemenitim darovateljima zahvaljuje se najljepše

Odbor.

Franina i Jurina

Fr. Oja nina nona?

Jur. A ča si tako vesea Frane?

Fr. Tolič sam bia na zabavi u Banjolam.

Jur. A kako tamo naši?

Fr. Lipo brate, ma samo slušaj, da ti ništo kažem, ča sam vidia.

Jur. Ala ću kaži mi.

Fr. Doša je već kasno večerom u Čitaonicu oni nesmatreni Jadrićina, para je, da će doć u „unione Istriana“, ma da ti ga je bilo vidit, kako je bilže, kad ga je prisednik zatira.

Jur. Čua sam, da su bili na zabavi svi čisti galopini, pače i niki Ambrožio, koga oni drže za presidenta.

Fr. A bili su svi, jer kamo će neg medju braću, di im je uba najlipše i bili su lipo dočekani, ma Jadrićina bi mala stia pit „ala maka“, ko će bit u Čitaonici.

Jur. Donke kad je taki, dobro mu stoji, da ga ne pušta medju poštenu čeljad.

Fr. I dicu da je opet vrga u onu progoatu „legu“.

Jur. A pušti ga svragu, kad je tako nesrićan.

Fr. Bome je on i njegova dica.

*

Fr. Va Lovrane da se smeju, da se je porečka koza lovranskemu Kranjcu na klobuk potanečila.

Jur. Kade to i kada?

Fr. Onu neku nedelju, kada je talijanom bandera va Lignje predal.

Jur. Dragi ti, ono ni bila koza, nego kozić na marune, kij misleć, da mu je Kranjac pritel lumber pobiret.

Fr. A ča je kranjac na tu porkariju?

Jur. Niš, pogledal je vajer, stisnul zubi i promrmljal: „frdamana laška krota“.

Razne primorske viesti

Član delegacija iz Istre. Mnoge novine doniele su viest, da je u delegacijama za mjenio Dra. Laginja prof. Spinčić. To ne stoji nit može biti. Kod sadanjega zasjedanja delegacija imao bi bio zastupati Istru, prama redu kako su ga ustanovili medju sobom svi zastupnici na carevinskom vieću iz Istre, jedan zastupnik — Talijan. Nego, pošto je c. kr. vlada carevinsko vieće odročila, a da se nije izabralo delegata, bili su u nje pozvani oni koji su najzad izabrani bili. A to je za Istru kao delegat Dr. Laginja, a kao njegov zamjenik Matko Mandić.

Slovenska manifestacija u Trstu. Dne 1. maja upriličilo je slovensko radničtvo u Trstu obhod po gradu sa glazbom i zastavom Nar. radn. organizacije. Talijanska mladjarija, fino obučena fakinaža, htjela je taj obhod spriečiti, te je stala navaljivati raznim predmetima na povorku, ali slabim uspjehom, jer su im Slovenci odvratili po zasluzi što su tražili, te je obhod po gradu prošao po redu kako je bio namišljen. Naravno da od fakinaže nije falilo „kulturnih“ izraza i rječetina na naslov Slovenaca, ali i to su ušutkale pak neke ženske, gledajuć obhod na Korzu, te su pozdravljale povorku sa živio-klici.

Redarstvo je unpsilo više talijanskih iz gredništva, od kojih su Slovenci dvojicu pošteno izlemali. Talijanski vodje, medju tima poznati čarlatani zastupnici Gasser i Pitacco, požuriše se plačući ministru u Beč, da se prituže na nasilja Slovenaca proti talijanskoj fakinaži, al su bili slabe sreće, jer ih i ministri dobro poznadu, te im nisu vjerovali.

Istu komediju pokušaše talijanski komedijanti upriziriti u sjednici gradskog zastupstva od utorka na večer, ali su slovenski zastupnici svojim energičnim nastupom muževno odbili sve uvrede i tako spriečili tu komediju, koju je morao tršćanski načelnik desavuirati i požaliti uvrede.

† **Ivo Grohovac Riečanin.** Dne 28. pr. mj. umro je na Kozali vrh Rieke odličan hrvatski rodoljub i pjesnik Ivo Grohovac Riečanin. Pokojnik je osobito radio za hrvatstvo Rieke i Rešćine, koju je krasno opjevao do najneznatnijeg mjesta i kraja.

Pokojni Grohovac živio je više godina u Škednju kraj Trsta, gdje je radi svog otvorenog i živog rodoljublja medju Slovencima u Trstu i okolici stekao mnogo simpatija i iskrenih prijatelja i štovatelja. Zadnje godine djelovao je pjesmom i novinskim člancima za hrvatstvo svoje Rieke i Rešćine u domaćem dialektu. Bilo mu je tek 48 god. a ostavlja udovicu i četvero nejake djece. Pokopan je na groblju u Drenovi uz veliko sučešće naroda iz Rešćine, Rieke, Sušaka i dr. bližnjih mjesta.

Pokoj vječni plemenitom rodoljubu Ivu Grohovcu.

Novi Zagrebački nadbiskup. Čim je izdahnuo svoju plemenitu dušu nadbiskup Dr. Juraj Posilović, postao je **nadbiskupom Zagrebačkim Dr. Anton Bauer**, do tada njegov koadjutor ili pomoćnik. Kralj svojom poveljom od 14. novembra 1910. i sv. otac sa svojom bulom od 20. jenara 1911. odredili su sporazumno, da ima biti dotadanji kanonik stolnoga kaptola, a prije prof. na bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, Dr. Anton Bauer pomoćnikom nadbiskupu Dr. Jurju Posiloviću **sa budućim nasljedstvom** istomu, čim bi ovaj s bud kojega uzroka prestao biti nadbiskupom, te preuzeti naslov, čast i službu nadbiskupa **Zagrebačkoga**. Dr. Anton Bauer bio je već od dobe koadjutorstva nadbiskupom, i to po naslovu Pesimundski, odsad je nadbiskup Zagrebački. On je već to obiavio u posebnoj okružnici častnomu svećenstvu i pravovjernomu puku. On već obavlja poslove nadbiskupije Zagrebačke ne kao pomoćnik ili kakav privremeni poglavica nego kao stalni nadbiskup Zagrebački. Mi se tomu iz svega srca radujemo.

Ona povelja kraljeva i ona bula papina bile su izdane, da se nedogodi kako se je dogodilo poslje smrti nadbiskupa Mihajlovića, predšastnika Posilovićeva, kad je prošlo preko tri godine prije nego li su mu imenovali nasljednika, ili kako se je dogodilo poslie smrti velikoga biskupa Jurja Strosmajera, kad je potrajalo još više prije nego li su mu imenovali nasljednika. U jednom i drugom slučaju plele su se nužne spletke s raznih strana, takove da njim se je izbjeći htjelo. A kako je to opravdano bilo ne samo za prošlost nego i za budućnost, znadu oni kojim nije tajna, da su jedan biskup i jedan kanonik poduzeli sve i najodurnije korake kod svjetskih i crkvenih oblasti, te kod pojedinih osoba, naročito svjetskih, da postignu te nebude Dr. Antun Bauer nasljednik Posilovićev. Pala je proti njemu u Budipeštanskom saboru ćak i interpelacija, nadahnuta ako ne i napisana u Hrvatskoj. Mnogi su njeko vrijeme stalno držali, da će se osujetiti nasljedovanje Bauerovo na nadbiskupskoj stolici. Razpravljali su ob odnosnoj papinoj buli, pak se prepirali da li stoji u njoj sa **nadom** ili sa **pravom** nasljedstva. Kako se vidi nije bilo u buli ni riečі **nada ni pravo**, al je bilo stalno ustanovljeno da će Dr. Ante Bauer biti nadbiskup Zagrebački, čim takovim prestane biti Posilović. Tako i jest. A tim može biti jako zadovoljna i crkva i narod. Svemogući uzdrži dugo godina hrvatskoga duhovnoga nadpastira Dra. Antuna Bauera.

Prenos smrtnih ostanaka Zrinskoga i Frankopana u domovinu. Ugodno je odjeknula po svim hrvatskim zemljama vijest o jednoglasno primljenom zaključku općinskoga zastupstva glavnoga grada naše kraljevine Hrvatske, glede prenosa smrtnih ostanaka velikih naših mučenika Zrinskoga i Frankopana, iz tudjine u domovinu, u svoju milu Hrvatsku.

Naše je „Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri“ odmah pozdravilo ovaj zaključak, slijedećim brzojavom: Načelnik Holjac, Zagreb. Sa ushitom pozdravljamo jednoglasni zaključak općinskoga zastupstva za prenos smrtnih ostanaka hrvatskih mučenika. Za Političko društvo Dr. Trinajstić.

Bilo bi dobro, lijepo, rodoljubno i plemenito da bi se i sve naše hrvatske i slovenske općine Istre javile, te čim prije moguće prihvatile sličan zaključak, a to može dati i povoda da se narodu, gdje je to od potrebe progovori o značaju takvog prenosa, uopće o Zrinsko Frankopanskoj tragediji. Naš narod imade bogatu i sjajnu historiju — historiju punu velikih zgoda, radosnih a i tužnih; dužnost je naša da se sjećamo i proučavamo našu prošlost i poštu dužnu iskažujemo našim velikanima, koji neka nam budu uzorom u vršenju narodnih dužnosti.

Sprovod nadbiskupa dra Jurja Posilovića u Zagrebu, dne 30. pr. mj. bio je upravo veličanstven. Išao je iz nadbiskupskoga dvora i perivoja po Palmotićevoj ulici, po Akademičkom, Zrinjskom i Jelačićevom trgu, te Bakačevom ulicom i Kaptolom u stolnu crkvu sv. Stjepana; istim ulicama, kako ide na Tjelovo svake godine.

Pred ljesom išli su klerici i svećenici, niži i viši, sa zastupstvima biskupije djakovačke, senjske i križevačke, te riečkoga kaptola. Bilo je sve do 400 svećenika. Njihovu povorku zaključilo je 5 biskupa i 1 nadbiskup. U predposljednjem redu bio je krčki biskup dr. Mahnić, biskup banjalučki Garić i pomoćni biskup sarajevski dr. Šarić. Sprovod je vodio novi nadbiskup dr. Bauer, njemu o desnu bio je djakovački biskup dr. Krapac, a na lievo biskup križevački Drochobeczky, ovaj posljednji u krasnoj odori unijatskih biskupa.

Iza ljesa stupao je sam u crnoj velikaškoj odori hrvatski ban Škrlec kao zastupnik Njegova Veličanstva kralja. Za njim hrvatski ministar Pejačević, zborni zapovjednik Rhemen, te njeki tajni savjetnici i komornici. Za njima sljedila je mnogobrojna rodbina blagopokojnog nadbiskupa, na čelu njoj pokojnikov brat dr. Stjepan Posilović, predsjednik stola sedmorice, najvišega sudišta u Banovini.

Onda predsjednik sabora Hrvatske i Slavonije dr. Medaković sa podpredsjednikom dr. Lukinićem i mnogim zastupnicima iz svih straneka te velikim županima. Medju zastupnicima banovine bio je i istarski zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić, također u zastupanju Družbe, Djačkog podpornog društva i općine Kastav. Tu bijahu i službeni predstavnici Medjumurja. Iza ovih su išle častne sestre i razna gospojinska društva, pak predstavnici kr. hrv. oblasti i vojske; sveučilištni senat, jugoslavenska akademija, zastupstva banovinskih gradova, gradski načelnik Holjac sa senatorima i zastupnicima, predstavnici trgovaca i obrtnika, predstavnici pravoslavne, evangjelske i izraelitske crkve, te predstavnici književnih i pjevačkih društava, sveučilištni gradjani i njihova njeka društva. Špalir su činili mnogobrojni djaci i djakinje srednjih i učenici i učenice pučkih škola sa profesorima, učiteljima i učiteljicama, a činio ga je i narod, muški i ženski u jako velikom broju. I kod svega toga mnoštva ljudi u sprovodu i izvan njega vladao je najveći red, pobožna tišina. Nigdje ni najmanjeg guranja, nit kakvih rieči. Baš uzor-red, kakvim se može prestolnica Hrvata ponositi.

Prije nego li je sprovod začeo kretati zapjevalo je pjevačko društvo „Sloboda“ žalostinku „Nad Tobom“, a prije ulaska voditelja sprovoda u crkvu pjevačko društvo „Kolo“ Zajčevu „Tužaljku“. U crkvi izrekao je krasno posmrtno slovo kanonik dr. Dominik Premuš. U njem je istaknuo osobito, kako je pokojnik uredio slavensko bogoslužje u senjsko mudroškoj biskupiji. Svečanu sv. misu služio je novi nadbiskup dr. Bauer, a poslje nje blagoslovili su ljes nadbiskup i svi prisutni biskupi: Drohobeczky, Mahnić, Krapac, Garić i Šarić. Silno je blago djelovao blagoslov unijatskog biskupa Drohobeczkoga, pošto ga je izvršio slavenskim jezikom, a na koru mu isto njim odgovarali pjevači njegove crkve sv. Cirila i Metoda u Zagrebu. Na svrsi svega odnesen je ljes iza oltara u stolnoj crkvi, te je tu spušten u raku, u koju se smješta ljesove zagrebačkih nadbiskupa.

Dobra se vremena obećaju onim štovanim čitaocima, koji će k vučenjima dne 14. i 15. svibnja naručiti izbornu skupinu od 5 srećaka sa glavnim dobitcima u iznosu od 715.000 kruna odnosno franaka ili lira uz 62 mjesečna obroka po K 5·25 ili manju skupinu od 3 srećke sa glavnim dobitcima u iznosu od 335.000 kruna odnosno franaka ili lira uz 62 mjesečna obroka po K 3·25, budući im jedan jedini glavni zgoditak oduzme svu brigu za budućnost, dočim se im u sretnom slučaju mogu desiti i nadaljni glavni zgoditci. — Upute daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

Poziv

na XII. redovitu glavnu skupštinu „Malološinjskog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje“, koja će se obdržavati dne 21. svibnja 1914. u 5 sati poslije podne u većoj dvorani „Hrvatske Čitaonice“ u Malom Lošinju sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika prošle skupštine.
2. Čitanje i odobrenje računskog zaključka za uprav. god. 1913..
3. Izbor upravnog odbora.
4. Izbor nadzornog odbora.
5. Izbor računara.
6. Izbor pomirnog suda.
7. Eventualija.

Kroz poslednjih osam dana prije skupštine svakomu je prosto od 11 sati do podne pregledati račune izložene u prostorijama Posujilnice.

Odbor.

Koza sa jaretom

(mlada, bijela), daje dnevno do 3 litre mlijeka prodaje se: **Ivan Porepat, Pula, Veli Vrh 407.**

blagajna.

Privatno se prodaje radi odseljenja

jeftino pokućtvo

za sobe i razno iz kuhinje.

Pogledati se može do subote svako poslije podne u Via Nettuno broj 6, III. kat.

Gospodarska zadruga, Kastav

Broj 24.

POZIV

na redovitu XXIX.

glavnu skupštinu

Gospodarske zadruge, koja će se obdržavati pod »Ložom« u Kastvu, dne 17. maja 1914., sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika, obračun i proračun.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Izdrijebanje gospodarskog orudja.
6. Različiti predlozi.

Kastav, dne 3. maja 1914.

Predsjednik:
I. Carlavaris.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na sestimiziranu mjesto općinskog kanceliste sa godišnjom plaćom od K 1440·— i sa kvinkvenijem od K 150·—, plativih anticipatno u mjesečnim jednakim obrocima i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12/8. 1907. br. 42 l. z. z.

Natjecatelji imadu podnesti dokaze, da su austrijanski državljani, da su prekoračili 20. godinu starosti, da su dobra glasa i ponašanja, da su zdrave tjelesne konstitucije, da su u posjedu gradjanskih prava te da su — za slučaj da nisu u svojstvu općinskog činovnika drugdje namješteni — sa dobrim uspjehom praktičirali barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. k. biljježnika ili kod odvjetnika. Tko od natjecatelja znade uz hrvatski također talijanski jezik, imati će prednost.

Molbe imadu se podnesti potpisanomu do 10. maja 1914.

Pazin, dne 18. aprila 1914.

Glavar općine: Dr. Š. Kurelić.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Et ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienik se šalje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Deklева i sin

Gorica, via Kastelpio 1.

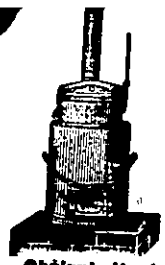

Obširni cijenici badava!

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cieloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za isparivanje posuda od vina i pive. — OSOBITO ZA KUHANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR
BEČ, XII/3.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk - Punat-Baška-Rab-Lošinjvoli-Lošinjmali (luka sv. Martin) Neredne svake srijede tamo, četvrtak natrag

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvoli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Na obročno ispłaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo pripljele za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

i razna moderna roba za muške i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Napredak znanosti!

za liječenje sifilisa kao dite i kožnih i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući lijek, u tuzemstvu i inozemstvu potvrdjen od mnogobrojnih svjedočbi kao kožne otekline, uretritis, zyztis; kod upale žlieza akutnih i kroničnih bolesti itd. Sve spomenute bolesti liječe se najradikalnije sa

Casile confettis

po K 4·— kutija.

Jezgrovito liečenje sifilitičnih bolesti i njih posljedica jest »Jermbin Casile«, s najboljim uspjehom proti onemogloći, spolnoj nesposobnosti, bolesti zglobova, neuraste niji i prodi prolievu i spermatoriji, upali mokraće itd. Cijena **Jermbin Casile** K 3·50 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti se na ljekarnu **Lloyd** u Trstu na naslov g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno očuvanje tajne.

»Casile« liekovi prodavaju se u svim ljekarnama U Puli ljekarne Wassermann, Costantini S. Policarpo i Ulika Pellegrini.

Skladište ljekarna Lloyd, Trst.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

- Jeftino česko -

PERJE

– – – za krevete – – –

5 kg. nove čihane K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lebos. br. 259
pošta PILSEN, Češka.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

u Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE – – – –

– – – – POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Najbolji izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·80 K; biele 4 K; biele, pahuljaste 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg biele, očišćene 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 4 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko

Gotovi krevet iz gustog crvenog, plavog, bieleg ili šarenog mankinga, i pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, ne 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, dosta pustenim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pustenih perja 12, 14 i 16 K; jastuci po 2, 3·50 i 4 K. Perine sve sa dugi, 140 cm široke 1 kg 14·50, 17·50, 21 K. Jastuci 80 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·50, 6·70 K. Pokrivač od finog prstenog šarenog 180 cm dugi, 118 cm široki 12·50 K. — Razašilje se pouzećem počam od 10 K franko. Ako se nepristoje ili nesvidja novac franko; ako se ne dopade vraća se natrag. — Obširni badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 14. maja 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. cienika ili po dogovoru.

Novca . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili polož. akom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogn sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju: nepodpisani na tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 n. pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli tell izvan ista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. ovoga mjeseca pozvani ste da glasujete:

I. Dne 7. junija (lipnja) ove godine u obćem izbornom razredu ili petoj kuriji (u kojoj biraju svi oni, koji su navršili 24. godinu života, bez obzira na porez) za ove kandidate:

1. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Prof. Matko Mandić,
državni narodni zastupnik, Trst.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Kopar osim grada Kopra, Milje, Valedoltra i Lazareta, ali od Lazareta ostaju u ovom kotaru mjesta Pobegi i Cezari; sudbeni kotar Podgrad; sudbenog kotara Piran porezne obćine Kaštel, Sveti Petar na Krasu i Kortedižola; sudbenog kotara Buje porezna obćina Krasica.

2. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Motovun:

Dr. Ivo Milić,
predstojnik c. kr. kot. suda, Buzet.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Buzet, osim mjesta Buzet; sudbeni kotar Motovun, osim poreznih obćina Motovun, Labinci i Višnjan, mjesta Oprtalj, te porezne obćine Vižinada, ali isključiv iz potonje mjesto Ferenci; sudbeni kotar Poreč, osim poreznih obćina Poreč, Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane.

3. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Matko Laginja,
odvjetnik, drž. nar. zastupnik, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju sudbeni kotar Pazin, osim mjesta Pazin; sudbeni kotar Labin, osim porezne obćine Labin i mjesta Plomin; sudbeni kotar Vodnjan, osim poreznih obćina Vodnjan, Sanvičenat; sudbenog kotara Rovinj mjesna obćina Kanfanar; sudbeni kotar Pula, osim diela porezne obćine Pula, koji sačinjava sam za sebe treći izborni kotar obćega razreda, te osim poreznih obćina Fažana, Galežan i Šišan.

4. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Prof. Vjek. Spinčić,
državni narodni zastupnik, Opatija.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Volosko; sudbeni kotar Krk, osim porezne obćine Krk; sudbeni kotar Cres; sudbeni kotar Lošinj, osim poreznih obćina Mali Lošinj, Čunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov, te mjesto Veli Lošinj.

II. Dne 19. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu seoskih obćina ili u četvrtoj kuriji (u kojoj biraju oni, koji spadaju u prva dva obćinska izborna tiela ili plaćaju najmanje 8 K čistog poreza) pozvani ste da glasujete za ove kandidate:

1. U drugom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Škerbec Matej,
župnik-dekan, Krkavce.

Valentič Josip,
nadučitelj, Sv. Anton kod Kopra.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine suda Koparskoga, osim Oltre i Lazareta bez Pobegi i bez Cezari i njihovih sela; od suda Piranskoga obćine Sv. Petar Amata i Korte; od suda bujskoga obćina Krasica.

2. u trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Ivan Pošćić,
odvjetnik, Volosko.

Ribarić Josip,
profesor učiteljišta, Kastav.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Voloskim i Podgradskim.

3. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Grašić Josip,
župnik, Beram.

Dr. Dinko Trinajstić,
odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Pazinskim i Labinskim.

4. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Buzet:

Červar Šime,
župnik, Zrenj.

Sancin Ivan,
učitelj poljodjelstva, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Buzetskim, Motovunskim osim Višnjana, Labinci i Vižinade, izuzamši od nje Ferenci; pod sudom Porečkim, osim Tara, Vabrige, Frate i Funtane.

5. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Kirac Luka,
župnik, Medulin.

Dr. Ivan Zuccon,
odvjetnik, Pula, sada zem. prisjednik.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Puljskim osim Fažane, Galežana i Šišan; pod sudom Vodnjanskim osim porezne obćine Svet Vinčenat i pod sudom Rovinjskim, osim obćine Vale.

6. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Krk:

Andrijčić Anton,
župnik u m., sada zem. prisjed., Poreč.

Ambroz vit. Haračić,
profesor u miru, Mali Lošinj.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Krčkim, Creskim i Lošinjskim, osim Čunski, Nerezine, Osor i Sveti Jakov.

II. Dne 30. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu gradova, trgovišta i obrtnih mjesta (u kojem glasuju oni, koji spadaju u prva dva izborna tiela ili plaćaju najmanje K 20 čistog poreza) pozvani ste da glasujete za ove kandidate:

1. U trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Stihović Josip,
ravnatelj Istarske Posujilnice, Pula.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 10. svibnja 1914.

Tajnik: **dr. Ivan Prudan.** Predsjednik: **dr. Dinko Trinajstić.**

Ovom izbornom kotaru pripadaju jedan dio obćine Pula, naime predieli Arena, Policarpo, Veruda, Vintijan, Vinkuran, Kave, Valdebek, Kaštanjer, Monvidal, Šijana, Tivoli, Željeznica, Skatari, Šikići, Jadreški i raštrkane kuće.

2. U jedanaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Šime Kurelić,
odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što spada pod Pazinom, Buzetom i Plominom, osim diela mjesta Pazin, staroga gradića Buzet i diela Plomina.

3. U četrnaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Gjuro Červar,
odvjetnik, Volosko.

Ovom izbornom kotaru pripadaju gradovi Volosko-Opatija, Kastav, Podgrad, Lovran i Mošćenice i porezna obćina Klana.

Preporuke izbornicima.

Po proglašenju naših kandidata red je sada, da se mjesni pouzdanički zborovi našega Političkoga društva dogovore glede shodnosti obdržanja izbornih sastanaka, te urede stvar sa svojom kotarskom organizacijom i društvenim odborom, kojemu se ima javiti svaki pokret i sve što bi se opazilo u ovo izborno vrijeme da je u savezu sa izborima.

Politička će oblast, nakon ispravka listina, dijeliti iskaznice i glasovnice. Svaki izbornik može primiti najviše dvije iskaznice i dvije glasovnice, i to za III. i V. kuriju ili za IV. i V. kuriju. Preporučamo da se te glasovnice dobro čuvaju, te se ne pomiješaju. Svako glasovanje, sa bilo kojom drugom glasovnicom, koja nije izdana od političke oblasti, ne vrijedi — to je glas izgubljen.

Neka se odmah prijavi političkoj oblasti, ili odboru našega Političkoga društva, svaki korak naših protivnika, koji bi išao za tim da se koga izbornika nastoji prestrašiti, podmititi, obećati mu štogod ako glasuje za njihovoga kandidata — sve je to strogo zabranjeno po zakonu, te se ima svakog takvog izgrednika prijaviti, pa makar to bio rodjeni otac.

Izborno doba je veoma obćino za politički uzgoj naroda. Putem privatnih razgovora, sastanaka i skupština, neka se narodu tumači važnost izbora, kako je došlo do toga da narod preko svojih zastupnika sudjeluje u zakonodavstvu, te kako je dakle velevažan čin izbora, u kojemu igraju glavnu ulogu poštenje, unutarnje osvjedočenje, što se sve ne može i ne smije prodati za sve blago svijeta.

Dužnost je naša da narod politički uzgajamo. U dane izbora i za izborne svrhe nesmije se potrošiti niti filira za pijaće, a Bog sačuvaj da bi koji vatrenio kakvu nagradu kao uvjet da ide glasovati. Takvog stvora pošaljimo protivnicima, jer je njihov posao kupovati ljude, njihov glas, njihovo poštenje. Ljudi, koji se pustu prodati, nisu za nas; ono je kužna čeljad, od koje se moramo čuvati.

Znali su kadgod protivnici postići po koju pobjedu na takav nepošteni način, nego te pobjede nemaju trajnog uspjeha, i to, čim narod otvori oči razuma, te vidi kako je on skupo, sa velikim kamatima, vratio dan mu novac u crne te svrhe.

Na dan izbora svi neka pristupe k izbornoj žari onim muževnim dostojanstvom kakvog zahtjeva veliki ovaj čin. One će dane oči cijeloga našega naroda, Hrvata i Slovenaca, biti uprte u našu Istru, da vide koliko je narod napredovao te prama tomu sude, je li vrijedan boljih dana.

Ne smiju se naši izbornici zanašati, da će taj i taj kotar sjeguran naš, te da se dakle ne treba toliko mučiti. Tko tako misli na sasma je pogrješnom putu, i to s dviju razloga: prvo, u vrijeme izbora može te svašta dogoditi, jer djavao ne spava, a drugo, što je najvažnije, valja dobro zapamtiti sljedeće: ne ide se samo za tim da naši kandidati budu izabrani, nego se ide zatim da budu izabrani sa velikim brojem glasova, da svi naši

izbornici dadu tim predloženicima političkoga društva svoj glas, da ovi izbori budu pravi narodni plebišit, i to stoga, što će se po svršenim izborima brojiti svi glasovi dani talijanskim i slavenskim kandidatima, te će ti brojevi biti predmet statističkih proučavanja. To bi proučavanje mogio imati za naš narod veoma neugodnih posljedica, ako bi broj naših glasova bio mnogo manji nego što mora da bude, obzirom na broj našega naroda, i ako bi se dokazalo da medju našim izbornicima ne vlada ona potrebna narodna disciplina, ono potrebno razlikovanje osobe od načela, te bi se opazilo da je u kojem kotaru, povrh službenog kandidata stranke, predloženoga od Političkoga društva, dobio koji drugi naš čorjek, kao autokandidat, po nekoliko glasova, te time poremetio narodnu slogu i bacio neizbrisivu ljagu na svoje ime.

Svećenici, učitelji i vi svi koji imate prilike biti u neprestanom dodiru sa narodom, vi ste prvi dužni da o tome uvijek govorite narodu, neka dobro shvati svoju dužnost, te složno ide na izbor.

Posebnu pako važnost imati će glasovi u takozvanim talijanskim kotarima, te neka u tim kotarima naši budu pripravni na svaki poziv.

Posebna preporuka neka ide našim organisacijama, što se tiče članova izborne komisije i pouzdanika (fiducijara) kod izbora.

Po zakonu ima politički komesar da imenuje za svako biralište (sekciju) i za svaku kuriju, po dvojicu članova izborne komisije, te da pusti da prisustvuje izboru nekoliko ljudi, koje svaka stranka, koja sudjeluje izboru, predloži kao svoje pouzdanike (fiducijare).

Na vrijeme valja dakle da se javi političkoj oblasti u talijanskim općinama po dvojicu naših ljudi, za svaku sekciju i za svaku kuriju napose, koje se predlaže da budu primljeni kao članovi izborne komisije i nekoliko imena naših ljudi (2 do 10), koji neka budu prepušteni kao strankini pouzdanici, i to za svaku sekciju i svaku kuriju napose. Opažamo da članovi komisije i fiducijari moraju imati pravo glasa u odnosnoj sekciji i kuriji.

U hrvatsko-slovenskim općinama drugi je posao, jer ćemo tamo imati naše ljude imenovane od općinskog glavarstva.

Za politički kotar Pula, neka mjesni pouzdanički zborovi jave ta imena predsjedniku kotarskoga pouzdaničoga zbora gosp. Dr. L. Scalier-u, odvjetniku u Puli.

Za sudbeni kotar Labin, neka se javi predsjedniku kotarske organizacije Veleč. gosp. župniku A. Zidarić-u u Krtanu.

Za sudbeni kotar Poreč, predsjedniku kotarske organizacije Veleč. gosp. A. Andrijčiću, zemaljskom prisjedniku, Poreč.

Za politički kotar Kopar, neka se obrate predsjedniku kotarske organizacije gosp. naučitelju Josipu Valentić-u, u Svetom Antonu kod Kopra.

Za sudbeni kotar Volosko, predsjedniku one kotarske organizacije, gosp. Dr. Gjuri Červaru, odvjetniku u Volosku.

Za politički kotar Lošinj, gospodinu Ivanu Rašković-u u Malom Lošinju.

Svi ovi navedeni će zatim javiti stvar političkoj oblasti, i to kako rečeno točno naznačivši za svaku sekciju i svaku kuriju napose, a naravski isti ljudi mogu biti za obe kurije, ako samo imaju pravo glasa u tim kurijama i sekcijama.

Iz sudbenoga kotara Motovun i Buje neka se izravno obrate svi mjesni pouzdanički zborovi društvenom odboru našega Političkoga društva. Odbor P. D. je već primio nekoliko imena, nego nije još sve podpuno i nije po svoj prilici sve jasno, neka se dakle požure svi naši zborovi u tim kotarima te ponovno jave imena članova komisije i fiducijara prama gornjim uputama, da je zatim odbor P. D. proslijedi političkoj oblasti.

Naš jezik kod porote u Rovinju i naši ljudi.

U zadnjim dvjema člancima „Iz vilajeta okružnog suda u Rovinju“ ovoga lista, iznešeno je bilo o odnošajima na tom okružnom sudu, koji se zbivaju na štetu našega jezika i naroda. U prvom članku gore spomenutoga naslova je članokpisac pri koncu istog članka spomenuo držanje naših ljudi u jezikovnpm pogledu kod naših sudova i dotaknuo se u kratko i pitanja porote na okružnom sudu u Rovinju, te je izmedju ostaloga spomenuo, da se našemu obtuženiku proglasuje sve u talijanskom jeziku, a tek se kasnije objavi presuda sa par hrvatskih rieči, tako da prije občinstvo saznade, radi česa i na što je obtuženik osudjen, nego li on sam.

S obzirom na to, želimo najprije malko potanje iznieti o nepravednosti, što se nanaša našemu narodu t. j. obtuženicima našeg naroda kod rovinjske porote, koja se opet sastaje dne 2. budućeg mjeseca.

Kako je poznato, pred rovinjskom se porotom cieli postupak vodi talijanskim jezikom. Da vam je biti samo jedanput na jednoj porotnoj raspravi, vidjeli biste u kakvom se tužnom položaju nalazi naš obtuženik, te ako nije posve pokvaren, jedva diše na obtuženičkoj klupi, u njemu ima malo života, sjedi prekrštenih ruku, plašljivo se obazire na porotnike i suce, oborenih očiju čeka da bude izrečena osuda, da čim prije svrši stvar, da tako bude konac njegovim patnjam.

Poznato je, da se po § 330 kp. pravorieк porotnika, to jest temelj presude, pročita najprije u odsutnosti obtuženikovoj, a onda doveden obtuženik u dvoranu rasprave, bude u smislu § 333 kp. opet pročitan. Prvom čitanju mogu svi osim obtuženika prisustvovati i zato drugo čitanje je samo za njega i ima svrhu, da mu se priobći izrieк porotnika, da li su ga porotnici proglasili krivim ili ne. To je svrha tog čitanja, to je misao zakonodavca.

No ta svrha se polučuje samo onda, ako je pravorieк sastavljen i pročitan u onom jeziku, kojega obtuženik razumije, ali kada se to ne dogadja kao n. pr. kod rovinjske porote, što onda? Onda taj čin postaje formalnost, formalnost smješna za slušaoca, a što je još gorje, pogoršava duševnu bol obtuženika. Obtuženik, koji je čuo čitati pravorieк, znajuć da u njemu stoji njegova osuda a nije ga razumio, trpi još više, dulje, jer mora da čeka govore tužitelja i branitelja, njemu opet nerazumljive, mora da čeka da svrši vlečanje sudaca i napokon iza proglašenja presude, njemu opet nerazumljive, doznaje „post tot discrimina rerum“, da je bio osudjen i dopao se neke kazne.

Ako pomislimo, da je malo koji odvažan, da gleda mirno u strašne oči smrti, moramo zaključiti, da ovo što se u tom pogledu dogadja na takovoj porotnoj raspravi, je užasno, nečuveno, a k tome još i protuzakonito! Pomislite si samo u kakovoj užasnoj neizvjesnosti mora da čeka naš čovjek, dok nakon onih tolikih formalnosti dozna, da je bio osudjen i na koliko ili pak da čuje napokon da je riešen. Kod takvog čovjeka traje duševna bol dulje, više, njegova tortura je gora i možda ga čini više trpiti, nego vremenita kazna, na koju je bio osudjen.

To znaju svi potvani faktori, ali njih za to malo savjest peče, a pred zakonima reć bi da uživaju imunitet.

Ali vrieme bi bilo, da se prestane mučiti naše ljude na taj način, te nek se presude proglasuju da ih tuženi razumije, to sama humanitarnost zahtjeva.

Za dokaz navest ćemo samo jedan primjer, što se je dogodio na jednoj porotnoj raspravi u Rovinju, kad su na obtuženičkoj klupi sjedili muž, žena i njihova kćerka hrvatske narodnosti. Bili su riešeni, ali oni su svejedno još i nadalje živjeli u onoj užasnoj neizvjestnosti, što je bilo očito vidjeti na njihovom držanju, dok im se nije smilovao službeni branitelj, te im saobćio njihovo riešenje, te se je onog časa vrlo liepo razabrato onaj preobražaj njihovog lica, da su se konačno riešili daljnjih duševnih muka! Občinstvo je već izlazilo iz raspravne dvorane i raspravljalo o samoj presudi i o obtuženicima, a oni su bili zadnji od prisutnika, koji su doznali za sadržaj presude, pak nije li to užasno!

Iz samog gore navedenog proizlazi jasno, da je potpuno opravdan naš zahtjev, da bi morala u Rovinju zasjedati i hrvatska porota, te bi nadležne oblasti morale udovoljiti našem opravdanom i zakonitom zahtjevu.

Glede pako držanja naših ljudi, u jezikovnom pogledu kod naših sudova, moramo na žalost spomenuti, da bi se mnoge abnormalnosti uklonile, što se zbivaju na štetu i gaženje našeg jezika na našim sudovima u Istri, kad bi svi naši ljudi, a napose naši odvjetnici bili na svom mjestu.

Zbog nepoznavanja hrvatskog jezika sa strane talijanskog suca, govore i diktiraju naši odvjetnici zapisnik u talijanskom jeziku, a onda ga zapisničar prevadja na hrvatski jezik; to se dogadja u boljem slučaju.

Nu imade slučajeva, da je naš odvjetnik (n. pr dr. Manglarello) branio hrvatskog obtuženika, all on je sasvim tim govorio talijanski! Dapače poznat nam je slučaj, gdje je Hrvat odvjetnik (dr. Flego) branio hrv. obtuženika, a predsjedatelj rasprave bio Hrvat, all on je svejedno talijanski govorio kroz cielu raspravu, a da ne spominjemo njegove iskaze kao svjedoka, koji su uviek u Rovinju govoreni u talijanskom jeziku.

Pitamo sada, kako opravdavaju taj svoj postupak ti naši odvjetnici? Čine li to iz nekojih obzira ili iz kakove koristi za sebe! Ali ako to čine iz nekojih obzira, to ih sada pitamo, da li bi jedan talijanski odvjetnik imao onog obzira prama našemu sucu, kao što ga imadu naši prama talijanskom sucu?

Naši odvjetnici nebi smjeli imati onog obzira prema talijanskim sucima radi njihovog nepoznavanja našeg jezika, već bi morali, ako su svjestni svog položaja, nastupiti otvoreno prema načelu jezikovne ravnopravnosti.

Talijanski odvjetnici ne samo da nebi imali ovih obzira prama našim sucima, već se dapače dogadja, da dodju u istragu glede jezikovnog pitanja radi pritužba sa strane talijanskog odvjetnika.

Ako ćemo dakle uspjeti u našim zahtjevima od potrebe je, da narod sam, a osobito njegovi predstavnici ustanu svagdje i uvjek najodlučnije proti svakom pokušaju krnjenja i tlačenja prava zajamčenih nam zakonima. Svagdje, uvjek i dosljedno moramo ustati na obranu našega jezika. U protivnom slučaju dogadjat će nam se i nadalje nepravica u jezičnom pogledu, te nam ne će donieti nikakova ploda ni govori, ni pisanje u novinama, ni protestne skupštine u narodnom pogledu, ako svi ne nastupimo odlučno i dosljedno u tom pogledu.

Naš narodni napredak u Istri zahtjeva, da uviek, svagdje odlučno i dosljedno nastupamo za svoja narodna prava, ako ljubimo svoj jezik, rod i milu svoju grudu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Velika Izborna skupština. U subotu 16. t. mj. u 7 sati na večer obdržavat će se u velikoj dvorani Narodnog Doma **velika izborna skupština.**

Slaveni Pule! Za skore izbore za zemaljski sabor Istre spremaju se proti nama svi naši protivnici, dapače i oni, kojih ima ovdje tek malena šačica, Niemci.

Zato je naša sveta dužnost, da se svi Slaveni u Puli što jače saberemo, složimo i okupimo kao prava braća jednoga stabla, jer jedino tako moći ćemo uspješno odbiti navale svojih protivnika.

Braćo Slaveni! Ako Hrvati u ovom gradu plaču, ni Vaše srce ne može biti veselo; zla počinjena našemu narodu počinjena su i Vama. U ovim teškim časovima, kad se sve slaže proti nama, ne smijemo pružiti žalostnu sliku nesloge ili rascjepkanosti, da nas protivnici tako lakše zaskoče i pobiju.

U slogi je snaga, u bratstvu je moć!

U subotu skupimo se svi u Narodnom Domu, da čujemo poduke i napuтke, kako treba da složni i kompaktni nastupimo proti neprijateljima.

Reci mu — da ti ne reče. U zadnjem broju svog lista rugaju se porečki koritari našoj stranci, da je porodila tobož teško svoje kandidate za predstojeće zemaljske izbore. Čemu taj rug, pitati će se onaj, koji ne pozna zemaljskih koritara Istre. Evo čemu. Oni su već skoro pred mjesec dana oglasili dvojicu svojih kandidata za rečene izbore; pred osam dana oglasili su opet dvojicu ili trojicu, tako, da se danas znade za njihovih pet ili šest kandidata. Te svoje kandidate reć bi radjaju tako teško, da mora kod svakog poroda biti prisutno više babica i više liečnika sa kliešćama i raznim drugim kirurgičnim orudjem.

Porod njihov osobito je težak u gradu Puli: do sada nisu rodilji mogli pomoći ni najveći liečnici vještaci à la dr. Antichievi (čujemo, da se od zadnjih izbora sada zove tako) i dr. Deveschovich (i on da se od zadnjih izbora tako zove i piše). Ispričavaju se, da je porod zato težak, jer da puljska rodilja nosi još petero do šestero dojenčadi. Drugi pametniji Talijani tvrde, da gornji liečnici puljske rodilje spomenutom isprikom obsjanjuju samo prostotu radi toga, jer je puljska rodilja porodila već jednoga, ali na užas tih liečnika rodila je Hrvata Korenića, pak zatežu porodjajem samo zato, da će se možda Bog smilovati te im rodilja porodi barem dva Talijana. Jednoga su već kliešćima vukli van, ali kad opaziše glavu te vidješe da je i taj pun hrvatske krvi, odbaciše kliešća i ostaviše ga tako viseć, dok kamorra ne odluči o životu ili smrti toga kandidata za čovjeka ili ljestinu, a dotle se jadna rodilja u operac. dvorani Apollo muči i previja od boli. Eto tako teško radja puljska rodilja talijanske kandidate.

Odatle rug ili poruga na našu stranku, koja je bez tih i takovih priprava i operacija na jednom proglasila sve svoje kandidate t. j. 19. njih, kako njoj to po zloglasnoj izbornoj reformi pripada.

Rug porečkih koritara pada dakle njima na obraz (oprosti nam Bože, jer obraza nemaju), nipošto nama ni našoj stranci, koja je nakon potrebitih priprava i poslie zrelog suda i svestranog ispita na jednom proglasila sve svoje kandidate. Sada čekamo, da vidimo, kad će porečki koritari sretno poroditi zadnje svoje nedonoščе. Zbilja želimo znati kad li ćemo to dočekati. Nedaj Bože, da bi to bio osmomjesečnik — jer takovi obično ne žive.

Skupština Podružnice Družbe. U nedjelju dne 17. t. mj. u 10. s. pr. podne obdržavat će Podružnica Družbe sv. C. i M. u Puli svoju glavnu godišnju skupštinu u Velikoj dvorani Nar. Doma, uz ovaj dnevni red: Pozdrav predsjednika, izvješće tajnika-blagajnika, izbor novog odbora, izbor delegata za glavnu skupštinu Družbe, eventualija.

Sve podružnice naše Družbe imale bi biti prave žile odvodnice, kojima se pojaje život i snaga matici, našoj Družbi, pa je zato prva i najpreča dužnost svakog rodoljuba, da se skupljaju u podružnicama i iste tako jačaju, da uzmognu što izdašniju i odpornija snagu dati Družbi.

Jakost i život svakog društva ima se istaknuti na glavnim skupštinama, pak je zato dužnost svih nas, da u što većem broju pristupimo u nedjelju na skupštinu Družbe.

Odbor družbine podružnice poziva ljubljudno Slavene grada Pule na nedjeljnu skupštinu, na kojoj će se mnogima probuditi osjećaj darežljivosti prema našoj Družbi a mnogima će biti poticalom, da se učlane u podružnicu Družbe.

Zato rodoljubi u nedjelju svi na skupštinu podružnice Družbe u Puli.

Premještenje. Ovih dana bio je premješten g. Rudolf Modrić iz Pule k redarstvenoj oblasti u Spljet. Kako doznajemo, slijediti će i druga redarstvena premještenja u Puli, osobito onih, koji su bili došli u sukob sa svojim predstojnikom. To će uslijediti stalno iz službenih obzira i razloga, ali mi očekujemo, da se neće samo kazniti podredjeni i time dati zadovoljštinu predstojniku, komu je bilo rečeno i dokazano, da riba od glave . . .

Iz Rovinjske strane. U četvrtak 30. travnja 1914. dogodio se lijepi prizor u činskom uredu u Kanfanaru: nepoznati lopež „d' occasione“ provalište noću u opinski ured, a kad očuliše zveketanje ulje oružnika koji se vraćahu sa žminjštine, dadoše se u bijeg. Kad je dan osvanuo, oružnici nakon konstatacije da je prozor prelomljen e da udju u trag i pronadju lupeže zamoliše od druga straž mesra u Marčani pomoć njegovog psa. U jutro rano nadodje taj „vražji“ pas — tako ga narod zove — i kud ćeš čuda, prošuši po općinskoj sobi i ravno tragom iz dube, na tajnika Košaru (Cossara) te za istog gadno navali lajanjem označivši na tako svome gospodaru za traženog lupeža, nu kad je gospodar svog psa uvjeno da to nije traženi lupež, pas potraži tragove drugog i uspije da dovede cijeli spirat oružnika pred kuću jednog mladog seljaka, udje dalje u kuću i dodje do kreveta gdje spavaše taj mladić, grdo dalje se na istog lajati kao prije na Košaru, oružnici provedoše ispitavanja i napiše istog a kasnije i bez psa jednog znanca toga te ih vezane večernjim vlakom otpratiše na hladovanje u Rovinj.

Kako se čuje to vražje pseto neće uzeti takvu za rodakvu, već gdje njegov nos dodje tu je tajna otkrivena pa je tako i pred par dana otkrio zlikovca u Žminju, koji je svom suseljanu loze posjekao; on se ne vara, ili bolje do sada je učinilo dobre službe izuzev da je pogrešio i na Košaru naišao. Dobro bi bilo da bude sada upotrebljen u izborne svrhe jer bi po njuhu otkrio i tajne naših protivnika te bi se moglo doznati koje glasovnice smrde po talijanskim lirama.

Klerikalna stranka u Rovinju u nedjelju proglasila je svojim kandidatom za oba izborna sreza savjetnika okružnog suda u Rovinju Dr. Antuna Signori, koji stoji na programu da brani svoju narodnost a inače da poštuje tudju i prava iste, da radi, pospješi, pomogne i uznastoji svim silama da sabor uzmogne raditi za dobrobit i blagostanje naroda, to je u kratkim potezima naglasio u svom zahvalnom govoru dok si pridržao posebice drugi put potanko svoj program djelovanja rastumačiti. U Rovinju klerikalna talijanska stranka broji apsolutnu većinu izbornika, a pučanstvo voli svog prvaka i proglašenog kandidata protiv kojega će ustati svi liberali i mjesni popovi, pa da osujete njegov izbor, korupcije neće faliti što se vidi i po tome da se je sastao odbor, odaslanici kojeg obilaze gradom da sabiraju novčane pripomoći za izborni fond. Gospodo rovinjci, čemu vam sve sile, obratite se vašoj Leghi da Vas pripomože ili kako čifut neće da zaboravi na svoje ni poslije svoje smrti, tako i vi njegova braća tražite da vam povrate onih par stotinjaka kruna što ste nabrali prošlih poklada usljed silnog napora za vašu legu i time ćete imati bolji fond da na brata napadate.

Iz Premanture. Prigodom velike zabave u Banjolama, sakupio je ravnatelj podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda u Premanturi g. Petar Mezulić K 33·81, čiji novac se nalazi u blagajni podružnice.

Za Družbu. Gosp. Anton Vičić, blagajnik društva „Istarska Sloga“ u Chicago (Amerika) poslao je za Družbu K 115·—. Ovo rodoljubno društvo naših zemljaka u dalekoj Americi sjeti se više put kroz godinu sa ovećim doprinosom naše Družbe, pak plemenitoj braći i ovim putem izrazujemo najsrdačniju hvalu u ime naše dječice te da ih Bog poživi i stostruko naplati svakom srećom!

Na krstitkama djeteta Antuna Vitasovića u Puli sabralo se za Družbu K 12·—. Prigodom premještenja Antuna Guštinu, oružnič. postajevodje iz Marčane u Kanfanar, sabralo se medju prijateljima na oproštnoj večeri za Družbu K 14·—.

Živili plemeniti darovatelji! Napried za Družbu!

Lošinjski kotar

Iz Cresa. U nedjelju dne 17. tek. mj. obdržavat će se ovdje velika izborna skupština u Narodnom Domu. Izbori su pred vratima, pak treba da se i mi spremimo, te ne zaostanemo za našom ostalom braćom hrvatskom. Osobito pak u ovom gradu treba da pokažemo Talijanima i c. kr. vlastima, da nas Hrvata ima ovdje velika većina, pak nam c. kr. vlasti veliku krivicu i nepravdu čine, kad dopuštaju i pomažu, da s nama nepravedno i nezakonito vladaju Talijani, jedna neznatna manjina.

Ta anomalija treba da već prestane, a to ćemo postići jedino medjusobnim osvješćivanjem, upoznavanjem i čvrstom slogom, stisnuvši se svi u jako redove pod devizom: jedan za sve a svi za jednoga. A takva sloga i jakost pokaže se najbolje kod izbora, gdje se brojkama dokaže svoju snagu, koje očito govore i ne mogu se zabašuriti. Zato treba da pristupe svi naši na skupštinu, on čujemo kako se imamo ponieti kod izbora dne 7. junija i da poradimo svi, jedan drugoga nagovarajuć i potičuć da podjemo 7. junija na izbor svi složno za našega narodnoga kandidata.

Krčki kotar

Iz Baške. Neki se „Prijatelj“ požurio da ispuca u „Riječkim Novinama“ cijelu litaniju besmislica, na koje ne kanim obazirati se, jer bi mi se činilo presmiješnim da na ona neslana pitanja odgovaram. Ni na kraj pameti mi nije nikad bilo da spočitavam kome nerad kada to nezaslužuje, već dapače svagdje prvi priznajem zasluge i rad ma i najvećemu protivniku kada to zaslužuje.

Držim samo za shodno da mu kažem, da se ne ističava toliko svojim prevelikim zaslugama, spočitavajući drugima nehajstvo i nemar za narodne potrebe. Mogao bih mu punim pravom kao jedan izmedju prvih početnika i zasnovalaca svih onih ustanova koje on nabraja, upraviti sva ona pitanja, i dodati k tomu, da li je uobće gledao već svjetlo božje, kada je pisac onih redaka učestvovao prvim zastancima za osnutak Čitaonice p a r d e c e n i j a u n a t r a g i od onda neprekidno bio uvjek medju prvima u radu za sve veće narodne potrebe, pomažući zborom i tvorom svaku plemenitu narodnu

ustanovu. Toga ne ističe da se hvali, već ga tim više boli ako čuje, e se nadje kojigod da smeta svijesno ili nesvijesno skupnome radu. Zato opominje i stavlja na srce svima slogu i zajednički rad, da ne propadne ono što se žrtvama podiglo. Ne pitati se tko radi više, tko je više zaslužan, ne obazirati se na osobnosti, već svaki prema svojim silama dužan je da podpomaže gdje može. Toliko na razmišljanje g. dopisniku a na daljnja njegova buncanja ne odgovaram. Bašćan.

Baška. Za dječje zabavište u Baški darovao je g. Marko Frančić K 5.

Za promicanje pouke u ženskom ručnom radu darovaše: Marija Rade rodj. Semerčić K 10, Mate S. Hero K 5, pop Vinko Premuda, župnik K 4, po K 3 Aćim Zorić, N. N., po K 2 Anka Frančić, Nikola Hero, po K 1 Seršić Marija, Franjo J. Matejčić, Juraj Matejčić, N. N., N. N., N. N., N. N. Ukupno K 36. — Darovateljima se najljepše zahvaljuje, a ostalim domorodcima preporuča da se i oni ugledaju u gornji primjer.

Voloski kotar

Iz Voloskoga kotara. Dne 10. maja obdržavao se je prvi izborni sastanak u ovom kotaru u cilju novih zemaljskih izbora i to u Srdoči-Dražica, u dvorani, kakvoj imade malo para u pokrajini. Sastanak je otvorio u ime političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri dr. Poščić. Pozdraviv prisutne, govorio je o istarskom saboru koji nije saborovao, o tom kako je i novi izborni red i zemaljski red nepravedan, a kako se talijani niti toga nisu htjeli držati, već su htjeli i nadalje paširiti usupor zdravom razumu i pisanim temeljnim državnim zakonima, naročito § 19. temeljnoga državnoga zakona, koga je govornik od rieči do rieči pročitao. Kako svaki čovjek hoće da bude ravnopravan drugomu, tako i sa još većim pravom mora biti jedan narod drugomu, te se neda jedan od drugoga zapovjedati. Hrvatima su oblasti, kad bijaše država u pogibelji, obećavali koješta, kao n. pr. 1848., al su jih pak pritisli, kad je pogibelj minula. Možda i zato, jer nismo dosta odlučno zahtjevali svoja prava. Govornika su skupljeni pozorno slušali i često mu odobravali. Bili su osobito oduševljeni za to, da moraju svi izbornici zahtijevati od svojih zastupnika da stoje odlučno na temelju ravnopravnosti i da ne popuštaju ni za vlas. Iza dra Poščića govorio je prof Spinčić. Nadovezujuć na ono što je rekao predgovornik, kako su naime oblasti obećavale god. 1348. kad bijahu u pogibelji Hrvatima koješta, a onda ih crnom nezahvalnosti platile; spomenuo je, da to ne bijahu samo Hrvati preko mosta, oni iz Banovine, nego i Hrvati Istre, na koje su carske oblasti po svećenicima i drugima apelirale, da brane svoju grudu proti tudjincima, oni, Hrvati, proti Talijanima, pak kako su i oni istarski Hrvati bili nagradjeni tim, da se ih je izručilo na milost i nemilost Talijanima. Zatim je govorio o nepriličnama monarhije, kojima se ima tražiti uzrok u nesrećnom dualističkom uredjenju monarhije, te u izvanjskoj politici, koja je protuslovna, dakle proti većini naroda u monarhiji. Ovako kako je, neda se dugo uz držati. Do promjene mora doći. Za te promjene moramo biti pripravljeni. Moramo ne samo znati, nego i kod svake prigode pokazati, naročito i kod predstojećih izbora, da smo Hrvati i da hoćemo da kao takovi ujedno sa svojom braćom po krvi i jeziku živimo. I Spinčića, starog znanca su prisutni pozdravili, zgrnuli se oko pozornika oblasti, te mu poželjeli.

Kao treći govornik je dr. Ostić, te je bio i on pozvan slušan i njemu se pozdravljalo. A Ostić, vidi se je talijanski napis „pravednost je temelj državama", al te pravednosti naprama Hrvatima, gdje god oni bili, nema, pa nema ni u Istri.

Na hrvatski samo sobom razumljivi pozdrav sa strane načelnika Volosko-Opatijskoga talijanskom ministru izvanjskih poslova, graknule su talijanske novine u monarhiji i u Italiji upravo bezobrazno. Na taj talijanski bezobrazluk treba odgovoriti kod predstojećih izbora tim, da svi dodjemo glasovat kao jedan za predložene političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri, te da pokažemo, kako je Istra hrvatska odnosno slovenska. Odkad su predloženi kandidati, odtad je svaki svjestan Hrvat i Slovenac dužan dati glas za nje. Spominje prisutne kandidate, a skupština ih burno pozdravlja.

Uz kišu, koja je cieli dan lievala kao iz kabla, bilo je dosta ljudi, a ti bijahu takovi, da bi čovjek imao želju govoriti njim cieli dan. Ljudi bistri, osvješćeni koji čitaju svaki dan, kao da su zobak rieči sve trojice govornika i svaku razumjeli, a dr. Poščić njim je još govorio, kako su roditelji dužni ucjepljivati svojoj djeci klice poštenja i čudoredja kao i ljubavi do jezika, po kojem je svak narod ono što je. Spomenuo je i njeke naputke za izbore.

Skupština je prošla upravo u uzornom redu, a skupštinari su se još neko vrieme medjusobno zabavljali.

Pazinski kotar

Trojezični nadpisi na željezničkoj postaji u Pazinu. Uprava državnih željeznica u Primorju ujetila se je napokon — i to nakon dugotrajnog moljakanja, raznih upita i predloga — svoje dužnosti, te je dala na željezničkoj postaji u Pazinu uz njemačko-talijanski također hrvatski nadpis. Do sada se je naime na toj postaji kočio uz talijanski nadpis Pisino samo naredovječni nadpis „Mitterburg", što ga ne pozna ni povjest ni narod i proti kojemu su Hrvati uviek prosvjedovali.

Sada glasi taj podpuni nadpis: Mitterburg-Pisino-Pazin. Pazinski krnjeli ustali su u poznatom trećanskom smetištu proti hrvatskom nazivu, jer da je izmišljen i novo skovan i da mu nema absolutno mjesta na onoj postaji. Dokaza za to naravno nemaju, jer je poznato čitavom svietu, da je občina Pazin, da je kotar Pazin i ogromna većina putujućeg občinstva hrvatskog naroda i jezika. Krnjelo ne zaudara njemački Mitterburg, jer znade da tamo nema Niemaca niti mu može njemački naslov škoditi, ali ga bode u oči hrvatski nadpis, koji dokazuje i izvanjskim načinom, da je Pazin bio od starine i da će biti i u dalekoj budućnosti hrvatski.

Porečki kotar

Veseo kod Vižinade. Kako bijaše javljeno u prošlom broju ovog lista, obdržavat će ovdješnja Podružnica Družbe Sv. Ćirila i Metoda dne 17. tek. mj. svoj družtveni pleo u korist naše mile Družbe. Početak će biti u 2 i pol sata poslie podne. Ulaznina za članove 40 para, za nečlanove K 1·20, a đačka 20 para. U slučaju neugodnog vremena obdržavat će se isti ples u sljedeću nedjelju.

Dakle na 17. maja neka pohrli sve, muško i žensko, staro i mlado u Ferenco.

Odbor.

Koparski kotar

Izborna sastanka sazvije veleč. g. Matej Šestan, župnik-dekan i narodni kandidat za II. kotar četvrte kurije (izborni okružje) kako slieđi:

1. Dne 17 o. mj. po podne na Pućah u Kaštelanci (izborna Pomjan)
2. Dne 21 o. mj. po podne u Šmarje (izborna Pomjan).

3. Dne 24. o. mj. po podne u Pomjanu.

4. Dne 1. junija u Sv. Petru, Novavas i Padena (občina Piran).

5. U občini Izola po dogovoru s ta mošnjim rodoljubima, koji radni dan pod veče — pošto neima više nedjelja i blagdana.

Preporučamo našim izbornicima toplo, da kod svih tih sastanaka mnogobrojno sudjeljuju.

Izborni pokret. Izborne skupštine u sudbenom kotaru Piran i Buje biti će u ove dane:

Dne 17. maja biti će javna skupština u Krasici pred crkvom u jutro iza mise. Isti dan po podne na 4 sata u Kaštelu u kući Družbe sv. C i M.

Dne 21. maja bit će javna skupština u Lovrečici iza Mise u kući Družbe sv. C. i M. Isti dan popodne na 4 sata u Materadi u kući Družbe sv. C i M.

Dne 24. maja u Izoli i to u Loretu na 11 sati u jutro; isti dan popodne na 4 sata u sv. Luciji kod Pirana u kući Družbe sv. C. i M.

Dne 25. maja u Vabrigi na 2 sata po p.

Dne 31. maja kod sv. Marije na Krasu na 9 sati u jutro pred crkvom. Isti dan po podne u Kortama na 4 sata u občinskoj kući.

Dne 1. juna na Grožnjanštini — a prostor će se kasnije odrediti.

Piran-Portorose pod Italijom. U nedjelju 10 t. mj. posjetili su Englezi Portorose kod Pirana. Talijani iz Pirana do čekali su Engleze sa zastavom kraljevine Italije, koju su nosili javno na kolcu po cesti više sati uz klicanje „Viva Italia" i zastava je bila velika preko jedan metar. Ta zastava nesmetano se je vijala na očigled policije občine Piranske, koja stoji pod upravom Austrije a pod c. kr. austrijskim kotarskim poglavarstvom u Kopru, tako da taj kapetanat niti nezna, da mu se je jedna občina odcijepila i podpala ne znamo pod koju prefekturu kraljevine Italije. Čestitamo Pirancima a naše sažaljenje c. kr. kotarskom poglavaru u Kopru. Led je probijen, napred Talijani Istre!

Prigodom tog posjeta Engleza naši neprijedoše pod Italiju, pak su nad Portorose razvili kojih 25 slovenskih barjaka, koji su veselo lepršali nad Piranom i Portorose i pokazivali Englezima, da tik uz Portorose živi slavenski narod, koji želi ostati u sklopu ove države.

Cujemo, da radi zastave kraljevine Italije vode sada austrijske oblasti istragu, ali je kasno ići po podne na misu. Zar ne gosp. Poliey?!

Iz Buzeta. U zadnje nam je doba iz naše sredine ugrabila nemila i kruta smrt dobru i u cieloj občini obljubljenu gospodju Franicu Gregorec.

Već od svojih 25 godina natrag, imala je pokojnica sa svojom obitelji da odoljeva zanovetanjima i napadajima ordašnjih narodnih protivnika, koji su ju pak bili u zadnje doba izvolili i štovali, premda je ona ostala do posljednjeg dana života svoga vjerna kćerka svoga naroda, kojeg je ljubila.

Kako je pokojnica bila obljubljena ne samo u obitelji svojoj već i medju svima ostalima, vidi se odatle, što se ljudi iz daleka nisu žacali doći — premda je kiša lievala kao iz oblaku — da joj posljednju počast iskažu i mrtve ostanku do crnoga groba sprovedu. Sprovod, pred kojim je koračala naša dična Sokolska glazba, bio je imponantan, da takav, da ga još Buzet nije doživio.

Da uspomena njezina ostane što trajnija medju nama, sakupiše tom zgodom mnogoštoji rodoljubi liepu svoticu od K 156, od kojih se potrošilo za vienac na odar i za pokojnika K 32·60, a preostatak K 123·40 darovalo se ovdašnjem glazbenom društvu Sokol.

•

U četvrtak smrti nadučitelja Ivana Kuret u Kopru, sakupile se mnoštvo pismenog sučešća ožalošćenoj obitelji za glazbeno društvo Sokol u Bzetu K 22·10.

Pokojnicima bila lahka crna zemljica; ožalošćenima naše najdublje saučešće, a plemenitim darovateljima najljepša hvala i od Boga plata.

•

Prigodom krstitaka kod g. Ivana Klarić u Sv. Ulideriku, sabralo se za glazbeno društvo Sokol K 8.

Nasilja piranske općine. U nedjelju 3. maja namjeravalo je „Kmetsko izobraževalno društvo" u Sv. Luciji kod Pirana prirediti malu zabavu s plesom u korist Družbe Sv. C. i M za Istru, ali c. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru nije dozvolilo zabave (o tom činu pristranog kapetanata u Kopru bit će govora drugdje). Usprkos toga obdržavao se ples, na kojem je vladao potpuni mir i red. Nu najednom usred najljepšeg plesa provalili su u plesnu dvoranu, kao hajduci, sedam talijanskih policaja piranske općine s nekakvim kopobanda, koji nasilno u ime zakona zabrani ples i zaište (to je valjda bilo i glavno) da mu se predade novac. Kad je pobrao novac, stala je ta gamad silovito rastjerivati mirni narod, žene i djecu a napokon je uapsila predjednika glazbe Cergola i zakovana kao najvećeg lupeža vodili su ti hajduci nedužnog čovjeka u piranski zatvor na muke. Piranska fukinaša pak zahtjevala je od hajduka uz svakojake psovke i pogrde pokvarene talijanske prostačije, da joj izruči svoju žrtvu da ju zatuče, te je čudno da hajduci nisu udovoljili živinskom nagonu piranske fukare; hajduci su htjeli sebi pridržati žrtvu, da se njome naslađuju u piranskom zatvoru. Piranski lupeži istukli su sabljom tog dana nekog Josipa Pavlića, koji je išao mirno s braćom Nikolom kući. Lupeška banda piranske občine došla je drugi dan u kuću Nikole Pavlića te ga je uapsila i zakovana dovela u Piran, a još su ti lupeži htjeli uapsiti i Nikolinu ženu, koja se nalazi u blagoslovljenom stanju. Tako piraneka lupeška banda, znade naval jivati i mučiti nedužne ljude samo zato, što su ti ljudi slavenskoga roda i jezika.

Kad je iz Kaštela došla na tu zabavu četica mladih Hrvata, dvanajst piranskih policaja dočekalo je iste na kolodvoru i tu sve pretražili kao kakove razbojnike. Htjeli su se hajduci piranski osigurati, da ne bude nigdje oružja, da uzmogne lakše i sigurnije počiniti razbojstva na našem narodu, a što su, kako opisasmo gore i učinili. Kad su se kasnije ti mladići vraćali kući u Kaštel, na kolodvoru ih je tada dočekala piranska fukara i stala upati svakojake pogrde, bacati kamenje u željeznička kola te razbila par stakala na prozorima vagona. Harambaša piranske hajdučke čete bio je tu i nije htio uredovati proti fukari, a niti će drž. željeznica tužiti za zlobno oštećenje.

Za ta divljačka, hajdučka i lopeška nedjela činimo odgovornim c. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru; jedino pristranost te oblasti u korist talijanske gamadi na piranskoj občini skrivila je ovu hajdučku navalu piranskih bandita na naše mirne ljude. C. kr. oblast u Kopru krivo je, što fanatizirana i podivljala ta dokasti pokvarena piranska fukara počam od načelnika do najnižeg i najzamuljenijeg fakina navaljuje i muči naš narod, koji imade tu nesreću, da spada pod piransku občinu; c. kr. oblast u Kopru je ona, koja pusta neobuzdane ruke piranskoj gamadi da radi što hoće proti našemu narodu, a nama u našoj vlastitoj kući zabranjuje i najnevinije zabave. Zar hoće c. kr. kapetanat u Kopru provocirati i iskušavati ustrpljivost tlačenog naroda dotle, da se prihvati sirovinskih sredstava, ili zar hoće da narod pozovemo na revoltu proti piranskim lupežima i hajducima?

Tražimo najodlučnije od c. k. oblasti u Kopru i Trstu da bezuvjetno uzme u zaštitu naš narod u okolici piranskoj proti samovolji, tiraniji i živinskoj pohoti talijanske sinjorije osobito pred prostačkom i brutalnom silom pokvarene i krvoločne hajdučke čete občine piranske.

Naši zastupnici treba da iznesu namjestniku točno ovaj pristranski postupak c. k. poglavara u Kopru i silovitost piranske gamadi proti našem krotkom narodu. Ne bude li ni to koristilo, onda ćemo mi poduzeti proti diviljačtvu i brutalnom nasilju piranske policije i njezinih gospodara.

Sv. Donat kod Buzeta. Dne 24. maja obdržavat će ovdešnja podružnica Družbe svoju godišnju glavnu skupštinu sa običnim dnevnim redom. Početak točno u 4 sata po podne. Prije i poslie skupštine bit će ples. Svirat će domaća glazba. Pozivlju se članovi i prijatelji, da se toga dana u što većem broju odazovu. Moli se bližnje podružnice i društva, da ne priredjuju toga dana zabava. U slučaju nepogodnog vremena prenesti će se zabava na drugi dan.

Odbor.

Franina i Jurina

Fr. Dobar dan Jurina.

Jur. Boh daj Franina.

Fr. Si čul kako se munjeni delaju Krnjeli va Čepiči.

Jur. A zač Franina?

Fr. Dal da naš meštar će počet skoro školu delat.

Jur. Ataj su se veselili da će umrit, ali osalska trumbeta ne idu na nebesa.

Fr. Sada se hvale nekoje frajlice iz Čepiča, da sad imaju pravega meštra, aš, da ih pozdravlja talijanski; kako hi nebi pozdravlja talijanski, kad je živ i mrt medju Talijani.

Jur. Da ti je videt Franina onu šurnu šijorinu, kako ti se vrti po Čepiću kao prava šimija i više: Eviva noi!

Fr. A još onu lipću biondinu, ka se šeće od Čepića do Kršana, to je ona, koja je bila prvo Hrvatica, a sada je zopeta Talijanka.

Jur. Franina, si ču kako se jadi neka šinjora na Hrvate, a Hrvati su njoj pomogli staviti klobuk na glavu.

Razne primorske viesti

Njemačko talijanski savez u Istri. Za posljednjih gradskih odnosno zemaljskih izbora u Trstu stupili su za prvi put javno i otvoreno tršćanski Njemci izbornici u izborni savez sa Talijanima proti tršćanskim Slovencima. Taj je savez pomogao Talijanima do pobjede i tamo gdje im je bila dvojbena. Prošlog mjeseca obavljeni su gradski izbori u Gorici i tamo sklopiše Talijani i Njemci savez protiv Slovencima zašto su dobili Njemci za uzdarje dva mjesta u gradskom zastupstvu u Gorici. I taj je savez bio javno proglašen i toplo preporučen i njemu se imaju Talijani zahvaliti što su valjda za zadnji put pobjedili složne slovenske izbornike. U Trstu izlazeći veliko njemački list „Triester Wochenpost" poziva i kumi sada Njemce Istre, da se svuda slože s Talijanima proti Hrvatima i Slovencima — tohoć jednako ljutim protivnicima Njemaca i Talijana.

Nas nimalo ne čudi to silno zagrijavanje tog njemačkog listića za Talijane, jer nam je znano pozitivno, da je taj njemački listić od Talijana Trsta i Istre (a rekbi i lirama iz kraljevine Italije) plaćen i podkupljen, pak mora pisati onako kako mu zapovjedi talijanska kamorra i irredenta Trsta i Istre. Uslied te činjenice uzaludno je, barem za Pulu, vabiti krugove ratne mornarice u nenaravni i podmićeni savez njemačko talijanski, jer je ispod svake časti i dostojanstva ljudskog po gotovo za krugove ratne mornarice stupati u ikakav dodir sa plaćeničkim blatom i smradom.

Mi Hrvati i Slovenci u Istri nismo nikada tražili ni zahtjevali od nikakvih vlasti saveza ili pristajanja uz nas; mi smo uviek prije kao i sada a i u buduće ćemo, tražili i tebljavili od svih oblasti jedino nepristranost, da pravo i poštenje takodjer za nas više zakone potvrdjene od Nj. Veličanstva cara i kralja. Po svojoj dužnosti pak, kao vierni i odani podanici natega cara i kralja, upozorivali smo državne čimbenike na pogibelj i štetu ne samo našu nego cjelokupne države i dinastije, radi izpada i ljubava Talijana Austrije u svakoj prigodi i kamo dovodi pogodovanje i zaštićivanje talijanskog elementa u Istri i Trstu na strane državnih oblasti a zatiranje i nezakonito postupanje s nama. To ćemo činiti i unapriedu sve više

Zahvala.

Za sve izraze saučešća prigodom smrti naše predrage i nezaboravne majke, bake i sestre, gospodje

Franice Gregorec,

trgovkinje i posjednice u Buzetu

najsrdačnije se zahvaljujemo.

Osobito se zahvaljujemo našemu gospodinu župniku-dekanu vrlec. gosp Ivanu Flego, vrlec. gospodi svećenicima Franu Skvarcu, Mati Kurelcu, Vjekoslavu Brenzoviću, Zorku Klunu i Ivanu Ujčiću za sudjelovanje kod sprovoda, zastupnicima općine, c. kr. kot. suda, c. kr. porez. ureda, c. kr. pošte, učiteljstva, carinske i financijalne postaje, Pomoljskoga, Potrebnog i Glazbenog društva „Sokol" za pratnju kod sprovoda i gosp. Kuretu, koji je vjerno nekoje za sudjelovanje sa glazbom. Ujedno zahvaljujemo se za prispalano vijenje, i to Buzetskim Hrvatima za narodnim trakovima, tvrtki A. C. Skaberne i Katinki Wähmajer, redbari Remiger, Zakonik, Flego Fr., Flego Ante, Wallner, Hočevar, Jakac, i t. d. Neizmjerna hvala Buzetanima bez razlike što su pokojnicu po cielih deset je bila na odru, bilo kod nje cielu noć i pratili je u velikom broju na vječni počitak.

Glavna hvala pako narodu iz okolice koji se je usprkos slabom vremenu pridružio sprovodu, te time pokazao iskazano sažaljenje i dao izraza svojoj velikoj ljubavi koju je gojila naša pokojna. Ta ova hvala bude mnogostrukoj gospodji Mariji Bede, koja nam je pripravila ovog žalosnog odnosa bila u svemu da putu i na onom opravljala i pomagala. Hvala i zlatovolnoj Brataševčevoj Gjeri za koncertirano pjevanje, koji su se sprovodu odazvali kao i onima, koji su nam kod smrtnog ćasa pjevanje izvršili i u opće svakomu, koji je na bilo koji način pokojnu odlikovao. Bog Svemogući svima obilato nagradi!

BUZET, dne 11. maja 1914

Žalujuća rodbina.

ćeničke „Triester Wochenblatte“ i tali janske lire.

Uz to mi se tog njemačko talijanskog saveza u Istri ni ne bojimo, dapače ima jednu utješljivu stranu za nas, i to, da je „talijanstvo“ Istre bilo umjetno stvoreno po državnim oblastima Austrije i da „talijanstvo“ Istre po samim Talijanima ne može više obstojati pak podplaćuju i kupuju ono malo Niemaca u Primorju nebi li barem nešto spasili od onog umjetnog i razviknuog „talijanstva“ koje se raspada a Istra vraća svom naravnom karakteru, slavenstvu.

Toliko smo imali da rečemo o tom divljem braku Talijana i Njemaca u Primorju, koji obstoji jedino u jednakoj protivnosti i mržnji proti nama, dok se medjusobom Talijani i Niemci gledaju i mrze još gore nego pas i mačka. Zato nek se slažu kako i koliko hoće, ali ne možemo niti smijemo dopustiti, da carski namjesnik u Trstu ta kovim našim neprijateljima i elementima, koji se eto združuju sa talijanskom iredentom, drži u Trstu tim Niemcima odušević enu nazdravicu želeć im što sjajniji napredak kliknuv im na koncu poznati pangermanski „Gott Heil“!

Promaknuće na čast doktora. Na hrv. sveučilištu u Zagrebu bio je prošlih dana promaknut na čast doktora prava naš mladi zemljak svrš. pravnik gosp. Stojan Brajša. Čestitamo srdačno!

Iz skad. društva „Istra“. Hrv. slov. ak. društvu „Istra“ darovali su: sl. Poglavarstvo kralj. i gl. grada Zagreba, 50 K; sl. gradsko Poglavarstvo, Koprivnica, 20 K; gg. Fran Matejčić. zem. nadzornik, Trst; Dr. Ivan Zuccon, Pula po 10 K; gg. prof. Matko Mandić, Trst, Dr. Josip Sebesta i Ivan Novák, Pazin po 5 K.

Blagonaklonim darovateljima najtoplija hvala! Blagajnik.

Odlikovanje. Onomadne vratio se je tršćansko-koparski biskup presvijetli gosp. Dr. Karlin iz Rima, kamo se je pošao poslonuti sv. Ocu papi. Presvijetli biskup domio je sobom — kako čujemo — dvojici talijanskih svećenika svoje biskupije rijetko odlikovanje. Isposlovao im je naime ljubičasto svećeničko ruho, koje imaju pravo nositi kao tajnici Njegove svetosti. Što je to odlikovanje zapalo baš dvojicu talijanskih svećenika, a nijednoga od slavenskih, koji su još uvijek u većini u biskupiji, bit će uzrok, da se je smatralo sposobnima za takovo odlikovanje samo talijanske svećenike. Mi doduše nemamo prava, da se prtimo ni u pravo predlaganja presvijetlog biskupa a još manje u pravo imenovanja Njeg. svetosti, ali moramo, da podvojimo o tom, da li su od likovani baš najsposobniji i najvrjedniji tog odlikovanja. Dapače, što se jednoga od odlikovanih tiče t. j. rimskoga doktora i c. kr. profesora u Trstu g. Mionia, uvjeren smo duboko, da on toga odlikovanja nije vriedan ni dostojan.

Taj g. rimski doktor poznat je našem čitateljstvu već odavna kao vlastnik i urednik nazovi-katoličkog lista „L'amico“ u kojem je često izlio svoju žuć na sve, što je Slavenima milo i sveto. Tršćanski slavenski listovi pecutali su ga opetovno zbog njegove strasti, mržnje i fanatizma, što ga je, koliko u svojem listu, toliko inače u svojem djelovanju proti Slavenima, opetovano iskazao. Svoju strast i svoj fanatizam pokazao je najjasnije povodom poznatog pogreba pokojnog vjeroučitelja g. Jadica, kadno se je ponio tako prosto i odurno, da se u tom nebi mogao u njime mjeriti ni najniži tršćanski fakin.

Presvjetli biskup prediotio je dakle na odlikovanje toga zagriženca, jer ga nije valjda poznavao ili se nije pobrinuo, da se o njemu točno informira, ali mi ga uvjeravamo, da je odlikovao strastvenoga i zagriženoga talijanskoga političara, kojega ovim pozivamo, da nas pozove pred sud, gdje ćemo mu za navedeno rado odgovarati.

Koza sa jaretom

(mlada, bijela), daje dnevno do 3 litre mlijeka prodaje se: **Ivan Perepat, Pula, Veli Vrh 407.**

Sirite „Našu Slogu“.

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cieloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za isparivanje posuda od vina i pive. — OSOBITO ZA KUHANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR BEČ, XII/3.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk - Punat-Baška-Rab-Lošinjvoli-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvoli-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1284, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači,

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ecka Helios, dvokolice Courir stoje K 150.—. Cienik se pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Montelpio 1.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

- Jeftino česko -

PERJE

- - - za krevete - - -

5 kg. nove čihane K 9·60, bolje K 12·—
bielo pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes. br. 259

pošta PILSEN, Češka.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

in Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 11

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni

Poslužba brza i točna

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krevети iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šarog sankinga. 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, dlaki pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·70, 17·50, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·25, 5·70 K. Perine od iste prvene tkanine 180 cm duge, 114 cm široke 12·60 i 14·50 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Ako se ne dopade vraća se novac. — Cienici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Broj 14. Pula, u sriedu dne 20. maja 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacije«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodjeno ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., seoski 20 h., koli u Puli toli izvan leta.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Rakuša. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. ovoga mjeseca pozvani ste da glasujete:

I. Dne 7. junija (lipnja) ove godine u obćem izbornom razredu ili petoj kuriji (u kojoj biraju svi oni, koji su navršili 24. godinu života, bez obzira na porez) za ove kandidate:

1. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Prof. Matko Mandić,

državni narodni zastupnik, Trst.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Kopar osim grada Kopra, Milje, Valedoltra i Lazareta, ali od Lazareta ostaju u ovom kotaru mjesta Pobegi i Cezari; sudbeni kotar Podgrad; sudbenog kotara Piran porezne obćine Kaštel, Sveti Petar na Krasu i Kortedižola; sudbenog kotara Buje porezna obćina Krasica.

2. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Motovun:

Dr. Ivo Milić,

predstojnik c. kr. kot. suda, Buzet.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Buzet, osim mjesta Buzet; sudbeni kotar Motovun, osim poreznih obćina Motovun, Labinci i Višnjan, mjesta Oprtalj, te porezne obćine Vižinada, ali isključiv iz potonje mjesto Ferenci; sudbeni kotar Poreč, osim poreznih obćina Poreč, Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane.

3. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Matko Laginja,

odvjetnik, drž. nar. zastupnik, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju sudbeni kotar Pazin, osim mjesta Pazin; sudbeni kotar Labin, osim porezne obćine Labin i mjesta Plomin; sudbeni kotar Vodnjan, osim poreznih obćina Vodnjan, Svinčenat; sudbenog kotara Rovinj mjesna obćina Kanfanar; sudbeni kotar Pula, osim dielà porezne obćine Pula, koji sačinjava sam za sebe treći izborni kotar obćega razreda, te osim poreznih obćina Fažana, Galežan i Šišan.

4. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Prof. Vjek. Spinčić,

državni narodni zastupnik, Opatija.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Volosko; sudbeni kotar Krk, osim porezne obćine Krk; sudbeni kotar Cres; sudbeni kotar Lošinj, osim poreznih obćina Mali Lošinj, Ćunski, Osor, Nerezine Sv. Jakov, te mjesto Veli Lošinj.

II. Dne 19. junija (lipnja) ove godine izbornom razredu seoskih obćina ili u četvrtoj kuriji (u kojoj biraju oni, koji spadaju u prva dva obćinska izborna dela ili plaćaju najmanje 8 K čistog poreza) pozvani ste da glasujete za ove kandidate:

1. U drugom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Škerbec Matej,

župnik-dekan, Krkavce.

Valentič Josip,

nadučitelj, Sv. Anton kod Kopra.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine suda Koparskoga, osim Olire i Lazareta bez Pobegi i bez Cezari i njihovih sela; od suda Piranskoga obćine Sv. Petar Amata i Korte; od suda bujskoga obćina Krasica.

2. u trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Ivan Pošćić,

odvjetnik, Volosko.

Ribarić Josip,

profesor učiteljišta, Kastav.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Voloskim i Podgradskim.

3. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Grašić Josip,

župnik, Beram.

Dr. Dinko Trinajstić,

odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Pazinskim i Labinskim.

4. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Buzet:

Červar Šime,

župnik, Zrenj.

Sancin Ivan,

učitelj poljodjelstva, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Buzetskim, Motovunskim osim Višnjana, Labinci i Vižinade, izuzamši od nje Ferenci; pod sudom Porečkim, osim Tara, Vabrige, Frate i Funtane.

5. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Kirac Luka,

župnik, Medulin.

Dr. Ivan Zuccon,

odvjetnik, Pula, sada zem. prisjednik.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Puljskim osim Fažane, Galežana i Šišan; pod sudom Vodnjanskim osim porezne obćine Svet Vinčenat i pod sudom Rovinjskim, osim obćine Vale.

6. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Krk:

Andrijčić Anton,

župnik u m., sada zem. prisjed., Poreč.

Ambroz vit. Haračić,

profesor u miru, Mali Lošinj.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske obćine pod sudom Krčkim, Creskim i Lošinjskim, osim Ćunski, Nerezine, Osor i Sveti Jakov.

II. Dne 30. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu gradova, trgovišta i obrtnih mjesta (u kojem glasuju oni, koji spadaju u prva dva izborna tiela ili plaćaju najmanje K 20 čistog poreza) pozvani ste da glasujete za ove kandidate:

1. U trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Stihović Josip,

ravnatelj Istarske Posujilnice, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju jedan dio obćine Pula, naime predieli Arena, Polikarpo, Veruda, Vintijan, Vinkuran, Kave, Valdebek, Kaštanjer, Monvidal, Šijana, Tivoli, Željeznica, Skalari, Šikići, Jadreški i raštrkane kuće.

2. U jedanaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Šime Kurelić,

odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što spada pod Pazinom, Buzetom i Plominom, osim diela mjesta Pazin, staroga gradića Buzet i diela Plomina.

3. U četrnaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Gjuro Červar,

odvjetnik, Volosko.

Ovom izbornom kotaru pripadaju gradovi Volosko-Opatija, Kastav, Podgrad, Lovran i Mošćenice i porezna obćina Klana.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 10. svibnja 1914.

Tajnik: **dr. Ivan Prudan.** Predsjednik: **dr. Dinko Trinajstić.**

Hrvatsko-slovenskim izbornicima Trećega kotara V. kurije - Pula.

Po jednoglasno izraženoj narodnoj želji naših izbornika u gori navedenom kotaru, u kojem se bira dne 7. junija ove godine, predlaže se kao kandidat:

Dr. Rudolf Pederin,

odvjet. kandidat u Puli.

Ovom izbornom kotaru spada stari grad Pula te gredgradje Port'Aurea, Sv. Martin, Zaro, Sv. Mihovil i Polikarpo.

Kotarski izborni odbor.

Hrvatsko-Slovenskim izbornicima Prvoga kotara V. kurije.

Po jednoglasnoj izraženoj narodnoj želji naših izbornika u gori navedenom kotaru, u kojemu se bira dne 7. junija ove godine, predlaže se kao kandidata:

Medoš Andrija od Luke

posjednik u Medoši.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što je pod Piranski sud, izuzamši općine Sv. Petar — Amuta (Padena) Kaštel i Korte. Od suda Koparskoga, grad Kopar, Milje, Izola i podopćina Lazaret, izuzamši od nje Pobegi i Cezare. Od bujskoga suda mjesne općine Umag i Novigrad.

Kotarski izborni odbor.

Hrvatsko-Slovenskim izbornicima Drugoga kotara V. kurije.

Po jednoglasnoj izraženoj narodnoj želji naših izbornika u gori navedenom kotaru, u kojemu se bira dne 7. junija ove godine, predlažu se kao kandidati:

Gerolami Ante,

župeupravitelj, Foškulin,

Mandić Ivan,

župnik Kaštel (Buje).

Ovom izbornom kotaru pripada što je pod sud Buje, osim mjesne općine Umag i Novigrad i podopćine Krasica. Od suda. Motovunskoga porezne općine Motovun, grad Labinci, Višnjan, gradić Oprtalj i Vižinada, izuzamši od nje Ference. Od suda Porečkoga grad Poreč, i porezne općine Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane. Od suda Buzetskoga samo gradić Buzet. Od suda Pazinskoga samo mjesto Pazin. Od suda Labinskoga samo porezna općina Labin i mjesto Plomin, bez okolice. Od suda Rovinjskoga općine Rovinj i Vale. Od suda Vodnjanskoga samo gradska općina Vodnjan i Svetvinčenat. Od suda Puljskoga samo podopćina Galežan, Fažana i Šišan. Od suda Lošinjskoga Lošinj Mali i Ćunski, Lošinj Veli bez Ilovika, pak Osor, Nerezine i Sv. Jakov. Od suda Krčkoga samo grad Krk.

Kotarski izborni odbor.

Radi sutrašnjeg blagdana izdali smo naš list danas poslie podne.

Preporuke izbornicima.

Kako naglasismo u prošlom broju, za svaku sekciju i za svaku kuriju mora biti jedno izborno povjerenstvo, koje vodi izbor. To izborno povjerenstvo sastoji od načelnika ili njegovog zamjenika, od dvojice članova komisije imenovanih od občinske oblasti i od dvojice članova komisije, imenovanih od vladinog povjerenika, odredjenog za svaku sekciju (biralište).

Načelnik može zamjeniti koga mu drago, i ako nije izbornik u onom kotaru a ni u onoj kuriji, da ga zastupa pri izbornom činu. Naravski dvojica članova komisije imenovani sa strane občine, moraju biti izbornici iste kurije, istoga kotara i iste sekcije, kao i članovi komisije, imenovani od političkog povjerenika. Strankini fiducijari moraju biti izbornici iste kurije i istoga kotara, a nije baš potrebno da budu iste sekcije.

Svako izborno povjerenstvo imade svog zapisničara, a taj ne smije da bude član komisije, već treća osoba. Naši članovi komisije i pouzdanici dobro će paziti, koji su to zapisničari, da li sve u redu bilježe, paziti da li dolaze pravi izbornici, iznieti eventualne prigovore, te bilježiti sve što se dogadja kod izbora.

Preporučamo, neka imena naših kandidata budu upisana u cielosti, naime krsno ime, prezime, naslov odnosno zanimanje i obitavalište, da se izbjegne svakom prigovoru. Neka budu napisana u cielosti onako, kako su navedena u našim proglasima, a mogu biti i tiskana, i to samo na glasovnici, jer priliepljeno tiskano ime na drugom komadiću papira ne valja, ili pako mogu biti otisnuta pečatom, a mogu biti napisana tintom ili dobrom olovkom, i sasma čitljivo. Preporučamo svim našim društvenim organizacijama, svim svećenicima i učiteljima po selima, uobće pismenim našim ljudima, neka pomno paze kad ispunjuju imena, te neka na vrieme sve ispune i pojedinoga izbornika upute, kada mu je ići glasovati, koju iskaznicu i glasovnicu uzeti, uobće kako mu se po naštati.

Po svršenom izbornom činu izborna se dvorana isprazni te ostane u njoj samo vladin povjerenik i izborna komisija, koja prebroji točno glasove, neračunav nevaljane. Sastavi se zapisnik i konstatira uzpjeh izbora. Sve se tada zatvori, zapečati i pošalje kapetanatu onog kotara, u kojem se nalazi glavna komisija, koja se sastane i pregleda uspjeh izbora u svim sekcijama, sastavi zapisnik i javi sve Namjestništvu.

I glavna komisija imade takodjer dvojicu članova imenovanih od izbornog povjerenika i dvojicu od občine. Kod glavne komisije nesmije biti strankinih pouzdanika.

Preporučamo svim našim izbornicima, neka dodju na izbor, uzevši sobom iskaznicu (legitimaciju) i glasovnicu, jer bez iskaznice ne mogu glasovati. Nakon izbora neka pomno sačuvaju iskaznicu, jer ako bi se u kojem kotaru kasnije uvidilo, da nijedan kandidat nije dobio nadpoluvičnu većinu glasova, tada bi se morao obaviti uži izbor izmedju one dvojice, koji su dobili najveć glasova, a za taj uži izbor vriedi prva iskaznica, dočim se drugu glasovnicu mora potražiti kod polit. oblasti.

Pa preporučamo svima našima, koji su bili predloženi kao članovi komisije i onima koji su predloženi kao strankini fiducijari, da budu na vrieme na biralištu, te se jave izbornom komesaru, za viditi jesu li primljeni u komisiju, odnosno kao fiducijari. Vrieme za prijavu imena članova komisije i fiducijara političkoj oblasti je do pred samih izbora.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Ropinjski kot.

Izborne skupštine u Puljskom kotaru. Kotarski pouzdanički zbor za kotar Pulu najavljuje sliedeće izborne skupštine: dne 21 maja u Juričićim u jutro, 22 maja u Svetvinčentu i Kanfanaru jutrom, a u Morganim po podne, 1. junija u Barbanu jutrom a u Šajinim po podne.

Izborna skupština. Prošle subote obdržavala se u Narodnom Domu najavljena izborna skupština, koja je bila dobro posjećena. Dr. Scalier kao predsjednik mjest. pouzdan. zbora otvorio je skupštinu i pozdravio prisutne te najavio, da će govoriti naši kandidati za Pulu i okolicu i dao rieč dru Zucconu. Ovaj u liepom govoru spominje prošli, a osobito sadanji rad talijanske klike proti našemu narodu, koja klika je zapustila nas narod u svakom pogledu; dapače ta talijanska klika, kamorra, malo je učinila i za svoj talijanski puk, jer je kamorra uviek radila jedino samo za koristi svoje i svojih parasita. Spominje, kako se u Puli diže još jedna struja u ovim izborima proti kamorri i našim kandidatima, te pozivlje naše izbornike da složno nastupe i dadu svoje glasove našim kandidatima. Osudjuje nastup te struje proti nama, jer svako oslabljenje naše stranke je jačanje kamorre. Pozivlje na koncu skupštinare, da se pošalje pozdrav odavle našem vodji i prvaku dru M. Laginji, koji ne može biti ovdje s nama, jer radi bolesti očiju mora biti u kući. Skupštinari burnim odobravanjem i živio-klici odazivlju se predlogu.

Iza dra Zuccona uzeo je rieč g. dr. Rudolf Pederin, kao kandidat narodnog radničtva občenite kurije u gradu Puli. Dr. Pederin predstavlja se izbornicima kao predstavnik naših narodnih ideala: narodnog jedinstva, slobode i ravnopravnosti u ovoj državi.

U liepom govoru razvija taj svoj program naglasujuć, da će svaki naš izbornik dati svoj glas ne njegovoj osobi, nego narodnim idealima, koju su nam svima zajednički. Njegovim liepim riečima skupštinari su oduševljeno pljeskali.

Iza liepih rieči dra Zuccona i dra Pederina, uzme rieč nefaljeni gnjavator — no pogodite tko? — izgubljena ovčica iz socijalističkog tora Jelčić, koji mora svaki put svojim blezgarijama pokvariti liepi utisak rieči naših govornika. Pa ne samo to; taj prostak ne može proći a da nisko ne vriedja naše narodno svećenstvo, te moramo zamjeriti predsjedničtvu što dopušta, da takav individuum nesmetano vriedja naše narodne borce. I mi smo za slobodn govora i pristojnu kritiku, ali proti prostačkim uvredama uviek ćemo ustati. Toliko za danas blago, a bude li se opetovalo, udarit ćemo u druge gusle. Sapienti pauca!

Iza tog gnjavatora progovorio je velečasni g. Janko, kapelan u Puli, koji je kao pravi narodni pop pozvao izbornike, da svi složno dadu svoje glasove za predložene kandidate i svagdje ustaje proti tal. kamorri. Dobro je opazio, da je Narodni Dom podignut kao hram iz kojeg se ima širiti narodna sviest i poticati na rad za naša narodna prava, a ne dopuštati, da kojekakvi šarlatani siju smutnju u naš narod, te se izrugavaju našoj narodnoj borbi ili ćak i vriedjaju. Skupštinari su burno poviadjivali i ovim liepim riečima, izrečenim svim rodoljubnim žarom.

Gnjavator Jelčić ustaje da opet govori, ali skupštinari počeše bučiti i prosvjedovati, te su nekoji počeli izlaziti i pošto su drugi nije prijavio za rieč, zaključio je predsjednik skupštinu, najaviviši, da će druga izborna skupština biti u subotu 23. o. mj.

Skupština podružnice Družbe. Prošle nedjelje imala je podružnica Družbe u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu, koja je bila liepo posjećena. Predsjednik iste g. Niko vit. Mardešić pozdravio je prisutne krasnim i rodoljubnim riečima istaknuv važnost podružnica za našu milu Družbu. Liepim riečima dičnog i žarkog rodoljuba skupštinari su burno poviadjivali. Iza toga je tajnik-blagajnik dr. Scalier pročitao izvještaj o radu podružnice i prihodu i rashodu. Iz tog izvješća vadimo, da je podružnica u Puli imala lanjske godine prihoda K 7895·09 a rashoda K 1750·01, tako da je ostajo čistoga K 5645·08.

U debati o tom izvješću pohvalio je dr. Zuccon marljivi i požrtvovni rad predsjednika za podružnicu, te spominjuć žalošću, da se g. Niko vit. Mardešić može više radi slabosti prihvatiti pre sjedničtva predlaže, da skupština izabe odličnog našeg starinu Niku vječnim pre sjednikom podružnice Družbe u Pu Skupštinari su taj predlog prihvatili živi pljeskanjem i poklicima: Živio gosp Niko!

Iza toga prešlo se na izbor novoga o bora i delegata za glavnu skupštinu Dru be. U novi odbor izabrani su predsjednik dr. Dragutin Ciotti, tajnik Ante Šabalja blagajnik Blaž Brečević.

Ljetni jour fixi Čitaonice. Na za njoj odborskoj sjednici Čitaonice zaklju čeno je, da se svake subote drže ljet večernja posijela u vrtu Narodnog Dom Takovo prvo posijelo biti će u subot 23. t. mj., te se pozivaju članovi, da mnogobrojni sakupe. Preporuča se člana vima, da dovedu sobom i nečlanove, pr jatelje takvih posijela.

Vrtna zabava Narodne Radničke Organizacije. U nedjelju dne 24. o. m u 4 sati pos. pod. priredili će N. R. O zabavu u vrtu Narodnog Doma sa pjeva njem, svirankom i predstavom.

Na zabavi sudjeluju „Sokolska fanfara i „Slovensko pevsko in podporno društvo"

Pošto je čisti prihod namijenjen „Pod pornom fondu" za bolestne članove N R. O., to pozivljemo ovime sve naše čla nove i prijatelje da dodju na tu zabavu

Odbor N. R. O.

Na čast istini. U uvodniku zadnje broja bilo je spomenuto, da odvjetnik dr Mangiarello brani hrv. stranke talijanskim jezikom. Kako nas dr. Mangiarello uvjerava to ne odgovara istini, jer on toga do sad nije nikada učinio a niti će u buduće, je u pogledu hrvatskog jezika strogo pazi da naš jezik bude svagdje puštivan od svih oblasti i doznačeno mu ono mjesto koje mu po pravu i zakonu pripada.

Mi rado konstatujemo ovu činjenicu, jer poznamo g. dr. Mangiarella kao pravog osvjedočenog Hrvata po čuvstvu i odgoju, te je naš ljestitelj sigurno zapao u blud nju radi jedne stranke s krvatskim prezimenom, koju je g. dr. Mangiarello zastupao talijanskim jezikom, jer je ista Talijan premda nosi hrv. prezime.

Dva mjesta pomoćnih liječnika. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj za dva mjesta pomoćnih liečnika za zemaljsku bolnicu u Puli, sa godišnjom plaćom od K 2400 te stan u bolnici (jedna meblirana soba sa poslužbom, rasvietom itd.) ili nagradom za stan u iznosu od K 600.

Molbe valja predložiti ravnateljstvu zemaljske bolnice u Puli do 15. junija o. g.

Molitelji mogu od ravnateljstva bolnice dobiti pobliže uvjete natječaja.

Izjava. Uredništvo svečano izjavlja da sudnji Fr. I Jur. iz Čepića nije nam ni

Iz života O. Frana Dobrovića.

Šesnaestog travnja ove godine na deset sati u jutro zatvorio je mirno svoje trudne oči, častni starina rodoljub otac Frane Dobrović.

Više puta bilo je govora u „N. S." o ovom našem rodoljubu, pa i ovom prigodom hoćemo da se odužimo njegovoj uspomeni ocrtavši u glavnim potezima njegov život.

Ivan Dubrović — kašnje bi prozvan Dobrović — doseli se u Cres kao bačvar iz Mihotića občine Kastav, te se ovdje i oženi s Anticom Tuhtan. Od ovog braka 11. ožujka 1825. ugleda svjetlo o. Frane. Premda je on za čitavih svojih nauka u Cresu, Splitu i Paduvi bio uzgojen u talijanskom duhu i jeziku, ipak kastavska krv, kojom je kucalo njegovo srce, nije dopustila da se on otudji rodu i jeziku svome.

Netom je odpjevao prvu sv. misu na Uskrs g. 1849. u bazilici sv. Ante u Paduvi i dovršio svoje nauke podpunim priznanjem svojih profesora, njegovo žarko srdce počelo je težiti za svojim rodom: nije vidio časa zapustiti njemu tudju i ako liepu Italiju, za doselit se na kršan hrvatski žal, da barem u čem bude uzmogao pomagati svoj mukotrpni rod. Rad ovoga se on nije dao skloniti da prosljedi svoje nauke u bečkom Terezijanumu, nego velikom radošću podje mu za rukom dobiti dozvolu za povratiti se u Cres, gdje dodje god. 1851. Ovdje je on za dugi niz godina razvio liepe svoje vrline i sposobnosti na korist roda i diku reda svoga. Jedna pako od glavnih njegovih ondašnjih briga bila je, da sam nauči svoj milozvučni hrvatski jezik, jer nije imao sreće, da se u školi u njemu uvježba.

Iza kako je mnogo godina u Cresu sproveo, obnašajući razne časti, kojim ga odlikovale njegov red, bi poslan u krsnu posestricu Dalmaciju — u Šibenik i Split, kao starješina odnosnih samostana.

Ovdje moram spomenuti, da je on morao mnogu gorku progutati radi hrvatstva — baš u Krešimirovom gradu Šibeniku, kadno je bio god. 1885.—1888. vjeroučiteljem djevojačke škole. On je nastojao ime ne samo s velikim uspjehom poučavao djevojčice vjerskim istinama, ali je ujedno i znao ulievati u njihova mladenačka srdca i pravi rodoljubni žar, kojim je plamtila njegova čestita duša. Ovo bijaše uzrokom njegovim progonstvima sa strane nekih.

God. 1891. bijaše ostalo ispražnjeno mjesto upravitelja pjevanja u znamenitoj bazilici sv. Ante u Paduvi, te starešine svrnuše oko na našega o. Franu, koji je posjedovao anđeoski glas, te je dobro poznavao crkveno pjevanje. Tada je o. Frane ostavio Split, gdje je bio gvardian samostana, te preuzeo ovu dičnu službu, koju je obnašao za punih 6 godina.

Za vrieme ove službe, on se za drugo nije mogao zanimati, jer se nalazio kao u tudjini, pa je sada posvetio slobodno svoje vrieme književnom radu. Za ovog boravka u Paduvi tiska on razne radnje: god. 1892. „*Cerimoniale Missae privatae*", god. 1895. tiskao je „*Priručnik savršenosti*", prevod iz talijanskoga, te „*Cenni storici sulla origine e fondazione del Convento di S. Fran. in Cherso nonchè sulla vita e famiglia del P. Antonio Marcello de Petris*". Godine pako 1898. izašle su u „N. S." u 24 podlistka njegove „*Slićice iz Orsa*". Ova njegova liepa i rodoljubna radnja silno je uzbunila, porazila i pokunjila crcke prodance, dok medju našima vladaše veliko zanimanje i veselje.

Za boravka u Padovi neizrecivo je hrvatstvu koristio u pogledu popunjenja krčke biskupije; jer je on, upozoren od tršćanskih prijatelja, pomoću svog intimnog kolege redovnika, koji obnaša čast nadbiskupa, znao osujetiti u Rimu već gotovo imenovanje jednog protivnika roda našega za krčkog biskupa.

O. Frane čuliv težinu svojih godina, dok je s druge strane želio svojoj grudi ostaviti kosti, isprosi od starešina god.

Nastavak u prilogu.

poslao ni napisao g Ivan Saršon, učitelj u Čepiću. Ako koga peče neka tuži sudu, a g. učitelja Saršona upućujemo, neka svakog takvog klevetnika tuži sudu da isto dokaže klevete.

Lošinjski kotar

Iz Cresa javljaju nam da se izborna skupština dne 17. t. mj. radi nepredvidivih zapreka nije mogla obdržavati, pak će se ista držati sigurno u subotu dne 23. t. mj.

Upozorujemo na to sve naše creske kopače, te se pozivlju i ovim putem da u velikom broju, svi, dodju na tu skupštinu.

Voloski kotar

Kastav. Dne 17. t. mj. poslie druge sv. mise bilo je ovdje živo, kako malo kada. Obdržavala se je pod ložom najprije skupština izbornička, pak skupština kotarske gospodarske zadruge. Sve prostrane prostorije pod ložom bile su napunjene muževima, sve čovjek do čovjeka, a bio je skoro pun i prostor između lože i bližnjih kuća Kastva grada. Skupštinu izbornika otvorio je u ime političkoga društva dr. Pošćić, a progovorio je najprije prof. Spinčić, pak dr. Pošćić, te dr. Orlić i Kazimir Jelušić. Prvi, prof. Spinčić, se je obazro na najnoviju pojavu na Kastavštini, naime na socijalni demokratizam. Ne čudi se, da ga ima i kod nas, kad ga ima posvud po gradovima, kad pišu knjige, novine i kad se ustmeno zanj radi. Njega, veli govornik, i njegove starije drugove su već prije 30 godina u saboru proglašivali njihovi talijanski drugovi za socijaliste, te time denuncirali kod vlade, da ih ona progoni. Oni se nisu prestrašili, već su dalje radili socijalno demokratski, društveno-pučki. Radili su o tom, da koliko je moguće više izglade nejednakosti u ljudskom društvu u Istri, da dignu puk. Navadja u kratko, što su sve poduzimali hrvatski i slovenski zastupnici od godine 1860. dalje, te naglašuje, da su uza to radili za vjeru i za narodnost, te da se u tome diele posve od socialnih demokrata, koji po programu neće da znadu ni za vjeru ni za narodnost. A ima jih koji goje i cijene i jedno i drugo, osobito narodnost. Njemački socijalni-demokrati su na prvom mjestu Njemci, Češki su Česi i hrvatski u Zegrebu i banovini su Hrvati, i talijanski u Trstu, Puli i Istri su Talijani; samo slovenski i hrvatski u Ljubljani, Trstu, Puli, Rieci i u ovim našim stranama misle, da svoj socijalni demokratizam tim kažu, da neće da znadu za vjeru ni narodnost i da se dadu pod zapovied Talijanima i Njemcima. Naš narod u ogromnoj većini neće ih slijediti. A zastupnici raditi će kao i do sad, za duševno i tjelesno dobro našega naroda.

Dr. Pošćić govorio je o dogodjajima u našem saboru od godine 1908., te kako su htjeli Talijani prokrimičariti 50 ili 100 tisuća kruna ze famoznu izložbu u Kopru, kako su naši zastupnici zapriečili to, te sabor bio odgodjen; i kako su se pak izmed predstavnika jedne i druge stranke vodili pregovori i k ničemu doveli. Najžešće je osudio osnovu c. kr. vlade, po kojoj bi se imala stvar urediti i česa bi se imao svak sramiti. Sad smo pozvani k izborima i valja da izaberemo takove zastupnike, koji će najvećom odlučnostju zahtjevati ravnopravnost. Čim bi se popustilo, gotovi smo za uvjek. Samo odlučnostju možemo imponirati protivnicima, i Talijanima i njihovim zaštitnicima bilo u monarhiji, bilo izvan nje. Govornik govori o umješavanju Italije i Njemačke u nutarnje poslove monarhije, te naglasuje, kako je sramotno kako po privatnika, tako i po državu, ako se drugi pačaju u njegove poslove.

Dr. Orlić poziva na disciplinu kod izbora, te upozoruje, kako moramo k izborima svi doći, da pokažemo takodjer Italiji koliko nas ima u Istri.

Poslie toga oglasi se za rieč neki Tomo Kovačić, bar tako se je predstavio. Pustilo ga se je govoriti prilično, ali kad je po drugi i treći put počeo govoriti o istim stvarima i ništa novoga smogao, onda mu se je reklo da je dosta. Reć bi da je htjeo da mu se oduzme rieč, da pak više kako mu se nije dalo govoriti. Izbornici bi ga prije bili odstranili, al ih je predsjedničtvo mirilo. Oni, rekao je, da nisu proti narodnosti, oni da rade o tom, kako da dobiju bolje plaće, oni da odsudjuju obje gradjanske stranke, hrvatsku i talijansku, jer nisu za obće izborno pravo, jer nisu radili u saboru sa dvojicom soc. demokrata. Odsudio je Čehe što obstruiraju u parlamentu.

Obgovorio mu je prof. Spinčić, žaleći, što dolazi javno govoriti na skupštinu čovjek, koji o našim odnošajima ništa nezna, koj ne zna, kako su se naši zastupnici i u parlamentu i u zemaljskom saboru zauzimali za obće i jednako i tajno i izravno pravo glasa; da su dva talijanska socijalna zastupnika uvjek s talijanskom tobož liberalnom strankom držala; da Česi obstruiraju u Beču jer Njemci u Pragu i jer ne daju da se dadu zapovjedati od Njemaca, hoće ravnopravnost.

U onoj množini naroda, skoro sve samih izbornika, nije se našlo niti jednoga, koji bi povladjivao Kovačiću. Burno pako povladjivali su Spinčiću, kad mu je odgovorao, kao što su u obće pozorno pratili i povladjivali svim govornicima.

Kad je izbornik Kazimir Jelušić još pročitao i rastumačio njeke ustanove izbornoga zakona, zaključila se je skupština, poslie koje bili su izbornici baš razdragani.

1899. ići u Cres za tu provesti svoje zadnje dane.

Na povratku iz Padue često je promišljao na veliku pogibelj, koja je Cresu prietila ne imajuć hrvatske škole, te ga je silno morila ova misao, pa se svakom prigodom zauzimao kod naših prvaka, da bi uznastojali ispuniti mu ovu želju. Znao se je on izraziti, da neće mirno umrieti, ako si ne vidi ispunjeno ovo njegovo nastojanje. — Svak si dakle lako predočiti može, kakvim je neopisivim veseljem bila obuzeta njegova rodoljubna duša, kadno je dočekao dan, da je vidio sklonutu hrvatsku dječicu u školu, na kojoj visoko vije naša hrvatska trobojа — u školu, koju je Družba podigla. Nikakovo dakle čudo neće za nas biti kad saznamo, da je on tog sretnog dana u rodoljubnom žaru, pravim zanosom zavapio: „Sad odpuštaš slugu svoga, Gospode!“

O. Frane uviek je zanesen za radom bio, pa ni u zadnje dane nije mogao bezposlen stati; jer i ako je od svoje franjevačke braće bio oslobodjen od svakoje službe, ipak je on u radu sprovadjao vrieme: bavio se rado s perom, te je g. 1909. tiskao „*Crkvenjak*“, provod iz talijanskoga, a godine 1912. izdao je radnju: „*Studio sulla fondazione del Convento di S. Francesco in Cherso*“. Još bi on valjda bio koja radnju potomcima ostavio, al je bio prisiljen prekinuti svaki slični rad, jer su ga oči bile znatno počele izdavati.

Na dan Uskrsa padala mu je ugodna i riedka uspomena, slavio je 65 godišnjicu svog misnikovanja. Ovaj dan htjede odčitati nešto kasnije nego obično sv. misu; al iza mise naglo mu smalaksaše sile, da se morao postaviti u krevet za više se ne dignuti. Kroz sama 4 dana svlada ga nemila smrt, koju je on dočekao pravom kršćanskom razabranošću.

Evo u kratko života našeg rodoljuba o. Frane Dobrovića, dok u ime svih pravih Cresana, koje je on ljubio svim žarom svoje duše, kličemo: slava ti, vječna ti slava, naš dobri i nezaboravni o. Frane!

Iza toga počela je skupština gospodarske zadruge.

Skupština na Lignju. Pišu nam iz Lovrana. Ako je već znamenit dan bio 11. lipnja 1911. kad se je obdržavalo skupštinu na Lignju izpod crkvice Sv. Roka u našoj okolici, te kad je tamo za prvi put pohrlilo prilično našega naroda, to je nemanje znamenit dan 17. svibnja 1914. Skupština obdržavana po podne bila je življa, naroda više, iz Lovrana došla je takodjer hrvatska glazba. Sa svih strana, s juga, sjevera, zapada, istoka, hrlio je narod vesela lica. Mnogi bili su okićeni hrvatskim zastavicama. A i kuće nisu bile bez njih. Kuća „Krešimir" uz put bila je okrašena krasnom trobojnicom.

Pod kostonjima sakupio se narod, a u sriedu stupili su Dr. Poščić, koj je otvorio skupštinu, Dr. Lukež koj je skupštini predsjedao, i narod krasnim riječima pozdravio, prof. Spinčić, koj je prvi narodu nješto obširnije progovorio, Dr. Poščić, Dr. Orlić, koji su narodu takodjer govorili. Prof. Spinčić istaknuo je najprije, kako su njega i njegove starije drugove Talijani klevetali, govorili da bune narod, siju nemir. U istini i oni, i njihovi predšastnici, i njihovi mladji drugovi, radili su sve vrieme što su zastupnici, kako da naš Hrvatski i Slovenski narod dignu, i tjelesno i duševno, iz prežalostnoga stanja u kojem se je nalazio. Tim su dakako smetali Talijanima u njihovim snovima, u tom da je Istra talijanska pokrajina. Malo po malo je narod naš do svjesti dolazio, i u velikoj većini držao, kako i u Lovranskoj občini, gdje treba da najmljuju Talijane izvana, jer nejma Lovranca pravoga Talijana, da ti iz vana pozvani Talijani uzdrže nazovi — Talijanstvo u občini, i da novcem i vinom podmićuju kojekakve propalice i djećurliju. U tom, u podmićivanju, u podkupljivanju, u pokušavanju kvarenja našega naro[illegible] talijanska kuća, [illegible] našemu narodu u Istri. Na labavom je temelju, propada sve jače njezina moć, i nestat će je u dogledno vrieme, pa došlo u Lovran još više novaca za podkupljivanje, i došlo i deset, a ne jedan, odaslanika talijanske kamore, c. kr. penzioniraca.

Dr. Poščić progovorio je na kratko o dogodjajima prošlih godina tičućih se Istarskog sabora, te prikazao kako je nuždno da izbornici izaberu takove zastupnike, koji će odsjećito zastupati prava hrvatskoga naroda, i uzraditi da nebudo nijednoga talijanskoga prodanca medju našim narodom.

Dr. Orlić pozvao je narod da pohrli u čim većem broju k izborima, te uzkliknuo prema onima koji se daju prodavati: nek im se Bog smiluje jer neznadu što čine.

Dr. Lukež kao predsjedatelj zahvalio je narodu koj je vesela lica slušao govornike, kao govornicima sa željom da se čim češće sastanemo.

Već rekosmo da je naroda bilo mnogo. Ogromna većina bar 9 desetina slušala je mirno, ponašala se pristojno, i pristajala i povladjivala govornicima. Po strani stojala je hrpica njih sa poznatim Kobulom na čelu. Bila su tu tri četiri odrasla, pet šest dječaka, a najviše školske djece, iz talijanske škole u Lovranu. Već dan prije znalo se je u Lovranu da će školska djeca smetati skupštinu. I ta djeca zajedno sa onim dječacima, i onim odraslima i Kobolom, pod zaštitom c. kr. žandara, bunila su skupštinu, vikala su „hurra", skoro cijelo vrieme skupštine. Ljudi su im se smijali. A bilo je za puknuti od smijeha kad su vikali koliko je grlo nosilo **da nije Istra talijanska.** Ko se nebi smijao, kad talijanski plaćenici tako viču, ko nebi njim ćak i pljeskao. Iza skupštine zasvirala je glazba „Lieppa naša domovina", i pjevali ili taktirali su svi, i oni plaćenici. A onda se uputila i povorka kakove još Liganj nije vidio do pred Družbinu školsku zgradu, gdje se je njekoliko pozabavila.

Prije tri ili četiri tjedana blagoslovili su na istom mjestu „Talijani" iz Lovrana sa Drom. Sandri na čelu istarsku zastavu. Bilo je možda 50 ljudi, pokunjenih, i ostali su veoma kratko. Naših dne 17. bilo je bar dvadeset do trideset puta petdeset.

Pazinski kotar

Iz Sv. Nedjelje kod Labina. Čitasmo u Piccolo della Sera od 8. o. mj. jedan dopis od Sv. Nedelje kod Labina, gdje piše, da se ovdje dogadjaju po cijele noći veliki škandali, koji uznemiruju spavajuće i mirno pučanstvo. Tvrdo su spavali kad nisu prije čuli tih nemira i škandala po mjestu.

Mi se posve slažemo sa dotičnim dopisnikom, što se tiče ovdješnih škandala, samo u tome ne, što ne spominje u kojem lokalu se najviše dogadjaju ti škandali i koji ih najviše prouzrokuje.

Radi toga smo prisiljeni razjasnit stvar, gdje se to sve dogadja i koji je glavni krivac. Talijanaši imadu ovdje svoj Cabineto di Coltura, proti čemu nebismo imali ništa, da se narod kultivira. Ali žalibože odkad imademo ovdje tai slavni Kabinet, koji se nalazi u „Grand Albergo Unione", dogadjaju se ti nemiri i škandali po cijele noći. Dakle može se kazati da taj Kabinet nije postavljen radi kulture nego obratno.

C. k. kotarsko poglavarstvo u Pazinu oštro je lanjske godine naložilo svim krčmarom, da se moraju svi lokali u 11 sati zatvarat. Ali ta naredba je vredila za nekoje malo vremena ili ništa.

Sve ovdešnje krčme se zatvaraju uvijek točno u 11 sati, ali „Albergo Unione" se on je otvoren [illegible] cijeli dan.

Naravno je kad se zatvore svi lokali, a ako jedan ostane otvoren, tada se tamo svi skupe. Pošto imade ovdje više narodnosti u ovdešnjem rudokopu, onda dodje više puta medju svima do prepirke i tučnjave, što se je dogodilo i nedjelju 3. o. mj. u istom Albergo Unione od 1 do 2 sata u noći. Došlo je do strašne tučnjave, gdje su upotrebljeni i noževi, dvojica su lahko ranjeni i jedan je zadobio teškú ranu sa nožem u hrbtu, (Piccolo je ovu ranu izpustio) to se dogodilo u lokalu. Poslje se nastavila tučnjava vani skoro do dana, sa flašama i kamenjem, a čulo se i nekoliko hitaca iz samokresa. Dapače bio je u pogibelji i jedan prolaznik koji je onuda prolazio po svom poslu.

Neću da dijelim savjete ali za sveopći korist bilo bi veoma potrebito, da nadležno oblasti stanu na put tim neredostima.

Porečki kotar

Izborni sastanak u Grožnjanštini. Dne 24. o. mj., na 9 sati u jutro obdržavati će se javni politički izborni sastanak u Martinčićima kad Grožnjana.

Preporučamo svim tamošnjim izbornicima da mnogobrojno dodju na ta sastanak, na kojem će govoriti i jedan izaslanik Političkog društva iz Pazina.

Koparski kotar

Kaštel (Piran). Dogodilo se ovdje početkom školske godine, da je jedan otac po imenu Antun Kozlevac poslao svoje diete u talijansku školu, a Kaštelirskom društvu bilo je dužan veću svotu. Premda svake godine više puta pozvan, nije htio doći ni na račun, ni plaćati kamata. Kad ga je Kaštelirsko društvo preko odvjetnika na novo opomenulo, nastala je takova smutnja u Izraelu, da je Židovčić u Trstu o tom znamenitom dogodjaju pisao ogromne kolone — jer da mi tako rekru-

tiramo djecu za školu Družbe sv. Cirila i Metoda, koja, neka bude medjutim rečeno, jako dobro napreduje.

A sada je jedan posjednik u Kaštelu Antun Jelčić imenovan od suda štićenikom četvorice djece siročadi, kojim su umrli otac i majka, te nemaju baš nikakva imetka. Jelčić šalje jedno diete od te četvorice u hrvatsku školu, a druga djeca nemaju za školu potrebitih godina. Sada občina neće da skrbi za tu siročad — daje samo četiri krune na mjesec — neka se s time četvero djece obuče i hrani. Župan u Kaštelu je izjavio, da će onda davati više pomoći, ako pošalje diete u talijansku školu. Evo ovako se rekrutiraju djeca u njihovu školu.

Občina je dužna po zakonu, da se skrbi za sirote. A porez plaćamo i mi, ne samo Talijani, i u Kaštelu plaćamo mi mnogo više poreza nego Talijani, jer je skoro sav posjed naš. Ako Kaštelsko društvo pozove jednog dužnika, koji je zaostao više godina, to je za njih politika, a ako se Občina neće da skrbi za sirote, jer ne će da polaze u talijansku školu, gdje jezika ne razumiju, to za njih nije politika. Oni zovu politikom sve ono, što nije talijansko i kada misle kakovu protizakonitu stvar učiniti, onda najprije sličan grieh predbace protivniku: to je njihov stari običaj i to treba, da si mi dobro držimo na pameti. Bezsramnost i bezobraznost to su svojstva, koja rese šidove i Talijane u Trstu i Istri.

Dva liberalna kandidata u Kopru. Bivši občinski načelnik Sardotsch proglasio je u Kopru svoju kandidaturu za svoj rodni grad kod predstojećih izbora. Koparsku kamorru iznenadila je i prestašila ta samostalna kandidatura. Talijanska nacionalistična i tamo vladajuća klika, [illegible] kandidatura sadašnjeg načelnika Belli-a, koji može pobieditti jedino pomoću glasova c. kr. činovnika iz c. kr. kaznione, c. kr. kolarskog suda, c. kr. porcznog ureda, pošte itd. itd. Žalostna je činjenica, što moraju u Istri spasavati ultraradikalne i nepomirljive zastupnike baš carski činovnici, ali nije se tomu čuditi, pošto je ogromna većina činovnika uzgojena u irredentskom duhu.

Samostalni kandidat Sardotsch nije bio nikada naš prijatelj, kao što nije ni Belli, ali nije toli zagrižen naš protivnik, kao što je Belli, koji je svoju mržnju i strast proti Slavenima i do sada u saboru pokazao. Slavenski izbornici u Kopru nisu žalibože do sada valjano organizirani, te se nisu još odlučili kako ni kamo hoće. Za odvjetnika Belli-a neće i ne smije glasovati nijedan pošten Slaven, koji ikoliko drži stogod do svoga imena i do narodne časti i koji neće da bude okršten narodnim odpadnikom. Za ovoga neće glasovati ni samostalni i neodvisni koparski Talijani, koji ne trube u kamorrin rog, a kamo li bi mogao za njega glasovat pošten, neodvisan i narodan Slaven. Našim izbornicima u Kopru nije dakle izbor težak, ali to neka odluče dogovorno, sporazumno i složno.

Jedan novi porod. Buzetska fu-gospoda, propali posjednici, falirani trgovčići, postolari, stolari i skopi-krmke, sastaše se na veliko vieće pod Buzetom jer su željno očekivali jedan porod, a možda i dvojčiće. Iz Kopra došao je duhtor Bennati s instrumenti. Pošto su obsjeli porodnicu izjavio je duhtor, da bi rad, da bi baš njega rodili u onom kotaru, a kao dvojčića ili bliznaca da želi imati svojega staroga prijatelja šjor Jakova Krivičića (oprostite, novorodjeni je kršten na ime Jakomo Crivicich). Dvojčići se dakle zovu Felice i Jakomo. Prvi se zove onako, jer je prvi došao na svjet, a sirota Jakomo je malo ali kad im je duhtar protumačio, da su im očevi iz Buzeta, Roča, Draguća, Huma, Sovinjaka, Vettu, Racizze, Polie i Sirotici, onda su im se jedva otvorile oči i spoznaše, da su bili kod očiju sliepi i kod možđjana — bedasti.

Preporučamo našim Buzećanima, da ne puste zakrmežljiviti te dvojčiće jedne majke a bezbroj otaca. Bila bi šteta, da ostanu zeleni.

Franina i Jurina

Fr. Si Jurino cul, kako se Brako va poreckem korite pere?

Jur. Cul sam ja, ma da mu je sapuna pofalilo.

Fr. Varamente teško će ga ni dobit toliko, koliko mu triba.

Razne primorske viesti

Na sreće izbornicima u „talijanskim" kotarima. Prvi, drugi i treći kotar općenite kurije nazvani su tobože kao talijanski kotari, to su i u pred nedavna raspuštenom saboru bili zastupani prvi i drugi od talijanskih liberalaca a treći od talijanskog socijaliste. U tim se kotarima nalazi veliki dio našega naroda, te smo više nego uvjereni, da kada bi svi naši ljudi, svi sinovi hrvatskoga i slovenskoga naroda, bili svjesni svoje narodne dužnosti, kad nebi toliki broj naših odpadnika množio protivne vrste, više takozvanih tal. kotara bi pali u naše ruke.

Obzirom na to i u svrhu da se ponovno afirmiramo, pozivljemo sve naše izbornike da složno daju svoj glas kandidatima, koje im predlažu odnosni kotarski izborni odbori.

Čim veća bude naša afirmacija, tim će nam više biti olakšoćen rad oko spasavanja što je naše pod talijanskim jarmom; čim bude veća naša sadašnja moralna pobjeda, tim će biti skorija naša realna pobjeda.

Sve ovo vrijedi za ove i druge kotare u drugim kurijama, čiji će se kandidati u pravo vrijeme javiti.

Himna Družbe. Zauzimanjem g. dr. Zuccona, koji je u tu svrhu pokloniо K 200·—, izašle su razglednice na kojima je otisnuta u kajdama i tek-tom „Himna Družbe", rieči od dra I. Zuccona a uglaz bio Matko Brajša Rašan.

Razglednice se prodavaju po 20 filira komad, a dobiju se kod Ravnateljstva Družbe u Opatiji a za Pulu i okolicu u tiskari Laginja i dr. u Puli.

Zahvala.

Podpisani smatramo se dužnima, da se ovime javno zahvalimo veleuč. gospodinu dru Ciotti u, liečniku, koji je osobitom brigom i ljubavlju liečio i izliečio našeg sina Viktora od težke i pogibeljne bolesti. Svojom vještinom i rietkom požrtvovnošću riešio nam je roditeljsko srce težke žalosti.

S toga najdubljim počitanjem i harna srca ovime javno izrazujemo istome veleuč. gospodinu najiskreniju zahvalu.

Pula, dne 20. V. 1914.

Šimun i Katica Fabijan.

Oglas dražbe.

Uriče se prodaja putem javne dražbe robe pripadajuće stečajnoj gromadi Luigia Monai, bivše vlasnice male trgovine (bazar) u Puli.

Prodaja obavlja se u jednoj samoj skupini.

Ponude imadu se poslati ili predati pismeno potpisanomu upravitelju u zatvorenom te zapečaćenom omotu do uključno 28. maja t. g. ujedno s jamčevinom od K 800·—.

Najniža ponuda iznaša K 1864.31 t. j. 60% procjenbene vrijednosti od K 3107.18

Inventar robe, što se dražbuje, te uvjeti dražbe stoje na uvid toli kod upravitelja stečajnine koli na mjestnom kotarskom sudu kod gosp. povjerenika stečajnine.

Pula, dne 18. maja 1914.

Upravitelj: **Odvj. dr. L. Scalier.**

Liepo se čita današnji oglas "Slovenske i Hrvatske narodne Straže", s kojim se naručnicima turskih srećaka obećaju glavni zgoditci po 400.000 i 200.000 zlatnih franaka. Upozorujemo!

Koza sa jaretom

(mlada bijela), daje dnevno do 3 litre mlijeka prodaje se: **Ivan Poropat, Pula, Vell Vrh 407.**

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvell-Lošinjmali (luka sv. Martin) **Nerezine** svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvell-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Zahvala.

Neka nam bude dozvoljeno ovim putem zahvaliti na svim onim prijateljima i štovateljima pokojnika, koji nam iskazaše svoju sućut prigodom smrti našeg milog brata, rodjaka i prijatelja mnogočastnoga gospodina

Frana Pavla Volarića

župnika-dekana u Vrbniku.

Kako je pokojnik bio obljubljen, svjedoči nam veličanstveni sprovod, kakovoga se još nije vidjelo u Vrbniku. Ovdje ide velika hvala cjelokupnom narodu, koji sav bez razlike učestvovaše pogrebu, da dokaže odanost svojem dobrom pastiru; onda bezbroj brzojava i pisama, gdje svi izrazuju svoje saučešće nad gubitkom ovog plemenitog svećenika i rodoljuba. Sa svih strana pohrliše, da iskažu zadnju počast onome, kojega ljubiše. Srdačna hvala gg. svećenicima, što u onako liepom broju odpratiše svoga brata do hladnoga groba; liepa hvala i sveć. zajednicama, koje su bile zastupane po svojim članovima, da počaste uspomenu svoga druga. Neka izvole primiti znak naše zahvalnosti c. kr. kot. poglavar dr. Lusina i liečnik dr. Brovet, koji dodjoše iz Krka da počaste pokojnika. Srdačna hvala učiteljskom osoblju občine Baška, koji osobno, brzojavno i službeno izraziše svoje saučešće. Neka bude ovim izraćena hvala i mjesnom učiteljstvu, koje sa školskom djecom odpratiše svog dobrog vjeroučitelja do hladnog groba. Hvala i mjestnoj občini i ostalim uredima i društvima, koji korporativno prisustvovahu sprovodu. Napokon hvala i onima, koji se budikako sjetiše milog nam brata, rodjaka i prijatelja. Srdačna hvala svima a od Boga plaća.

Rasoviljena braća, rodjaci i štovatelji.

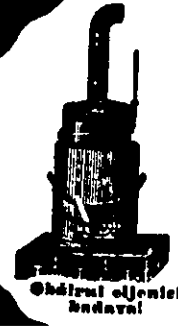

Obširni cijenici badava!

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cieloga svieta.

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za isparivanje posuda od vina i pive. — OSOBITO ZA MIJANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR BEČ, XII/3.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošilje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Extra Helica dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienik se pošilja franko.

Preporuča se: Svojl k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

- Jeftino česko -

PERJE

--- za krevete ---

5 kg. nove čikano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čikane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čikane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes. br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

Turske srećke!!!

6 vučenja svake godine — Glavni zgoditci u zlatnim frankima:

400.000, 400.000, 400.000 200.000, 200.000, 200.000

Svaka srećka mora dobiti!

Pozor!! Buduće vučenje: **1. lipnja.**

Mjesečni obrok 6 Kr.

Upute daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu"

Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Za izbore u Istri

izdala je **tiskara Laginja i drug. u Puli** zgodno sastavljenu knjižicu na 88 stranica:

Izborni zakon za sabor Istre

pučkim načinom protumačen i dvije velike

Zemljovidne karte Istre

jednu za izbor općenitog razreda, a drugu za izbor vanjskih općina i gradova. Pojedini srezovi su na obim kartama u 7 boja jasno razdieljeni.

Obe zemljovidne karte sa knjižicom stoje K. 2·-, a može se naručiti i sama knjižica (K 1·-) ili pako same zemljovidne karte (K 1·-) franko, ako se novac unapred dostavi.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

ULICA GIULIA Br. 1.

SVOJ K SVOMU!

ULICA GIULIA Br. 1.

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA I DR.,

Ulica Giulia I. - PULA - Ulica Giulia I.

Preporuča se za:

TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE I GALANTERIJSKE RADNJE.

SOLIDNA IZRADBA PEČATA iz GUME.

Imade u zalihi

TISKANICE I KNJIGE za P. N. OBĆINE CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŽTVA, TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE za ŠKOLE kao i sve PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE.

Brza podvorba.

Cijene umjerene.

Prodaja papira na malo i veliko.

Najveći izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusnjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi krevefi iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga. i pokrivači, 180 cm dug, 120 cm širok, sa 2 jastuka, vrsti 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, dosta pokrivač po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·30 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·50, 17·80, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·20, 5·70 K. Podperine od lepo prvinske tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·80 i 14·80 K. — Razašilje se pouzećem počam od 10 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vrača se novac. — Cienici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Broj 15. Pula, u četvrtak dne 28. maja 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuživje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Mandić u Trstu

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. ovoga mjeseca pozvani ste da glasujete:

I. Dne 7. junija (lipnja) ove godine u obćem izbornom razredu ili petoj kuriji (u kojoj biraju svi oni, koji su navršili 24. godinu života, bez obzira na porez) za ove kandidate:

1. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Prof. Matko Mandić,

državni narodni zastupnik, Trst.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Kopar osim grada Kopra, Milje, Valedolira i Lazareta, ali od Lazareta ostaju u ovom kotaru mjesta Pobegi i Cezari; sudbeni kotar Podgrad; sudbenog kotara Piran poreszne obćine Kaštel, Sveti Petar na Krasu i Kortedižola; sudbenog kotara Buje porezna obćina Krasica.

2. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Motovun:

Dr. Ivo Milić,

predstojnik c. kr. kot. suda, Buzet.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Buzet, osim mjesta Buzet; sudbeni kotar Motovun, osim poreznih obćina Motovun, Labinci i Višnjan, mjesta Oprtalj, te porezne obćine Vižinada, ali isključiv iz potonje mjesto Ferenci; sudbeni kotar Poreč, osim poreznih obćina Poreč, Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane.

3. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Matko Laginja,

odvjetnik, drž. nar. zastupnik, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju sudbeni kotar Pazin, osim mjesta Pazin; sudbeni kotar Labin, osim porezne obćine Labin i mjesta Plomin; sudbeni kotar Vodnjan, osim poreznih obćina Vodnjan, Sanvićenat; sudbenog kotara Rovinj mjesna obćina Kanfanar; sudbeni kotar Pula, osim diela porezne obćine Pula, koji sečinjava sam za sebe treći izborni kotar obćega razreda, te osim poreznih obćina Fažana, Galežan i Šišan.

4. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Prof. Vjek. Spinčić,

državni narodni zastupnik, Opatija.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Volosko; sudbeni kotar Krk, osim porezne obćine Krk; sudbeni kotar Cres; sudbeni kotar Lošinj, osim poreznih obćina Mali Lošinj, Čunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov, te mjesto Veli Lošinj.

Od navedene četvorice trojica su toko dobro poznata našemu narodu u Istri, da bi svaka rieč posebne naše preporuke bila podpuno suvišna.

Četvrti kandidat, nova je mlada sila, koju će naš narod poslati u sabor. Gosp. dr. Ivo Milić svojim dosadašnjim djelovanjem u Puli, Buzetu i drugdje medju našim narodom, jamči nam za nadalnji njegov blagotvoran rad.

Svi dakle na izbore sa imenima naših kandidata, da si ponovno osvjetlamo lice.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 24. maja 1908.

Predsjednik: Dr. D. Trinajstić. Tajnik: Dr. Iv. Prudan.

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu proglasa, odnosnih kotarskih izbornih odbora, tičućih se kandidata u takozvanim talijanskim kotarima pete kurije, objelodanjenih u prošlem broju ovoga lista, pozvani ste da glasujete dne 7. junija ove godine:

U prvom kotaru za kandidata:

Medoš Andrija od Luke

posjednik u Medoši.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što je pod Piranski sud, izuzamši općine Sv. Petar — Amata (Padena) Kaštel i Korte. Od suda Koparskoga, grad Kopar, Milje, Izola i podopćina Lazaret, izuzamši od nje Pobegi i Cezare. Od bujskoga suda mjesne općine Umag i Novigrad.

U drugom kotaru za kandidato:

Gerolami Ante,

župeupravitelj, Foškulin,

Mandić Ivan,

župnik Kaštel (Buje).

Ovom izbornom kotaru pripada što je pod sud Buje, osim mjesne općine Umag i Novigrad i podopćine Krasica. Od suda Motovunskoga porezne općine Motovun, grad Labinci, Višnjan, gradić Oprtalj i Vižinada, izuzamši od nje Ference. Od suda Porečkoga grad Poreč, i porezne općine Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane. Od suda Buzetskoga samo gradić Buzet. Od suda Pazinskoga samo mjesto Pazin. Od suda Labinskoga samo porezna općina Labin i mjesto Plomin, bez okolice. Od suda Rovinjskoga općine Rovinj i Vale. Od suda Vodnjanskoga samo gradeka općina Vodnjan i Svetvinčenat. Od suda Puljskoga samo podopćina Galežan, Fažana i Šišan. Od suda Lošinjskoga Lošinj Mali i Čunski, Lošinj Veli bez Ilovika, pak Osor, Nerezine i Sv. Jakov. Od suda Krčkoga samo grad Krk.

U trećem kotaru za kandidata:

Dr. Rudolf Pederin,

odvjet. kandidat u Puli.

Ovom izbornom kotaru spada stari grad Pula te predgradje Port'Aurea, Sv. Martin, Zaro, Sv. Mihovil i Polikarpo.

Potreba afirmacije našega naroda u ovim kotarima je velika, jer našega naroda ima mnogo u tim kotarima i čim brojnija bude naša afirmacija, tim će biti olahkoćen rad za našu budućnost.

Imena oko kojih ste pozvani da se afirmirate su dobro poznati predsjednici „Narodne Radničke Organizacije" u Puli i „Kmečke Zveze" u koparskom kotaru, te dva čestita naša svećenika, obljubljena od naroda radi njihovog živog rodoljublja, kojega posvjedočiše svojim djelovanjem.

Zato svi dne 7. junija na izbore sa predloženim kadidatima.

Izborni pokret na Bujštini i Piranštini.

Narodni pokret zadnjih godina, koji je počeo baš u pravo vrieme, je evolucijonirao narodno mišljenje našega pučanstva na Bujštini. Iz mase, koja je bila već na tome, da izbriše posljednje tragove hrvatstva te da zaboravi zadnje rieči milog materinskog jezika, postao je preko noći osvješćujući se hrvatski narod, koji se bori uz bok ostale svoje slavenske istarske braće za svoja narodna prava proti Talijanima.

Veliki moralni momenat tog hitrog pokreta postoji u tome, da je narodna misao prodrla u tamošnje pučanstvo bez nasilja, bez agitacije, bez obećavanja: narodna svieat došla je iz puka samoga; prihvatio se je slavenskog barjaka iza toga, što je već bio upoznao nakanu Talijana.

I s nama je išlo sve što je slobodno i nezavisno, sva naša braća, koja neće za hipnu i materijalnu korist prodati narodnosti svoje i svoga narodnog uvjerenja.

I naš narod ide napred pobjedonosno, radovi svjestnih naših ljudi se množe od godine do godine usprkos progonima sa strane talijanskih autonomnih i neautonomnih oblasti; i nema više sile, koja bi mogla ustaviti taj naravni razvoj.

Moć narodne svjesti liepo odsjeva iz zanimanja za predstojeće izbore.

Prvi sastanak u bujskom sudbenom kotaru obdržavan je u nedjelju dne 17. o. mj. u Krasici poslie sveta mise. Ovo prijazno selo, koje je znalo kroz viekove odoljeti talijanskoj bezobraznoj navali iz Buja i susjednih talijanskih gnjezda, sačuvalo je usprkos protinaravnoj talijanskoj školi narodni hrvatski značaj, te se i danas govori ondje skoro isključivo hrvatski. Narodni pokret našao je odaziva i u onom odaljenom hrvatskom selu, koje bira po novoj izbornoj reformi za zemaljski sabor sa hrvatskim dotično slovenskim obćinama dotičnog izbornog kotara.

Poslie sv. mise otvorio je sastanak g. Fr. Orel pozdraviv srdačno sve mnogobrojne izbornike i razložio im svrhu današnjeg sastanka. Iza toga podieli rieč kandidatu odvjetničtva g. dru Agnelettu iz Trsta, koji je došao na sastanak u ime kandidata za onaj kotar obćenite kurije bolestnoga zastupnika Matka Mandića, čije tople pozdrave im je javno izručio. Nakon živahnih usklika: Živio zastupnik Mandić! progovorio je dr. Agneletto obširno o političko gospodarskom položaju u Istri, predočiv obćinstvu vatrenim riečima ljutu borbu, što ju mora da izdrži naš narod u Istri proti nasilnom i drzovitom dušmanu, istarskom Talijanu. Mladom govorniku odobravalo je neprestano razdragano obćinstvo, koje ulje vično da čuje iz ustiju „gradskog gospodina" onako iskrene, tople i rodoljubne poduke, savjete i preporuke.

Govorio je za njim g. Andrija Medoš, predsjednik „Kmetske zveze" iz Korte, kao kandidat pete kurije talijanskog izbornog kotara. Pučkim jezikom razložio je narodu važnosti izbora preporučiv mu slogu i zapt kod predstojećih izbora.

Konačno progovorio je narodu g. Orel o školskom pitanju, predočiv mu sramotu i nepravdu, koju mora da podnosi od talijanske gospode time, što mu narinuše talijansku školu. Promjeniti će se i to — reče — ali valja da budete složni, da slušate narodno vodstvo, da se kanite talijanske gospode susjednih talijanskih gnjezda. Izbornici nagradiše ga burnim klicanjem a na koncu zaoriše jednoglasno: Živili naši narodni kandidati! Živio naš narodni zastupnik Matko Mandić! Svakomu od prisutnih bijaše čitati na licu, da je zadovoljan što je čuo toli liepih i umnih nauka, kojih će se bez dvojbe i držati na dan izbora.

•

Sastanak u Kaštelu. Istoga dana sazvalo je naše političko društvo javni sastanak u Kaštelu, obćina Piran, kamo je došao iz Krasice a u zastupstvu kandidata Mandića i drugova g. dr. Agneletto iz Trsta. Sastanak se je vršio u prisustvu velikog broja izbornika iz čitave one i susjednih župa, u 5 i pol sati po podne u prostorijama hrvatske škole. Sastanak otvorio je tamošnji župnik veleč. g. Ivan Mandić, pozdraviv svoje župljane i njihove susjede te gospodu iz vana najsrdačnije.

Iza toga podielio je rieč g. dr. Agnelettu, koji je najprije izpričao zastupnika Mandića, koji ne može uz najbolju volju biti medju svojim narodom, jer mu ne do-

zvoljavaju nikakvog truda liečnici. Zatim je temeljito govorio o narodnom gospodarstvu u obće, napose o pristranom postupanju gospode kod zemaljskog odbora u Poreču i u poslovih čisto gospodarskih. Narodni napredak u Istri ćutimo mi koli na duševnom toli na gospodarskom polju tekar posljednjih 40 godina i za taj napredak imamo da se zahvalimo našim pokojnim i živim prvacima. Govorniku su izbornici često i oduševljeno odobravali.

Za njim govorili su još gg. Fr. Oreč, A. Medoš, domaći učitelj Defranceski i konačno predsjednik župnik Mandić, koji je preporučao narodu da nezaboravi današnje liepe nauke, da se po njih ravna u obće, osobito kod predstojećih izbora. Kandidatura u općenitoj kuriji bijaše jednoglasno prihvaćena a prisutni obećaše, da će se toplo zauzeti koli u našem, toli u protivničkim izbornim kotarima.

*

Dne 21. o. mj. obdržavali su se izborni sastanci u Lovrečici kod Umaga i u Materadi.

Na 11 sati prije podne sabralo se je u hrvatskoj školi u Lovrečici nad 200 birača i drugoga naroda, da učestvuju izbornom sastanku sazvanom od političkog društva u Pazinu.

G. učitelj Gabrijelić iz Materade otvorio je sastanak, pozdravio mnogobrojni narod te g. dr. Franu Brnčića, odvjetnika i g. dr. Josipa Agneletto, odvjet. kandidata, koji su došli iz Trsta na sastanak kao odaslanici zastupnika Mandića.

Za tim je podielio riječ gosp. dru Agnelettu, koji je kritizirao pristrani gospodarski rad naših Talijana i zemaljskog odbora. Isticao je medju inim, kako se je ovdje posvuda grielilo baš radi toga, što se je dalo svakom podaneću talijansko lice, te već s početka onemogućilo složno sudjelovanje Slavena i Talijana. Tako je bilo kod zavoda za osiguranje marve, tako kod vjeroslovskog občinskog zavoda.

Pod talijanskom upravom se nije izvršio [illegible] hrvatskih prisluznika, koji su ih pratili po gradu. Nakon jednosatnog odmora razgledali su najprije tvornicu duhana, a kasnije su posli u akvarium berlinskog prirodoslovnog društva. Na večer otišli su s vlakom natrag u Pazin, a na stanici Šotić sastali su se sa učenicama ženskog učiteljišta u Pazinu, koje su istog dana bile na izletu na ubavom kanalu Limu.

sretnijeg posjeda, jer se Talijani za seljaka u obće nisu brinuli. Seljačka organizacija, društva, štedionice itd. potiču od Slavena, tek kasnje su počeli Talijani — ali ne možda iz ljubavi do hrvatskog seljaka, nego zato, da ga još bolje pridrže pod svojim jarmom — nešto više pažnje obraćati na seljački stalež. Zato nisu oni vriedni pouzdanja niti od talijanskih, a kamo li od slavenskih seljaka.

Na to je govorio dr. Brnčić o političkim odnošajima u Istri. Talijani su bili oni, koji su svojom nepopustljivošću zapriečili djelovanje zemaljskog sabora. Svoje interesti radi i nam na štetu su oni dapače zakon gazili, a nama nisu niti dozvoljavali, da se u saboru služimo svojim materinskim jezikom.

Govornik je podvrgao oštroj kritici talijansku liberalnu, klerikalnu i socijalno-demokratsku stranku, koje na prvi pogled ustaju jedna proti drugoj, ali kada ide protiv Slavena, se sve tri stoče u jedno falange i koracaju proti nam i našim pravima. Zato moraju svi naši ljudi složno glasovati na kandidate proglašene od naše političke družtva.

Govorio je konačno kandidat za V. obće kuriju gosp. Medoš iz Korta. Istinitim rieječima je slikao brige i tuge našeg seljaka pod jarmom talijanske uprave bilo u občini, bilo u pokrajini.

Svim je govornicima narod burno pljeskao, srdačno što je vidio prvi put u Lovrečici tako sjajan narodni sastanak.

U 4 sata poslje podne počeo je sastanak u Materadi, na dvorištu u blizini hrvatske škole. Sa svih strana sakupilo se je preko 500 naših izbornika i drugog naroda.

Sastanak je i tu otvorio gosp. Gabrijelić, a govorili su gg. dr. Brnčić, dr. Agneletto, Medoš, župnik Mandić iz Kastira, učitelji Gabrijelić i Defranceski.

Narod je bio oduševljen i na obim sastancima su bile kanditure g. Medoša (za I. talijanski kotar obće kurije), gg. Pečarića i župnika Mandića (za talijanske seoske obćine) oduševljenjem prihvaćene.

U miru su se sastanci obdržavali i nitko nas nije smetao. Našemu puku iz Lovrečice i Materade ostat će ta narodna manifestacija u trajnoj uspomeni.

Pogled po Primorju.

Pulj̆sko-Rovinjski kot.

Izborna skupština. U subotu 30. t. m. biti će opet velika izborna skupština u dvorani Narodnog Doma u 8 sati na večer. Na tu skupštinu doći će iz Trsta g. dr. Josip Mandić, poznati govornik i naš u Puli, koji nas je više puta znao oduševiti u dvorani Nar. Doma. Pozivlje se naš narod, da mnogobrojan pristupi na tu skupštinu, da još ovo kratko doba pred izbore čuju rieči, koje nas imadu voditi i oduševiti za izbore od 7. junija.

Naši protivnici se spremaju svom parom da nastupe proti nama za ovih izbora, pa ne smijemo našim nehajom dati protivniku još sami oružje u ruke, s kojim hoće da nas dotuče.

Izborne skupštine su uviek glasonoše, po kojima saznademo sve spletke i zle nakane, koje protivnici spremaju proti nama, te se poučimo, kako da te spletke suzbijemo i očuvamo sebe i svoje svetinje od propasti, u koju bi nas htjeli uvaliti neprijatelji.

Zato treba da svi agitiramo za ovu skupštinu, te se u subotu svi kolikogod nas ima skupimo u Narodnom Domu.

Izlet pazinskih djaka. Prošli tjedan došli su preko Karojbe i Poreča u Rovinj djaci jednosobnog [illegible] pazinske hrvatske gimnazije, pratnji dvaju nastavnika. U Rovinj [illegible] došli su srdačno dočekani od ta-

Narod je bio oduševljen i na obim sastancima su bile kanditure g. Medoša (za I. talijanski kotar obće kurije), gg. Pečarića i župnika Mandića (za talijanske seoske obćine) oduševljenjem prihvaćene.

U miru su se sastanci obdržavali i nitko nas nije smetao. Našemu puku iz Lovrečice i Materade ostat će ta narodna manifestacija u trajnoj uspomeni.

Zabava u Premantauri. Tamburaški odsjek „Hrvatske Čitaonice" u Premanturi, priredjuje u nedjelju dne 31. maja (prvi duhovski blagdan) zabavu sa predstavom na otvorenom. Sudjeluje glazba Hrvatskog Sokola iz Medulina i tamburaški zbor iz Banjola. — Pozivlju se braća iz Pule i okolice da u velikom broju dohrle tom prigodom u Premanturu, na koju su Talijani bacili sve svoje sile, da je ctude našemu rodu i jeziku. Dodjite, dobrodošli! Početak zabave u 3 i pol sata po podne.

Grozote na „leginoj" školi u Banjolama. Mnoga naša mjesta u Istri vapiju za školom, dok smo mi Banjolci tako srećni, da imademo dvije: jedna je velesušna „Družbe", a druga je talijanske ološtine „lege". U jednu i drugu školu polaze samo naša djeca, a kako „legina" škola postoji već nekoliko godina, to smo u stanju, da prikažemo rad i uspjeh te škole.

Učiteljev rad u školi mora ići za tim, da djeca ugoja tako, da budu jednom čestiti ljudi i valjani državljani. Još mu je vrača imati na umu, da djeci potrebitim znanjem prosvjetli razum. Da uzmogne tom uzvišenom zadatku učitelj udovoljiti, treba da ima sva svojstva, koja su mu u te svrhe potrebita. Ali samam da on imade i najbolja svojstva, uko ga djeca ne razumiju: ako on govori jednim jezikom, a djeca drugim. Taj čudni i nevjerojatni pojav zbiva se na ovdješnjoj „leginoj" školi. Učitelj znade i govori samo talijanski, a djeca samo hrvatski. Uzevši u obzir, da je govor najglavnije sredstvo učiteljevo u pouci i uzgoju, dolazimo do nepobitnog zaključka, da u takvoj školi, u kojoj djeca ne razumiju učitelja, a učitelj ne razumije djece, nije i nemože da bude rada ni uspjeha.

Kroz svih 6 godina, što djeca polaze „leginu" školu, jedva nauče pisati i čitati toliko, koliko nauče u pô godine ona djeca, koja polaze školu materinjeg jezika! Ako već koje djete znade iz tih predmeta nešto bolje, to mu je pripisati osobitu nadarenost i marljivost.

Svi pak drugi naučni predmeti, o kojima treba djeci u školi govoriti i poduke davati kao vjeronauk, naukovni jezik, računstvo, zemljopis itd. u „leginoj" su školi — na vrbi svirale.

Ako uvažimo, da je znanje stalno bogatstvo, koje svuda sobom nosimo, koje nam je najboljom obranom u svakoj nezgodi, pače najboljim sredstvom da postanemo sretni, u društvu vriedni i ugledni, tada možemo lahko pojmiti, na kolikom su gubitku ona djeca, koja „leginu" školu polaze.

Da bi djeca u toj školi barem talijanski jezik naučila, imala bi već neki dobitak, ali dok ona govore kod kuće, u školi i izvan škole samo hrvatski, onda odpada i ta mogućnost. Da to dokažemo, navadjamo ovaj karakterističan slučaj, o kojem se još uviek u mjestu govori. Na koncu školske godine držao se u leginoj školi pred nekim „gijorima" — ispit. Da stvar ispade što svečanije, jedan od njih držao je djeci govor i u najvećem ih zanosu pozvao, da uzklikuju „eviva lega nazionale". Djeca, jer od cielo predike nisu razumila ni rieči, tom su ljubaznom pozivu nisu odazvala, već su ostala i dalje šuteći. Kako je bilo taj čas gospodi Talijanima pri duši, možemo misliti. Takovom su šutnjom za cielo dobili najbolji i najdostojniji odgovor i izvrstan dokaz, da je ispit sjajan. „Čestitamo!" — Zanimljiva su još ova dva isto tako dobro poznata slučaja: Učitelj zapovjeda: „leggi tu" (čitaj ti), a diete legne na pod. Učitelj: „Di mi tu" (kaži mi ti), a djeca se pitaju, gdje tu dimi. Roditelji te djece svega toga ne vide. Oni još uviek žive u zabludi, da im djeca hrvatski već znadu, a talijanski da se uče u školi. Koliko se talijanski nauče i naučiti mogu, vidimo ne samo po navedenim primjerima, već i po svagdanjem životu djece. Vidimo, da ne znadu više nego oni, koji zapamte po koju rieč, što ju čuju na ulici u Puli. Bilo o kakovom znanju, što bi ga djeca legine škole mogla steći, nema dakle ni spomena.

Pri uzgojnom radu, gdje učitelj ima da oplemeni srca djece i pobudi im volju za sve što je lijepo, dobro i istinito, opet odlučuje velika i čudotvorna moć govora. Govorom učitelj osvaja djecu i stiče njihovu ljubav. Ako je k tomu govor prirodan, srdačan živ i topao, ako učitelj vodi slobodan razgovor kao dobar i razuman otac sa djecom svojom, a svaku pouku začinja zgodnim pričama, tada se djeci duh diže sve više i više, a na licima im se vidi, kako su sva srećna i blažena u idealnom tom poletu. Iz lijepoga govora, iz krasnoga čitanja i deklamovanja učiteljeva nauče se djeca i lijepo govoriti, pravilno misliti i pisma sastavljati. Velika je dakle snaga u govoru i ona se ne da ničim već drugim nadoknaditi. Može li prema tome da bude uzgoja i uzgojnog rada u „leginoj" školi, gdje učitelj ne znade jezika djece, te ne može s njima ni uz najbolju volju govoriti. Ne, i sto puta ne!

Učitelju u takovoj školi ne preostaje drugo, već da proklinje sudbinu, koja ga stigla, da „uči i uzgaja" mrske mu — stvari. Tješi se jedino time, da se djeca ipak privadjaju svud, zbog koje su u „leginu" školu dovabljena, to jest da se zaglupljuju, u mozak i dušu ubiju i svome rodu i jeziku odnarodjuju. I doista ona hoće da budu — Talijani, da mrze na lijepi svoj jezik i sve, što narodnim hrvatskim duhom živi. Ona se odriču braće svoje, susjeda svojih i cijeloga svog naroda a teže za tudjim jatom.

Čitavi rad učitelja u leginoj školi nije dakle drugo neg pravi mraz, koji svaki dan pada na nježna lica djećijih duša.

Koga rodoljuba da ne zaboli srce, kad živo sebi predoči sve te grozote, što se nekažnjivo počinjaju na ubogoj dječici našoj, tko da ne zatuži skupa sa našim pjesnikom:

Gorko cvili Slovinkinja vila,
Gorko cvili i suze proliva . . .
Tužni su joj dolatili glasi,
Iz Banjola plemenite vasi . . .
Da se tamo još nalazi zmija,
Gorda zmija da već gore nije,
Škola „lege" da je Bog ubije!"

Ali kad se bude naš narod trgnuo iz duševnog sna; kad ga bude ogrijala tuđe narodne ljubavi i ponosa, kojem ga cilju ovdje vodi naša Družđina škola, upoznavajući ga našom narodnom časti i bogatom riznicom slavne prošlosti pradjeda naših i milozvučnim hrvatskim jezikom, tada će za sigurno prestati talijanako gramzenje za našom djećicom. Uz božju pomoć i žilavi rad našega učitelja mi već danas uspješno odbijamo s kućnog praga odurnog nam neprijatelja. Već ga vidimo, kako se u zadnjim trzajima obrane hvata kukavnih novinskih napadaja, osobito proti našemu učitelju, sipajući nanj najbezobraznije laži, klevete i denuncije, ali učitelj svojim poštenim i rodoljubnim radom stoji izvan dohvata takovih poprdilskih bleseurija.

Naš [illegible] glavnom počiva tim, da što prije uništimo leginu školu u Banjolama, koja već izdiše, te onu u Premanturi, oslobadjajući našu mladež iz fabrika talijanskih. Ne smijemo pustiti s vida ni dobro već poznate talijanske mješine uviek otkrivajući narodu njihove opačine. Radom, punim hrvatskog veledušja nastat će opet u obim mjestima obće zadovoljstvo, procvasti sklad i medjusobna ljubav, bolji dani svakoga božjeg dara i blagoslova. U to ime vazda junački napried!

Banjole. Usljed zabave, koju priredjuju u nedjelju dne 31. t. mj. naši rodoljubni Premanturci i njihovog cienj. poziva, umoljavaju se ovime Banjolci, da se tom pozivu u što većem broju odazovu i našeta tamburaškom zboru pridruže. Odlazak pod trobojnicom oko 2 sata poslie podne.

Odbor Hrv. Citaonice.

Iz Sv. Vičenta. U nedjelju, 24. o. mj. obdržavala se skupština u Sv. Vičentu, koja je bila vrlo dobro posjećena. Bilo je oko pet stotina ljudi. Prečasni gosp. Luka Kirac, župnik medulinski, govorio je narodu. Sa osobitom pažnjom saslušali su ga svi. Bilo je viditi na ljudima, da im iz srca govori. Lijepo im je sve razložio o saboru i izborima i u svemu ih uputio. Ljudi su mu odobravali i na koncu ga srdačno pozdravljali. Sastanak je bio na pljesci.

Naši Talijani, ili Talijani od kojih većina talijanski govore: vrag mi dušu zel se non te questo vino dobro; buta mi abašo questo vrati klin i t. d., nisu mogli mučat. Ali najviše se pokazao neki Korva. To je oni što ima butižin kod crkve. Da je mogao bio bi u nediilju sve kmete zgrizao od jada. Nije imao kuraja doć med ljude, pa onda štogod reći, nego se popeo na balkun, gdje je bio siguran, pa je počeo ogorna nešto lajati, a ljudi mu se počeše smijati. Mi smo i prije znali tko je taj Korva; bilo bi mu bolje da muči. Tko uzdržava toga muškardina? tko drugi nego kmeti. Da mi ne dojdemo samo mjesec dana u njegovu butigu, brzo bi mu se trbušina koša stisnia na hrbet. A i neki brižni stari postolar, koji ono ima glavu kako čabar i stoji uvik pod lošom

Nastavak u prilogu.

i čeka da mu koji donese par postoli, i njemu je bilo nešto krivo. Njemu smrde vraži Hrvati, a ne smrde mu njihovi postoli i fike.

I neke babe u Savičenti bi htjele pokazat svoju politiku, ali bi bolje učinile, da se prije počešljaju i da dicu operu.

Jeste li vidili kad Korva dojde u kampanju, kako je onda pravi. Kako onda zna reć po hrvatski „Dobro jutro“, a kad je doma u gradu e onda smo mu ćavi. Sad dok su voti, sad će bit svi gradjani pravi, sad će nam reći: Mi smo naši, forši ćeš španjolet ili jedan cigar, a kad prodju voti, onda nas neće ni gledati, ni govorit s nami u gradu, ali kad dojdu gladni k nam na selo, onda smo njim: kumpare simo, kumpare tamo. To neka naši na selu dobro zapamte i tim gladuhom pokažu vrata.

Izborni sastanci u puljskom kotaru. U četvrtak 21. maja, na Spasovo, držao je dr. Zuccon sastanak u Juršićima, a u nedjelju dne 24. maja u Kanfanaru.

Oba kandidata, dr. Zuccon i pop Kirac imati će zajednički sastanak na duhovski ponedjeljak dne 1. lipnja u Barbanu iza sv. mise, a popodne istoga dneva u Sajinima iza večernje.

Lošinjski kotar

Izborni sastanci u Cresu i Krku. Dne 31. ovog mjeseca na dva sata p. pod. držati će veleč. gosp. Andrijčić izborni sastanak u Belom na otoku Cresu, a dne 1. dojdućega mjeseca u Baški na sedam sati popodne.

Izborni sastanak na otoku Susku. [illegible] velezaslužni gosp. prof. [illegible] račić, kandidat za istarski sabor, prvi izborni sastanak u sudbenom kotaru Lošinj.

Već u 3½ sati p. pod. iznenadilo nas je veliki broj izbornika, koji je dubkom napunio prostorije družbinog zabavišta. Gosp. Dinko Murljačić, učitelj, pozdravlja prisutne i predstavja za voditelja sastanka veleč. gosp. popa Pava Šabalju, koji dade riječ kandidatu gosp. vitezu Haračiću.

Lijepim i razumljivim govorom rastumačio je naš kandidat narodu, što je to sabor; što su to kandidati koje su njihove dužnosti, te tko i kako se biraju kandidati. Govorio je nadalje o nepravdama što ih Talijani čine nad Hrvatima u Istri, ali koje po pravu i pravici morale bi već jednom prestati. Dalje je govorio o nepravdama, što im ih nanaša lošinjska općina, te zaključuje, da bi im puno bolje bilo, kad bi oni i Unije imali posebnu općinu.

Govorio je nadalje o ustrojenju mjesne „Posujilnice“ i nešto o njihovoj „Spiaži“.

Narod je zahvalio govorniku sa: Živio! i povladjivanjem.

Nadalje je govorio gosp. Ivo Škarpa, kao odaslanik mjesnog pouzdaničkog zbora polit. društva u Malom Lošinju, kojeg je bila izričita namisao ustrojiti mjesni pouzdanički zbor polit. društva na Susku.

Nakon što je u kratko ocrtao prisutnima prilike Talijana i Hrvata u Istri i spomenuo im događaje u Trstu, Opatiji i što se po Italiji radi, reče, da ćemo se najlakše odbrvati Talijanima, ako se udružimo u jake organizacije. Jedna je takova i naše polit. društvo.

Govorio im je o svrsi i zadaći polit. društva, a govor je njegov urodio time, da se je odmah ustrojio mjesni pouzdanički zbor polit. društva i upisalo mnogo članova.

Sada su bile pročitane sliedeće rezolucije, koje su bile s usklikom uz veliko odobravanje jednoglasno prihvaćene.

I. Prisutni mnogobrojni izbornici za pokrajinski sabor na političkom sastanku od dne 17. svibnja 1914. najenergičnije zahtijevaju, da im pokrajinski sabor dade posebnu općinu odijeljenu od M. Lošinja, jer to je za njihov materijalni i moralni probitak.

II. Prisutni zahtijevaju, da im se rezervira za buduću općinu i spriječi, da ma bilo koje privatno društvo ili osoba igda prisvoji ili dobije kakvo pravo na njihovu „Spiažu“, jer bi to bilo na propast Suska.

III. Prisutni traže nadalje, da im se čim prije ustroji „Posujilnica“, jer će ih ne samo materijalno obezbijediti, već i osloboditi političke propasti u njihovom mjestu.

Odjek ovog krasnog političkog sastanka, na čemu jedino hvala našim vrijednim Hrvatima iz Suska, dopro je i do našeg Lošinja, gdje je zabavni odbor „Hrv. Čitaonice“ odmah zaključio, obdržavati zabave u zgodnim danima u okolišnjim mjestima. Evala! Tako valja!

Nova cesta „Dante Alighieri“ u Malom Lošinju. Na posljedojoj sjednici občinskog zastupstva u Malom Lošinju bijaše jednoglasno zaključeno da se okrsti imenom „Dante Aligieri“ cestu, koja se gradi od trga do križišća. Občinski zastupnici gg. Dulenc i Vidulić predložiše, da se otvorenje te ceste svečano proslavi. Kolovodje kamore kane pozvati kao kumicu kod krsta nove ceste suprugu visokog c. k. činovnika.

Nama bi bilo — da istinu rečemo — milije, da su gospoda u Lošinju okrstila tu cestu kraćim imenom n. pr. Garibaldi, Manzini, Cavour, Vittorio, Emanuele itd. itd., jer nije praktično uvijek izgovarati ime i prezime „Dante Alighieri“, kad se ta može kraćim i zvučnijim imenom.

U ostalom ako je gospodi ovako pravo zašto bi nama bilo krivo?!

Izborni sastanci u Valunu i Cresu. Javlja nam prijatelj, da su u nedjelju po [illegible] u Valunu [illegible] je narod iz Valuna i Lubenice [illegible] bingoslova u prostorijama gospodarskog društva u liepom broju. Govorili su Spinčić, Mrakovčić, Vlakančić, Defilipis i Justić, Narod je pozorno slušao i veselo klicao, te su na svrsi pojedinci izrazili svoje želje.

U Cresu se je sakupio narod oko 6. ure u Narodnom Domu i ostao do poslie 8. Dvorana i galerije bile su pune naroda. Sastanak je otvorio Dinko Vlakančić, predsjednikom skupštine bio je Ivo Mrakovčić. Kao govornik nastupio je prvi u poduljem govoru prof. Spinčić, srdačno od naroda pozdravljen. Iza njega govorili su Marko Bunčić, Niko Turato, dr. Tentor, prof. dr. Coglievina i jedan otac Franjevac, svi pozorno saslušani. Poslie govora je Defilipis pročitao resolucije, koje bijahu velikim oduševljenjem prihvaćane. Svojemu je veselju dao narod izražaja, kad je neposredno poslie zaključka sastanka zapjevao što ga je grlo nosilo „Liepa naša domovina“ i druge razne pjesme, osobito onu spjevanu Spinčiću, Laginji i Mandiću na čast. Osobito mladji pjevali su dok nije Spinčić izašao. Kako već ova skupština kaže, Cres će učiniti kod predstojećih izbora svoju dužnost. Živio Creski hrvatski narod!

Volovski kotar

Poziv na skupštinu konstituiranja „Crkvene Družbe“ koja će se obdržavati na Duhovski ponedjeljak 1. junija t. g. u 4 sata zapodne u čitaonici „Nade“ u Matuljama sa sliedećim dnevnim redom: 1. Izvješće odbora. 2. Upisivanje članova. 3. Izbor ravnateljstva. 4. Izbor revizijonalnog odbora. 5. Moćebitni predlozi. Društvo za gradnju crkve u Matuljama. Predsjednik: Ivan Vlah-Vicić, tajnik: Josip Mihelić.

Pazinski kotar

Izborni sastanak u Žminju. Dne 20 o. mj. obdržavao se je javni izborni sastanak u Žminju, na otvorenom, pred

občinskom zgradom u 9 sati u jutro uz veliko sudjelovanje naroda.

Progovorio je najprije gosp. dr. Dinko Trinajstić, te se bavio zgodama i nezgodama prošlog saborskog zasjedanja i tumačio narodu, zašto sabor nije mogao nikako da radi, te kako je došlo do razpusta sabora. Govorio je zatim o skorim izborima i proglasio narodu kandidate za općenitu kuriju dra Laginju, i za seosku kuriju župnika Grašića iz Bermu i sebe.

Doktor Laginja zapriečen bolešću nije nikako mogao da dodje na ovaj sastanak, nu govornik je više nego sjeguran, da će se svi naši izbornici u šestom kotaru općenite kurije naći složno oko njegova imena. Prisutan je narod dao vidljivih dokaza, da znade za Laginjeve zasluge i pojmi njegovu odsutnost.

Progovorio je tada narodu kandidat župnik Grašić, baveći se budućim potrebnim radom u saboru. Naglasio je, kako se od vladajuće saborske većine nije nikada pravo poštivalo načelo pravednosti, a gdje se gazi to načelo, tamo ide sve naopako. Posljedica načela pravednosti, koja će nas voditi, jest naš zahtjev za ravnopravnost u jezikovnom, školskom, gospodarskom i inim poljima javnog života. Za tu ravnopravnost on obvezuje uložiti sve svoje sile. Navadja razne konkretne činjenice, iz kojih se jasno vidi, kako je naš narod bilo uviek zapostavljan u mnogim životnim pitanjima. Spominje, kako u drugim pokrajinama državna vlada i pokrajinske oblasti složno daju vinogradarima za obnovu vinograda ovće zajmove bez kamata za deset godina, što se kod nas nikada nije moglo provesti krivnjom saborske većine. Za bilo koju našu potrebu, ceste, vode, moramo prositi i moliti, [illegible] to teškom mukom ili nas jednostavno neće ni da čuju, a za popravak cesta za automobile, našlo se odmah na stotine hiljada kruna. Dobro je bilo to popravljati, no prije se je moralo obaviti što je potrebnije. Dotaknuo se pitanja pučkih škola, u kojima bi se po selima moralo poučavati odraslju djecu u racijonalnom poljodjelstvu, marvogojstvu, što se sve može pomoću zemaljskog sabora riešiti. Dotaknuv se još drugih raznih pitanja, svršio je svoj lijepi govor vrućim pozivom na slogu.

Progovorio je još domaći župnik velč. gosp. P. Filiplić, naglasiv važnost da svi dodju na izbore, da se kasnije bude vidilo golemu razliku naših glasova, velike većine glasova izbornika Istre, koji su primorani da biraju manjinu u saboru a velika manjina izbornika Talijana, kojima zakon daje mogućnost da biraju većinu zastupnika. Ta anomalija mora da prestane, zato se nadjimo svi na dan izbora, da ponovno dokumentiramo tu nepravednost.

Javio se na koncu mjestni občinski tajnik gospodin Butković, koji je ponovno apelirao na slogu i ustrajnost u borbi, jer jedino u borbi nam je spas.

Tada se sav narod radostna srca uputio svojim kućama i zahvalno pozdravljao svoje kandidate.

Hrv. Čitaonica u Sv. Petru u Šumi priredjuje dne 1. junija t. g. uz sudjelovanje hrvatske glazbe iz Pazina proslavu svoje 25-godišnjice sa sliedećim rasporedom: 1. Pozdravni govor. 2. „Lepa naša", svira glazba. 3. A. Šenoa: „Klevetnikom Hrvatske", deklamacija. 4. „Hajdemo braćo", pjeva zbor. 5. „Rado ide Hrvat", svira glazba. 6. Igra: „Izgubljeni sin", tragedija u 5 čina. 7. „Primorčice", narodni nar. pjesama, pjeva zbor. 8. „Oj Ilanovci", svira glazba. 9. Tombola. 10. „Triglav", koračnica, svira glazba. Poslie rasporeda slobodna zabava. Početak točno u dva sata po podne. Ulaznina: za gospodu 1 K, za seljake 80 para.

Vlak dolazi na mjesnu postaju iz Trsta i Pule u 12½ sati po podne, a odlazi prama Trstu u 7·38 na veče, a prama Puli u 8·16 na veče. Za mnogobrojni posjet moli Zabavni odbor.

Izborne skupštine u pazinskom kotaru. Dne 24. ovoga mjeseca obdržale su se mnogobrojno posjećene izborne skupštine u Svet Ivancu, Cere, Svetom Križu, Sv. Katarini i drugdje. Na raznim su skupštinama govorili naši kandidati, župnik Grašić, dr. Šime Kurelić i dr. Trinajstić, te više drugih govornika, kao župnik iz Žminja P. Filiplić i drugi.

Žalibože prostor lista nam ne dopušta da javimo obširno o ovim skupštinama, koje su sjajni dokaz sve to zdravije svijesti našega naroda i najbolje jamstvo, da će se naš narod i prigodom ove borbe pokazati na visini svoje zadaće.

Izborni sastanci u Labinskom sudbenom kotaru. Dne 31. o. mjeseca držat će se pet javnih sastanaka na otvorenom: Na 9 sati u jutro u Kršanu pred crkvom. — na 9 sati u jutro u Sv. Nedelji pred hrvatskom školom, — na 11 sati u jutro u Sv. Martinu pred crkvom, — po podne nakon blagoslova u Čepiću, pred kućom gospodje M. pl. Kozarčanin.

Dne 1. junija na 11 sati u jutro pred crkvom u Sv. Lovreču.

Preporučamo našemu narodu da dodje u velikom broju na te sastanke, te čuju riečˇ naših narodnih kandidata za skore zemaljske izbore.

Porečki kotar

„Il prefetto del Re" u Poreču. Kao što je poznato, posjetila je prošlih dana englezka eskadra Trst, Pulu i Rieku, te prošla mimo naših obala. Naš hrvatski narod, koji u [illegible] stanuje duž istarskih obala, kao kulturan elemenat, u kojemu je čuvstvo gostoljublja prirodjeno i visoko razvijeno, nije mogao a da ne pozdravi tako odlične goste, kako je to običajno po cielom civilizovanom svietu izvješenjem svojih zastava, hrvatskih trobojnica, koje su se vitale nesmetano po našim kvarnerskim otocima, po Puljštini, duž obala naše zelene Liburnije, po Labinštini, a istakla su se na poseban način naša slovenska braća u Koparštini.

Na isti način naši su ljudi u Lovrečici (mjesna občina Umag) držali izvješene više dana hrvatske trobojnice. Te su se trobojnice mirno vijale, nikom nisu smetale, nikoga [illegible], zato se to može politička oblast — ako joj stoji samo do nepristranosti — obavjestiti kod organa žandarmerije u Lovrečici.

Kad eto iznenada glej čuda! U nedjelju 17. t. mj. banulo je u Lovrečicu pet žandara i to dva iz Poreča, dva iz Tara i jedan iz Novigrada, svi podpunoma oboružani, su ustmenim nalogom kotarskog kapetana iz Poreča, da se mora odmah skinuti trobojnice, ako ne milom a ono silom!

Naravski, našim ljudima, kojima nije bilo ni na kraj pameti da se opru sili, te na taj način budu prikazani kao nekakvi buntovnici, pokorili su se sili i skinuli zastave.

Tim se činom sa strane političke oblasti počinio jedan teški medjunarodni prestupak, jer se nije dozvolilo, da se pozdravi englezke goste, a zatim se nemilo uvriedilo naš hrvatski narod u svetom njegovom znaku trobojnice, one trobojnice, koja je priznata u državi i pod kojom stupa jedan dio naše vojske u rat, da u potrebi pod tim znakom proljeva svoju krv.

Takvo postupanje se neda ničim opravdati, te ga mi bez daljnjeg komentara dajemo do znanja pozvanim faktorima, opažajuć, da gospodin grofić valjda nema drugog posla, nego na zahtjev fanatizirane irredente u Umagu i Poreču skidati hrvatske trobojnice. Neka radje nauči hrvatski jezik, da može duševno i posteno zaslužiti plaću koju bere i razumjeti se s

...e. Za mnogobrojni po
Zabavni odbor.

...ne u pazinskom ko-
...ga mjeseca obdržale su
...osjećene izborne skup-
..., Cere, Svetom Križu,
...gdje. Na raznim su
...i naši kandidati, žup-
...e Kurelić i dr. Trinaj-
...govornika, kao župnik
...ć i drugi.
...listu nam ne dopušta
...o ovim skupštinama,
...sve to zdravije svi-
...i najbolje jamstvo, da
...prigodom ove borbe
...voje zadaće.

...i u Labinskom sud-
...e 31. o. mjeseca držat
...tanaka na otvorenom:
...Kršanu pred crkvom.
...u Sv. Nedelji pred
... — na 11 sati u jutro
...crkvom, — po podne
...Čepiću, pred kućom
...arčanin.
...11 sati u jutro pred
...ću.
...mu narodu da dodje
...te sastanke, te čuju
...kandidata za skore

...

...i kotar

...Re" u Poreču. Kao
...četila je prošlih dana
...rst, Pulu i Rieku, te
...obala. Naš hrvatski
...o ...ecmi stanuje duž
...kulturau elemenat, u
...ostoljublja prirodjeno
...nije mogao a da ne
...e goste, kako je to
...civilizovanom svietu
...stava, hrvatskih tro-
...viiale nesmetano po
...otocima, po Puljštini,
...ne Liburnije, po La-
...u se na poseban na-
...raća u koparščini.
...su ljudi u Lovrečici
...ag) držali izvješene
...robojnice. Te su se
...le, nikom nisu sme-
...itivale, kako se to
...t — ako joj stoji
...ti — obavjestiti kod
...u Lovrečici.
...glej čuda! U nedja-
... je u Lovrečica pet
...Poreča, dva iz Tara
...svi podpunoma obo-
...nalogom kotarskog
...da se mora odmah
...ko ne milom a ono

...judima, kojima nije
...ti da se opru sili, to
...rikazani kao nekakvi
...su se sili i skinuli

...strane političke ob-
...teški medjunarodni
...dozvolilo, da se po-
..., a zatim se nemilo
...ki narod u svetom
...bojnice, one trobojn-
...u državi i pod ko-
...naše vojske u rat,
...m znakom proljeva

...se neda ničim upra-
...ljnjeg komentara da-
...anim faktorima, opa-
...grožđe valjda nema
...na zahtjev fanatizi-
...gu i Poreču skidati
...leka radje nauči hr-
...a duševno i potteno
...ere i razumjeti se s

narodom, ako iskreno i ozbiljno hoće da tom narodu zbilja koristi donese.

Izborni sastanak u Livadama. Dne 1. junija o. g. obdržavat će se izborni sastanak u Livadama na 3 sata po podne. Istoga će dana doći naša sokolska glazba iz Buzeta. Preporučamo s toga svim našim izbornicima, da se mnogobrojno odazovu.

Izborna skupština u Grožnjanu. Dan 24. o. mj. ostati će nezbrisivim slovima upisan u srcima i u pameti našega naroda u Grožnjanštini. Taj se dan obdržala izborna skupština u Martinčićima kraj Grožnjana, na kojoj su govorili učitelj poljodjelstva gosp. Kuret iz Buzeta, koji se je bavio gojitbom vinove loze; vrli upravitelj one družbine škole govorio je o narodnom pokretu općenito, dotaknuv se osobito školskoga pitanja a gosp. dr. I. Prudan iz Pazina obširno se bavio izbornim stvarima i dao potrebite naputke.

Oko jedanaest sati došla je buzetska sokolska glazba. Prvi je ovo bio put, što je narod u Grožnjanštini vidio liepo sokolsko odielo. Glazbu je pozdravio učitelj g Jardas a onda je duga povorka krenula ponovno na mjesto sastanka.

Iznenadila nas je vrla upraviteljica družbine škole u sv. Luciji kod Oprtlja, gospodja Begović, koja je došla u liepo izkićenom vozu sa svojom školskom djecom. Vidili smo i gospodju Petrović, učiteljicu iz Livada, više učitelja te ostale gospode iz bližnjih i odaljenijih krajeva.

Popodne se obdržavala liepa zabava nedaleko družbine škole. Pod večer došlo na zabavu župnik iz Završja veleč. g. Josip Mandić, svećenik Glavić iz Oprtlja i župnik Sime Čerrar, koji premda umoran usljed onaj dan obdržavanih raznih sastanaka, ipak je progovorio narodu kratku ali jezgrovitu rieč, koja je bila nagradjena burnim živio-klici i odobravanjem.

Ferenci kod Višnjade. Kako svaka rastlina od godine do godine nekoliko izraste, tako je i naša mila podružnica Družbe porasla skoro dvostruko od lanjske godine. Prošle godine na družbinom plesu dne 15. junija sakupilo se je bilo nešto preko 66 kruna čistoga prihoda, a ove godine prigodom obdržavanja druž binog plesa dne 17. t. mj. sakupilo se je samo članarinom i ulaznином K 85·80 čistoga prihoda, a vrhu toga sabralo se darovima svote od K 29·74, dakle ukupno se sakupilo skoro od K 115·54, koji bijaše odaslan ravnateljstvu Družbe, te se srdačno zahvaljujemo svoj rodoljubnoj braći posjetiteljima i darovateljima, a posebno glazbenom društvu naše rodoljubne braće iz Kastelira, koje nas je cielo vrieme zabavljalo liepim sviranjem narodnih pjesama.

Ciela ova liepa zabava potekla je u najljepšem redu i skladu te oduševljenju svega naroda, koji se je pod trobojnicama veselio i zabavljao do tamne noći i zatim se mirno pjevajući razišao svojim kućama. Tako želimo da i drugdje našu rodoljubna braća u takvim prigodama bratski se ljubeći veseli, zabavlja i u miru svrši ovakova plesova i zabava i to radi naših protivnika.

Na koncu zahvaljujemo našem rodoljubnom veleč. gosp. župniku Simi Cervaru, koji nije žalio truda ni dugog putovanja iz daleka Zrenja nas doći posjetiti sa svojim drugovima, a prije odlazka nam izrekao par rodoljubnih rieči, kako da budemo svi jedne misli, da uzmognemo sretno i stalno izabrati sve nam predložene kandidate, našto mu je sav prisutni narod uzkliknuo gromki: Živio naš zastupnik!

Koparski kotar

Iz Koša. U nedjelju dne 17. o. mj. obdržavao se je ovdje javni izborni sastanak. Glavni govornik i sazivač sastanka izborni kandidat g. dr. Milić, c. kr. kot. sudac u Buzetu, krasno je ocrtao nepravde što ih je naš narod morao pretrpiti i još trpi od talijanske oligarhije u Istri. Sabrani ga je narod vrlo pozorno slušao i burno odobravao.

Sastanku je prisustvovalo i nekoliko naših zavedenih seljaka, koji pripadaju talijanskoj stranci. I oni su za čudo pozorno slušali izvadjanja govornika, oni, koji inače dolaze na naše skupštine kao panduri svojih talijanskih generala jedino zato, da svojim izazivanjem i divljačtvom poremećuju mir i red. Ovog puta kušao je narod razdražiti svojim neumjesnim povicima čovjek, po krvi naš, a po mišljenju najzagriženiji talijanaš, Jos. Nemarnik iz Roča, birši kandidat za občinskog tajnika. No uštutio je i ostao kao prikovan, čim mu je sabrani, inače miran narod svojim muževnim ali i pristojnim nastupom pokazao, da se ne da mutiti od kojekakvih prodanaca.

Iza ovoga sastanka otišao je gosp. dr. Milić u Dolenju Vas (Lupoglava), te tamo obdržavao drugi, takodjer vrlo dobro ispali sastanak.

Istoga dana poslie podne prikazao se je svojim vjernim ročkim pristašama i talijanski protukandidat dra Milića, neki Krivičić (takodjer puro sangue) iz Buzeta. Valjda se je pogovor vršio u kući našega čovjeka (barem on svuda izjavlja, da je naš, akoprem svojim ponašanjem posve dobro dokazuje, da je u službi Talijana). Mislimo, da se ne varamo, jer su tu talijansku gospodu nekoji naši vidjeli u njegovoj kući. Za sada mu ne spominjemo imena, ali ćemo do potrebe i time poslužiti za ravnanje onima, koji još vjeruju u njegovo narodno osvjedočenje. Tada ćemo takodjer iznesti i razloge, koji nas uvjeravaju, da je on za naš narod izgubljen.

Iz Lanišća. Nadošao je onaj željno očekivani čas od više decenija, što se očekivalo i moljakalo ovako potrebitu cestu Lanišće-Lupoglava.

Sl. Namjestništvo je dne 13. t. mj. u službenom listu „Osservatore Triestino" objavilo, da će dne 29. tek. mj. biti dražbovano 4553 m kao prvi obrok, kojeg dostalac mora da započne graditi nakon jednog mjeseca. Kako bi u broju 11. „N. S." od 30. aprila i. g. najavljeno, da bi poželjno i pravedno bilo te ovu gradnju preuzme jedan zakupnik ovog kotara, a ponajprije iz našeg zapuštenog Krasa, gdje bi se našlo kao n. pr. u Slumu vrstnih graditelja takvih radnja, oblasti bi trebale nastojati, da tu radnje dobiju domaći ljudi, da ovaj mukotrpni narod može u svojoj blizini zaslužit komad žljenog kruha, da mu ga tudjin ne otme, te tim načinom ne prisile našeg patnika da se izseljuje u daleku Ameriku. Ovoliko odlučujućim faktorima na srce.

Franina i Jurina

Fr. Si cul Jure, kako su labinjani sfućkali naše oficire.

Jur. Vero sam cul, da su im i neki impijegatići od komuna kričali abbasso i p . . . . de gnocchi, ma ne znan zac, aš labinjani sada muče, kako da ih je ki zi hladnu vodu polel.

Fr. Zac? Tar znaš, da oni ne moru niš videt leho puro sangue . . . e naših ljudi, ki im napunjevaju žepi, bi utopili u šlici vode.

Jur. Imaš pravo Frane, samo bi se mo rali naši ljudi opametit već jedan put, pa ne ostavljat im gor heci, pa bis videl, da bi bili labinjani bolji. Ovako im mi ostavljamo heci, a oni nam odvratu — šibe.

Fr. Ben, dobro je, ja im od sada naprvo neću ostavit nanka pol šolda a bim i onim oficirom preporučil, da dobro zapamte, s kim imaju va Labine posla.

Razne primorske viesti

† **Dr. Bedřich Pacak.** U Veltrusih kod Praga umro je nakon dugog bolovanja češki zastupnik i otačbenik dr. Bedřich Pacák u 73. godini dobe svoje. Preblagi pokojnik ljubio je svoj rod i radio zanj od rane njegove mladosti. U njegovim mladjim godinama bio je osudjen tobož radi veleizdaje. Velimo *tobož*, jer mi Hrvati znamo, da se stvara veleizdajnike kada se hoće; kad narod odlučnije zahtjeva svoja prava, a kad mu jih vlastodrški neće da dadu. S našim zastupnicima, osobito sa Spinčićem, prijatieljevao je od godine 1891., odkad su maime i jedan i drugi bili postali zastupnici carevinskom vieću. Bili su prijatelji ne samo osobno, nego i politički. Cieli svoj život radio je Pacák nesebično na korist češkoga naroda. U njem gubi češki narod jednoga od svojih najboljih sinova; a svi slavenski narodi, naročito i mi Hrvati, iskrenoga prijatelja. Vječna mu slava!

Iz Trsta. Prigodom nastajućih pokrajinskih izbora „N. St." se je obazrela na talijansko svećenstvo porečko-puljske biskupije, kako se odazvalo pozivu svog biskupa, dapače odalo biskupovo povjerljivo pismo liberalnim novinarima. Biskup Pederzolli mogao se nadati takovu odzivu, kad bi se bio sjetio izjave dra. Mionia u proljetnoj konferenciji, što ju je svećenstvo trščanskoga dekanata g. 1909. držalo u sakristiji sv. Justa u Trstu. Pokojni dekan Fabris stavio je ovo pitanje na dra. Mionia: što vi dre. Mioni mislite o tomu, da kod političkih izbora manjina katolička podupire većinu katoličku druge narodnosti u mješovitim kotarima? Dr. Mioni je odgovorio: „kad bi do toga došlo da kao manjina glasujem za katoličkog Slavena, ja bih glasovao za talijanskog liberalca, jer koliko mi je draga vjera, toliko mi draga i narodnost!" Ova izjava, ako se redovito vodio zapisnik, morala bi se nalaziti u zapisniku; uostalom imade još na životu mnogo svećenika, koji su prisustvovali spomenutoj konferenciji, pa su neugodno tumačili tu izjavu jednog katoličkog svećenika, još više jednog vjeroučitelja. Kako se privatno pokojni biskup Nagl nagodio s drom. Mioniom, nije mi poznato; svakako pitanje, što se raspravljalo u spomenutoj konferenciji, bilo je postavljeno za izradbu svećenstvu od samoga biskupa Nagla.

Gornja izjava navodnog vodje talijanskog svećenstva odaje duh, kojim je isto svećenstvo zadahnuto; ono voli liberalizmu talijanskom, jer katolicizam imade nešto drugo za ledjima.

Biskup Pederzolli, koji je takodjer prisustvovao spomenutoj konferenciji kao župnik sv. Antona novoga, u svojoj poštenoj duši mislio je valjda, da barem u borbi medju samim Talijanima, neće svećenstvo biti za liberalce, pa ipak doživje razočaranje, a što još?

Biskup pak trščansko-koparski Karlin donesao je iz Rima dru. Mioniu nekakvo odlikovanje, valjda za načela, što ih zastupa i širi dr. Mioni. Uz neznatnog Kratziga još zagriženi Mioni baš na čast onomu, koga to ide.

Ne jamčim za istinu, no kola vijest po Trstu, da talijansko svećenstvo trščansko-koparske biskupije radi o tomu, kako bi kanonika i Mionievu prijatelja dra Karla Mecchia postavilo za biskupa pomoćnika biskupu Karlinu. Što je istinena stvari, ne znam, no svrha bila bi jasna: biskupu Karlinu raj nebeski, a Mecchia bi zasjeo biskupsku stolicu.

Lieppo se čita današnji oglas "Slovenske i Hrvatske narodne Straže", s kojim se naručenicima turskih srećaka obećaju glavni zgoditci po 400.000 i 200.000 zlatnih franaka. Upozorujemo!

Poziv

na XV. glavnu skupštinu Oprtaljskog društva za štednju i zajmove registrane zadruge sa neograničeno jamčenje u Livadama, koja će se obdržavati u kući „Družbe sv. C. i M." u ponedjeljak, dne

1. junija 1914. u 2½ sata po podne sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Pozdrav predsjednika,
2. Čitanje zapisnika zadnje skupštine,
3. Izvješće upravnog odbora i potvrda računa za god. 1913.
4. Izbor jednog člana u upravni odbor.
5. Ini predlozi.

Preporučamo se za mnogobrojni odziv.

Odbor.

Poziv

Potpisano pozivlje gg. članove na glavnu godišnju regovitu skupštinu, što će se održati 10. VI. t. g. u 8½ z. poslije podne u dvorani „Narodnog Doma“ u Baški sa

DNEVNIM REDOM:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvještaj o poslovanju u god. 1913.
3. Obračun za 1913
4. Izvještaj nadzornog odbora.
5. Revizijsko izvješće o obavljenoj reviziji po revizoru „Gospodarske sveze u Puli“.
6. Odluka o dobitku.
7. Promjena § 40. i 44. druš. dravila.
8. Prijedlozi ravnateljstva i stiglih ravnateljstvu od članova.
9. Eventualija.

Baška, 24. V. 1914.

Ravnateljstvo M.-Č. morskog kupališta Baška.

Opaska: Ako ne bi bio prisutan dovoljni broj članova, održat će se onda skupština 25. VI. t. g. sa istim dnevnim redom, na istom mjestu u isto doba.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Bell - Krk - Punat - Baška - Rab - Lošinjvell - Lošinjmali (luka sv. Martin) **Nerazine** svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvell - Cikat - Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1284, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!!

Dvokolice

Premier Eska Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienik se pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Na

obročno isplaćivanje

Cijene bez utakmice!

Upravo prispjelo za proljetnu i ljetnu sezonu:

Odijela za gospodu i gospodje

najnovije vrsti, engleska i bečka moda.

Nepromočivi ogrtači

za

gospodu i gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Cijene umjerene

i kod obročnog tjedanskog odplaćivanja po K 2 ili mjesečnog odplaćivanja po K 8.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jeftino! Pravo!

I razna moderna roba za muška i ženska odijela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

- Jeftino česko -

PERJE

--- za krevete ---

5 kg. novo čišano K 9·60, bolje K 12·—

bielo pahuljice čišane „ 18·— „ „ 24·—

kao snieg biele pahuljice čišane „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes. br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Turske srećke!!!

6 vučenja svake godine — Glavni zgoditci u zlatnim frankima:

400.000, 400.000, 400.000 200.000, 200.000, 200.000

Svaka srećka mora dobiti!

Pozor!! Buduće vučenje: **1. lipnja.**

Mjesečni obrok 6 Kr.

Upute daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“

Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICI

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 1

Za izbore u Istri

izdala je **tiskara Laginja i drug u Puli** zgodno sastavljenu knjižicu n 88 stranica:

Izborni zakon za sabor Istr pučkim načinom protumačen i dvije velik

Zemljovidne karte Istre

jednu za izbor općenitog razreda, a drugu za izbo vanjskih općina i gradova. Pojedini srezovi su n obim kartama u 7 boja jasno razdieljeni.

Obe zemljovidne karte sa knjižicom stoje K. 2·-, može se naručiti i sama knjižica (K 1·-) ili pako sam zemljovidne karte (K 1·-) franko, ako se novac unapre dostavi.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Harambe i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2564.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirazа, 3. Osiguranja životnih renta:

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.060 88
Godišnji pribor premije s pristojbama . . . . . K 1,571.135 97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400 996 52

Sposobni povjerenici i akvizitori se uzimaju na povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Broj 16. Pula, u četvrtak dne 4. junija 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika, ili po dogovoru.

Novce predbrojbu; oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, i nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaće i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Rakuša. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. R. Mandić u Trstu

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. ovoga mjeseca pozvani ste da glasujete:

I. Dne 7. junija (lipnja) ove godine u obćem izbornom razredu ili petoj kuriji (u kojoj biraju svi oni, koji su navršili 24. godinu života, bez obzira na porez) za ove kandidate:

1. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Prof. Matko Mandić,

državni narodni zastupnik, Trst.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Kopar osim grada Kopra, Milje, Valedoltra i Lazareta, ali od Lazareta ostaju u ovom kotaru mjesta Pobegi i Cezari; sudbeni kotar Podgrad; sudbenog kotara Piran poresne obćine Kaštel, Sveti Petar na Krasu i Kortedižola; sudbenog kotara Buje poresna obćina Krasica.

2. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Motovun:

Dr. Ivo Milić,

predstojnik c. kr. kot. suda, Buzet.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Buzet, osim mjesta Buzet; sudbeni kotar Motovun, osim poreznih obćina Motovun, Labinci i Višnjan, mjesta Oprtalj, te poresne obćine Vižinada, ali isključiv iz potonje mjesto Ferenci; sudbeni kotar Poreč, osim poreznih obćina Poreč, Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane.

3. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Matko Laginja,

odvjetnik, drž. nar. zastupnik, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju sudbeni kotar Pazin, osim mjesta Pazin; sudbeni kotar Labin, osim poresne obćine Labin i mjesta Plomin; sudbeni kotar Vodnjan, osim poreznih obćina Vodnjan, Sanvićenat; sudbenog kotara Rovinj mjesna obćina Kanfanar; sudbeni kotar Pula, osim diela poresne obćine Pula, koji sačinjava sam za sebe treći izborni kotar obćega razreda, te osim poreznih obćina Fažana, Galežan i Šišan.

4. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Prof. Vjek. Spinčić,

državni narodni zastupnik, Opatija.

Ovom izbornom kotaru pripadaju: sudbeni kotar Volosko; sudbeni kotar Krk. osim poresne obćine Krk; sudbeni kotar Cres; sudbeni kotar Lošinj, osim poreznih obćina Mali Lošinj, Čunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov, te mjesto Veli Lošinj.

Od navedene četvorice trojica su tako dobro poznata našemu narodu u Istri, da bi svaka rieč posebne naše preporuke bila podpuno suvišna.

Četvrti kandidat, nova je mlada sila, koju će naš narod poslati u sabor. Gosp. dr. Ivo Milić svojim dosadašnjim djelovanjem u Puli, Buzetu i drugdje medju našim narodom, jamči nam za nadalnji njegov blagotvoran rad.

Svi dakle na izbore sa imenima naših kandidata, da si ponovno osvjetlamo lice.

Političke družtve za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 24. maja 1908.

Predsjednik: Dr. D. Trinajstić. Tajnik: Dr. Iv. Prudan.

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu proglasa, odnosnih kotarskih izbornih odbora, tičućih se kandidata u takozvanim taljanskim kotarima pete kurije, objelodanjenih u prošlem broju ovoga lista, pozvani ste da glasujete dne 7. junija ove godine:

U prvom kotaru za kandidata:

Medoš Andrija od Luke

posjednik u Medoši.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što je pod Piranski sud, izuzamši obćine Sv. Petar — Amata (Padena) Kaštel i Korte. Od suda Koparskoga, grad Kopar, Milje, Izola i podopćina Lazaret, izuzamši od nje Pobegi i Cezare. Od bujskoga suda mjesne obćine Umag i Novigrad.

U drugom kotaru za kandidate:

Gerolami Ante,

župeupravitelj, Foškulin,

Mandić Ivan,

župnik Kaštel (Buje).

Ovom izbornom kotaru pripada što je pod sud Buje, osim mjesne općine Umag i Novigrad i podopćine Krasica. Od suda Motovunskoga porezne općine Motovun, grad Labinci, Višnjan, gradić Oprtalj i Vižinada, izuzamši od nje Ference. Od suda Porečkoga grad Poreč, i porezne općine Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane. Od suda Buzetskoga samo gradić Buzet. Od suda Pazinskoga samo mjesto Pazin. Od suda Labinskoga samo porezna općina Labin i mjesto Plomin, bez okolice. Od suda Rovinjskoga općine Rovinj i Vale. Od suda Vodnjanskoga samo gradska općina Vodnjan i Svetvinčenat. Od suda Puljskoga samo podopćina Galežan, Fažana i Šišan. Od suda Lošinjskoga Lošinj Mali i Čunski, Lošinj Veli bez Ilovika, pak Osor, Nerezine i Sv. Jakov. Od suda Krčkoga samo grad Krk.

U trećem kotaru za kandidata:

Dr. Rudolf Pederin,

odvjet. kandidat u Puli.

Ovom izbornom kotaru spada stari grad Pula te predgradje Port'Aurea, Sv. Martin, Zaro, Sv. Mihovil i Polikarpo.

Potreba afirmacije našega naroda u ovim kotarima je velika, jer našega naroda ima mnogo u tim kotarima i čim brojnija budo naša afirmacija, tim će biti olakšoćen rad za našu budućnost.

Imena oko kojih ste pozvani da se afirmirate su dobro poznati predsjednici „Narodne Radničke Organizacije" u Puli i „Kmečke Zveze" u koparskom kotaru, te dva čestita naša svećenika, obljubljena od naroda radi njihovog živog rodoljublja, kojega posvjedočiše svojim djelovanjem.

Zato svi dne 7. junija na izbore sa predloženim kadidatima.

Preporuke izbornicima.

U preporukama, odnosno uputama, objelodanjenim u predprošlom broju lista, stoji, da se nakon svršenog izbora isprazni dvorana, u kojoj ostaje samo izborna komisija. Ovomu nadodajemo, da ostanu unutri takodjer i strankini pouzdanici i fudicijari, koji će takodjer dobro paziti, da ne bi iz čijeg šepa ili tajnog kutića ispalo nekoliko glasovnica, odnosno da ne bi koja glasovnica netragom otišla, jer smo već imali takvih slučajeva u Istri.

Preporučamo osobito našima, neka brzojavno obavjeste naše Političke družtve u Pazinu o uspjehu izbora u pojedinoj seksiji.

Čujemo, da se u njekojim mjestima opaža već sada neki novi život po krčmama, da se pije sve u čestnast te na stoji vinom omamiti one jadne ljude, koji zaboravljaju na svaki stid i na ljudsko dostojanstvo, te ih se pijanih šalje da mute narod, da napadaju mirne naše ljude. Čute se već posljedice tudjeg novca, kojim protivnik moralno hoće da kvari narod. Preporučamo svima, neka nam točno jave, opaze li se gdje štogod izvanrednoga, ili dosadu li što potanjega.

Na nekojim do sada obdrtanim sastancima naši su protivnici pokazali svoju talijansku kulturu, pokazivanjem rogova i ramim svinjskim izrazima. Mi im moramo biti zahvalni za takve iskaze njihove kulture, jer je to znak, da su moralno pali, a takve moralno propale stvorove ne čeka budućnost. Dobro je za naš narod, da imade medju svojim protivnicima ovakvih divljaka, napram kojima se mi moramo vladati kao kulturan narod, ozbiljno, trijezno, te ne pustiti se zavesti od svakog bedastog povika. Pustimo ih neka žviždu, neka urlicu „Viva l'Istria italiana" i slične ludorije, to su njihovi posli, time davaju odušku svojim čuvstvima, mi radimo, mi skupljajmo svoje izbornike, mi trijebimo zlo nesloge, koje se više puta nadje amo i tamo medju nama. Dan izbora i broj glasova, to je što nas mora sve zaokupiti, sve drugo ne vriedi lulu duhana.

Drugo je pitanje, kad tko hoće da nas tvorno napade. Tada je dutan svaki čovjek da se brani. Nego naši protivnici su prilične kukavice, te kad imadu posla sa čovjekom ozbiljnim, znadu samo vikati, najviše pokazivati rogove, ali se ne odvaže na tvorni napadaj, jer znadu moć slavenske pesti.

Ako koji izbornik ne bi dobio izkaznicu i glasovnicu, može se popitati 24 sata pred izbor kod svoje mjesne obćine, odnosno kod župana dotičnoga sela, a na dan izbora, ako nema izkaznice i glasovnice, neka se popita kod izbornog komesara i to prije nego počme izbor, a zatim neka se odaleči od okružja izbornog lokala i napiše, odnosno si dade napisati ime kandidata.

•

Molimo na konca ona hrvatska i slovenska javna štampa, koja nas ne će da pomaže, neka nam barem ne škodi.

Poziv

na XXI. redovitu glavnu godišnju skupštinu Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koja će biti u nedjelju dne 14. juna 1914. u Lignju kod Lovrana.

Raspored:

I. U 9 sati u jutro sv. misa u crkvici Sv. Roka, a zatim blagoslov nove družbine školske zgrade u Lignju.

II. U 10½ sati prije podne družbina skupština sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Rasprava o promjeni nekih §§ družtvenih pravila.
7. Izbor jednog člana družbine Uprave.
8. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posljednju točku dnevnog reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da ga blagoizvole priobćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine.)

III. U tri sata poslie podne

n a b a v a

pred Villom Anunziatom u Lovrani.

OPATIJA, u maju 1914.

Ravnateljstve

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

U subotu svi na skupštinu! Ove subote dne 6. tek. mj. u 8 sati na večer, bit će javna skupština u velikoj dvorani Nar. Doma.

Pohrlite svi na tu važnu skupštinu, gdje ćemo još jednom nabrusiti izborno oružje za nedjeljni znameniti boj!

Izbornici Hrvati i Slaveni. Radi uputa u izbornim stvarima možete se obratiti na naše pouzdanike u velikoj dvorani Nar. Doma, u Istarsku Posujilnicu (Nar. Dom I. kat), u Nar. Rad. Organizaciju (Via Castropola) te u pisarne naših odvjetnika dra. M. Laginja (via G. Carducci 27), dra. I. Zuccon (Corsia Francesco Giuseppe 6, I. kat) dra. L. Scalier (Nar. Dom, II. kat).

U nedelju na izbore. U nedjelju dne 7. junija počimlje po svoj Istri izborna borba, koja traje kroz cieli mjesec i u kojoj treba da sve što je hrvatskoga i slovenskoga živo sudjeluje. Kako smo već više puta istaknuli, ovi izbori za zemaljski sabor Istre ovog puta su najvažniji, što smo ih do sada imali, ovi izbori imadu biti putokazom sistemu, vlastima u obće, kako i kamo da uprave kormilo vladanja, da uvide gdje je pravda i gdje nepravda, koji narod živi u ovoj zemlji i kako se kroz ovo 50 godina ustavnog života nepravedno i protuzakonito postupalo i vladalo sa hrvatskim i slovenskim narodom u Istri. Zato kod ovih izbora mora sav naš narod, ako želi da mu se dadu pravice i zakona, da bez iznimke sa izbornom glasovnicom podje u izbore te pokaže, da Hrvat i Slovenac u velikoj većini živi u ovoj zemlji Istri i zahtjeva pravdu i zakon, što mu po Bogu i pravu pripada.

Tkogod kod ovih izbora zanemari svoju svetu dužnost tražnja svojih prava a uništenje nepravednosti, nepoštenja i bezzakonja, taj će ne samo sebi i svojoj porodici počiniti najveći zločin, nego će i svoj svojoj braći po krvi i jeziku pokazati, da im je neprijatelj, da im želi svako zlo i robstvo, da ih Talijan, njihova bezdušna i nepoštena sinjorija i nadalje gnjavi, dere, ubija i satire do goloćinje i najgoreg siromaštva te u svojoj postojbini, na vlastitom ognjištu krvavo muči i na križ pribija, da tako potlačenog i do posljednjeg štapa osiromašenog lakše zatre i utuče. Svaki mak ima na pameti, da je gorje umirati nego li umrieti; kad naš kmet uzgoji i nahrani talijansku sinjoriju, dobije za plaću muke i patnje prosjački štap, a napokon biednu i mučeničku smrt sebe i cielu porodicu.

Tu neka dakle bira naš kmet izmedju dvojega: ili vječito robstvo i sužanjstvo talijanskoj sinjoriji ili pravdu, zakon i slobodu od sužanjstva talijanskoga. Neka izmedju ovoga dvojega svaki bira i podje na izbore.

Osobito ovog puta neka naš narod dobro promisli i odluči, hoće li dobro ili zlo. Talijan, taj krvni i vječni neprijatelj poduzeo je i ovoga puta najlupežkija sredstva, da naš narod i nadalje zadrži u svom sužanjstvu i da ga malo po malo sasvim satre i uniši, da mu ukrade i zadnju koricu kruha. Tako će Talijani kod ovih izbora varati i slijepiti naš narod razsim lažnim obećanjima, davati porcijune rasnih smrdljivih jela i pijaće, jedinog soca, da kanije naš narod tisuću puta i više toliko otmu i ukradu, dok napokon naš čovjek na svojem vlastitom ne bude morao raditi za nezasitnog Talijana i dati mu sve, što znojem i trudom zaradi a sam i njegova obitelj bude skapavala od gladi, a bezdušni i gladni talijanski sinjorot će gladiti situ trbušinu, nasićenu žuljevima našega osiromašenog i izgladnjelog kmeta.

U ove posljedice neka se zamisli naš narod i ako dobro razmisli, sigurni smo, da će svi naši bez iznimke pohrliti na izbore i dati svoje glase za ljude svoje krvi i jezika onako, kako to predlažu po svem političkom društvu pošteni i poštovani naši ljudi iz ciele Istre.

Te naše ljude, predložene, kojima moramo svi naši dati svoj glas u nedjelju 8. junija naznačeni su i napisani točno na prvoj strani našega lista za svaki pojedini izborni kotar.

Ovo rijeci, što napisasmo ovdje, ne smiju vrijediti samo za one koji ovo pročitaju, nego dužnost je svakoga tko ovo pročita, da u svom selu svojim susjedima, prijateljima i znancima i uobće svakomu čovjeku našega roda i jezika ovo dobro protumači i živo poradi, da nijedan naš ne ostane u nedjelju kod kuće nego sa izbornom glasovnicom podje na izbor za čovjeka svoje krvi, a to će reći za svoja sveta prava i oslobodjenje ispod talijanskog jarma i robstva. Izbornom glasovnicom izbit ćemo Talijanima najbolje zube, kojima nas još za porugu nazivlju ščavi, te ako se jednom kako treba osovimo na svoje noge, postat će oholi Latin umiljat i ponizan te će onda on trebati od nas koricu hljeba, kako se to zbiva u par propalih talijanskih gradića, gdje se je naš narod osvjestio i jedino izbornom glasovnicom postigao, da ne hrani i uzdržava više lisne latinske sinjorotte, kramare i postolajiće.

Kod nam žalostni sistem u ovoj državi do sada brani da drugčije izvojštimo i za nas pravice i zakon, treba da živo prihvatimo i upotriebimo priliku izbora, koji nam još žalibože jedini pokazuju put, kojim ćemo doći do pravde i pravica i za naš narod.

Zasučimo, dakle junački rukave i veselo svi do jednoga kolikogod nas ima po cijeloj Istri podjimo u nedjelju 7. junija i daljnje dane ovoga mjeseca na izbore za naše pravice i jednakopravnost i za oslobodjenje iz ščavunskog jarma latinske gospoštije, koja hoće da nas kmet svojim trudom i potom i nadalje uzdržava i hrani a da se gospodski Latin u gradićima lijepo zabavlja, ništa ne radi i ljenčari!

Mjesec ne haje što pseto nanj laje. Libel, poljska kamorra pravi očaj, pne prostakluk figurom s kozjom bradom, ljaje se baš po svoju na našega urednika, jer nas urednik individuus tog libella ne javlja kad ima poći kamo iz Pule. U smiljenoj nadutosti a inače kamorrističkoj bezočnosti sazivlje nebo i pakao i sve moguće oblasti, da se obore na našeg urednika, ne srameć se ni najpodlije i lažne denuncijacije.

Prostačine individua tog libella ne dopiru do našeg urednika, te se samo smijemo siktanju i lajanju kamorrističkog psetа niti se bojimo smiešnih i glupih grožnja mjavova.

Radi informacije oblastima samo pitamo kada uobće slavnasti odgovorni urednik libella poljske kamorre vidi i pročita ono što udje u to smetište svaki dan. I drugo nemamo što više da odgovorimo ogavnim bljuvotinama individua kozje brade, jer mjesec ne haje što pseto nanj laje!

Javna izborna skupština u Štinjanu držana je na duhovski ponedjeljak pred župnom crkvom. Brojno posjećenu skupštinu otvorio je Janko Kopač i dao riječ Dru. Rudolfu Pederinu, koji je u jednostavnom govoru tumačio narodu važnost sadašnjih izbora i razlumačio mu u opće djelokrug i sastav pokr. sabora i carevinskog vijeća. Poučio je narod o nepravednom izbornom redu koji dava većinu Talijanima u pokrajinskom saboru makar su manjina u pokrajini, razjasnio mu je zahtjeve političkog društva za Hrvate i Slovence u Pazinu, a kako je Štinjan pretežno radničko mjesto dotaknuo se je i socijalnog pitanja te pobijajući program internacijonalne stranke pozvao narod neka zanječe svoje povjerenje predloženicima talijanskim i Socijalno-demokratskim a kompaktno glasuje za hrvatsko-slovenske zastupnike.

Burnim aplauzom i živio poklicima hrvatskim kandidatima Dru. Matku Laginji, Dru. Ivanu Zucconu i Don Luki Kircu popratio je prisutan narod izvadjanje govornikovo.

Tri skupštine na Barbanštini. Kandidati seoskih pučkih općina (šesti izborni kotar) gg. dr. Ivan Zuccon i župnik Luka Kirac u društvu s drom. L. Scalier kao predsjednikom puljskog pouzdaničkog zbora održali su prošlog ponedjelka, na drugi duhovski praznik, tri sjajno uspjele javne skupštine na Barbanštini. Prva je bila pr. pod. u gradu Barbanu pod ložom u sjeni okamenjenog miletačkog lava, druga popodne u Šajinama a treća na večer u Sv. Mariji od Zdravlja.

U ogromnoj množini sakupljeni izbornici pomno su slušali govornike i oduševljeno istima povladjivali. Nigdje ni trunka protivštine, sve skladno i složno, da je bilo divota!

Uredovni sati kod c. kr. kot. poglavarstva u Puli počimlju od 1. junija do 1. oktobra o. g. od 8 sati u jutro do 2 sata poslije podne. Za nuždne poslove uvedena je ograničena nadzorna služba od 4 do 6 sati poslie podne. Dani i ure odlučeni okružnicom od 17. dec. 1911. br. 2709/11. za obćenje sa strankama ostaju ovom odredbom nepromjenjeni.

Narodna radnička organisacija u Puli, priredjuje u nedjelju dne 7. lipnja o. g. u vrtu Narodnog doma veliku zabavu sa pjevanjem, svirkom, šaljivom postom, tombujom i drugim raznim šaljivim igrama. Zabavi će prisustvovati: „Slovensko pevsko in podporno društvo“ i „Sokolska tanfara“. Poslije vrtne zabave — Ples — u velikoj dvorani Narodnog Doma.

Početak u 4 sata pos. podne. Pošto čisti dobitak ide u podporni fond bolestnih radnika, očekujemo što mnogobrojniji posjet. — Dakle u nedjelju svi na zabavu.

Odbor.

Rovinj, 26. maja 1914. U ponedjeljak na večer dne 25. t. mj. kandidat talijansko-liberalne stranke pozvao je izbornike glavne listine od A do D na pouzdanički sastanak po § 2. u obćinsko kazalište. Kazalište je bilo dubkom puno, te kad je poslove Andrea Davanzo nastupio na govornicu, da se izbornicima predstavi, svi prisutni pozdravište ga urnebesnim zviždanjem, koje je sve to većma raslo, dok nije intervenirao politički komesar te mjestnim redarstvom ispraznio kazalište. Pripušteni bijahu po tome samo oni, koji su imali plemeni poziv, ali od pozvanika je pristupilo jedno šezdesetak osoba; kandidat smatrajući se sigurnim, predstavi se, ali ne dovrši, kad ga prisutni ponovno pozdravište zviždanjem: nastade liepi prizor: Davanzo gucne vode da se podkrijepi, te stade protestirati i koještа vikati, riječi se nisu razumjele jer je gungula, vika i zviždanje bilo prekomjerno jako tako, da osramoćen, godivši rep medju noge, ode. Danas ga u Rovinju nema, za večeras je pozvan ponovni sastanak, nu bojeć se ponovnog „fiasco“ uputi se u Poreč, da se posavjetuje s milim Salatom, nebi li mu našao začina na dotičnjelu sramotu u gradu, gdje njegov brat dr. Pero Davanzo uz prezir svih mjestana pa i svojih pristaša vedri i oblači.

Talijanski liberalci, koji preko volje naroda gospodare gradom Rovinjskim, čute se već do sada poraženim u svojoj kući, tako da koještа znuju da ovujsete izborni rok. *Listine za gradsku buriju u Rovinju još nisu ni gotovi pripravljati.* a tim manje isto u propisanom roku izložili za reklamacije. Ta njihova maklomacija i mlakavost jasno odava, da ondje gdje vide poraz, neće niti da rade, a mi javnim putem pitamo c. kr. Namjestničtvo, što misli da uradi, da se jednom i u Rovinju listine izlože, jer dok je diljem naše ciele hrvatske Istre prošao rok za reklamacije, to u Rovinju, gdje su izbori na vratima, *gradski magistrat listina još nije niti sastavio.*

Kako grozničavo istarski Talijani svoje sastanke. Radi predstojećih izbora za istarski sabor sazivlju i talijanski kolovodje u svojim gradićima izborne sastanke i skupštine, i to ovaj put u većem broju no obično. I u tom, kao što i u mnogočem drugom, poveli su se za našom narodnom strankom, koja sazivlje već eto preko 30 godina tabore, skupštine i javne sastanke. Povedoše se za nama ali ne u svemu. Oni sazivlju naime samo svoje prijatelje, istomišljenike i pristaše u svoja kazališta, u svoje dvorane ili sobe, kamo ne smije nitko drugi, nego li onaj koji je na taj sastanak pozvan ili koji se može pozivnicom iskazati. O, kakvom javnom sastajanju nema kod naših Talijana ni govora. Oni se plaše javnosti, kao i djavao svete vode, jer u zatvorenim prostorijama medju četiri zida, onako izmedju sebe, mogu varati, slijepiti, šarati i lagati po miloj volji, jer ih nitko protivan ne može i ne smije da čuje. I to zovu naši slobodoumni (!) Talijani sastankom ili skupštinom, a nije drugo nego li tajni i spletkarski pogovor. Na takovim sastancima sakupe ponešto neuka gradjanstva ili seljačiva, koje ne zna da je živ i onda udri tko zna bolje i više po mrkim Slavenima, koji im u pokrajini kvare posao — jer neće više da im slijepo slijede, da im se pokoravaju i da ih slušaju. Obrazlože li pako tako zavedenom talijanskom seljaku ili gradskom zanatliji, obrtniku itd. pravo stanje stvari u Istri, otvori oči i razširi usta kao da je iz neba pao. Radi toga i drži istarska talijanska kamora u Puli, Poreču, Piranu, Kopru itd. itd. svoje sastanke u zatvorenim prostorijama, jer nebi inače mogla ni smjela varati, slijepiti i lagati.

P. S. Talijani naši hvale se u svojim listovima, kako su jednog našeg čovjeka bacili iz dvorane, jer je molio za riječ, da pobije laži i sljeparije jednoga od njihovih kandidata i porečkog jušara.

Lošinjski kotar

Iz Nereznica. Na dopis od „Unione Nazionale“ od dne 16. pr. mj. pod naslovom „Menzogne elettorali croate“ dužnost mi je kao prijatelju istine izjaviti i razjasniti sliedeće: U „N. Sl.“ od 14. pr. mj. pod Franjna i Jurina“ bilo je u par riečі odgovoreno, no sumnjajući, da ga svatko nije potanko razumio, hoću da ga ovdje na dulje i dosljovce rastumačim.

Dopisnik „Unione Nazionale“ govori o *selikom* danu, kad su se svi posvadjeni nerezinski toboš Talijani pomirili. Taj veliki dan bio je valjda, dan presije na tužan narod, da čini ono što jedan ili nekoji zapovjedaju. Govori da ne poznaju ni socijalista ni klerikalca. Povero corrispondente!

Govori još u svojem članku: „Vogliamo essere soltanto degni figli di nostri avi itd.“ Mi i to želimo, da bi nerezinci ostali vjerni sinovi svojih djedova. Tko onda sretniji, tko veseliji od nas! I vrabci na krovu znadu, odkuda su bili ti djedovi.

Govori nadalje: „Mestatori politici venuti dai di fuori ad impinguarsi le saccocie itd“. U Nerezinama medju Hrvatima tudjincima su samo svećenik i učitelj. Kapelan ima svoju mršavu plaćicu a isto tako i hrvatski učitelj, koji vodi račune mjesne posujilnice uz nagradu od 200 K na godinu. Malo si dakle mogu puniti žepove. Nego to vam je dragi moji ljudi takodjer neka vrst politike, a zove se: Ću ti reć, da mi ne rečeš, jer se to baš kod njih događa. Tajnik Brako prima n. pr.

80 K mjesečno od Cassa rurale za 12 sati uredovanja, a 30 K od „Assicurazione mutua delle barche u piccolo cabottagio", za od prilike 2 sata mjesečnog posla. To je impingitarsi la saccoccia u pravom smislu riči, altrochè: „Lavoro pen bene del popolo". Želi li tko zato dokaza, do potrebe evo me pripravna da i dokažem. Što na sve to govori nerezinski „narod? Najbrže ništa, jer ga znade on već svojom čakularijom hipnotizirati, a po domaću rečeno „intempijat". Ako se netko od Hrvata kumi sa narodom, to je znak da ga narod voli i to više nego li njega koga, te samo boji i ništa drugo.

Nadalje govori: „Non sanno, che a Neresine ne si compera ne si vende la gente . . . To će pak g dopisnik najbolje znati, jer se mi Hrvati takovim orudjem ne služimo. Istini za volju moram istaknuti, da se je prigodom zadnjih izbora za parlamenat u jednoj nerezinskoj krčmi tužnom narodu davalo piti badava koliko je tko htio. Želite za to svjedoka, evo me pripravna. Gosp. dopisniče, kako se to slaže vaša izjava i tvrdnja? I još imate obraza da sto tako drsovita pišete. Povera gnuca!...

Ovoliko za danas, a drugi put odgovorit ćemo vam na drugi dio Vašega dopisa.

Cres. Umro Krušić, žrtva talijanskog barbarstva. Dne 29. pr. mj., iza dvomjesečnih teških i neopisivih patnja, okrijepljen svetoistajivima naše svete vjere, umro je čuvar Narodnog Doma u Cresu.

Poznato je našim cienjenim čitateljima, da je na 1. aprila o. g., kada je sliedio politički sastanak u Cresu, podmetnuta dinamitna cigara pred ulazom Nar. Doma i kako je usljed njene eksplozije izgubio vid i ostao teško ranjen čuvar Nar. Doma Krušić, a sada evo podlegao je ranama.

Na 21. maja bio mu je sprovod. Veličanstvena povorka od preko 600 ljudi, dopratila ga je do groba. Taj dan je cresko groblje bilo prepuno občinstva kao na dušni dan i sred ove grobne tišine, sa povišenog mjesta, držao je nadgrobni govor upravitelj družbine škole i predsjednik Čitaone g. Jerolim Defilipis. Vatrenim govorom, preplatenim samo gorućim hrvatskim čuvstvom, prikazao je on cresanime, kakovim se sredstvima služe naši protivnici, koji nas nazivlju „belve Croate". Prisutni su od sučutstva plakali a isto dobno od vatrenih, sadržajnih riečî, razdragani bili.

Jedno podanstvo Talijanaca (članovi društva „Societa operaia"), koji su prisustvovali sprovodu, za čitavog su Defilipisa govora stajali mirni kao grob, hladni kao mramor.

Iza Defilipisa govorio je preč. O. Stjepan Ivančić, rodjak pok. Krušića. Plačući govorio je o kršćanskoj ljubavi, koja je bila duboko usadjena u pok. Krušiću, on je pred smrt oprostio svim svojim neprijateljima.

Slava mučeniku Krušiću! Dolje, tirani!

Izborni sastanci na otoku Ilovika i Unijama. Dne 24. svibnja držao se izborni sastanak u Ilovika, gdje je sakupljeni narod izrazio želju, da mu c. kr. vlada, što prije podigne školsku zgradu i da mu ista učini gat (mul) u luci, jer je to od prijeke potrebe za ondješnje stanovništvo.

Na Duhove držao se izborni sastanak na Unijama. Sakupljeni su se jednoglasno poveli za izbornicima Suska, da im se dade ujedno se Siskom posebna općina odijeljena od M. Lošinja.

Sastanke vodi gosp. prof. Ambroz vitez Haračić, kandidat za istarski sabor.

Izborni sastanak u Velom Lošinju. U ponedjeljak dne 1. o. mj. obdržavan je u Velom Lošinju izborni sastanak, kojega je sazvao mjestni pousdanički sbor Polit. društva. Oneliko odusevljenje medju narodom nije već dugo bilo, pa zato možemo punim pravom reći, da je sastanak u svakom pogledu uspio.

Sastanak je otvorio i predsjedao mu predsjednik mjestnoga zbora g. I. Abram, koji je u kratko ali liepo pozdravio prisutne. Iza njega govorio je učitelj Miholjević o saboru u obće i zašto je razpušten. Protumačio je zatim, koliko neprevice čine nama Talijani i pozvao sve, da na 7. juna glasuju za predložienike Polit. društva. Učitelj Bonefačić govorio je o nepravednoj razdiobi izbornih kotara, makar da Hrvati i Slovenci sačinjavaju većinu pučanstva Istre. Rastumačio je značenje izbora za Veli Lošinj, kako treba da pokažemo protivnicima, da je Veli Lošinj — hrvatsko mjesto. Govorili su još g. Ivan Rerečić, koji je bio burno pozdravljen i O. Marijan Polonijo. Obojica su pozvali prisutne a i ostale koji su bili zapriječeni, 'da se na 7. junija nadju na izbornom megdanu. Treba da utjeramo strah u kosti našoj tobože „braći", koji su sada u izborno vrijeme postali vrlo blagi, a dapače znadu i hrvatski govoriti što inače ništa, kao da su rodjeni u Apuliji ili Siciliji. Svijesni Hrvati Velikog Lošinja pokazati će 7. junija, da je Veliki Lošinj bio, da jest i da će u buduće biti hrvatski. Pjevanjem „Lijepe naše" svršen je ovaj sastanak.

Krčki kotar

Izborni sastanci u krčkom kotaru. Na Duhovo, ponedjeljak i utorak obdržavali su kandidati Andrijčić i Spinčić u društvu dra Antunčića, iz Krka, izborne sastanke u Belom, Baški, Puntu, Dobrinju, Omišlju i Vrbniku. Svi sastanci bili su najbolje posjećeni i izbornici su oduševljeno pozdravljali kandidate, te će kod nastajnih izbora listom svi do jednoga glasovati za narodne predložienike. Na svim sastancima pribvaćene su jednodušno rezolucije za najodlučniji nastup, za podpuno ravnopravnost naših naroda u svakom obziru, te nalošeno našim kandidatima, da nesmiju ni za dlaku popustit od narodnih prava u svakom pogledu. Narodni kandidati to svečano obećaše.

Sada je do našega naroda na otoku Krku, da izbornom glasovnicom pokaže svoju narodnu svjest i snagu, te svi do jednoga idu glasovati za narodne predložienike. Tu ne smije biti izgovaranja, e će i bez mene biti naši izabrani; ne, to ne valja! Svi moramo poći glasovati, da pokažemo, pladi i Talijanima naš broj, našu jakost, jer po broj glasova uvidit će mogućnici, da u Istri šiva uviek većina hrvatskog naroda, pak prema tome vlasti čine veliku nepravdu i krivicu našemu narodu, što nam ne daju ne samo naša sveta prava, nego nas još u svakom pogledu zapuštaju i tlače.

Svi dakle na izbore, da izbornom glasovnicom izvojujemo naša narodna prava!

Voloski kotar

Izborničke skupštine u Zamoću, ob držávana na Spasovo poslie podne u prostorijama Lenca (Devjaka) prošla je velikim zanimanjem mnogobrojnih prisutnih. Skupštinu je otvorio u ime političkog društva dr. Poščić, a prvi je progovorio prof. Spinčić. Govorio je, kako je monarhija Habsburga postala velevlastju onda, kad su stališi ugarski, hrvatski, češki, dakako svaki za se izabrali Habsburga Ferdinanda I. svojim kraljem; kako su tečajem vremena stališi gubili svoju vlast, češki osobito poslie bitke na Bielој gori, a hrvatski poslie nasilne smrti Petra Zrinskoga i Frana Frankopana; i kako se je vlast sve više centralizovala, osobito poslie poraza Napoleonova i poslie sklopljenja svete sveze; te kako su narodi smjeli samo slušati, ali i kako su nezadovoljni bili. To nezadovoljstvo puknulo je 1848., da se pak opet zatomi kroz punih 10 godina. Onda se je dalo ustav, te su narodi po svojim zastupnicima smjeli bar govoriti. Tada izdanom ustavu nisu se htjeli podati niti Madjari, niti Hrvati-banovine, te se je monarhija razdielila u dvie pole, u kojoj jednoj imadu prevlast Niemci a u drugoj Madjari, dok Talijani čine stafažu i jednima i drugima.

Te prevlasti su narodi siti, svi viču za ravnopravnostju, i zahtjevaju ju, i dobit će ju. Nema sile, koja bi jih zaustavila u nihovoj težnji za oslobodjenjem od tudje prevlasti. Narod izabrat će sada i izabirati uviek samo takove zastupnike, koji neće popuštati od narodnih prava ni za vlas. Narod će doći k izboru u podpunom broju, da svojim glasovima pokaže, da Istra nije talijanska nego hrvatska zemlja.

Dr. Poščić crta dogadjaje u Istri od 14. maja dalje. Govori o novom izbornom i zemaljskom redu, koji bijahu i jesu za nas nepravedni, ali koje su smatrali naši zastupnici, u većini, da je stepen na bolje. Talijani u svojoj nadutosti nisu se pak nit toga držali što su sami pomogli napraviti, već su krišli sad jednu sad drugu ustanovu, bilo u zemaljskom odboru, bilo u zemaljskom saboru, kad se je ono bio sastao i kad su htjeli proti svim ustanovam parlamentarnim glasovat 50 ili čak 100 tisuća kruna za famoznu izložbu u Kopru. Uvjeren je, da će izbornici zahtjevati od svojih zastupnika odlučnost, i da će doći u podpunom broju glasovati za predložienike polit. društva.

Dr. Orlić ističe, kako mu leži na srcu narodni i gospodarski napredak našega pučanstva u Istri i kako se to pučanstvo mora boriti za svoj obstanak i za svoje ime u ovoj monarhiji, u kojoj kao da su Niemci i Madjari, u primorskim krajevima također Talijani, zakupnici, koji sami imadu dobiti od države. Spominje kako su Talijani i već tako daleko došli, da navaljuju i na naše djačake i na našu školsku djecu. Zaključuje, veleć da prisutne kao svjestne izbornike ne treba pozivati da dodju punohrojno glasovati, jer će oni to i onako učiniti.

Upravo svjestni izbornici odobravali su govornicima pa svrnuli razgovor i na razne mjestne potrebe u tom ubavom kraju, koj se na medji Rieke jako množi i liepo razvija. Na riečî izbornika Sajine o potrebi Narodne radničke organizacije, javlja dr. Poščić, da će biti o tom govora na sastanku dne 27. i 28. na Voloskom. Pošto su se sazivači skupštine ponekle pozabavili s izbornicima, otišli su srdačno pozdravljeni kako na dolazku i tečajem cieloga njihova boravka i na odlazku.

Iz Opatije. Ovih dana bijaše napokon po nalogu ministarstva nutarnjih posala zatvorena sloglasna igraonа, o kojoj se je toliko pisalo i koja je i nekojoj ondašnjoj gospodi napunila šepove srebra i zlata, dočim je mnoge tudjince do kože ogulila. Vlecna šteta, što se je uobće dozvolilo to noćno ležio kojekakvih sumnjivih stvorova, da stupi u život, jer bi danas bilo manje proklinjanja i više ljudi na životu. Svršila je svoj sramotni život i za njom žale samo špekulanti i smutljivci, koji su svoje torbe punili i mirno uživati nasilnom smrti okrvavljeno zlato.

Pazinski kotar

Izborni sastanci u labinskom sudb. kotaru. Usprkos ružnom vremenu, došao je na te sastanke liepi broj naroda, te je pomno pratio govore i upute svojih kandidata, a čuli smo opetovanu izraženu želju naših izbornika, neka ih narodni zastupnici čim češće posjećuju. Zanimanjem je narod primao razne upute, kako mu se vladati prigodom ovih izbora a i kasnije, kako se ima udruživati u razna gospodarstvena i druga društva, a najutjesnije je, da se opaša u narodu silna ćežnja za puškim školama, samo je neugodno, da naša veleizašlića Družba uz svu najbolju volju ne može srdu odmah pomoći, a od pokrajine mora se noktima i zubima boriti, za dobiti koju školu, osobito tamo, gdje naš narod stenje pod talijanskom občinskom upravom, kako je u Labinu, u Plominu. Nego svaka sila za vremena.

Na duhovsku nedjelju u 9 sati u jutro držao se je sastanak u Krnanu, na kojem su govorili kandidati gg. župnik Grašić i dr. Š. Kurelić, te domaći župnik-dekan Zidarić. Isti je sat bio pogovor dra D. Trinajstića sa izbornicima u Sv. Nedelji. O podpe držao je g. dr. Trinajstić sastanak u Sv. Martinu, a popodne župnik Grašić i dr. Kurelić u Čepiću, gdje je također govorio župnik iz Brda gosp. M. Barbić.

Na duhovski ponedjeljak u jutro držali su gg. župnik Grašić i dr. Trinajstić na 9 sati u jutro sastanak u Sv. Lovreču a o podne na Polju, pred tamošnjom starinskom crkvicom, iza svete mise. Na tom je sastanku progovorio narodu i župnik iz Sv. Lovreča g. F. Hrdy.

Koparski kotar

Izborni sastanci na piranštini. U nedjelju dne 26. pr. mj. imali smo na Piranštini dva sastanka, i to u Loretu nad Izulom te u Sv. Luciji (Portorose).

Kad su stigli iz Trsta dr. Brnčić i dr. Agneletto, bio je sakupljen već znatan broj naroda, koji je došao iz izulske okolice, da učestvuje kod sastanka, koji je počeo oko 11 i pol sati. Gosp. Fran Orel otvorio je sastanak te podielio riječ dr. Brnčiću, koji je puku govorio o našim političkim prilikama u Istri, o talijanskim strankama, koje love naše ljude i otimlju naše glasove. Pozivao je narod k zajedničkom složnom nastupu u borbi za svoja prava proti našim narodnim protivnicima.

Za tim je govorio dr. Agneleto o gospodarenju Talijana u našoj ušoj domovini, prikazao, kako se zanemaruje kulturne i gospodarske potrebe našega naroda u Istri.

Govorio je nadalje g. Medoš, kandidat za I. talijanski kotar obće kurije. Razvio je svoj program kao seljački kandidat, koji najbolje poznа, što seljaku treba.

Konačno je govorio gosp. Orel i pozvao narod na složan nastup u predstojećim izborima.

Izvadjanja govornika bila su popraćena burnim pljeskanjem; isto tako i kandidatura gg. Andrije Medoša, župnika Ivana Mandića i Rudolfa Pečarića.

Poslie podne u 4 sata počeo je sastanak u Sv. Luciji, občina Piran. Zadnji barbarski progoni našeg tamošnjeg pučanstva sa strane piranske nasovi-gospode, doveli su na sastanak velik broj naših ljudi, i tim sastankom se je također protestiralo proti nezakonitom i samovlastnom postupanju občinske piranske policije proti nama.

Sastanak je otvorio g. Fran Orel i dao riječ g. dru Brnčiću, koji je medju inim jezgrovitim riečima slikao oduševljenomu narodu borbu za naša narodna prava u Istri.

Narod je govornika više puta prekidao burnim odobravanjem i pljeskanjem.

Govorio je zatim dr. Agneletto medju ostalim o prodiranju naš Slavena prema moru, osobito u piranskoj okolici, što pokazuje veću razvojnu moć u borbi za naš narodni obstanak na našoj, nego li na talijanskoj strani.

Konačno je govorio g. Medoš, koji je kazao, ako bi bio izabran, upotrebio bi sve svoje sile za zastupanje kmetskih koristi.

Gosp. Orel je uz veliko oduševljenje naroda zaključio taj sjajni sastanak, kod kojega je učestvovalo preko 300 birača i drugoga naroda.

Nato je narodna naša glazba iz Sv. Lucije udarala krasne naše koračnice, a narod se je zabavljao još dugo vremena u veselom raspoloženju. Taj će vrlo uspjeli sastanak ostati narodu stalno još dugo u miloj uspomeni a piranskoj sinjoriji služit će opomenom, kako ne ima i ne smije dirati u sveta čuvstva našega naroda.

Razne primorske viesti

Iz Narodne Zajednice. Naučnika za postolarski obrt traži Narodna Zajednica za Istru za jednoga postolara u Istri. Isto društvo traži dva naučnika za

konobarski obrt i jednoga za trgovinu mješovite robe. Obavijesti daje Kancelarija Narodne Zajednice za Istru — Opatija (Villa Dalibor).

Kandidati kamore u hrvatskim kotarima. Talijanska kamora u Istri ne može da izadje na dan sa svojim kandidatima u izbornštvu seoskih občina, gradova, veleposjeda i trgovačke komore jer se boji, da bi mogla lošo proći u sveobćoj kurziji i jer nezna, komu da povjeri čast i teret u ređenim kurijama, pošto se njoj sa svih strana narivava nezrela i nezadovoljna radikalna mladež.

Da bar iole umiri svoje nezadovoljne kandidate, proglasila je nekoje od tih u hrvatskim izbornim kotarima da ih tako utuka i zasljepi. Nu za taj ćoravi posao nabijaše lahko izabrati medju tolikim kandidatima, muževe ozbiljne, zriele i čvrste, muževe narodnog osjećaja, osobe značajne kojim teče talijanski rod od davne davnine. A jok, takovi se nedadoše na lijepak. Za taj posao valjalo je posegnuti medju hrvatske odpadnike, medju osobe, koji se rodiše sami ili njihovi otci i djedovi u hrvatskim seoskim kućaricama, medju one dakle, koji se iznevjeriše svojoj krvi, svojem jeziku i materinom mljeku.

I takove nadjoše i te postaviše kao kandidate, da se bore poput nekadanjih janjičara proti svomu rodu i proti vlastitoj braći.

Osim već glasovitog učitelja Korenića, koji nemože zatajiti svog hrvatskog korjena, pa plano se on sto puta Corenich, proglasiše svojim kandidatom u našim kotarima vriedne mu drugove, sve same florentine nekog Krivičića, pak nekog Jug-a i konačno nekog Fakina, koji je odkad je postao gospodin promjenio svoje ime u Fachini.

Mi njega doduše ne poznamo osobno ali mu poznamo vriednog brata R. Fakina, koji se nije nikad sramio svog hrvatskog roda ni koljena.

Odpadnici dakle ili poturice dadoše se pod kiriju našem i svojem krvnom dušmaninu i to valjda glavno za to, da ne bi pala na njih sumnja, da nisu dosta čvrsti i pouzdani talijanski rodoljubi. Žalostna im majka.

Nu nadamo se, da će ti narodni odpadnici na dan izbora očutiti najbolje, kako ih naš narod duboko prezire i u dnu mrzi. Tim i takovim valja navapiti na sav glas: nosite se odpadnici, bježite od nas janjičari!

Kamera se svija i uvija. Tko je pročitao zadnje brojeve porečkog jastara, morao je opaziti, da se piskari onoga lista nalaze u skrajnjoj uzbudjenosti a da ne kažemo u stanju ludila.

Poput ranjene zmije sikće porečki listić svoj otrov ne samo proti nama i našoj stranci (To i moraju, tim služe koritari svoj kruh. Op. slag.), nego osobito proti dvjema talijanskim protivnim mu strankama t. j. proti talijanskoj pučkoj (klerikalnoj) i talijanskoj socijalno-demokratskoj stranci.

Ove dvie stranke navaljuju na staru kamorističku matronu kao maleni zagrižljivi psi, te ju trsu i drmaju i grizu sa svih strana tako, da se strota tih malih nikako ne more osloboditi. Maše rukama, bacа nogama, viče i urliče kano da je izvan sebe, pozivljuć na pomoć i nebo i pakao, proti nezahvalnoj strančarskoj braći. Nevidite li — jadnici — da mi sjedi ljuti slavenski dušman za vratom, a ti rodjena braćo, krv moje krvi, radite mi u tom groznom trenutku o glavi.

U ostalom na umirenje slavne kamore, možemo njoj kao stalno priskrbnuti, da će se naći stalno u zagrljaju sva trojica — bude li trebalo proti nama — sicut erat . . . !

Nemare za nas ni u Poreču ni u Trstu, ni u Beču. Iz novina doznali smo tečajem ovog mjeseca, kako bi jahu nekoji talijanski politički prvaci imenovani od vlade, valjda od ministarstva željeznica u drtamo željezničko vieće. U to vieće imenovani su sami Talijani, i to sve odlučni i zagriženi Talijani, koji nas mrze i preziru iz dna duše.

Mi ne znamo stalno, koji predlaže osobe u to vieće, niti koji ih imenuje, ali skandal je upravo zuslrijeki, da se u jednoj pokrajini posve mimoilazi ogromna većina stanovničtva i u takovom ekonomsko-gospodarskom prometnom pitanju.

Jedva bijahu dakle imenovani talijanski članovi u to vieće, čitamo u novinama, da je vlada — valjda ministarstvo poljodjelstva — imenovalo u državno gospodarsko vieće u Beču i članove iz Istre — i to opet sve same Talijane. Kad čovjek čita ovakve svinjarije, mora da mu se glava smuti. Za pokrajinu, koja se bavi većinom poljodjelstvom i koje ogromna većina stanovničtva jesu hrvatski i slovenski poljodjelci, za tu pokrajinu imenuje se u državno gospodarsko vieće samo Talijani, koji nemaju za našega poljodjelca ni za naše gospodarske prilike ni smisla ni srca. Takova nepravda morala bi već jednom prestati i naši bi zastupnici u državnom saboru morali vladi na sva usta doviknuti, da se ljuto vara, ako misli, da su istarski Slaveni samo zato na svietu u ovoj nesretnoj državi, da njoj plaćaju krvave poreze i da za nju žrtvuju ponaj bolju svoju mladež.

Sranina i Jurina

Fr. Roški krnjet se j' posmradil va trščan skem abrejiće.
Jur. Ma je moral i polizat.
Fr. Onda je šal smradit va poreško korito.
Jur. Oni tamo podnesu sve, zač imaju dobar štumik.

•

Fr. Jurino moj i va Kopre da imaju Talijani dvojelić.
Jur. Kakove su pak raci?
Fr. Jenemu je otac Felice a mati Ka mora a drugi da j' bil nahodić.
Jur. Te pak slagat?
Fr. Bravo da te, kako i pas i mačka.
Jur. Pak da ni Felice srećan!

Poziv

na glavnu skupštinu „Roškog društva za štedanju i zajmove" r. z. n. n. j., koja će se obdržavati u nedjelju dne 14. lipnja o. g. na 7½ sati prije podne u kući g. Petra Mikolavčića u Roču sa slijedećim

RASPOREDOM:

1. Izvještaj upravnog i nadzornog odbora.
2. Odobrenje računskog zaključka za godinu 1918.
3. Čitanje zapisnika o izvršenoj reviziji.
4. Izbor društvenog upravitelja.
5. Izbor jednog člana nadzornog odbora.
6. Imenovanje računara.
7. Slučajnosti.

Ne dozove li se na uređen sat dostatan broj članova, obdržavat će se pol sata kasnije druga glavna skupština, koja će valjano zaključivati sa svakim brojem prisutnih članova.

Odbor.

Lepo se čita današnji oglas "Slovenske i Hrvatske narodne Straže", s kojim se naručnicima turskih srećaka obećaju glavni zgoditci po 400.000 i 200.000 zlatnih franaka. Upozorujemo!

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk-Punat-Baška-Rab-Lošinjvell-Lošinjmali (luka sv. Martin) Nerezine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinjvell-Čikat-Lošinjmali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik-Šilo-Cirkvenica svaki dan tamo i natrag, utorak produljenje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristofore Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Eska Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienik se pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

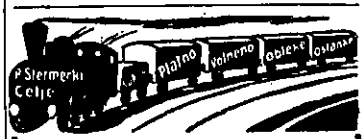

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Turske srećke!!!

6 vučenja svake godine — Glavni zgoditci u zlatnim frankima:

400.000, 400.000, 400.000 200.000, 200.000, 200.000

Svaka srećka mora dobiti!

Pozor!! Buduće vučenje: **1. lipnja.**

Mjesečni obrok 6 Kr.

Ujedno daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu"

Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

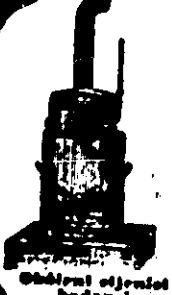

Obširni cijenici badava!

Alfa

ALFA

Brzi stroj za pareuje krme za blago jest najbolji parionik cieloga svieta

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za leparivanje posuda od vina i piva. — OSOBITO ZA MUKANJE BOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR
BEČ, XIII/6.

Narode!

Ima na Kastavščini nekakva stranka, koja se nazivlje socijalističkom strankom. Nije to nikakva stranka, već su to sami odpadci nekadašnje Krstićeve stranke.

Mi smo to znali i otprije — a najnoviji proglas nekakvog tobožnjeg socijalističkog odbora to nam još i potvrdjuje. Taj proglas nije drugo, nego prepis nekadašnjih Krstićevih proglasa, što ih je famozni Slocarić našao negdje na „šofitu".

Najprije govori taj proglas o nekakvom klerikalnom zarobljenju, dok i djeca znadu, da naša narodna stranka u Istri odsudjuje jednako pretjeranosti pojedinaca, dolazile one sa strane svećenstva ili iz usijanih mozgova takozvanih ultra-slobodoumnika.

Nego tu je na mjestu ona: reci mi, da ti ne rečem! Poznato je, da su klerikalci u bečkom parlamentu najjača i najpouzdanija potpora vlade, one vlade, koju na svojim skupštinama socijalisti odsudjuju najžešće. Pa što se dogadja?

Dostatan je jedan mig i — dakako za kapurione — jedan dobar bakšiš, pa da se ti isti socijalisti slože s tobože omraženim klerikalcima, i da priteku u pomoć tobože omraženoj vladi. Ova je činjenica već stotine i stotine puta bjelodano dokazana. Ne vjerovati u nju mogu još samo oni, koje su socijalisti do skrajnosti zaglupili i zarobili.

U proglasu ima i ova čisto Krstićeva rečenica: Politici raspirivanja mržnje protiv naroda talijanskoga jezika, treba da suprotstavimo politiku bratstva i sporazuma . . .

Tako je pisao i Krstić, dok su ga plaćali Talijani.

A mi odgovaramo: Politiku bratstva i sporazuma možeš voditi s onim, tko tebe priznaje, tko tebe štuje i tko je voljan, da te učini sebi ravnim.

A što čine Talijani? Pitajte uboge naše seljake, koji su odsudjeni, da žive u blizini njihovih gnijezda. Pitajte, pa ćete čuti, kako te naše jadne nevoljnike Talijani progone, kako ih mrze, blate i preziru. I s tim narodom, da mi živemo u bratstvu? S talijanskim narodom, koji nam već stotine godina otimlje i gazi sva naša prava, s narodom, koji hoće da nas istrijebi s lica ove istarske zemlje, s narodom, koji pljuje nam na obraz, s narodom, koji blati, psuje, grdi našu rodjenu, milu i slatku materinju riječ? U bratstvu hoćete da živete s narodom, koji svoj jezik nazivlje svim mogućim slatkim nazivima, dok o našemu veli, da je varvarski jezik, jezik za zivotinje, a ne za ljude?

S takovim narodom hoćete vi da živemo u nekom bratstvu? A pitamo vas: može li tu uobće biti kakovog bratstva? Može li biti sporazuma izmedju mrkog i prožderljivog vuka i nevoljnog progonjenog jagnjeta? Ne, čist obraz, zdrav razum i ponosno srce ne može ući u takav sporazum. U nj mogu ući samo oni ljudi našega jezika, koji su već davno svoj stid bacili pod noge, koji će za Judin novac prodati i rodjenu svoju majku. A sada da pitamo tu pokvarenu bandu, da nam odgovori na ovo pitanje:

Ako je doista potrebno, da mi u Istri živemo u bratstvu s našim za nevolju gospodarima Talijanima, pitamo, zašto se protiva tih istih Talijana dižu socijalisti u Trstu, u Milju, u Kopru, u Piranu, u Rovinju, u Puli — i drugud? Ili mislite, da mi ne znamo, kakov se ljuti boj bije u onim stranama? Ali mi znamo i zašto? Mali puk ne može da podnosi talijanski zulum, pak se buni. Socijalistički kolovodje — obećavaju mu kako po navadi zlatna brda — i jadan neupućeni svijet ide s njima. Kaporionima je pak stalo samo do toga, da dodje do užeg izbora, da mogu onda bolje trgovati. Prije užeg izbora su im Talijani lopovi, a onda se na jednom sve okrene: i mali puk mora da glasuje za svoje omražene gospodare jer tako hoće kolovodje, a zna se i zašto.

To je socijalistički moral.

Kolovodje govore, da treba u prvom redu zahtjevati „opće, jednako, tajno i proporcionalno pravo glasa za sabor i općine". To traži naša narodna stranka već punih četrdeset godina. Tko je kriv, da mi u Istri nemamo još toga prava? Talijani, koji imaju u svojim rukama škare i sukno. Evo lijepe prilike socijalističkim kolovodjama, da nam to pravo dobiju. Oni žive s Talijanima u bratstvu — jedna njihova riječ i Istra će imati ono željeno pravo.. Hoće, dà! Ne daju Talijani toga prava, jer znadu, da bi to bio kraj njihove grdne tiranije! . . . Proglas nazivlje naše ljude — hrvatska smjesa! Tako nazivlju naš narod čeljad, koja se je sama iskorjenila, odbila od rodjenog tla, koja je prekinula svoje krvne sveze, pogazila najmilije ljudske osjećaje, i sada stoje negdje sama, bez domovine, bez imena, bez ponosa, dok se radničtvo cijeloga prosvjetljenoga svijeta, njemačko, talijansko, češko, od dana u dan sve jače okuplja pod narodni barjak i u narodnim demokratskim redovima traži poboljšicu svoga stanja.

Da svršimo: Proglas pozivlje naše radnike iz Kastavšćine, da u nedjelju 7. ov mj glasuju za nekoga zidara Varljena U Lovrani i u Mošćenicama preporučuju ti isti ljudi nekoga Sandrića. Mi pak pozivljemo sve, kojima je do svog obraza, časti i poštenja, sve, kojima je do narodne sreće i dobrobiti, sve, kojima je do oslobodjenja ove nesretne istarske zemlje ispod talijanskoga jarma, da u nedjelju, dne 7. ov mj. dadu svoj pošteni glas poštenjaku, domaćemu sinu, staromu borcu za naša potlačena prava, velezaslužnom

prof. Vjekoslavu Spinčiću,

zastupniku na carevinskom vijeću

Živio Spinčić! Živili naši!

konobarski obrt i jednoga za trgovinu mješovite robe. Obavijesti daje Kancelarija Narodne Zajednice za Istru — Opatija (Villa Dalibor).

Kandidati kamore u hrvatskim kotarima. Talijanska kamora u Istri ne može da izadje na dan sa svojim kandidatima u izborništvu seoskih občina, gradova, veleposjeda i trgovačke komore jer se boji, da bi mogla lošo proći u sveobćoj kuriji i jer nezna, komu da povjeri čast i teret u rečenim kurijama, pošto se njoj sa svih strana narivava nezrela i nezadovoljna radikalna mladež.

Da bar iole umiri svoje nezadovoljne kandidate, proglasila je nekoje od tih u hrvatskim izbornim kotarima da ih tako utuka i zaslijepi. Nu za taj ćoravi posao nebijaše lahko izabrati medju tolikim kandidatima, muževe ozbiljne, zriele i čvrste, muževe narodnog osjećaja, osobe značajne kojim teče talijanski rod od davne davnine. A jok, takovi se nedadoše na lijepak. Za taj posao valjalo je posegnuti medju hrvatske odpadnike, medju osobe, koji se rodiše sami ili njihovi otci i djedovi u hrvatskim seoskim kućaricama, medju one dakle, koji su iznevjerišе svojoj krvi, svojem jeziku i materinom mljeku.

I takove nadjoše i te postaviše kao kandidate, da se bore poput nekadanjih janjičara proti svomu rodu i proti vlastitoj braći.

Osim već glasovitog učitelja Korenića, koji nemože zatajiti svog hrvatskog korjena, pa pisao se on sto puta Corenich, proglasiše svojim kandidatom u našim kotarima vriedne mu drugove, sve same florentine nekog Krivičića, pak nekog Jug-a i konačno nekog Fakina, koji je odkad je postao gospodin promjenio svoje ime u Fachini.

Mi njega doduše ne poznamo osobno ali mu poznamo vriednog brata R. Fakina, koji se nije nikad sramio svog hrvatskog roda ni koljena.

Odpadnici dakle ili poturice dadoše se pod kiriju našem i svojem krvnom dušmaninu i to valjda glavno za to, da ne bi pala na njih sumnja, da nisu dosta čvrsti i pouzdani talijanski rodoljubi. Zalostna im majka.

Nu nadamo se, da će ti narodni odpadnici na dan izbora ćutiti najbolje, kako ih naš narod duboko prezire i u dnu mrzi. Tim i takovim valja zavapiti na sav glas: nosite se odpadnici, bježite od nas janjičeri!

Kamera se svija i uvija. Tko je pročitao zadnje brojeve porečkog jastara, morao je opaziti, da se piskari onoga lista nalaze u strajnjoj uzbudjenosti a da ne kažemo u stanju ludila.

Poput ranjene zmije sikće porečki listić svoj otrov ne samo proti nama i našoj stranci (To i moraju, tim služe koritari svoj kruh. Op. slag.), nego osobito proti dviem talijanskim protivnim mu strankama t. j. proti talijanskoj pučkoj (klerikalnoj) i talijanskoj socijalno-demokratskoj stranci.

Ove dvie stranke navaljuju na staru kamorističku matronu kao maleni zagrižljivi psi, te ju tresu i drmaju i grizu se svih strana tako, da se sirota tih mališa nikako ne more osloboditi. Maše rukama, baca nogama, viče i urliče kano da je izvan sebe, pozivljuć na pomoć i nebo i pakao, proti nezahvalnoj strančarskoj braći. Nevidite li — jadnici — da mi sjedi ljuti slavenski dušman za vratom, a ti rodjena braćo, krv moje krvi, radite mi u tom groznom trenutku o glavi.

U ostalom na umirenje slavne kamore, možemo njoj kao stalno pristupnuti, da će se naći stalno u zagrljaju sva trojica — bude li trebalo proti nama — sicut erat . . . !

Nemare za nas ni u Poreču ni u Trstu, ni u Beču. Iz novina doznali smo tečajem ovog mjeseca, kako bi jahu nekoji talijanski politički prvaci imenovani od vlade, valjda od ministarstva željeznica u državno željezničko vieće. U to vieće imenovani su sami Talijani, i to sve odlučni i zagriženi Talijani, koji nas mrze i preziru iz dna duše.

Mi ne znamo stalno, koji predlaže osobe u to vieće, niti koji ih imenuje, ali skandal je upravo austrijski, da se u jednoj pokrajini prave mimoilazi ogromnu većinu stanovničtva i u takovom ekonomsko-gospodarskom prometnom pitanju.

Jedva bijahu dakle imenovani talijanski članovi u to vieće, čitamo u novinama, da je vlada — valjda ministarstvo poljodjelstva — imenovale u državno gospodarsko vieće u Beču i članove iz Istre — i to opet sve same Talijane. Kad čovjek

čita oval
glava sm
većinom
većina s
aki poljo
se u dr
Talijani,
ni za na
ni srca.
jednom
državnos
doviknut
su istars
ovoj ne
krvave
bolju sv

Fra

Fr. Ro
ske
Jur. Ma
Fr. On
rit
Jur. On
dol

Fr. Ju
lij
Jur. Ka
Fr. Je
mo
Jur. Te
Fr. Be
Jur. Pa

na gla
za ki
koja će
lipnja
kući
slijedeć

1. It
2. O
3. C
4. Iz
5. Iz
6. It
7. S

Ne
broj
kasnije
valjani
prisuta

6 para. **Izvanredno izdanje.** 6 para.

Broj 17. Pula, u ponedjeljak dne 8. junija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šaljе se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine, ili K 5·—, odnosno K 2·50 n. pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagnja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Lagnja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Saborski izbori 7. junija 1914.

Obća kurija.

I. izb. kotar: Kopar, Buje, Piran i okolica.

Biralište:	Talij. Dr. Benatti.	Socij. Nobile	Hrv.-Slov. Medoš.	Talij.-kler. Spadaro
Petrovija	209	26	178	86
Umag	243	91	15	283
Ostale sekcije	1922	1810	311	2240
Ukupno	2374	1927	504	2609

II. izb. kotar: Obala od Poreča do Velog Lošinja i talijanske krpice u kopnu.

Biralište: Rovinj	Talij. Davanzo. Pesante.	Socij. Lirussi. Zaccali.	Hrv.-Slov. Gerolami. A. Mandić.	Tal. klerik. Signori
Ukupno	8349	1351	819	1829

III. izbor. kotar: Pula.

Biralište:	Talij. Corenich.	Socij. Lirussi.	Njem. Riaviz.	Hrv.-Slov. Dr. Pedeun
San Martino A—C	245	133	41	62
San Martino D—H	286	176	22	66
Arco Romano I—O	191	177	39	122
Alighieri P—S	324	183	67	98
Alighieri T—Z	156	103	31	62
Ukupno	1202	772	200	410

IV. izb. kotar: Kopar-Podgrad.

Biralište:	Talij.	Socij.	Hrv.-Slov. Prf. Mandić	Razni.
Podgrad	—	—	309	18
Dekani	—	—	806	—
Mune	—	—	103	—
Pregarje	—	—	135	—
Ostale sekcije	1013	365	6677	—
Ukupno	1013	365	8030	18

V. izb. kotar: Poreč, Motovun i Buzet.

Biralište:	Talij. Dr. Pesante	Socij. Brečević.	Hrv.-Slov. Dr. Mišić.	Razni
Puškulin	4	—	159	—
Žbandaj	63	—	475	L 1 D 3
Buzet	94	—	780	—
Černica	61	—	146	—
Ždrenj	218	—	213	—
Laniše	2	—	527	—
Klenovšćak	—	—	370	—
Lupoglava	2	—	215	—
Oprtalj	342	—	299	—
Karojba	125	—	809	—
Sočerga	14	—	317	—
Sv. Ivan od Sterne	76	—	453	—
Kaštelir	55	—	234	—
Ostale sekcije	835	—	523	—
Ukupno	1891	—	5520	4

VI. izb. kotar: P[illegible]n, Labin, Pula v. kot.

Biralište:	Talij. Dr. Jug.	Socij. Jakovac.	Hrv. Slov. Dr. Laginja	Razni.
Sv. Nedjelja	47	18	258	—
Plćan	34	—	321	—
Šijana	380	232	932	—
Zarečje	30	—	339	—
Keršan	23	—	260	—
Pazin	31	—	461	—
Divšići	2	—	343	—
Plomin	58	—	19	—
Kanfanar	120	—	74	—
Lindar	—	—	636	—
Altura	1	—	214	—
Sv. Vinčenat	89	—	240	—
Barat	—	—	98	—
Rovinjsko Selo	68	—	136	—
Mali Vareški	1	—	371	—
Barban	11	—	497	—
Medulin	57	—	593	—
Štinjan	1	—	130	—
Žminj	105	—	663	—
Boljun	41	—	305	—
Tinjan	1	—	333	—
Gologorica	27	—	191	—
Cere-Vineš	—	116	252	—
Trviž	2	—	586	—
Brgod	—	17	355	—
Čepić	10	—	273	—
Ostale sekcije	290	8	217	—
Ukupno	1149	391	8880	—

VII. izb. kotar: Volosko, Cres, Krk.

Biralište:	Talij. Dr. Sandri.	Socij. Vrjan.	Hrv. Slov. Prf. Spinčić	Razni:
Volosko	135	13	484	—
Cres	—	—	416	—
Punat	—	—	266	—
Kornić	—	—	97	—
Omišalj	—	—	293	—
Sv. Vid	—	—	60	—
Dubašnica	—	—	208	—
Vrbnik	—	—	390	—
Risika	—	—	94	
Medveja (Lovran)	78	—	55	—
Mošćenice	154	—	263	—
Kastav	—	76	1666	—
Nerezine	245	—	57	
Baška Nova	—	—	413	
„ Draga	—	—	130	—
„ Stara	—	—	93	—
Ostale sekcije	—	276	426	—
Ukupno	612	365	5411	—

Sjajni ispadak jučerašnjih izbora.

Jučer su bili izbori za sabor Istre, a birala je zastupnike opća kurija, to jest punoljetni državljani.

Opća kurija pokazuje ponajvjernije narod i njegovu misao i vjeru.

Ako je tako, a tako jest, onda mi Hrvati i Slovenci Istre imamo razloga, da sa jučerašnjimi izbori budemo posve zadovoljni.

Talijanska liberalna stranka doživila je podpuni poraz. Neznamo još doduše ispadka pojedinih talijanskih sekcija, ali ide glas, da nijedan od njihova četiri predloženika nije izabran na jučerašnjem prvom glasovanju. (Medjutim iz kasnijih podataka proizlazi, da su neznatnom većinom izabrana 2 talijanska kandidta od kamore u II. kotaru. — Op. ured.) **Dr. Bennatt** glava gospodujuće stranke i predsjednik talijanskoga političkog društva za Istru, pao je proti glasovima što su jih izbornici prvog kotara (Kopar, Piran, Buje — gradovi) dali protivnicima Bennatove kandidature.

Corenich u Puli dobio je samo relativnu većinu, te dolazi u uži izbor sa socijalistom Lirussi-jem.

Dr. Pesante i Andrija Davanzo kandidati gospodujućih Talijana u drugom kotaru opće kurije, u koju spada zapadna obala od Poreča do Velikog Lošinja i talijanske krpice u kopnu Istre, teški udarac pretrpiše od glasova talijanske kršćansko-socijalne stranke i od naše hrvatske afirmacije.

Dok je tako slabo išlo jučer kamoraškoj stranki, dotle su se u druga četiri izborna kotara opće kurije, gdje velikom većinom žive naš narod, naši izbornici ponesli, kako se bolje nije moglo očekivati.

Predloženik političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri **prof. Matko Mandić** izabran je već pri prvom glasovanju u četvrtom srezu (sela koparskoga i podgradskoga kotara) skoro bez protukandita sa 8030 glasa.

Predloženik petog sreza (sela Porečkoga, Motovunskoga i Buzetskoga kotara), **dr. Ivo Milić**, izabran je odmah pri prvom glasovanju sa 5520 glasova.

Predloženik **prof. Vjekoslav Spinčić** izabran je takodjer pri prvom glasovanju u sedmom srezu obće kurije (kotari Volosko-Opatija, Cres i Krk) opće kurije sa 5411 glasa.

Dr. Matko Laginja u šestom srezu obće kurije dobio je upravo plebiscit 8880 glas, a od

tih iz same **porezne općine grada Pula** (biralište Šijana) skoro punu tisuću!

Čestitamo izabranim, a zahvaljujemo narodu na tom divnom iskazu svoje sloge i svoje moći!

*

Naša afirmacija u starijem dielu grada Pule bila je jučer također vrlo utješljiva, mnogo jača, nego li posljednjih saborskih izbora.

Naše u „Narodnoj organizuciji" udruženo radničtvo odlučilo je nositi kao svog podloženika odvjetničkog kandidata gosp. Dra. Rudolfa Pederina, naše gore list iz dubrovačke okolice, u Puli nastanjenog.

Naši birači — neradnici prihvatili su tu kandidaturu, te je tako jučer Dr. Pederin dobio u samom gradu Puli 410 glasova!

*

Slavenstvo Pule pokazalo se jučer u svojem sjaju. Porezna općina grada Pule podieljena je u općoj kuriji u dva izborna sreza, naime u **treći** i u **šesti. Narodnih** birača od općine **grada Pule** bilo je jučer: za Talijana Corenich-a 1202, za Talijana Juga 380 skupa **1582.** Za Hrvata Pederina 410, za Hrvata Laginju 932, skupa **1342.**

Ovih 240 što fali do Talijana su još neosviešteni naši ljudi u Puli, kojih ima i mnogo više.

Ali i po mrtvom računu morati će priznati, da smo barem nekako pola i pola! Drugi put još bolje i sve „ljepo po našu"!

*

Po ispadu jučerašnjeg glasovanja proizlazi, da su ogromnom većinom izabrana sva četiri naša predloženika, dok su od Talijana izabrana samo dva (Davanzo i dr. Pesante) u II. kotaru obće kurije, a u I. kotaru (Kopar-Piran-Izula) dolazi Talijan Bennati u uži izbor sa tal. klerikalcem Spadoro, i u III. kotaru (Pula) Talijan kamorre Corenich dolazi u uži izbor sa talijanskim socijalistom Lirussi.

Jučerašnji izbori u našim kotarima pokazuju jednu vrlo utješljivu činjenicu za nas, kako naš narod nije zaspao, nego kako se u njem visoko podigla narodna sviest; brojke u pojedinim sekcijama jasno govore, one nas zadivljuju. Evala takvom narodu; njemu se približava budućnost boljih dana, slobode i narodnog blagostanja.

Sa uspjehom izbora u Puli osobito smo zadovoljni; od lanjske godine u III. kotaru grada Pule poskočili smo za 80 glasova, lani 330 ove godine 410. A što da rečemo o glasovanju u Šijani (t. zv. gradski kotar Pule a i to ne sav) sa borgo Arena, vrlo napučeni dio grada Pule, dobio je dr. Laginja 932 glasa a Talijan 380; ako pridodamo ovim narodnim glasovima još 232 glasa što ih je dobio jugoslavenski socijalist onda proizlazi da je u Šijani palo 1164 slavenskih glasova prema 380 talijanskih. Ode dakle rimski spomenik Arena kojim se Talijani toliko hvale i ističu talijanstvo Pule. Arena stoji eto na hrvatskom tlu i rimski spomenik obkoljen je slavenskim dušama.

Živio naš dični narod u Puli i po svoj Istri!

Brzojavljaju iz Rakitovca:

U izbornoj sekciji Černica glasovalo je dne 7. t. mj. u svemu 207 izbornika. Za Dr. Milića, predstojnika suda u Buzetu palo je 146 glasova a za Dr. Pesante 61 glas. Posljednji imao je samo tiskane glasovnice izuzamši jedne, dočim je Dr. Milić imao samo seljačkim pismom ispisane glasovnice! Iz Rakitovca glasovalo je 78 izbornika. Poslije izbora klicali su oduševljeni Rakitovčani „Živio naš narodni zastupnik Dr. Ivo Milić, Živili Slovenci i Hrvati Istre!" te zapjevali „Hej Slovenci naša reč slovenska krije", dočim se manjina pokunjeno odstranila.

Izborni sastanci u Pazinštini.

Na Tijelovo držati će se sastanak naših izbornika iz obiju gradskih kurija Pazina, na temelju § 2. sa pozivima, u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Pazinu.

Dne 21. o. mj., iza sv. Mise držati će se javni sastanak pred crkvom u Sv. Ivanu i Pavlu a popodne na 4 i pol u Zberlinima.

Preporučamo našim ljudima, da upozore sve naše izbornike na ova dva posljednja sastanka.

ULICA GIULIA Br. 1. — SVOJ K SVOMU! — ULICA GIULIA Br. 1.

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA I DR.,
Ulica Giulia I. - PULA - Ulica Giulia I.

Preporuča se za:
TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE I GALANTERIJSKE RADNJE.
SOLIDNA IZRADBA PEČATA iz GUME.
Imade u zalihi
TISKANICE I KNJIGE za P. N. OBĆINE CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŽTVA, TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE za ŠKOLE kao i sve PISARSKE I RISARSKE POTREBŠTINE

Brza podvorba. — Cijene umjerene.

Prodaja papira na malo i veliko.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.

„Hrvatskoj i Slovenskoj Narodnoj Straži" donese pomoć, Vama morda bogatstvo. Čitajte!

475.000
kruna, odnosno franaka ili lira iznosi svakogodišnji glavni zgoditci velike skupine
5 originalnih vriednostnih srećaka 5
kojih se 13 svakogodišnjih vučenja vrši dne
2. i 15. siečnja, 1. ožujka (dva), 1. srpnja, 1. rujna (dva), 1. veljače, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, 14. rujna i 2. studenog.

375.000
kruna odnosno franaka ili lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci manje skupine
3 originalne vriednostne srećke 3
kojih se 9 svakogodišnjih vučenja vrši dne
2. i 15. siečnja, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, i 1. studenoga. 1. veljače, 1. srpnja, 14. rujna

Kupovina za veliku skupinu svih 5 srećaka platit se može u 60 mjeseci po K 6, za manju skupinu svih 3 srećaka pako u 60 mjeseci po K 4.
Svaka srećka mora da barem jedanput pogodi! Svi zgoditci isplaćuju se u gotovom novcu!
Sve srećke imaju trajnu novčanu vriednost te nakon izplaćene kupovnine igraju još dugu vrstu godina bez ikakvog nadaljnjeg uplaćivanja, dakle badava!
Svak poštovani naručnik može da primi nagrade i premije, te na taj način kupovinu za sebe naručenih srećaka povoljno sniži ili ih uopće dobije za badava.
Izjašnjenja daje i naručbe prima: g. Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajerska)
br. 814.
Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Pozor! Pozor!
Veliko skladište i zaliha
šivaćih strojeva
za krojače, postolare

Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!
Dvokolice

Premier Extra Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienike pošilja franko.
Preporuča se: Svoji k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Municipio 1.

Širite „Našu Slogu".

Broj 18. Pula, u sriedu dne 10. junija 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju se računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u preporučenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izrazom napiše »Reklamacija«.

Brzovozni računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Neotiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 3·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Makulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Radi sutrašnjeg blagdana izdali smo naš list danas poslie podne.

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. prošloga mjeseca pozvani ste da glasujete:

II. Dne 19. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu seoskih občina ili u četvrtoj kuriji (u kojoj biraju oni, koji spadaju u prva dva občinska izborna tiela ili plaćaju najmanje 8 K čistog poreza) pozvani ste da glasujete za ove kandidate:

1. U drugom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Kopar:

Škerbec Matej,
župnik-dekan, Krkavce.

Valentič Josip,
nadučitelj, Sv. Anton kod Kopra.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine suda Koparskoga, osim Oltre i Lazareta bez Pobegi i bez Cezari i njihovih sela; od suda Piranskoga občine Sv. Petar Amata i Korte; od suda bujskoga občina Krasica.

2. u trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Ivan Pošćić,
odvjetnik, Volosko.

Ribarić Josip,
profesor učiteljišta, Kastav.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Voloskim i Podgradskim.

3. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Grašić Josip,
župnik, Beram.

Dr. Dinko Trinajstić,
odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Pazinskim i Labinskim.

4. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Buzet:

Červar Šime,
župnik, Zrenj.

Sancin Ivan,
učitelj poljodjelstva, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Buzetskim, Motovunskim osim Višnjana, Labinci i Višnade, izuzamši od nje Ferenci; pod sudom Porečkim, osim Tara, Vabrige, Frata i Funtane.

5. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Kirac Luka,
župnik, Medulin.

Dr. Ivan Zuccon,
odvjetnik, Pula, sada zem. prisjednik.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Puljskim osim Fažane, Galežana i Šišan; pod sudom Vodnjanskim osim porezne občine Svet Vinčenat i pod sudom Rovinjskim, osim občine Vale.

6. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Krk:

Andrijčić Anton,
župnik u m., sada zem. prisjed., Poreč.

Ambroz vit. Haračić,
profesor u miru, Mali Lošinj.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Krčkim, Creskim i Lošinjskim, osim Cunski, Nerezine, Osor i Sveti Jakov.

Izmedju navedenih imade osam imena poznatih vam narodnih zastupnika u pred nedavno raspuštenom saboru, a dvojica se nalaze u svojstvu prisjednika u zem. odboru. Njihovo djelovanje u prošlom saboru otvorena je knjiga iz koje svatko može čitati.

Slijede zatim imena četirih novih sila: župnika Škerbec, kojega je narod želio viditi u saboru još godine 1908., nego tudja viša sila nije mu to onda dosvolila; mladog profesora Ribarića, izvrsnu novu silu, koja potanko pozna našu Istru, te od kojega očekujemo plodonosan rad; dobropoznatog kao uzor svećenika i rodoljuba Josipa Grašića, strukovnjaka u gospodarskim pitanjima, člana Zemaljskog Kulturnog Vijeća i već 25 godina općinskog zastupnika u Pazinu, te odličnog rodoljuba prof. A. viteza Haračića, kojega je narod već bio izabrao godine 1913. po smrti zastupnika Kozulića, nego radi nemogućnosti rada sabora, nije mogao razviti u saboru onu djelatnost koju od njega očekuje Istra.

Predlažemo zatim našim izbornicima u takozvanom talijanskom prvom kotaru seoske kurije, da dadu svi složno svoj glas za što brojniju našu afirmaciju muževima, koje nam predlaže odnosni kotarski izborni odbor, a ti kandidati jesu iskušani rodoljubi, dobro poznati u dotičnim stranama Istre, za koje se punim pravom nadamo, da će sakupiti oko svojih časnih imena veliki broj naših slavenskih izbornika. Ovi kandidati jesu:

Ivan Mandić,
župnik Kaštel (Buje).

Rudolf Pečarić,
posjednik Pobegi kod Kopra.

Gavde Sokolić,
posjednik Nerezine.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što je pod sudom Bujskim, osim općine Krasica. Sve što je pod sudom piranskim, osim Sv. Petra — Amata (Padena) i Korte. Od suda koparskoga samo izbornici od Oltre i od Lazareta bez Pobegi i bez Cezari i njihovih sela. Od suda motovunskoga: Višnjan, Labinci i Višinada, osim Ferenca. Od suda porečkoga: Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane. Od suda rovinjskoga općina Vale. Od suda vodnjanskoga Svet Vinčenat. Od suda puljskoga Fažana, Galežan i Šišan. Od suda lošinjskoga Cunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov.

Svi složno ramo uz ramo za predložene kandidate u sjegurnijim kotarima da pobjeda naša bude čim sjajnija, a u prvom kotaru da bude čim sjajnija naša narodna afirmacija, te time da bude olakšoćen rad našim zastupnicima oko što skorijeg rješenja naših izbornika u tom kotaru iz talijanskoga jarma.

Preporučamo svima: točno pišite imena kandidata, sa punim imenom, prezimenom, zanimanjem i biralištem. Po izboru čuvajte izkaznice za svaki slučaj uže izbora.

Političke društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 9. junija 1908.

Predsjednik: Dr. D. Trinajstić. Tajnik: Dr. Iv. Prudan.

U izbornom kreševu.

Nalazimo se u znamenitim danima izbora za zem. sabor. Još nikad se nije opazilo ovolikog zanimanja za ove izbore, kao ove godine, kad se eto ob ovim izborima bavi gotovo ciela Italija a piše o nama i u Francuskoj — u ovoj nama Slavenima prijateljskoj zemlji, piše se naravski u povoljnom tonu, dočim u Italiji da nas mogu utopili bi nas sve do jednoga!

Red je dakle i naša sveta dužnost, da i mi pokažemo kako shvaćamo velevažnost ovih izbora i da svi kao jedan čovjek idemo na izbore te dademo svoj glas predloženicima našega polit. društva.

Proti složnim našim narodnim protivnicima, obekrbljenim novčanim sredstvima i protekcijom sa raznih visokih strana, stojimo mi, a moramo stati složni, čvrsti, nepredobivi.

Bijes naših narodnih protivnika dostigao je svoj vrhunac ne samo u Istri nego pred nedavno i u susjednom Trstu, u Gorici i drugdje. Narodno pitanje Trsta, Gorice, jedno je narodno pitanje svih nas Hrvata i Slovenaca, i sve boli i sve radosti, sve pobjede i svi porazi naše braće u Trstu, Goričkoj, kao uobće u cielom jugoslavenskom našem svietu, naše su boli, naše radosti; naša borba ovdje na istarskom poluotoku nije nego nastavak one velike borbe, koju vodi svjesno jugoslavenstvo u ovoj monarhiji za svoju narodnu emancipaciju, za svoje sjedinjenje, za svoju slobodu.

I zato ovogodišnji izbori u Istri imadu neko posebno veliko znamenovanje, te je treba da se svi naši izbornici uvjere o važnosti ovih izbora. Ne glasuje se prigodom ovih izbora ni za Petra ni za Pavla, već za stvar, za načelo narodnog obstanka i budućnosti.

Tko ne glasuje za naše kandidate, već se uzteže od glasovanja taj indirektno pomaže naše protivnike, taj za njih glasuje. Takvih pomagača protivnici ne smiju imati medju našim svjestnim ljudima.

Osobita će se ljuta borba voditi u trećem gradskom kotaru grada Pule, gdje nitko od naših ne smije uzmanjkati svojoj narodnoj dužnosti te svi moraju stati na svojem mjestu. Nema isprike, koja može bilo koga izbornika zadržati onaj dan kod kuće, te nijedna žrtva u naše strane ne smije biti prevelika. Kotar, na nepošten način prvi put nam otet a opeta od nas dobijen, ne smije više pasti plienom protivnika — po sriedi je naš obraz, naša narodna čast, nedajmo ju okaljati!

Kao što smo svi jednaki pred zakonom, budimo svi jednaki pred slavenskim značajem Istre — pred ovim se naravnim zakonom moramo svi pokoravati.

Pred ovim naravnim zakonom, pred slavenskim značajem Istre ne smije biti osobnih razmirica, strančarskih zadjevica, već se svi moramo držati jednog štapa — čvrstog štapa narodne sloge i s njim muški udarati po tvrdim protivničkim glavama, da ih prodje volja pačati se u ono što je naše.

Kao što pred zakonom stoje samo dvie vrsti ljudi: krivi i nedužni, tako i pred ovim izbornom borbom u Istri, a u prvom redu u Puli, neka s jedne strane stoji naš hrvatsko-slovenski narod a s druge njegovi narodni protivnici.

Radeći tako, uskoriti ćemo dan narodne ravnopravnosti, te započeti novim životom, odgovarajućim novim današnjim vremenima.

Velika izborna skupština

Večeras u 8 sati obdržavat će se u velikoj dvorani Narodnog Doma u Puli

velika izborna skupština

Na toj skupštini govorit će se i odlučit će se o stanovištu naše stranke za dan užeg izbora, koji će biti u nedjelju dne 14. t. mj. izmedju kandidata kamorre i kandidata socijalista.

Radi toga pozivljemo sve naše, da dodju svi na tu skupštinu, da odluka o držanju naše stranke na dan užih izbora bude što jednodušnija.

Večernšnju odluku o tome objavit ćemo u posebnom izdanju našega lista u subotu 13. t. mj.

Iz izvanrednog izdanja „Naše Sloge" br. 17. od 8. junija t. g.

Saborski izbori 7. junija 1914. (Obća kurija).

I. izb. kotar: Kopar, Buje, Piran i okolica.

Biralište:	Talij. Dr. Benatti.	Socij. Nobile	Hrv.-Slov. Medos.	Talij.-kler. Spadoro
Petrovija	209	26	178	86
Umag	243	91	15	283
Ostale sekcije	1922	1810	311	2240
Ukupno	2374	1927	504	2609

II. izb. kotar: Obala od Poreča do Velog Lošinja i talijanske krpice u kopnu.

Biralište: Rovinj	Talij. Davanzo. Pesante.	Socij. Lirussi. Zuccali.	Hrv.-Slov. Gerolami. A. Mandić.	Tal. klerik. Signori
Ukupno	8349	1351	819	1829

III. izbor. kotar: Pula.

Biralište:	Talij. Corenich.	Socij. Lirussi.	Njem. Riavis.	Hrv.-Slov. Dr. Pederin
San Martino A—C	245	133	41	62
San Martino D—H	286	176	22	66
Arco Romano I—O	191	177	39	122
Alighieri P—S	824	183	67	98
Alighieri T—Z	156	103	31	62
Ukupno	1202	772	200	410

IV. izb. kotar: Kopar-Podgrad.

Biralište:	Talij.	Socij.	Hrv.-Slov. Prf. Mandić	Razni.
Podgrad	—	—	309	18
Dekani	—	—	806	—
Mune	—	—	103	—
Pregarje	—	—	135	—
Ostale sekcije	1013	365	6677	—
Ukupno	1013	365	8030	18

V. izb. kotar: Poreč, Motovun i Buzet.

Biralište:	Talij. Dr. Pesante	Socij. Brečević	Hrv.-Slov. Dr. Milić	Razni.
Fuškulin	4	—	159	—
Žbandaj	63	—	475	L 1 D 3
Buzet	94	—	780	—
Černica	61	—	146	—
Ždrenj	218	—	213	—
Lanišće	2	—	527	—
Klenovščak	—	—	370	—
Lupoglava	2	—	215	—
Oprtalj	342	—	299	—
Karojba	125	—	809	—
Sočerga	14	—	317	—
Sv. Ivan od Storne	76	—	453	—
Kašteliir	55	—	234	—
Ostale sekcije	835	—	523	—
Ukupno	1891	—	5520	4

VI. izb. kotar: Pazin, Labin, Pula v. kot.

Biralište:	Talij. Dr. Jug.	Socij. Jakovac.	Hrv. Slov. Dr. Laginja	Razni.
Sv. Nedjelja	47	18	258	—
Pićan	34	—	321	—
Šijana	380	232	932	—
Zaretje	30	—	339	—
Kerbav	23	—	260	—
Pazin	31	—	461	—
Divšići	2	—	343	—
Piomin	58	—	19	—
Kanfanar	120	—	74	—
Lindar	—	—	636	—
Altura	1	—	214	—
Sv. Vinčenat	89	—	240	—
Barat	—	—	98	—
Rovinjsko Selo	68	—	136	—
Mali Vareški	1	—	371	—
Barban	11	—	497	—
Medulin	57	—	593	—
Štinjan	1	—	130	—
Žminj	105	—	663	—
Boljun	41	—	305	—
Tinjan	11	—	333	—
Gologorica	27	—	191	—
Cere-Vineš	—	124	252	—
Trviž	2	—	586	—
Brgod	—	17	355	—
Čepić	10	—	273	—
Ukupno	1149	391	8880	—

VII. izb. kotar: Volosko, Cres, Krk.

Biralište:	Talij. Dr. Sandri.	Socij. Varljen.	Hrv. Slov. Prf. Spinčić	Razni:
Volosko	135	13	484	—
Cres	—	—	416	—
Punat	—	—	266	—
Kornić	—	—	97	—
Omišalj	—	—	293	—
Sv. Vid	—	—	60	—
Dubašnica	—	—	208	—
Vrbnik	—	—	390	—
Risika	—	—	94	—
Medveja (Lovran)	78	—	55	—
Mošćenice	154	—	263	—
Kastav	—	76	1666	—
Baška Nova	—	—	413	—
„ Draga	—	—	130	—
„ Stara	—	—	93	—
Ostale sekcije	245	276	1570	—
Ukupno	867	365	6498	—

Sjajni ispadak jučerašnjih izbora.

Jučer su bili izbori za sabor Istre, a birala je zastupnike obća kurija, to jest punoljetni državljani.

Obća kurija pokazuje ponajvjernije narod i njegovu misao i vjeru.

Ako je tako, a tako jest, onda mi Hrvati i Slovenci Istre imamo razloga, da sa jučerašnjimi izbori budemo posve zadovoljni.

Talijanska liberalna stranka doživila je podpuni poraz. Neznamo još doduše ispadka pojedinih talijanskih sekcija, ali ide glas, da nijedan od njihova četiri predloženika nije izabran na jučerašnjem prvom glasovanju. (Medjutim iz kasnijih podataka proizlazi, da su neznatnom većinom izabrana 2 talijanska kandidta od kamore u II. kotaru. — Op. ured.) **Dr. Bennati** glava gospodujuće stranke i predsjednik talijanskoga političkog društva za Istru, pao je proti glasovima što su jih izbornici prvog kotara (Kopar, Piran, Buje — gradovi) dali protivnicima Bennatove kandidature.

Corenich u Puli dobio je samo relativnu većinu, te dolazi u uži izbor sa socijalistom Lirussi-jem.

Dr. Pesante i Andrija Davanzo kandidati gospodujućih Talijana u drugom kotaru obće kurije, u koju spada zapadna obala od Poreča do Velikog Lošinja i talijanske krpice u kopnu Istre, teški udarac pretrpiše od glasova talijanske krišćansko-socijalne stranke i od naše hrvatske afirmacije.

Dok je tako slabo išlo jučer Ramoraškoj stranki, dotle su se u druga četiri izborna kotara obće kurije, gdje velikom većinom žive naš narod, naši izbornici ponesli, kako se bolje nije moglo očekivati.

Predloženik političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri **prof. Matko Mandić** izabran je već pri prvom glasovanju u četvrtom srezu (sela koparskoga i podgradskoga kotara) skoro bez protukandita sa 8030 glasa.

Predloženik petog sreza (sela Porečkoga, Motovunskoga i Buzetskoga kotara), **dr. Ivo Milić**, izabran je odmah pri prvom glasovanju sa 5520 glasova.

Predloženik **prof. Vjekoslav Spinčić** izabran je takodjer pri prvom glasovanju u sedmom srezu obće kurije (kotari Volosko-Opatija, Cres i Krk) obće kurije sa 6498 glasa.

Dr. Matko Laginja u šestom srezu obće kurije dobio je upravo plebiscit 8880 glas, a od tih iz samo **porezne obćine grada Pula** (biralište Šijana) skoro punu tisuću!

Čestitamo izabranim, a zahvaljujemo narodu na tom divnom iskazu svoje sloge i svoje moći!

*

Naša afirmacija u starijem dielu grada Pule bila je jučer takodjer vrlo utješljiva, mnogo jača, nego li posljednjih saborskih izbora.

Naše u „Narodnoj organizuciji" udruženo radničtvo odlučilo je nositi kao svog podloženika odvjetničkog kandidata gosp. Dra. Rudolfa Pederina, naše gore list iz dubrovačke okolice, u Puli nastanjenog.

Naši birači — neradnici prihvatili su tu kandidaturu, te je tako jučer Dr. Pederin dobio u samom gradu Puli 410 glasova!

*

Slavenstvo Pule pokazalo se jučer u svojem sjaju. Porezna općina grada Pule podieljena je u općoj kuriji u dva izborna sreza, naime u **trećl** i u **šesti. Narodnih** birača od općine **grada Pule** bilo je jučer: za Talijana Corenich-a 1202, za Talijana Juga 380 skupa 1582. Za Hrvata Pederina 410, za Hrvata Laginju 932, skupa 1342.

Ovih 240 što fali do Talijana su još neosvješteni naši ljudi u Puli, kojih ima i mnogo više.

Ali i po mrtvom računu morati će priznati, da smo barem nekako pola i pola! Drugi put još bolje i sve „lijepo po našu"!

*

Po ispadu jučerašnjeg glasovanja, proizlazi, da su ogromnom većinom izabrana sva četiri naša predloženika, dok su od Talijana izabrana samo dva (Davanzo i dr. Pesante) u II. kotaru obće kurije, a u I. kotaru (Kopar-Piran-Izula) dolazi Talijan Bennati u uži izbor sa tal. klerikalcem Spadoro, i u III. kotaru (Pula) Talijan kamorre Corenich dolazi u uži izbor sa talijanskim socijalistom Lirussi.

Jučerašnji izbori u našim kotarima pokazuju jednu vrlo utješljivu činjenicu za nas, kako naš narod nije zaspao, nego kako se u njem visoko podigla narodna svieat; brojke u pojedinim sekcijama jasno govore, one nas zadivljuju. Evala takvom narodu; njemu se približava budućnost boljih dana, slobode i narodnog blagostanja.

Sa uspjehom izbora u Puli osobito smo zadovoljni; od lanjske godine u III. kotaru grada Pule poskočili smo za 80 glasova, lani 330 ove godine 410. A što da rečemo o glasovanju u Šijani (t. zv. gradski kotar Pule a i to ne sav) sa borgo Arena, vrlo napučeni dio grada Pule, dobio je dr. Laginja 932 glasa a Talijan 380; ako pridodamo ovim narodnim glasovima još 232 glasa što ih je dobio jugoslavenski socijalist onda proizlazi da je u Šijani palo 1164 slavenskih glasova prema 380 talijanskih. Ode dakle rimski spomenik Arena kojim se Talijani toliko hvale i ističu talijanstvo Pule. Arena stoji eto na hrvatskom tlu i rimski spomenik obkoljen je slavenskim dušama.

Živio naš dični narod u Puli i po svoj Istri!

Pozor izbornici! Javljamo svima, ji nisu dobili izborne legitimacije, iste idu podignuti na kapitanat jkasnije u subotu, jer u nedjelju na a užih izbora neće se moći dobiti! kle svi po legitimacije!

Izborni sastanci u puljskom taru: na Tielovo u 4 s. po p. u njanu; u nedjelju 14. t. mj. u po p. u Pomeru; isto u nedjelju 4 s. po p. u Rakiju. Sastanci će biti javni.

Posebno izdanje našega lista. subotu dne 13. t. mj. izaći će ebno izdanje našega lista za Pulu kolicu.

Izbori u seoskim občinama.

U petak dne 19. junija obavit će se ori za zemaljski sabor iz kurije seoskih ina, koje su razdijeljene u 7 izbornih ova i biraju 15 zastupnika. Od tih 15 upnika pripada našoj stranki 12, koji bili zadnji put izabrani a bit će iza ni i dne 19. o. mj. Naše političko tvo preporuča izbornicima iz kurije njskih občina predloženike, kako su na i na prvoj strani ovoga broja, da svi no za te ljude glasuju.

oznajuć svijest našega naroda ne dvo b da neće složno birati predložene ljude, je dobro i pošteno, ali naši izbornici kuriji seoskih občina treba da učine u dužnost podpuno i tako, da dođu vati svi.

reba da se ugledaju u primjer izbora edjelje 7. t. mj., u izboru obće kurije. U nedjelju ustao je naš sav narod u i pokazao je vladi da u ovoj zemlji hrvatski i slovenski narod i taj narod i i zahtjeva i za sebe hljeba, pravde i ode. A to ovakav narod, koji tako tno i cjelovito nastupa za svoja prava, ra poštiti.

U občinitoj kuriji ispunio je naš narod ipunoma svoju dužnost; za naše kan ate predao je naš narod 30.660 sova, broj lijepi, koji služi nama samo čast, čisti glasovi svjestnog i poštenog atskog i slovenskog naroda.

Red je sada, da 19. junija t. g. učine o svoju narodnu dužnost i izbornici u skim občinama. I oni treba da pokažu ju snagu i svijest, da ne zaostanu ni lo u borbi za Talijanima za svete naše vice. Da to postignu, treba da svi po na izbore složno za naše predloženike. kuriji seoskih občina, kako je poznato, uju izbornici, koji plaćaju najmanje trina izravnog poreza, dakle ljudi ućniji, koji po tome znadu uvažiti znanitost izbora, te sva Istra očekuje od a, da će častno i dostojno izvršiti svoju nost. A još tim više treba da to učine, i s te strane izbijemo Talijanima jedno no njihovo oružje, kojim pred vlastima anjskim svietom opravdavaju svoje podstvo u Istri, naime svoju poreznu gu. Mi svi dobro znamo, kako je lažna aduvena ta talijanska tvrdnja, nato ba da to dokažemo činjenicom, broj na, koje jasno govore i ne griješe ni la a pred kojima se moraju i vlasti kloniti. Čim više naših glasova bude dano 19. tek. mj. za naše kandidate, prije biti će u prah oborena lažna dnja Talijana o njihovoj poreznoj gi.

Naši izbornici imadu na prvoj strani a točno i jasno napisana imena svojih ndidata za svaki pojedini kotar. To su ena ljudi naše krvi i jezika, kaikli ih ega puka, ljudi, koji dušom i srcem de borbu s našim pukom za naša sveta ava, pravdu i zakon, za oslobođenje iz ljetnog sužanjskog jarma, ljudi su to, ji iskreno s našim narodom čute i dijele dost i veselje, tuge i nevolje. U ruke ih ljudi imamo mirne duše povjeriti sudbinu našu i sve što poduzmu i učine, biti će sve jedino na korist i spas našega naroda.

Do izbornika izvanjskih občina jedino stoji, da izkažu svojim povjerenjem tim našim kandidatima čast, čime će pak za sebe steći svako poštovanje i pohvalu od ostale svoje braće, od cjelokupnog našeg hrvatskog i slovenskog naroda.

Dakle i 19. junija mora naš narod ustati sav listom na izbore, da i taj dan bude zlatnim slovima ubilježen u častnoj knjizi naših narodnih bojeva za pravo, spas i oslobođenje ispod talijanskog sužanjstva!

Istra je progovorila opet!

Vlast i gospodstvo Talijana u Istri pokazalo se u nedjelju dne 7. junija 1914. još jedanput u svoj svojoj laži; hrvatski i slovenski narod ponovno je najsvečanije ustao i prosvjedovao proti nedostojnom, protuzakonitom i nepravednom nasilju i sužanjstvu, u kojem ga još u dvadesetom vieku drži jedna prepotentna i brutalna manjina. Vlada, sistem u ovoj jadnoj državi još neće da uvidi, niti uza sve bistre i jasne brojke neće da se gane te velikoj većini hrvatskog i slovenskog naroda dade ne samo prava i pravde po zakonima, koje je taj sistem stvorio, nego da bude skandal dostojan tog sistema, tu manjinu hoće i drži podvrgnutu i izloženu brutalnoj vlasti i sili jedne pohlepne, nezasitne, bezdušne i zločinske manjine ili klike, koja svoju vlast i gospodstvo zlorabi jedino u svoje nečiste svrhe na zator i propast velike većine hrvatskog i slovenskog naroda u Istri.

Dan 7. junija 1914. ponovni je dan poraza klike, kamorre; ali rek bi samo poraza moralnog, jer sistem neće da bude poražena sramotna vlast klike, proti kojoj je ustalo sve što je poštenoga u Istri, da taj nezasitnoj ždeđi satre za uviek glavu.

Ali sistem, vlada ne da!

Uza sve to, da je kamorra u svoj Istri dobila jedva jednu četvrtinu svih predanih glasova u nedjelju 7. junija u izborima občenite kurije, gdje puk progovara, sistem hoće, da i dalje upravljaju Istrom ljudi, u koje tri četvrtine istarskih izbornika nema povjerenja.

Ta klika, skup sredovječnih sinjorotta, poput latinskih tribuna, nasilnih nametnika pozna dobro intencije ovog zaloštnog sistema, jer uza svu ovu činjenicu, poraz na svim linijama, izdaje na usta svog vodje Rizzi-a parolu: vincere e commandare — pobjediti i zapovjedati! Klika ne pobiedjuje, ali ipak zapovieda! Tako hoće sistem!

Neka o tome govore brojke: dne 7. junija glasovalo je u svoj Istri 57.059 ljudi. Od tog broja palo je na kandidate kamorre, gospodujuće klike u Istri 16.500 glasova, a na hrvatske-slovenske kandidate 30.660 glasova, a ostali glasovi dani su za protivnike kamorre.

Dakle proti kamori ustalo je preko 40.000 ljudi. Ali uza sve to, što je tri četvrtine izbornika u Istri podiglo se proti kliki, ta klika će ipak i nadalje zapovjedati, jer tako hoće sistem. Ali do kada? Dok na pokon narodu ne dozlogrdi i ne počne sam krojiti pravdu i pravo jednako za sve!

A što je s talijanstvom Istre? Opet jedna gruba laž i sramotna posljedica još sramotnijeg sistema. Uza sav nepravedni i samo na štetu hrvatskog i slovenskog naroda nametnuti izborni red, hrvatski i slovenski narod u Istri dao je za svoje kandidate 30.660 glasova, dok je kamorra dobila nešto više od polovice prema našima. To sistemu se smeta i klika bezočno viče: evviva Istria italiana!

A Pola italiana, romana? Kandidat kluke smogao je u gradu Puli — centro d'italianità, kaže kamorra — jedva 1202 glasa! A znate li koliko je to? Jedva 20% od upisanih izbornika! Ali to kliki ne smeta; kamora ipak više, da je sa 20% puljskih gradjana njezin kandidat Korenić (un nome italiano slavizzato! kaže kamorra) spasio talijanski karakter Pule.

I tako bismo mogli nabrajati dalje laži i sljeparije kamorre, na kojima se temelji talijanstvo Istre.

Kako svaka laž i sljeparija sama po sebi unatoč svakoj sili i umjetno podržavanoj vlasti sama po sebi ako i polako pada i propane, tako će i kamorrine laži i sljeparije u nedaleko vrieme propasti i u lažima ugušiti se i s tim lažima i sljeparijama nestat će za uviek nasilne vlasti i gospodstva talijanske klike.

Ako i teško i polagano, Istra se preporadja i dobiva svoje naravno, čisto lice, povraća se narodu koji Istru obitava, te će Istra doskora dobiti svoj pravi značaj, značaj hrvatske zemlje za hrvatski i slovenski narod!

A „Piccolo" i drugi talijanski listovi neka lažu i varaju svoje čitatelje, da su Hrvati dobili 24.000 a Talijani 26.000. Nepobitnim brojkama utvrdjeno je, da su hrvatski kandidati 7. junija dobili 30.660 glasova a Talijani (liberalci, klerikalci i svi socijalisti) tek 26.000 glasova. Talijanima i jastarima u Poreču to je neugodno i porazno, ali mi im ne možemo pomoći, skori dan se bliža, da ćete si njoratti morati napustiti bogata jasla, koja su Vas tovila i debelila.

Poziv

na XXI. redovitu glavnu godišnju skupštinu Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koja će biti u nedjelju dne 14. juna 1914. u Lignju kod Lovrana.

Raspored:

I. U 9 sati u jutro sv. misa u crkvici Sv. Roka, a zatim blagoslov nove družbine školske zgrade u Lignju.

II. U 10½ sati prije podne družbina skupština sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Rasprava o promjeni nekih §§ družtvenih pravila.
7. Izbor jednog člana družbine Uprave.
8. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posljednju točku dnevnog reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da ga blagoizvole priobćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine.)

III. U tri sata poslie podne

z a b a v a

pred Villom Anunziatom u Lovranu.

OPATIJA, u maju 1914.

Ravnateljstvo
Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Primamo:

Našem uzornom svećenstvu i učiteljstvu, našim neumornim pouzdanicima, zanosnim srcem zahvaljujem što su doprinjeli, da prošle nedjelje u sudbenim kotarima Buzet — Motovun — Poreč narodnost naša mojim imenom triumfalno pobjedi.

Napred jedan za sve, svi za jednoga!

Bog i narod!

Dr. Ivo Mišić,
zastupnik naroda.

Ispravite.

U izvanrednom izdanju našeg lista od prošlog ponedjeljka podkrala nam se je nehotična pogreška. Izborna sekcija Nerezine postavljena je u sedmi kotar opće kurije, dočim je imala biti uvrštena medju izborne sekcije drugog kotara opće kurije. Neka to isprave oni naši čitatelji, koji će se baviti statistikom ovih zadnjih izbora.

Lošinjski kotar

Martinšćica (Cres). U izbornom srezu Martinšćica-Štivan-Belej Orlec, palo je danas u izbornu žaru 213 glasova, a svi do jednoga za Vjekoslava Spinčića. Ni jedan glas nije pao za protivničku stranku, makar su i ovuda talijanaši dosta mutili. I ako je mnogim izbornicima put do birališta bio dalek i težak, ipak je učestvovanje kod izbora bilo dosta brojno, a napose su se i ovaj put iztakli Martinšćani, koji su se listom digli, da glasuju za svog ljubimca Vjekoslava Spinčića.

Voloski kotar

Iz Kastva. (K izborom u obćoj kuriji). Izbori su se obavili mirno u svim trim sekcijama. Na zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića palo je: 824 glasa u Kastvu, 567 u sv. Mateju, 276 u Klani. Osim toga dobili su u Kastvu socijalno demogratični kandidat Anton Varljen 76, talijansko-njemački kandidat dr. Sandri 4 glasa, te Milan Kundić 4 glasa. U sve dobio je dakle naš hrvatski kandidat u občini kastavskoj 1667 glasova. K tomu 484 u Volosko Opatiji, 174 u Veprincu, 227 u Lovranu, 268 u Mošćenicama, a na kvarnerskim otocima 3683 glasa. U cielom izbornom kotaru dakle 6498 glasova. Uz agitaciju, koju su razvili osobito u Voloskom izbornom kotaru složni Talijani, Njemci i socijalni demokrati proti našemu kandidatu, te dobili u sve kakvih 900 glasova, je broj naših glasova velik — znatno veći nego li godine 1911. ili 1908. Porašao je taj broj i u kastavskoj občini u svim trim sekcijama. Bilo bi ih i mnogo više, da nije sva sila muškaraca u Americi i da nije izbor obavljan baš u doba, kad su muškarci — i oni koji nisu u dalekom svietu — od kuće odsutni u Hrvatskoj, Bosni, Kranjskoj po zaslužbi. Socijalni demokrati su se formalno pripravili za izbore, te poslali svoja dva kao pouzdanika k izboru, dva, koja su za cielog izbora kao čuci za izbornim stolom sjedili. U prve priprave k izborima uputio ih je Etbin Kristan iz Ljubljane. Za vrijeme izbora došao je iz Zagreba bivši suplenat Kargotić. Izdali su i izborni proglas, dakako crven. U njem su predbacili hrvatskoj stranci u Istri krivnju, da pokrajinski sabor ne radi i odsudili obstrukciju hrvatskih zastupnika proti nečuvenom nasilju Talijana. Svoje proglase imali su i Talijani i Njemci; Talijani u hrvatskom, Njemci u njemačkom jeziku. Talijani su po svojem starom običaju psovali i blatili naše kandidate i prikazivali sebe kao velike i zanešene Austrijance, kličući po nekoliko puta „živio naš kandidat Sandri", „živila naša mila Austrija"!

Čak i u Kastav poslali su k izboru svoga pouzdanika u osobi starega i poznatoga Kratičevca Vincenca Dobrovića-Slocarića, ali on kao da se je sramio doći.

Njemački izborni odbor pozvao je u svojem proglasu Njemce Opatije i Lovrana, da glasuju za Talijana dra Sandri-a, kao protest proti tlačenju Njemstva sa strane Hrvata. Naši će sad to pamtiti, te postupati s njima kako zasluže. Žig sramote biti će utisnut svakomu našemu, koj bude bilo s tim Njemcima, bilo s Talijanima prijateljski postupao. Od 135 glasova što je dobio dr. Sandri u Voloskoj-Opatijskoj občini, bilo ih je 110 na krsno ime Rüdiger a samo 25 na krstno ime Ruggero, dakle 110 od Njemaca i na njemački proglas, a 25 od onih takozvanih Talijana, na koje je upravio hrvatski proglas. Na čast njemu i onima koji ga plaćaju.

Pazinski kotar

Sv. Petar u Šumi. Proslava 25-godišnjice „Hrvatske Čitaonice" bila je dne 1.

junija, na duhovski ponedjeljak. Prem je neprestano kišilo više dana, i onaj dan sve do poslje podne, stiglo je ipak mnogo naroda iz okolice, i daljnih krajeva, te nam se kašnje i samo sunce smijalo, a trobojnice vijale se na sve strane, čak i po selima se vidjelo gdje lepršе.

U 2 sata po podne iza večernje, otvorio je svečanost veleč. gosp. Liberat Stoković, župnik, predsjednik Čitaonice, koji je u svom pozdravnom govoru ocrtao točno i jasno povijest narodne borbe još u starije doba, kada je još naš narod spavao, kako je bilo onda teško što poduzeti. Ipak se kod nas probudila narodna sviest, te je sada pokojni blage uspomene tadanji župnik, Franjo Lazar, svoje župljane sakupljao i upućivao, dok je željni cilj postigao i osnovao društvo „Hrvatsku Čitaonicu", kojoj je predsjednikom bio, čiju su sliku prisutni na pozornici gledali. Vatreni i oduševljeni govor veleč. mog gosp. predsjednika bio je popraćen burnim pljeskom i Živio — klici.

Zatim uslijedila je deklamacija od Šenoe „Klevetnikom Hrvatske", koja je tako lijepo izvedena bila, da je mnogobrojni narod oduševljeno pozdravljivao.

Nato se poreda pjevački zbor, i odpjeva „Hajdemo braćo", tako skladno, da je narod sav raznegan burno pozdravljivao i zatim napeto očekivao kad će opet započeti pjevanje.

Igru „Izgubljeni sin" odigrali su predstavljači (prem sami seljački sinovi) majstorski. Iza svakog čina odigrala je glazba izvrstno i skladno po koji komad, i ugodno zabavljala slušatelje. Tombola je prošla sa puno šale i izazvala je buru smjeha; darovi bili su većinom gospodarske stvari.

Svečanost ispala je iznad svakog očekivanja. Da je svečanost ovako ispala u prvom redu ide čast mjestnom naučitelju koji je lijepo izvježbao predstavljače i pjevački zbor, te uložio sve svoje sile, da proslava čim sjajnije izpade i veleč. mom gosp. župniku koji je u svemu desna ruka bio. Osobita hvala ide pazinskoj narodnoj glazbi, koja je svojim igranjem proslavu u velike uzvisila. Hvala svim domaćim i drugim gostovima koji su nas posjetili, a napose pazinskoj gospodi i svima koji su budi čime doprinesli da je proslava ispala tako sjajno.

Skupština Podružnice Družbe.

U nedjelju 14. t. mj. obdržavat će se glavna skupština Podružnice Družbe Sv. C. i M. u selu Skuli kraj Oprilja s običnim dnevnim redom.

Živimo u znamenja lutrije i svi trče za glavnim zgoditkom! Taj dobije, onaj izgubi. Posljednjih ima dakako neprimjerno više nego prvih. Onaj komu za novac ništa nije, ostat će kod lutrije, onaj pako, koji novac cijenit znade, neka čita današnji oglas „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže", po kojem može nabaviti dobrih vrijednostnih srećaka dostići bogatstvo, svakako pak mu je zajamčen za svaku srećku barem po jedan zgoditak, trajna vrijednost srećaka i time sigurnost za lete potrošenog novca. Budući jesu najvećinom srećke namijenjene također nagrade i premije imaju gojitelji priliku, da dobe uz izborne vrijednostnih srećaka također i vrlini ili dapače čitav dio za nje potrošene kupovine natrag. Ponuda je kroz i kroz poštena, pak se tako sama po sebi preporuča. Budući se vrli dojdoše vučenje već u ovime danima, pišite još danas po pojašnjenje, čisto vama za bezplatno odmah poslalo: Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i teško plaćanu službu promjeniti boljom,

tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,

tko uživa ugled i poštenje kod svojih prijatelja i poznanika,

tko se ne boji skvisicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,

onaj neka bez oklevanja sa sebi svoj naslov na „Postni predal 47", Ljubljana.

Širite „Našu Slogu".

Čisto se oblači sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkaonice

Marije Jirsové

Nový Hrádek p. Mot. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—8 met. dugih odrezaka zefira, kanafasa, flanele, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a takodjer i polovica zamota K 9 odnos. K 10.

Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i franko!

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Punta.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srijedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srijedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

✝

Ucviljena obitelj javlja ovim putem svim prijateljima i znancima prežalostnu vieat, da im je nakon duge i teške bolesti kćerkica

Dušica-Marija Cucančić

kao anđjelak blago u Gospodinu usnuln.

Sprovod neprežaljene pokojnice bit će sutra dne 11. t. mj. u 4 sata po podne iz kuće žalosti

PAZIN, dne 10. lipnja 1914.

Žalujući roditelji.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

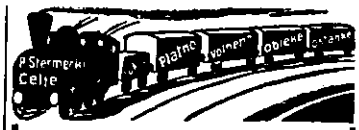

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Et ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

„Hrvatskoj i Slovenskoj Narodnoj Straži" donese pomoć, Vama merda bogatstvo. Čitajte!

475.000

kruna, odnosno franaka ili lira iznesu svakogodišnji glavni zgoditci velike skupine

5 originalnih vriednostnih srećaka 5

kojih se **18 svakogodišnjih vučenja** vrši dne

2. i 15. siečnja, 1. ožujka (dva), 1. srpnja, 1. rujna (dva),
1. veljače, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, 14. rujna
i 2. studenog.

375.000

kruna odnosno franaka ili lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci manje skupine

3 originalne vriednostne srećke 3

kojih se **9 svakogodišnjih vučenja** vrši dne

2. i 15 siečnja, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, i 1. studenoga.
1. veljače, 1. srpnja, 14 rujna

Kupovina na veliku skupinu svih 5 srećaka platit se može u 60 mjeseci po K 6, za manju skupinu svih 3 srećaka pako u 60 mjeseci po K 4.

Svaka srećka mora da barem jedanput pogodi! Svi zgoditci izplaćuju se u gotovom novcu!

Sve srećke imaju trajnu novčanu vriednost te nakon izplaćene kupovnine igraju još dugu vrstu godina bez ikakvog nadaljnjeg uplaćivanja, dakle badava!

Svak poštovani naručnik može da primi nagrade i premije, te na taj način kupovinu za sebe naručenih srećaka povolju sniži ili ih čak može dobiju na badava.

Izplatjenja stoje i naručbe prima: g. Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

ŠLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporučа

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE

- - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

(Vlastnoć otjemlje badava!

Alfa

ALFA

Brzi stroj za pareuje krme za blago jest najbolji parionik cielega svieta.

Palenkvar! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za ispariavanje posuda od vina i piva. — ODMITO KA

KUHANJE HOJA.

Dion. društvo ALFA SEPARATOR

REČ, XIII/6.

6 para. Izvanredno izdanje. 6 para.

Broj 19. Pula, u subotu dne 13. junija 1914. God. XLV.

...glasi, priposlana itd. tiskaju ...računaju se ...a tomu obič... ...g cienika ili po dogovoru.

...ovca predbrojbu, oglasc... ...šalje se naputnicom ili polož... ...om pošt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Pulu.

...naručbe valja točno orna... ...ime, prezime i najbližu pošte predbrojnika.

...o list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu ...rovnom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz... ...ana napiše »Reklamacija«.

...kovnog računa br. 47.849.

...elefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Pul...

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

...dgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Handić u Trstu.

Velika izborna skupština.

Smrt na skupštini. - Odluka za uže izbore. - Svi proti kamorri. - Resolucija na napadaj Barbara.

U sriedu na večer obdržavala se u velikoj dvorani Narodnog Doma u Puli vrlo dobro posjećena izborna skupština sa dnevnim redom: o izborima obćenite kurije od prošle nedjelje i odluka o držanju naše stranke u užim izborima dojduće nedjelje.

Nešto prije nego je započela skupština, dogodio se žalostan dogadjaj, koji se nemilo dojmio svih prisutnih. Ivan Krišić, podvornik ratne mornarice u m., inače obće poznat i štovan u našim narodnim krugovima u Puli, jedeć u dvorani čekajuć na početak skupštine, udaren iznenada od kapi, nasloniv glavu na rame susjedu desno jedećem, ostade na mjestu mrtav. Brzo priskoči unesrećenom na skupštini prisutni liečnik dr. Dragutin Ciotti, ali svaka pomoć bje uzaludna, jer je Krišić bio mrtav. Radi tog žalostnog incidenta započela je skupština jedan sat kasnije, dok nije došlo oblastno povjerenstvo i liešinu pokojnika odnieli iz Narodnog Doma.

Poslie 9 sati otvori skupštinu predjednik mjestn. pouzdan. zbora dr. Calier, koji spomenu žalostni incienat i s nekoliko rieči sjeti se pok. Krišića kao člana naših narodnih društava. Razlaže rezultat izbora od prošle nedjelje i ističe vrlo povoljan naš narodni uspjeh. Upozoruje slušatelje na dnevni red današnje skupšine i moli govornike, da se u svom govorima drže strogo dnevnoga reda. Nakon što je progovorio par rieči trgovac Pirc o tlačenju našega naroda sa strane kamorre uzeo je rieč, burno pozdravljen, dr. *Ivan Zuccon*. Spominje večerašnju nesreću, obzirom na poodmakli sat biti će o kraći. Spominje uspjeh izbora u prim sekcijama grada Pule, te konstatira naš liepi uspjeh osobito pak dostnu činjenicu, da je naša stranka obila većinu glasova u gradu Puli. spominje laž talijanskih novina, koje i doniele, da su Talijani u izborima i nedjelje dobili 26.000 glasova a laveni 24.000. To je pak debela lijanska laž, jer mi Slaveni smo obili 31.019 glasova, dočim su svi alijani sa socijalistima dobili 26.000, akle mi smo dobili većinu od oro 5000 glasova. I ta talijanska ž stari je bezobrazluk, kojim Talini u Istri podržavaju svoju moć i spodstvo nad našim narodom. Iztiče poraznu činjenicu za talijansku kamorru, gospodujuću stranku u Istri, proti kojoj je kod izbora u nedjelju ustalo preko 40.000 izbornika, dakle skoro tri četvrtine, jer je kamora kod izbora dobila nešto više od 16.000 glasova. Kad sam to spomenuo, veli, danas u Poreču vodji kamorre dru Rizzi-u, zemaljskom kapetanu Istre, odgovorio mi je onako po kamorašku, cinički, da je to bravura, što oni sa jednom četvrtinom glasova ipak vladaju u Istri. Rizzi nije mogao ljepše ilustrirati kamoru i onu svoju krilaticu „commandare".

Zahvaljujuć našem narodu na našem krasnom uspjehu spominje uže izbore u koje dolazi glava kamorraške stranke, Bennati u prvom koluru obće kurije sa talijanskim klerikalcem Spadaro, a u trećem u Puli kamorraš Corenich sa socijalistom Lirussijem. Time prelazi na drugu točku dnevnoga reda večerašnje skupštine, koje stanovište da zauzme naša stranka u tim užim izborima. Bennati je ne samo najzagriženiji neprijatelj našega naroda nego i najljući protivnik sporazuma i predstavnik klike, koja neće da pošteno vlada i upravlja nego da zapovieda. Nada se da će proti takvom čovjeku u nedjelju ustati sve što je pošteno bez razlike stranaka i zadati kamorri još jači udarac te kod užih izbora srušiti vodju kamorre, jer bi bila sramota da bude u kuriji pučkoj izabran čovjek, koji kao kakav sredovječni sinjorott ustaje svagdje proti puku i njegovim pravima.

S istih a pače još većih razloga imamo mi u Puli ustati proti kamorri i proti njezinom kandidatu učitelju Corenichu. Kamorru moramo rušiti svagdje; kliku koja neda odahnuti nikomu, koji njoj slijepo ne služi, kliki koja vlast zlorabi samo za svoje osobne i stranačke svrhe, nesmije nijedan pošten čovjek dati svoga glasa, povjerenja. Tim više pak proti njezinom skutonosi Corenichu, koji utjelovljuje ne samo kamoru nego i renegatstvo našega naroda, ono odurno renegatstvo, koje kamorra sistematično od uviek odgaja i podržava i koje je najjači stup i orudje kamorre za uzdržavanje svoje vlasti i gospodstva.

Spominje rieči našeg prvaka dra. Laginje, koji radi žalostnog večerašnjeg dogadjaja nije ovdje, jer je pošao obaviestiti obitelj pokojnika o nesreći, da moramo poći sa svakim koji pomaže rušiti kamorru. Takav je pak i kandidat socijalista Lirussi, koji prem Talijan, pokazao je do sada činom da iskreno ustaje proti kliki koja radi na zator našega naroda, svega radništva i svih Talijana koji ne pušu u rog kamorre. Zato Lirussi i jest mrzak kamorri tim više još, što nema dlake na jeziku.

Neće da duljі o tome večeras, jer smo na čistu o tome i naš izbor nije težak, te preporuča svima da u nedjelju podjemo u uži izbor svi proti kamorri i naše glase kao protest proti kamorri dademo za kandidata socijalista Ivana Lirussi. (Burni pljesak i povici doli kamorra, poprativ je živom vatrom izrečene rieči govornika).

Na pitanje predsjednika, želi li još tko govoriti, skupštinari burno zahtjevaju, da govori g. Križ, kojemu na to predsjednik podieljuje rieč.

Križ kaže, da ne treba ništa dodati liepim riečima i razlozima g. dra Zuccona, već svi ustati proti kamori, je ako ne možeš neprijatelja sprieda, a ti njega straga. Večeras neće govoriti o izborima, učinit će to na skupštini u subotu, te će večeras spomenuti veliku huncutariju Talijana, koji navlas drže naš narod u tmini neznanja, da tako lakše šnjim vladaju i zapovjedaju. Zato nam nedaju škola, da se naš narod prosvijetli i osviesti, te uvidi kako ga Talijani vode i gone kao niemu i jaku živinu po svojoj miloj volji i drže u svojoj vlasti i robstvu. Od tuda toliko renegata, koji su glavni stup Talijana i njihovih lopovština. Spominje barbarluk Talijana u Trstu proti našim gospodjama i gospodjicama, koje su prošloga tjedna prodavale cviećе za slovensku djećicu, a ti barbari su te slovenske rodoljubne dame na ulici raznim pogrdnim riečetinama proganjali i tvorno napadali. Pozivlje skupštinare, da se sa ove skupštine pošalje srdačan pozdrav tim vrlim i ne ustrašivim rodoljubkinjama i predlaže ovu resoluciju: „Hrvati i ostali Slaveni, sabrani na izbornoj skupštini s udivljenjem pozdravljaju dične i neustrašive Slovenke, koje su, prodavajuć cviećе, sabirale za našu od svih obvezatnih faktora zapuštenu djecu, ne plašeć se lopovskih napadaja kulturnih barbara, koje napadaje s gnjušanjem odsudjujemo. Živile vrle Slovenke! Živio slovenski Trst"!

Skupštinari prihvatiše resoluciju burnim pljeskanjem i poklicima: Živile Slovenke!

Predsjednik na to zaključuje skupštinu pozivajuć izbornike da čuvaju legitimacije za nedjelju i javlja, da će svaki dobiti glasovnice u Narodnom Domu i još jednom potiče, da svaki napiše na glasovnicu **Ivan Lirussi.**

Najavljuje ujedno, da će u subotu na večer biti opet skupština u Narodnom Domu.

Tako je s velikim oduševljenjem završena ova impozantna skupština, posjećena od mnogobrojnog naroda, koji je dubkom napunio dvoranu i galerije Narodnog Doma.

Konstatiramo rado, da je na toj skupštini bio i liepi broj naših gospodja, koje neka potiču svoje muževe i sinove, da u nedjelju dadu svoj glas kandidatu socijalista a proti kamorri!

Velika izborna skupština

Večeras u 8 s. obdržavat će se u Narodnom Domu

velika izborna skupština

Predmet govora o užim izborima sutra u nedjelju 14. t. mj.

Večeras svi na skupštinu protestirat proti kamorri!

Neka brojke govore!

Židovsko-talijansko stovarište vječnih laži „Piccolo" u Trstu i jazlarica juntina „Unione Nazionale" u Poreču donieše debelu, po starom običaju Talijana bezobraznu laž, da su Talijani kod izbora od nedjelje dobili 26.000 a Hrvati i Slovenci samo 24.000 glasova. Nu brojke tuku pošteno po zubima Talijane, jer smo već konstatirali brojkama da su naši kandidati dobili 30.660 čistih sviestnih

glasova, dok su svi Talijani s klerikalcima u svoj Istri te Niemcima i činovnicima u Puli dobili jedva 24.500 glasova, a sama kamorra, gospodujuća talijanska klika, samo 16.500 glasova.

Nu i taj razmjer glasova nije bio točan, jer na našu štetu a korist Talijana.

Sada po službenim podatcima konstatiramo, da smo donieli broj glasova danih našemu dru. Miliću za preko 300 manje, a za Talijana Pesante preko 600 više. Polag zaključka glavne komisije u Motovunu od 9. t. mj. dobio je naš dr. Ivo Milić ukupno 5878 glasova (javljeno prije 5520) a Talijan Pesante 1245 (javljeno prije 1891).

Po tome razmjer glasova palih u izborima općenite kurije u nedjelju 7. t. mj. u cijeloj Istri jest ovaj: Hrvatski i slovenski kandidati dobili su 31.019 glasova, Talijani kamorre (vladajuća klika) 16.590, svi socijalisti (i jugoslavenski) 5171, talijanski klerikali 4.438, Niemci i činovnici 200 (u Puli). Po tome neka svatko prosudi bezočnost talijanske kamorre!

Pribrojimo u Talijane sve glasove koji su dani i talij. klerikalcima i socijalistima te ono 200 činovničkih u Puli, onda dobijemo ukupno 26.899 koje neka budu Talijanima, prema našim 31.019 čistih, svijestnih glasova hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri. A to peče, ljuto boli kamorru pak izmišlja i laže a ujedno da prikrije i zabašuri svoju sramotu i zgoljnu činjenicu, da je dne 7. junija sva Istra ustala proti kamorri i odsudila oligarhičnu bandu, nepoštenu kliku Talijansku sa 40.828 glasova, dok je ta klika dobila samo 16.590 glasova.

Eto dakle klika, za koju je glasovalo jedva jedna četvrtina Istre hoće da vlada i zapoviеda! Eto sramote za vladu, eto škandala koji se događja samo u Istri i gdje jedan zemaljski kapetan i vodja talijanske vladajuće klike može bezočno i ciničkі reći, da je to bravura, što oni proti tri četvrtine naroda Istre vladaju i zapovijedaju. Čast takvoj vladi!

Slavenski izbornici! Napišite svi do jednoga za izbore od sutra na svoje škede ime: **Ivan Lirussi!**

Tko sutra ne ide glasovati ili glasuje za Korenića, taj hoće, da u Istri vlada i zapovjeda klika proti kojoj je prošlu nedjelju ustalo tri četvrtine naroda Istre. Zato napišite svi na škedu ime: Ivan Lirussi.

Sutra svi naši na izbore proti kamorre!

Kako je poznato, kamorra nije mogla uza sve makinacije i sljeparije proturati svog dostojnog trabanta Corenicha na izborima od prošle nedjelje; sveobći glas grada Pule nije te sramote dopustio. Tako je skutonoša kamore dotao u uti izbor sa kandidatom socijalista Ivanom Lirussi. Sutra se dakle nastavlja boj proti kamorri i zato moramo svi, štogod je poštenoga ustati proti svakomu, koga nosi i gaji u svojim njedrima banda krvopija i vampira pučkih žuljeva. Sutra moramo svi ustati proti kamoraškoj bandi tim više, što ta banda u svom organetu poziva svoje parasite, da od sutrašnje pobjede odvisi, hoće li banda tatova i varalica opet zasjesti kasu občine Pula. Eto, to je za čim kamorra teži i hlepi: nema više u svojoj vlasti občinski novac, da ga prosipje u svoj nezasitni trbuh.

Zato sutra svi na izbore za kandidata Ivana Lirussi, da zapriečimo te se povrate na upravu občine puljske tati i varalice . . . cacciandone con la forca i ladri dal comune di Pola.

Po zaključku naše stranke, svi naši neka napišu na škedu ime:

Ivan Lirussi!

Narode! U nedjelju 7. junija ustalo je 40.828 izbornika Istre proti kamorri, dok je za kamoru samo 16.590, a od tih barem 4000 glasova kupljenih slavenskih prodanaca i renegata. Zato sutra svi proti kamorri i napišimo na škedu ime **Ivan Lirussi.**

Za proslavu Narodnog Blagdana u Puli. Pozivlje se ovime sve cijenjene gospodje i gospodjice, koje su voljne da nešto porade e da proslava Narodnog Blagdana u Puli što ljepše uspije, da dodju u nedjelju 14. t. mj. točno u 10 sati pr. p. u prostorije Čitaonice. — Odbor.

Izbori u seoskim občinama. U petak 19. t. mj. obavit će se izbori zastupnika iz kurije seoskih občina. Preporučamo našima iz puljske okolice, da dodju tog dana glasovati za naše narodne kandidate dra Ivana Zuccona i popa Luku Kirca, župnika u Medulinu.

Svečanost podružnice Crvenog Križa. Na Tielovo po podne obdržavala je podružnica Crvenog Križa vrlo uspjelu svečanost sa raznolikim zabavama na zelenici u carskoj šumi u Šijani. Zabava je bila izvanredno mnogobrojno posjećena tako, da je takorekuć prisustvovala ciela Pula. Na zabavi vidjesmo ovog puta mnogo našega naroda, što rado to zato [illegible] vrlo pohvalno i ravnalo za buduće, da odbor uvidi te ne treba mnogo, da se i našemu narodu udovolji, koji onda znade dolično i odgovoriti a čime se uklone razne nesuglasice i rekriminacije.

† **Ivan Keršić.** U sriedu na večer u 8 sati čekajući na izbornu skupštinu u Nar. Domu, naglo je udaren od kapi preminuo Ivan Keršić, podvornik c. kr. ratne mornarice u miru u 63. godini života. Ivan Keršić bio je rodom iz. Sv. Antona občine Dubašnica na otoku Krku iz roda Hržić, te su mu to ime u ona starija vremena zbog injorancije ili protivštine oblasti prema svemu što je hrvatskoga pretvorili u Chersich. Pokojnik bio je u našim narodnim krugovima radi svoje narodne svjesti dobro poznat i štovan, obnašajuć više godina u Čitaonici čast odbornika. Kao članu Čitaonice vijala se na Nar. Domu naša trobojnica na pol stiega sa crnom koprenom.

Pokopan je jučer na grobilju ratne mornarice uz veliko saučešće mnogobrojnih prijatelja i štovatelja te uz prisustvo zastupnika naših narodnih društava, od kojih mu Sokol i Čitaonica položiše na odar vience kao svom članu. Blagom pokojniku vječni pokoj!

† **Tadija Smičiklas.** U ponedjeljak umro je u Zagrebu glasoviti hrvatski historičar i predsjednik jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, sveučilištni profesor Tadija Smičiklas u 71. godini. Slavni učenjak proslavio se je osobito velikim djelom „Hrvatska Poviest". Pokojnik je pokopan u sriedu u arkadi zagrebačke občine na Mirogoju, koju je grad Zagreb poklonio u čast i spomen svom začastnom gradjaninu.

Slava velikom hrvatskom učenjaku!

Jedan policajni inšpektor. Inšpektor državnih redara Sossich, po oblasti prisiljen mora se sada pisati Sošić jer krstni list list glasi tako, zabranio je u nedjelju ići glasovati jednom redaru jer da mu služba ne dopušta. Taj redar molio ga tri puta da mu dozvoli ići glasovati u zgodno vrieme, ali ipak taj slavni inšpektor ne htjede dopustiti. Dapače je vrhunac drzovitosti a ujedno značajno, što se je kao narugao tom redaru, neka ga ide tužiti zapovjedniku ili dru. Laginji, da Vas ja nisam pustio. Taj dražestni inšpektor, čuvar zakona i o izborima, lijepo mari za zakon od 26. 1. 1907. § 8 i posljedice toga paragrafa. Ako inšpektor Sossich nema volje vršiti izborno pravo za svoju osobu, nema prava priečiti to drugima osobito ako nisu istog političkog vjerovanja kao i on. Tu mi vidimo da je Sossich zlorabio svoju vlast nad podčinjenim, pak proti tomu prosvjedujemo i pozivljemo njegove predpostavljene da mu za buduće strogo naložе to ne smije na svoju ruku, absolutički svojim podčinjenim braniti vršenje svojih gradjanskih prava, jer bi se mogla poroditi sumnja da inšpektor Sossich stoji u nedjoj drugoj službi a ne u službi reda i zakona.

Dolje kamorra i bezočni cinizam klike, koja zove bravurom vladati i zapovjedati u Istri proti tri četvrtine naroda. Dolje s takovom bezobraznom ban-

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Čisto se oblači sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkaonice

Marije Jirsové
Nový Hrádek p. Met. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—3 met. dugih odrezaka zefira, kanafasa, flanela, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a takodjer i polovica zamota K 9 odnos. K 10.
Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i franko!

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nesgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštni predal 47", Ljubljana.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.
Tiskara Lag nja i dr. u Puli.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Sisak, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirana, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbojnika.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.860·36
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571.186·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52
Specijalni povjerenici i akvizitori na uzajamno se na povolj. uvjete.
Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Broj 20. Pula, u četvrtak dne 18. junija 1914. God. XLV.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

...lasi, priposlana itd. tiskaju ...ačunaju se na temelju obič... cienika ili po dogovoru.

...vca . predbrojbu, oglase ... šalje se naputnicom ili polož... com pošt. štedionice u Beču administraciju lista u Pulu.

...d naručbe valja točnu ozna... ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

...o list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu u ...orenom pismu, za koji se ... plaća poštarina, ako se iz... ana napiše »Reklamacija«.

...kovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, i nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli tolí izvan leta.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahnija. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 6. prošloga mjeseca pozvani ste da glasujete:

II. Dne 19. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu seoskih občina ili u četvrtoj kuriji (u kojoj biraju oni, koji ...padaju u prva dva občinska izborna ...iela ili plaćaju najmanje 8 K čistog po ...eza) pozvani ste da glasujete za ove kan...idate:

1. U drugom izbornom kotaru sa glav...im biralištem Kopar:

Škerbec Matej,
župnik-dekan, Krkavce.

Valentič Josip,
nadučitelj, Sv. Anton kod Kopra.

Ovom izbornom kotaru pripa... ske občine ... bez Cezari i njiho... sela; od suda Piranskoga občine Sv. Petar Amata i Korte; od suda bujskoga občina Krasica.

2. u trećem izbornom kotaru sa glav nim biralištem Volosko:

Dr. Ivan Pošćić,
odvjetnik, Volosko.

Ribarić Josip,
profesor učiteljišta, Kastav.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Voloskim i Podgradskim.

3. U četvrtom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Grašić Josip,
župnik, Beram.

Dr. Dinko Trinajstić,
odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Pazinskim i Labinskim.

4. U petom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Buzet:

Červar Šime,
župnik, Zrenj.

Sancin Ivan,
učitelj poljodjelstva, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Buzetskim, Motovunskim osim Višnjana, Labinci i Vižinade, izuzamši od nje Ferenci; pod sudom Porečkim, osim Tara, Vabrige, Frata i Funtane.

5. U šestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Kirac Luka,
župnik, Medulin.

Dr. Ivan Zuccon,
odvjetnik, Pula, sada zem. prisjednik.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Puljskim osim Fažane, Galežana i Šišan; pod sudom Vodnjanskim osim porezne občine Svet Vinčenat i pod sudom Rovinjskim, osim občine Vale.

6. U sedmom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Krk:

Andrijčić Anton,
župnik u m., sada zem. prisjed., Poreč.

Ambroz vit. Haračić,
profesor u miru, Mali Lošinj.

Ovom izbornom kotaru pripadaju vanjske občine pod sudom Krčkim, Cresk... i Lošinjskim ...

...imaju navedenih imade osam imena poznatih vam narodnih zastupnika u pred nedavno raspuštenom saboru, a dvojica se nalaze u svojstvu prisjednika u zem. odboru. Njihovo djelovanje u prošlom saboru otvorena je knjiga iz koje svatko može čitati.

Slijede zatim imena četiriu novih sila: župnika Škerbec, kojega je narod želio viditi u saboru još godine 1908., nego tudja viša sila nije mu to onda dozvolila; mladog profesora Ribarića, izvrsnu novu silu, koja potanko pozna našu Istru, te od kojega očekujemo plodonosan rad; dobroposnatog kao uzor svećenika i rodoljuba Josipa Grašića, strukovnjaka u gospodarskim pitanjima, člana Zemaljskog Kulturnog Vijeća i već 25 godina općinskog zastupnika u Pazinu, te odličnog rodoljuba prof. A. viteza Haračića, kojega je narod već bio izabrao godine 1913. po smrti zastupnika Kozulića, nego radi nemogućnosti rada sabora, nije mogao razviti u saboru onu djelatnost koju od njega očekuje Istra.

Predlažemo zatim našim izbornicima u takozvanom talijanskom prvom kotaru seoske kurije, da dadu svi složno svoj glas za što brojniju našu afirmaciju muževima, koje nam predlaže odnosni kotarski izborni odbor, a ti kandidati jesu iskušani rodoljubi, dobro poznati u dotičnim stranama Istre, za koje se punim pravom nadamo, da će sakupiti oko svojih časnih imena veliki broj naših slavenskih izbornika. Ovi kandidati jesu:

Ivan Mandić,
župnik Kaštel (Bujo).

Rudolf Pečarić,
posjednik Pobegi kod Kopra.

Gavde Sokolić,
posjednik Nerezine.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što je pod sudom Bujskim, osim općine Krasica. Sve što je pod sudom piranskim, osim Sv. Petra — Amata (Padena) i Korte. Od suda koparskoga samo izbornici od Oltre i od Lazareta bez Pobegi i bez Cezari i njihovih sela. Od suda motovunskoga: Višnjan, Labinci i Vižinada, osim Ference. Od suda porečkoga: Tar, Vabriga, Frata, Vrsar i Funtane. Od suda rovinjskoga općina Vale. Od suda vodnjanskoga Svet Vinčenat. Od suda puljskoga Fažana, Galežan i Šišan. Od suda lošinjskoga Čunski, Osor, Nerezine i Sv. Jakov.

Svi složno rame uz rame za predložene kandidate u sjegurnijim kotarima da pobjeda naša bude čim sjajnija, a u prvom kotaru da bude čim sjajnija naša narodna afirmacija, te time da bude olahkoćen rad našim zastupnicima oko što skorijeg rješenja naših izbornika u tom kotaru iz talijanskoga jarma.

Preporučamo [illegible] ...ujne pišite imena ... [illegible] ... čuvajte izkaznice za svaki slučaj užeg izbora.

Političke društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 9. junija 1908.

Predsjednik: Dr. D. Trinajstić. Tajnik: Dr. Iv. Prudan.

Preporuke izbornicima.

Kad se koji utaplja, uhvaća se slamke, samo da se spasi. Tako i vladajuća talijanska klika (proti kojoj ne ustajemo samo mi Hrvati i Slovenci, nego i dobar dio samih Talijana, organiziranih u dvijema strankama) upotrebljuje mnoga nezakonita sredstva, samo da si nekako produlji život, da smanji naše narodne pobjede.

Koliko joj to koristi, vidili smo na izborima u nedjelju dne 7. ov. mj., a viditi ćemo još bolje sutra, kod izbora za seoski razred.

Nego ipak ne valja sve pustiti da prodje nekažnjeno, osobito one krupnije, nebuvapijuće krivice, koje ta klika čini.

Imade na primjer naših ljudih, rodjenih i uvjek nastanjenih u jednom mjestu, koje poznaje svaki naš čovjek i svaki činovnik, kao svoga rodjenog oca, a ipak mnogi od tih naših ljudi nisu bili uneseni u listinama, jer da tobože ne stanuju preko godinu dana u tom mjestu! To je žalostno. Našlo se je i kotarskih glavarstva (n. pr. Poreč i dr.) koja su nasjela takovim lažima, a s takovim lažima pustilo se zavesti čak i Namjestništvo.

Zakon, oblasti, sve to postaje iluzornim, sve to postaje na korist našim protivnicima i na štetu našemu narodu, kad se što takova dogadja . . . .

Naši protivnici u zločinačkim svojim namjerama kuštaju sve i svašta, samo da bi prouzročili veći odpor u našem narodu da se mogu tada pozivati na naš narod, kao prouzročitelja nereda. Treba zato da se naši ljudi pomno čuvaju, da hladnokrvno puste, neka se za čas vrši volja lopovske klike i neka sve pomno bilježe, odnosno neka sve pomno i istinito kažu našim ljudima, koji će tada poduzeti potrebite korake.

Vruće preporučamo svim našima, koji su podnieli utoke, te dobili koji odbijen utok na nezakoniti način, da dotične spise pošalju Polit. društvu sa dalnje postupanje.

Obćenite pritužbe ne vriede mnogo, treba što više *konkretnih činjenica*, što više dokaza, svjedoka, pa kad vreća bude puna, znati ćemo se s njome služiti.

Nek se nitko ne čudi i ne uzrujava nad postupanjem naših protivnika. Oni su bjesni, jer se vide na kraju absolutnoga gospodstva Istre, zato pozor svi naši, razbor neka posvuda vlada, sve bilježite i sve javljajte Polit. društvu. Mnogo toga, što se dogadja sada, ne će se opetovati nikada više.

Pomno [illegible] ... prisjednom ... sve što vide zabilježe, i što pomenuto. Na koncu moramo reći još i ovo: Sve je istina što velimo o našim protivnicima, ljuta je borba, koju se mora voditi s njima, nego ta borba ipak očišćuje čovjeka, ta nas borba oduševljava, ta nas borba jači.

Drugi je jedan neprijatelj, koji bi mogao biti mnogo jači od Talijana, s kojim je borba mnogo teža i čija borba ubija u čovjeku volju za rad, a to je borba proti nama samima, u koliko u našim redovima ne bude one željezne sloge, koju sadašnji izbori zahtjevaju, one požrtvovnosti, one narodne stege, koju uspjeh narodne stvari iziskuje.

Nedajmo, da se taj unutarnji i pogibeljan naš narodni neprijatelj pojavi medju nama, već svi idimo na izbore sa imenima kandidata Političkoga društva, da pobjeda bude čim sjajnija i častnija.

Molimo da se iz svake sekcije brzojavi uspjeh izbora našem uredničtvu i Političkom društvu u Pazinu i javi također broj upisanih izbornika.

Neka brojke govore!

Židovsko-talijansko slovarište vječnih laži „Piccolo" u Trstu i jaslarica juntina „Unione Nazionale" u Poreču donieše debelu, po starom običaju Talijana bezobraznu laž, da su Talijani kod izbora od nedjelje dobili 26.000 a Hrvati i Slovenci samo 24.000 glasova. Nu brojke tuku pošteno po zubima Talijane, jer smo već konstatirali brojkama da su naši kandidati dobili 30.660 čistih svjestnih glasova, dok su svi Talijani s klerikalcima i svim socijalistima u svoj Istri te Niemcima i činovnicima u Puli dobili jedva 26.000 glasova, a sama kamorra, gospodujuća talijanska klika, samo 16.500 glasova.

Nu i taj razmjer glasova nije bio točan, jer na našu štetu a korist Talijana.

Sada po službenim podatcima konstatiramo, da smo donieli broj glasova danih našemu dru. Miliću za preko 300 manje, a za Talijana Pesante preko 600 više. Polag zaključka glavne komisije u Motovunu od 9. t. mj. dobio je naš dr. Ivo Milić ukupno 5878 glasova (javljeno prije 5520) a Talijan Pesante 1245 (javljeno prije 1891).

Po tome razmjer glasova palih u izborima občenite kurije u nedjelju 7. t. mj. u cijeloj Istri jest ovaj: Hrvatski i slovenski kandidati dobili su 31.019 glasova, Talijani kamorre (vladajuća klika) 16.590, svi socijalisti (i jugoslavenski) 5171, talijanski klerikali 4.438, Niemci i činovnici 200 (u Puli). Po tome neka svatko prosudi bezočnost talijanske kamorre!

Pribrojimo u Talijane sve glasove koji su dani i talij. klerikalcima i socijalistima te ono 200 činovničkih u Puli, onda dobijemo ukupno 26.399 koje neka budu Talijanima, prema našim 31.019 čistih, svijestnih glasova hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri. A to peče, ljuto boli kamorru pak izmišlja i laže a ujedno da prikrije i zabašuri svoju sramotu i zgoljnu činjenicu, da je dne 7. junija sva Istra ustala proti kamorri i odsudila oligarhičnu bandu, nepoštenu kliku Talijansku sa 40.828 glasova, dok je ta klika dobila samo 16.590 glasova.

Eto dakle klika, za koju je glasovalo jedva jedna četvrtina Istre hoće da vlada i zapovieda! Eto sramote za vladu, eto škandala koji se događja samo u Istri i gdje jedan zemaljski kapetan i vodja talijanske vladajuće klike može bezočno i cinički reći, da je to bravura, što oni proti tri četvrtine naroda Istre vladaju i zapovjedaju. Časti lukvoj vladi!

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Jedna molba. Molimo sve naše rodoljube iz pojedinih izbornih sekcija za izbor izvanjskih občina, da nam javo makar jednom dopisnicom, ako ne već brzo javno, točan broj glasova, palih za pojedine kendidate pri izboru od 19. t. mj.

Izbori u seoskim občinama. Sutra bira kurija izvanjskih občina 15. zastupnika, od kojih će naša narodna stranka dobiti 12 a Talijani 3.

Mi smo već više puta razlotili važnost ovih izbora, pak ju ne trebamo više istićati, tvrdo očekujuć, da će naš narod učiniti podpuno svoju dužnost, kako je to pohvalno učinio kod izbora od 7. o. m.

Ove redke će mnogi čitati tek iza svršenih izbora, a oni iz puljske okolice čitati će ove na vrieme, pak treba da lepo učine svoju rodoljubnu i narodnu dužnost dostojno i častno, kako to iziskuje naša narodna čast i sviest našega naroda u okolici puljskoj, te da svi složno dadu svoje glase našim narodnim predlošcenicima, kako su naznačeni na prvoj strani našega lista u programu našeg političkog društva. Dakle svi naši vanjski od občine Pula, Vodnjan, Svet Vinčenat, Kanfanar i Barban, napisat će na škede imena naših predlošcenika: dr. Ivan Zuccon, odvjetnik i Luka Kirac, župnik.

Ući izbori; vodja kamorre pao. Prošle nedjelje obavili su se uži izbori u III. (Pula) i u I. kotaru (Kopar) obće kurije. U Puli bio je uži izbor između Talijanaša kamorre Corenich-a i socijalista Lirussi-a. Izabran je kandidat kamorre Corenich za 46 glasova većine. Treći izborni kotar obće kurije dozaočen je nekako stranki socijalista, ali socijalisti su ovoga puta pokazali, da nemaju više ni moći ni pristaša u Puli. Tome nazadku kriva je mnogo nesloga u vlastitim redovima a ponajviše pak to, što su vodstvo socijalizma a Istri preuzeli nekoji mladi talijanski profesori u Kopru, koji tumače radničtvu samo teorije o socijalizmu dok napuštaju praktičnu stranu a uz to su svojim talijanaštvom odbili od socializma mnoge svoje pristaše Slavene. Talijani pak se nemaju bogzna kako veseliti pobjedi u Puli; kamorru su spasili ovaj put popi i Niemci, oni popi, kojima se Giornaletto još u subotu izrugavao i oni Niemci, kojima će kamora doskora opet govoriti „deutsche zò le braghe“. Slaba je to pobjeda, kad je kamorra prisiljena pobjedjivati s hrvatskim imenom. Altrochè Pola restituita ai Polesani. Slaba restitucija od 1484 glasa prema 1438.

Svu puljsku pobjedu kamorre pokvario je uži izbor u I. kotaru između velikog mešta i vodje kamore Bennati-a i talij. klerikala Spadara. Slavni vodja i prieni kampijun kamorre i talij. klike Bennati sramotno je kod užih izbora pao, te je izabran talijan. klerikal Spadaro sa 3773 glasa proti 3525. Pad Bannatijev daleko je važniji i značajniji nego li neznatna pobjeda u Puli. Sveobće pravo glasa, najširi slojevi puka, odsudili su kamorru u njezinom vodji, davši mu lekciju, kakovu je zaslužio. Kamorra će naravno dati izabrati svog vodju drugdje n. pr. u veleposjedu, jer je sredovječni sinjorot Bennati u istinu i dostojan da bude izabran u kuriji, koja je ostala još od sredovječnih feudalnih vremena; 40 do 50 ljudi izabrat će 5 zastupnika.

Obća kurija, koja bira 8 zastupnika, izabrala je 4 Hrvata, 3 Talijana kamorre i 1 talijan. krščanskog socijala. Kamorra je dobila isti broj zastupnika, koliko ih je imala i do sada, a dotivila je podpuni fiasko u I. kotaru obće kurije.

Umjetnički koncert. Prekosutra u subotu dne 20. o. mj. priredjuju u dvorani Nar. Doma gg. konservatorista tenor Josip Rijavec iz Gorice i virtuoz na glasoviru Anton Trost, učitelj „Glazbene Matice“ u Ljubljani, umjetnički koncert. Josip Rijavec poznat je slavenskoj, osobito pak slovenskoj publici vrlo dobro. Osim krasnoga glas i izvrstne škole, cieni se visoko njegov način interpretacije i sve mu kritike proriču najsajnjiju budućnost. I Trost slavi kao najboljeg virtuoza na slavenskom jugu. Ovaj će pratiti Rijavca na glasoviru i nastupiti će samostalno kao glasovirac. Raspored ima biranih komada iz hrvatske, slovenske i slovačke glazbene literature a sadržava još i Rudolfovu ariju iz Puccini-jeve opere „Bohème“, u kojoj se Rijavec osobito ističe kao savršeni umjetnik.

Početak koncerta na 8 i pol sati. Ciene ulaznica po 2 K, 1 K i 60 p.

Preporučuje se našem občinstvu, da ne propuste tu krasnu zgodu, te da se mnogobrojnim pristupom pokaže, da ima smisla za umjetnost u obće a osobito pak za slavenoku.

Izlet u Jadreške. U nedjelju dne 21. tek. mj. priredjuje „Hrvatski Sokol“ iz Pule zajedno sa medulinskim „Sokolom“ izlet u Jadreške. Svirat će sokolska fanfara. Bit će javne vježbe, na kojima će vježbati pomladak, ženski odio i članstvo. Pozivlju se svi prijatelji Sokola, da tog dana pohrle mnogobrojno u Jadreške, gdje će sprovesti par ugodnih časova u lieposj zabavi, a svojim posjetom mnogo doprinesti i narodnoj stvari. Odlazak iz Pule, Narodni dom u 2 sata popodne.

U nedjelju dakle svi u Jadreške!

Hrvatska Čitaonica u Vinkuranu priredjuje u nedjelju dne 28. o. mj. svoju prvu ljetnu zabavu uz sudjelovanje vrle sokolske glazbe iz Medulina i šamburaških odsjeka hrvatskih Čitaonica iz Premanture i Banjola. Umoljavaju se sva društva okolice Pule, da ne priredjuju istog dana sličnih zabava. U slučaju nepovoljnog vremena prenaša se zabava za ponedjeljak 29. o. mj. Pobliže javit će se u sljedećem broju „N. S.“.

Iz Premanture. Hrvatska Čitaonica sa svojim tamburaškim odsjekom priredjuje u nedjelju dne 28. o. mj. izlet u Vinkuran. Uljudno se umoljavaju svi članovi i ostali premanturski rodoljubi, da se u što većem broju tom izletu priključe. Odlazak iz Premanture u 1 i pol sata po podne.

Odbor.

Kamora se plaši javnosti. Prirodo slovci pripovjedaju, da ptica noj, kada uvidi blizu pogibelj, kojoj ne može da izbjegne, zarine glavu u piesak misleć, da ju dušmani neće vidjeti i da će tako pogibelji izbjeći.

I talijanski kamoraši postupaju i za ovih zemaljskih izbora, kano i obično, poput ptice noja misleći, da će tako izbjeći pravednoj slavenskoj kazni i osveti. Istarsko-tršćanski kamoraški listovi držali su se naputka, što im ga je dalo vodstvo kamorre u Istri, da imadu tajiti i prikrivati svojim čitateljima sve ono, što bi moglo oslabiti njihov ugled, što bi moglo prikazati njihovu golotinju u pravoj slici.

Oni su od prvoga početka prikrivali imena hrvatsko-slovenskih kandidata za sadašnje izbore, da će time oslabiti moć protivnika i zaslijepiti još bolje svoje neuke i tupe čitatelje. Oni računaju jedino s tim, što talijansko pučanstvo Istre ne čita ništa drugo nego li kamoraške listove, jer ne zna i ne razumije drugih jezika i što je ogromna većina tog pučanstva politički tako ograničena, da ne vidi dalje od svog nosa.

Kamoraške vodje računaju dakle na glupost svojih čitatelja i na političku nezrelost pučkih slojeva.

Takvim prikrivanjem istine i gotovih činjenica, postigla je kamorra i ovom prilikom bar to, da ne zna ni danas bar 60—80 po sto njezinih pristaša na selu i po gradovima, da bijahu primjerice dne 7. o. mj. izabrani hrvatsko slovenski predlošenici skoro jednoglasno ili ogromnom većinom glasova.

Kamorra je morala naime — pa bilo i prikriveno — priobćiti u svojim listovima poraz svoj dne 7. o. mj. a da taj poraz ne bude još porazniji, nastojala je ublažiti time, što je svojim glupanima zatajila sjajnu pobjedu istarskih Slavena. Ne zna kamorra, kako bi svojim priobćila, da bijahu kod prvog izbora izabrana sva četiri predlošenika hrvatsko-slovenskog političkog društva za Istru i to među ovima trojica naših najstarijih dosadašnjih zastupnika. Znade kamora, da su zastupnici Laginja, Mandić i Spinčić ne samo najstariji zastupnici istarskog sabora, već takodjer i to, da su baš njima poznate bolje nego ikomu u Istri sve glasovite sljeparije i lumparije talijanske kamorre, što ih je na našem narodu i na njima lopovski počinila ovo posljednjih trideset godina.

Neće kamorra s tim imenima na dan, jer su ovo živi svjedoci svih njezinih lopovština, te mora da nikom ponikne pred njihovim poštenim ali oštrim pogledom. Njima ne može ništa prikriti, pred njima se ne dade ništa sakriti, pak se radi toga plaši i samog njihovog imena.

Izborna skupština u Premanturi držao je u nedjelju pred brojnim slušateljstvom dr. Pederin. Razlomačio je narodu važnost i narav ustavnog doba, djelokrug zakonodavnih tiela, važnost izbora, koji se sada vrše za pokrajinski sabor Istre, nacionalne odnošaje u Istri, te pozvao prisutne izbornike da kompaktno na 19. ov. mj. dadu svoj glas za predlošenike polit. društva gg. don Luku Kirca i dra Ivana Zuccona.

Hrvatski jezik pred porotom u Rovinju. Dne 12. o. mj. vrišla se je pred rovinjskim porotnim sudom javna rasprava proti Ivanu Trostu radi uvrede počenja putem tiska. Tužio ga je neki Scinigoi iz Krka.

Obtuženog branio je odvjetnik dr. Josip Mandić iz Trsta.

Nakon obavljenih formalnosti tražio je branitelj, da se na zapisnik ubilježi, koliko imade porotnika, koji govore hrvatski; dokazalo se je, da bijahu samo trojica. Iza toga stao je predsjednik dr. Signori ispitavati obtuženika, što je tumač prevadjao porotnicima na talijanski jezik. Proti tome ustao je branitelj, pozivajuć se na zakon, koji ne pozna u Istri tumača za hrvatski jezik, jer je taj jezik zemaljski; zahtjevao je, da se vodi rasprava u hrvatskom jeziku.

Zastupnik tužitelja odvjetnik dr. Depiera izjavio je na to, da je protivan tom zahtjevu, jer je obtuženik Slovenac, a slovenski jezik da nije jezik sudbenog okružja u Rovinju, već samo hrvatski. Kad bi bio obtuženi Hrvat, da bi mu on možda priznao pravo, da se vodi rasprava u hrvatskom jeziku.

Branitelj je na to stavio predlog, da se, pošto mu je prizivni sud u Tratu odbio predlog, neka se delegira koji drugi porotni sud u Primorju, odstupe svi spisi vrhovnom sudu u Beču radi delegacije kojeg drugog porotnog suda izvan djelokruga prizivnog suda u Trstu.

Tomu predlogu opirao se odlučno dr. Depiera, ali ga je sud ipak prihvatio, te će sve spise poslati vrhovnom sudu u Beč.

Otvoren natječaj za učiteljska mjesta u puljskom kotaru. Raspisana su za definitivno popunjenje mjesta učitelja upravitelja III. kat. u Baratu, Krnici, Šajinima, Petehima, Hreljima i Pomeru, te mjesta učiteljica III. kat. u Divšićima i Ližnjanu do konca ovoga mjeseca. Za sva ova mjesta je nastavni jezik hrvatski a talijanski kao predmet, osim za Pomer, gdje je nastavni jezik hrvatski i talijanski. Nu kada za Pomer ne bi bilo osposobljenih natjecatelja za oba jezika, moći će biti imenovan i takav natjecatelj, koji ima ispit samo iz hrvatskog jezika i talijanskog kao predmeta. Ako bi koji mislio, da mu molba neće stignuti na vrieme, neka brzojavi na školsko Vieće u Puli ovako: Natječajem se za . . . . ., moiba sliedi.

I tako je u Istri. Traži se odgonetanje sliedeće zagonetke:

„Polag zapisnika ovjerovljenje podpisa br. 239. za svjedoci se da je Gosp. M. A. ovu predlog podpisol. Pisarne c. k. kotarskog suda — Montone. dne 4. Junji. 1914. Franco.“

Odgonetke neka se upravc prvo i drumoibenom povjerenstvu kvalifikacija državnih činovnika namještenih kod sudova u području c. kr. okružnog suda u Rovinju posredovanjem predstojništva c. kr. kotarskog suda u Motovunu.

Lošinjski kotar

Iz Cresa. Dne 7. t. mj. obavio se u gradu Cresu izborni čin. Do tamo su se morali potruditi i izbornici poreznih občina Valun, Lubenice, Prnat i Podol, akoprem se za ova sela predlošilo Valun kao sielo izbornog čina. Moramo se zato zahvaliti gosp. poglavaru u Malom Lošinju, koji se, kako se čini, sve to manje obazire na naše pravedne zahtjeve. Ima i pravo! Ta savjeti mudrog podešlata creskog (koji se ne stidi na javnom trgu rugati jednom creskom izborniku: „Ce, ne gres votat? Hodi, hodi, će te Spinčic spasit!“), mudri su i odovoljit će svim občinarom. Zato, gosp. poglavar odredjuje kao sielo izbora za obću kuriju, to je za kakovih 200 izbornika (računav i odsutne) — grad Cres; Valun je po moru udaljen 2 sata, po kraju 3 sata, a ostalim i po moru i po kraju 1 sat više; dok za seosku kuriju — za kakovih 30 izbornika izborno je sielo Lubenice. Evala, gosp. poglavare, ali na žalost nije upalilo!

Valunjani, Lubeničani, Prnaćani, Podcljani i nekoji vriedni Zbičinari, uza sav trud neustrašivo pristupiše k izbornoj žari. Srce nam udaralo od veselja, kad vidjesmo, gdje za svojim župnicima stupa četa od preko stotine sviestnih izbornika, Glasovaše, ukrcaše se bez jela, bez pića na ladje, te pjevajući: „Oj Hrvati“ — vratiše se svojim kućama. Živili! Tako treba!

Iz Maloga Lošinja. Uza sav teror, sipanje novaca i pijače ne mogu se Talijani pohvaliti najljepšim izbornim rezultatom, jer od 1802 upisana izbornika, dobili su jedva 589. Doduše ni mi Hrvati ne možemo se pohvaliti.

Naša je ulica i ovom prigodom pokazala, u kojem ju duhu kamora odgaja i vodi i to sve na očigled austrijskih oblasti. Evo nekoliko zanimivih činjenica. Svima je dobro poznato iz pisanja „Naše Sloge“, kako su djaci nautičke škole prigodom štrajka „pro università italiana a Trieste“ oduševljeno klicali „Evviva“ pod prozorom svojeg obljubljenog profesora Gilberti, a malo podalje opet gromko klicali „Evviva Italia“. Na duhovski ponedjeljak, kad su Hrvati imali svoj pogovor radi izbora, to su isti djaci uz pratnju glazbe pod prozorima čitaonice zviždali, kličući razne „Abbasso“, „abbasso il clero croato“ i dulcis in fundo „Evviva Italia“. Hrvati, teškom mukom umireni od sazivača sastanka — da ne dodje do škandala — nastavili su svoj pogovor. Čujmo, da je povedena istraga. No kako je medju tim djacima sin našega občinskog tajnika Padrića, a njega smo opet vidili živo raspravljati sa političkim faktorom — to smo više nego uvjereni, da će to sve zaspati — kako to obično i biva. Na sam dan izbora rekao je na trgu patriotični ravnajući učitelj Velikog Lošinja Giuseppe Martinolich: „adesso podemo issar in mezzo della piazza la bandiera italiana“; no isti gospodin, govore, da će biti poznat analima policije sa svog izleta u Milanu pred nekoliko godina. — Na večer istog dana „tribun kaštela Radoslović“, kako ga zove „Piccolo“, da dade oduška svojim čuvstvima, kojih nije mogao više zatomiti, iz dna je svoje duše zavapio: „Eviva Italia“. Žandarmerija je odmah sredovala, no na intervenciju Padrića, bio je odmah pušten na slobodu, jer da je to bio „un equvoco“. E što ćemo, nalazimo se već u blaženoj zemlji.

Voloski kotar

Crkvena Družba. Najavljena ustanovna skupština ovoga nedavno pokrenutoga „*Društva za gradnju crkve u Matuljama*“, obavila se dne 1. t. mj. u lijepom skladu i sa povoljnim uspjehom. Socijalisti, koji su već prije žestoko agitirali protiv društva, mislili su, da će moći posve omesti ovu prvu glavnu i najvažniju skupštinu, te su za to tražili, da se ista drži pod vedrim nebom na trgu pred Čitaonicom. Ali je predsjednik dobro pogodio njihov naum, te odredio skupštinu u prostoriji „Nade“. Oni se nijesu usudili unutra, nego su nastavili agitaciju vani i uspjeli u tolike, što su se mnogi neodlučajci od straha držali daleko. Unatoč tome upisala su se što prije što sada u svem 84 člana, medju kojima 7 utemeljitelja (svaki sa 100 K).

Skupštinu počastiše svojim prisustvom veleč. gg. dekan kastavski Ryšlavy i kapelan rukavački Petrak, te narodni zastupnik dr. Poščić i ravnatelj Baf, dočim je narodni zastupnik prof. Spinčić pismeno pozdravio skupštinu, na koju nije mogao doći radi zapriečenja, i ujedno se prijavio članom utemeljiteljem.

O svrsi društva i sredstvima, kojima se ista želi postići, bilo je obširna govora. Govorili su dekan Ryšlavi, dr. Poščić, A. Dukić i drugi.

Gosp. dekan, koji je već po društvenim pravilima počastni član i odbornik, prijavio se utemeljiteljem. Ostali utemeljitelji jesu: Bačić Božo kbr. 51, Dodić Ivan kbr. 87, Matulja Frane kbr. 40, Puharić Ljudevit kbr. 46 i Varljen Angjelo kbr. 57

U revizionalni odbor i ravnateljstvo izabrana su prijašnja lica, samo je mjesto zapriečenoga dosadanjega tajnika izabran dr. Tomo Bilek, a kao novi član ravnateljstva Viktor Slavić.

Za vrieme skupštine smućivali su socijalisti i dalje ljude na trgu i ujedno prilijepljivali na stabla svoje crvene proglase proti narodnim kandidatima za predstojeće zemaljske izbore. Svojim nastupom protiv „Crkvene Družbe“ po tigli su u glavnom to, da su u svima dobromislećima još više učvrstili osvjedočenje o potrebi crkve i kapelanije u Matuljama. I kao što nisu uspjeli da ometu ovo narodno djelo u malom okviru, tako neće uspjeti ni da pokvare ono veliko narodno djelo zemaljskih izbora, gdje ćemo svi složno nastupiti proti narodnom protivniku. Držat ćemo se rieči našeg poštovanog člana dra Poščića, koji nam je u ovom i svakom drugom narodnom podhvatu preporučio — slogu.

O skupštini izdat će se čim skorije obširnije izvješće. Tko se za to društvo zanima, neka izvoli zatražiti oblisak pravila. — „Crkvena Družba“ svladala je ovom skupštinom ponajteže zapreke, te će odvažno stupati po utrtu putu k stalnom napredku i svrsi. Dao Bog sreću!

Pazinski kotar

Sastanak izbornika u Pazinu. Na Tielovo u jutro sastali su se u velikoj dvorani pozvani izbornici iz Pazina iz X. i XI. gradskog kotara.

Sazivač sastanka g. dr. Kurelić pozdravio je prisutne, koji su se u velikom broju odazvali pozivu, te se odmah prešlo na prvu točku dnevnoga reda: odluka o kandidatu za affirmaciju u X. gradskom kotaru. Nakon kratke rasprave u kojoj su sudjelovali dr. Kurelić, dr. D. Trinajstić, dr. Prudan i prof. Frankola, odlučeno je jednoglasno izstupiti s imenom čestitog našeg narodnog borca iz prvih ljutih vremena u Pazinu, a taj je g. **Anton Bertoša pok. Nikole**, trgovac u Pazinu.

Zatim je dr. Kurelić, kao kandidat Pol. društva u XI. kotaru govorio o budućem radu u saboru. Govornik je optimista. Veli, da do nagodbe izmedju talijanskih i slavenskih zastupnika mora da dodje, jer sadašnje stanje škodi Talijanima, kako nam; o tome bjelodano govori ostra borba socijalista i kršćanske stranke, u kojima se — osobito u drugoj — nalaze u velikoj većini sami Talijani. Kad je tomu tako, naći će se već načina, da se utuška kakvog nemirnjaka, kome je samo do vike i do razdora a nimalo mu nije do rada za narod. Načelo, koje će voditi govornika a i sve naše zastupnike u nagodbenim pregovorima, biti će načelo narodne jednakopravnosti. To načelo i odluke saborskoga kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika biti će svima našima putokazom u njihovom djelovanju. Zatim se govornik bavi važnim pitanjem za Pazin, o ustanovljenju granica za grad Pazin. Spomenuo je veliku važnost, što ju ima za naš narod grad Pazin i Plomin, čiju luku čeka liepa budućnost. Spomenuo je veliku važnost mnogobrojnog učestvovanja u izborima, jer čim više imade glasova jedan zastupnik, tim više ima moralne moći govoriti, tim više je njegov glas uvažen i od protivnika i od vlade. Velevažno je, da naše affirmacije budu čim bolje, čim sjajnije, jer ako imadu biti mrtave, bolje da ne budu nikakve. Budući je grad Pazin razdieljen u dva kotara, oni, koji će morati glasovati u obćini, neka napišu na svojoj glasovnici ime: **Ante Bertoša pok. Nikole, trgovac Pazin**, a oni, koji imadu glasovati na kotarskom poglavarstvu, neka napišu ime: **dr. Šime Kurelić, odvjetnik u Pazinu.**

Na koncu se je jednoglasno prihvatila sliedeća rezolucija:

„Izbornici desetoga i jedanaestoga izbornog kotara gradskog razreda iz Pazina, sakupljeni dne 11. 6. 1914. na sastanku u Pazinu, pozdravit će sa zadovoljstvom pravednu nagodbu za trajni saborski rad, ne bude li ista na uštrb naše narodne ravnopravnosti i životnih uslova za naš narodni razvoj.“

Razne primorske viesti

Glavna skupština Družbe. U nedjelju 14. o. mj. obdržavala se je glavna godišnja skupština Družbe sv. C. i M. za Istru u Ligoju kod Lovrana. Skupština vrlo brojno posjećena, prošla je u velikom oduševljenju i najljepšem redu uz lepršanje hrvatskih naših trobojа i pjevanje rodoljubnih pjesama.

Skupštinu je otvorio predsjednik Družbe naš vrlo zaslužni zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić krasnim rodoljubnim govorom.

Radi obilnog gradiva o izborima, koji se sad provadjaju u Istri, prisiljeni smo za sada izostaviti obširni izvještaj o toj skupštini, ali ćemo cieli tok iste kao govor predsjednikov i izvješće tajnika donieti u narednim brojevima. Spomenut ćemo samo već danas iz izvještaja blagajnika, kojeg je pročitao naš uvaženi pjesnik Rikard Katalinić Jeretov, da Družbina imovina iznosi oko 340.000 K većinom u zgradama, te dohodak u god. 1913. iznosio je K 215.000 a izdatak K 208.000, od čega je izdano samo za učiteljske plaće K 129.000.

Uspjeh svjetnog dana u Trstu. Vele-zaslužne slovenske gospodjice sakupile su prošlog tjedna rasprodajom cvieća skoro 4000 K za siromašnu slovensku školsku dječicu. Grdjene bijahu i svakako napadane od talijanske fukare u Trstu, ali one podnesoše sve te pogrde i navale mirno, znajuć da vrše plemenitu službu svomu narodu.

Poštanske vieści. Dne 16. ov. mj. otvorena je na Učki (kod Pokluna) poštanska sabiraonica u svezi s poštanskim uredom u Opatiji.

Poštanska sabiraonica u Šmarju, občina Pomjan, odpala je od poštanskog ureda u Pomjanu i pridružena onom u Kopru.

Preuranjeno veselje u talijanskom „Izraelu“. Talijanski nazovi-liberalni listovi ne mogu — prividno — od veselja, što je tobož zastupnik dr. Ivo Milić izabran protuzakonito i što je tim njegov izbor postao nevaljanim. Odakle to veselje.

Talijanska stranka u Buzetu uložila je reklam proti uvrštenju dra Milića u izborne listine. Taj je reklam politička oblast u Kopru uvažila. Proti odluci kotar. poglavarstva u Kopru prizvao se dr. Milić na c. kr. Namjestničtvo. Prije nego li bijaše njegov prizivi riešen obavljeni su izbori i dr. Milić bijaše izabran zastupnikom. Radi toga veselje talijanske svojte, koja nema ni pojma o izbornom redu.

Buzetski spasitelj poživlje se na najvećega talijanskoga pravnika Istre ovoga vieka, na g. Frana Salatu, zemaljskog prisjednika u Poreču, a sirotan ne zna, da je § 21. izbornog reda tomu krunskom juristi talijanske stranke posvema nepoznat. Da su ti talijanski leguleji samo taj paragraf pročitali, nebi smjeli proti izboru dra Milića ni pisnuti.

Na umirenje talijanskih pravnih učenjaka možemo im prištapnuti, da će g. dr. Ivo Milić od pozvane na to oblasti primiti vjerodajnicu kao valjano i zakonito izabrani zastupnik, pak da se svi oni postave na glavu, jer zakon je zakon.

Krunskomu pravniku talijanske stranke u Istri savjetujemo pako prijateljski, da se kani palagrafa jer to nije za njega. Za sada neka se zadovolji sa slavom, što ju je stekao kao učenjak u pitanju glagolice u Istri. Tu ga je teško pobiti — jer ni šta pobijati.

Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Omišu. Dne 7. o. mj. obdržavana je ovdje skupština za konstituiranje podružnice Družbe sv. C. i M. Odziv gradjanstva dosta brojan. U odbor su izabrani tajnik „Providnosti“ g. Lukić za predsjednika, inžinir g. Ivan Viličić za tajnika, g. Matko Barišić za blagajnika.

Poznata radinost i zauzetnost spomenutih jamstvom je, da će se oko Podružnice okupiti što više gradjanstva, kao i rodoljuba iz okolice da pomognu Družbu u njezinom rodoljubnom djelovanju. — Napried za Družbu!

Izjava.

Podpisani narodni kandidat zahtjevam najodlučnije, da izvjestni „neodvisni birači“ brišu na svojim letcima moje ime iz društva Josipa Andrijašića, kojega su takodjer Talijani s talijanskim letcima proglasili svojim kandidatom u društvu s glasovitim Bartolichem. Narodna čast zahtjeva od svakoga Slavena, da briše sva imena, koja su protivna kandidatima „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“.

Sv. Anton pri Kopru 15. junija 1914.

Josip Valentić,
kandidat „Političk. društva“.

Zahvala.

Prigodom dugotrajne bolesti i smrti naše premile i nezaboravne kćerke

Dušice-Marije

primili smo od mnogih strana iskrena saučešća, a kako nam mogućde svakomu posebice zahvaliti se, pa činimo to ovim putem zahvaljujući se od srca svima, koji su nastojali na budi koji način ublažiti nam veliku bol, koja nas je zadesila, a na prvom mjestu veleuč. gosp. Dr. Josipu Šebestu, koji ju je kroz punih 18 mjeseci danomice pohadjao i nastojao ublažiti joj boli, zatim onim uglednim obiteljima, koje su položile vjence i cvijeće na lijes, slavnom profesorskom zboru c. kr. gimnazije, koji je korporativno sa gg. djacima prisustvovao sprovodu, te pjevačkom zboru iste gimnazije, koji je odpjevao žalosne pjesme, kuratoriju ženskog učiteljišta i gospodjicama kandidatkinjama, upravi pučke škole, hrvatskoj glazbi, slavnom gradjanstvu grada Pazina, te svima, koji su uprilićili onako krasan sprovod, svima neka bude od nas srdačna hvala a od Boga plata!

Žalujuća obitelj Cucančić.

Poziv

na glavnu skupštinu **Kastelirskog društva za štednju i zajmove**, reg. zadr. na neogr. jam., koja će se držati u nedjelju dne 28. juna 1914. u 4 sata po podne u Narodnom Domu u Kastelira sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913.
5. Predlozi.

Glede točke 5. umoljeni su članovi, da eventualne svoje predloge najave odboru barem 3 dana prije skupštine.

Ako skupštini ne pristupi dovoljan broj članova, vrsit će se pol sata kasnije na istom mjestu i po istom dnevnom redu druga glavna skupština, koja će valjano zaključivati bez obzira na broj prisutnih članova. **Odbor.**

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Svatko sam svoma novcu gospodari, on ga može proigrati makar u lutriji! Onaj pako, koji novac cijenit znade, neka čita današnji oglas „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže", po kojem može nabavkom dobrih vrijednostnih srećaka dostići bogastvo, svakako pak mu je zajamčen za svaku sreću barem po jedan zgoditak, trajna vrijednost srećaka i time sigurnost za iste potrošenog novca. Buduć jesu naručnicima srećaka namijenjene takodjer nagrade i premije imaju gdjekoji priliku, da dobe uz izbornih vrijednostnih srećaka takodjer i veliki ili dapače čitav dio za nje potrošene kupovine natrag. Ponuda je kroz i kroz poštena, pak se tako sama po sebi preporuča. Buduć se vrši dojduće vučenje već u ovima danima, pišite još danas po pojašnjenje, štono vama pa bezplatno odmah pošalje: Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Oglas jeftimbe.

Za odati boljemu nudiocu gradnju školske zgrade u Žminju otvara se ovime natječaj jeftimbe prema projektu i troškovniku arhitekta Marčelje za iznos od K 52.539·36 niže.

Pismene ponude uz vadij od 10% primaju se do 10. julija 1914., a 12. julija o podne je dan otvorenja ponuda. Radnju može Glavarstvo odati poduzetniku svog povjerenja, ako ponuda i nebi bila najniža. Radnja se ima odmah započeti i ima biti gotova za godinu dana.

Troškovnik i nacrte može se u to vrijeme vidjeti na obć. uredu u Žminju.

Obćinski ured u Žminju,
dne 13. junija 1914.
Obć. glavar: **Pašić** v. r.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja naobći svoj naslov na „Putni predal 47", Ljubljana.

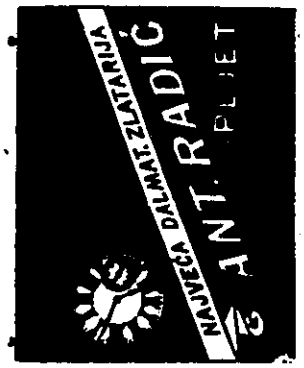

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Slavetak-Malinska-Smilaj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Ujutro polazak u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Tarbuju.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sile-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srieda i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Spalji na gatu u vlastitom kinoku, telefon 272.

Marko Zović

krojački majstor iz Pazina otvorio je krojačnicu pod imenom

I. Zović

u Puli, via della Bissa br. 26.

Preporuča se našemu obćinstvu u gradu Puli i okolici, te pošt. vojničkoj posadi, a posebice pak veleč. svećenstvu i učiteljstvu.

Čisto se oblači sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkanonice

Marije Jirsové

Nový Hrádek p. Met. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—8 met. dugih odrezaka zefira, kanafasa, flanela, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a takodjer i polovica zamota K 9 odnos. K 10.

Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i franko!

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Najboljі ocetni izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; prva vrst polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg najfinije, kao snieg bieło, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; najfinije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kg franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šarog nankinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, se 2 jastuka, svaki 80 cm dug, 60 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. Perine 200 cm duge, 140 cm široke 13, 14·70, 17·80, 21 K. Jastuci 90 cm dugi, 70 široki 4·50, 5·20, 5·70 K. Podperine od lieps prstene tkanine 180 cm duge, 116 cm široke 12·80 i 14·80 K. — Naručbe se ponašaju poštom od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili novac vraća franko; ako se ne dopade vrade se novac. — Cjenici badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Češka.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Es-ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cjenike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Montelpio 1.

„Hrvatskoj i Slovenskoj Narodnoj Straži" donose pomoć, Vama merda bogatstvo. Čitajte!

475.000

kruna, odnosno franaka ili lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci veliko skupine

5 originalnih vriednostnih srećaka 5

kojih se 18 svakogodišnjih vučenja vrši dne

2. i 15. siečnja, 1. ožujka (dva), 1. srpnja, 1. rujna (dva), 1. veljače, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, 14. rujna i 2. studenog.

375.000

kruna odnosno franaka ili lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci manje skupine

3 originalne vriednostne srećke 3

kojih se 9 svakogodišnjih vučenja vrši dne

2. i 15. siečnja, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, i 1. studenoga.
1. veljače, 1. srpnja, 14. rujna

Kupovina za veliku skupinu svih 5 srećaka platit se može u 60 mjeseci po K 6, za manju skupinu svih 5 srećaka pako u 60 mjeseci po K 4.

Svaka sreća mora da barem jedanput pogodi! Svi zgoditci izplaćuju se u gotovom novcu!

Sve srećke imaju trajnu novčanu vriednost te nakon izplaćene kupovnine igraju još dugu vrstu godina bez ikakvog nadaljnjeg uplaćivanja, dakle badava!

Svak poštovani naručnik može da primi nagrade i premije, te na taj način kupovinu za sebe naručenih srećaka povoljno sniži ili ih nepće dobiti na badava.

Izjašnjenja daje i naručbe prima: g. Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE
POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Broj 21. Pula, u četvrtak dne 25. junija 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obćeg cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu: ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Birači Hrvati i Slovenci!

U smislu našega proglasa od dne 5. prošloga mjeseca pozvani ste da glasujete: *Dne 30. junija (lipnja) ove godine u izbornom razredu gradova, trgovišta i obrtnih mjesta* (u kojem glasuju oni, koji spadaju u prva dva izborna tiela kod biranja obćinskog zastupstva ili plaćaju najmanje K 20 čistog poreza) za ove kandidate:

1. U trećem izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pula:

Stihović Josip,
ravnatelj Istarske Posujilnice, Pula.

Ovom izbornom kotaru pripadaju jedan dio obćine Pula, naime predieli Arena, Policarpo, Veruda, Vintijan, Vinkuran, Kave, Valdebek, Kaštanjer, Monvidal, Šijana, Tivoli, Zalijesnica, Šestari, Sikici, Jadreški i raštrkane kuće.

2. U jedanaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Pazin:

Dr. Šime Kurelić,
odvjetnik, Pazin.

Ovom izbornom kotaru pripada sve što spada pod Pazinom, Buzetom i Plominom, osim dielа mjesta Pazin, staroga gradića Buzet i dielа Plomina.

3. U četrnaestom izbornom kotaru sa glavnim biralištem Volosko:

Dr. Gjuro Červar,
odvjetnik, Volosko.

Ovom izbornom kotaru pripadaju gradovi Volosko-Opatija, Kastav, Podgrad, Lovran i Mošćenice i porezna obćina Klana.

Ova trojica kandidata poznati su vam po svojem djelovanju kao bivši narodni zastupnici, te zato podpunim pravom očekujemo, da će se oko njihovih časnih imena, kao prvi put, tako i sada, sakupiti svi naši izbornici, davši tim dobar dokaz shvaćanja sadašnjih naših narodnih prilika i narodne sloge.

Približujemo se koncu naših izbornih borba i taj konac neka bude okrunjen najboljim uspjehom. Nema više mjesta nikakvim drugim pitanjima, osim pitanja narodne časti, narodnog ponosa, narodne koristi, a te zahtjeve, da svi naši izbornici kao jedan čovjek, jedna duša, dadu svoj glas navedenim predkandidatima Političkoga društva.

Nadalje pozivljemo naše izbornike desetoga gradskoga kotara, da svi dadu svoj glas našem čestitom starini gosp.

Ante Bertoša p. Nikole
trgovac u Pazinu

kojega je skupština izbornika ovog kotara proglasila svojim kandidatom.

U ovaj kotar spada od Buzeta samo gradić Buzet, dočim ostatak gradske porezne obćine spada u jedanaesti kotar koji biru dra Š. Kurelića. Nadalje spada desetomu kotaru jedan dio grada Pazina, te grad Vodnjan i sve što spada podanj.

Za grad Pazin lahko se znati ravnati: svi oni, koji moraju glasovati na obćini neka glasuju za A. Bertoša, a svi oni, koji imadu glasovati na kotarskom glavarstvu, neka glasuju za dra Šimu Kurelića, budući spadaju pod jedanaesti kotar.

Političke družtva za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 21. junija 1914.

Predsjednik: Dr. D. Trinajstić. Tajnik: Dr. Iv. Prudan.

Izbornicima Pule na srce!

Dojdući utorak je dan velike bitke u trećem gradskom kotaru Pule.

Ovaj nam je kotar prvi put, god. 1908. bio otet na najnepoštenији način. Tadašnji kandidat talijanske liberalne klike, sada pok. Frank, porieklom židov, dobio je samih šest glasova više od *našeg* kandidata dra Laginje — kojim sredstvima je dobio tih šest glasova više sam Bog zna.

Medjutim je koncem god. 1911. Bog pozvao tako izabranog zastupnika Franka k sebi na račun.

Malo zatim otkrili su se ovi dobro poznata strašna pronevjerenja, počinjena od raznih glavnih stupova takozvanog talijanstva u Puli, te je vlada morala u februaru god. 1912. raspustiti obćinsko glavarstvo grada Pule i premiti u zatvor dobar dio obćin. činovnika.

Dne 29. septembra iste godine pozvani su bili izbornici trećeg gradskog kotara, da si izaberu zastupnika na mjesto ostalo prazno smrću pok. Fr nka.

U ljutoj izbornoj borbi dobio je naš kandidat g. Josip Stihović 404 glasa, to je 178 glasa više od protivničkog kandidata dra Antičevića, čaljbože sina našega naroda iz krške Dalmacije, kojega se naroda Antičević odavna odrekao!

Tom je prilikom, dan iza izbora, naš časni starina dr. M. Laginja izdao proglas na narod, u kojem proglasu čitamo medju ostalim lieпim riečima i velikim istinama sliedeće:

„Mnogi vi ni neznate baš svu mjeru znamenitosti naše pobjede. Bit će vam jasna svaki dan više.

Jučerašnji dan znači za grad Pulu: pobjedu vjere nad nevjerom, nepoštenjem i otimačinom; za nas Hrvate i Slovence u Istri znači pobjedu naše narodnosti nad talijanskom. Za cielu monarhiju znači pobjedu onih, koji hoće da se razviju mirno u ovoj svojoj državi na temelju jednakog prava za sve, proti onim, koji idu za tim, da se Istra odtrgne od ostalih dielova naega naroda . . . . .“

U utorak, dne 30. ov. mj. oči cieloga našega naroda iz Istre i preko njezinih granica biti će uprte u Pulu, da vide kukva se to borba tamo vodi u sjeni Divić grada, da vide kako se u sjeni tih ruševina budi od sna teškog muž Kraljević Marko i kako sa svojom topuzinom teškom tjera od sebe ljute dušmane svoje.

U utorak očekujemo svi veseli glas narodne pobjede iz Pule, a taj će se glas čuti, budu li se svi do jednoga odazvali svojoj dužnosti, te svi do jednoga napisali na svojim glasovnicama ime našega kandidata, a taj je:

Josip Stihović
ravnatelj Posujilnice, Pula.

Jedan sam glas može odlučiti našu pobjedu! Jedan sam glas manje može prouzročiti poraz!

Gdje je taj Hrvat, gdje taj Slaven, gdje taj poštenjak, koji si nebi htio upisati u zaslugu, da je svojim glasom pomogao pobjedi Istine i pravde? Gdje je taj naš izbornik, koji bi imao takovo srce, takvu dušu, takvu savjest, da bi mirno pustio neka se izbor vrši bez njegovog sudjelovanja, dobro znajuć, da upravo radi njegovog nesudjelovanja može iz, može protivnička sila slaviti svoje slavlje.

Nema zaprieke, nema sile, nema uzroka, koji bi mogao bilo kojega našega izbornika držati dne 30. ovoga mjeseca kod kuće.

Radi jednog samog glasa manje može se izgubiti bitku, a to se ne smije podnipošto dogoditi.

Kotar na nepošten način otet nam godine 1908. te opet od nas dobijen godine 1912. ne smije više pasti plienom protivnika. Po sriedi je naš obraz, naše poštenje, naše dobro ime. Nedajmo da bude sve to okaljano našim nemarom.

Zato svi dne 30. o. mj. u trećem gradskom kotaru Pule na izbor sa imenom našega kandidata

Josipa Stihovića!

Uspjeh izbora u seoskom razredu.

Dne 19. ov. mj. vršili su se izbori za naš zemaljski sabor u seoskom izbornom razredu.

Uspjeh je bio, kakav se predmjevao kad se dielilo izborne kotare, izabrano je naime naših hrvatsko slovenskih zastupnika 12 a talijanskih 3.

Obzirom na konačni uspjeh, na broj naših glasova, podpunim smo pravom zadovoljni s ovim izborima, koji bilježi jedan novi naš korak naprieđ, u teškom ali stalnom putu našega narodnoga napredka.

Pustimo medjutim neka brojevi govore:

Prvi kotar:

U ovom se kotaru, takozvanom talijanskom, naši izbornici afirmirali oko imena Mandić Pecarić-Sokolić sa 300 glasova, socijalisti sa 141 glasom a tal. kršć.-soc. stranka sa 300 glasova. Izabrani su talijanski liberalci dr. Apollonio, dr. Corazza i dr. Dapas sa 1473 glasa.

Drugi kotar.

Izabrani su velikom većinom naši kandidati župnik Škerbec sa 1165 glasova i nadučitelj Valentić sa 1116 glasova, raspršenih na šest slovenskih imena 257 glasova i na dva talijanaša Bartolich i Corradini 148 glasa. Navadjamo brojeve po raznim sekcijama (brojevi u zaporci znače razpršene glasove): Pomjan 126 (94), Škofije 56 (2), Dolina 93 (68), Dekani 304 (44), Očizla Klanec 148 (3), Marezige 250, Krasica 15 (81), Pobegi 32 (10), Novavas 71 (30), Korte 90.

Treći kotar:

Jednoglasno izabrani naši kandidati dr. Pušić i prof. Ribarić sa 893 glasa. Navadjamo poznate nam brojeve po raznim sekcijama: Mošćenice 40, Lovran 59, Veprinac 68, Belići 154. Sv. Matej 108, Podgrad 100, Jelšane 154.

Četvrti kotar:

Skoro jednoglasno izabrani naši kandidati župnik J. Grašić i dr. Dinko Trinajstić sa 2137 glasova. Talijan dobio 22 i socijalista 22 glasa. Evo podataka: Buzet 163 (sec. 3), Lindar 284, Žminj 246, Pićan 144, Tinjan 148, Trviž 269, Sv. Nedjelja 93 (tal. 9), Vines 104 (sec 29), Krsan 106, Čepić 109, Zarečje 138, Golgorica 97, Boljun 241 (tal. 13).

Peti kotar:

Izabrani velikom većinom naši kandidati župnik Červar Šime i učitelj poljodjelstva Ivo Sancin, koji dobiše 1915 glasova. Evo nekoliko podataka: Buzet 437 (tal. 114), Ilođ 109 (tal. 78), Laniščе-Klenovšćak 203, Sv. Lucija kod Oprtlja 141 (tal. 144), Sv. Ivan od Šterne 183 (tal. 15), Kaštelir 87 (tal. 24), Žbandaj 204 (tal. 5), Sv. Lovreč Pazenatički 168 (tal. 8), Futkulin 70, Karojba 313 (t. 34).

Šesti kotar:

Izabrani jednoglasno naši kandidati pop Luka Kirac i dr. I. Zuccon sa 926 glasova. Evo nekoliko podataka: Medulin 192, Allura 69, Barban 156, Svet Vinčenat 107.

Sedmi kotar:

Izabrani jednoglasno naši kandidati župnik A. Andrijčić i prof. A. vit. Haračić sa 659 glasa. Evo nekoliko podataka: Omišalj 63, Sv. Vid 28, Dubašnica 43, Dobrinj 71, Punat 68, Kornić 30, Baška 133, Baška Draga 50, Stara Baška 9, Unije 30.

Izborne sličice iz V. kotara.

(Buzet, Motovun, Poreč.)

Puljski „Giornaletto", taj najpošteniji list u Austro-Italiji, koji temeljito poznaje „il bacino del Quieto" jer mu je urednik iz Oprtlja, isto tako temeljito kao što poznaje nutarnju politiku . . . bivše obćine puljske, pisao je nekidan, da se u V. kotaru, sa časnim imenima Jakometa Crivicicha iz Oprtlji, pisara u advokata Sandrina i Angjela Fakina iz Livada, ne ide samo za afirmacijom, već izravno za osvojenjem dvaju naših mandata.

Poslie izbora nosili su se po buzetskoj cesti plakati, koji su pokazivali figure dvaju propalih talijanskih kandidata, sa bersaljerskim klobucima, jednoga kako udara u bubanj (Jakometo udara veliki bubanj u Banda cittadina pinguentina) a drugoga sa vrećom na ramenima (Fakin), oba za taknuta u velikoj škornji, a pod njima napisi: Viva el deputato de Oslići! Consolite Fakin, anche Bennati xe in tromba! Povere lire mai spese! Viva la Talgia stiriana! (Običan poklik „Talijana“ iz Huma i Draguća, koje dopeljaše glasovali na vozovima braće Cerovaz iz Funtane. Ova jadna stvorenja ne znadu još izgovoriti: Vivva l' Istria italiana!)

Silan smieh dao je veselja našemu puku, koji je inače bio ogorčen nevjerojatnim postupanjem žandara Stozera. Ovaj već od prije glasoviti žandar tužio je i oba naša zastupnika jer . . . da se nisu htjeli od njega prestrašiti, već da su čak na njegova pitanja odgovarali.

•

Pri skrutiniju na 7. tek. mj. u sekciji Sočerga našla se je jedna glasovnica sa ovim tekstom: „Gospud Pizante, zdaj vas volim kako sam vam obljubio kad ste mi dal' dve krone. Barbović pa pravi, da ste njemu dali deset kron. To ni pravo.“

Ova će glasovnica biti pokranjena u arkivu našeg Političkog društva, da ju do sto godina nadje Virginio Gayda, kad bude tražio dokumente o talijanstvu Istre.

•

Na 1245 glasova što ih je dobio Pesante, talijanskih je glasova od prilike ono, što je preko tisuće. Tako razmjerno i u kuriji seoskih občina. Ta „talijanska“ afirmacija u V. kotaru zapala je vrlo drago. Medju ulovljenima u kupovanju i zastra šivanju izbornika nalazi se i najmudriji advokat na svietu šijor Antonio Sandrin.

•

U Draguću davali su svakom svijesnom izborniku pol litre vina i kiljebac kruha. Malo, ostriga! Talijanstvo Draguća je vrlo cijene. Mi smo nasuprotiv za svaki glas davali četrdeset tvrdih srpskih dinara, pa smo jedva sakupili 5800 glasova.

Upozorujemo glavnog kasira liberalno-nacionalne talijanske stranke, administraciju „Corriere della sera“ i blagajnika društva „Dante Alighieri“ i tužimo im ovim svečano kape dragučke, da su oni svijestnim „talijanskim“ izbornicima davali pili maravan iz svojih konoba, što nisu mogli ni prodati ni darovati, a da su lire pridrlali za sebe. Neka im stoga ne dadu više novaca, kad do malo dana bude nakadni izbor za mandat Miličev, koji će biti od c. kr. Vlade uništen, jer § 21 izbornog zakona za . . . Salatu i radić jasno govori, da zastupnik ima biti onaj koji je dobio 1245 glasova a ne onaj koji ih je dobio 5878.

•

Da ne bude buke, sve su glasovnice za dra Pesanta bile potačane, a to zato, jer „Talijani“ V. kotara nisu nikako mogli da prave izgovore i napišu ime i prezime svog spasitelja već su, vrazja krv, pisali i govorili: Jovani Pišante . . .

Salute o Pola!

Salute o Pola
Vera Italiana,
Che candidi Coronich,
Radice romana!
E Carvin*) ancora,
Che sangue romano,
Antichievich non era
Cosi Italiano!

Fin'ora almeno
Gloria ti rese,
Italica forte
Un Albanese!

*) Kárv = krv = sangue.

Skip e Skipetari
Wied e Svanderbregо
Son oggi romani,
Se anche de sbregо!

Ed ora pel Fabbro
L'amore ti prese
La sua Signora
È vera viennese!
Il Fabbro di certo
Sarà italiano,
Se non trova ch'è meglio
Restare furlano!

Fran 'z Marsoće.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Izvanredno izdanje „Naše Sloge“. Radi izbora u Puli od 30. t. mj. izaći će u petak i subotu izvanredno izdanje „Naše Sloge“, koja će se prodavati po 6 p.

Izbori u gradu Puli. Napokon je kamorra porodila svoje kandidate za Pulu u sva tri kotara gradske kurije: za prvi kotar svog vodju sladkog i mehkušnog šijor Ludovika Rizzi, za drugi kotar nekog profesora Carvina (i ovaj je čiste talijanske krvi) i za treći kotar onu smješnu i ograničenu figuru, koja se odazivlje na ime „hier Quirinus Fabbrus“! Ovoga posliednjega je kamorra postavila kandidatom u kotar, koji je po kompromisu dodieljen nama i koga po pravu ima zastupati naš čovjek.

Za taj kotar postavila je naša stranka kandidatom svima poznatog nam rodoljuba u Puli g. **Josipa Stiković**, kojemu moramo svi dati naše glasove, koji smo pozvani za dan 30. junija t. g. na glasovanje u tal. školu u Šijani.

Talijani poduzimlju sve, da u trećem kotaru grada Pule ne bude izabran naš kandidat **Josip Stiković**, a u tome će im doć u pomoć i neka ekonomička stranka, koja također postavlja svog kandidata u osobi nekog Talijana Morarin. To ne smije ometati namještenike mornarice, nego svaki, koji je pravi i poštenі Slaven mora dati svoj glas kandidatu svoje krvne braće, a taj je za treći kotar grada Pule **Josip Stiković**. Zato vas pozivljemo braćo Slovenci, Česi i drugi Slaveni, da dadete vaše glase čovjeku naše i vaše krvi i na glasovnicu napišete ime: **Josip Stiković.**

Svi oni koji su pozvani za 30. tek. mj. da glasuju u talijanskoj školi u Šijani, neka napišu na glasovnicu: JOSIP STIKOVIĆ!

Za treći izborni kotar to jest u tal. školi u Šijani, gdje se 30. junija glasuje samo „Josip Stiković“ *počimlje glasovanje u 8 sati u jutro a sastavra se u 1 sat po podne.*

Proslava Narodnog blagdana u Puli. Dne 5. julija, to je onu drugu nedjelju, na blagdan sv. Cirila i Metoda, proslavit će se i u Puli svečanim načinom „narodni blagdan“, koji se slavi po svim hrvatskim zemljama u korist naših narodnih škola, koje moramo podizati i uzdržavati sami, jer nam vlasti i Talijani narodnih ne daju.

Za proslavu tog velikog blagdana u Puli, koja proslava biti će obdržavana u vrtu Nar. Doma, spremaju se posebni odbori naših rodoljubivih dama i gospoda, da isti što ljepše ispane i što više koristi donese za naše narodne škole. Ulaznina na proslavu biti će 50 para, dakle vrlo sićna, da bude tako omogućeno svakomu posjetiti tu zabavu. Proslava će sastojati od raznolikih zabava, koncerata, tamburanja, pjevanja, šaljivih predstava, pučkih plesova, smještaja itd. itd. o čemu ćemo donieti potanje u naredaim brojevima.

Zabava učenika naših škola. Na Petrovo dne 29. t. mj. priredjuju učenici Društvenih škola u Puli zabavu sa deklamacijom, pjevanjem i predstavljanjem igre u 2 čina „Strpljen spašen“ u velikoj dvorani Nar. Doma. Početak u 4 s. po podne; ulaznina: sjedalo u parteru 1 K, stajanje u parteru 60 para; galerija 30 para. Čist prihod ide u korist Družbe. Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću.

Upozoruju se svi naši na ovu zabavu, što ju priredjuju naša djećica, te se pozivlju, da mnogobrojno istu posjete, da se uvjere o napredku našeg pomladka stečenom u narodnim školama i mnogobrojnim posjetom pobude djećicu na veću ljubav prema školi i narodnom jeziku i rodu, a ujedno da se bar tako oduže požrtvovnom učiteljstvu naših narodnih škola na trudu, što su ga uložili u narodni odgoj i napredak naše omladine.

Pohitimo dakle na tu zabavu, kojom se naša učeća omladina takodjer oprašta u ovoj školskoj godini s našim občinstvom.

Prof. Spinčić i „Riječke Novine“. U jednom uvodniku napadaju „Riječke Novine“ zastupnika profesora Spinčića, pa mu spočituju, da se je odrekao starih ideala. Sve za to, jer je prof. Spinčić spomenuo u svom govoru dne 13. t. mj. u „Zorin Domu“, da je klerikalizam importirana biljka u Istru. Prof. Spinčić nije to samo rekao u svom govoru o **klerikalizmu**, već i o **liberalizmu**. Svjestni dopisnik „R. N.“ izpustio je pasus o **liberalizmu**. U ostalom prof. Spinčić ostao je onaj stari pobornik kakav je bio: **kršćanin i Hrvat**, komu ne treba naše obrane ispred „R. N.“. Spinčić je duboko uvjeren, da u Istri nema mjesta pravdi i inatu liberalaca i klerikalaca, već **složnom radu za hrvatsku stvar.**

Na c. kr. kot. poglavarstva i njegovem redarstvenem odjelu nastaju velike promjene. Sa poglavarstva odlazi na ministarstvo u Beč g. dr. Vodopivec a sa redarstva su premješteni gg. Konciplste Francetić, Modrić i Miloslavić. Sva su četvorica Hrvati odnosno Slovenci i prama tome govore jezikom našega naroda. Za njihove nasliednike već su se nadležne oblasti zlo pobrinule. Na redarstvo je već pripio dr. Steinberger, koji ne zna niti da naš jezik obstoji a odredjen je za isto mjesto takodjer i dr. Pinter u jezičnom pogledu jednako kvalifikovan. Tko će doći na mjesto dra Vodopivca nije nam poznato, ali kako se čuje takodjer jedan Niemac, pak tako će nas narod samo kroz tumače moći da govori sa konceptnim osobljem redarstva i poglavarstva i biti će i dalje na tim uredima demoralizovan.

Ne čudimo se samo starijim oblastima, koje nam ovakove činovnike šalju, nego se čudimo i našim gg. zastupnicima, zašto dolazak ovakvih činovnika ne onemoguće, jer na koncu konca kraj nerada sabora naši bi zastupnici imali dosta vremena, da budno paze nad svakom promjenom koja nastaje u državnim uredima, pak bi im bila dužnost, da na vrieme posreduju, da ispražnjena mjesta budu popunjena su osobama koje poznadu jezik hrvatski. Kada bi se u tom pogledu više radilo, ne bi se dogodilo ono što se sada dogadja, da su državni uredi isključivo domena talijanske njemačke birokracije, koja nam narod uprave truje.

Sokol u Jadreškima. U nedjelju dne 21. t. mj. bilo je veliko slavlje u Jadreškima. Tog dana sastupili su naši vrli sokoli i sokolice iz Pule te sokoli s podsiedkom iz Medulina uz vrlo veliki broj našega naroda iz Pule, Medulina i drugih obližnjih mjesta. Tu slavu uzveličale su dvie sokolske glazbe iz Pule i Medulina uz svirku kojih su naši vrli sokoli obavili javnu vježbu. Mnogobrojni narod je udivljenjem pratio vježbe sokola, a osobito se divio nastupu sokolica iz Pule, koje su nastupile javno prvi put, te podmladku iz Medulina. Cielo slavlje prošlo je u najljepšem redu i svečanom oduševljenju, te su se u sumrak počeli gosti po malo razilaziti svojim domovima, ponijevši sobom najljepši utisak s tog slavlja i vrućom željom, da nam naši sokoli i sokolice priredе češće tako liepih i ugodnih zabava.

Narodna radnička organizacija u Puli zahvaljuje ovim putem svim onim, koji su poklonili darove za tombolu te bilo kakvim drugim načinom u susret došli, a da je zabava priredjena dne 7. o. mj. u vrtu „Nar. Doma“ tako liepo uspjela. Posebno zahvaljuje „Slovenskom pevskom in podpornom društvu“ i „Sokolskoj fanfari“, koji nisu žalili truda, a da svojim liepim pjevanjem, odnosno sviranjem svakog posjetnika oduševe.

Isto tako se zahvaljuje gospodjici Jul. Grünnbaum, koja se žrtvovala, da nam u svakom pogledu zabavi koristi, kao i g. Vojski, koji je sa humorističnim ulogama, kao uvjek tako i ovaj put pobudio najveći smieh i zadovoljstvo. Zahvaljuje se napokon svim prijateljima i članovima ove organizacije, da su tako mnogobrojno prisustvovali zabavi i ne žalili podieliti podpore za bolestnu braću radnike ove organizacije, koja je jedini hram radništva, u kom će naći moralne i materijalne okriepe i sve ono što radničkom sloju potrebuje. Još jednom hvala svima, pa i onim koje ovdje ne navedosmo. Hvala svima i do vidova na dojdućoj zabavi.

Odbor N. R. O.

Iz Vinkurana. Hrvatsku Čitaonica u Vinkuranu priredjuje u nedjelju dne 28. o. mj. svoju prvu ljetnu zabavu pod vedrim nebom uz sudjelovanje sokolske glazbe iz Medulina, te tamburaških zborova iz Premanture i Banjola. Raspored: u 2 sata doček gostova na cesti ispod Cote. U 2½ sata kreće povorka u Vinkuran na mjesto zabave, koja počimlje u 3 sata. Na zabavi nastupiti će uz tamburaške zborove i Vinkuranci sa vrlo šaljivom predstavom u jednom činu „Suparnik“. Ulazna cieua je za muškarce 50 para a ženske, vojnici i djeca 30 para. Za dobro jelo i pilo na zabavi pobrinuo se je odbor. Svim rodoljubnim Slavenima iz Pule i okolice kličemo: Dobro došli dne 28. o. mj. u Vinkuran.

U slučaju nepovoljna vremena prenaša se zabava na sliedeći dan, t. j. na blagdan sv. Petra i Pavla. Za vrieme plesa svira domaći orkestar.

Banjole. Pozivlju se ovime Banjolci, da se u nedjelju dne 28. t. mj. odazovu pozivu Hrv. Čitaonice u Vinkuranu i pođju na zabavu, koju ona taj dan u svojem mjestu priredjuje. Sastali se imademo istoga dana oko 2 sata pos. p. u našoj Čitaonici i odatle ćemo svi skupa krenuti put susjednog Vinkurana, do naše najmilije braće. Pokažimo uz složan nastup vinkuranskom „županu“ i njegovim malobrojnim pristašama, kako treba da ljubimo svoj narod i materinji jezik. Neka pokuša u nedjelju doći medju nas, pa će osjetiti, kako je liepo biti uz svoj narod i ljubiti svoj materinji jezik, a kako je gadno biti uporni izrod. Dodjite vi svi, koji vrtudate krivim talijanskim putem, da se uvjerite o istinitosti tih riečі, što Vam ih na srce postavljaju vaša braća. Neka dodje svaki tko može, jer što nas bude više, to će nam zabava biti veselija. Ona nas imade upoznati medju sobom i okrijepiti za dalnju borbu oko oslobodjenja od talijanskog pasovanja u našoj Istri. Da je Istra doista naša — hrvatska i slovinska, dokazali smo dosadašnjim izborima; njima smo dokazali da smo brojni i jaki, mnogo brojniji i jači nego Talijani sa svim našim zavedenim izrodima.

Lošinjski kotar

Cres. (Demonstracija, koju je prouzrokovao proti samom sebi kotarski poglavar Mosettig.) U nedjelju, dne 21. o. mj. bio je blagoslovljen barjak creskih veterana, koji su istodobno i članovi hrvatske Čitaonice. Barjaku je kumovao c. kr. Na-

mjestnik i gospodja Namjestnika, koji su se dali zastupati po c. kr. kot. poglavaru Mosettig-u i njegovoj gospodji. Kao pozvanci dodjoše veterani iz Lošinja, Voloskoga i Sušaka sa šušačkom veteranskom glazbom. (Interesantno je, da su glazbari dobili nalog, da ne smiju u Cresu niti jednu hrvatsku koračnicu odsvirati.)

Sliedio je blagoslov barjaka, kojega je obavio član veterana preč. g. N. Turato, a iza blagoslova sliedili su pozdravni govori kuma i kume. Pred hrvatskim slušateljstvom i pred hrvatskim creskim veteranima g. je poglavar Mosettig (kao kum) govorio njemački, a njegova gospodja talijanski, a hrvatskome ni traga ni glasa. To je postupanje uvriedilo svakog Hrvata, tako, da se je i iz grupe veterana kad i kad čuo poklik: Živili Hrvati!

Nekoji uvidjeniji ovdašnji Hrvati, uvrijedjeni radi ignoriranja hrvatskog jezika, odrediše da se odmah sa Narodnog Doma skinu zastave, koje bijahu izvješene u počast gostiju iz Lošinja.

Na 3 sata po podne oveći broj veterana iz Šušaka i Voloskog dodjoše sa glazbom pred Nar. Dom te pozdraviše Hrvate sviranjem „Liepe naše". Malo za tim svi ovi udjoše u Nar. Dom, gdje su od Hrvata bili srdačno dočekani te u njihovu čast bijahu opet podignute zastave. U velikoj dvorani Nar. Doma koncertirala je veteranska glazba i to same hrvatske komade.

U 4 sata sliedio je odlazak g. poglavara i ostalih gostiju iz Lošinja, no glazbari ne hijadoše, da ih pri polasku pozdrave. Nato je došao u Nar. Dom. gosp. baron Windischgrätz i zamolio glazbare neka prisustvuju odlazku. Plemenitoj rieči plemenitog gospodina glazbari se odazvaše, te podjoše odlasku g. poglavara, ali ga pozdraviše samo sviranjem „Liepe naše" i „Sokolske koračnice"!

Po odlasku g. poglavara vratiše se veterani uz sviranje same hrvatskih koračnica u Nar. Dom, gdje bijahu pogošćeni od gostoljubivih cresnih Hrvata.

U 7 sati posebnom parobrodom odputovaše veterani Voloskoga i Šušaka. Pri odlazku zasvirase „Carevku" a iza nje „Liepu našu". Od tisuću cresana na obali skupljenih orilo se: „Živila Hrvatska", „Živili veterani", a sa parobroda klicali odlazници „Živio hrvatski Cres"!

Nereda nije ni najmanjeg bilo, već po odlazku nekakvo poznato gradsko smeće, neki naduti blekan, koji osim pučke škole nema druge nauke, odmetnik vjere, stao je da vriedja nekoje naše miroljubive fratre. No ovaj poznati glupan dobio je odgovor kakvog je i zaslužio, pa podvio rep i otišao svojim putem.

Sve ovo ogorčenje kod Hrvata i kod hrvatskih veterana izazvao je sam gosp. poglavar Mosettig ignoriranjem hrvatskog jezika, pred jednim veteranskim društvom, čiji su članovi bez iznimke Hrvati. Ogorčenje je tim veće, što je on bio istodobno zamjenik Namjestnika.

Da je g. Mosettig pripadnik talijanske stranke to smo i od prije znali, ali da toliko mrzi Hrvate i hrvatski jezik, to smo se tekar jučer osvjedočili.

Živili ruduljubni veterani! Dolje ljubitelji kamorre i iredente!

Pazinski kotar

Iz Sušnjevice. Ovdje obićava duvati užasna bura, koja počini mnogo štete. Ove nas je godine već posjetila. Svc je mladice od loza polomila i isprevijala. Nu to još nije bilo dosta, pa nas je kod nas riedki gost pohodio dne 19. o. mj., a taj je tuča. Što je buri ostalo, to je tuča uništila. Uništila je sito, lose i ostalo što se u polju nalazi. Taj je narod sada u zdvojnosti, kako da se buduće zime prehrani i čime da isplati velike namete koje mora godimice plaćati. U polju mu je sva nada bila, jer zarade ovdje nema nikakve, gdje bi si mogao što zaslužiti, da se lakše prehrane.

Umoljava se za to nadležne oblasti, da se tomu narodu budućime pomogne, da ne bude morao skapavati od gladi.

Iz Narodne Zajednice za Istru (odjeljenje za namjestanje naučnika u obrt i trgovinu). Traži se jedan naučnik za krojačiju, jedan naučnik za postolariju, dva naučnika za konobarstvo, jedan naučnik za soboslikarstvo.

Koparski kotar

Iz Lanišća. Izbori za obću kuriju izdali su kod nas, da nisu mogli bolje. Od 586 upisanih izboznika glasovalo ih je 529, od kojih je dobio dva glasa nekakav Pišante. Poznamo ta dva „tića", koji su prodali svoj glas svome neprijatelju i time si zablatili svoje ćelsko lice.

Dne 19 t. mj. birao je skupno cielo buzetski Kras u Klenovšćaku. Od 212 upisanih izbornika glasovalo ih je 203 i to svi za naše kandidate.

Naši Krašani su i kod ovih izbora pokazali da znadu vršiti svoju narodnu dužnost, pokazali su se sviestnim narodnjacima, koji shvaćaju važnost izbora i teško borbu s našim neprijateljima, koji nam o glavi rade. Živili takvi izbornici!

Prigodom ovih izbora sabralo se za Družbu u krčmi Bradetić K 5 a u krčmi Sverko K 10. Obje svote uručene su blagajniku Laniške podružnice.

Iz Ročkog Polja. Ročko Polje je od lomak porezne občine Roč te se proteže uz cestu i željeznicu između Roča i Lupoglave. Broji okolo 70 kućnih brojeva. Imade svoju hrvatsku pučku školu, koja je ustanovila natrag 3—4 godine. Kada se radilo o osnutku škole, većina je stanovnika zahtjevala utrakvističku (hrvatsko talijansku) školu, no videći školske oblasti, da su svi bez iznimke hrvatske narodnosti (dvie talijanske obitelji Scala na Brćaku spadaju u školsko područje Roč), nisu mogli uzeti obzira na njihovu želju. U narodnom pogledu narod je posve za ostao, jer se kod svakih izbora povadja za vodjama talijanske politike u Roču. Ovi ih varaju sa najbedastijim lažima, a oni to primaju kao pravu istinu. Medju tim zasliepljenim ljudima živi par naših osviešćenih seljaka, čiji je položaj, osobito za izbora vrlo težak. Jedan od tih je Josip Grabar, čovjek vrlo pametan i mirne ćudi, otac mnogobrojne porodice, a svu su mu djeca nedorasla i neobskrbljena tako, da je siromašnomu ocu vrlo teško uzdržavati tu mnogobrojnu čeljad tim više, što u kući nema drugoga sposobnoga radnika. Tomu našemu čovjeku dogodilo se u noći od prošloga petka na subotu grozna nesreća. Nepoznati zlikovci porezali su mu loze u najljepšem vinogradu. Dan prije obavili su se u Roču izbori zastupničke seoskih občina, kod kojih je naš Grabar sudjelovao kao pouzdanik Hrvatske stranke. Za same izbore on se je vrlo razumio, te bez dvojbe i njega ide dobar dio zasluge, da su naši kandidati odnesli onako liepi broj glasova. To je i našim Talijanima i talijanašima dobro poznato, pa kad se ne mogoše osvetiti na cielu našoj strani, osvetiše se na jednom na njem. Eto kakav je plod talijanske protunaravne politike, kad hoće ovcu da osvoje, da nije više ovca nego da je vuk, kad hoće da ljude našega roda i jezika uvjere, da su Talijani, što nisu niti mogu biti. Nadamo se, da će ljudi iz Ročkog Polja i drugi po Rošćini, koji do sada bijahu sliepi, otvoriti oči, kad vide, do kakvih sve zločinstava vodi to gadno zavaravanje naroda od strane talijanskih kapetana, da će tim varalicama pokazati vrata, kad dodju s lažima u njihovu poštenu kuću.

Naš će Grabar za više godina osjećati nesreću, što su mu je namjeli panduri talijanske politike, pa da mu se bol barem djelomično ublaži, pozivamo ljude milosrdna srca, da ga se sjete bilo i manjim novčanim doprinosima, koji neka se šalju na naslov: Ročko društvo za štednju i zajmove u Roču, naznačivši svrhu. Plemenitim darovateljima unapried najljepša hvala!

✝

Obitelji Barbalić i Gallo javljaju ovi ljenim srcem tužnu vijest, da je njihova sestra, odnosno maćuha, gospodja

Tereza Barbalić ud. pok. Frana

danas u 1 sat u jutro nakon duge i teške bolesti, providjena Svetotajstvima za umirujuće u 68. godini dobi svoje blago u Gospodinu usnula.

Mrtvo tjelo nezaboravne pokojnice sahranit će se u petak dne 26. t. mj. u 6 sata poslije podne iz kuće žalosti Via Arena br. 1. na civilno grobilje.

Pula, 25. juna 1914.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Baderskog društva za štednju i zajmove", reg. zadr. na neogr. jam., koja će se obdržavati u društvenim prostorijama u Baderni, dne 12. julija 1914. u 4 sata p. p.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913
3. Izbor upravnog odbora.
4. Izbor nadzornog odbora.
5. Slučajnosti.

Svaki član ima pravo pregledati računski zaključak za god. 1913. osam dana prije glavne skupštine u društvenoj pisarni.

Upravni odbor.

Poziv

na redovitu glavnu skupštinu „Gospodarskog društva u Baderni", reg. zadr. na ogr. jamčenje, koja će se vršiti u društvenim prostorijama u Baderni, dne 12. julija 1914. u 5 sati p. p.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Odobrenje računskog zaključka za god. 1913.
3. Izbor upravnog odbora.
4. Izbor nadzornog odbora.
5. Slučajnosti.

Upravni odbor.

U IV 88/14.

U ime Njegova Veličanstva Cara!

C. kr. Kotarski sud u Puli Odio IV. po opunomoćeniku zamjenika drž. odvj. protiv Erminija Valent radi prekršaja po §§ 10, 12, 14/2 Zak. 16. I. 1896. br. 89 L. D. Z. iz god. 1897. u prisudu zamjenika drž. odvj. kao javnog tužitelja, optuženika koji se nalazi na javnog tužitelja, optuženika koji se nalazi na slobodi nakon glavne rasprave danas provedene i na osnovu predloga javnog tužioca,

presudio je:

Hermin Valent Antunov i Lojzije Padovani, rodjen u Rudi (Červinjan) god. 1862., pripadan u Pulu, kat. oženjen s porodom, trgovac pismen, bez imetka, već kažnjen po § 12 Zak. 16. I. 1896. br. 89 L. D. Z. iz god. 1897.

je krivi

a) prekršaja po § 14/2 Zak. 16. I 1896. br. 89 L. D. Z. iz god. 1897. što je u mjesecu studenom 1912. u Puli iz nemarnosti prodavao nečistu i pokvarenu tjesteninu i ulje, čiji je užitak mogao škoditi ljudskom zdravlju,

b) prekršaja po § 12 rečenog zakona što je gornjom prigodom iz nemarnosti prodavao patvorenog klinčca, dakle jedno pivoreno živežno sredstvo pod nazivom i oblikom jednim, koje je kadro bilo da kupca zavede u bludnju,

c) prekršaja po § 10 već spomenutog zakona što je istom prigodom u i prije, protiv propisu § 9 M. N. 18. X. 1997. br. 235 L. D. Z. upotrebljavao za kuhinjsko pokućstvo jedno kositreno cijedilo te biva

osuđen

na temelju § 14 Zak. 16. I. 1896. br. 89 L. D. Z. iz god. 1897. na 40 K globe, promjenljivih u slučaju neuljerivosti u 4 dana zatvora te na platež parbenog troška. medju kojim K 40 za trošak kušališta te onaj eventualnih ovrčenja kazne.

Na temelju §§ 20. i 21. spomenutog zakona biva zaplijenjena pokvarena roba i cijedilo te optuženik osuđen da na vlastiti trošak objelodani sadržaj presude u novinama „Il Giornaletto", „Naša Sloga" i „Polaer Tagblatt".

C. k. kotarski sud u Puli, odio IV.

dne 30. maja 1914.

Marušić, m. p.

I ramo moderna roba za muške i ženske odjeće razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Sreća i bogastvo pruža lutrija, a ne svima, jerbo samo nekoji pogode, dočim ima onih, što izgube, neprimjerno više. Komu za novac ništa nije, ostat će kod lutrije, onaj pako, koji novac cijenit znade, neka čita današnji oglas „Slovensko i Hrvatske Narodne Straže", po kojem može nabavkom dobrih vrijednostnih srećaka dostići bogastvo, svakako pak mu je zajamčen za svaku sreću barem po jedan zgoditak, trajna vrijednost srećaka i time sigurnost za iste potrošenog novca. Buduć jesu naručnicima srećaka namijenjene takodjer nagrade i premije imaju gdjekoji priliku, da dobe uz izbornih vrijednostnih srećaka takodjer i veliki ili dapače čitav dio za nje potrošene kupovine natrag. Ponuda je kroz i kroz poštena, pak se tako sama po sebi preporuča. Buduć se vrši dojduće vučenje već u ovima danima, pišite još danas po pojašnjenje, štono vama pa bezplatno odmah pošalje: Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

Oglas jeftimbe.

Za oduti boljemu nudiocu gradnju školsko zgrade u Žminju otvara se ovime natječaj jeftimbe prema projektu i troškovniku arhitekta Marčelje za iznos od K 52 539·86 niže.

Pismene ponude uz vadij od 10% primaju se do 10. julija 1914., a 12. julija o podne je dan otvorenja ponuda. Radnju može Glavarstvo odati poduzetniku svog povjerenja, ako ponuda i nebi bila najniža. Radnja se ima odmah započeti a ima biti gotova za godinu dana.

Troškovnik i nacrte može se u to vrijeme vidjeti na obć. uredu u Žminju.

Obćinski ured u Žminju,

dne 18. junija 1914.

Obć. glavar: Pušić v. r.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,

tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,

tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,

tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,

onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštini predal 47", Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka

svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka

svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka

u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristefore Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Zahvala.

Podpisana ovim putem zahvaljuje iz dna srca svima, koji su nam prigodom smrti i pogreba našeg nezaboravnog

Ivana Keršić-a

iskazali izraze sućuti i s nama dielili tugu za milim pokojnikom.

Posebice pak budi izražena naša duboka zahvalnost veleuč. gosp. dru M. Laginji, koji nas je s iskrenom sućuti obaviestio o iznenadnoj smrti, pak drugovima pokojnika podvornicima c. i. kr. ratne mornarice, te društvima Čitaonici i Sokolu u Puli, koji su na odar položili vience i mnogobrojno odpratili pokojnika do vječnog počinka, kao i svim drugima, koji su uveličali sprovod i nama budi kako iskazali saučešće.

Svima iskrena hvala i od Boga plaća!

PULA, dne 20. junija 1914.

Tugujuća obitelj.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporučam

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Ženitbeni posredovni zavod

SREĆA

u Zagrebu, Moravska ul. 30 I. kat, strogo diskretan te po oblasti ovlašten uspješno i brzo će Vam pribaviti doživotnu sreću i zadovoljstvo, ako se nanj obratite uz priposlanje marke od 35 fil.

U tom zavodu sloje na uvid sitke predbilježenih partija obojeg spola, svake vjeroispovjedi počevši od obrtničkih pa do najotmenijih krugova.

Stoga se taj zavod toplo preporuča gospodjicama i udovicama tako isto i gospodi ženidbenim kandidatima uz strogo zajamčenu diskreciju te brzo i točno obavljanje svakog upita.

Gostiona „UNION" - Pula

ulica Sissano br. 8.

Novo otvorena i snabdjevena dobrim jelom i pićem. Dobra domaća kuhinja te fina istarska i dalmatinskih vina, koja se prodaju uz ove ciene:

Istarsko crno (teran) u gostioni lit.	—·66 para
Izvan gostione (za obitelj)	—·48 „
Viški Opolo u gostioni	—·80 „
Izvan gostione (za obitelj)	—·72 „
Viško bielo u gostioni	—·88 „
Muškat bieli „	—·88 „
„ crveni „	—·96 „

Preporučuje se svima našima u Puli i okolici vlastnik:

A. Kraljić.

Čisto se oblači sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkaonice

Marije Jirsové

Nový Hrádek p. Met. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—8 met. dugih odrezaka zefira, kanafasa, flanele, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a takodjer i polovica zamota K 9 odnos. K 10.

Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i frankol

---

Marko Zović

krojački majster iz Pazina otvorio je krojačnicu pod imenom

I. Zović

u Puli, via della Bissa br. 26.

Preporuča se našemu občinstvu u gradu Puli i okolici, te pošt. vojničkoj posadi, a posebice pak veleč. svećenstvu i učiteljstvu.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Moravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sliedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Stakienih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,875.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,185·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.998·52

Sposobni povjerenici i akviziteri nam se nude uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

„Hrvatskoj i Slovenskoj Narodnoj Straži" donese pomoć, Vama morda bogatstvo. Čitajte!

475.000

kruna, odnosno franaka ili lira iznesu svakogodišnji glavni zgoditci velike skupine

5 originalnih vriednostnih srećaka 5

kojih se 13 svakogodišnjih vučenja vrši dne

2. i 15. siečnja, 1. ožujka (dva), 1. srpnja, 1. rujna (dva), 1. veljače, 1. i 14. svibnja, 1. kolovoza, 14. rujna i 2. studenog.

375.000

kruna odnosno franaka ili lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci manje skupine

3 originalne vriednostne srećke 3

kojih se 9 svakogodišnjih vučenja vrši dne

2. i 15 siečnja, 1. i 14 svibnja, 1. kolovoza, i 1. studenoga. 1. veljače, 1. srpnja, 14. rujna

Kupovina za veliku skupinu svih 5 srećaka platit se može u 60 mjeseci po K 6, za manju skupinu svih 3 srećaka paku u 60 mjeseci po K 4.

Svaka srećka mora da barem jedanput pogodi! Svi zgoditci izplaćuju se u gotovom novcu!

Sve srećke imaju trajnu novčanu vrijednost te nakon izplaćene kupovnine igraju još dugu vrstu godina bez ikakvog nadaljnjeg uplaćivanja, dakle badava!

Svak poštovani naručnik može da primi nagrade i premije, te na taj način kupovinu za sebe naručenih srećaka povolji sniži ili ih uopće dobije **za badava.**

Izjašnjenja daje i naručbe prima: g. Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Es ka Helios, dvokolica Courir stoje K 150·—. Cienike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Deklova i sin

Gorica, via Municipio 1.

Pozor! **Pozor!**

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Et ka Helica, dvokolica Courir stoje K 150.—. Cenike pošilja franko.

Preporuča se: Stroji k svojim

Jos. Deklova i sin

Gorica, via Municipio 1.

6 para. **Izvanredno izdanje.** 6 para.

Broj 24. Pula, u ponedjeljak dne 29. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce ... predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Nadvojvoda Fran Ferdinand i supruga vojvodkinja Sofija u Sarajevu umoreni.

Malo prije pete ure popodne, jučer u nedjelju 28. lipnja, donio je prešan brzojav u Pulu potresnu viest, koja svojom grozotom naliči onoj pred više godina o umorstvu cesarice i kraljice Jelisave.

Nadvojvoda Fran Ferdinand nasljednik prijestolja u našoj državi, podao se je ovih dana iz Trsta na velikoj ratnoj ladji do izljeva Neretve, a odanle vladinim parobrodom „Dalmat“ do Metkovića, da onda željeznicom preko Ivanplanine podje u Banju Ilidže kod Sarajeva i u Sarajevo samo, te tako nekoliko dana proboravi u Bosni, gdje su imale biti velike vojničke vježbe.

Istodobno pošla je sa svoga grada Konopišta u Českoj željeznicom preko Bos. Broda u Ilidže kod Sarajeva, Sofija vojvodkinja Hohenberg, supruga nadvojvode Frana Ferdinanda.

Visoki par imao je po programu jučer posjetiti Sarajevo, glavni grad Bosne i razgledati tamo, što je vriednje. I doista, točno po programu, malo ispred podne, prispjeli su visoki gostovi i njihova pratnja u gradsku viećnicu, gdje ih je u ime grada svečano i toplo pozdravio gradonačelnik Fehim ef. Čurčić.

Već na putu prema gradskoj viećnici pala je prema automobilu, u kojem se je nadvojvoda sa suprugom vozio, bomba i prasnula je. Visoki par ostao je neozledjen, ali je što teže što laglje, ranjeno jedno dvadesetak osoba najbliže okoline, medju timi podpukovnik Merjzzi.

Nadvojvoda zahvalio se je gradu Sarajevu i odredio, da se usupor one bombe ima sve vršiti po ustanovljenom programu.

Ali kad je na povratku iz gradske viećnice, automobil zakrenuo od Apelova obrežja na cestu Franje Josipa, padoše na jednom dva hitca iz revolvera, od kojih je jedan smrtno pogodio vojvodkinju Sofiju, a drugi takodjer smrtno Frana Ferdinanda.

Poveli su ih odmah u konak, to jest u zgradu i stan zapovjednika i poglavice Bosne i Hercegovine. Priskočili su odmah vojnički liečnici, ali svaka pomoć bijaše uzalud. U malo časova Fran Ferdinand, obljubljeni nasljednik priestolja, veliko ufanje naše, i miljenica njegovog srca, plemenita Sofija, izpustiše dušu u sarajevskom konaku; ni po žalosti, da je umro na bojnom polju, braneć svoju očevinu.

Atentatori.

Kako drugog puta u sličnim zgodama, tako se je na žalost dogodilo i ovoga puta, da se je medju tisuće naroda, koji je velikim oduševljenjem veseo i zadovoljan klicao svome budućem vladaru, ušuljalo ako ne više barem dvojica nesretnika mladih godina, koji su izvršili zločin, na koji će se svrnuti ciela Europa. Bombu je bacio, kako brzojavi javljaju, neki slagar (tipograf) Nedeljko Čubrinović iz Trebinja, 21 god. star. Iskazao je, da je bombu dobio od nekog anarhiste u Beogradu i da nema učestnika, to jest, da nije s nikim radio u dogovoru.

Drugi atentator, kojemu je nedjelo žalibože uspjelo, jest neki Gavrilo Princip, 19. godišnji mladić iz Grahova kod Livna. On da je bio više vremena u Beogradu na naukama.

Pri prvom izpitivanju poslije groznog čina, izjavio je, da je malo krzmao streljati kad je vidio, da uz nadvojvodu sjedi u automobilu takodjer i njegova gospodja; ali onda da se ipak naglo odlučio, i streljao iz revolvera prvi hitac kojim je smrtno ranio vojvodkinju Sofiju, a zatim naglo drugi hitac, kojim je smrtno ranio nadvojvodu.

I Princip tvrdi, da nema učestnika, nego da je sam izveo naum, jer je od više vremena namišljao, kako će ubiti kojega visokog dostojanstvenika.

Obitelj Frana Ferdinanda.

Nadvojvoda Fran Ferdinand od Este rodio se u Gracu 18. prosinca 1863.; bio je sin nadvojvode Karla Ludvika, umršeg 19. svibnja 1896. i Marije Annunczijate, sicilijanske princese, koja je umrla 4. svibnja 1871.

Sofija vojvodkinja Hohenberg bila je peto dijete grofa Bogoslava Choteka i grofice Vilhemine rodjene Kinski, dakle po ocu i po majci od starog plemićkoga roda českoga. Ali pošto njezin rod nije bio baš od vladajućih ili njima pojednačenih dinastija, to je pokojni nadvojvoda, prije nego li će vjenčati tu odabranicu svoga srca, morao odreći se za svoju djecu, koju bi s njom imao svakog prava na prijestolje naše monarkije. To je Fran Ferdinand i učinio, renuncijom od 29. lipnja 1900 a vjenčao se sa Sofijom groficom Cholekovom na gradu Reichstadtu 1. srpnja 1900.

Ta je zakonska sveza do jučerašnjeg nesretnog dana bila sretna i blagoslovljena, jer je na gradu Konopištu, gdje su obično živili, raslo dosta pomladka te loze. Pokojni je nadvojvoda godine 1891—93 obišao svijet na vojnom brodu „Elisabeth“, što je za onda bila nova posve moderna ladja. Pratilac njegov bio je na tom putu znameniti kasnije admiral pl. Jedina, koji još danas živi u Beču u pokoju. O tom putovanju i doživljajima mladoga tada nadvojvode Frana Ferdinanda, bila je izašla obširna knjiga.

Vijest o nesreći.

O nesretnoj smrti nadvojvode obavijestili su dakako odmah njegovo Veličanstvo, sijedoga našega vladara, koji je samo dan prije bio odputovao iz Beča na svoje navadno lietovište Bad-Ischl. Toga odmora krvavo je trebalo našemu cesaru i kralju, kojega je nedavno prešla dosta teška bolest. Njegovo Veličanstvo podnesti će, ako Bog da, onom postojanošću, kojom se svi čude, groznu vijest o gubitku nasljednika prestolja svoga nećaka, kao što je podnesao nazad mnogo godina groznu vijest, o smrti svoga ljubljenog jedinca Rudolfa.

Vladar je nakon koj sat razmišljanja odredio neka se sve pripravi na njegov povratak u Beč. Neka mu dobri Bog podieli zdravlja i moći, da u svojoj teškoj starosti od 84 godine podnese i ovu tešku kušnju Providnosti. Velika utjeha biti će mu duboka žalost, koju ćute svi narodi prostrane njegove države, a tako i svi vladari ne samo Europe, nego i drugih krajeva svijeta.

Munjevitom brzinom raznio se je glas o umorstvu nadvojvode i njegove supruge po cjeloj državi i po inozemstvu. Obustavljene su sve javne zabave u svim mjestima kuda je vijest dospjela već jučer popodne. Tako i u Puli, čim se je doznao grozan glas obustavljena je zabava „Slovenskoga Pevskog društva“ u vrtu Narodnog Doma, pozatvarani su kinematografi, obustavljena je javna zabava pri crkvici Sv. Ivana na Medulinskoj cesti i otkazane sve druge za večer odredjene zabave.

Sv. otac, i vladari raznih velevlasti već su jučer brzojavno sažalili našemu vladarskome domu grozni dogadjaj.

Grad se je zavio u crno, a tako je i po svim gradovima Austrije već od jučer podvečer.

Sabor Bosne i Hercegovine u Sarajevu, gdje se je nesreća dogodila, već je jučer imao navlašnu izvanrednu sjednicu, gdje se je izjavila sućut u ime cjele zemlje i nepokolebiva odanost prema vladarskom domu.

Novi nasljednik prestolja.

Po zakonu c. i kr. kuće, prelazi nasljedstvo prestolja Habsburških država na nadvojvodu Karla Frana Josipa, rodjenog 17. kolovoza 1887. Ima dakle niti punih 27. godina. Kažu da ga Njegovo Veličanstvo vrlo ljubi. On je sin pok. nadvojvode Otona Frana Josipa i Marije Josefe, kćeri saksonskoga kralja Gjure, koja je bolje poznata u našim južnim krajevima, te se zauzima osobito za napredak Dalmacije. Nadvojvoda Karlo Franjo Josip, nećak umorenog nadvojvode Frana Ferdinanda, vjenčao je posve mladu Zitu, vojvodkinju od Parme, te ima već dvoje dječice.

Posljedice.

Pokojnom nadvojvodi i nasljedniku priestolja pripisivali su razni ljudi dalekosežne naerte, za slučaj, da zasjedne na priestolje. Ovo nije čas, da se o tom raspravlja, niti smo mi upućeni u potankosti namjera, koje je mogao imati blagopokojni Fran Ferdinad. Što znamo, jest ovo: da je to bila obitelj skroz pobožna i pravedna i da je nadvojvoda bio svestrano naučen i bistar čovjek. Kad je tako, neima sumnje, da mi Hrvati i Slovenci u prvom redu imamo duboko žaliti, što je čovjek, kojemu je bilo namjenjeno i po zakonima vladajućeg doma odlučeno, da nasljedi prestolje Habsburga, pogibe baš u sred našeg naroda i na onako grozan način.

Slava Franu Ferdinandu
i častan spomen Njemu i Njegovoj plemenitoj vojvodkinji Sofiji.

Vi

O nesretnoj
dakako odmah n
šega vladara, koj
tovao iz Beča na
Ischl. Toga odm
cesaru i kralju,
teška bolest. Nje
Bog da, onom p
groznu vijest o
svoga nećaka, k
godina groznu v
jedinca Rudolfa.

Vladar je na
neka se sve prip
Neka mu dobri
u svojoj teškoj
ovu tešku kušnj
će mu duboka
strane njegove
samo Europe, n

Munjevitom
morstvu nadvoj
državi i po ino

Broj 25. Pula, u četvrtak dne 2. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računa u se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnoc računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine viša poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koji u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr.« Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Umorstvo priestolonasljednika nadvojvode Frana Ferdinanda i supruge vojvodkinje Sofije Hohenberg.

U nedjelju poslje podne prenerazila je sve narode naše države, osobito pak nas Hrvate, užasna viest o zločinačkom umorstvu priestolonasljednika Frana Ferdinanda i supruge mu vojvodkinje Sofije Hohenberg u Sarajevu. Taj grozan zločin po onom što do sada izjaviše sami atentatori, djelo je samo njihovo, djelo anarhista, koji su krvni neprijatelji svakog vladara i vladarskih obitelji, pače i nevladara pojedinaca, koji stoje visoko u moći i časti.

Nu razne okolnosti daju naslućivati, da je onaj grozni zločin djelo stanovite bande u kraljevini Srbiji. Ako se to obistini, naravna je stvar, da mi Hrvati ne ćemo zato osuditi cielog naroda, koji se nazivlje srbskim imenom i obitava onu kraljevinu. Ali oni tamo odgovorni i neodgovorni neka znaju i upamte, da mi Hrvati sa gnušanjem i ogorčenjem odbijamo onakovo barbarstvo, koje nas usred srca rani i koje sa uništenjem života našega prestolonasljednika uništuje naše nade i neizmjerno otežuje oživotvorenje velikog našeg hrvatskog državnog i narodnog programa, koj bi Srbiji za stalno manje škodio, nego li zavratne bombe i revolveri njenih emisara.

Poraznu viest o tom gnjusnom umorstvu donieli smo ponedjeljak jutro za Pulu i bližnju okolicu u posebnom izdanju u koliko su prve viesti o zločinu bile poznate. To posebno izdanje prilažemo današnjem broju za predplatnike izvan Pule.

Danas možemo donieti potanje viesti o zločinu.

Atentat i atentatori.

Nadvojvoda priestoljonasljednik Fran Ferdinand došao je u nedjelju prije podne iz Ilidža u Sarajevo, te je pregledao Filipovićevo vojno logorište. Od logora vozio se je u gradsku viećnicu, da tamo primi pozdrav načelnikov. Nedaleko iste automobil se je nadvojvodin malo zanstavio, ali je odmah nastavio put. U tom času bacio je tipograf Nedeljko Čabrinović bombu, koja se je dotakla samo krova automobila, te pala medju sviet, gdje se razprsnula i ozliedila veći broj gledaoca, medju njima i krilnog pobočnika zemaljskog poglavice podpukovnika Erika pl. Merizzia. Iz bombe su se razletila tanetci, sječeno olovo i čavli. Znatan broj osoba, koje su se nalazile na mjestu eksplozije, više su ili manje ranjene.

Kad je nadvojvodin automobil došao do kumovske čuprije, stao je jedan čas, ali je odmah vozio dalje do gradske viećnice. Kad su nadvojvoda i vojvodkinja Hohenberg izašli iz automobila, a gradonačelnik je htio da ih pozdravi, rekao je nadvojvoda uzrujanim glasom: »Došli smo ovamo u pohode, pa nas sada dočekuju s bombama. To je nečuveno. Sada možete govoriti gospodine načelniče!«

Iza pozdrava i odpozdrava nadvojvoda su i supruga mu razgledali grad. viećnicu a nadvojvoda priestolonasljednik izrazio je želju, da posjeti ranjenog podpukovnika Merizzia. Automobil vozio je preko Appelovog keja kroz ulicu Franje Josipa do posadne bolnice Kad je automobil krenuo u ulicu Franje Josipa, izpalio je Gavro Princip iz jednog browning-revolvera tri hitca u automobil u kojem su sjedili prejasni nadvojvoda priestolonasljednik Franjo Ferdinand, njegova supruga vojvodkinja Hohenberg i zemaljski poglavica general topništva Oskar Potiorek. Do šofera je sjedio grof Harrach. Prvi hitac probušio je pojastučenu stienu automobila, te je pogodio vojvodkinju Hohenber, u desne slabine tiela. Neposredno iza toga pao je drugi hitac, koji je pogodio nadvojvodu Franju Ferdinanda u desnu stranu vrata, te probio žilu kucavicu. Vojvodkinja Hohenberg odmah se onesvjestila, te je pala svomu suprugu u krilo I nadvojvoda je gubio je za nekoliko časaka sviest.

Automobil jurio je najvećom brzinom u konak, gdje su oba ranjenika smjestili u posebne odaje. Odmah je pozvan zapovjednik posadne bolnice, nadštopski liečnik dr. Arnstein, da im pruži prvu pomoć. Medjutim je dobrzalo nekoliko vojničkih liečnika, koji su se starali oko ranjenih, ali uzalud. Dr. Arnstein mogao je samo konstatirati, da je nastupila smrt. Odmah, čim su nadvojvoda Franjo Ferdinand i nadvojvodkinja Hohenberg preneseni u konak, pozvan je provincijal franjevaca, o. Miačević, koji im je podielio svetootajstva umirućih. Sve to dogodilo se u 10·35 s pr. podne.

Atentator Čabrinović skočio je odmah iza atentata u Miljacku. Brijač Mirossy, Magjar, i tajni redarstvenik Zejnolović skočili su za njim, te su ga uapsili, i odveli na redarstvo. Čabrinović se ponašao nadasve drzko i cinički, te je priznao, da je htio umoriti nadvojvodu. Izjavio je nadalje, da je bombu dobio iz Srbije. U njegovim su žepovima našli jedan broj beogradskog »Naroda« i socijalističkog »Zvona«.

Kako Čabrinović, tako je i Princip Srbin, rodom iz Grahova. On je bio djakom u Sarajevu, ali je god. 1912. iztjeran iz škole. Pošao je u Beograd, da nastavi nauke, te se je istom prije nekoliko dana vratio u Sarajevo. Kad su ga predveli pred redarstvo i pitali: »Zašto ste došli ovamo?« odgovorio je: »Ta vidite, čemu sam došao.« Na pitanje, zašto je izveo atentat, rekao je Princip: »U nadvojvodi vidio sam utjelovljeni austrijski imperializam i zastupnika najveće moći, pa zato sam počinio atentat«.

Preslušavanje atentatora.

Oba atentatora odvedena su u posadni zatvor, gdje su ih odmah preslušali, a to je trajalo cielu noć. Obojica pokazuju brutalno i cinično ponašanje, te izjavljuju bez pokajanja, da su svoj čin promislili. Čabrinović iskazuje, da je bombu dobio u Beogradu od nekog anarhiste, kome ne zna za ime. Sukrivaca da nema, te da nije znao niti za nakanu Principovu. On da pristaje uz anarhistička načela, te da je bacio bombu prema nadvojvodi kao anarhista, da u njemu pogodi budućega vladara te da ga ubije. Princip je opetovano naglasio, da je imperializam najveći neprijatelj slobodnog razvitka naroda, te da zato valja odstraniti representante imperializma. Za revolver kaže, da ga je dobio u Beogradu, odakle se je tek nedavno vratio, ali neće da kaže, ko mu ga je dao, te iskazuje, da osim njega nitko nije znao za atentat, i da s nikim nije bio u savezu. Atentat da je posve samostalno i na svoju ruku izveo, te da žali samo to, što je ubio i vojvodkinju Hohenbersku. Nu redarstvo imade posve nedvojbenih dokaza za daleko razgranjenu zavjeru. U tom se smjeru nastavljaju izvidi.

Drugi sukrivci.

Policija je uapsila tekom nedjelje i ponedjeljka do 100 osoba, teško osumnjičenih, da su bili u savezu sa atentatorom, te je dalnjom istragom ustanovila, da bi bio ponovljen treći i četvrti atentat u slučaju, da bi prvašnji bili ostali bez uspjeha.

Obavjest Njeg. Veličanstvu.

O atentatu bio je naš car i kralj obaviešten nešto malo prije podne u Ischl-u. Kad je Njeg. Veličanstvo doznalo o groznom zločinu, suznim očima izreklo je: »To je grozno, što sve moram doživjeti. Ni ova gorka čaša nije mi bila ustedjena«.

Na to je car i kralj zapovjedio, da se priredi sve potrebno za odlazak u Beč, te je nakon jednog sata odputovao iz Ischl-a u Beč.

Pogreb.

U noći od ponedjeljka na utorak odplovila je iz Pule sva eskadra ratne mornarice pred Metković, kamo će željeznicom biti prenešena trupla visokih pokojnika i tu ukrcana na »Viribus Unitis« te u pratnji ciele eskadre prevezena u Trst, kamo će prispjeti u četvrtak u jutro. Iz Trsta bit će mrtva tjelesa željeznicom prevežena u Beč, kamo će stići u četvrtak na večer i o ponoći prenešena u kapelu carskog dvora, gdje će u petak do podne biti izložena občinstvu. U 4 s. po p. biti će blagoslovljena i u 10 s. biti će prenešena u Artstetten, gdje će u petak o polnoći biti pokopana u obiteljsku grobnicu pok. nadvojvode.

U subotu jutro bit će u dvorskoj kapeli odslužene zadušnice, kojima će prisustvovati Njegovo Veličanstvo. Kad pogreba u Artstettenu Nj. Veličanstvo neće prisustvovati, ali će se dati zastupati po priestolonasljedniku nadvojvodi Karlu Franji Josipu. Sprovodu će od vanjskih vladara prisustvovati samo njemački car Vilim. Prisustvovanje nekih drugih vladara, medju njima i priestolonasljednika Srbije, udvorno je odklonjeno.

Velike demonstracije i prieki sud u Sarajevu.

U prosvjed groznog zločina digoše se Hrvati i muslimani Sarajeva, te priredišе velike demonstracije proti Srbima. Te demonstracije postigose vrhunac u ponedjeljak u jutro. Veliko mnoštvo naroda od više tisuća prošlo je gradom uz poklike caru, Austriji, umorenom nadvojvodi i vojvodkinji. Tako dodjoše demonstranti pred hotel Europu te porazbijaše sve stolove i stakla kavane. Policija je rastjerala mnoštvo, koje se je na jednom sakupilo pred hotelom grčkoistočnog metropolita, koju bombardiraše kamenjem i porazbijaše prozore uz živio poklike Hrvatima i muslimanima i poklike Jolje Srbi, dolje zločinci, istriebite iz Bosne bezstramnu bandu itd.

Demostranti su porušili i pohurali sve što je srbskoga u Sarajevu Policiji je jedva uspjelo rastjerati demostrante. Poslie podne ponovile su se demostracije još u većoj mjeri. Masa od više tisuća naroda kao da je poludila; što poruženo, porazbijano i razbacano na ulicu imade robe od preko 200 srbskih kuća i dućana. Poglavici Srba, bogatašu Jeftanoviću porazbijaše sve pokućtvo u hotelu Europa, porušiše veliku štalu, vozove, kočije i drugi namještaj, a tako provališe u mnoge srbske dućane i porazbacaše svu robu na ulicu i sve razbiše i raztrgaše. Kod trgovine braće Jovičić (Srbi) jedan od te braće pucao je iz revolvera i ubio jednog demostranta, a na to je svjetina provalila u dućan uz groznu viku, uhvatila ih, izlemala i razmrcvarila ih na mrtvo ime.

Na te demonstracije Srbi su počeli reagirati te su tekom dneva bacili u demonstrante par bomba, koje nisu prouzročile štete

Radi svega toga proglašen je za Sarajevo i okoliš prieki sud za ove zločine: 1. veleizdaju, 2. zločin proti državnoj sili, 3. smetanje javnoga mira, 4. buna, 5. gunogula, 6. javno nasilje, 7. potajno umorstvo, 8. prosto ubojstvo, 9. teška tjelesna ozleda, 10. grabež, 11. podmetnuće vatre, 12. pogodovanje jednoga od spomenutih zločina. Za sve ove zločine ustanovljena je smrtna kazna.

Radi atentata došlo je i drugdje do velikih demonostracija proti Srbima oschito u Zagrebu, zatim u Brodu na Savi, te u mnogim drugim mjestima Bosne.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Izbori u gradskoj kuriji. U utorak 30. pr. mj. obavili su se izbori u kuriji gradova za zemaljski sabor Istre, u kojoj je birano 14 zastupnika.

U gradu Puli izabrani su u I. kotaru dr. Rizzi sa 187 glasova; u II. kotaru prof. Carvin sa 289 glasova.

U III. kotaru nuždan je uži izbor izmedju našeg kandidata Josipa Stihovića i kamorša Fabbro. U tom kotaru palo je 832 glasa, od kojih je dobio: Josip Stihović 375. Fabbro Cattor 258, Morari 148, socij. Pirc 42 glasa.

U I. kotaru Pule dobio je naš kandidat Stihović 33 glasa, Falzari (kand. marine) 18, soc. Predonzan 5 glasova; u drugom kotaru dobio je Stihović 67, Fabian (kand. marine) 93, soc. Bon 12 glasova.

Naši kandidati izabrani su još dr. Sime Kurelić u gradskom srezu Pazin-Buzet sa 207 glasova proti 16 kamorša Kamusa i dr. Gjuro Červar u srezu Volosko-Kastav Podgrad sa 254 glasa proti 117 dr. Brnčić i 113 Talij. Constantini.

U ostalim kotarima izabrani su kandidati kamorre, dok je u VII. srezu (Izola-Milje) nuždan uži izbor izmedju socijalista i klerikalca; kandidat kamore ne dolazi u račun, jer je dobio najmanje glasova. U tom srezu biti će izabran socijalista, jer je dobio najviše glasova.

Na uže izbore. Kako javljamo na drugom mjestu, naš kandidat Josip Stihović došao je u III. kotaru grada Pule u uži izbor. Taj uži izbor obavit će se u subotu dne 4 t. mj. u tal školi u Šijani od 7 sati u jutro do 2 sata po podne.

Izbornici Slaveni! Za čast i ponos naroda ne smijemo dopustiti, da u III. kotaru grada Pule, koji je naš, bude izabran kamorš Fabbro.

U subotu moramo ustati svi Slaveni u Puli kao jedan i dati naše glasove našemu narodnom kandidatu Josipu Stihoviću.

U subotu svi na izbore u Šijanu, gdje se glasuje samo za ime: **Josip Stihović.**

Gadovi! Skribe puljskog kamerarskog libela »Il Giornaletto di Pola« ne mogu poštedjeti ni svetu uspomenu blagopokojnog prieststolonasljednika Frana Ferdinanda i supruge vojvotkinje Sofije umorćene zločinačkom rukom u Sarajevu, a da i tu mučeničku smrt iopovrki ne izrabe u svrhe gadne svrhe okrivljujuć cieli slavenski narod.

Pokvarene ćude i skvrnitelji Oberdanka, semnjaci Lucheni a, Caserio, Brescia i drugih bandita talijanskih, prostački denuncirajo za ovaj podli zločin neprijatelje hrvatskog naroda i državnje ciji jedan narod ove države, koji je najjači stup odanosti i vjernosti prijestolju habsburške kuće i koji duboko osjeća gubitak preuzvišenog nadvojvode tim više, jer je baš naš narod znao što mu je bio prijatelj nasljednik Fran Ferdinand i kakve koristi nada je [illegible] imat.

Prosti lopovi najgnjusnijeg libella ulaguju se cinički sada svojom lojalnošću, dok znamo dobro svi, kakvim osjećajima su prožeti ti gadovi prema prejasnoj habsburškoj kući i habsburškoj monarhiji, da jedva čekaju čas i priliku te ove primorske zemlje prisvoje kraljevini Italiji. Fuj gadi! Dolje kamoraši, ti krvni dušmani ove države i prejasnog habsburškog vladalačkog doma.

Proslava Narodnog blagdana. Radi obće narodne žalosti, koja je zadesila naš hrvatski i slovenski narod smrću blagopokojnog prieststolonasljednika Frana Ferdinanda i supruge vojvodkinje Sofije, proslava Narodnog blagdana u Puli, koja se imala obdržavati dne 5. t. mj., odgadja se na drugu nedjelju dne 12. t. mj.

Konsumno društvo c. i k. ratne mornarice. Imam pred očima nova pravila konsumnog društva c. i k. ratne mornarice i ako se para lećam, da o tolima često napišem, uzrok je u tom, što je sa istima najvila nepravica nanešena radnicima, čiji je upliv tu posve isključen.

Po tim pravilima (§§ 54—55) društvo sastoji od članova (Mitglieder) i dionika (Teilnehmer). Ta je razlika, protivna zakonu od 3. aprila 1873. br. 70 l. d. z., učinjena samo za to, da se članove podieli u članove prvoga i drugoga reda a medju zadnje spada radništvo i niže činovništvo.

Samo članovi smiju da dodju na glavnu skupštinu (§ 41) i samo oni imaju aktivno i pasivno pravo izbora (§ 59) od kojega su kako i od glavne skupštine radnici i niži Činovnici isključeni.

Od kolike je to važnosti proizlazi najbolje iz okolnosti, da i društvenog starješinu (§ 4) i nadzorno vijeće (§ 25) bira glavna skupština i da su taksativno nabrojene sve one stališke grupe c. i. kr. mornarice, koje u tom vijeću imaju biti zastupane, ali radnici i niži činovnici nijesu tu spomenuti.

Ciela je dakle društvena uprava emanacija tih privilegovanih staleža i prama tome ona samo o njima i o njihovim potrebama računa vodi. Dobiva se n. pr. na prodaju samo onaj skupi šivež, koji kupuju ti gospodski konzumenti, ali ne onaj, koji bi mogao radnik prama svojim slabim ekonomskim prilikama da nabavi.

Ovoliko za danas kako opomena c. kr. namjestništvu, da takova pravila ne odobri a neka ovo služi kako opomena i gospodi koja u stvari vedri i oblači, da oni, koji se po pravilima »dionicima« nazivlju, ne će trpiti, da se na ovakov ponižujući način s njima postupa. Oni prosvjeduju proti proturazkonitoj i nedemokratskoj razlici, koja se čini izmedju »članova« i »dionika«, oni hoće da budu ravnopravni članovi društva i kao takovi imaju imati pristup sa jednakim aktivnim i pasivnim izbornim pravom na glavnoj skupštini. Oni hoće da postoje u društvu samo članovi i da svi jednako biraju i starješinu i nadzorno vijeće i da u zadnjem budu također zastupani a da im bude stvorena mogućnost, da i kao starješine budu birani. Kraj jednakih dužnosti traže oni jednaka prava. Ne poteglou li ih, onda će oni znati, da iz društva istupe, da iz njega odnesu ono što je njihovo i da novo društvo za sebe osnuju. Konture se pokreta u tom smislu opažaju, a posljedice, gori spomenute, nemilosrdno će nastupiti, ako se stvar odmah ne popravi, što u zanatlku ne ugasi i pravila na pravednoj, demokratskoj osnovi ne preuredi. Toliko za danas.

»Dionik«.

Hrvatska škola Castropola dobila pravo javnosti. Dekretom 6 travnja 1914 Br. 10820 podijelilo je Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu pravo javnosti Državnoj školi u ulici Castropola (Pula). To znači, da je škola time izjednačena svakoj javnoj školi, te njezini svjedodžbe imaju iste osobine vrijednosti kakove imaju svjedodžbe, što ih izdaju javne ili pokrajinske škole.

Ovo je druga naša škola u Puli, koja ima pravo javnosti (jer ona u Šijani ga već davno ima), a trebalo bi se pobrinuti, da ga i ostale škole čim prije dobiju, jer za privatne škole je to veoma važna stvar.

Promocija. U subotu dne 24. pr. mj. promoviran je na sveučilištu u Zagrebu na čast doktora prava Marko Ružić iz Kaštelira, c. kr. prisušnik kod okružnog suda u Rovinju. Čestitamo!

Banjole. U nedjelju dne 28. pr. mj. htjeli su neki Talijani iz Pule, da ovdje u Banjolama potajice otvore nekakvo društvo pod imenom »Unione istriana«. Ali u toj su namjeri tako loše sreće, da uz sve svoje nastojanje ne mogu u Banjolama naći za svoje društvo više od — četiri člana. Da ih se taj dan što više sabere, pozvali su nekoliko djećurlije iz Vinkurana i čekoje pijandure iz okolice tako, da svih skupa nije bilo više od 20. Mjesto za svoju »zabavu« našli su u kući podvornika »leginе« kovačnice, daleko od sela, gdje ih nitko ne može čuti ni vidjeti. Ali baš ovuda vodi put, kojim smo taj dan išli na zabavu Hrv. Čitaonice u Vinkuranu. Vraćajuć se u velikom broju istim putem kući, odlučili smo da prodjemo pokraj »kozjeg« društva, a da ga niti ne pogledamo. Ali ta mala šačica puljskih Talijana i njihovih podrepnjaka usudila se, da taj tren iz svoga skrovišta izadje i sve nas raznim povicima izazivlje. Na njihov smo izaziv odgovorili milovučima naših tamburica i pjevanjem hrvatskih budnica idući polako dalje. Kad smo već bili odmakli kakovih 200 koračaja, poslali su za nama dva pijanca, da nas kamenjem napadnu. Jedan od tih bio je brzo sa par čušaka otrezojen i natrag odpremljen, a drugi uvidivši zlo, na koje ga Talijani potiču, odustao od napadaja i otišao s nekojima od naših ravno kući. Odmah zatim rastali smo se na vrhu mjesta s braćom Premanturcima. Kada su svi došli do glavne ceste, koja vodi put Premanture, bili su u tmini, koje su medjutim bile nastale, napadnuti sa strane istih Talijana, što su iz Pule došli, da ustroje kod nas »kozje« društvo. Napali su ih hitcima iz revolvera.

Još imadu toliko bezobraznosti, da u puljskom smetištu prikazuju nas kao napadače, dok su i ovoga puta Talijani, baš oni iz Pule, napali kamenjem i revolverima nas domaće na našem tlu bez ikakove povode. Ta drskost prevriše već svaku mjeru, te upozorujemo, da nećemo više mirno podnašati provokacija i napadaja Talijana iz Pule, koji dolaze u naše mjesto samo činiti smutnju. Vlasti su otbiljno opomenute i za buduće ne ćemo više ostati prekriženih ruku.

Iz Raklja. Dozvolite g. uredniče, da sada, iza kako je prošlo izborno kretčevo, iznesemo na javnost neke stvari, koje su u narodnom obziru bile prava sramotan. Hoćemo da ustanovimo, na koga pada od govornost za jednu ulogu, koju je naše selo vršilo prigodom zadnjih izbora. Po ovom svanju, polotaju i sposobnosti, svećenik i učitelj najpozvaniji su da narodu predvode u vrtlogu narodnih dužnosti, a kad tamo, evo što mi dotirjemo.

Od 280 upisanih izbornika za petu kuriju iz našega sela, glasovalo ih je tek četvorica. Zaslugu za to ima naš župnik Skabić, koji je izbornike odvraćao od glasovanja, premda smo u kotaru imali talijanaku i socijalističku aftrmaciju. U crkvi bio se je taj gospodin opravkao sa političkoga polja, kako to svjedoči ejegovo vlastoručno krasopisno slovno pismo, ali čitat valjda, da mi takmo za gubitkom vlastitog državnja, potrebnim kojeg predstavlja se je, p ko je sudjelovao u izbornoj borbi nagovarajuć izbornike na štrajk. Ta kao dobar pastir, što je rekao čuvu i ovan je svojim povredio za nom, k izboru pristupio nije. Kad ga nitko nije mogao da pohvali za tu rodoljubnu rabotu, pohvalio se je sam, da se tako radi i da je Rakalj na 7. lipnja pokazao svoj klerikalizam. Eto načela, eto rada, i ljudi poklonite se.

U opoziciji ostao i prigodom drugih izbora za seoske općine. Dan prije izbornog sastanka u Raklju, kandidatima pismeno naziviše dobrodošlicu, a i prije toga osobno ističe istima da nema ništa proti njima, kad tamo, bezprimjernom dosljednošću, na dan sastanka, odmaglio, kažu ljudi, pop do mora, valjda da ohladi glavu, koja se je pušila od rodoljubnih misli i briga. Upravo dražestno ga je bilo vidjeti, kako večer prije izbora od 19. o kasnoj uri obilazi izbornike, nagovarajući ih da ne idu glasovati. Nego ovog je puta bio slabe sreće, jer je prilićan broj izbornika glasovalo.

To je elo hrvatska slava, koju je spomenuti stekao u radu oko narodnog osvješćenja u našem zapuštenom selu. Odgojem talijanaš, vraća se po malo na stare navike i tradicije. Nego nagrada za tu rabotu nije izostala, harni mu izbornici, u znak priznanja, poklonište dva glasa u društvu sa nekim bivšim financijerom.

Prepuštamo javnosti da ocijeni takav postupak. Vrijeme je da se jednom obračuna sa nekima, koji hoće da ih se drži za rodoljube, a kad tamo u odlučnom času znadu da nas iznenade takovim vratolomijama. Nek stupe slobodno i čim prije u redove očitih naših protivnika, kamo i spadaju po odgoju i nazorima. Da se to zbude čim prije mi ćemo nastaviti, jer naš rovaš je obilat, pak koga svrbi nek se češe.

Lošinjski kotar

Iz Suška. (*Zagrišenost sušćanskih Kalabresa*). Ponajprije treba da znadu čitatelji, čiji su potomci Sušćani. Iz gornjega je naslova lako pogoditi. Biti će sjegurno potomci starih Latina, a ukoci negdje iz južne Italije, po svoj prilici iz Kalabrije, koji imadu čiste talijanske prezimene, jer im se ista svršavaju na i. Ti odmetnici i izdajice svoga roda i jezika, ti rebovi latinskih Hrana, koji gmižu pred njima kao crvi po zemlji, ne mogu da čuju pjevanja u svojem materinskom jeziku, jer ga ne razumiju, već hoće silom da se pjeva u talijanskom jeziku, kojega oni razumiju, kao što ja razumijem turski.

Hrvatski učitelj, svjestan svoga ranga, pjeva u školi sa djecom par rodoljubnih pjesama. Čuti to šarenjaci, da se u školi pjeva „Lepa naša domovino“ i „Oj ti vilo Velebita“, posumnjaše odmah na bunu i veleizdajstvo, jer je to valjda u njih i za dnevnom redu za nas Hrvate. Sad što da rade? Podigli silnu buku i halabuku, pak hajde deputacija iseljenih rebova do svojih gospodara, da im potanko ispripovjede, kako im se njihov materinski jezik pod noge baca, te da se dotičnog učitelja kazni i da se mu strogo zabrani daljnje pjevanje.

Pošto ih je jedan član c. kr. kot. školskog vieća odpravio odkuda su došli s jednom krasnom kašaricom, povratili se u svoju milu Kalabriju, da kod mjestnog upravitelja štogod zadovoljštine dobiju. Ali nesreća za nesrećom. Dobili ništa što i kod prvoga. Što da rade sada, vidiš se perišani i neobavila posla? Hoće silom postati gospodari, te zapovjedaju učitelju, da kad bude čas, da hrvatski učitelj bude pjevao „Lepa naša“, neka ovda i on pjeva njemačke himne „Viva Danke“, koju oni razume toliko, koliko da je pisana u kineskom jeziku.

U istinu je ovo žalostno čuti, ali im se ovaj put ništa ne može, jer ne znadu što čine. Pak kako da i znadu?

Na žalost na Susku imademo samo par onih, koji misle za svih, pomoću onih iz Lošinja, a ostali moraju da slušaju njihovu zapovjed. Blago nama sušćanima, dok ovako bez skrbi i misli živimo. Idimo još ovako malo dalje, pak nas čeka sjajna budućnost, da ne ćemo biti gospodari niti samih sebe, a kamo li našeg posjeda. Deputaciji na koncu čestitamo na tako važnom i znamenitom koraku, kojega će valjda gg. izdajice zabilježiti u posebnu knjigu.

Ispravak. U „Našoj Slogi" od 10. t. mj. bila je viest iz Martinšćice na Cresu u kojoj se ističe, da je učestvovanje kod izbora dne 7. t. mj. u izbornom srezu Martinšćica-Štivan Belej Orlec bilo dosta brojno i da su se i ovegd puta iztakli Martinšćani. Ovim posljednjim riečima smatraju se uvriedjenimi izbornici Štivana, Beleja, Ustrina, Vrane i Orleca. Kako doznajemo iz posve pouzdana izvora, da su i izbornici ovih posljednjih pet mjesta učinili svoju otačbeničku dužnost, pače iz Ustrina i Vrane došli su svi, osim dvojice bolesnih staraca iz svakoga mjesta. Mi to rado priobćujemo, jer nam je draga istina nada sve i jer je to dokaz, kako je cieli Cres-Lošinj naš, osviešćen, svjestan svojih otačbenićkih dužnosti.

Časnom uredništva „Naše Sloge" Pula. S obzirom na dopis iz Malog Lošinja objelodanjenom na Vašem listu d. d. 18. t. m. br. 20, str. 3, I. st., izvolite na temelju § 19 zakona o štampi, objelodaniti u budućem broju spomenute novine, ne ističe mjestu i istijem pismom sljedeću Rettifiku:

Nije istina da sam se ja na dan izbora zemaljskog sabora (7. t. m.) izrazio na trgu Malog Lošinju s riečima: Adesso podemo issar in mezzo della piazza la bandiera italiana"; istina je naprotiv da za vrijeme demostracije u Malom Lošinju ja sam se nahodio u Velikom Lošinju. Zahvaljujući. Lošinjveli, 29. VI. 1914. Giuseppe Martinolich, ravnatelj pučke škole

(Evo vinjet Giuseppe poslušeni, dok progovori opet naš dopisnik! Ur.)

Pazinski kotar

Odjek atentata u Pazinu. Vijest o groznom atentatu, koji se je zbio u Sarajevu, došla je oko 4 sata kobnoga onoga dneva u Pazin, te je prouzročila sveopću kosternaciju duhova, osobito izmedju nas Hrvata, koji dobro znamo koga gubimo u osobi umorenoga prijestolonasljednika i njegove supruge.

Sutra dan pozurili su se g. načelnik, te predsjednici „Političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri", pazinske „Hrvatske Čitaonice", „Sokola", i „Gospodarskog društva" do kotarskoga poglavarstva da izkažu svoje duboko sažalenje nad nečuvenim zločinstvom, i da izjavu čuvstva duboke lojalnosti napram prejasnoj Dinastiji, na čelu sijedim našim Vladarem, za kojega se jednoglasno dite molitva sviju naroda ove monarhije, da ga Svemogući štiti u teškim ovim danima.

Poziv na zabavu sa predstavom, pjevanjem i deklamacijem, koju priredjuju učenici pučke škole u Tinjanu dne 5. srpnja u 4 sata popodne u prostorijama „Marijinog doma" sa slijedećim rasporedom: 1. Himna „Družbe sv. Ćirila i Metoda" (svanje). 2. Mi smo male istrijanke (deklamacija). 3. Draga seko, (pjevanje sa zborom). 4. Car Josip II. bježnik, (igrokaz) Mali Ćić, (deklamacija). 6 Crvorka, (igra s pjevanjem). 7. Jelvice moja. 8 Cgonin ob svega koonje, (deklamacija) 9. Veseli ca, (igrokaz). 10. Popuhnul je.... Lyra Mare, Mali vojaci (pjevanje) Ulaznina: Sjela 40 p., stajanje 20 p. Pošto je čist ... kod namijenjen siromašnoj školskoj djeci, troškovi se pokoji primaju sa zahvalnošću.

Poreški kotar

Raspis učiteljskog mjesta. Doznajemo da je raspisano mjesto učitelja upravitelja u Badenu Učevni jezik hrvatski, a talijanski kao predmet. Posto je tamo vrlo važna točka u svakom pogledu, preporučamo učiteljstvu, da se za ono mjesto natječu.

Koparski kotar

Brest kod Buzeta. Ordešnja podružnica Družbe sv. C i M. držati će svoju redovitu god. skupštinu u Brestu dne 5 julija o. g. sa običnim dnevnim redom.

Početak u 8 sati prije podne. Za što brojniji posjet preporuča se Odbor.

Razne primorske viesti

Proslava narodnog blagdana odgodjena. Kako nam javlja Ravnateljstvo Družbe odgodjena je proslava Narodnog blagdana radi obće žalosti za blagopok. priestolonasljednikom. Preporuča se ipak da se već sada sabiru milodari u tu svrhu, koji će se namieniti Družbi kod proslave Narodnog blagdana.

Povrede hrvatskog jezika na c. k. financijalnom odvjetništvu u Trstu. U pravdi C II 245/14. c. k. kot. suda u Puli tužiteljica je putem hrvatskog odvjetnika prikazala u hrvatskom jeziku tužbu proti dvojici optuženika, koji su takodjer bili zastupani od odvjetnika Hrvata, koji je u sporu u hrvatskom jeziku zastupao svoje štićenike. Sva je dakle pravda bila vođena u hrvatskom jeziku. Tužiteljica je naviestila takodjer u hrvatskom jeziku pravdu c k. drž. financijskom odvjetničtvu u Trstu. Što je naravnije nego da ova oblast bude kao takova čuvarica prava hrvatskog jezika, i braniteljica jezične ravnopravnosti, pak da i ona nastupi sudbeno u hrvatskom jeziku u hrvatskoj pravdi u poslu hrvatskih stranaka tim više što je u hrvatskom jeziku i sazvana.

Ali zaludu. — Na financijalnom odvjetništvu u Trstu ima netko, koji izaziva hrvatski jezik, koji ga sigurno prezire, i koji ne će, da mu prizna u pokrajini ono pravo koje mu pripada. Sa tog sigurnog stanovišta polazeć, financijalno je odvjetničtvo pristupilo u onoj pravdi na štetu tužiteljne stranke kako nazgredni ućestnik sa spisom sastavljenim u njemačkom jeziku. Prosvjedujemo najenergičnije proti tako bezobraznom zapostavljanju i ignoriranju hrvatskog jezika, a gospodi na financ. odvjetništvu poručujemo, da se u našim zemljama ne može i ne smije služiti, ako se ne pozna jezika hrvatskoga, koji je jezik većine pučanstva. Gospoda »kulturträgeri« neka budu za to obzirniji i pravedniji prama našemu jeziku, a gospoda zastupnici naroda hrvatskoga neka bolje pripaze, tko nam sve dolazi kako činovnik, da bere plaću od poreza, koji naš narod krvavom svojom prištednjom mora da plati državi.

Maturantima c. kr. velike gimnazije u Pazinu Drugovi! Primiće se vrieme, kada ćete svršiti Vaše srednjoškolske nauke. Ali kuda ćete onda, kamo? Tu ćete morati stati i promišljati, koju ćete struku odabrati i u koji ćete grad poći, na više nauke. Da ne budete pak prepušteni sami sebi, to je klub istarskih akademičara u Beču zaključio, da vas tome podpomogne bar za ovaj grad. Pismene informacije za vrieme ciele praznika davati će kolege: Josip Cappon, abs. phil. za filozofiju, Josip Macan, stud. iur. za pravo, Franjo Racer, stud. med. za medicinu, Franjo Hrvatin, med. vet. za veterinu; Mate Grčević, stud. agr. za agronomiju, Franjo Stanić, cult. ing. za kulturnu tehniku

Želite li se pak što bolje i preciznije informirati ne samo o bečkim visokim školama i o bečkom životu, nego i o drugim svetučilišnim gradovima obiju polamonarhije, to vam se preporuča, da dodjete na skupštinu akademskog društva »Istra«, koja će se obdržavati negdje polovicom augusta u Medulinu. (Dan sastanka javit će se već u novinama).

Za »klub istarskih akademičara u Beču«. Predsjednik: A. Deprato, medicinar.

Poziv

na izvanrednu glavnu skupštinu

„Gospodarsko-trgovačkog društva u Zametu", koja će se obdržavati dne 12. srpnja 1914. točno u 3 sata poslie podne u gostioni Fr. Lenac (Restauracija Europa) br. 200, Zamet.

Dnevni red:

1. Rasprava o razpustu društva.
2. Eventualni predlozi.

Zamet, dne 27. lipnja 1914.

Uprava.

Oglas jeftimbe.

Za odati boljemu nudiocu gradnju školske zgrade u Žminju otvara se ovime natječaj jeftimbe prema projektu i troškovniku arhitekta Marčelje za iznos od K 52 539 36 niže.

Pismene ponude uz vadij od 10% primaju se do 10. julija 1914., a 12. julija i podne je dan otvorenja ponuda. Radnju može Glavarstvo odati poduzetniku svog povjerenja, ako ponuda i nebi bila najniža. Radnja se ima odmah započeti a ima biti gotova za godinu dana.

Troškovnik i nacrte može se u to vrieme vidjeti na obc. uredu u Žminju.

Obćinski ured u Žminju,
dne 13 junija 1914
Obc. glavar: **Pučlć** v. r.

Zahvala.

Podpisani zahvaljuju ovim putem iz dna srca svima, koji su nam prigodom smrti i pogreba naše nezaboravne pokojnice

Tereze Barbalić ud. pok. Frana

iskazali sučut i s nama dielili tugu, izprativši milu pokojnicu do vječnog počivališta.

Posebice se zahvaljujemo veleuč. gosp. dru Leonidu Novaku, liječniku u Puli, koji nije žalio truda, posjećujući više puta dnevno pokojnicu, da joj ublaži boli.

Pula, 28 lipnja 1914

Tugujuće rodbine **Barballé i Gallo.**

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Tiskara Lag`nja i dr. u Puli.

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - **Pula** - Via Giulia I.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

fia Carnja Marzia br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedina domaća osiguravajuća zadr. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Ilarovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2534.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1 Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2 Osiguranja mirovina, 3 Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1 **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2 **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3 **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Stakleneth ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,315 050 84
U obliku pričuvnih premija i pričuvnjaka . . . . K 1,571,133 97
Isplaćene odštete . . . . K 6,480 996 52

Sposobni povjerenici i aktivisteri se uz povoljne uvjete

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Ivčka, Via Campo Marzio 3 I kat.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promijeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštni predal 47“, Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Ujutro pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivama i srieda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sile-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u po nedjeljak, srieda i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristofore Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajerska)
br. 314
Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Čisto se oblači sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkaonice

Marije Jirsové
Nový Hrádek p. Mel. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—3 met. dugih odrezaka rešta, kanafasa, flanela, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a također i polovica zamota K 9 odnos. K 10.

Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i franko!

Marko Žović

krojački majstor iz Pazina otvorio je krojačnicu pod imenom

I. Zović

u Puli, via della Bissa br. 26

Preporuča se našemu obcinstvu u grad Puli i okolici, te posl. vojničkoj posad a posebice pak veleč. svećenstvu i učiteljstvu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE - - - -
- - - - POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

ULICA GIULIA Br. 1. **SVOJ K SVOMU!** **ULICA GIULIA Br. 1.**

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA
LAGINJA i DR.
Ulica Giulia 1. - PULA - Ulica Giulia 1.

Preporuča se za:
TISKARSKE, KNJIGOVEŽKE I GALANTERIJSKE RADNJE.
SOLIDNA IZRADBA PEČATA iz GUME.
Imade u zalihi
TISKANICE I KNJIGE za P. N. OBĆINE CRKVE, ŠKOLE, ODVJETNIKE, POSUJILNICE I KONSUMNA DRUŽTVA, TRGOVAČKE KNJIGE, PISANKE za ŠKOLE kao i sve PISARSKE i RISARSKE POTREBŠTINE.

Brza podvorba. **Cijene umjerene**

Prodaja papira na malo i veliko.

Gostiona „UNION“ - Pula
ulica Sissano br. 8.

Novo otvorena i snabdjevena dobrim jelom i pićem. Dobra domaća kuhinja te fina istarska i dalmatinskih vina, koja se prodaju uz ove ciene:

Istarsko crno (teran) u gostioni lit.	—·66 para
Izvan gostione (za obitelj)	—·48 „
Viški Opolo u gostioni	—·80 „
Izvan gostione (za obitelj)	—·72 „
Viško bielo u gostioni	—·88 „
Muškat bieli „	—·88 „
„ crveni „	—·96 „

Preporučuje se svima našima u Puli i okolici vlastnik:
A. Kmaljić.

Pozor! Pozor!
Veliko skladište i zaliha
šivaćih strojeva
za krojače, postolare

Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

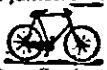

Premier Ecka Helica, dvokolice Courir stoje K 150 —. Cenik se pošilja franko.
Preporuča se: Svojl k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Municipio 1

Broj 26. Pula, u četvrtak dne 9. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računa u se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nefrankirani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za selјake ili K 3·—, odnosno K 2·50 c. pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i ustaje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., za dalji 20 h., koli u Puli tolj izvan iste.

Odnošničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Nadvojvoda Fran Ferdinand i supruga vojvodkinja Hohenberg na putu na vječni počinak.

Točno po ustanovljenom programu obavio se sprovod visokih pokojnika. U utorak odnešeni su ljesovi iz konaka u Sarajevu na kolodvor uz pratnju sve vojne posade, civilnih i vojničkih dostojanstvenika i neizmjerno veliki broj naroda, koji je s najvećim pietetom pratio sprovod. Nadbiskup dr. Stadler, koji je sa svim svećenstvom vodio sprovod, blagoslovio je na kolodvoru još jednoć ljesove u vlaku, koji je odnio mile pokojnike put Metkoviča. U Metkoviću je silan narod dočeka o žalobni vlak i suznim očima opraštao se od milih žrtava zločinačke ruke. [illegible] niz obalu Neretve [illegible] do Ploča.

Na „Viribus Unitis" do Trsta.

Na ušću rieke Neretve čekao je ljesove jak odio brodovlja naše ratne mornarice, da budu ukrcani na „Viribus Unitis" i odpraćeni u Trst. Na krmi „Viribus Unitis" bila je učinjena kapela, urešena zastavama i raznim cvićem i zelenilom i tamo su smjestili ljesove. Cielo ratno brodovlje sa „Viribus Unitis" na čelu plovilo je sve do Trsta tik uz obalu, tako da su mrtvi ostanci bili dočekivani u svim obalnim mjestima po množtvu naroda sakupljenim na obali i uz žalostno zvonjenje svećenici bi davali zadnje odrieše nje. Tako primjerice u Spljetu, Zadru, Puli, Fažani i sve do Trsta.

U Trstu su ljesovi u četvrtak u jutro odpraćeni iz obale na kolodvor najvećom svečanošću; sprovod je vodio presvietli biskup dr. Karlin u pratnji cielog svećenstva. Na sprovodu prisustvovale su sve civilne i vojničke oblasti, sva društva i korporacije u Trstu, te nepregledno množtvo naroda — računa se preko 50.000 U svim ulicama kuda je prošao sprovod pravili su špalir vojnici, redari, financijeri, vatrogasci. Nešto iza devet sati žalobna je povorka prispjela na južni kolodvor, gdje je biskup Karlin ponovno blagoslovio ljesove, koji su smješteni u posebni dvorski vlak i u 10 sati odvezeni u Beč.

Na putu u Beč. — Svečani sprovod u Beču.

Na putu do Beča, gdje god je dvorski vlak stao, dočekalo je svećenstvo, oblasti i množtvo naroda i odalo zadnju poštu mrtvim ostancima visokih pokojnika.

Pogrebni vlak stigao je u Beč u četvrtak oko polnoći. Beč je bio sav u crno zavit i usprkos kasne dobe sav na nogama. Na kolodvoru su ljesovi dignuti i odvezeni u dvorsku crkvu, gdje su položeni na visoki odar, obkoljen sa dvostrukim redom svieća. Sutradan u 8 sati do podne bio je pripušten narod pohoditi mrtve ostanke.

U 4 sata po podne počela je u dvorskoj crkvi pogrebna svečanost. Prisutan je bio car i kralj sa svim nadvojvodama i nadvojvodkinjama te članovima obitelji vojvodkinje Hohenberg, sav dvor, austrijski i ugarski i zajednički ministri, ban Skerlecz, papinski nuncij, svi diplomate kao zastupnici svojih [illegible] načelnici [illegible] generalitet te [illegible] kad je Njegovo Veličanstvo stupilo u crkvu, obuzelo je prisutne duboko potresenje. Uz veliku asistenciju izvršio je kardinal knez nadbiskup dr. Piffl obred blagoslova mrtvih tijela. Medju prisutnicima vladalo je za vrieme obreda duboko ganuće. Poslije je crkva zatvorena.

Oko crkve sakupilo se nepregledno množtvo svieta, koje je caru i kralju, kad je iz crkve izlazio, priredilo burne ovacije. Isto tako je občinstvo srdačno aklamiralo novoga priestoljonasljednika Karla Franju Josipa.

Djeca na odru svojih roditelja.

Djeca prestolonasljedničkog para Sofija od 13 god., Maks od 12 i Ernest od 10 god., došla su u Beč u pratnji svoje bake nadvojvodkinje Marije Terezije i tetke grofice Chotek u 5 sati i u 7 i pol na večer bila pripuštena u kapelu. Djeca su se vozila sa svojom tetkom i držala zagrljeno, odjevena u crnini, lica su im bila blieda i zaplakana. Kad su ušli u kapelu, gdje su im ležali mrtvi roditelji, ostala je mala vojvodkinja Sofija kod vratiju, pokrila lice rukama i grčevito plakala. Dječaci su medjutim pošli napried i preneraženo zurili u mrtva tjelesa svojih roditelja. Kad su opazili, da im sestra stoji kod vratiju, pošao je k njoj stariji brat, obujmio ju oko vrata i rekao: „Dodji, da ih vidiš!" Mala se vojvodkinja napokon odvažila i pristupila k odru, ali zaplakala, bacivši se u naručaj svoje tetke grofice Chotek i vrisnula: „Maminko, einzige süsse Maminko!" (maminko, jedina sladka maminko). Djevojčica je počela gristi mrtvu majku, i otca. I dječaci su pristupili k lijesu i počeli ih cjelivati. Dvadeset i pet časaka trajao je ovaj tužni oprostaj. Tada ih je grofica Henrijeta Chotek pozvala, da izadju. Djeca su se još jednom oprostila i pošla prema vratima. Medjutim je mala vojvodkinja poletila opet natrag, bacila se na majku i ponovno grčevito plakala.

Pokop u Artstettenu.

Blagopokojni priestoljonasljednik sagradio je nedavno na svom dvorcu Artstettenu za sebe i svoju obitelj grobnicu i zažalio da bude tamo pokopan. Dvorac Artstetten leži na lievoj obali Dunava nedaleko Beča.

U petak, u 11 sati na večer odvezli su posebnim vlakom ljesove pok. nadvojvode prestolonasljednika i supruge vojvodkinje Sofije u Artsteten, gdje su u subotu u 11 sati po svečanim zadušnicama sprovedeni i sahranjeni na vječni počinak u [illegible] grobnicu. Sprovodu u Artstetten [illegible] sudjelovanju cara i kralja sada[illegible] Franja Ferdinanda, nadvojvode Karlo Franju Josipa, nadvojvodkinjom Zitom, uz sudjelovanje više nadvojvoda i nadvojvodkinja te mnogobrojnoga plemstva. Djeca visokih pokojnika bila su također na sprovodu, odakle su se istog dana vratili u Beč, a drugi dan su bili primljeni od cara i kralja u Schönbrunu u audienciju, koja je potrajala preko pol sata.

Tako su položena na vječni počinak dva mila života, odtrgnuta narodima ove države zločinačkom rukom u Sarajevu, čijih spomen bit će navieke duboko urezan u srcima odanog i vjernog hrvatskog naroda.

Zahvala cara i kralja.

Povodom zločinačkog umorstva u Sarajevu primilo je Njegovo Veličanstvo neizmjerni broj sažalnica i izjava odanosti i vjernosti. Na te iskaze upravilo je Njegovo Veličanstvo na ministra predsjednika ovo ručno pismo:

Dragi grofe Stürghku!

„Duboko potresen stojim pod dojmom kletoga djela, kojim mi je otet moj ljubljeni nećak iz rada posvećenog obiljnom vršenju dužnosti, zajedno sa njegovom velikodušnom i ljubljenom suprugom, koja je ostala kraj njega vjerno i u časovima najveće opasnosti, pa koje je djelo tako najbolje razžalostilo i Moju kuću.

Mogu li u ovoj gorkoj boli naći utjehe, to je ona u nebrojenim dokazima toplevirvrženosti i izkazanoga suosjećanja, koji Mi je minulih dana stiglo iz svih krugova pučanstva. Zločinačka ruka otela je Meni ljubljenoga rodjaka i vjernoga suradnika, otela je djeci, koja su jedva prevalila na njećnije doba pak potrebnju zaštite, sve ono što im je na zemlji bilo drago te neizrecivu tugu nagomilala na njihove nevine glave.

Mahnitost male rpe zavedenih ne može uzdrmati svete veze, koje vežu Mene i Moje narode, ona ne može doseći čuvstva usrdne ljubavi, koja su Meni i pradavnoj vladalačkoj kući iz svih djelova monarhije iznova tako ganuljivim načinom izražena. Šest i pol decenija dielio sam s Mojim narodima tugu i žalost, te sam i u najtežim časovima vazda mislio na Moje uzvišene dužnosti, na odgovornost za udese milijuna naroda, a kojim dugujem račun Svevišnjemu. Nova bolna kušnja, koju je neistraživa božja odluka poslala Meni, Mojima, pojačat će u Meni odluku, da na putu, koji spoznah kao pravi, izdržim do posliednjega daha na korist Mojih naroda. Pa budem li jednoć mogao zalog njihove ljubavi kao najdragocjeniji zapis ostaviti Mome nasliedniku, biti će to najljepša nagrada Mojoj očinskoj skrbi.

Nalažem Vam, da svima, koji su se u ovim bolnim dnevima u prokušanoj vjernosti okupili oko Moga prieatolja, izrazite Moju duboko osjećanu hvalu.

Beč, 4. srpnja 1914.

Franjo Josip v. r."

Hrvatskim i slovenskim izbornicima.

Izbori za naš zemaljski sabor, što se našega naroda tiče, su dovršeni. Do istine još se imade izabrati sedmoricu zastupnika, i to sa strane delegata trgovačke komore i velikog posjeda, nego u taj izbor mi ne sudjelujemo; ova dva izborna razreda temelje se na protudemokratičkom kurijalnom sistemu, koji daje našim narodnim protivnicima većinu zastupnika, premda ih je manjina pučanstva. Prilike su kod nas takove, da se još nije mogao posvema odstraniti ovaj sistem.

Medjutim mi možemo biti podpunoma zadovoljni sa uspjehom izbora. Niesmo doduše osvojili nijedan novi kotar, a to nismo niti očekivali uz sada obstojeće prilike; veseli nas ipak, što se oko imena naših izabranih 19 zastupnika sabrao toliki broj izbornika, koji nam daje najbolje jamstvo za napredak naše narodne stvari u Istri.

Naši su narodni protivnici bili uprli sve sile te im u pomoć priskočiše također Niemci, koji obstoje u pokrajini tekar usljed zahtjeva vladinog sistema. Sve njihove složne sile, osobito u trećem kotaru grada Pule, razbile su se o čvrstoj i neslomivoj volji te probudjenoj narodnoj sviesti našega naroda.

Pozvali smo vas u borbu u ime naših narodnih načela i zajedničkih nam interesa, bez ikakvih obzira na osobnosti, te sa zadovoljstvom ističemo, da je ogromna većina naših izbornika shvatila taj poziv i položaj

u kojem se nalazimo, te se prema tomu i odazvala svojoj narodnoj dužnosti.

Hvala svima, koji su na taj način poduprli naše nastojanje a poimence hvala i ostaloj slavenskoj braći, koji su nam svojim glasovima pomogli do pobjede.

Hvala takodjer i onom rodoljubnom našem hrvatskom i slovenskom novinstvu, koje je u teškim danima borbe stalo uz nas, te nastojalo svimi silami da drži složne naše narodne redove i pobija sjeme nesloge.

Nadamo se, da će izabrani narodni zastupnici, shvativ volju našega naroda u Istri, trieznim i ustrajnim radom izvojštiti ona prava, koja mu pripadaju.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, na Cirilmetodov dan, 1914.

Predsjednik: **Dr. D. Trinajstić** Tajnik: **Dr. Iv. Prudan.**

Velika narodna pobjeda u Puli.

Živio hrvatski pučanine!

U subotu 4. t. mj. bio je u gradu Puli uži izbor za treći gradski kotar izmedju našeg narodnog kandidata Josipa Stihovića i Talijana-kamoraša Kirina Fabbro. Izborna borba bila je s obje strane oštra i napeta, te smo ju mi neumorno izdržali do kraja i ovjenčali krasnom pobjedom nad bezočnom, bezdušnom i prostačkom tal. kamorom. Naš narodni kandidat Josip Stihović dobio je 439 glasova, a Talijan-kamoraš Fabbro 359, po tom je naša hrvatska pučka stranka pobjedila sa 80 glasova većine.

Ljepše pobjede ne mogosmo poželjeti. Naš narod u Puli progovorio je u sveobćoj kuriji bistro i jasno, da je tu, da živi i postoji, a u subotu 4. t. mj. pokazali su i naši porezници u gradu Puli svoju jakost i moć, obstanak i život, živu narodnu sviest i neutrnulu čežnju za pravdom i slobodom.

Ta krasna naša pobjeda je tim važnija, što smo ovog puta morali izdržati borbu proti trojici kandidata, a proti dvim jakim i moćnim faktorima, koji imadu proti nama na razpolaganje i bogatstvo i škole i uredе i inteligenciju i . . . ako uztreba i bajunete! Poznata talijanska korupcija i zastrašivanje, sljeparije i grožnje, ovog puta nisu ništa pomogle; naš narod je sve to neustrašivo svladao i pobjedio. Evala takvom narodu, koji nije žalio ni truda ni napora, samo da što častnije i dostojnije pobjedu izvojšti. Dok naš narod bude tako i dalje kročio neustrašivo i odvažno, nek se ne boji za budućnost, jer će tada i na naša vrata sinuti sunce slobode, pravde i zakona.

A kako da pohvalimo ona tri naša junaka, Antona Klana, Frana Oplanića i Josipa Nefata, koji su u petak po noći odputovali pješice iz Ričke preko Učke gore i došli na Lupoglavu, samo da ne zakasne na vlak, te se u subotu u jutro dovezli u Pulu i obavili svoju svetu rodoljubnu dužnost, davši svoje glasove narodnom kandidatu. S udivljenjem bilježimo taj njihov rodoljubni čin, da bude za krasan primjer i ogledalo onim mlitavcima i plašljivcima, koji u grudima mjesto srca nose komad repe, i da sav naš narod dozna častna imena tih naših narodnih junaka.

Da ste nam zdravo i veseło dični Klane, Oplaniću i Nefate i Bog vas poživi!

Dična budi hvala i svim našim rodoljubnim trudnicima i radenicima, koji su tako uspješno vodili ovu napornu narodnu borbu i izvojevali pobjedu častnu! Bog te živi neustrašivi Jozo Blaškoviću, koji si nam kod izborne žare odvažno branio i zastupao prava naših bojovnika i oduševljenim poklikom i šeširom u zraku prvi dojavio veselu viest o narodnoj pobjedi.

Evala svemu našemu narodu; dično si se proslavio i očelićio pred svom našom hrvatskom i slovenskom braćom! Da Bog poživi i uzdrži takav narod i za dalnje narodne pobjede naše!

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Zadušnice za prestolonasljednički par. U subotu su se u Puli u stolnoj crkvi obdržavale zadušnice za blagopok. nadvojvodu Franu Ferdinanda i suprugu vojvodkinju Sofiju svečane zadušnice, kojima su prisustvovale sve oblasti, društva i korporacije kao i zastupnici svih naših narodnih društava i drugog našeg naroda.

U ponedjeljak pak priredila je zadušnice za visoke pokojnike naša Družba u crkvi u Šijani, kojima su prisustvovali svi učenici i učenice narodnih škola u Puli sa svojim učiteljstvom i mnogo drugog našeg naroda.

Uži izbori. U posebnom članku javljamo veselu viest o narodnoj pobjedi, što ju naš narod izvojevao u subotu 4 t. mj. u gradu Puli na užim izborima izmedju našeg narodnog kandidata Josipa Stihovića i talijana kmorraša Kirina Fabbra. Na tim izborima potukao je naš narod talijansku kamorru do nogu i dao takvu lekciju, da će ju kamorra dobro upamtiti.

Naš narodni kandidat Josip Stihović pobjedio je sa 80 glasova, dobivši 439 glasova a talijan kamorre 359. Uza sve sljeparije i prevare, kupčiju i podmićivanje, grožnje i znatrašivanje izbornika sa strane kamorre, koji se skrivaju iza imena „Il Giornaletto di Pola", nazivajuć svakoga izdajicom tko dade svoj glas „srbskom" kandidatu, blateć, u svom gnjusnom kalu, u bojem ti ogavni fibelisti gmižu, svetu uspomenu svakome Hrvatu tragično u Sarajevu poginulih Visokih pokojnika; uza svu podporu Niemaca i nekih pripadnika c. i k. ratne mornarice, koji pod pomogoše onu veleizdajničku talijansku bandu, koja slavi Oberdanka i Lučheniu, koja hodočasti u kraljevinu Italiju kao Turčin u Meku, koja jedva čeka čas i spas od kraljevine Italije, koja se bori ječino za pripojenje ovih zemalja kraljevini Italiji; uza sve te napore i anomalije, naš je kandidat pobjedio i odnio 439 čistih, svjestnih i poštenih samo hrvatskih i slavenskih glasova. Zato ova naša narodna pobjeda i odskače to jače, zato je i važnija i po tome i veća naša narodna slava.

Ako su se i urotili ovog puta proti nama svi, do jednoga, naši narodni neprijatelji, proti narodu, koji jest i od uviek bio najjači stup habsburške dinastije, taj narod je odolio svima i nad svim složnima i jakima, odnio veliku slavu i častnu pobjedu.

Ova naša narodna pobjeda neka bude sada našemu narodu liepom i nezaboravljivom poukom, gdje ima tražiti prijatelje a gdje neprijatelje. Ovim izborom pokazalo se sada očito, da sve što nije slavenske krvi, ljuti je neprijatelj naš, koji radi o propasti, o uništenju, o sužanjstvu našem; ti se neprijatelji nati slažu i s onim svojim neprijateljem, koji teži za oslobodjenjem ispod vlasti habsburških vladara i za uništenjem ove države; nek se Niemci slažu i grle s talijanskom irredentskom bandom, samo neka pripadnici c. i k. ratne mornarice, c. k. profesori i učitelji u buduće više ne prisižu vjernost našemu i svomu vladaru. Ne pitamo pak kad će mjerodavni sliepci otvoriti oči!

Naš narod neka iz ovog uvidi i dobro upamti, da mu je prijatelj jedino i samo u bratskoj slogi i ljubavi i da mu je mjesto jedino u zagrljaju jednokrvne hrvatske i slavenske braće!

Proslava Narodnog blagdana. U nedjelju 12. t. mj. biti će u Puli u vrtu Nar. Doma velika narodna slava. Po lijepom običaju prošlih godina i po primjeru ostale naše hrvatske braće, proslavit ćemo u Puli u nedjelju 12. t. mj. Narodni blagdan u čast naših narodnih sveutelja i apoštola sv. braće Cirila i Metoda a u korist naše velezaslužne Družbe, te prosvjetiteljice i zaštitnice naše drobne djećice, koju brani i štiti pred vucima talijanskim i čuva, da ta naša djećica ne postanu krvnici svoga vlastitog naroda.

U nedjelju dakle sve što je našega u Puli dodjimo u vrt Narodnog Doma. Tu ćemo se sastati brat s bratom, oduševljeno sjedinjeni jednom mišlju za našu Družbu, naš rod i jezik, uz cilik tamburica, uz udaranje glazbe naših davorija, sviranje naših milih hrvatskih pjesama, uz milozvučni piev, uz šaljive predstave, tombolu, srećolov, poštu, ples, uz vesele poklike pečenjara, prodavača i prodava ča, rodoljubnih galalica, uz sajmištni metež trgovaca i kućaraca itd. itd. Sve to će naći posjetnici u nedjelju na proslavi Narodnog blagdana. Uz to oni liepi paviljoni, gdje će naše milovidne dame neumorno nuditi svoj espap na prodju dobrim i darezljivim mušterijama bez cjenkanja uz stalne ciene, za taj dan posebice ustaljene za našu Družbu.

Izim toga biti će na prodju u posebnom paviljonu krasni narodni vezovi, izradjeni nježnim ručicama po učenicama Proizvodne zadruge za ženski ručni rad u Omišlju. I to sve za našu milu Družbu.

A da ne duljimo što će sve biti, treba da svaki dodje sam pogledati i osobno se osvjedočiti.

Ulaznina na proslavu Narodnog blagdana jest samo 50 para po osobi bez razlike, a tko da više, toga veća čast i slava. Dakle u nedjelju svi u vrt Narodnog doma na proslavu Narodnoga blagdana.

Velika javna skupština u Puli. Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri pozivlje sve Slavene u Puli na veliku javnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedjelju dne 12. t. mj. u 10 i pol sati prije podne u vrtu Nar. Doma sa sliedećim dnevnim redom:

1. Ispadak izbora za istarski pokrajin. sabor osobitim obzirom na Pulu i njezin kotar.
2. Što nas nče netom minuli izbori.
3. Zahtjevajmo obće, jednako, izravno, tajno i proporcionalno izborno pravo za sabor i obćine.

Slaveni! Svi na ovu važnu skupštinu, da manifestirate našu slogu i jakost.

Narodna radnička organizacija. U subotu dne 11. srpnja o. g. u 8 sati na večer, držati će u velikoj dvorani „Narodnog Doma" Društvenu glavnu skupštinu, sa ovim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izvješće revizora. 5. Biranje predsjednika. 6. Biranje odbora. 6. Eventualija. Ovim se pozivlje sve članove sa molbom, da se našem pozivu svakako odazovu.

Odbor N. R. O.

Umoljavam sve članove i prijatelje, koji su knjige posudili od knjižnice Narodne radničke organizacije, da ih čim prije povrate, radi preuredjenja iste.

Knjižničar.

Što znači pobjeda u Puli. Talijani vladajuće klike ili kamore u pomanjkanju boljih argumenata, opravdavaju svoju premoć i superiornost nad nama svojim tobožnjim cenzusom, to će reći poreznom snagom. Da vidimo danas, kako stojimo u tom pogledu u Puli. Dne 30. junija, odnosno 4. julija (uži izbor u III. kotaru), bili su u Puli, tom najvećem gradu Istre, izbori iz gradske kurije, to jest onih izbornika, koji plaćaju najmanje 20 kruna izravnoga (carskoga) poreza na godinu. Ti izbornici u gradu Puli razdieljeni su u 3 kotara. U prvom kotaru izabran je Talijan kamore dr. Rizzi sa 187 glasova, u drugom kotaru prof. Carvin (isto kamoraš) sa 289 glasova, a u trećem kotaru naš hrvatski kandidat Josip Stihović sa 439 galsova. Po tom broju neka sude i naši čitatelji, gdje je taj census veći.

Nu nije još to. Čujmo, koliko je upisanih izbornika u ta tri kotara grada Pule. U prvom kotaru ima nešto preko 400, u drugom oko 740, a u trećem 1257 upisanih izbornika, dakle u kotaru, gdje smo dobili mi, imade za preko jednu stotinu izbornika više nego u oba kotara, gdje su dobili Talijani. Dakle to je taj talijanski cenzus, talijanska porezna snaga. A gdje bi bili Talijani ne samo u prva dva kotara sa svojim censusom, kad bi naši razni Skračići, Toše Matijašević itd. činili svoju dužnost prema narodu, čiji su sinovi. Njihovim debelim . . . . . kesama klanjala bi se kamora još mnogo više, dok ovako u nesvjestnoj raboti proti svom narodu, njihove debele kese malo po malo prazne izim kamoraša još razni renjikoli. Poveri mii strusci, rekao bi naš bezazleni Skračić.

Jedanput da govori istinu. Govoreći jornalet kamorre o ispadku užih izbora od 4. t. mj. u gradu Puli ističe, da su se Talijani u trećem gradskom kotaru Pule sjajno afirmirali. Napokon! Primamo to krasno priznanje do znanja. Tako treba jedanput progovoriti i istinu, a ne samo lažima obsjenjivati sebe i svoje „tirapiede", rekao bi dr. Baseggio, o nekakvom talijanstvu Pule i karakteru „della civiltà piena di monumenti romani". Još bi trebao tom priznanju dodati činjenicu, da se najveći rimski spomenik u Puli, Arena, nalazi usred našega kotara i da se Talijanstvo Pule u sjeni tog rimskog spomenika, mora tekar afirmirati!

Terorizam kamorraških tepaca. U subotu jutro na dan užih izbora u Puli, prolazio je mimo sieła kamorraške agitacije „Casino commerciale" jedan naš izbornik Anton Mihovilović starac od 82 godine iz Valdebeka. Prolazeći mimo vrata tog društva uhvati ga jedan za ruku i povuče unutra. Tu su starca posjeli, liepo s njim hrvatski govorili i ponudili pivom. Razgovarajuć s njime, dakako samo hrvatski, pretražiše ga i našavši u njega legitimaciju obće kurije rekoše mu da će poći automobilom u Valdebek uzeti pravu legitimaciju. U to je došao sin zarobljenog starca; ali tepci kamorre navališe nanj kao biesni psi, izlupaše ga i izgurase napolje. Ciela stvar je prijavljena odmah bližnjoj policajnoj postaji, ali inšpektor te postaje nalazeć se to jutro u službi stao je sastavljati protokole, da to mora javiti svom komesaru i slične birokratične gluposti, umjesto da pošalje u leglo kamorraških tepaca jednog redara da oslobodi zarobljenog starca.

U to je došao u „Casino Comerciale" kandidat kamore Kator, te čim ga je starac opazio, odmah je upoznao, da se nalazi zarobljen u špilji vukova (starac je naime sve do tada držao, da se nalazi u društvu svojih, tim više, što su šnjime liepo hrvatski govorili). Na to se ustao i otišao van i došao u Narodni Dom, gdje mu se pribavila prava legitimacija i onda je glasovao za našega kandidata. Bio je zarobljen od kamore skoro pol sata. Čujemo,

Glavna godišnja skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Lignju (Lovran).

Lovranska je općina vrlo prostrana: područje joj siže od mora pa gotovo do vrha Učke gore. Ima na Lovranštini mnogo rastrkanih sela. Mnoga su od njih osamljena, bez ceste, bez pravoga puta. Svijet je u njima dobar, ali do skrajnosti zapušten. Tom zapuštenosti lovranskog seljaka okoristili su se već do sada Talijani, koji još sada pašuju na Lovranskoj općini. Njihovo je nastojanje išlo zatim, da onaj nevoljni puk zaslijepe, da ga zadoje mržnjom protiv Hrvata, protiv hrvatskoga imena, što više i protiv hrvatskoga jezika. Privukli su ga u svoju talijansku školu, a odbili od njegove rodjene — hrvatske škole. Odnarodili ga još nisu mogli, ali su zato već mnoge otudjili našoj misli. Ne usudju se krstiti ih Talijanima, za sada ih nazivlju tek Istrijanima, a i naši zavedeni momci zovu sebe tako. Mnogi izmedju njih nose na prsima nekakve znakove, u kojima je urezana Danteova slika. Pitate li ih: tko je bio Dante? Oni Vam na to neće znati odgovoriti. Uz Danteovu sliku nose crno-žutu vrpcu, te su uvjereni da je Dante bio neki veliki junak, koji je obranio austrijskoga cesara od Hrvata i Rusije. Tako eto zagluplju Talijani naš nesvjesni narod na Lovranštini.

Opasno je to. U novije vrijeme počeli su se useljivati u Lovran i Nijemci, koji su se već združili s Talijanima, da nam zauvijek otmu svaku nadu, da bi Lovran mogao postati hrvatski. Da to postignu nastavljaju svojom navalom na Lovranska sela koristeći se pri tom lokalnim prilikama i razmiricama, a naročito neznanjem našega čovjeka. Hoće da sebi sačuvaju zaledje, da nama Hrvatima otmu jedinu vojsku, koja bi mogla našemu narodu vratiti već napola otudjeli Lovran.

Prije desetak godina bila je ta vojska gotovo sva pod njihovom zapovijedi. Teško onome, tko bi se bio usudio, da zadje u neka naša sela, da istakne svoje hrvatsko mišljenje! Otrag pet godina, dala je sva Lovranština prigodom izbora za zemaljski sabor našemu Spinčiću nešto oko 90 glasova. Ove godine porastao je broj Spinčićevih izbornika na 230, dok su Talijani udruženi s Njemcima i pošto su iz listine izbornika izbacili oko 60 naših imali u svemu jedva 280 glasova! Napredak golem! Ali djelo nije još dogotovljeno; trebat će uprijeti, pregnuti, dok se i zadnji naš čovjek na Lovranštini predobije za našu hrvatsku ideju. Tu je priskočila i naša Družba. U selu Lignju sagradila je svoju školu, koja će biti rasadištem naše hrvatske misli za Lovranštinu. Što više, da se narodu našemu učvrsti i ojača narodna svijest, Družba je ove godine odlučila držati svoju glavnu godišnju skupštinu na Lovranštini i to baš u samom Lignju. I dobro je uredila. Ta Družbina skupština pridonjela je k učvršćenju i probudjenju hrvatske svijesti u onom kraju, pridobila je našoj ideji novih prijatelja i zagovornika, dok je našim budućim nadama, udarila čvrsti temelj.

U nedjelju 14. junija krenula je iz Lovrana put Lignja nedogledna povorka Hrvata i Hrvatica. Na čelu povorke išao je predsjednik g. prof. Spinčić koji je kao i svi drugi članovi družbinog ravnateljstva, bio kraj krasnog slavoluka nagrađen cvijećem i pozdravljen burnim „Živio“ klicima. U crkvici sv. Roka bila je pjevana služba božja. Misio je g. prof. Spinčić, dok je vani na tratini igrala naša vrijedna Lovranska glazba neke crkvene pjesme. Naroda je bilo preko jedne tisuće. Sav se taj svijet iza svršene sv. mise uputio u povorci prema družbinoj školi. Pred ulazom dočekala je predsjednika Spinčića i članove Ravnateljstva jedna djevojčica, pozdravila ih prelijepim riječima i predala krasnu kitu cvijeća sa trobojnom vrpcom. Pošto je prof. Spinčić odzdravio na pozdravu, uputio se svijet u novosagradjenu kuću, koju je prof. Spinčić blagoslovio. Iza toga započela je skupština, kojoj je prisustvovao i velec. g. Luk, župnik u Lovranu.

Prof. Spinčić pozdravi skupštinare i predstavi im zastupnika vlade i izvjestitelja „Riječkog Novog Lista“. Pozdravlja posebice g. dra. Dinka Trinajstića, koji je naročito došao iz Pazina. S nekoliko vrlo zgodnih riječi obazreo se na političke prilike u Lovranu i sa zadovoljstvom istaknuo, kako te prilike kreću na bolje. Ima na Lovranštini mnogo svijeta, koji je već progledao, a za one zavedene kazao je prof. Spinčić, mi smo se danas u crkvici pomolili Bogu. Spomenuo je kako je došlo do družbine škole u Lignju, a onda prešao na djelovanje naše Družbe u prošloj upravnoj godini. Istaknuo je njezine troškove i velike izdatke. Toplim riječima sjetio se je milih pokojnika, koji su Družbi namirili lijepih zapisa. U prvom redu sjeća se svoga od mladosti prijatelja i družbinog najvećeg dobrotvora, blagopok. Dra. Banjavčića, kome skupštinari ganuti kliknuše: Slava! Sjetio se i pok. Derežana iz Slavonije, koji je družbi ostavio polovicu svoje kuće u Slatini, pa Stjepana Matijevića, ljekarnika u Brodu, Mata Brozovića. Zahvaljuje gospodji Dragici ud. Pavelić iz Gospića, koja je ovih dana poklonila Družbi K 1000 u spomen svoga blagopok. supruga. S nekoliko srdačnih riječi zahvaljuje predsjednik Dalmaciji i njezinim biser gradovima Dubrovniku, Splitu i svim onim drugim mjestima, koji rade za Družbu. Zahvaljuje novinama i želi da se ova zahvala posebice uvrsti u zapisnik. Dotiče se djelovanja njemačkog Schulvereina i talijanske Lege. Prikazuje njihove navale na našu teritoriju, njihove pokušaje, da nas istisnu sa obale, koja nije samo naša na istočnoj strani Istre, već dobrim dijelom i na zapadnoj strani. Da se odbrvamo tolikim i takovim dušmanima, trebat će da življe poradimo oko napredka ove naše Družbe, treba da budemo složni, da u ovim tečkim vremenima pokažemo da smo ljudi i Hrvati — svoji na svome.

Ovaj je govor primljen velikim odobrenjem.

Družbin tajnik pročita zatim svoj izvještaj o radu družbinog Ravnateljstva u upravnoj godini 1913. Družba uzdržava 42 škole, 10 djećijih zabavišta i 4 nastavna odnosno obrtna tečaja sa ukupno 77 namještenika. Lanjske godine proširila je svoje zabavište u Cresu, dvorazrednu školu u Velikom Lošinju proširila na trorazrednu, dvorazrednu školu na Kastanjeru (Pula) na četverorazrednu, otvorila zabavište na Susku, u Kašteliru, pa dvorazrednu školu na Velom Vrhu u Puli i jednorazrednicu u Sovinjštini. Dogradila se je školska zgrada u Lignju.

Iza toga pročita g. Rikard Katalinić Jeretov izvješće blagajnika, iz kojega vidimo, da su družbini dohodci u god. 1913. iznašali oko 213 hiljada kruna. Troška bijaše oko 208 hiljada kruna. najviše odpada na učiteljska berivа (K 123 hiljade).

Pošto je kastavski načelnik g. Kazimir Jelušić predložio u ime nadzornoga vijeća, da se Ravnateljstvu za lanjsku upravnu godinu podijeli absolutorij i pošto je taj predlog jednoglasno prihvaćen prešlo se na raspravu o promjeni nekih paragrafa družbinih pravila, te se je zaključilo, da će naša Družba uzeti u svoj djelokrug takodjer i **hrvatsko školstvo u Trstu.**

Dosadašnji blagajnik g. Julije Miran zahvaljuje se na časti odbornika i to zbog prevelike zaposlenosti na drugom narodnom polju i predlaže da se na njegovo mjesto izabere g. Rikarda Kataliniča Jeretova. Ovaj predlog podupire i g. Dr. Dinko Trinajstić, ističući zasluge, što ih je spomenuti gospodin imao do sada oko napredka naše Družbe već od vremena odkada se Družba ustanovila. Predlog se prihvaća i g. Rikard Katalinić Jeretov ulazi u družbinu upravu kao njezin član.

Pošto je g. Dr. Ivo Orlić zahvalio ravnateljstvu Družbe, što je izabrao sjelom ovogodišnje glavne skupštine Lovranštinu, ustaje g. predsjednik Vjekoslav Spinčić, te je još jednom pozdravio skupštinare i zaključi skupštinu.

Izvješće tajnika Družbe g. Cara Emina.

(Izvješće o radu Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u godinu 1913.)

Slavna skupštino!

Draga braćo! I ja se radujem s vama, što je naša Družba odabrala sjelom svoje ovogodišnje glavne skupštine ovo mjesto. I haran sam joj, jer je ovaj lijepi kraj ponekle i moj rodjeni. Pa kao i vi, i ja žalim, od srca žalim, što našu Družbu nismo mogli dočekati onako, kako bi dolikovalo. Ni krov, pod koj je primismo, nije naš već njezin. Kud ćete veće tuge, veće nevolje!

Nikoga nema, da je u ime općine pozdravi. Glavar nam je neprijatelj, a neprijatelji su nam i svi oni, koji su mu blizu.

Nego, zapravo, što bi ona čeljad ovdje medju nama? Oni su se odbili od našega korijena, otkinuli od našega stabla. Sok, što im štruji žilama, ne crpe iz svoje rodjene zemlje, kao mi našu zdravu, rodjenu krv. To, što su oni primili, i što danomice primaju od svojih lukavih učitelja Talijana, iz njihovih novina i domaćih narodnih izdajica, izopačilo im je narav, razvodnilo krv, otrovalo misli. Ovaj otrov udara im u glavu, napunja im mozak nekakvim ludim, budalastim tlapnjama i fantazijama, pa neprestano trabunjaju, da su oni pravi i rodjeni Talijani, a i Lovran da je onamo od starine talijanski i samo talijanski.

Lovranska braćo! Pogledajte oko sebe, bacite pogled na svu ovu vašu zemlju, na sve ove vaše nebrojene „dolčiće“, umejke, njive, potoke, „kaliće“, pa dozovite u pamet njihova imena i vidjet ćete, da to nisu nikakovi talijanski već pravi, pravcati naši, hrvatski nazivi.

A vi znate, da ti nazivi nisu od juče. Mi smo ih naučili i naslijedili od naših otaca. Naši oci od svojih starijih i tako je to išlo redom do u najdavnija vremena, kad se još o Talijanima nije ni znalo, da su na svijetu. Pa naš govor! I njega smo naučili i naslijedili od naših otaca, a naši oci od svojih predja — pa i to je išlo onako redom do u najdavnija vremena, kad o talijanskom jeziku nije bilo još ni spomena.

Ne! Ovaj naš lijepi lovranski kraj nije bio nikada talijanski, što više: otkad su se Talijani prvi put pojavili na ovom našem moru, oni su se ovomu našemu mjestu pokazali kao njegovi najgrdniji, najkrvniji neprijatelji. Mlečići, nekadašnji ljuti gusari i bezdušni gospodari zapadne istarske obale i istočne do Plomina, više su puta pokušali, da osvoje ovaj naš kraj. Od njihova razbojničkog bijesa mnogo su stradali naši djedovi. Noću, iznenada, dojedrili bi sa svojim galerama pred grad, napali ga, oplijenili, opljačkali a naposljedku zapalili. Za to i je kroz stotina godina bilo u Lovranu, na Rijeci i po cijelom Kvarneru najomraženije ime venecijansko — ili — što je svejedno: talijansko. I staro i mlado i muško i žensko klelo je i proklinjalo talijanske napadaće, gusare, razbojnike. Crna uspomena na njih ostala je živa u pameti naših Lovranaca, pa su još godine 1866. kao na pir hrlili pod Vis, da im se osvete.

Pošteni i pametni Lovranci sjećaju se toga još i danas. Na to je zaboravilo samo nekoliko domaćih izroda, koji sada bubnjaju uokolo, da su oni rodjeni Talijani. Ali ne mislite, da oni to govore za to, jer su tobože o tome uvjereni! Ne — oni se sile govoriti talijanski najviše za to, jer ne će da budu jednaki s vama, vanjšćakima, a ne će da budu jednaki s vama jer vas drže za mnogo niže od sebe, za malo ili gotovo ništa vrijedne stvorove, koji su samo za to na svijetu, da gospodu služe. Izvodjena i izmoždena su ta čeljad, bez sile i energije, za to im treba netko, da ih drži, diže, nosi. Mali ljudi, prazne glave i suha srca, pravi „pagliacci“, kojima vjetar okreće po volji, kao da ih je neki zli duh prosuo ovuda, da ovom našem milom kraju budu na zator. Sami ne mogu ništa, jer su mizerni, slabići, kukavci, zato im je dobro došao svaki tudjinski pripuz, svaki talijanski potukač, probisvijet, vagabund, što se bogzna kuda potucao, skitao, natezao, ne nalazeći nigdje pravoga mjesta, dok nije naposljedku pao u ovaj naš Lovran i nametnuo se za gospodara svemu našemu kraju.

Danas vladaju u Lovranu tudjinci; ima ih, kako bi naš čovjek rekao: „iz svake vratje kuće“ — ali barjak nose Talijani iz Italije, podanici tudjega kralja, sinovi tudje zemlje. Pa takva čeljad, da dodju pozdraviti ovu našu Družbu,

ovu našu milu, čistu i svijetlu instituciju, kojoj je prva i glavna svrha oslobiditi naš ubogi, siromašni, neuki, do skrajnosti zapušteni svijet ispod talijanskih okova, talijanske tiranije, talijanske tmine!

Ironija, krvava uvriježda bio bi svaki takav pozdrav našoj plemenitoj Družbi. Njoj će biti jedino mio vaš pozdrav, moja lovranska braćo, pozdrav čestitih i valjanih narodnih ljudi. Pa vi ste je već i pozdravili, i to slatkim govorom, što su vam ga mlijekom svojih posvećenih prsiju ulile vaše dobre majke. Pozdravio ju je ovaj vaš rodjeni kamen — i svi ovi vaši nebrojeni „dolčići", umjeci, njive, potoci, „kaliči" sa svim onim starim imenima, što su izišla iz duše naših davno, davno umrlih djedova! A vaša slatka riječ, i oni vaši „dolčići", umjeci i sve ovo vaše rodjeno tlo, granitni je temelj, što su ga vjekovi postavili, i već je blizu vrijeme, kad će naša narodna misao sagraditi na njem velebnu zgradu svoje i vaše buduće sreće i slave.

K tomu će pridonijeti i ova naša Družba, kaošto je to pridonijela i druguda po Istri, gdje je već prije dvadeset godina započela svoje sveto djelo budjenja narodne svijesti. To se divno djelo i nastavlja, a i lanjske godine prokrčilo je sebi put do zamrlog srca uspavane naše braće, koja bi bez Družbine pomoći bila za našu zemlju već zasvim izgubljena. Bilo bi se učinilo još i više, ali naša se je Družba u ovo posljednje vrijeme tako razgranila, ona je preuzela na sebe. tolike terete i obveze, da se nama danas nameće kao prva dužnost starati se, da se postignuto uščuva, uzdrži i gledali, da s uspjehom započeto djelo ne smalaksa, ne propane, da pak zemlja, kada kucne dan pravde, nadje već pripravno tlo za podizanje, otvaranje, proširenje škola na našem materinjem jeziku.

Borba oko uzdržavanja već zaposjelih pozicija, karakteriše u glavnom lanjsku upravnu godinu. Pokazalo se naime, da naši prihodi ne rastu na žalost u istom razmjeru prema našim potrebama. Veseli nas sve to, te možemo u lanjskom prihodu zabilježiti malen suvišak prema prihodu godine 1912.

Još jedno mogu radosno da istaknem: ovo je nakon toliko godina prvi put, što naše Ravnateljstvo nema razloga, da se općenito žali na rad družbinih podružnica, i što može da u njima konštatuje pokret na bolje.

I kad spominjemo družbine podružnice, razdragana nam misao leti iznajprije na krunu hrvatskih gradova, u naš preslavni Dubrovnik, na taj stanac-stup ove naše Družbe. Tijesno uza nj crta se i naša druga velika slava i potpora: srce Dalmacije i hrvatskoga Jadrana — drevni Split. Ovih dana dostavila nam je dubrovačka podružnica 4000 K u ime I. obroka ovogodišnjeg svog priheda, a što toliko i podružnica spličanka. U tim svotama uračunane su članarine, prinosi i prihodi raznih zabava, koncerata, akademija, što nam sve pokazuje velike hvale vrijednu požrtvovnost rodoljuba, koji su na čelu onih naših podružnica.

Ali ima u Dalmaciji i drugih podružnica, koje mogu poslužiti kao divan primjer neumornog rada za napredak naše Družbe. U prvom redu spominjemo onu u Jelsi, pa u Starogradu, Komiži i Trogiru.

Ali time nije ni izdaleka izmjerena sva ljubav, što je k našoj zapuštenoj Istri pokazuje božanska zemlja Dalmacija. U posljednje su vrijeme i neki drugi vjerni gradovi izrazili želju, da stupe s neposrednu svezu s našom Družbom. Tako su se nedavno ustrojile podružnice u Benkovcu, Imotskom, Omišu, Tijesnome, Vlm, Blatu, Sumartinu na Braču, Postirama na Braču, Kučcama, Pagu, Lastovom, Skradinu i Španjolskoj Luci.

Podružnice u Zadru, Benkovcu, Imotskome, Vlm, Blatu i Makarskoj već su s uspjehom započele svojim radom. Razumije se, da to nije posljednja riječ naše Dalmacije. Pouzdano se nadamo, da ćemo do godine moći podružnicu osnutak još i raznih drugih podružnica u području ove naše slavne zemlje, koja je potpuno shvatila ovu našu borbu, pa hoće da u njoj sudjeluje svim žarom svoje zapadne i svijetle narodne duše. Kvale joj!

Lijep napredak pokazuje i naše istarske podružnice. Puljska predjački. Za njom slijede volosko-opatijska, barbanska, pazinska, buzetska i žminjske podružnice, te one u Motovunu i Vodnjanu. Uzorno vodjena je podružnica u Podgradu. Svaku hvalu zavrijedjuju još i ove podružnice: u Slumu, Sv. Mateju, Boljunu, Dekanima, Danama, Ferencima, Kaldiru, Kašteliru, Kopru, Lanišću, Lazaretu, Lindaru, Ližnjanu, Livadama, Medulinu, Mihotićima, Rukavcu, Miljskim Hribima. Mošćenicama, Nerezinama, Oprtaljskom Krasu, Premanturi, Sv. Antonu, Sovinjaku, Sv. Donatu, Velom Mlunu, Vrbniku, Veprincu, Vabrizi, Grožnjanu, Marezigi itd.

U Istri osnovalo se ove nove podružnice: Trstenik, Crnikal, Sv. Lovreč Pazenatički.

Obamrle podružnice na Buzeštini: Strpedska, svetoivanska, svetomartinska i ona u Potkuku stopila su se u jednu — u onu na Narodnom Polju, koja će, kako svi znaci kažu, raditi živo i neumorno u procvat matice — naše Družbe.

Pod konac godine 1913. raspustila se je podružnica u Trstu, a na njezino mjesto osnovano je „Hrvatsko školsko društvo", koje imade svrhu, da se u onom gradu što prije osnuje hrvatska škola. Prinosi, što ih je u posljednje vrijeme sabrala spomenuta podružnica, prešli su privolom našeg Ravnateljstva novomu Društvu.

Danas brojimo u svemu 93 družbine podružnice. Do godine bit će ih više. A svima neka je najtoplije preporučena naša Družba!

Budući da se naša pravila ne protežu na Hrvatsku i Slavoniju, pa ni na Bosnu i Hercegovinu, ne smijemo u spomenutim zemljama osnivati družbine podružnice. Da se to nekako nadoknadi, ustrojili smo otrag nekoliko podina četu od 1000. Svaki član čete imao je da svake godine doprinese ili sabere najmanje 100 K. Isprvice smo naišli na lijep odaziv, prijavilo nam se je oko 150 članova, ali je poslije stvar zapela: novi se članovi uza sve nastojanje s naše strane nisu javljali, a od starih su se pače neki i odrekli. Uza sve to je prihod članova čete u lanjskoj godini prilično porastao.

Medjutim je naše Ravnateljstvo zapodjelo novu akciju. U svakom naime mjestu, gdje nemamo svoje podružnice, hoćemo da imenujemo povjerenika, koji će imati zadaću, da traži članove i sabire odnosnu članarinu. S time se je već započelo, te se od toga nadamo lijepom i što je glavno — trajnom uspjehu.

Kako vidite, gospodo, radi se o živ ljoj organizaciji, zapravo o reorganizaciji naše Družbe, koja se već provodi. Imamo pouzdanja u potpun uspjeh ove naše akcije. Čvrsta je naša nada, da ćemo i u tom pogledu moći do godine izaći pred glavnu skupštinu s pozitivnijim i utješljivijim podatcima.

A tako će biti i s družbinim poduzećima. Iz naših knjiga proizlazi, da je prihod žigica u g. 1913. bio od prilike jednak onome u g. 1912. Ali mi možemo već sada ustvrditi, da je prodaja žigica u prosloj godini bila bolja i samo živija, nego u prošlogodišnjoj godini. Dok je naime od prodanih žigica u I. polovici god. 1913. Družba primila K 9.667·07, to je u to isto ime za II. polovicu 1913. uniišlo u svemu K 13.373·57 (zaprimljeno u siječnju 1914 !) dakle za K 3.706·50 više nego li u I. polovici iste godine. Zaista sjajan napredak! Na našim je prijateljima, da ovako potraje!

Za cigaretni papir, što ga pod znakom Družbe raspačava g. Stjepan Gamulin u Jelsi, primili smo u redu uplaćenu paušalnu svotu od K 1000, a od jednoga drugog poduzeća K 5000. „Masiin" je lanjske godine izbacio K 766·31. Sapun i svijeće K 377·96. Prihod ovih dviju posljednjih proizvoda mogao bi biti veći, stoga i preporučamo i ponovno postavljamo na srce našim vrijednim domaćicama, da u svojim kućama upotrebljavaju samo družbino laništo i družbin sapun i svijeće.

I s narodnim biljegom ide na bolje. Lani smo ga tiskali 200 000 komada. Ta je zaliha gotovo već sva raspačana, te smo nedavno naručili novu nakladu.

I sabiranje škrabica napreduje. Ilegu i nadmo nad njima vode neke podružnice, koje kutovi, kao na priliku klub „Jadrašć na Sušaku", gdje društva, članovi te pojedini i kupovne radnje stoje na, da se prilike stvrđnju — ove same nitne stvari — ali ipak očituju prema onoj velikoj želji: „Kamen do kamena palača".

Prihod cesima i građevnim imanjima u prošloj godini K 1000 više nego li u predjašnjoj godini. Ima iznimke, ovdje nedje naše je Ravnateljstvo kod takih cesima zauzelo prijeteće držanje ljube od utjecaja, da nam Družbu što toplije preporuče. I to je ponešto koristilo, a u buduće ćemo ovakove neizravne preporuke proteguti po mogućnosti i na druge općine. Srdačan pozdrav općini Splitskoj, koja je lani poklonila Družbi K 1000 i gradu Zagrebu, koji je u družbine svrhe pridonio jednaku svotu. Prihod novina bio je u prošloj godini od samih K 8.083·59, ali je naše čestito novinstvo koristilo Družbi neizravno s objavama i člancima, što ih je donosilo i što ih uvijek rado donosi, na čemu neka mu je i ovim putem izražena najtoplija hvala.

Svojom posljednjom voljom sjetili su se naše Družbe ovi pokojnici: Udova Scholz sa K 200; veleč. Ivan Bendek, bivši župnik u Brezovici sa K 3.347·24; udova Josipa Cuculić-Bitorajska, Zagreb s K 100; Vinko Mavričić, Mošćenička Draga s K 100. Neka im je vječna spomen u narodu našem.

O našem najvećem dobrotvoru blagopokojnom Dru. Ivanu Banjavčicu progovorio je već naš gosp. predsjednik. O njemu je progovorila i naša Istra, kojoj je pokojnik namijenio velik dio onoga, što je trudom i pregaranjem stekao za života. Naša je Družba u njegov spomen upriličila u Opatiji komemoraciju i svečane zadušnice i u slikara gosp. Pavačića, našeg zemljaka, naručila njegovu sliku, koja će nas, Istrane, do vijeka sjećati na veliko dobročinstvo.

Budući da veći dio ostavine sačinjavaju nekretnine, sva je prilika, da će trebati još čekati, doklen naša Družba dodje do svoga dijela. A ni ostavinska rasprava nije još dovršena. Našu Družbu zastupa pri tom na svoju želju i besplatno odvjetnik, gosp. dr. Božo Vinković, na čemu mu i s ovog mjesta srdačno hvalimo. Ta ostavina pomakla je našu Družbu naprijed u materijalnom i moralnom pogledu. Ona je jaka i čvrsta stijena, o koju se možemo već danas osloniti, na njoj možemo već danas dalje raditi i graditi. Vječna slava, mir i pokoj dobroj duši našeg velikog dobrotvora, Dr. Ivana Banjavčića! (Slava!)

Medju naše članove utemeljitelje upisalo se je Bersečko društvo za štednju i zajmove, abiturijenti Susačke gimnazije god. 1909./10. Abiturijenti Začarske hrvatske gimnazije 1911./12.

Svih članova utemeljitelja bilo je koncem godine 1913. 171. Množili se!

Prigodom lanjskog narodnog blagdana, još su u Hrvatskoj vladale iznimne mjere; još nije bio ukinut komesarijat. Poznata je Cuvajeva naredba od god. 1912. po kojoj je u Hrvatskoj i Slavoniji bilo dopušteno sabirati prigodom narodnog blagdana samo za škole u Banovini. Naše Ravnateljstvo kušalo je lanjske godine na izravan i neizravan način, da se taj žalac naperen protiv naše Družbe otupi. Uspjeli nismo sasvim, ali smo poluči barem to, da vlada nije u načelu bila protivna, da se origodom narodnog blagdana sabire i za Družbu. Družbini prijatelji su to jedva dočekali, i mi vidimo, kako činovnici na najvišim mjestima, pa profesori, predstojnici, suci, načelnici i t. d. hrle Družbi u pomoć. Učinile su to i neke podružnice „Hrvatske narodne straže" kao ona u Virovitici i Varaždinu, pa mnogi gradovi, na čelu im naš svijetli Karlovac, koji nam je dostavio K 4.500, biva sve, što se je u onom milom i patriotskom gradu sabralo prigodom narodnog blagdana, zatim Jastrebarsko preko K 700; Senj K 700, pa Sisak, Križevci, Stunj, Ilok, Velika Gorica, Donji Miholjac, Ravnagora, Grubišnopolje, Futine i tako redom, da ne spominjemo druga mjesta, koja su nam bilo izravno bilo preko novina dostavila svoj doprinos.

U Dalmaciji je narodni blagdan imao ljepši uspjeh nego li predjašnjih godina. Sam Dubrovnik dostavio nam je tom prilikom K 3.125·87, tako da je naša Družba u god. 1913. primila iz toga slavnoga grada preko K 5000. Inicijativom našega Ravnateljstva sastavio se u Zadru odbor, koji nam je pomogao razmahati po cijeloj Dalmaciji agitaciju u korist naše Družbe. Odazivlje lso lijep, uza sve to, što je oblast u nekim mjestima, k. o na priliku u Spljetu, bila zabranila svako sabiranje. U samom se je Zadru sakupilo preko K 1000. S uspjehom se je sabiralo: u Benkovcu, Novalji, Kastvu, Puntiži, Omišu, Kninu, Sinjima, Metkoviću, Trogiru, Supetru, Hvaru, Lastovu, Starom, Novigradu, Obrovcu, Kotoru, Jelsi, Starogradu, Komiži itd. itd.

Na našem Ravnateljstvu otkako postoji, prva je naša „Narodna Zajednica" s uspjehom na sebe skrenula pažnju na proslavu Narodnog blagdana

u Istri. Narodna Zajednica za Istru izdala je o tome potanji izvještaj, a mi prihvaćamo ovu zgodu da joj na trudu i požrtvovnosti najljepše zahvalimo.

Volosko-Opatija, Pula, Pazin, Zamet, Lovran, Kastav osvjetlali su si pri tom lice, a druga manja mjesta pridonijela su ovoj narodnoj slavi već prama svojim silama.

Prigodom Narodnog blagdana išla su nam osobito na ruku sokolska i neka druga društva, pa mnogi članovi čete, povjerenici i drugi. Od srca im hvala!

I u Americi odjeknuo je lani naš poziv na proslavu Narodnog blagdana, pače, velevrijedni predsjednik Hrvatskog Saveza u Sjedinjenim Državama Amerike, veleč. gosp. Niko Grškić izdao je tom prigodom krasnu „Poslanicu", u kojoj je temeljito i zanosno obrazložio značenje narodnog blagdana i ovako završio:

„Vi ste, braćo radnici, članovi „Hrvatskoga saveza", do sada od svoje muke i znoja doprinesli dar na oltar otačbine i naroda kao članarinu i darove Hrvatskom Savezu.

Neka ove prve kaplje krvavog znoja vašeg što razdijeljujemo medju siromašnu seljačku i radničku djecu u domovini, da ih očuvamo od tudjinstva i odnarodjenja, donesu ploda i blagoslova, da kad ovim mladim sokolićem krila ponarastu, nas starije u borbi jačaju, krijepe i predvode, a dar odredjen bolestnoj, zapuštenoj i nevoljnoj braći našoj, radnicima, u domovini i ovdje, neka bude dokazom naše bratske ljubavi i zalogom, da se i unapred otačbini, narodu i braći našoj iznevjeriti nećemo, jer ovako radeći izvršujemo zavjet i prisegu našu, da ćemo raditi i žrtvovati za dobro naroda i slobodu otačbine naše Hrvatske!"

Tom prilikom poklonio je američki Savez našoj Družbi 100 dolara. Ovako Sjeverna Amerika, dok su nam za istu zgodu iz Južne Amerike Punta Arenas, stigle K 302. Neka Bog poživi onu našu daleku braću!

Tekom lanjske godine primili smo od „Hrvatske Narodne Straže" u Zagrebu K 4000, od Nj. Preuzvišenosti gosp. nadbiskupa dra. Bauera K 2000, od presvj. gosp. dra. Milana Amruša K 1000, od slavne Hrvatske Narodne Zajednice u Pittsburgu u Americi K 2000, od raznih rodoljuba u domovini i Americi omanjih prinosa, koji svi svjedoče o njihovoj ljubavi k ovoj našoj ustanovi. Svi su ovi naši prijatelji duboko prožeti važnosti ove naše borbe u Istri. Svima, svima neka je od srca hvala i najtoplija preporuka, da nam i unaprijed ostanu vjerni. Njihove pomoći treba naša Družba najviše sada, u času, kad je naša mala, odluge borbe već izmorena istarska vojska zapodjela s neprijateljem boj upravo na život i smrt. Neka ne pukne, da nastrada jedno lijepo započeto djelo. Već je toga u našoj povijesti bilo i odviše. . . U kraj s malodušnosti! Jedan pogled na ovo naše more, kome nema u ljepoti premca na cijelome svijetu, pa da u svim pravim domorodcima uzvrije krv i da se stvori krajnja odluka: u boj, da se svijetloj kruni naše hrvatske domovine očuva ovaj biser, ova čest naše lijepe teritorije. U boj! — I ne pusti, da nam i jednog našeg čovjeka potisnu s njegove sadašnje pozicije. U boj! — I ne dati, da nam otmu ni jedno naše dijete, jer je za nas svako izgubljeno dijete, jedan pali vojnik. Pod ovom lozinkom vojuje i ova naša Družba, u tome je sve njezino značenje, njezina svrha, prema kojoj je ona i lanjske godine udesila svoj rad u našem do skrajnosti zapuštenom narodu.

Uzme li se u obzir, da je naša Družba imala u škol. godini 1912./13. 55 škola i 76 što učitelja i učiteljica, te da je za same plate učiteljima morala izdati ogromnu svotu novaca, to će biti svakomu jasno, da smo prema prije izkazanom pribodu bili primorani postupati što oprezuije u preuzimanju novih obveza. To više, što su na lanjsku godinu pale uplate raznih još u prethodnoj godini izvršene gradnje. Uvelike nas tište mnoge najamnine, što ih moramo plaćati za školske prostorije, odnosno za stanove učitelja, pa nadopisarije rečenih prostorija, te popravci naših zgrada. K tome dolaze učila, namještaj, knjige za slovenske učenike, potpore pripravnicima na učiteljištima, upravni troškovi i tako redom. Gotovi su ti družbini redoviti troškovi, vrlo je ograničen njezin položaj naprama prevrtlivim četvrtima. Ali uza sve to naša je Družba Sv. Ćirila i Metoda za Istru učinila i lani jedan korak naprijed. Družbino zabavište na Cresu nije već dugo odgovaralo svrsi. Prostorije su bile pretjesne za onolik broj dječice (oko jedne stotine). Družba je tome doskočila dogradnjom novih prostorija, u koje se je preselio jedan dio onih naših mališana. Da se nije na vrijeme providjelo, mnogi bi nam bili odbjegli iz zabavišta i uskočili u talijansko, kamo ih neprestano mame Talijani, a zna se, da je svijest u mnogih naših ljudi još vrlo slabašna. . . Pri toj dogradnji bili su nam od velike pomoći rodoljubni odbornici Creske posujilnice. Neka im je od srca hvala, a kad bi se i drugi ugledali u njihov primjer, bio bi našoj Družbi u koječem olakšan posao.

Škola u Velom Lošinju bila je samo po imenu trorazredna. U školskoj zgradi bilo je mjesta samo za dva razreda. U nekoj zasebnoj kući bila je sobica, u koju bi se za slučaj potrebe moglo smjestiti nekoliko djece. U drugoj, privatnoj, nalazilo se zabavište. Kako vidite: škola nepotpuna, raštrkana — a sama zgrada vrlo trošna; nije preostalo drugo no dograditi još jedan kut. To se je i učinilo i dne 16. rujna lanjske godine smjestilo se u dogradjenu zgradu dječje zabavište i sva tri razreda. Otada je ona naša škola prva trorazrednica. U njoj ima danas više djece nego li u peterorazrednoj talijanskoj, koju još polaze većim dielom sama djeca doseljenih Čozota. Ima li na svijetu žalosnije zemlje od ove naše Istre? Domaći svijet, kome su i oci i djedi plaćali caru danak u krvi i novcu, moraju da na daleko prosjače, ne bi li skuckali jednu školicu, u kojoj bi im se djeca učila u svojem materinjem jeziku, dok se za talijanske dobjegavce, za Čozote i regnikole — tudje, možemo reći neprijateljske podanike, otvaraju sjajne škole, namještaju brojni učitelji i daju posebne pogodnosti. Ti mali regnikoli daju pečat čitavoj školi, iz njih vrcaju kadšto hotice a kadšto nehotice sve same iskrice urodjenog iredentizma. Vrcaju iskrice, igraju u zraku, plamsaju, kadgod se iz njih razvije plamičak, koji onda zahvaća ona mlada srca, dok se razgore, rasplamte, ožare — zacijelo ne u slavu habzburške monarhije. Medjutim plamen je tu, ali i državni vatrogasci bdiju, tek što njihove štrcaljke ne pogadjaju nikada pravi cilj: mjesto na usijane talijanske glave, državni se tuš obično izlijeva na naša ledja. Kako im drago, za nas je glavno, da od onog zlokobnog plamena očuvamo naše strehe, svoje domove, našu krv. A od današnje družbine škole u Velom Lošinju možemo to očekivati s puno nade. I tu nam je na ruku išla ondješnja posujilnica, osobito naš veliki prijatelj Monsignor Petrina, koji je gradnju osobno nadzirao, a i drukčije pokazao družbi svoju toplu bratsku ljubav.

Lanjske godine stupila je naša Družba još na jedno otočje, koje nam Talijani otimlju. Susak je malen otočić, ali je za nas kao strateška točka od velike važnosti. Žitelji su mu gotovo svi našega roda, ali uz hrvatsku pučku školu ima i jedna talijanska, koja nam uvelike kvari i raznarodjuje djecu. Pomaže joj i talijansko zabavište, nova kovačnica, u kojoj se za našu najmanju djecu kuju prvi lanci, da se lakše zarobe njihove nedužne duše. Ali je na vrijeme došla družba, otvorila i ona svoje zabavište i tako uklonila s glave onih naših mališa grdnu opasnost, koja im je prijetila. Dječije zabavište na Susku otvoreno je dne 10. rujna 1913.

Napredovasmo i u Puli. U god. 1912./13. imali smo u tom gradu pet škola: U Šijani dvije trorazredne, jednu dvorazrednu kraj Narodnog Doma, jednu jednorazredniću u Verudi, a jednu trorazredniću u Kastanjeru. Ova posljednja nije odgovarala potrebama našega naroda oko Kastanjera, poradi toga smo je premjestili u ulicu Bonenghi i proširili na četvrorazredniću.

Od velike je potrebe bilo, da se na periferiji grada, na Velom Vrhu, otvori također jedna družbina škola. Tomu se je također doskočilo lanjske godine i danas, hvala našoj družbi i nekim našim narodnim prvacima u Puli, imadu oni naši ljudi jednu svoju dvorazredniću. Osim toga otvorile su će Sestre Sv. Križa u gradu jedno dječje zabavište, za koje se je naša Družba obvezala pridonositi mjesečno K 150, ne računajuć ovamo namještaj i troškove s tiskarije, u koju je svrhu odglasovano K 1000 paušala. U najnižoj školi grada Pule uzdržava Družba 3 jednorazredne škole. Sve te škole polaze preko 1000 naše djece. Ali time nije još iscrpljen sav kontingent, što nam ga Pula daje. Trebat će otvoriti još nekoliko škola, proširiti postojeće — riječju: u Pulu treba da su okrenute naše oči, naša srca i sva naša pažnja. Taj će grad biti zvan u nedalekoj budućnosti da igra znatnu ulogu u našem narodnom životu u Istri, stoga je i najpreča naša dužnost, da ga što više učvrstimo.

Kako je poznato, Družba ima u Kašteliru u općini Vižinadi, već više godina jednu svoju dvorazrednu školu. Ta škola napreduje lijepo usprkos Leginoj, u istinu vrlo dobro organizovanoj školi u bližnjim Labincima. Ali uz školu „Lega" uzdržava ondje i svoje zabavište, od koga je naša škola u Kašteliru imala već dosada mnogo štete. Družba je učinila što i na Susku, otvorila je u Kašteliru svoje zabavište i time zaprijetila onaj grdni, upravo nemoralni lov na našu djecu. Školska zgrada u Sovinjštini bila je gotova već koncem godine 1912. ali zbog pomanjkanja učiteljskih sila nije se odmah započelo redovitom obukom, već je neko vrijeme poučavao onu našu djecu nekoliko sati na nedjelju učitelj iz bližnjeg Sovinjaka. Dne 1. listopada 1913. stigao je onamo naročiti učitelj i od toga dana uvedena je i u Sovinjštini redovita obuka.

Naša najstarija škola, ona u Baderni prešla je lanjske godine pod upravu zemlje. Ove će godine pak pokrajina preuzeti 4 družbine škole i to one u Raklju, Smoljanima, Račicama i Fuškulinu.

U drugu ruku sve je pripravno, da se u Rogočani, općina Labin, otvori Družbina škola, a tako i u Višnjanu, pa u Brkaču i još u jednom mjestu na Labinštini, a da ne spominjemo neke druge.

U nekim mjestima sistemizovane su javne hrvatske škole ali se zbog nestašice prikladnih prostorija ne otvaraju. Budući da ta mjesta leže u području talijanskih općina, nema nade da bi u dogledno vrijeme mogli dobiti svoje škole, pa je stoga naša Družba zvana da sama pokrene shodno, kako bi se one škole što prije otvorile. Tako je došlo do škole u Baratu na Kanfanarštini, a ovih dana radi se na tom, da se isti način primjeni i na druga mjesta.

U jednom selu u Labinštini dopuštena je pripomoćna jedna škola. Školske zgrade nema, a nema ni prikladne kuće, u koju bi se mogla smjestiti škola. Ali ondješnji g. župeupravitelj nije se dao smesti, već je od svoga kukavnoga stana odstupio jednu sobicu, u kojoj već od nekoliko vremena podučava. Vrlo je primitivno uredjena ta škola: mjesto klupa — tri su daske položene na sanduke. I tu sjede djeca. Ako se malko maknu ili se na krajevima digne, klupa se sa svima onima, što na njoj sjede, sruši. A onda u toj takozvanoj školi nastaje nered. Za što učitelju služi nekakav ormarić. Piše se na 6 dm dugoj i 3 dm širokoj daski, koja bi imala da predočuje školsku plocu. Tuga vas obuzimije dok to gledate. No ovih dana priskočila je Družba i početkom iduće godine biti će ona školica barem donekle uredjena prema postojećim propisima.

Tako eto naša Družba pomaže, prema svojim slabim silama, gdje joj je to samo moguće. Ona je došla i ovamo, u vaš izgnanj, draga lovranska braćo! Na ovom tlu je lani u ovo doba rasla trava, do mala će se na tom istom mjestu gojiti najljepše cvijeće, što ga jedan narod može dati svojoj domovini: — vaš mili porod, lovranske majke! Naši dobri istarski ljudi skupljali su ukoliko novac, da nam mogu sagraditi ovu lijepu kuću. Talijani nisu vam je htjeli sagraditi, a morali bi, jer novac, kojim oni upravljaju na našu nesreću, nije njihov nego naš. Tako je u Lovrano, a tako je i u Poreču na zemaljskom odboru. Oni imadu u rukama sukno i škare, no najveća im je briga njihov džep. Hoće li pak naš seljak da ima od njih kakove male koristi, ostu, zdenac ili školu, mora najprije pljunuti na svoju majku i zapisati dušu svoje djece njihovim pakleuskim omorama. Evo, tako oni postupaju. Ali naši nevoljni ljudi u Istri imadu u svoj nevolji ipak tu sreću, da nad njihovim glavama bdiju dva sveca — Sv. Ćiril i Metod — i ova naša Družba, koja nosi njihova sveta imena. Sve svoje pažnje obraća ova naša sveta imena na one, koji su u najvećoj opasnosti, da nam ih tudjinac otme. To pogibelji prijetila je i ovoj našoj Lovranštini. Imanje su vasi i za novoju naši gospodari! Talijani govorili, da kmetu ne treba škole, seljak da je rodjen samo za to, da kopa zemlju, da pase ovce, da valja kamenje, rijeku, da radi i živi za gospodu, da gospodi

služi, da joj se klanja i pokorava. Zato treba da ga se drži daleko od škole, od učitelja, od nauke, koja bi mu mogla otvoriti oči. A kad bi se seljaku jednom otvorile oči, vidio bi, da je pred Bogom i pod suncem i on jednak gospodinu, da su i njemu otvorena sva vrata, sve službe, sva ljepša pa i najviša mjesta. Talijani su pak držali, da su sva ta mjesta učinjena samo za njih, i za njihovu djecu, zbog toga vam nisu do dana današnjega otvorili škole u ovom vašem kraju. Kad su ih oblasti silile da nešto za vas učine, onda su kazali, da oni imadu u gradu svoju talijansku školu, u nju da možete slati i vi svoju djecu. Oci i majke, koji su to učinili, znadu što je ta talijanska škola donijela njihovoj djeci. Po jugovini i kiši, po buri i suncu, po zimi i žegi lomila bi se djeca po kozjim putićima i ova utrudjena a često puta i gladna i žedna dolazila u grad, stisla se u svome mjestu u školskoj sobi i slušala učitelja gdje im u talijanskom i njima nepoznatom jeziku nešto govori, što oni nisu mogli da razumiju. A prema tomu nisu ništa ni naučila ona jadna dječica.

A nije bilo ni moguće da što nauče. U školama se ne uči samo čitati i pisati. Glavno je, da djeca upamte neke temeljne zakone, koji pokreću sav život na zemlji, a još glavnije, da nauče ono, što će im u životu najviše trebati, a najglavnije, da naviknu misliti, kako Bog zapovijeda, razumno prosudjivati, zdravo osjećati i t. d. A to ide teško u one male i sićušne glavice. Najumniji ljudi, što je ikada vidio ovaj svijet, sebi su stotine i stotine godina lomili glavu, kako da se olakoti i uspješnijim učini djeći odgoj, pa su stvorili zakon, da se djeca moraju u školama poučavati u svom materinjem jeziku. Toga zakona drže se danas svi narodi ovoga svijeta.

Engleska djeca uče u malim školama engleski, francuska — francuski, njemačka — njemački i t. d. Neki naši neuki ljudi običavaju govoriti: — Neka dijete ide u tudju školu, hrvatski će i onako naučiti igrajući se s drugom djecom na ulici. Kako je to nepametno! Naš jezik, kao i mnogi drugi, ima nebrojenih riječi, kojima možeš da izraziš sve što vidiš, čuješ i osjećaš. S djecom, na ulici, može dijete da nauči tek nekoliko stotina najobičnijih riječi, jer se na ulici ne vidi ni milijunti dio onoga, što se vidi uokolo po svijetu. Ako se taj broj riječi ne proširi, dijete će ostati za uvijek nerazvijeno, siromašno, ono ne će znati valjano misliti, ni govoriti ni u svojem a dakako ni u tudjem jeziku. Ali kad si valjano naučio svoj materinji jezik, onda će ti već lako biti uputiti se u druge, tudje jezike. To su jako dobro znali naši stariji, pametniji ljudi. Takovih smo pametnijih ljudi imali i mi u Lovranu. Ovdje ću spomenuti samo Franu Nikolu pl. Peršića, kanonika i prošta u Kranjskom Novom Mjestu, koji je još za vladanja carice Marije Terezije, dakle pred kojih 140 godina napisao dvije gramatike za našu istarsku djecu, i Nikolu Belinića takodjer rodjenog Lovranca, koji je pred 110 godina napisao gramatiku za „malu decu, ka želi naučiti se italijanski s pomoćun ervatskega jezika". Medju ostalim nalazimo u toj vrlo znamenitoj i rijetkoj knjižici napisane i ove zlatne riječi: „Premda mnogo italianskeh gramatik za Nemći, Francezi, Spanjoli i drugih se nahodi; ali Ervati nimaju za svem tem jednu takovu gramatiku, od ke bi se lahko mogli naučiti stati, pisati i govoriti dobro italijanski: . . . A današnji dan budući velika himbenost i prevara ovega sveta, nijedan ne more tajiti, da ni potrebno učiti se dobro stat i pisat jezik materin . ."

Tri velike istine, tri velika nauka sadržana su u tim riječima: 1. Vrlo je potrebno i korisno, da učimo dobro svoj materinji jezik; 2. taj naš materinji jezik bio je od oduvijek hrvatski; 3. naše je narodno ime bilo već od najstarijih vremena hrvatsko. Talijana ne samo što nije bilo u ovim našim stranama, nego se nije onda ni govorilo talijanski. Morao se je naći čovjek, koji je istom pred 110 godina napisao jednu gramatiku za onu djecu, koja žele da se pomoću hrvatskoga jezika nauče govoriti talijanski, da mogu onda poći u latinske škole. U ono doba još nije naime bilo škola u našem jeziku, zato je bilo od potrebe, da djeca uče koji tudji jezik, dok danas imamo hvala Bogu na tisuće i tisuće naših škola. Imamo ih za sasvim sitnu djecu, pa za oveću, a onda za dječake, za djevojčice, imamo gimnazije, realke, učiteljišta, razne gospodarske, obrtne škole, sjemeništa, sveučilišta i svakojakih drugih zavoda. A ne samo škole, već su danas i sve službe otvorene našim ljudima i to od najmanjih pisarskih do najviših činovničkih mjesta na ministarstvu. Danas se svuda traži naš jezik, u Dalmaciji kao i u Istri, u Trstu kao i u Beču, tako da ga već uče i rodjeni Nijemci pa i rodjeni Talijani. A neki naši ljudi još to ne vide. Poznam oca, koga su Talijani nagovorili, da svoja tri sina dade u njihove škole. Kad su mladići svršili nauke, htjeli su da u svom rodjenom kraju dobiju službu, ali im to nije bilo moguće, jer nisu poznavali svoga rodjenoga jezika. Na to su ti vrijedni i čestiti mladići potražili učitelja i s njim su počeli da uče svoj materinji jezik. Kad su ga naučili, dobili su službu, ali i danas proklinju čas, kad su pošli u tudjinsku školu, koja im nije pružila ni polovicu onoga, što bi im bila dala domaća, hrvatska škola.

Primite ovaj nemili slučaj k srcu, svi vi lovranski oci, vi lovranske majke! Evo vam kuće, što vam ju poklanjaju vaša istokrvna braća. Još mjesec, dva pa će vam ovamo doći učitelj, čovjek vašega korijena; k njemu dovedite svoju malu djecu, on će je primiti, kako može samo otac da primi svoju djecu. Neprijatelji vašega roda, vaše krvi odvraćat će vas od ove škole, ali vi ih ne slušajte. Znadite, da je današnji dan još i veća himbenost i prevara ovoga svijeta nego li je bilo u dobi, kad je Lovranac Nikola Belinić pisao onu gramatiku, i da je zato još i potrebitije i puno korisnije učiti se čitati i pisati jezik materin — onaj naš mili, dragi, slatki i srdačni hrvatski jezik, koji nesmije da umrije, jer „la morte delle lingue è la morte delle nazioni", kazao je jedan znameniti talijanski filozof. Umrije li jezik, umro je i rod — zato i učinimo, da ovaj naš lijepi, materinji, hrvatski jezik živi s nama, u nama i za nama — jer s njime ćemo živjeti i mi, naš rod, naše ime, naša zemlja, naša spomen — a živjeli će lijepo!

PODLISTAK.

„JORGOVAN".

Koledar za mladež — za god. 1915.

Donašamo sud nekojih novina i smotra ob ovom našem jedinom omladinskom koledaru, toplo preporučajuć cijenj. učiteljstvo, svećenstvu i prijateljima mladeži, da ga šire u svom kraju i da u buduće obdaruju ovom ljepom knjižicom po koje siromašno dijete naših pučkih škola.

Svi su se učiteljski i pedagoški listovi o njemu najpovoljnije izrazili, a to mu je i najljepša preporuka.

Izvedju raznih listova, pišu o njemu slijedeći:

„Škola", list za učitelje i prijatelje škole. — Urednjuje: Stjepan Širola. — Zagreb. — br. 10. od 1. X. 1913.: *Željenom unutrajnošću uredjuje vrijedni naš drug, nadučitelj Kraljić, ovaj mladeži omiljeli kalendar „Jorgovan" već osmu godinu. I ne samo da je svake godine sve ljepši, već si je utro put i daleko izvan Istre, pa ga i naša i dalmatinska i bosanska djeca rado nabavljaju, jer je i ljepo uredjen, bogat sadržajem i vrsna štiva. Da nam opet koji nebrašnji Hrvatovac ne reče, „da čitamo karte od knjiga."* (jer radi skučenoga prostora u našem listu ne možemo da priopćujemo opširnih prikaza) — *priopćujemo sadržaj „Jorgovana", koji je osobito bogat, na da i njemu u njemu priopćili svojih radnja naši — patentirani omladinski pisci.*

Iza kalendarskoga dijela, popunjena raznim skrižaljkama, kojima se mladež poučuje raznim poučnim i korisnim stvarima u životu (vrijeme, novac, biljegovina, pošta i t. d.), — dolazi: zabavno-poučno štivo: pod gorkom biskupa Dobrile: „U slast knjigama je prepast, dobru puno knjigu neka ti bude najvjernijim prijateljem"! U tom bogatom dijelu ovega ljepoga omladinskoga kalendara nalazimo radnje poznatih omladinskih pisaca: Petra Kanižlića (Opomene), Rikarda Katalinića Jeretova (Slovo bolej, prevodo E. de Amicisa, teče Jelka (Božićno: Ubiteljica knjigijem), Sime Korjenkovića (Orman pred Kaštelom), Alojzije Kotnara (Vila Velebita), Bj. Širole (Prijatelji), Nikole Zore (Medede i Majmune, Zeki). Ante Dukića (Pijanac) i dr. Osobito su ljepa „Mala pripovijetka" teče Jelke, koje djeca najrade, jer duge i vrlo prikladne za čitanje djece! Onda dalje: zagonetke, rebusi, sudoku zagonetke a pod imenom „Djakli kutalog" rad mnogo i raznih skrižaljke i ogledi. I opažamo da kalendarska oprema i bogati, lijepi sadržaj „Jorgovana" mora da zadovolji svakoga, te se mora našemu drugu Kraljiću priznati sav mar i ona ljubav, kojom je ovaj lijepi omladinski kalendar uredio tako, da na svakoj stranici odiše pravim hrvatskim duhom. Čast mu: Bila bi dužnost nas učitelja, da ovu lijepu i korisnu knjižicu uznastojimo raširiti med hrvatsku omladinu. Možda će se naći koji sarkasta, da nas opet kolegijalno napadne. Što hvalimo dobru stvar. Neka i prosto mu bilo!

„Napredak", naučno-pedagoška smotra. Izdaje hrvatski pedagoško-književni zbor. Glavni urednik: Stjepan Basariček. Urednici: Dragutin Tordinac, Ivan Krpanović i Josip Škavić. — Zagreb, studeni 1913., sveska IX.: *Istarski nadučitelj Josip A. Kraljić izdaje već osmu god. koledar, koji je namijenjen onoj mladeži našoj, što polazi osnovne škole. Rado ističemo, da je taj koledar svake godine bolje i ljepše uredjen i opremljen, pa će ga mladež rado kupovati, a imat će od toga i koristi, jer će u njemu naći dovoljno zabave i pouke.*

Osim koledara, koji je uredjen kao i predjašnjih godina, uvrštene su u nj na prvome mjestu u literarnom dijelu „Opomene malenu učeniku Hrvoju", što ih je napisao Petar Kunčić, poznati pisac za mladež. I prošle godine bile su priobćene te opomene, u kojima se razlaže, kako treba dijete da se vlada u crkvi i na polu, pa ako da druguje, kako da radi, i kako da se igra i zabavlja. Mnogo i mnogo dijete neće tih opomena pročitati, jer dj ca baš ne vole abstraktna razlaganja o tom, već ih za vrijema prime, ako im se čudnovatna pouka podaje na osnovi konkretnoga gradiva, naime takva, u kojem im se podaje nešto iz života, u kom se kreću, i koji je za njih od interesa. Ostali dio literarnoga dijela posvećen je najnovijim događajima na Balkanu. Drije crtice E. de Amicisa, u kojima se crtaju događaji iz prvog srbskog rata za oslobođenje, vrlo će se rado čitati, a osobito prva, jer je vrlo dirljiva i po izvanrednu događaju takva, da će držati u napetosti pažnju malega čitaoca. Pjesme „Novo kolo" i „Kraljević Marko . . ." od Rikarda Katalinića Jeretova, pa „Prstu Osmanu" od Josipa Mihanovića tiče se također zgode događaja i u njima su vrlo lijepo i živo slikovitim načinom prikazane lijepe značajke naših junaka. Priopćeni su ostim radovi teče Jelke, Aleksandra Kotnara, Ante Dukića, Sime Korjenkovića i Nikole Zore. Osim toga imade u kalendaru i tabelarica, koje i zagonetke i rebusa.

Preporučujemo našim učiteljima taj lijepi i jeftini naš kalendar za mladež.

„Mladi Hrvat", list za mladi svijet — Opatija. — Uredjuju: Viktor Car-Emin i Rikard Katalinić-Jeretov.

Ovaj uvaženi omladinski list donaša: „Izašao je koledar za mladež „Jorgovan" za prostu godinu 1914. — Preporučamo taj upravo sjajno uredjeni i opremljeni koledar".

„Narodna Prosvjeta", tjednik za školstvo i prosvjetu — 1. siječnja 1914. — br. 1.: Primili smo sa zahvalnošću „Jorgovan", koledar za mladež za prostu godinu 1914. Uredio ga Josip A. Kraljić nadučitelj. Težaj osmi. Cijena 50 h. Učiteljstvu [illegible] toplije preporuča mladeži taj vrlo lijepo uredjeni koledar. Mladež će u njemu naći u izobilju blaga svakojaka, kojim će srce opleneniti, a glavu obogatiti, dok šep svega toga ni osjetiti ne će.

„Bosnische Post" — Sarajevo, 29. XI. 1913. — br. 276: Was sollen unsere Kinder lesen? Die ersten Vorboten des nahenden Weihnachtsfestes sind nun auch in Sarajevo schon: Gedenkbücher für unsere Jugend. Sie haben zu dieser Zeit ihre Hochkonjunktur und bereichern in stattlichen Reihen den jetzt ohnehin hochfrequentierten Büchermarkt. Die Verleger — die deutschen sowohl wie unsere slawischen — bestreben sich aber auch, diesen unwandelbar treuesten Freunden dämmerig langer Winterabende nicht nur ein würdiges Festkleid zu geben und durch reiche Illustrierung auch dem Auge der Jugend Genuss zu bieten, sondern sie werden von Jahr zu Jahr mehr darauf bedacht, die Jugendliteratur auch inhaltlich auf ein höheres Niveau zu bringen. Nach deutschem Beispiel tun dies auch unsere Pädagogen in Bosnien, Dalmatien und Kroatien. Die Modernen pädagogischen Bestrebungen, die sich nicht zuletzt auf die Reform der Kinderbücher erstrecken, sind auch bei uns in Bosnien nicht unbeherzigt geblieben. Es wird zum Beispiel ein sehr guter kroatischer Kindertalender von Josip Kraljić aus Lanin-Pissalo, der „Jorgovan" (Flieder) besser viel gekauft. Man stellt mit Genugtuung fest, dass bei diesem Jugendbuche fast durchwegs gute Auswahl der Stücken und Lieder getroffen wurde und ein gelungener Gesamtwurf am Werke war.

Izdanje za god. 1914. mnogo je raznolikije, dok će ono za 1915. imati iz Sarajeva u prvoj polovici idućeg septembra.

Naručuje se u tiskari Lovrića i Šrog. u Pulu, Ulica Giulia, br. 1, čijem je nakladom i izašao. — Cijena mu je 50 para.

...a policija proti svemu tomu nije podu...ela ništa, premda joj je stvar na vrieme ...bila prijavljena.

Poslje podne pak biesni radi poraza, ...hvatilo je oko trideset gojenčadi talijan...ke gimnazije jednog našeg mladića od ...6. god. baš pred njegovim stanom te ...avalili na njega. Kad je mladić pobjegao ...u kuću, ti nadobudni tepci potrčaše za ...njime sve do stana i htjedoše prodrieti za ...njime unutra. Nu tepci biše slabe sreće, ...ier je priskočio u to iz stana stariji brat, uhvatio dvojicu i izručio policiji, dok su ostali junački tepci na vrat na nos jedan preko drugog niza stube podbrusili pete.

Ovo su prvi pledovi tih kulturnih pitomaca talijanske državne gimnazije, koji su za ovih izbora pokazali liepi napredak i uzgoj.

Izložba ručnih radnja Družbinih škola u Puli. Dne 12. t. mj. otvara se u prostorijama Čitaonice u Puli izložba ručnih radnja učenica družbinih škola u Puli. Takove izložbe poznate su nam već od prošlih godina, te su radnje svakog posjetioca zadivile, gledajući, što sve može učiniti marljivo diete pod vodstvom svojih vriednih učiteljica. Sve izložene radnje učinjene su na osnovi narodnih motiva i po narodnoj ornamentiki.

Izložba traje u nedjelju i ponedjeljak a otvorena je od 9 do 12 sati prije podne i od 3 do 7 sati poslie podne. Pojedine izložene radnje mogu se kupiti, od kojih čista dobit ide u korist Družbe.

Preporučamo našima, da posjete tu malu ali liepu izložbu, a imućnijima da kupe te liepe stvarčice i urese svoje domove tim narodnim radnjama.

Iz naših novina (ne prispjelih poštom) ...

...jutro na rad u Arsenal biciklom. Tako je ponedjeljak u jutro vozio se na rad Ivan Vodinelić iz Ližnjana od 48 god. Došavši u blizinu ville bivše Stipex sreo je jednu kočiju i jedan voz te htjući preteći voz, a vozeć radi posljunčene ceste koloderom, naletio je na kočiju, čije rudo zahvatilo ga u grkljan i zadalo mu groznu ranu. Nesretnik je užasno zavijao od rane iz koje je curkom izlazila krv, te je istom kočijom prevezen u nedaleku pokrajinsku bolnicu, gdje je odmah malo iza toga izdahnuo.

Pokojnik bio je jako dobar čovjek i marljiv radnik i pravi narodnjak. Ostavlja udovicu i četvero djece, od kojih jedan polazi hrv. gimnaziju u Pazinu. Počivaj mu duša!

25 godina humanitarnog rada! Dne 1. srpnja t. g. slavio se je po 25. put dan, na koji je bila godine 1890. uteme ljena bolesnička blagajna c. i k. ratne mornarice pod imenom „Prometna bolesnička blagajna c. i k. erara mornarice“ i započela svoje humanitarno djelovanje za dobrobit trpećeg radništva ratne mornarice.

Polag proračuna, dok nije postao zakon od godine 1888 pravomoćnim, nije bilo moguće ratnoj mornarici doprinašati ni jedne pare u te svrhe, jer zakonito neodobreno; za zakonom za osiguravanje bolestnika mogla je osnovati za svoje radništvo vlastiti jedan zavod za osiguravanje bolestnika, koji bi ih najvećma štitio od posljedica slučajnih bolesti te spasio mnogo radničke obitelji od gospodarstvenog nestanka.

U uvjerenje, da obilježja bolesti dotjeraju samog radnika uslied velikih troškova za liječnika i lijekove u veliku bi bijedu te da osobe ne samo njegova energija nego i njegova radnička snaga, te poslovala je mila ratna mornarica, da te sume u taj dobrotvorni zavod članove obitelji, u koliko je to po zakonu dozvoljeno i na preobilovanje gospodarstva radništva. Po tome je prometna bolesnička blagajna c. i k. erara mornarice bila prva bolesnička blagajna, ustanovljena na temelju gorispomenutog zakona, koja je uvela ograničeno obiteljsko osiguranje.

Da je ipak bolestnička blagajna uspjela u svojoj zadaći te sretno provela bolestničko osiguranje, imade taj zavod zahvaliti jedino uviek živahnom podupiranju sa strane mornarice, čije zanimanje za dobru stvar nije nikada smalaksalo.

Sa zdravstvenog stanovišta moraju se sve ustanove blagajne istaknuti kao uzorak. Dočim je u prvim godinama bolestnička blagajna raspolagala samo sa dva liečnika, ordiniraju danas četiri vrla liečnika u izvrstno opremljenom sa svim zahtjevima modernog liečenja odgovarajućem ambulatoriju u vlastitoj novoj zgradi ulice Campomarzio, br. 31. Osim toga uspjelo je sadanjem napose marljivom predsjedništvu osigurati blagajni liečnike specijaliste za oči, uši, kožne i spolne bolesti, koji specijalisti liečе članove blagajne većinom u svojim privatnim ambulatorijima.

Za brže pruženje liečničke pomoći dala novima, spojena je centrala blagajne telefonski sa svojim liečnicima.

Kod posla unesrećeni radnici bivaju besplatno primljeni u c. i k. bolnicu mornarice, a osobitom zahvalom mora se spomenuti, da ta bolnica podupire bolesničku blagajnu u svakom pogledu, jer preuzima također besplatno u mnogim slučajevima ambulatoričko liečenje oboljelih članova.

Pokrajinska je bolnica također blagajni na raspolaganje sa svojim izvrstnim liečnicima.

Nadalje se u slučaju potrebe za specijalno liečenje odašilju bolestni članovi blagajne u izvanjske bolnice i klinike. Koliko u zdravstvenom toliko u upravnom pogledu stoji blagajna na visini svog vremena.

Uprava blagajne drži marljivo svaki mjesec svoje sjednice, u kojima zdušno služe na prospjeh blagajne i korist radničtva.

Hrvatska Čitaonica u Vinkuranu priređuje u nedjelju dne 12. t. mj. u svojim prostorijama zabavu sa deklamacijom, srećolovom i plesom u korist naše vriedne Družbe. Ovime se pozivlje sve vinkurance i okolicu, da pohrle svi listom na zabavu, da svi polože onaj dan dar, sveme domu na oltar. Sjetite se, što je sve Družba za vas učinila i što će još učiniti, zato joj se morate jednom odužiti. Dakle Hrvati Vinkurana i okolice svi u nedjelju na zabavu veselo kličući: Napried za Družbu!

Darovni darovi. Prigodom vjenčanja gdjice Katice Križanić, kćerke našeg starog narodnog borca Valentina, i Josipa Mašinda u Kanfanaru, sabralo se za Družbu sv. Ć. i M. K 20·30. Živili mladenci i darovatelji. — M. M. daje za družbu sv. Ć. i M. K 1·—. — S. N. Turato iz Omišlja šalje za Družbu K 5, sa kupljene između nekoliko članava Sv. Antuna u Omišlju. — U društvu Lovre Čelica u Marčani sabralo se za Družbu K 7.

Lošinjski kotar

Odlikovanje župnika Turata. Na 5. o. mj. Sv. Otac Papa, udjelio je radi umnih i osobitih zasluga prem. tajnika Cresa kanonika M. Turato, naslov i karakter „monsignora“, s pravom crnog obruba. Dičnom hrvatu i umnom sveće čitav odsjev naše čestitanje.

•

Monsignor Nikola kan. Turato darovao je Ribarskoj Zadruzi u Cresu iznos od K 500. Ugledali se i drugi radoljubi u plemenitoj darovatelja.

Istina nada sve. Ovim riečima u „Našoj Slogi“ od 2. t. mj. u članku „Ispravak“, koe da bi se bijelo pisca vijesti u „N. S.“ od 19/6. pitamali te je neistine napisao, kad je ustvrdio: održavanje kod izbora dne 7./6. t. g. u izbornoj sobici Mandaličica Šivan, Bielj Orlec bilo je deset brojeva, i da su se napose : svega puta istakli Martinšćani. — Ua to se u tom „ispravku“ kaže, da se ovim riečima izbornici Štivana, Beleja, Ustrine, Vrane i Orleca smatraju uvriedjenima. Naprotiv meni je ustvrditi, da u onim riečima nije niti truna samo neistine, a niti namjere, da se koga vriedja, pa smo ovuda istom po ovom dopisu („ispravku“) doznali, da su se onom vieścu njeki zbilja našli uvriedjenima, jer makar smo se više puta poslie sastajali, nitko ni trenom oka nije pokazivao, da je uvriedjen. Fakat je, da kako su vazda, tako su i ovih izbora Martinšćani dali absolutno i po postotku najveći broj izbornika, dočim . . . . nego pustimo, da ne bude većih „uvreda“.

Čemu nalazit uvredu u onom, što se inače i u javnim razgovorima ovuda priznaje od samih uvriedjenih. Ono je pisao Martinšćan, pa kao takovu naravska stvar, da mu je bilo najprije do svojega mjesta, a gg. uvriedjenim nije nitko zabranio, da oni sa svoje strane hvale svoje mješćane. Pisac pak one viesti držao se je taktike, koje se drže po svuda na svietu: da s jedne strane kod svojih ljudih pohvali ono što je hvale vriedno e da ih tako potakne, te ustraju i još se više oduševe za hrvatsku narodnu stvar — a opet s druge strane, da se izbornici drugih mjesta stanu plemenito s njima natjecati. Ovdje dakle nije bilo ni neistine ni uvriede. A gdje je zavirkivanje i hrvatski jal? Što nije bilo dosta onu viest — kad se već željelo — odmah jednostavno popuniti, a ne ispravljati Don Dragutin Hlača. (Ovime je za nas ovaj incidenat završen i neustupamo ob ovoj stvari više prostora u našem listu. — Uredničtvo.)

Kanarski kotar

Na „Piccolove“ laži glede pošte u Draguću. Prošlo je već par tjedana, što smo se pritužili neposredno na c. kr. ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu radi nesnosnih prilika na pošti u Draguću. Naša se pritužba temeljila na činjenicama, što je i goreimenovano ravnateljstvo preko svog komesara pronašlo opravdanima. To je dalo povoda „Piccolovu“ dopisniku iz Draguća, da u broju od 2. VII. 1914. javno istrivi pravo stanje stvari na našoj pošti. Da se i „Piccolov“ dopisnik nešto nauči, hoćemo i mi da javno iznesemo pravo stanje stvari.

Nova poštanska namještenica nije znala ni riječi hrvatski ili slovenski, a ne kako „Piccolov“ dopisnik iz Draguća veli „. . . . perchè — si dice — non conosce la lingua croata . . . .“, jer ako stoji ta tvrdnja, da naime znade, zašto onda ne govori, kada treba, ili barem zašto ne pokaže, da razumije?

To je glavni argumenat naše pritužbe, jer u Draguću nema Talijana već nekoliko političkih renegata.

Drugo je bilo, što nas je ponukalo da dignemo pritužbu, okolnost, što su za vrijeme razpečavanja pošte i u drugo uredovno doba dolazili u ured ženski članovi obitelji poštanskog najamnika, te su ondje vršili službene poslovitog poštanskog činovnika. Dapačiše se je zaime, da je osobito kćerka pošt. najamnika 15 godišnje nezakonsko dievojče — podrieznu naravski manama, koje su neodgovorno svojstvo svih ovakih službenika, t. j. poštenjaka i brbljavosti — izvrševalo službene poslove poštanske namještenice u stvarnosti, koje moraju da ostanu tajnom poštanskog ureda. Očuvaj pravo pošti, da nas pusti izložene svakovrstnoj samovolji stranačkih ljudi!

Uredn. i „Piccolov“ dopisnik primaju zaključke, da imademo na onakoj pošti u Draguću zajedapat tri „činovnika“. Na jednog se upravi pitanje, drugi odgovara, a treći poštuje. Potpuna razdioba rada! Ipodobno znajde tri jezika: Stranka govori hrvatski; činovnica ne razumije, pak ovaj put njemački, ako želite; sada opet na poprište talijanski tumač, koji ne zna ništa.

Kada pak dopisnik „Piccola“ govori o cerveli, očito ne misli vaijčn time pogoditi samog najamnika pošte, koji je kao trgovac neposredno poslije minulih izbora poslao preko svog odvjetnika svima, koji su glasovali za hrvatskog kandidata, plaćene opomene. Očitijeg dokumenta za osvetu i partizanstvo ne treba! Zar može to biti „. . . . concittadino, persona amata e stimata da tutti senza distinzione di nazionalità e partito . . . .“? Hic Rhodus, hic salta!

Međutim je c. kr. ravnateljstvo pošte i brzojava službeno informirano, pa očekujemo izvršenje obećanih shodnih mjera.

Na grožnju „Piccolova“ dopisnika iz Draguća, da će najme „talijansko stanovništvo“ Draguća: Gržinići, Blaževići, Grozići, Gregorovići, Krivičići, Milići, Komari i ostali Italoman — ići — znati se obratiti i na samo ministarstvo, u slučaju da se sadašnjem poštanskom najamniku oduzme pošta ili da se sadanja namještenica premjesti, odgovaramo pozdanjem, da će c. kr. ravnateljstvo i najviše oblasti raditi samo po zakonu, jer mi ne molimo favoritizma kao „Piccolov“ dopisnik.

Uži izbori u kot. Ilula-Milje. Dne 4. o. mj. vršio se je također uži izbor u sedmom gradskom kotaru, (Milje-Izula), između kandidata tal. krišć. soc. stranke i socijaldemokratične stranke. Izabran je socijalista Zorzenon sa 229 glasova. Druge stranke nisu pristupile na uži izbor.

Buzet (Ćirilo metodska zabava.) Kako već javismo odlučilo se otvoriti ovdješnju novu Družbinu podružnicu za buzetsku okolicu te upriličiti ujedno rodoljubnu zabavu u dan Narodnog blagdana, dne 5. tek. mj., ali se uslied tragične smrti prijestolonasljednika Frana Ferdinanda i supruge mu odložilo oboje na slijedeću nedjelju dne 12. tek. mj. Ovog dana u 5 sati po podne bit će dakle prva glavna skupština nove podružnice sa sjedištem na Narodnom Polju umjesto pokojnih družbinih podružnica u Sirpedu, Sv. Martinu, Sv. Ivanu i Podkuku, kojoj bi sljedio zabavni dio svečanosti u N. Domu. Program: 1. Otvorni govor; 2. upisivanje članova i utjerivanje članarine; 3. izbor odbora podružnice; 4. Majčina riječ, govor; 5. Družbina himna, muški zbor; 6. Družba i Lega, prizor u tri lica; 7. Majčice mila, djelinjsko veselje, pjevaju školska djeca; 8. Najmilije baština, deklamacija; 9. Himna družbe Sv. Ćirila i Metoda; 10. Braća, prizor; 11. Sve za narod ili prodanci, vrlo šaljiva igra; 12. Ples. — Svira buzetska „Sokolska glazba“ birane nove komade. Najmanjom ulazninom od 40 para postaje svatko članom nove podružnice, a besplatno prisustvuje zabavi. Pjesči pako posebice plaćaju 60 para.

Da se pristedi za Družbu, ne će se razašiljati posebne pozive. Al' tko naš, taj će nefaljeno doći na ovu rodoljubnu pučku svečanost. Vi, seljaci braćo: za nege za svoj obraz i čast! Svi u jedno kolo, svi pod jednu zastavu za sebe i braću svoju! Naša gospoda će ista predvjačiti. Sve odraslo naše muško i žensko da bude u nedjelju, 12. t. mj. u „Narodnom Domu“!

Razne primorske viesti

† **Senjski biskup Roko Vučić.** Dne 2. o. mj. pod veče umro je u Senju naš ćen odsjek bolesti preuv. gosp. Roko Vučić, biskup senjsko modruške biskupije u dobi od 64 godine. Pokojni biskup odlikovao se osobito svetim životom i radinošću. Time je predobio svećenstvu biskupije i puučne ga, da narodu svjetli svojim dobrim primjerom. Bio je senjskim biskupom od godine 1907. Pokoj vječni ovom svetom biskupu.

Bennati sjajno izabran. Glasoviti vodja i prvak talijanske kamore u Istri g. Srećko Bennati, slavno je propao kod izbora u razredu obće kurije; i talijanski pučani neće da znadu za tog sredovječnog zinjuruta. Ali da mu talijanska kika upere ljagu sramote i ublaži bol, kandidira svog prvaka Bennati a u kurji trgovačko obrtničke komore. I zbilja u kurji trgovačko-obrtničke komore izabran je dne 6. o. mj. prvak istarske kamorre i vodja talijanske klike u Istri g. Srećko Bennati sjajno i jednoglasno sa 13 — trinajst — glasova.

Sedam zastupnika — podesat izbornika. U ponedjeljak i utorak izabrani su posljednji zastupnici za istarski sabor. U ponedjeljak izabrala je trgovačka i obrtnička komora dva zastupnika (Bennati a i Zarotti-a) sa neko 13 glasova.

U utorak pak izabrala je kurija veleposjednika pet zastupnika sa kojih 35 glasova. Točne podatke o broju glasujućih u drugoj kuriji ne znamo još, jer talijanske novine mudro prešućuju broj glasova, koje su dobili ti zastupnici.

Tako se eto skalupi talijanska većina u istarskom saboru, i po tome trube svietu o talijanstvu Istre.

Trideset tisuća naših izbornika izabralo je 19 pravih narodnih zastupnika a 50 privilegiranih ljudi bira 7 „zastupnika". Pa ti će se zvati „narodnim" zastupnicima!

Dvie skupštine hrv. učiteljstva Istre. Po starom „hrvatskom" običaju naši narodni učitelji i u Istri podieljeni su u dva tabora: jedni u društvu „Narodna Prosvjeta" a drugi u društvu „Hrvatska Škola". Svako od tih društava izdaje također svoju novinu, pod imenom svojih društava. U njima čitamo, da: 1) hrv. katol. učiteljsko društvo „Hrvatska Škola" obdržava dne 16. srpnja 1914. u 3 s. po p. u Pazinu glavnu godišnju skupštinu u prostorijama „Pučkog Siela" sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Izvješće odbora. 4. Biranje novog odbora. 5. Naša prošlost i budućnost, predaje dr. Stojan Brajše. 6. Eventualija.

2) hrvatsko učiteljsko društvo „Narodna Prosvjeta" za Istru u Pazinu obdržavat će dne 18. jula 1914. u 10 i pol sati u Trstu u dvorani „Slovanske Čitaonice" (Narodni Dom) redovitu glavnu godišnju skupštinu s sviem dnevnim redom: 1. Otvorenje skupštine po predsjedniku. 2. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Izvješće: a) tajnika, b) uredništva društvenog glasila, c) blagajnika i revizora, d) odbora za uredjenje pravnih odnošaja učiteljstva Istre. 4. Izbor upravnog odbora, revizora i redakcijskog odbora. 5. Istarska pučka nastava. Predaje A. Antulović. 6. Možebitni predlozi, koji se imaju pismeno prijaviti odboru bar 8 dana prije skupštine. O neprijavljenim priedlozima raspravljat će se samo usljed zaključka skupštine.

Odbor je poskrbio, da će učesnici skupštine, kojih to zanima moći ogledati tiskaru „Edinosti", koja je obskrbljena s modernim tiskarskim strojevima.

400.000 dukata iz Carigrada primit će onaj, koji naruči izvrstnu tursku srečku i pogodi na ždrijebanju dne 1. kolovoza glavni zgoditak. Budući svaka sreća mora da pogodi, čime u najneugodnijem slučaju povratljivost većeg dijela skupine zajamčena, a u ugodnom slučaju mogućnost dana jest, dokopati se na lagan način do velikog bogatstva, onda treba da se požura, da znači nabavka turske srečke po gotovu najnevinije i najjeftinije Istriji. Izjašnjenja daje glasom današnjeg oglasa za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu" g. Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Poziv

Istarsko društvo za promet pokretnina i nepokretnina i za gradnju kuća na prodaju, društvo na ograničeno jamčenje u Volosko-Opatiji, poziva društvene članove na **godišnju glavnu skupštinu**, koja će se obdržavati u subotu dne 18 Julija 1914. u 3 i pol sata popodne u maloj dvorani Narodnog Doma u Volosko.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika posljednje skupštine.
2. Izvješće odbora o djelovanju društva.
3. Predloženje računa za godinu 1913. i zaključak glede istoga.
4. Izvješće nadzornog odbora.
5. Izbor novog društvenog i nadzornog odbora.
6. Rasprava i odluka glede predloga postavljenih u smislu § 21. društvenog ugovora.

Volosko, dne 1. Julija 1914.

Odbor.

Tiskara Laginja i drug u Puli

traži naučnika

za tiskaru, koji bi neko vrieme bio u papirnici.

Zdravo!

kličem svim prijateljima i znancima, s kojim se prigodom svog premještenja iz Medulina u Kastav nisam došpio osobno oprostiti.

Ujedno se ovim putem zahvaljujem prijateljskom društvu dvokolica te prijateljima gg. učitelju Demarinu i trgovcima Josipu Grakaliću i Ivanu Rojniću, koji su me ugodno iznenadili priredjenjem uspjele oprosne večere u moju čast.

Zdravi mi bili svi naši!

Kastav, 2. VII. 1914.

Mihe Kirac,
c. k. poštanski meštar.

Marko Zović

krojački majstor iz Pazina otvorio je krojačnicu pod imenom

I. Zović

u Puli, via della Bissa br. 26.

Preporuča se našemu občinstvu u gradu Puli i okolici, te post. vojničkoj posadi, a posebice pak veleč. svećenstvu i učiteljstvu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sile-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja sročbi svoj naslov na „Poštni predal 47", Ljubljana.

Često se obloči sva obitelj, koja si naruči zbirku uzoraka iz češke tkaonice

Marije Jirsové

Nový Hrádek p. Mot. br. 216 (Češka).

Dobiva se 2—3 met. dugih odrezaka zefira, kanafasa, flanela, platna itd. Zamot od 45 met. za 18 K, najljepša vrst 40 met. za K 20 franko, a također i polovica zamota K 9 odnosa. K 10.

Roba je stalne boje i jake vrsti. Kad naručite postat ćete stalni naručnici. Uzorci robe badava i franko!

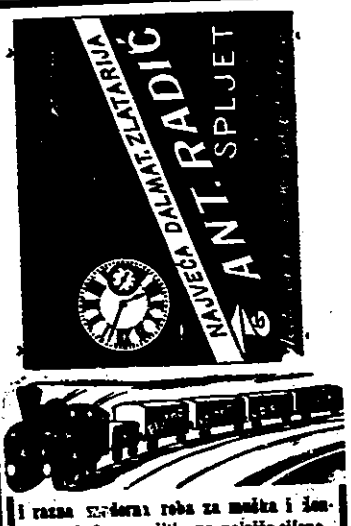

I razna srebrna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu poštalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprieđ.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. koleroza.**
475.000 odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine **5** odnosno **6 izvrsnih srećaka.**
13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. koleroza!**
Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijen. naruč. ticima namijenjene su nagrade i pravilo!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE

POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Nimano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Velike skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

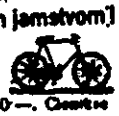

Premier Ec lm Helica, dvosjedne Cesric stoje K 150·—. Cesrtice poštija franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Manzoni 1.

Istina vaskrse!

(u odgovoru „R. Novinama“, „Pučkom Prijatelju“, „H. Školi“ i mnogobrojnoj gospodi siromašna duha u album!)

Nastala je buna u Izraelu! Uzvrpoljile se kokoši i telad dresirana, pa sve kmeči, laje i kokodače. Famozne „R. Novine“ čč. oo. kapucina digle su ovo posljednje vrijeme oblak prašine u pogledu učiteljskog lista „N. Prosvjeta“; čin dostojan individua, koji istovjetuju pojam Srba sa pojmom deliukvent i pračovjek. „P. Prijatelj“ trublja polako otraga, a Marko sa svojom „H. Školom“ pleše poput ostalih majmuna, snivajući o — ministarstvu Čičarije (znajte: on ima pridjevak „od aspiracija“.) Izgleda, da se radi o stvari širokih dimenzija, tako me se prostački, infamno, kapucinski napalo, sa strane spomenutih trubljača. Javno mnijenje neupućenih ljudi moralo je biti protiva meni, jer „Ispravke“, koje sam na temelju zakona o tiskopisu slao, izmrcvarilo je uredništvo tako, te je uzelo samo ono, što mu je došlo kao voda na mlin. Ne treba ni da kažem, da je sve to nastalo uslijed oštre kritike, kojom se u „R. N. Listu“ od 19. maja kritiziralo „N. Prosvjetu“! O samoj kritiki govorit ću kasnije, a sada spominjem ovo: par dana iza toga rastrubilo se, da sam spomenutu kritiku pisao ja, pa naravno da batina nije uzmanjkalo. Uzrok tim batinama leži u tome, što sam ja dopisnik R. N. Lista“, a gg. mi toga nikako ne mogu oprostiti. Ništa čudno! Desio se slučaj, te je ovih dana neki trgovac otklonio prodavanje „R. Novina“, a drugi dan su iste na to upozorile javnost, jer da se iz toga vidi, kako je dotični trgovac imao veze s atentatom na opće žaljenog našeg prijestolonasljednika. Ti su ljudi sve kadri učiniti, zaboravljajući blagu nauku i opraštanje Nazarenca. Ništa čudno, velim, ako su pripravni u ime religije i proti meni provesti inkviziciju! Ta svi dopisnici „R. N. Lista“ moraju na lomaču!!

Bistrenje:

Budući da se smatram u cijeloj stvari pravednim i bez uzroka napadnut na tako infaman način, ispričat ću ovdje sve po istini, nek se kužni zrak pročisti. Poznato je, da prijašnjih godina nije mogao list „N. Pr.“ uspjevati. Uzroci bili su razni. Na prošlogodišnjoj skupštini istoimenog društva izabran je zato redakcioni odbor, koji će se za list skrbiti. Odbor sastoji od 6 lica. U odboru sam takodjer ja. No kasnije (kad se je odbor sastao), bje podijeljen u dvoje: redakcioni i upravni. Uredništvo preuzeli su gg. profesori u Kastvu. Stvoren bijaše program listu i 1. siječnja 1914. započne list izlaziti. Nakon prvih brojeva izjavio sam svoj loš sud o listu i rekao, da se ne drži programa, da prima sastavke ispod kritike i napokon da ni izdaleka ne odgovara našim prilikama ni potrebama. S time je bio sporazuman i drugi član odbora, g. Brgić Josip. Daleko bih zašao, kad bih htio svaki sastavak kritizirati, stil, ideje, metodu i t. d. Mnogo manje posla imao bih, kad bih spomenuo ono, što vrijedi, jer toga ima vrlo malo, osim Nazorovih stvari. Ne, ni toga ne ću da činim. Kompetentni su kolege diljem Istre, od kojih su mi mnogi u tom smislu govorili, **a ni cigli jedan pohvalno.** Nekoji su mi to učinili i pismeno. Ne ću spominjati drugih, osim Tome Jedrlinića, **koji mi o Vazmu na parobrodu reče, da je list vrlo loš i da sramoti istarsko učiteljstvo. Prof. Jakca je nazvao, čini mi se, riječima „zračni filozofi“, a prof. Šepića i Mučala „prepisivači“** (neka se točno pazi, kako se je taj Tomo izjavio, jer ćete kasnije vidjeti, kako se on znade preko noći metamorfozirati). Kako je taj g. oštro sudio o listu i o suradnicima, nije tom zgodom trebalo da i ja još pomognem, pa sam izjavio, da treba imati malo obzira i da se ne može na laku ruku baciti sve u koš. Je li istina, Tomo? — Na povratku od vazmenih blagdana sastalo se nas više kolega i poveo se razgovor o našem listu. Sud je bio općenito loš. Tu bijaše dogovorno sastavljen članak proti listu, a budući da sam ja spomenuo i sud Jedrliničev ne spomenuvši imena, ušle su u članak i njegove riječi „prepisati“ (moram javiti, da se je ta riječ dopala kao dobar vic). Članak bijaše predan meni, da ga revidiram, no kako je naličio pamfletu, (svatko je nešto „zabrusio“) morao sam ga prepisati i neke stavke ispustiti, da može pred javnost. I tako je izašao još preoštar. Pred uredništvom „R. N. L.“ sam na želju drugih preuzeo sam odgovornost, potpisavši sam popratno pismo, jer — „Ti si tamo poznat“. Nekako je došlo na javu i siromah Zec plaća. No, hvala Bogu, živa glava dugovanje plaća, i evo me, da i nadalje sam nosim odgovornost! — Par dana iza toga pošao sam u Opatiju. Tu nadjem kol. Brgića i Šepića (mladjega; profesorova sina) i priznam im sve potanko, što je na stvari. Rekoh i to, da rijetko vidjam odbornike, da je članak pisalo više njih, i da mi je rekao Jedrlinić, da je poslao neku sabranu svotu kao dar društvu, a to da nije u listu bilo javljeno. I sud Jedrliničev o listu sam im priopćio, držeći nešto do toga čovjeka. **A rekao sam samo ono, što je on meni na parobrodu.** Pamtite još i ovo: Brgić i Šepić su **jedini,** pred kojima sam uopće o toj stvari razgovarao. Karakteristično!! A sad slušajte! Ako ste slučajno kod jela, gledajte da Vam ne pozli! Ovih dana dobijem pismo od Jedrlinića, kakvo još nije ljudska ruka napisala. Evo ga:

„Zeče! Čitao sam onaj tvoj člančina u „R. N. Listu“ proti „N. Pr.“ Upravo miriši po zečevini. Onakva šta može izrigati, izbljuvati jedna podla žrtva svojih ambicijoznih strasti. Redaktor! Zašto se nisi prije zahvalio na časti! Jeli te odbor izbacio iz kola? Skandalozan si čin učinio, uvrijedio si sve poštene učitelje u Istri (op. p. sjetite se što je Tomo govorio na parobrodu, pa se križajte!), a sebi si prilijepio na čelo žig sramote, koji ćeš nositi do svoje smrti. Nema tu više zajanja (što je to?) ni opoziva. Pa da si se barem potpisao!!! Bile te je i sram i strah, jer si znao, da radiš nešto nepošteno!!! A da ne budeš sam, brblješ kao papiga, koja nema znanja u glavi nego na jeziku, brblješ naokolo, da je tu bio cijeli komplot učitelja, a medju ove strpao si i mene (ove riječi dobro zapamtite. Smijat ćete se kasnije!) Jeli to moguće govoriti?? Jeli to uopće istina, što ja čujem??? (a što čuješ, Tomić, za Boga?!) Zar ti je već tako pamet potamnila, zar su ti možđani sagnjili, zar ti je tako jezičina tvoja, ona pogana i duga jezičina narasla, da i poštene ljude po kutovima napadaš!!! Zar se bojiš biti sam kao krivac? (Ne, Tomo, ne!) Odgovori mi na ovo pismo, ako imaš ikoliko obraza, pa obori ovo, što ja ovdje navadjam, da ti lice ostane čisto. No bojim se unaprijed. Ako ni to ne možeš, onda ako si čovjek, dodji na skupštinu u Trst, pa se tamo ispričaj, t. j. dokaži, da nisi ti ono pisao. Dok ovo ne izvršiš, držat ću te prostim telalom, papagelom, denuncijantom, štreberom, beskarakternim dvonošcem, kojemu se ne pristoji da ide uspravno!!! Srami se i ne kaži se bez koprene ljudima, da ti koji ne prilijepi moralnu ćušku, a zaslužio bi, da te koji nogom izbaci! Ako možeš, piši na adresu: Tomo Jedrlinić, učitelj, Vrbnik-Gorica ot. Krk“.

Jeste li kada takva šta čitali? Bačva, što ima to i daje. Sanatogen i Kola-Dultz, Tomo, dok ne bude kasno, jer još korak, pa smo bliže Stenjevcu ... Ali sad dolazi lijepo:

demokrat prema 23 od talijansko liberalne stranke, te ako budu ova dva posliednja stajali iskreno i otbiljno u opoziciji proti vladajućoj kliki tamorre, to bi ova imala u sklopu biranih zastupnika većinu samo od dva zastupnika.

Spomenuli smo već, da su članovi istarskog sabora još tri istarska biskupa po svom dostojanstvu sa jednakim pravima i dužnostima biranih zastupnika. Od sadanje trojice istarskih biskupa dva su Slaveni, a treći (dr. Pedersolli) rodjen u Dalmaciji po rodu je Talijan iz Tirola, a kažu ga inače kao vrlo pravedna, poštena

istre. Zanjeva pak, da moramo i mi popustiti od naših „pretjeranih“ zahtjeva. Scienimo da nam nije teško odgovoriti na ovu izjavu dra Rizzi-a. Talijani Istre su u Istri od uvijek na vlasti; oni imaju u rukama potem vlasti sve, gospodarsku, političku i administrativnu moć, dakle oni mećju svoje vlasti diele našemu narodu onoliko i onako kako sami hoće, dapače tvrdimo, da su negda našemu narodu davali nešto samo zato, da sebi time pribave stostruko više koristi. Po tome pitamo gosp. dra Rizzi a u čemu možemo mi da popustimo nešto, kad ništa nemamo ili bolje ne posjedujemo nikakvih prava.

roda 36.985 glasova, za Talijane 30.735, za krš. socijalce 5207, za socijaliste 5475, za marinu 459. Prema godini 1908. palo je za našu stranku više 9379 glasova a za talijansku 7168 više.

U ovim izborima palo je dakle za našu stranku 16.250 glasova više nego li za talijansku liberalnu stranku, koja vlada u Istri. Ako pribrojimo Talijanima sve glasove, koji su pali proti našim kandidatima, onda proizlazi, da je za prošlih izbora palo naših čistih slavenskih glasova još uvijek za 5049 više, nego li za sve ostale stranke.

to nam je nepojmljivo. Moguće da je po sredi kakovo nesporazumljenje ili krivo shvaćanje. Sudbena istraga će svakako dognati, što je istine u toj stvari.

Koncert hrv. umjetnika. Doznali smo, da se osnovalo privremeno društvo boljih operetnih i operetnih pjevača i pjevačica hrv. kazališta u Zagrebu i Osieku. To društvo sastoji od gospodja Korotec, Lovčinske, Polakove i Gromove, te od gg. Bakovskoga, Strmca. Te prizvale sile priredit će jedan koncert po hrvat. Primorju i Dalmaciji, gdje će u svim mjestima prirediti po jedan koncert, be-

Gdje sam ja kazao, da je u komplotu bio i naš Tomo? Zar su mi zbilja možđani sagnjili? Ne vjerujem. Bježi, Zeče, u Opatiju do Brgića i Šepića, **jedinima,** kojima si o stvari govorio! Možda su oni što krivo javili Tomi? I zbilja sastadoh se s njima i doznah, da je Tomi pisao Šepić. Što? Nije me brige! Ja sam od njih zahtijevao tekar, da mi istinu kažu, što sam im ja rekao. I evo, oni su bili dobri, pa mi dapače i pismeno dadoše napisane moje riječi:

„Najprije se je govorilo o autoru članka i tu je Zec izjavio, da nije sam pisao, nego više njih. Nato Zec zapita: „A šta se prinosi ne objavljuju u „Narodnoj Prosvjeti"?! Tužio mi se Jedrlinić, da je poslao stanovitu sabranu svotu, a nije bila objavljena. I eto, onaj izraz, „prepisivači" jest njegov."

Ivo Šepić, v. r.
učitelj.

Josip Brgić, v. r.
učitelj.

Na pitanje, kako se ima shvatiti posljednja rečenica, izjaviše: da je tu riječ pred tobom Jedrlinić rekao, a ne de je on sudjelovao". Bravo! Pošteno! A ti, Tomo?! Jeli i tebi tako javljeno ili nije, to me nije briga. — Tomi sam pisao pismo puno flegme i pozivam ga: „Valjda znadeš, da uvrjede u zatvorenom pismu nisu u Austriji kažnjive. Radi toga, ako si junak, javi mi ono isto u kraće na otvorenoj dopisnici; nećeš li tako, opozovi sve uvrjede, pa ću ti oprostiti. Ne učiniš li ni prvo ni drugo, smatrat ću te kukavicom i putem novina javnosti prikazati". — List je preporučen, pa ga Tomo mora dobiti. Čekam odgovor.

* * *

Sad neka javnost sudi i zaključi: u čemu sam ja kriv? Jasno je, da će klerikalci i nadalje na mene navaljivati. Znademo zašto. Medju kolegama oko „N. Pr." nemam u toj stvari neprijatelja, osim možda koga ala Tomo, što se preko noći metamorfozira. Ipak nešto hoću da povučem: Ako se iz onog članka može zaključiti, da se i o Nazoru loše sudi, neka se primi do znanja, da ga u velike cijenim i smatram velikanom u našoj književnosti. Ništa drugo ne povlačim, a ni toga nisam mislio reći u onom članku. Ostala gospoda od odbora ljute se i vele: „ništa zato, da kaže svoj sud makar i loš, ali ne pred javnošću, nego na sjednici". Odgovaram: Javno mnijenje mora se javno iznositi, a sjednica ili nije bilo ili me niste zvali. Dakle? Gospodo, treba malo požrtvovnosti. Ja sam suradnik, pa sam pišući proti suradnicima za javno dobro i proti sebi pisao. Jesam li se još mogao i potpisati? Neumno! Moja je namjera jasna: iznesti javno mnijenje, neka se list poboljša!

Kad su razni štreberi vidjeli, kako sam s raznih strana napadnut, navalili su i oni moji neprijatelji iznova. Osokolili se! N. pr. onaj opće poznati zakukuljeni židov može se podičiti i novim muzejem novina, koje su proti meni pisale. Dapače i sa jedne više strane digao je netko uši, jednom već spuštene. Za sada samo ovo.

Evo istine onima, koji su je željeli! Koga svrbi, nek se češe, a ja mirno sjedim, ko da ništa nije, uvjeren, da sam u svojoj požrtvovnosti učinio dobro djelo.

Jedna poruka: *a*) našima: ne dajte se rastjerati, jer to je cilj svega nemira u Babilonu
b) vama: pucajte, istina je gibljiva!

U DRAGI MOŠČENIČKOJ, dne 7. srpnja 1914.

Nikola Zec.

P. n. g.

Pozor!
Veliko skladište
šivaći
za kroj
Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!
Dvokolice
Premier Ec ha Helica, dvokolice Courir stoje K 180·—. Cenike pošilja franko.
Preporuča se: Svojt k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Kastelpio 1.

Alfa
Pozor! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.
Naprava za ispetravanje pomada od vina i piva. — OBOKRITO NA KUKUVSKI MOJA.
Glavno društvo ALFA SEPARATOR BRNO, XIII/a.

Broj 27. Pula, u četvrtak dne 16. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana ist. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase ist. šalje se naputnicom ili pokaznicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt.u predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nefrankani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za osjake i 2·50 K pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i ustanje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koji u Puli 6till izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handić u Trstu.

Nakon izbora u Istri.

Dne 7. t. mj. svršili su izbori za zemaljski sabor Istre koji su počeli 7. junija t. g. izborom 8 zastupnika iz obćenite kurije.

Kroz to vrieme od mjesec dana izabrano je 44 zastupnika, od kojih je po strankama izabrano: 19 hrvatsko slovenske stranke, 23 talijanske liberalne (kamorre), 1 tal. kršćansko-socijalne i 1 tal. socijalno-demokratske stranke. Kad pribrojimo ovim izabranim zastupnicima još tri virilista, biskupe krčkog, trščanskog i porečkog, koji su po svom dostojanstvu članovi istarskog sabora sa svim pravima pojedinog izabranog zastupnika, onda je istarski sabor sada podpun sa 47 članova.

U izborima od god. 1908. dobile su pojedine stranke: hrvatsko-slovenska 18 zastupnika, talijanska liberalna 24, talijanska socijalno-demokratska 2. Kasnije je jedan od ovih posljednjih (dr. Ritossa) prešao u talijansko-liberalnu stranku, tako te je vladajuća talijansko-liberalna stranka imala u saboru 25 zastupnika, odnosno 26 sa biskupom porečkim pok. Flappom, koji je kadkad dolazio u sabor i bio pristaša talijanske liberalne stranke, vulgo kamorre. U ovom razmjerju zastupnika sastao se je više puta zemalj. sabor Istre.

U naknadnom izboru za III. gradski kotar u Puli godine 1912. izgubila je kamorra taj mandat a dobila naša narodna stranka; u naknadnom izboru obćenite kurije za jedan dio grada Pule god. 1913. dobili su socijalisti jednog zastupnika, tako te je tada broj istarskih zastupnika bio ovaj: 19 hrvatsko-slovenska stranka, 23 talijanska liberalna, 2 socijalno-demokratska stranka. U ovom razmjerju nisu se zastupnici istarskog sabora nikada sastali, jer radi intransigencije talijanskih liberalnih zastupnika prema najopravdanijim zahtjevima našega naroda, naši narodni zastupnici bili su prisiljeni spriečiti rad sabora, koji bi bio radio jedino proti pravima i interesima hrvatskog i slovenskog naroda a za korist i interese osobne i stranačke vladajuće klike, talijansko liberalne stranke, po domaću zvane kamorru.

Nakon netom obavljenih izbora sastat će se onda istarski sabor u razmjerju zastupnika 19+1+1:23, t. j. 19 hrvatsko-slovenskih, 1 kršćanski socijal i 1 socijal-demokrat prema 23 od talijansko liberalne stranke, te ako budu ova dva posliednja stajali iskreno i ozbiljno u opoziciji proti vladajućoj kliki kamorre, to bi ova imala u sklopu biranih zastupnika većinu samo od dva zastupnika.

Spomenuli smo već, da su članovi istarskog sabora još tri istarska biskupa po svom dostojanstvu sa jednakim pravima i dužnostima birani zastupnika. Od sadanje trojice istarskih biskupa dva su Slaveni, a treći (dr. Pederzolli) rodjen u Dalmaciji po rodu je Talijan iz Tirola, a kažu ga inače kao vrlo pravedna, poštena i nepristrana čovjeka. Dakle ni on ne bi mogao u saboru pristati uz onu većinu koja izrabljuje svoju moć ih u stranačke svrhe a proti najprimitivnijim i najpravednijim pravima i zahtjevima našega naroda, koji u velikoj većini živi u Istri. Nedvojbeno je, da će dva slavenska biskupa pristati u saboru uz 19 slavenske braće za opravdana i zakonita prava našega naroda; proti tim pravima nebi mogao biti ni treći biskup dr. Pederzolli, te kad bi, kako jur spomenusmo, ustali u pravoj i poštenoj opoziciji proti oligarhiji talijanske liberalne stranke i kršćanski socijal i socijal demokrat, onda bi u istarskom saboru bio blok od 19+1+1+3, to je 24 zastupnika proti 23 talijansko-liberalne stranke, i po tome dosadanja većina vladajuće klike ostala bi u saboru u manjini za jedan glas.

Da li će [illegible] omogućen rad u istarskom saboru, vrlo dvojimo. Nismo proroci a niti želimo gatati sudbinu istarskog sabora; ali poučeni dugogodišnjim iskustvom i intolerancijom te nepopustljivošću talijanske liberalne stranke, poznavajuć zasukanost i zagriženost zadojenu mržnjom prema našemu narodu i našim pravima, osvjedočeni smo, da ni novo izabrani sabor neće biti sposoban za rad.

Talijanski listovi vladajuće klike počeli su već natucati o sazivu istarskog sabora pripominjuć, da bi mogao sliediti tek iza pregovora, koji će se naštaviti kod namjestničtva u Trstu izmedju predstavnika hrvatsko slovenske i talijansko-liberalne stranke. Mi držimo, da bi to bilo pogriešno, a kadro bi bilo još više poostriti spor izmedju obiju narodnosti Istre i prouzročit, da se istarski sabor u obće ne sastane, a ako bi se ipak sastao, to bi bio pod utiskom osvježenih protivnosti i rekriminacija s jedne i druge strane, tko je kriv i uzrokom, da istarski sabor ne može raditi. Tu našu skepsu podkriepljuju neke najnovije izjave talijanskih prvaka i njihovih novina o narodnom miru u Istri.

Jedna takova je od dra Rizzi-a, prvaka talijansko liberalne stranke, koji je rekao, da su Talijani pripravni priznati nam prava u jezikovnom pogledu u koliko to ne tangira talijanski posjed i tankoćutnost Talijana Istre i da će popustiti našim zahtjevima u toliko u koliko to ne bude na uštrb pravima i posjedu talijanskog naroda Istre. Zahtjeva pak, da moramo i mi popustiti od naših „pretjeranih" zahtjeva. Scienimo da nam nije teško odgovoriti na ovu izjavu dra Rizzi-a. Talijani Istre su u Istri od uviek na vlasti; oni imaju u rukama putem vlasti sve, gospodarsku, političku i administrativnu moć, dakle oni mogu svoje vlasti dielo našemu narodu onoliko i onako kako sami hoće, dapače tvrdimo, da su negda našemu narodu davali nešto samo zato, da sebi time pribave stostruko više koristi. Po tome pitamo gosp. dra Rizzi a u čemu možemo mi da popustimo nešto, kad ništa nemamo ili bolje ne posjedujemo nikakvih prava. Zar da mi popustimo od naših zahtjeva? Tà ti naši zahtjevi su pitanja, traženja prava od onoga, koji ima svu vlast ove pokrajine u svojim rukama, dakle pitamo u onoga, koji nešto ima i koji kao sadanji gospodar a n e z a k o n i t i može da udovolji našim zahtjevima, koji se temelje na zakonu i pravu, koje nam pripada po broju pučanstva i po poreznoj snagi, kojom i naš narod doprinaša zemlji, pak po tome ima pravo i zahtjevati, da bude su dionikom uprave i krojačem svoje sudbine. Ako pak nezakoniti naš gospodar neće milom da udovolji našim opravdanim zahtjevima prava i zakona, onda je naravna posljedica, da moramo te naše zahtjeve izvojštiti silom t. j. primorati našeg nezakonitog gospodara, da nam je dade. A dok nam to ne učini, prisiljeni smo takvom gospodaru stavljati sve zaprieke i braniti mu, da s nama samovoljno [illegible] korist a proti nama. [illegible] su vladi i vladajućoj kliki u Istri, te od njih naš narod po svojim izabranim zastupnicima neće popustiti ni za dlaku.

Pod tim auspicijama imati će se sastati novoizabrani sabor Istre. Pripominjemo na koncu samo još to, da bi vlada morala svakako sazvati istarski sabor na okup bez predhodnog poziva na kakve pregovore; pokušaj za to nek poteče iz sredine sabora, te ako bude dobre volje i poštenih namjera s talijanske strane, mi otvoreno izjavljujemo, da s naše strane takove volje nije nikad pofatilo a namjere su nam bile uviek najpoštenije za pošteni i pravedni sporazum bez uštrba za talijansku stranu. Što je naše, neka bude naše, a u talijansko ne diramo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

O izborima za istarski sabor. Danas smo u stanju donieti tačne podatke o nedavno minulim izborima za zemaljski Sabor Istre. Ciela Istra je razdieljena u pet izbornih kurija, izmedju kojih u trima bira narod 37 zastupnika a u dvima bira nekolko privilegovanih ljudi sedam zastupnika, zato ćemo ovde donieti podatke iz tih glavnih kurija. Za prošlih izbora glasovalo je u te tri kurije u svemu 68.921 izbornik. Od toga palo je od našega naroda 36.985 glasova, za Talijane 20.735, za hrš. socijalce 5267, za socijaliste 5475, za marinu 459. Prema godini 1908. palo je na našu stranku više 9379 glasova a za talijansku 7168 više.

U ovim izborima palo je dakle za našu stranku 16.250 glasova više nego li za talijansku liberalnu stranku, koja vlada u Istri. Ako pribrojimo Talijanima sve glase, koji su pali proti našim kandidatima, onda proizlazi, da je za prošlih izbora palo naših čistih slavenskih glasova još uviek za 5049 više, nego li za sve ostale stranke.

Zanimivo je sravniti naše i talijanske glasove u kuriji gradova, toj najjačoj kuli talijanstva i moći Talijana. U toj gradskoj kuriji palo je za našu stranku 1198 glasova, čistih slavenskih, a za Talijane 3019; naša tri zastupnika u tri gradska kotara dobila su 1190 glasova, a deset talijanskih zastupnika kamore u deset gradskih kotara dobilo je u sve 2356 glasova, dakle njihovih deset niti dvostruko više od tri naša.

Sravnimo malo naše i talijanske glasove u kuriji izvanjskih obćina, recimo našoj kuli. Ta kurija bira 15 zastupnika, od kojih 12 naših a 3 Talijana. Naših 12 zastupnika te kurije izabrano je sa 7960 glasova, dok su tri talijanska izabrana sa 1473 glasa. Po tome prema razmjerju talijanskih glasova, naših 12 zastupnika je moralo biti izabrano sa 5892 glasova, dok su naproti izabrana sa 7960 glasova.

[illegible] općeg prava glasa. Ta kurija bira 8 zastupnika, 4 naša a 4 talijanska (ovaj put izabrana tri Talijana od kamorre i jedan talijanske hrš.-soc. stranke). Naša 4 zastupnika te kurije izabrana su sa 25.794 a 4 talijanska sa 11.925 glasova, dakle naša 4 sa 13.869 glasova više nego li 4 talijanska.

Ove brojke očito dokazuju, kako je izborni red za Istru po nas Slavene nepravedan i na kojoj bi strani imala biti većina zastupnika, a da ne spomijemo, da 50 000 izbornika bira 18 zastupnika a 36.000 čistih slavenskih glasova bira 19 zastupnika. Izgleda po ovome da imamo mi jednog zastupnika više od Talijana; to i je u spomenutim trim kurijama. Ali Talijani imaju dvie sredovječne kurije, trg. obrtničku komoru i veleposjed, koje sa 50 glasova biraju sedam zastupnika i tako se skupi talijanska većina, moć i vlast u Istri.

Jedno napljenje. U ponedjeljak doznali smo, da je u Ližnjanu napljen tamošnji župnik pop Ivan Vinodolac radi nekakve nepovoljne izjave o sarajevskoj tragediji. Poznajuć vrlo dobro velečasnog Vinodolca, ta viest nas je silno začudila, da je isti mogao biti napljen radi spomenutog čina. Pop Vinodolac je veliki klerikalac Hrvat uz to u politici franko furtimaš, dakle i veliki protivnik Srba. Pa da se je čovjek takvih vjerskih i političkih nazora mogao pohvalno izraziti o sarajevskoj tragediji, to nam je nepojmljivo. Moguće da je po sriedi kakovo nesporazumljenje ili krivo shvaćanje. Sudbena istraga će svakako dognati, što je istine u toj stvari.

Koncert hrv. umjetnika. Doznali smo, da se osnovalo privremeno društvo bcljih opernih i operetnih pjevača i pjevačica hrv. kazališta u Zagrebu i Osieka. To društvo sastoji od gospodja Korolec, Lovčianske, Polakove i Gromove, te od gg. Bukovskoga, Strnca. Te prizuale nie priredit će jedan koncert po hrvat. Primorju i Dalmaciji, gdje će u većim mjestima prirediti po jedan koncert, bu-

jeg čisti prihod bit će namienjen u korist zaklada hrvatske siromašne djece u Hrvatskoj.

Ovom prigodom pokrećemo misao, da bi se u Puli sastavio odbor, koji bi izposlovao i pripremio sve, te taj naš vrstni umjetnički ensemble priredi jedan koncert i u Puli. To bi trebalo tim više, da naš narod čuje jedanput i naše domaće umjetnike, koji svojom vrstnoćom daleko nad mašuju sve one tudjince, koji dolaze producirati se u Pulu.

Hrvatska Čitaonica u Vinkuranu priredila je dne 12. o. mj. zabavu u svojim prostorijama u korist naše vriedne „Družbe". Na zabavu su pohrlili skoro svi iz Vinkurana osim nekih iznimaka. Ove godine pokazali su se Vinkuranci zahvalnima svojoj prijateljici Družbi. Na zabavi je bio čisti dobitak K 33·20 a okolo po kućama sabralo se K 72·30. Novac će biti poslan ravnateljstvu Družbe. Najsrdačnija hvala rodoljubnim sabiračima a tako i plemenitim darovateljima, koji su se ovom zgodom s ljubavlju sjetili naše spasiteljice Družbe. Živili!

Iz Medulina. Ovog smo proljeća imali ovdje, posredovanjem Zavoda za promicanje malog obrta, kroz 2½ mjeseca tečaj za armiranje i krpanje mreža. Tečaj su vodile gospodjice Ema Kočevar i Anita Dellabona, učiteljice c. kr. zavoda za žensku ručnu obrt u Beču. Obuka se vršila u Medulinu do podne za 35 učenica djevojaka, a u Ližnjanu poslie podne za 30 učenica.

Tečaj je imao liepog i koristnog uspjeha, što se ima također zahvaliti voditeljici tečaja gdjici Kočevar. Spomenuti c. k. zavod za žensku ručnu obrt nagradio je marljivije učenice iz Medulina za svotom od K 150, a one iz Ližnjana sa K 100.

Zavod za promicanje malog obrta u Trstu nagranio je prilično svoju djelatnost po gradovima Istre, za hrvatsko pučanstvo ove strane Istre je to njegov prvi podhvat, pa mu upravljamo molbu da ne [illegible] već da jednim ponovnim tečajem [illegible] kad nas mnogo bezposlenih sila mladjeg svieta, [illegible] ženskoga, to će naći u ovim našim stranama široko polje za svoju djelatnost. Upravljamo ovu molbu na isti zavod i zato, jer je on posredovni zavod izmedju pučanstva i c. kr. zavoda za žensku ručnu obrt u Beču.

Naše divno more, medulinski zaljev, pjesak Bieca, taj biser Kvarnera, bez ikakve reklame il kupališnog poduzeća i priprave, privabio je i ovog ljeta mnogo stranaca na kupanje i ladanje, osobito braće Čeha. Preporučamo našoj občinskoj upravi da barem dogod učini za ugodniji boravak stranaca; za sada njoj preporučamo, da čim prije pročisti mjesto i puteve.

Godišnji sajam u Štinjanu. Od ove godine naprid obdržavat će se godišnji sajam u Štinjanu na 6 augusta a ne kao zadaje dvie godine u nedjelju iza 6 augusta. Ove godine pada 6 augusta u četvrtak te će biti sajam tog dana, a tako i budućih godina godišnji sajam bit će onog dana u koji pada 6 augusta.

Lošinjski kotar

Iz Veloga Lošinja. U „Piccolo della sera" od dne 7. srpnja o. god. opisuje nešto sjajan dolazak i odlazak nasl. Davanzo u M. Lošinj. Imao sam čast biti prisutan kod dolaska i kod odlaska, ali tog trienda nisam vidio. Čuo sam, da je nešto preko volje dva put zaviknuo „evviva", a odgovorila mu je jeka od Prima.

Veoma mi je žao što gosp. dopisnik niti jednom riječu ne spominje Davanzov sjajan dolazak, a još sjajniji odlazak iz V. Lošinja, gdje su ga naši svijesni Velo-

selski Hrvati otpratili sa pjevanjem „Lijepa naša." Ljuto se vara dopisnik kad drži, da smo mi za Davanza izvještili našu trobojnicu na Dom. Trobojnica vije na našem Domu skoro svake nedjelje, pak je vijala i one, kad je gosp. Davanzo bio u Lošinju. Naš zastupnik Spinčić došao je u Lošinj kao nadzornik naših narodnih škola, pak mu radi toga nije vijala trobojnica na Domu, a kad bude došao kao zastupnik ne ćemo pitati gosp. dopisnika za izvještaj, i neće ga dočekati par renegata, već cijeli Lošinj.

*

U subotu dne 11. srpnja bio je zaključak školske godine na Družbinoj školi u V. Lošinju. Zaključnoj sv. misi u crkvici veleč. oo. prisustvovalo je oko 250 djece; od tih 150 pučke škole; 60 zabavišta a ostatak večernje škole. Istoga dana otvorena je izložba ručnih radnja, na kojoj je izloženo preko 300 komada razne vrsti rublja, čipka itd. uz veoma uspjele radnje, prostoručnog crtanja, i radnje dječice zabavišta.

Tog istog dana bila je zaključena i mjesna peterorazredna pokrajinska škola, u kojoj je upisano 120 djece. Od 120 djece koja su upisana u talijanskoj školi oko ¾ su djeca ćozota, talijanskih podanika, dočim u našoj narodnoj hrvatskoj školi je sve domaća krv, čisti lošinjski Hrvati. Čudom bi se začudio gosp. Martinolić kad bi jednog dana ćozoti morali zaploviti put svoje domaje, jer od 120 djece neznam, bi li mu ostalo 40 od lošinjskih talijanaša.

*

Nebrojeno je već puta bilo pisano o našem župniku Don Roku Stuparići, o tom čistom napulitancu, ali on zato haje i nehaje. Odavna je već odlučio, da istisne posvema hrvatski jezik iz crkve. Nije mu dosta, da uvadja talijanske propovijedi i kojekakve napulitanske pjesme u stolnu crkvu, već je to počeo provadjati i po drugim manjim crkvama, za koje naš narod skuplja novčić po novčić, da ih uzmogne uzdržavati. To potalijančene molitave, propovidi i drugo pak i najnovije [illegible] dodijale su našem narodu. Razočaran narod, vidio je, da mu nema pomoći, da tko brani njegovu svetinju ostao je od pohadjanja velikih misa i ophoda, da bar na svoje uši ne čuje, kako mu se vrijedja materinski jezik, taj najsvetiji dar naših otaca.

Premda je don Roko vidio kakva je procesija bila na Tielovo, jer nije bilo ni pedesetak ljudi, a većina crkvenih zastava, svietnjaka, duplira itd. ostalo je u crkvi, tjera ipak mak na konac, tuži naše ljude na sud. Naredjuje, da ćozotska djeca pokr. talijanske škole sjede u klupama, a djeca hrv. škole pravi Lošinjani da stoje uz klupe.

Na dan sv. Grgura 7. o. mj. pobojao se don Roko, da ne učini opeta fiasko sa procesijom, pa je u to ime apelirao na občinu, da mu dade svoje činovničtvo na raspolaganje, a neki najfanatičniji liberalci, da mu se odnje, ponudiše mu svoje junačke mišice. Dogovore se svi, od pometača i grobara do podnačelnika, da će jedan dan prije držati probe, što će moći koji nositi. Što odlučiše i učiniše, pak evo ti ih na sv. Grgura ko „garibaldinci" na procesiji. Na početku stupaju sa zastava na dva občinska činovnika, za njima desetak djeca, pak ide sa velikim križem Josip Petrina, učitelj, sin občinskog zastupnika **Bulore** (jakase). Liberalac, glavni junak u tragikomediji Rudijeve soberice, koji dozvoljava da mu u novije doba jedan prosti birtaš pljune usred „poštena" lica. Iza njega odmah isto sa križem u rukama stupa glediajuć u zemlju g. Josip Martinolić upravitelj talijanske škole, liberalac od glave do pete, koji ne prisustvuje niti crkvenoj misi.

Job Družković, koji nije znao da sveti Križ toliko teži, klonuo je putem te izručio svoj teret drugomu. Zatim su išli razna „gente civile" sa Rigoletom u sredini, a iza njih stari Butura občinski zastupnik, negda veliki Hrvat, kojega nalazimo podpisana na svim spisima prigodom osnutka hrvatske Čitaonica i družbine Podružnice.

Što naš pobožan narod ne ide u crkvu, odgovoran je don Roko sa svojom talijanaškom politikom, pak upozorujemo više crkvene oblasti, da stanu tomu na put dok je još vrieme, te da se maknu oni što narod lizavaju, tim više kad su zreli za ukis.

Mali Lošinj. Na ispravak g. Giuseppe Martinolich, ravn. učitelja u Velom Lošinju; objelodanjenom u posljednjem broju „Naše Sloge", u kojem tvrdi, da nije istina, da se je on dne 7. prošlog mjeseca za vrieme demonstracija nalazio u Malom Lošinju, tvrdim naprotiv, da se je on tog dana nalazio do 1 sat po podne u Velom Lošinju, no u večer istoga dana za vrieme demonstracija bio je u Malom Lošinju i to pred vratima poštanske zgrade. Znao sam, da ima kurače g. G. Martinolich, no da je ima toliko, pa tvrditi jednu ovakovu kolosalnu neistinu, to nisam znao.

U subotu dne 4. o. mj. bile su i ovdje u župnoj crkvi svečane zadušnice za blagopokojnog nadvojvodu. Crkva je bila sva u crnini sa krasnim katafalkom u sredinoj ladji. Ova crnina, koja je sjećala na strašan zločin, sve je ganula. Službenog kao i neslužbenog svieta bilo je sva sila, tako da se nisi mogao ni maknoti. Vojništvo je činilo počast, a sa tvrdjave su u dva navrata ispalili po 21 hitac. Osim kuće dr. Cleve i još nekolicine kaponja, nije bilo kuće, koja nije imala znaka žalosti.

Naša je občina držala u srieda izvanrednu žalostnu sjednicu. Poznati brbljavac upotriebio je uzvišenost ovog momenta, da još jednom iskali svoju mržnju protiv crkvene oblasti. U znak protesta [illegible] vlasti, predložio je [illegible] svećan[illegible] vodu. Sto je većina občinskih mudraca i prihvatila. Po gradu se pako govori, da je sasma drugi uzrok abstinence. Nije se za ništa smiljao onog dana „il padre della piccola Italia". Za objasniti prostotu, objelodanio je načelnik u u petak u jutro proglas „ai cittadini", u kojem ih poziv[illegible] na „Messa funebre" u crkvicu sv. Martina na groblju. No sudbina jarac. Po podne istoga dana osvanuše drugi oglasi za „Messa sospesa". Po gradu se ovo kojekako komentira. Naš je „ljiljvić" svojim iredentističkim triumfima dodao i ovaj. Čestitamo c. kr. kotarskom poglavaru g. Mosettig-u.

Voloski kotar

Komunalna mala realna gimnazija u Opatiji. U subotu, dne 4. o. mj., završila se je na komunalnoj maloj realnoj gimnaziji u Opatiji školska godina. Učenici su sa svojim profesorima prisustvovali službi božjoj a poslie toga dobili su školske svjedočbe i programe. Iz toga programa vadimo nekoje podatke.

Zavod je osnovan od občine Volosko-Opatija god. 1909. Prema tome je ova školska godina bila peta po redu. Občina i danas podpuno uzdržava taj zavod. Zavod ima pravo javnosti i reciprociteta. Prema dosadašnjoj naučnoj osnovi bio je ovaj zavod nekakva kombinirana niža realka i gimnazija tako, te je svaki učenik imao učiti predmete realke i gimnazije. To je odviše obterećivalo učenike, zato je ove školske godine bila c. k. ministarstvo podesilo nova naučna osnova, prema kojoj će u trećem razredu svaki učenik (odnosno njegovi roditelji ili skrbnici) izjasti da se odluči za učenje grčkog jezika i ili francuskoga. Oni koji budu učili grčki, moći će stupiti u višu gimnaziju, a oni koji budu učili francuski jezik, na višu realku.

Na čelu zavoda stajao je od njegovog ustanovljenja pa do početka ove školske godine Istranin g. Ivan Rabar, umirovljeni ravnatelj gimnazije u Osieku. Početkom ove školske godine, kad se je gosp. Rabar zahvalio na tom mjestu, postao je ravnateljem dosadašnji profesor zavoda g. Filip Crvarić. Profesori zavoda bili su ovi: Brgić Ivan, Ivančić Ivan, Janovsky Ivan, dr. Majzer Anton, Raić Vladimir, Sirotić Šime, dr. Tentor Mate. Pjevanje je poučavao učitelj pučke škole u Opatiji g. Matetić Ivan.

Učenika bilo je početkom školske god. 1913.—14. u svim razredima 112. Za vrijeme školske godine ostavilo je zavod 11 učenika. Prema tome je koncem godine bilo u zavodu 101 učenik i to: u I. razr. 28, u II. razr. 32, u III. razri 20, u IV. razr. 21. Po domovini bilo ih je 84 iz Istre, 7 iz Hrvatske, 4 iz Kranjske, 3 iz Dalmacije i 3 iz drugih zemalja. Po materinjskom jeziku bilo je 87 Hrvata, 10 Slovenaca, 2 Čeha, 1 Niemac i 1 Talijan. U mjestu Voloskom-Opatiji stanuju roditelji 41 učeniku. Kod roditelja (Kastav, Volosko-Opatija, Veprinac, Lovran) stanuje 88 učenika a izvan roditeljske kuće samo njih 13. Od 100 ocienjenih učenika uspjelo je s odlikom njih 15 i to: u I. razr. 5 (Blažić Božidar iz Ičića, Grbac Roman iz Lanišća, Ryslavy Josip iz Kastva, Šega Miroslav iz Opatije i Valenčić Vladimir iz Trnova), u II. razr. 1 (Martinčić Josip iz Veprinca), u III. razr. 5 (Armanda Adam iz Moščenićke Drage, Foretić Vinko iz Korčule, Ivančević Vinko iz Korčule, Varljen Anton iz Varljena, Zorović Dinko iz Nerezina), u IV. razr. 4 (Golubović Josip iz Lovrana, Grgurina Antun iz Kastva, Mandić Ivan iz Lovrana i Pipping Dragutin iz Lovrana). Sposobnih za prelaz u više razrede bilo je 77 učenika a nesposobnih [illegible] mer pokazili su svi učenici II., III., [illegible] razreda, njih 73, a pjevanje 94 učenika.

Šegrtska škola u Opatiji. Nastojanjem centralnog odbora Narodne Zajednice za Istru, otvorila se prošle godine u novembru mjesecu prva hrvatska šegrtska škola u Istri od službenim imenom „Škola usavršivanja za naučnike u Voloskom-Opatiji". Na toj je školi koncem svibnja mjeseca završila prva školska godina, pa želimo cij. čitateljim podati ovime nekoje podatke o toj školi.

„Škola usavršivanja za naučnike u Voloskom-Opatiji", nalazi se u istim prostorijama, u kojima i komunalna mala realna gimnazija, pak joj je na čelu također ravnatelj tog zavoda g. Filip Crvarić. U školi su poučavali profesori te realne gimnazije gg. Ivančić, Janovski i Raić. Ove školske godine imala je škola pripravni razred i I. razred. U pripravnom razredu podučavalo se je: 1 sat pisanje, 2 sata nastavni jezik, 2 sata računstvo i 2 sata crtanje; u I. razredu: 2 sata poslovni sastavci, 2 sata računstvo i geometriju te po 2 sata geometrijsko i prostoručno crtanje.

Obuka se držala 4 puta na tjedan: u nedjelju od 10—12 sati, ponedjeljak, srijedu i petak od 6—8 sati na večer.

Početkom školske godine upisale se je bilo: u pripravni razred 33 naučnika (od kojih 10 svojevoljno) a u prvi razred 39 naučnika (od kojih 2 svojevoljno). Od svih tih upisanih naučnika bilo ih je 26 trgovačkih naučnika, a 49 obrtničkih. Hrvata i Srba bilo je 61, Slovenaca 3, Talijana 4, Niemca 2, po 1 Madjar i Slovak.

Koncem školske godine ostalo ih je u školi ocjenjenih: u pripravnom razredu 24 učenika, a u prvom razredu 26. Od ovih 50 bilo je naučnika mehaničko-tehn[illegible]

ničkog obrta 15 (11 bravara, 1 elektrotehničar, 1 kolar i dva kovača), naučnika drvenih obrta 6 (3 schreiner, 1 tvrd djelac i 2 stagara), naučnika obrta za tivotne namirice 2 (mesari), naučnika obrta za pravljenje odjela i tkalačkih obrta 7 (3 sedlara, 2 krojača i 3 postolara). U svemu obrtničkih naučnika 30. Trgovačkih je naučnika bilo 19, a preostali jedan bio je brijački naučnik. Po rodnom mjestu bilo ih je iz Voloskog-Opatije 16, iz Kastva 11, iz Veprinca 3 a iz drugih krajeva 20. Ponaukovanju bilo ih je iz Voloskog-Opatije 45, iz Veprinca 5.

Od 24 naučnika pripravnog razreda uspio je 21, a iz prvog razreda uspjelo je svih 26. Škola se je uzdržavala prinosom države, pokrajine, trgovačko obrtničke komore, občine Volosko-Opatija i nekih mjestnih novčanih zavoda.

Buduća školska godina započet će 5 listopada a trajat će 8 mjeseci. Imat će pripravni razred, I. razred i II. razred. U pripravnom će se razredu poučavati kao i ove godine: pisanje, nastavni jezik, računstvo i risanje (u svemu 7 sati), u I. razredu: poslovni sastavci, računstvo, geometrija, geometrijsko i prostoručno crtanje (u svemu 8 sati), dok će u II. (novom) razredu biti: poslovni sastavci i obrtni propisi, računstvo i knjigovodstvo, strukovno crtanje (u svemu 7 sati). Poučavat će isti učitelji, koji su podučavali i ove godine.

Koncem buduće školske godine priredit će se izložba risarija i pismenih sastavaka, što ih učenici bude kroz godinu izgotovili, dok se to ove godine nije moglo učiniti radi toga, što je škola istom bila uređena te nije imala potrebitih modela i potrebitih obrazaca.

Ova je školska godina bila više pokusnom godinom i za učitelje i za učenike, a druge će godine biti škola u svemu bolje uređena, osobito kad bude školski odbor uređen i stao poslovati i podpomagati učitelje i školu.

Preporučamo [illegible] da sve svoje naučnike upišu buduće školske godine u ovu školu. To su oni dužni učiniti i kao majstori i kao narodni ljudi. Mi moramo nastojati da budu naši trgovci i obrtnici u svemu dorasli svojemu zvanju, da se uzmognu mjeriti u svemu sa svojim drugovima drugih narodnosti, jer tko je danas naobraženiji u svojoj struci i u obće, taj će moći dobro u svietu proći, dok će nesposobnjaci i nevješe biti uviek zapostavljani i omalovažavani.

Preporučamo i c. kr. kotarskom poglavarstvu u Voloskom kao obrtnoj oblasti, da svom strogošću uznastoji, te budu majstori u pogledu škole vršili svoju dužnost i da svom strogošću protiv nemarnjaka postupa. „Nar. Zajednica".

Iz Mošćenica. (Narodni blagdan.) Odbor ovdašnje Družbine podružnice bio je zaključio, da se ovogodišnji narodni blagdan proslavi svečanijim načinom, ali moralo se odustati od toga nauma, uslied tragične smrti prestolonasljednika nadvojvode Franc Ferdinanda i supruge mu vojvodinje Sofije Hohenberg. Pristupilo se ali zato svom snagom sabiranju doprinosa u korist Družbe tako, da je ovogodišnji rezultat sabiranja daleko nadmašio prošlo godišnje. Sabrano je u svemu u Mošćenicama (bez Berseča i Drage) 90 K, što znači obzirom na naše čedne prilike mnogo. Svaka hvala ide zato našim vriednim sabirateljicama gdjicama Anici Turšić i Adi Dukić, koje su poput marnih pčelica obletavale od vrata do vrata, ne žaleći, ako su morale i koju gorku da progutaju ne samo od čudnog ovdašnjih naših narodnih neprijatelja, nego žalibože i od nekolicine, koji još sveudilj nemaju ili neće da imaju pojma o blagotvornom djelovanju naše družbe.

U nedjelju na sam blagdan sv. Cirila i Metoda, prisustvovao je službi božjoj veliki broj ovdašnjeg puka. Pod misom govorio je veleč. g. Iv. Žiganto o životu i radu velikih slavenskih apostola.

Pazinski kotar

C. kr. hrv. gimnazija u Pazinu. U ovogodišnjem se izvješću hrvatske gimnazije nalazi rasprava: Kada je nastala Horacijeva „Ars poetica" od profesora Zvonimira pl. Dorogyza. Poučavalo je 18 učiteljskih sila. Koncem školske godine bilo je na tom zavodu 187 učenika, i to 174 javnih i 13 privatista. Po materinskom jeziku bilo je Hrvata 154, Slovenaca 31, Čeh 1 i Talijan 1. Uspjeh bio je koncem ove godine sliedeći: odlikaša ima u svemu 18 (+2 privatista), sposobnih sa dobrim uspjehom 120 (+7 privatista), uobće sposobnih 18 (+3 privatista), nesposobnih 9, popravni ispit imadu 6 (+1 privatista), neocienjena su 3. Kod ispita zrelosti, koji se je obdržavao od 4. do 7. srpnja ove godine pod predsjedanje. kr. pokr. školskog nadzornika g. Frana Matejčića, proglašeno je zrelim svih 13 kandidata, i to 1 s odlikom (Sverko Ivan) i 12 jednoglasno.

Mlada misa. Dne 19. t. mj. prikazat će g. Božo Milanović u Kringi prvu sv. misu u 10 s. To će biti čini nam se, prva sv. mlada misa u Kringi.

Mladomisnik g. Božo Milanović došao je na glas već kao bogoslovac sa svojim izumima na polju elektrike.

Mladom pregaocu u njivi Gospodnjoj i narodnoj, naše srdačne čestitke na prvoj nekrvnoj žrtvi!

Porečki kotar

Iz Livada. Umolit ćemo [illegible] uredničke, da biste [illegible] uvrstili u Vaš [illegible] možete prikazati javnosti, da su se ovdašnji talijanaši hvatali, da mogu naše ljude povući u svoje mreže. U prvom redu moramo spomenuti g. Fakina, trgovca u Livadama, koji je sjajno propao kod izbora.

G. je Fakin sa svojom ženom, kćeri, sinovima i nekoliko prodanaca agitirao na sve moguće načine, utvarajući si, da će sa nekolicinom svojih podrepnica pobjediti. U velikom se kotlu (u lučiari) kuhao bakalar, a kupljenci nestrpljivo čekali, da si omaste suhi brk. Nije bio samo bakalar i drugo, već si je g. Fakin priskrbio u ono vrieme i automobil, da može uspješnije prevažati svoje četice u sv. Luciju kod Oprtlja, da obave izborni čin. Njegov je sin (šofer) tjerao automobil tako da se je sve kadilo, samo da se može više puta povratiti, da tako pobere sve što se je dalo. Nije bio dovoljan samo automobil, već je bila u porabi za prevoz i kočija. G. je Fakin bio i član komisije u občoj kuriji, pa nije htio nekoje naše pripustiti k izbornoj žari, veleć im da ih ne pozna, a poznaje ih bolje nego samoga sebe. Kad bi bio on pošao po onom putu, što ga je vodio njegov pok. otac, sjegurno nebi bio toga učinio i mamio naše ljude u svoj vrtlog. Otac mu bijaše siromašan kao što je bio i on, ali pošten narodnjak dušom i tielom. Svoj je jezik branio, pa ga nije htio zabaciti kao njegov sin. Brat mu je Rudolf narodan, kao što mu je i otac bio, pa bi se mogao g. Fakin u njega ugledati, te bi mu sjegurno onda savjest bila čišća. Pred 27 godina počeo je on trgovati, a naši ga ljudi onda kao svoga čovjeka pomogli, kupujući sve kod njega veleći: idimo svi k našemu Bepetu Fakinu kupovati, te se držimo one: Svoj k svomu! Niti najsitnije stvari nisu ljudi kupovali kod drugih trgovaca, već sve samo kod g. Fakina. Što danas vidimo? Krasne kuće, koje je sagradio sa žuljevima našega naroda, pa za plaću njima postao je veliki Talijan, promjenivši si prijašnje ime Andjeo Fakin u Angelo Facchini.

Prema ovim našem neprijatelju imade sav naš narod upotriebiti ono našu: Svoj k svomu! Mi ne smijemo podpomagati ljude, koji nastoje da pogaze našu najmilju svetinju — materinski jezik. Preporučamo našim bližnjim i dalnjim trgovcima i svakom našem čovjeku, osobito braći Slovencima, koji trguju vinom, da svoje potrebuće kupuju kod naših trgovaca i ljudi, koji ne rade o našoj propasti i koji se ne izrugavaju našim svetinjama. S prodancima i odpadnicima, tim najgorim na šim neprijateljima ne smijemo imati ni kakvog posla.

Braćo! Držimo se svi one: Svaka ptica neka svome jatu leti! (Svršit će se.)

Koparski kotar

Čičarija. Dopisnik iz Lanišća javlja u jednom od prošlih brojeva ovog lista, kako su dobro ispali izbori za obču kuriju u Lanišću i za seosku u Klenovšćaku, kad je birao skupno cieli buzetski Kras. U Klenovšćaku smo takodjer imali sekciju za obču kuriju, gdje smo jednoglasno birali našega predloženika dra Milića. Odazvali su se skoro svi kod kuće nalazeći se izbornici, što im služi na čast. Osobito priznanje ide onima, koji su bilo pješke, bilo vlakom došli iz podaljih krajeva, gdje su bili na radnji, samo da izvrše svoju narodnu dužnost.

Neopisivo je veselje zavladalo, kad su ljudi doznali, da se nije našao medju njima ni jedan izdajica. U tom veselju sabrao je Ivan Sverko, trgovac u krčmi Bradetić K 12·91 za našu Družbu. — Isti je sabrao prigodom izbora za seosku kuriju [illegible] — Obje su svote odpremljene u Opatiju.

Franina i Jurina

Fr. Ma kamo si se odpravija Jurino, da tako brzo greš? Forši greš doli na Livade u Bepetovu lišjeru polubakat, ako je još kaka treska bakalara ostala?

Jur. A kaj Ti je na glavo prišlo, kaj peraš, da sam bil ja u oni socijeladi?

Fr. Ti ja, perke si se držal za trbeh kad si šu doma, ki je bakalaj bija pješujiv, pak vih je svin prišlo za rigat.

Jur. Kako si to doznal?

Fr. Lipo, perke mi sve doznamo, ča vaši sijori fabrikiraju, pak smo anka to.

Jur. Veri mi Frane, da je nadnji bot, da son ja to napravil. Bada vidim sam, da imate ratun Vi Slaviaci-Hrvati, pa ću anke ja svoju bandkicu prehitit na vaš kraj.

Fr. Tako mora svaka prtona biti, a ne hitat svoj materinski jezik pod noge. Još ću ti jenu povidat, kad si jutto tu i to kako se rugaju Talijani u Oprtlju onim našim prodancima, ki su votali za njihov partit.

Jur. Nu povidaj kako?

Fr. Orako: na zvoniku u Oprtlju su na pjaki: Nci taliani abbiamo votato per nostro deputato e lo gavemo, Croati votarano per i sui deputati e i li ga, e quei croati che i ga vendu la sua madre lingua, che i se fa el deputato de fango.

Jur. Prav imaju, da im se rugaju! Ja peran, da će sada svi pregledati, ako imaju samo malo soli u cuki i prehitit banderu kako ja.

Razne primorske viesti

Ruski poslanik u Beogradu. Dne 10. t. mj. na večer umro je naglo od srčane kapi ruski poslanik na srbskom dvoru Nikolaj pl. Hartwig. U petak na večer zamolio je ruski poslanik na srbskom dvoru baruna Giesl-a ako bi ga mogao posjetiti istu večer. Kad mu je bilo molbi udovoljeno, došao je pl. Hartwig poslje 9 s. barunu Giesl-u i nakon polsatnog razgovora najednom je ruskom poslaniku pozlilo, srušio se na fotelju i odmah ostao mrtav. Svaka brza pomoć bila je uzaludna te su pozvani liečnici mogli samo konstatirati smrt. Pokojni Hartwig bio je jedan od najsposobnijih diplomata ruskih u koga je ruska vlada polagala velike nade, te se je mislilo već na to, da mu se povjeri vodjenje ministarstva vanjskih posala velike Rusije. Hartwig je bio pravi ruski tip, veliki Slaven, pun vjere u veliku budućnost ruskog naroda i u neslomivu moć Slavenstva.

Promjene u zajedničkoj vojsci. Prošlog četvrtka primio je naš car i kralj u posebnu audienciju nadvojvodu Fridrika. Audiencija je trajala čitav jedan sat. U toj audienciji je kralj i car nadvojvodi Fridriku razložio svoju želju, da bi preuzeo glavni inšpektorat nad kopnenom vojskom. Službeno imenovanje nadvojvode Fridrika za generalnog inšpektora čitave austro-ugarske kopnene vojske, objelodanit će se zajedno sa odrješenjem nadvojvode od službe vrhovnog zapovjednika austrijskog domobranstva u vojnom naredbenom listu. Nadvojvoda će biti stavljen na dispoziciju caru i kralju kao vrhovnom vojskovodji. Generalni inšpektorat mornarice preuzet će njezin zapovjednik admiral Haus. Nadvojvoda će Fridrik u svojstvu vrhovnog zapovjednika kopnene snage Austro-Ugarske voditi i ovogodišnje velike vojne vježbe. Odmah nakon imenovanja poći će u posjete njemačkom caru Vilimu, da mu se u svojstvu generalnog inspektora austro-ugarske vojske predstavi. Nadvojvoda Fridrik primio je nakon audiencije austro-ugarske generale i s njima konferirao.

Vrhovnim zapovjednikom domobranstva ima da bude imenovan nadvojvoda Petar Ferdinand.

Narodna Radnička Organizacija u Trstu izdala je na temelju rasprava svog ovogodišnjeg kongresa, koji se je obdržavao u Trstu dne 21. junija o. g. te kod kojega su učestvovali zastanici svih podružnica N. R. O. kao iz slovenskih tako iz hrvatskih pokrajina sliedeći komunike:

I. U uvjerenju, da mogu biti koristi jugoslavenskog radničtva uspješno štićene jedino putem jake i čvrste po čitavoj Jugoslaviji prostirućoj se jedinstvene organizacije, izriče se kongres N. R. O. u načelu za spojenje svih već postojećih, na narodnom i socijalnom temelju stojećih strukovnih udruženja u jedinstveno vieće.

II. U uvjerenju, da je prva zadaća narodno-socijalnih organizacija brinuti se za blagostanje radničtva, izriče se kongres u svrhu štićenja radničkih interesa za što radikalniju borbu protiv poslodavaca bez razlike narodnosti i to bez obzira na bilo koje izvanjske upliv.

Iseljivanje u Kolumbiju. Kolumbijski zakon od 5. novembra 1913. sadržava odredbe o osnutku odbora za iseljivanje, koji imade da podupire naseljivanje predjela uz rieke Caqueta i Putumayo sa domaćim i izvanjskim kolonistima.

Ti su predjeli ponajviše prašume ili močvare, te u njima Europejci ne mogu da napreduju. Vrućice, svakovrstne bolesti i strahote divljih tropskih krajeva uništile bi za malo vremena europske useljenike. Radi tih razloga najodlučnije opominjemo naš narod, da se ne seli u Kolumbiju!

Natječaj. Otvoren je natječaj za mjesto aktuarija kod zemaljskog poljodjelskog vieća s godišnjom plaćom od 2000 kruna. Molbe, podkriepljene svjedočbom austrij. državljanstva, dobrog ponašanja, svršenja jedne srednje škole, poznavanja zemaljskih jezika i njemačkog, imadu se podnieti predsjedničtvu zemalj. poljodjelskog vieća u poreču do 31. julija t. g.

1. koloveza — dan sreće za onoga, koji u pravo doba naruči izvrstnu tursku srečku, pak poslije ždrijebanja na taj dan primiti radostnu vijest, da je njegov broj pogodio 400.000 franaka. Svaka srečka donijet će sjeguran zgoditak, pa zato neka oni, koji hoće svoju sreću kušali sa srečkama, odmah traže dotično izjačnjenje, što ima ga glasom današnjeg oglasa obratnom poštom i bezplatno poslje za „Slo ensku i Hrvatsku Narodnu Stražu" g. Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Zdravo!

kličem svim prijateljima i znancima, prigodom mog odlazka iz Pule u Šibenik, s kojima se nisam mogao osobno oprostiti.

Pula, 13. srpnja 1914.

Ivan Starl.

Sirite „Našu Slogu".

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Cisla I. - Pula - Via Cisla I.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Predaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Tiskara Laginja i drug u Puli

traži naučnika

za tiskaru, koji bi neko vrieme bio u papirnici.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava, i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Eska Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Manzoni 1.

I razne moderne robe za muške i ženske odjele razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošilje badava. Za narudžbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Marko Zović

krojački majstor iz Pazina otvorio je krojačnicu pod imenom

I. Zović

u Puli, via della Bissa br. 26.

Preporuča se našemu občinstvu u gradu Puli i okolici, te pošt. vojničkoj posadi, a posebice pak veleč. svećenstvu i uč teljstvu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,

tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,

tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,

tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,

onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštni predal 47", Ljubljana.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Heravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirazu, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih pledina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori nameću se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. koloveza.**

475.000 odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. koloveza!**

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cjenj. naručiocima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensko i Hrvatsko Narodno stražo"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić = Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

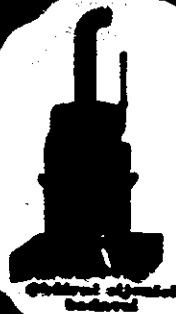

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik cielega svieta!

Patentovana! Posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za kvarenje pekmeza od vina i piva. — OSOBITO ZA RUMANJE SOJA.

Glav. društvo ALFA SEPARATOR BEČ, XIII/2.

Broj 28. Pula, u četvrtak dne 23. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za selјake } na godinu. ili K 5·—, odnosno K 2·50 n. pol godine.

Izvan carevine više poštarine Plaća i stanuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. Tuj se šalju na naslovljenu sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handžić u Trstu.

O narodnostnom stanju u Istri.

Uslied sve višeg prodiranja raznih naših neprijatelja, prisiljeni smo mi Hrvati, a napose u Istri, da posvetimo veliku pažnju narodnoj statistici i obrani, da nam nebi tudjinac svojom nasrtljivošću ugrabio narodno tlo, ili pak nam kulturnom svojom premoći raznarodio našu djecu.

Stoga se želimo osvrnuti na ovo pitanje, da tim pokažemo, kako se država za nas brine i kako naši neprijatelji obavljaju taj rad prama stanovitom planu i uz veliku pažnju i orbiljnost, a ne kao što je kod nas, da ovakav rad u obće ne postoji, ili ako postoji, to je djelomičan i bez čvrste organizacije.

Pogledamo li u naš narodni život u Istri natrag 30 godina, to ćemo vidjeti, da Istra bijaše za vanjski svieta „terra incognita". Tek u novije doba započeli su ljudi spekulativnog duha uvidjati važnost njezinoga položaja, pak su osobito njemački kapitalisti veoma rado ulagali i ulažu svoje glavnice u zemljište ove pokrajine na pojedinim važnijim mjestima, premda im momentano skoro nikakvog interesa ne daju. Njemci su do sada svoj [illegible] za spekulacije, koje sačinjavaju trokut sa svojim položajem na moru, a to su Trst, Pula i Opatija. Iz ovih mjesta misle zagospodovati poluostrovom Istre na gospodarskom, trgovačkom i obrtnom području.

Tako je Trst već sada prilično zaposjednut njem. trgovcima i kapitalistima. Trst zbog svoje veličine, svoje trgovine, prometa, upliva mnogostrano na sav život Istre, osobito na sjevero-zapadni dio, pa je sreća hrvatsko-slovenskog pučanstva Istre, da ne živu u Trstu samo Talijani, nego da ima tamo i veliki broj Slovenaca, koji su dakako dobro organizirani sa svojim dobrim glasilom „Edinost".

Divska je borba, koju Slovenci, a u ovo zadnje doba i drugi Slaveni s njima vode za obranu svojih narodnih svetinja protiv tamošnjim Talijanima i Talijanašima, udruženim sa židovskom klikom i njezinim kapitalom i sa talijanskom socijalnom demokracijom.

Talijani neće da priznaju nikakvih prava Slavenima u Trstu, ali će ih opameliti drugi zajednički neprijatelj jednima i drugima — Niemac, samo ako ne bude prekasno!

Pula je vojnički grad i za razvitak spekulacije neprikladan, ali zato su njemački spekulanti bacili oči na nekoja zemljišta pokraj Pule kao n. pr. Brioni, Medulin, pak kupuju ovdje zemljišta koliko se dade, da tako ovu točku Istre učine izlazištem njemačkih ciljeva na Jadranu.

Stoga treba nama u Puli uza sve već postojeće narodne institucije još većeg intenzivnog rada u narodnom pogledu, ako hoćemo suzbiti tudjinski upliv na naš živalj, zapriečiti raznarodjivanje, podići narodnu svieat i zadobiti važni položaj u gradu Puli.

A da je tome tako, istaknut ćemo za potvrdu samo to, da naša djeca u predjelu Šijana, gdje se nalazi Družbina škola, čuje se većinom talijanski govoriti, premda mnoga polaze tu školu. To su jamačno znaci slabe narodne svieati i pogubnog narodnog indiferentizma, a uzrok tomu zlu je pomanjkanje dobro uredjenih narodnih škola i podpune organizacije našeg života u Istri.

Talijani imadu u ovom gradu svoje potrebite pučke škole, više gradjanske škole, licej i gimnaziju, a Niemci imadu pučku, nižu realku i mornarsku školu i gimnaziju na državne troškove, dok Hrvati nemaju niti jedne pučke škole osim družbinih.

U Opatiji je hrvatstvo tek nedavno steklo vlast. Ali na mjesto Talijana nadošao je novi neprijatelj — Niemac. Počelo je najprije raditi pred 30 godina poduzeće južne željeznice, kojemu je svrha germanizacija svega, mjesto da poštuje svetinje domaćega života, da mjestu ostavi staro baštinjeno ime, i tako lojalno prizna, da je poduzeće na hrvatskom tlu niklo i da koristi donaša tudjincima. Bezobzirni postupak tih germanizatora ispravila je po mogućnosti občina Volosko, koja je matica Opatije i kojoj naravno Opatija pripada, svojim hrvat. službenim jezikom, hrv. naslovima ulica itd.

Današnjem našem položaju u Opatiji kriv je u mnogom i sam domaći živalj, koji nije znao odmah u početku uvidjeti posljedice budućnosti. Danas se gleda to po mogućnosti ispraviti, a i dužnost je naša, da svoju rodjenu grudu branimo sa svim raspoloživim silama.

Niemci imadu u Opatiji i Lovranu svoju pučku školu i javnu knjižnicu. Radi pomanjkanja naših škola, morala je u svoje vrieme Družba otvoriti školu u Voloskom, Opatiji i Ičići u sredini hrvatske občine i hrvat. naroda! Takva je naša talijanska pokrajinska uprava!

S njemačkom školom ipak nije dosta učinjeno za Niemstvo, pak stoga nekoji izadjose sa zahtjevom, da se Opatija kao politička občina odkine od Voloskoga. Spomenuti treba, da već danas sjedi u občinskom vieću par njemačkih zastupnika.

Istina je, da je u Opatiji danas još dosta jako hrvatstvo, da se u javnosti hrvatski govori kod domaćeg zaposlenog življa, a i po kućama, ali ipak se je njemština prejako protirila. God. 1880 bilo je 5%, a god. 1900 ima već 46% Niemaca.

Nije s tega dosta da Hrvati iz Banovine i Dalmacije pridonašaju novčane prinose za Družbu, već trebaju, da oni i ostali Slaveni kad dodju u Opatiju, da se svagdje služe svojim materinskim jezikom, jer je zaista žalostno čuti, kako se baš Hrvati i Slovenci ovdje služe njemačkim jezikom. Hrvatice i Slovenkinje misle, da nisu pametne i naobražene, ako ne govore njemački. A to znači ništa drugo, nego Niemce podupirati.

Po zadnjem popisu imade u Istri od 403.566 žitelja 12.735 Niemaca ili 3.30% od sveukupnog pučanstva. Doduše dobar dio Niemaca u Istri nije stalno naseljen, već žive kao činovnici ili vojnici, te se stoga niti ne može govoriti o njihovom pravom razvoju ili opadanju, jer se njihov broj svaki čas mijenja, već prema tome, kako to iziskuju prilike. Ali svakako je broj njihov dosta velik, te oni čine jedan već pažnji vriedan procenat (3·30%), pak stoga smo i želili nekoliko potanje pozabaviti se s njima i time upozoriti našu javnost na tu činjenicu.

(Svršit će se.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

✝ **Admiral Ripper.** Dne 14. t. mj. umro je u Beču admiral Julij pl. Ripper, bivši zapovjednik ratne luke. Ličnost pok. admirala bila je poznata i izvan Pule, radi njegove žive djelatnosti ne samo u korist razvitka mornarice, nego je kao [illegible] i dubokog [illegible] ispunjavao pravog patriote i odanost prema svojoj državi i vrhovnoj glavi iste, odlučno zastupao pravo i jednakost našega naroda u Primorju a posebice u gradu Puli. Tom svojom pravičnošću navukao je na sebe mržnju talijanske kamorre, klike, koja ne trpi u svojoj oligarhiji s nikoje strane zauzimanje za prava potištenih naroda.

„Dijalekat grada Vrbnika na otoku Krku u prošlim vjekovima uporedjen sa današnjim."

Kolikogod mi Hrvati politički nazadujemo — ili se barem ne primičemo ostvarenju ideala naših otaca — napredujemo u prosvjeti, u kulturi. Svjedoče to razna prosvjetna društva, u prvom redu Akademija i Matica u Zagrebu.

Knjige zagrepske akademije — kojih izlazi po 12 na godinu — ne zaostaju za izdanjima sličnih svjetskih zavoda. Samo škoda, što imaju ta izdanja vrlo malo pretplatnika, a na žalost i malo više čitalaca.

No jedna radnja u 199. knjizi akademijinog „Rada" ne dolikuje ni akademiji, ni akademiku, te ne bi smjela ugledati svjetla svijeta medju izdanjima našeg najvećeg zavoda. Prilog je to profesora Hadrića Strohala o vrbničkom narječju negda i sada.

Jamačno je prof. Strohal računao, da mu neće niko čitati što je napisao, pa je turio u svijet to nedonoščе.

Prva pogreška je, što se usudjuje pisati o dijalektu, koga nije slušao. Makar bio on još učeniji, makar se on „jedini razumio u našu jezičnu starinu", — ipak je posrnuo. To je iza izdanja Stašićeve notarske knjige drugi Strohalov posrtaj, koji se ujedno i nasrtaj — atentat — na dijalekat grada Vrbnika.

Premda se velečasnom gosp. profesoru reklo, da ne obstoje Valjkovići, Šulinjići, nego Valkovići i Šulinići, on još uvijek piše krivo: a dok svi poznamo Toljaniće (Tujaniće), on ima samo za Tolanića.

U predgovoru knjizi vrbničkog notara Stašića napisao je Strohal, da „nije već ni u 17. vijeku bilo na otoku Krku jednoličnog narječja, kao što ni danas nije, nego da su ondje živjela već onda tri posebna čakavska narječja: omišaljsko, vrbničko i baščansko (ili krčko)". — Tomu je prigovorio prof. Mičetić u Savremeniku VII. 4. te rekao, da samo gosp. Strohal znade, što shvaća pod „baščanskim ili krčkim narječjem", jer „krčkoga" narječja uopće nema na svijetu, izuzmši da je to ajemu ono talijansko, kojim govore stanovnici tal. gradića Krka.

Prof. je Mičetić punim pravom prigovorio pisanju Strohalovu, jer je zaista smiješno. Ipak se sada Strohal tuži u predgovoru svoje radnje o vrbničkom dijalektu, da mu je Mičetić učinio veliku nepravdu, jer „da je on govorio o dijalektičnim razlikama u 17. v., a ne u 20., kako samovoljno hoće Mičetić, i jer on nije istaknuo nikakvo specijalno krčko narječje, nego samo dodao u zagradi pored narječja »baščansko« još »ili krčko« misleći pri tom ne samo na grad Krk, nego na cieli južni ili jugozapadni dio otoka Krka".

Tko pročita mirno i trijezno rieči Mičetićeve i Strohalove, mora priznati za pravo. Iz stila Strohalova vidi se, da govori o dijalektičnim razlikama na Krku i u 20. v., jer čemu bi pisao: „nije već ni u 17. v. — kao što ni danas nije": čemu bi pisao: „već onda" — ako tako nije još i sada?

Da prof. Strohal nema čistoga pojma o krčkim narječjima, vidi se i iz ovih njegovih rieči: „Danas razlikujemo na Krku tri glavna narječja, i to: omišaljsko-vrbničko, dobrinjsko i baščansko (sa svojim mjestima, Batkom, Puntom, Kornićem, Krkom, Poljicima i Dubašnicom)." Time sam sebe osudjuje, a daje pravo Mičetiću. Posve naime moramo preskočiti grad Krk, kad se govori o hrvatskim narječjima, jer on ulazi u to kao Pilat u vjerovanje. U Krku govore hrvatski samo naobraženi ljudi: svećenstvo i činovništvo, koji govore kako su po školama naučili, a jamačno ne govore posebnim krčkim narječjem.

U Krku ćes naći i koji glagoljski napis i rukopis, što poliče od redovnika bilo svjetovnih bilo samostanskih, koji opet nisu pisali posebnim krčkim narječjem, već običnim hrvatskim govorom svoga vremena ili bar narječjem svoga rodnoga mjesta, a redovnici bijahu, prije kao i danas u gradu Krku iz drugih mjesta biskupije. Ili zar ćemo govorit o rimskom, miletačkom, bečkom hrvatskom narječju, jer je uvijek bilo, a i danas ima učenih Hrvata, koji tamo žive i tamo rade.

(Nastavit će se.)

U Puli je pl. Ripper u toj svojoj pravdoljubivosti donekle i uspio srušivši vlast i moć kamorre na općini grada Pule. Bio bi uspio još bolje i dovršio svoje poštene i pravedne nakane, ali žalostni sistem ove države žrtvovao je radje ovog odličnog i pravednog muža, nego li da dopusti te oligarhične i nasilna klika talijanske kamorre bude za uviek uklonjena s vlasti. Toga kamorra ne može pok. admiralu oprostiti ni u času smrti. A ipak je kamorra odlaskom admirala Rippera opet podigla glavu i vodja žlike dr. Rizzi imao je kuraže prigodom minulih izbora govoriti na skupštinama: „moramo pobediti i zapoviedati! Samo odvažno, Rippera nema više u Puli!“ Značajne rieči ali vrlo žalostne po mjerodavne čimbenike!

Admiral pl. Ripper bio je rodjen god. 1847. u Podgorcu kod Krakova u Galiciji, te je stupio u mornaricu 1861. te je služio sve do g. 1913., kad je bio umirovljen. Kao vojnik istakao se u raznim službama ratne mornarice i brzo popeo do najviše časti. Naša mornarica izgubila je s pl. Ripperom jednog od najodličnijih svojih morovoja a naš narod iskrenog prijatelja i zagovaratelja.

Prošli petak pokopan je u Beču s velikim i propisanim vojničkim počastima, te je pri pogrebu učestvovala iz Pule posebna deputacija sa na čelu vicadmiralom vitezom Chmelarž.

Vječna slava admiralu Ripperu!

● **Istarskom saboru.** O budućem zemaljskom saboru za Istru mi smo u zadnjem broju iztekli naše nazore i zauzeli stanovište, koje smo crpili iz intencija naših sadanjih zastupnika. Tom našem stanovištu nemamo što nadodati ili oduzeti, te donašamo danas što o tome piše „Slovenec“ po informacijama jednog odličnog istarskog zastupnika. Spomenuti list od 16. t. mj. pod naslovom „Istarski zemaljski sabor“ piše: „Hrvatsko-slovenski zastupnici u istarskom zemaljskom saboru imali su jučer u Trstu klubsku sjednicu. Predmet rasprave te sjednice bio je obći politički položaj u pokrajini, posebice se je raspravljalo o predlozima glede pred sjedništva zemaljskog sabora.

Zemaljski sabor sastaje se na zasjedanje dne 15. septembra o. g. Odličan istarski zastupnik izjavio je prema zastupniku „Jadranske korespondencije“, da će naši zastupnici zahtjevati bezuvjetno provedenje potpune jednakopravnosti našega jezika toli u zemaljskom saboru, koli u poslovanju zemaljskog odbora. Ako talijanska većina ne taj zahtjev ne bude pristala, te je sobice isključeno, da bi zemaljski sabor mogao raditi. Na pitanje ako bude talijanska većina pristala na taj zahtjev, odlični istarski prvak odgovorio je, da se o tome do sada nisu vršili nikakovi pregovori, ali ako je moguća jednakopravnost u gerički i tirolskom zemaljskom saboru, moći će konačno pristati na to također talijanska većina u istarskom zemaljskom saboru. Ali bez jednakopravnosti je svaki rad u istarskom saboru posve isključen. Mi smo dosta jaki — tako je rekao spomenuti istarski zastupnik — da zapriečimo svako djelovanje zemaljskog sabora.

No s tom izjava bi mogle doći do rasputa istarskog sabora i vladinog komesa?

Neka, mi smo pripravni na sve!“

Tako „Slovenec“. O toj sjednici naših zastupnika mi nismo dobili službene vieti, ali, u koliko smo mogli doznati, o tom predmetu (predsjedništvu sabora) u klubu naših zastupnika nije primljen konačni zaključak, a niti od strane niti od talijanskog kluba.

Sasvim je vačna izjava našeg zastupnika suradnika „Jadranske korespondencije“, koja polvodeje u cielosti naše pisanje od početka pregovora: najprije povezanje i zemaljskom saboru i zemaljskom odboru te svim pokrajinskim uredima i zavodima, i onda tek će se moći nastaviti pregovori o drugim pitanjima obiju narodnosti. Bez provedenja bezuvjetne i potpune jezične ravnopravnosti nema pregovora ni narodnostnog mira u Istri!

Dvie ožalošćene obitelji. Prošlog tjedna zavila je u crno nemila smrt dvie naše narodne obitelji pokosiv dva mlada života.

U sriedu 15. t. m. umrla je nakon kratke bolesti u ovdješnjoj pokrajinskoj bolnici **Anka Milačić**, kćerka rodoljubne obitelji Antuna Milačića, u najljepšoj dobi od 26 god. Podvrgav se u subotu teškoj operaciji, podlegla je naglo od posljedica iste. Pokojnica bila je medju svima obljubljena svojom tihom i blagom ćudi, valjana i marljiva, te vriedna domaćica oca udovca i svoje braće.

U petak po podne sprovedena je na vječno počivalište uz sudjelovanje velikog broja našega naroda, medju kojima opazismo narod. zastupnika dra. M. Laginju, dra. I. Zuccona i Josipa Stihovića.

Još nije tielo dobre Milačice ni pokrila crna zemlja osupne nas tužna viest, da je umro u petak na večer mladi i blagi naš **Rudolf Rabfeld**, profesor na hrvat. gim naziji u Pazinu. Znali smo da nam Rudolf pobolieva te je morao prekinuti pred neko vrieme pouku u Pazinu, ali videć ga medju nama nadali smo se, da će se u kućnoj njegi uz majčinu ljubav posvema oporaviti. Kruta smrt nepoznajuć milosrdja ni majčine ljubavi ni odanosti prijatelja, ote nam ga u cvietu života od 28 god. Majčina ljubav i nada legne rano u grob, a našemu narodu nestade odana i vierna sina, koji je svojom blagom dušom iskreno ljubio svoj hrvatski narod.

Pokopan je u nedjelju po podne, odpraćen od mnogobrojnih svojih kolega pazinske gimnazije i sučenika te mnogobrojnog naroda.

Milim našim pokojnicima Anki i Rudolfu bila lahka hrvatska zemljica a njihovim rastušenim roditeljima i svoj rodbini naše iskreno sučešće!

† **Ivan Cuzzi.** Ponedjeljak u jutro preminuo je naglo Ivan Cuzzi, posjednik i veletrgovac u Puli. Trpio je više vremena od srčane boli, ali je usavim tim uviek obavljao poslove svoje razgranjene trgovine. Pok. Cuzzi bio je od naravi obdaren velikim poslovnim i poduzetnim duhom te je od prostog pomoćnika stvorio se velikim trgovcem vina i pive a pred par godina osnovao veliku tvornicu sodavode i pića iz voćnih sokova. Sve do pred desetak godina živio je jedino u zanimanju svoje trgovine tako rekuć nacionalno indiferentan; tek tada počev dolaziti u doticaj s našim narodnim krugovima i stupio u narodno kolo, u kojem se počeo zanimati za naša narodna prava. Zadnjih nekoliko godina bio je predsjednikom društva Dalmatinski skup u Puli. Pokojnik bio je rodom iz Nina u Dalmaciji, a bilo mu tek 57 godina.

Pokopan je utorak po podne uz veliko sučešće svega gradjanstva Pule.

Počivajet v miru!

Živili Velovrčani. Naši junaški Velovrčani osvjetlali su opet svoje rodoljubno lice. Na Narodni blagdan skupljali su i oni prinose za našu vriednu Družbu te su sabrali lieps svotu od K 145·90. Iz obširnog iskaza priloznika, kojeg radi nestašice prostora ne možemo donieti s imenima darovatelja, razabiremo da nema obitelji na Velom Vrhu koja nije sudjelovala s većim ili manjim prinosom. Zato ide svima bez razlike svaka čast i hvala! Živili svjetli Velovrčani!

Promocija. Dne 3. t. mj. bio je g. Blaž Posedel, rodjen u Slumu u Istri, t. v. činovnik Praške kreditne banke u Pragu, promoviran na doktora prava na sbrvatskoj češkoj univerzi u Pragu.

Ogromni Cirkus Charles u Puli. Dne 26. o. mj. doćeni u Pulu najveći europejski Cirkus Charles. Iz prospekta, kojeg nam je upraviteljstvo tog cirkusa poslalo razabiremo, da je to jedan pastujući grad sa velikim zvierinjakom mnogovrstnih i rietkih životinja. O tom velikom čudovištu od Cirkusa javili smo već nešto pred par mjesci, te će sto gradjanstvo Pule imati prilike da se na vlastite oči osvjedoči o veličini i riedkostima tog cirkusa.

Sav taj ogromni aparat funkcionira čudnovatom brzinom; cieli cirkus dovezu se u dva vlaka, a već nakon koja četiri sata osvane cirkus sav uredjen sa svojim velikim šatorima, motori rade, uredi se otvore i svaki i sve je na svojem mjestu u uzornom redu. Taj cirkus broji oko 600 osoba, i 400 raznih životinja. Medju tima posjeduje 6 slonova, od kojih 3 velika i 3 manja mlada, jedan visok preko dva metra, zatim medvjeda, tigara, lava — sve dresirano, onda antilope, žirafa, jedinu koja putuje Evropom, i mnogo dr., konji fino uvježbani do najfinije čiste pasmine. Produciraju se u cirkusu izim europejskih umjetnika razni Indijanci, Arabi, Meksikanci, Kinezi i dr.

Prvu predstavu priredjuje u utorak dne 28. julija, zatim 29. julija te 1. i 2. augusta.

Ulazne ciene su ove: Galerija K —·70, III. mjesto K 1·30, II. mjesto K 1·80, I. mjesto K 2·60, zatvoreno sjedalo K 3·60, sjedalo u loži K 5·—. Početak u 7 i pol sati na večer.

Upozorujemo ravnateljstvo Cirkusa da u Puli živi malne polovica hrvatskog i ostalog slavenskog naroda pak zahtjevamo da svoje oglase, plakate i letake dade tiskati i u hrvatskom jeziku.

Izlet u Valdebek. Hrvatska Čitaonica u Premanturi sa svojim tamburaškim odsjekom, priredjuje u nedjelju dne 2. kolovoza izlet u Valdebek.

Tom će se izletu priključiti takodjer Hrvatska Čitaonica sa svojim tamburaškim odsjekom iz Banjola.

Odlazak iz Premanture u 1 sat po podne.

Potanje javiti će se na vrijeme.

Narodni kaznoni branitelj u Rovinju. Upućujemo sve naše, koji budu imali kakovog posla na Tribunalu u Rovinju, da se obrate uviek na našeg narodnog kaznenog branitelja gosp. Frana Dubrovića, koji će ih zastupati i braniti u našem hrvatskom jeziku. Koliki naši dodju kroz godinu pred Tribunal u Rovinju pak se tu onda sve talijanski raspravlja, jer su naši do sada morali uzeti za branitelja kojeg Talijana u Rovinju. Sada je i tomu doskočeno, pak radi narodne časti i našeg hrvatskog jezika treba da se od sada svi obratimo na našeg narodnog branitelja. Gosp. Frane Dubrović ima svoju pisarnu u Rovinju Via Santa Croce br. 637. Molimo sve naše vidjenije ljude po Istri da upute naš narod na tog narodnog branitelja u Rovinju.

Grozno zločinstvo u Barata. Tko poznа selo Barat na Kastavštini, znade za našega vrijednoga Boža Borića Miljana, uzorgospodara i uzornarodnjaka, prvoga medju onim rodoljubnim seljanima, a dobroga koliko je dobar kruh koji se jede. Tomu i takvomu čovjeku su neposnali zlikovci u noći od 11. t. mj. posjekli nista manje nego 6000 (šest tisuća) plodnih američkanskih loza, to će reći sve obnovljene mu vinograde, prouzroču mu škodu od preko deset tisuća kruna, osim teške boli duševne, koje mora da trpi poštenjak Bože, videći tako obrađen u ništa sav trud svoj i svoje obitelji te izjalovljene sve nade u bolju materijalnu budućnost.

Oruništvo i sud traže krivce te se nadamo da će ti prokleti ljudi doseljeti u ruke pravde i dobili što su svojim zločinom zaslužili. Medjutim narod je već stvorio svoj sud, znajuć da Bože Miljan ne ima osobnih neprijatelja niti takvih koji bi imali da se na njemu osvete iz osobnih ili obiteljskih razloga. Opći je glas u selu i po svoj okolici, da je to po srijedi politička osveta, upravljena od narodnih dušmana i krvopija na Kastavštini, koji ne mogu trpiti, da se Barat onako liepo drži u svim borbama, kao n. pr. za škole, za općinu, za sabor i t. d., i to sve zaslugom Bože Miljana — pa udri po njemu. Ali zaziđen se zemlja raju, da se tajne sve doznaju: doznati će se, ako Bog da, i ova, a onda jao sotonskoj duši, koja je skrivila toliko zlo!

Težak udarac, koji je snašao Boža Borića Miljana, dade se ublažiti najbolje time, da mu svi dobri ljudi priteku u pomoć i pošalju koji prinos u novcu.

Hrvatski Sokol u Medulinu priredjuje dne 26. o. mj. u vrtu svoga starosta, brata Ivana Kirca, javnu vježbu sa zabavom. Raspored: 1. Članstvo: Slovenačke proste vježbe. 2. Šegrti: Batine. 3. Pomladak: Praške proste vježbe. 4. Članstvo: Sprave. 5. Pomladak i šegrti: Igre. 6. Tombola, šaljiva pošta, ples itd. Početak u 3 i pol s. pop. Sudjeluje društvena glazba i društveni muški i mješoviti pjev. zbor. Slavenski gosti iz Pule i okolice, dobro došli! — Odbor.

Krčki kotar

Sa otoka Krka. (Izleti Riečana). Od nekoliko godina amo poduzimlju Riečani osobito u ljetno doba svake nedjelje izlete sad u jedno sad u drugo naše mjesto na kvarnerskim otocima. Proti tim izletima ne bismo imali ništa, da nas više razloga ne sili te ustanemo proti tomu i pozovemo rodoljube i sav naš narod na kvarnerskim otocima da ne primaju u svoja mjesta takovu riečku talijanaku fukaru. Mi smo o tome već pisali u našemu listu, ali žalibože bez uspjeha, jer u nekojim mjestima po otocima (n. pr. Vrbnik) primaju ta fukaru sa zvonjenjem i paljenjem mužara a odprate razsvjetom!

Mi ćemo danas iznieti nekoliko razloga, s kojih moramo zabraniti da ta riečka talijanska fukara dolazi u naša mjesta.

1. Koji ne zna, neka znade, da nesmije se na Rieku prikazati niti jedan Hrvat, ako ima u zepuću bilo kakav naš narodni znak, n. pr. trobojnicu, sokolski znak ili što od kakvog narodnog društva. Čim to opazi koji od riečke fukare [illegible] navale na dotičnika i brutalno mu istrgnu znak a uz to još odvedu u zatvor i odsude na globe. Tu divljačku zabranu, koja vriedi samo za Hrvate i hrvatske znakove izdao je riečki magistrat i puno na nju mnogo stroža nego li na kontrabant. Doklegod traje ta barbarska i za naš narod jako uvriedljiva naredba proti našemu narodu, dotle ne smiju Hrvati dopustiti Riečanima, da se dodju zabavljati u naša mjesta. Riečane bismo mogli lako zatvoriti i bojkotirati a njihovim zabavama, da ostanu zatvoreni na Gomili i nek se tu zabavljaju. Kad bi to proveli složno svi Hrvati, vidjeli biste, kako bi onda riečka ulica sama zahtjevala od riječkog magistrata, da ukine onu prostačku zabranu. Onako dok Riečani mogu slobodno i po miloj volji dolaziti u naša mjesta i tamo se zabavljati, dotle će ti Riečani na Rieci navaljivati na Hrvate i vriedjati našu svetinju. Do kada ćemo biti ovako budali ili ćuci?

2. Kada ta talijanska fukara dodje u koje mjesto, posprema se izrugava svojim gostiteljima i njegovim svetinjama (u Africi divlji crnci imadu bolju kulturu od te pokvarene i do kosti sifilitične bagase), a kad se u gostiolja udomaći i ukonači, nadere i naloče, onda ta fukara počne ne samo glasno se izrugavati govoru, krstjenju, običajima, namještajima u kući, nego još vriedjati jezik i narodnost svojih gostitelja. A kad te sve naši mirno podnose, bezobraznost te fukare postigne vrhunac, da ide dirati još u tudje vlastničtvo i krasti! Te ćemo dokazati sve činjenicama sa izleta nekakvog kluba „Sole“ u kojem se rekrutira baš ponajviše takve fukare.

3. Kad se takve izletničke fukare u našim mjestima raskomode i nalija rujnoga vinca, onda počne padati ono liepo gemišerske rječetine i tuluje onih liepih bordelskih pjesama a naiposetnu ni imenom kao . . . . neka pakla . . . , živa Dante itd. A kad počne pjevati naši u svojoj vlastitoj kući, svoje hrvatske pjesme. Onda ta fukara počne zviždati i vriedjati i to ćemo dokazati tvrdim dokazima

narodnih dušmana i krvopija na Kazertini, koji ne mogu trpiti, da se i onako lepo drži u svim borbama, n. pr. za škole, za općine, za sabor i., i to sve mučnom Bože Miljem a udri po njemu. Ali zaključi se nemoja da se tajne sve doznaju: doznati će to Bog da, i ovo, a onda jao svima, koji je skrivili toliko zlo!

ak udarac, koji je snašao Boga a Miljana, dade se ublažiti najbolje da mu svi dobri ljudi priteku u ć i pomoću koji prinos u novcu.

rodski Sokol u Kastelliru priređuje 26. o. mj. u vrtu svoga starešte, Ivana Kirca, javnu vježbu sa zabavom. Raspored: 1. Članstvo: Slovenačka vježba. 2. Segrti: Batine. 3. Pokret: Praška prosta vježba. 4. Članstvo: . 5. Pomladak i đegrti: Igre. 6. ala, đuljeva pesta, pisa itd.- Početak pol u. pop. Sudjeluje društvena i društveni muški i mješoviti pjev. Slavenski gosti iz Pule i okolice, došli? — Odbor.

Krčki kotar

dnika Krim. (Izleti Riečana). ekolika godina nam podnašaju osobito u ljetno doba svake mjesto na kvarnerskim otocima. om izletima ne bismo imali ništa, više razloga za sići to mahnitost nam i ponovno rodoljube i mr od na kvarnerskim otocima da se u svoje mjesto takove riečke tu- u šetaru. Mi smo o tome već pisali, ali šalabahe bez mr- ac u nekojim mjestima po otocima Rčanić) primaju ta šetara za sve- i paljenjem mantara a odprate m!

mo danas iznesti nekoliko razloga, moramo zabranit da ta riečka u šetara dolazi u naša mjesta.

i se zna, neka znade, da nesmije ska prikazati niti jedan Hrvat, ako nošta bolo kakav nacionalni znak, nosnica, nekakvi znak ili sto od narodnog društva. Čim to opazi ić dotičnika i hrvatskog sina istrgnu se to još očrede u mrtvac i odgiobe. Ta divljačka zabrana, ali samo za Hrvate i hrvatske isdao je riečki magistrat i pazo nacge strože nego u na kontra- ukleged traju ta barbarska i za i jako uvredljiva naredba proti naroda, dočim se smije Hrvati Rječanima, da se dodju zabavam mjesta. Riečane bismo mogli nriti i bojkotirati u njihovim ma- dalo ostane zatvoreni na Gomili i zabavljaje. Kad bi to prevrši Hrvati, vidjeli biste. Jako bi ška ulica osma zabljerala od ri- egistrata, da ukine ona prokletstva.

Oruko dok Riečani mogu slo- po miloj volji dohoditi u naša tamo se zakvrljati, dotle će ti u Rieci navaljivati na Hrvate i naša svetinja. Do kada đemo s braniti li đeci?

z ta talijanaška šetara dodju u đe, pospješe se izrugavu svetinja: m i njegovim svetinjama (a Afcrnci imade bolja kultura od vne i do kosti nčistitne bagate), u gostiolja uslomosti i ubosnosti, naloda, onda ta šetara postoe glasno se izrugavati govoru, krtobičajima, nazjatnjama u kući, vriednjoj jezik i narodnost svojih A kad to sve zuti mirno pogabranmost te šetare postigne vr- ide dirati još u ljuje vlastnike! To ćemo dobrosli ovo đinje- izleta nekakvog kluba „Sole" se rukovođe kad pomislite takve

se takove izletničke šetare u naima razbunode i naša rojnega naša poštena podali ono lijepo gaizletine i izlaje onih ljepih pjevama a neistinama ni ima- . . . zelu pokriv . . . vim A kad počne pjevati naš u stoj kući, svoje hrvatske pjesme šetara poče zviždati i vriedi dobrasli čvrsto dobrasli

izleta nekog kluba „Sole", koje pomislite prvi izlete na naše otoke.

Mi pitamo nekoga svoga svoga, ima li koga među nama a da ga ne obilje rumenilo stida, da bi zagovarao i dozvolio da nas pogađaju takova prosta i pokvarena šaljiva riečka. Gdje je stid, obraz, narodna čast i ponos? Ako se ipak gdje dogodi, te se občina ne usprotivi takovu izletu, onda je dužnost naroda da ustane lučom i ne dopusti, da takova nestašna i pokvarena šaljiva obeščašćuju naše hrvatsko tlo, da nas ne nadsmiju u našoj kući vriedja i izruživje, izrugava i još zajtada pokrade.

Vrbničani! U nedjelju 26. t. mj. se spremaju k vama na izlet opet Riečani. U obranu vašeg poštenog glasa, narodne časti, stare vaše hrvatske slave i rodoljublja, ustanite svi i svim silama zabranite da onakva šaljiva dođje obeščastiti naše svete tle i vriedjati nam naše najveće svetinje.

Nikada nesmijete dopustiti, da se vrijedja vaša jedinačkom hrvatu od onih, koji dolaze k Vama, tražiti gostoljubnosti a u njemu toga dolaze rugati se i vriedjati naše hrvatske svetinje. Na Malinskoj su već pokazali bez šalare, da ne puste vrijedjati hrvatske naše svetinje i zabranili izlete u svoje mjesto takvoj bagaži, neka se čvrsto zadrmo, da će i starodrevna rodoljubna Vrbnik pokazati svoj proverbijalni hrvatski ponos i zabranit da ta lizovi šjamani dođje gajusiti vrbnički čisti zrak. Kazu Riekz nemu poslati vam u goste boljih ljudi, neka nadeti na Gomili takove šaljare. jan vrbnički.

Bošinjski kotar

Iz Cresa. (Ulje na prodaju). Ovdje imade na prodaju jedna veća količina dobrog ulja po K 1·20 — 1·30 liter. Koji bi želio dobaviti se dobrog ulja, neka se obrati na Gospodarsko društvo u Cresu.

Ove godine zuda se dobroj ljetini od maslina, jer kada vrlo lijepo, ali za gradjom ide ovdje slabo, jer čuda kiše kvare lulje, da moramo po 6—7 puta štropati.

Dopisnik odavle Vas je, g. urednče, prosto i nezajedno prevario, bijuć se zagrati s prof. g. Turatom. Nije mi to delo za vašim nos, jer znamo onda s kime imamo posla. (Mi nismo dodnle imali vehkog porjavanja u dopisnika, koji nam je prosino spomenjanje vrst o prof. g. Turatu; uvrstili smo je radi njegove nevinosti i jer mislimo drlak toliko poštenje u njega. Molimo prof. g. Turata da nas ispriča, jer smo učinili u bona fide. Drago nam je pak, da je razbirnkan, te da nas odsele poštedili svojim blagorjenjem. — Ur.)

Pazinski kotar

Akademsko društvo „Istra". V. sjednica akademskog društva „Istra" biti će u subotu 26. srpnja 1914. u prostorijama društvene knjižnice u Pazinu u 3 sata poslie podne sa ovim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika prošle sjednice. 2. Izvještaji odbornika (tajnika, blagajnika i knjižničara). 3. Događaji o datumu i programu za skupštinu u Medulinu. 4. Eventualije. Uzaljevajuć se svi članovi odbornici, da redjalno dođju na tu sjednicu. Imadamo da riešimo važnih stvari. Kolege koji ne bi mogli doći neka se izpravdaju i neka pismeno imenu svoje predloge. Do viđenja. Predsjednik.

P. S. Ako kim koji od gg. mesnara ili dioseva koji spodan predlog, to ga ovim putem molimo, da nam ga na to spodnim imenu.

Iz Sušnjevice. Za Društvo sv. Ćirila i Metoda zabrano je g. Ivo Šestan, učitelj u Sušnjevici prigodom Korodnog blagdana K 24·26. Neka je odpošlan na Društvo. Živjeli plemeniti darovatelji!

Porečki kotar

Iz Lovrana. (Svetokuk.) Drugu je danas rulu bio g. Fabian na propagandu g. upravitelja, načelnik občine, narodni zastupnik i obćinski tajnik dr. Prenete u Opatiji. Čudimo se, kako neće g. Pamete izlaske skoro obveljali, a novitarija ščućkira? Mi mu nemamo preporučiti, jer je i sam mislenik, da bar donekle civilizira ovu opustjelu rulju, koja vidu i uriše svega i prosto prstv mama.

Dne 6. o. mj. bila su naša đakona djeca u Opatiji kod sv. mise, koja je bila u počast pok. prestolonasljednika Franca Ferdinanda i njegove supruge vojvotkinje Sofije Hohenberg. Čim su djeca u rodu izašla iz crkve, odmah je pošla ruja zviždali i kričali: fora naa crnat". Zbilja moramo se diviti njihovoj kulturi!

Istoga su dana bila đakona djeca i iz Sv. Lucije kod mise, a na povratku uz drugo bio je jedan mali pogođen kamenom.

No se treba se opet toliko čuditi, kad nam dr. Pamete dati govore, da su mladići ne smiju na vanjskom djevojkama ženiti. Nadalje, da se ne smije dopustiti u Opatiji hrvatski govoriti, te ako bi tuji vikano: Živio! da ga se odmah hoći iz tog glasnog gnezda. Oni još uviek misle da su negdje u Kalabriji, pa zaboravljaju, da smo mi u svojoj kući i na svome tlu. U toliko za sada, a u budućem ćemo nastaviti. Zdravo!

Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda na Istri u Zrenju obdržavati će svoju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 26. o. mj. u 9 sati prije podne. Poslie podne biti će društveni pjev odmah na sv. misu kod g. Andrije Punis. Moli se rodoljube iz bližnje okolice, da nas tega dana u što većem broju posjete, da nam zahvale što ljepše ispade.

Iz Motovuna. Pazinje su ove Materačane i okolišne naše ljude na zabavu na predstavom, pjevanjem i deklamacijom, koje priređuju mlađići društvene čitaonice u Motovuni dne 26. julija u 5 sati po p. u prostorijama društvene štale u sledećem raporedom: 1. Dobro došli! (Ilij Tuškan.) 2. Društvena štala (Stanislav Kosinović). 3. Oj ti vile Velebita (jednoglasno pjevanje). 4. Moja pratka, sudnjujat i budućnost (Margarita Kosinović, Kmetović). 5. Jedi srca (jednoglasno pjevanje). 6. „Djedovi dari" (igra u jednom činu, predstavlja troje djece). 7. Putnik (Marko Kosinović, Cepljun). 8. Prosim zrakom pšen loti (dvoglasno pjevanje). 9. Mi smo male latrijanke (bolo vode, lasnije dekkamira 7 djevojčica 1. razr.). 10. Glasom jasan od pameti (jednoglasno pivanje). 11. Za šalu (Margarita Kosinović, Cepljun). „Najveći imendan" (šaljiga u jednom činu, predstavlja 7 ro djece iz II. razr.). 13. Zaključak. — Poziv je čast prilnol mnogoštevilnom Društvu, dobrovoljci se prinosi primaju na zahvalnosti.

Koparski kotar

Podružnica Družbe u Kaštanama obdržavat će svoju glavnu godišnju skupštinu u nedjelju dne 26. t. mj. u 3 sata poslie podne. Obilnim hrvata pozivljemo, da nam toga dana mnogobrojno pozjele.

Razne primorske viesti

† Nadbiskup Dvornik. Prošlog tjedna umro je u Carigradu upokojeni nadbiskup zadarski Mate Dujam Dvornik, jedan od vrlo riedkih pravih narodnih biskupa u 68 god. Pokojni nadbiskup Dvornik bijaše u osobito u obrani glagoljice, kako još nijedan hrvatski biskup do sada. Radi tog očuvanog nastupa za našu glagoljicu, nekoljiki protivi sebe i pravu narodu su prijateljima postao. Bog i Rim (ti par nobile fratres) stavite ga g. 1908. u pos ojc osvidjenim do sada primjerom. Kad je bio umirovljen nastanio se na Sušaku kraj Rieke, gdje je živio u mirnje posmatrač mromatne dijele i čineć drage zaboravnu djelu. Pred nekoliko dana je zbog stvarih razloga otputio se u društvu bivšeg župnika preke Beograda i Sofije u Carigrad odakle se nevrem prvke Mletaka hotio povratiti na Sušak, ali ga eto u Carigradu dobro od svoje domovine i svog rodu zatekle smrt. Zadarskim nadbiskupom postao je god. 1901.

Sav hrvatski narod izkreno žali za ovim pravim narodnim nadpastirom, koji kao pravi narodni biskup i Hrvat nije bilo prigoniti bije pred nepoštenjakom mnogo naroda.

Vječni pokoj i slava hrvatskom nadbiskupu Mateju Dujmu Dvorniku!

Hrvatska škola u Trstu. Za danom 15. septembra o. g. otvara se prvi razred pučke škole za hrvatskom nastavnom jezikom, s talijanskim i njemačkim kao predmetima. Hrvatska škola nalazit će se u vlastitoj kući „Hrv. štedionog društva u Trstu" via Madonna del Mare br. 16. Zato se pozivlju roditelji hrvatske i drugih slavenskih narodnosti, da upišu svoju djecu koja se navršila šesta godina, u te škole.

Samo 7 dana!

Charles cirkus

u Puli

Prà sette moreri, via Promontore.

20.000 qm prostora!!! — mjesta za 20.000 ljudi!!!

600 ljudi! 400 životinja!

Otvorenje: Utorak dne 28. julija u 7½ s. na večer.

Program bez t. zv. smetnika i kastnog najglasovitijih cirkuskih kapacieta! Divlji smioni jahači i jahačice! Ensemble od 20 do 30 Jockey, skakači, šaljivčići, čarobnjaci, ostranotari; Silesija divljih i egzotičnih životinja, cijele skupine egzotičnih naroda kao Kinezi, Arabi, Harikanci, Indijci, Tripolitanci, Kanadiz. Indijanci, Cowboy itd. Najsmiješniji Clowni i Augusti, dresiranje na slobodnom, najelementarnijih konjskih pasmina.

Najsenzacionalnije što se može pružiti na polju cirkusa predstavit:

Charles skup lavova smiješni i smioni na svietu, 30 komada lavova-kraljeva, predvođeni od hrabrog Arenga.

Charles skup tigrova smiješni šlezi grabežljivaca! 10 parova bengalskih tigrova, tigrova, ukrašeni u bojadisanim pirmaidama, fenomenalni skakavci u vis i daljinu, borbe iz bliza i najopasnije Age, divovac na kamcu. Dresirani i predvedeni od Cowboy krotitelja H. Wagnera.

Charles morski lavi najsmiješniji na polju zoloske drevnosti. Dresirani i predvedeni od gdje Charles.

Charles sloni prirodno najdresiraniji na svietu. Najveći pokazi u skupini, vožnje i skakine ovih zdravenskih debelokoža. Dresirani i predvedeni od krotitelja Fernando.

Charles konjske dresure najsenzacionalnije evolucije po cijeli i dresirani u čisti, plemeniti Arabci, garovi, Kladrubci i predvedeni od Ernest Ahlers.

Charles Kinezi najsimpatičniji od svih, smiješni i gostoljubni, i skromni. Najbolji dvorski umjetnik bivšeg nebeskog cara.

Charles Arapi najsmiješniji ovratnici svog naroda. Najbolji akrobati u akrobati na pirmidah i vrhud zvijezdnoj krasti.

Charles Indijci riedki nastup indijskih čarobnjaka, čarobnjaka, fakira i zaklinača zmija.

Charles pravi Sioux- Indijanci, Meksikanci, Traperi, Cowboy, Cowgirls itd. Prvako ovi vrhunska vrsta predstave. Gevrnički prerije. Velikim novčanim žrtvama u Europi dovedeni najznamenitiji ovaj divlji narod, koji vazda ostao nekakvrsnog života i rada u svojoj divljoj domovini prerije, sa dramatičnom prirodnom, skupinu nastupima i čudovitim vještinama.

Charles stado kamila dresirane na prostoru i predvedene od Ferry Rappa. Vrhunac životinjske dresure. Bez usporedbe.

Charles zebre i zebroidi najsenzacionalnije životinje jednog svijeta. Dugogodišnjom vještinom nastojavanja ukroćene.

Charles jahaona Nastup najboljih glasovitih jahačica i jahača! Prvorazredna u njihovoj struci, jedinstvena u svijetu, koji trpi prvenstvo, izvedeno od 10 osoba (5 gospođa i 5 gospoda). Najsavršenija točka krug 6 majstora cirkusa Busch u Berlinu i Hamburgu. Zadnji jahački trenutak u ruskim pjevanjem i plesom.

Charles Jockei u skupinama po pet i šest na trkalištu konjima sede jahači i jahačice. Sabasarske jahači su svjetski natjecatelji.

Charles zoološki park vrlo zanimivo za svako i staro. Otvoreno danono od 9—9½ sati. Skoro 400 ekzotičnih životinja, među njima najveće ekzotične životinje: kao prva i jedina žirafa na puta, prvi i jedini pustinjski nosorog (Rhinoceros), sedmore rijetki i prvi puti kod nas izloženih antilopah, hungarski ovčarski psi, zebre, lame, bizoni medjuje itd. itd.

DIREKCIJE STABLE.

Prva gala predstava

Utorak, 28 julija u 7½ sati na veče

Srieda, 29. julija, subota 1. augusta i nedjelja 2. augusta

5½ sati po podne. 7½ sati na večer.

po dvije brilantne predstave.

Na popodnevnim predstavama djeca ispod 12 godina i vojnici od straživnika sile polovicu platenja.

Jeftine ulazne cjene

Galerija	K —·20	2 mjesto	K 1·00	Zatvor. sjed.	K 2·40
3 mjesto	K 1·20	1 mjesto	K 2·40	Sjed. u loži	K 3·—

Predprodaja: IGNACIJ STEINER Pula, Piazza Foro.

Najveći cirkus u Europi!

Upisivanje u hrvatsku pučku školu obavljalo se već do 15. t. mj. a nastavit će se od 23. do 16. septembra u prostorijama hrvatskog „Dječjeg zabavišta“, via Lavatoio br. 1, I. kat. Istodobno će se upisivati i djeca od 3 do 6 godina u „Dječje zabavište“.

Dokumenti potrebiti za upisivanje jesu: 1. Krstni list, 2. liečnička svedočba o cieplјenju kozica i zdravlju očiju.

Preporučamo svima našima u Trstu da svoju dječicu upišu u narodnu školu, u kojoj će dječica već u ranoj mladosti si sati liepe nauke u svojem materinskom jeziku i uzljubiti svoj liepi jezik i rod.

Za hrvatsku školu u Trstu. Pod geslom „Djeca u Trstu Vas mole otvorite nam Hrvatske škole“, sakupio je g. Gašpar Martinić, taj davni prijatelj naše Istre, u Iloku K 140·—, koje darovaše: Prva iločka dionička štedionica u Iloku 50 K; Dr. Franja Benešić, odvj. u Iloku 20 K; po K 10 Dr. Ante Benešić, odvj. u Iloku, Dr. Nikola Kolarović, odvj. u Iloku, Dr. Ciga Nikolić, odvj. u Iloku, Dr. Adalbert Purić, odvj. u Iloku; po K 5 O. Mladen Barbarić, franjevac u Iloku, Dr. Mita Stojković, odvj. u Iloku; po K 4 Ivan Kovačić, poduzetnik iz Iloka, Gašpar Martinić, gruntovničar u Iloku; po K 3 O. Ivan Maretić, franjevac u Iloku, Stjepan Šamšalović, veleposjednik u Iloku; po K 2 O. Ante Marinović, franjevac u Iloku, Filip Rendulić, posjednik u Iloku; po K 1 Dragutin Barbarić, trgovac u Iloku, Josip Kovačić, bilježnik u Iloku.

Žurite se, pomozite si do srećke time, da si odmah naručite turnu srećku. Žrijebanje bit će već 1. kolovoza, pak tko se ne požuri, da bude u srelnom slučaju na taj dan bogataš sa 400.000 franaka. Razjasnjenja daje i naručbe prima glasom današnjeg oglasa za „Hrvatsku i Slovensku Narodnu Stražu“ g. Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Narodni kazneni branitelj u Rovinju!

Javljam ovime naslov moje pisarne u Rovinju, ovako: **„Via Santa Croce Nr. 638 — Rovinjo“.**

Fr. Dubrović.
kazneni branitelj (difensore penale).

Listnica uredničtva.

Činovniku u Rovinju. Na Vaš upit glede oca savjetnika Cegnara, koji se drži nekakvim Talijanom, odgovaramo u kratko:

Blagopokojni njegov otac Frane Cegnar, rodio se u Kranjskoj, kod Sv. Duha (Stara Loka) godine 1826., a umro je godine 1892. u Trstu, nakon što je više godina bio najprije brzojavni činovnik a poslije kontrolor.

Bio je Cegnar uzoran slavenski rodoljub, slovenski pjesnik i publicista. Više je godina bio narodnim zastupnikom tršćanskih okoličana. U svoje vrjeme uredjivao je „Ljubljanski List“ a zatim suradjivao kod „Edinosti“ i drugih slovenskih listova. Mnoge su njegove pjesme sabrane bile u posebnom svesku. Preveo je mnogo pjesama iz njemačkoga na slovenski jezik, kojega je savršeno poznavao. Kao činovnik bio je u ona teška vremena uvjek na obrani slovenskoga jezika i prava pomoć slovenskih činovnika, te u tom polju mora biti uzor današnjim našim činovnikom.

Sprovod tako odličnog rodoljuba bio je dostojan njegovih djela. Nad njegovim grobom govorio je o dobrom pokojniku gosp. prof. M. Mandić.

Život ovog uzornoga rodoljuba najsjajniji je dokaz kako je više puta sasma neistinita ona: kakav otac takav sin....

Zahvala.

Zahvaljujemo ovim putem svima, koji pratiše mrtve ostanke naše nezaboravne

Anke

na vječni počinak i onima, koji cvićem okitiše njezin grob. Hvala svima, koji nas re sjetiše u našoj tuzi.

Obitelj Milačić

Prodaja se uz vrlo sniženu cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clive Gleinatsalo broj 1 I. kat.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe **tiskra Laginja i dr. u Pulj.**

Dobro poznata trgovina

Ciaccomo Zudich

Mulina Cardueci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. materijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštni predal 47“, Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torbalu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.
Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gaju u vlastitom kiosku, telefon 272.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**
475.000 odnosno **375.000** kruna ode franaka i lira iznosi svakogodišnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**
13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza!**
Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručitelјima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjasnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

Zahvala.

Duboko ražalošćeni zahvaljujemo iz dna srca svim onim raznim vlastima, društvima, korporacijama, štovanim osobama itd., koji su nam bilo kojim načinom iskazali svoje saučešće u neizmjernoj boli i tuzi u golemoj nesreći, koja nas je snašla smrću nikada prežaljenog i nezaboravnog supruga, oca, brata, strica i tasta

Ivana Cuzzi

veletržca i posjednika u Puli.

PULA, 22. julija 1914.

Obitelji Cuzzi, Rauber i Grdović.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

!Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 75.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Echta Helica, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cenikove poštija franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Manzoni 1.

Broj 29. Pula, u četvrtak dne 30. julija 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani se ne tiskaju, nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u cbće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuživje se u Pal

Pojedini broj stoji 10 h. za ostali 20 h., koli u Puli tell izvan ieta.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pismai predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. R. Handić u Trstu.

O narodnostnom stanju u Istri.

(Konac.)

U glavnom su Nijemci u Istri koncentrirani u gradovima, a naročito u Puli, Opatiji i Lošinju. Lošinjmali već je od njih posjednut, a Čikada (Cigale) su već u svoje ruke dobili, te nekoji od njih misle već, da bi ovdje otvorili njemačku naučtičku školu.

Na pojedina okružja otpada broj Nijemaca, kako slijedi: Kopar 332 (Piran 195 Kopar 122), Poreč 75 (sam Poreč 40), Pazin 92 (sam Pazin 52), Pula 9473 (sama Pula 9046, Rovinj 320), Volosko (samo Volosko-Opatija 2039), Lošinj 422 (sam Lošinj 418) i Krk 26.

Jačanju njemstva u Istri pomogli su Talijani sa svojim strastvenim nacionalizmom, kojima je do sada bilo i još je povjereno vodstvo i zaštita razvitka narodnog gospodarsta u opće u Istri. Pošto su sav svoj rad usredotočili za uzdržavanje talijanstva u pokrajini, to onda narodno gospodarstvo danomice propada. Na mnogima mjestima preuzele su Talijanima trgovinu njemačko-židovske sposobnije ruke.

Za podupiranje i širenje Njemstva dolazi pako sama država, koja je preuzela ulogu širitelja, te školama, državnim uredima, poduzećima i vojničtvom provodi germanizaciju svuda, gdje dopire njezin utjecaj. Gdje ne može, da uspješno i dovoljno podupire Njemstvo, radi pomanjkanja ili ograničenog broja istog, tu je odmah pripravna, da štiti i njeguje bilo koji elemenat — kod nas u Istri Talijane — samo ako je protiv Slavena.

Takovo je postupanje vlade prama nama.

Uzev još u obzir, da su Nijemci i Talijani gospodarski jači, bit će nam jasno da mi, koji smo brojem, kulturom i gospodarski slabiji u borbi, koju moramo da prema našim protivnicima izdržimo, moramo upotrebiti svu našu moć i nacijonalno razrediti snagu, kojom raspolažemo, ako hoćemo, da se odbrvamo.

Radi toga moramo udesiti naš rad i narodni život tako, da će pružati garancija našem narodnom održanju i u smjeru narodne obrane.

Organizacija i rad Nijemaca mora da nas probudi i potakne, da budno pratimo svaki njihov kret, no svakako uvijek glavnu pažnju moramo posvetiti radu Talijana. Talijani osim što više svoj raznarodjujući rad putem vlasti, koju još podržavaju usljed naše odvisnosti a i neosviještenja našeg naroda na mnogim mjestima u Istri, najviše rade putem svoje zloglasne »Lege Nazionale«, koja je opet podupirana društvom »Dante Alighieri« u Italiji.

Nijemci imadu osim svojeg poznatog »Schulvereina« i »Südmarke« još jedno to društava za narodni rad u Austriji.

Istaknuli smo protivnost sustava i rad naših protivnika na narodnom polju. Pogledajmo sada naš rad u tom pogledu. Sa naše strane u Istri djeluje u školskom pogledu »Družba«, a u novije doba u kulturno-gospodarskom pogledu »Narodna Zajednica«. O djelovanju tih društava nećemo se za danas baviti, već ćemo samo naglasiti, da je dužnost svakog Slavena u Istri, da nastoji u svakoj prigodi, da podupire interese posijećih društava.

Poznato je, da su i drugi narodi samo ustrajnim radom pojedinaca došli do moćne i izrazite cjeline, koja u svijetu vrijedi. Treba iz pasivnosti preći u aktivan boj i rad!

Radi poznavanja u kakvom razmjeru i broju stojimo mi Hrvati i Slovenci u Istri napram Talijanima, to ćemo iznijeti malu skrižaljku o razmjeru pojedinih narodnosti u Istri po zadnjem popisu 1910.

Po pojedinim kotarima vlada ovaj brojevni i procentualni razmjer pojedinih narodnosti:

	Hrvati	%	Slovenci	%	Talijani	%
Kopar	89.393	17.573	19·6	31.679	35·4	38.066	42·5
Poreč	61 358	17.034	27·7	1.962	3·2	41.276	67·2
Pazin	48.518	42.924	88·4	2 88	0·6	4.302	8·3
Pula	94.983	30.312	32·1	3.680	3·8	40.863	42 8
Volosko	54-472	30 534	56·0	17-336	31·8	953	1·8
Lošinj	21.260	9.997	47 5	97	0·4	9 984	47·4
Krk	21.259	19 533	91·8	29	—	1.544	7·2
Rovinj grad	12.323	57	0·4	63	0·5	10.859	88 1
Ukupno	403.566	168 143	43·52%	55-134	14·27%	147-417	38·14%

Prema tomu Hrvati imadu nadmoćnu većinu u 3 kotara: Krčkom, pazinskom i voloskom. U lošinjskom jednaki su sa Talijanima. Slovenci nemaju većine u nijednom kotaru, dok sa Hrvatima zajedno čine prema Talijanima u 5 kotara.

Talijani imadu pretežitu (apsolutnu) većinu samo u porečkom kotaru i gradu Rovinju, a u puljskom kotaru relativnu.

Promjene, koje su se dogodile u jezičnom posjedu u Istri u zadnja 3 popisa:

Godine	Hrvati	Slovenci	Talijani
1890.	45·30%	14·33%	38·08%
1900.	42.58%	14·20%	40·54%
1910.	43·52%	14·27%	38·14%

Iz svega ovoga, što smo do sada u kratko i letimice spomenuli u trim točkama (Trst, Pula i Opatija) istarskoga poluotoka i u opće o narodnosnom stanju Istri, može se razabrati važnost tih točaka i koja pogibelj prijeti našem narodnom životu i razvitku, ako se ne bude od naše strane ustrajno, složno i intenzivno radilo protiv ove tudjinske najezde, koja ima svrhu, da osvoji ove 3 točke kao skladište za dalje operacije na Jadranskom moru.

Da se suprotstavimo toj tudjinskoj nejezdi, treba da podignemo potrebite škole i da usredotočimo naš kapital. Stoga nema druge, nego da prigodom narodnog blagdana podupremo sa svim silama blagotvorni rad »Družbe sv. Ćirila i Metoda« i ostale narodne institucije, da tako za doba obranimo i spasimo svoju grudu!

Rat sa Srbijom.

Radi zločinačkog umorstva našeg prestolonasljednika i supruge mu u Sarajevu, naša je država poduzela svestranu istragu iz koje je proizašlo, da je to umorstvo zasnovano u Beogradu i da su pri tom sudjelovali nekoje službene ličnosti kraljevine Srbije. To je dalo povoda našoj državi, da je vladi kraljevine Srbije u četvrtak 23. t. mj. uprav'la notu, kojom je zahtievala od Srbije, da poveće strogu istragu proti sudicnicima atentata u Sarajevu i krivce strogo kazni; da odpusti iz službe svoje činovnike sukrivce sarajevskog umorstva; da Srbija osudi službeno propagandu uperenu protiv Austro-Ugarske, da u svom službenom listu i u dnevnoj zapovjedi srpskog kralja priobći svojoj vojski očitovanje, kojim osuđuje propagandu proti Austro-Ugarskoj i požali posijedice zločinačkih nastojanja te svesrbske propagande; da raspusti pro-

„Dijalekat grada Vrbnika na otoku Krku u prošlim vijekovima uporečjen sa današnjim."

(Nastavak).

Pošto dakle grad Krk nema ništa s našim narječjima, vrlo je čudno, kad učeni jezikoslovac zove baščansko narječje »krčkim«, pa maker i u zaporkama. Sutra se može pojaviti drugi filolog, pa može istim pravom krstiti vrbničko narječje »krčkim«, samo u dvostrukim zaporkama. — Čudno je kad u jedan tor spravlja Baška, Punat, Kornić, Poljica i Dubašnicu, jer govor tih mjesta nema posebne zajedničke oznake. Ako Strohal misli, da im je zajedničko obilježje, što govore e, ę, ẹ mjesto ě, ę, ẹ, onda se vara, jer se tako čuje samo u Baški, i to samo u Primorju, dočim u Draži i Staroj B. govore posve čisto. Pa uopće: Dubašojanin, kad govori u nebo tuče, usta su mu puna, dok Bašćanin zubima grize — tako sudi narod.

Kad je sastavljao svoju raspravu, služio se Strohal raznim starim spomenicima i radnjama o vrbničkom te uopće čakavskim govorima, a osobito prilozima Ivana Žica o Vrbniku u više knjiga Zbornika za narodni život i običaje južnih Slavena. Učitelj Žic je bez natruhe učenosti tako vjerno vrbničkim jezikom prikazao Vrbnik, da ne bi vjernije nikoji stari Vrbničanin. Toj bi se točnosti i vjernosti čudila i »pokojna Mende Pijica«, da ustane iz groba. Dakako da Žičeva radnja nema nikakvih profesorskih pretenzija, pa nije ni pisana »znanstveno«. Ali od profesora, koji se daje na proučavanje dijalekata, zahtijeva se mnogo više: od njega se zahtijeva znanstvene spreme. Toga u Strohala ne vidimo: njegova je radnja netočna, površna i plitka; mnogo govori, a malo kaže.

Najprije treba govor proučavati po čuvenju — ex auditu. Strohal to nije učinio. Čuo je kadgod kogagod djaka iz Vrbnika na riječkoj gimnaziji, ali jezik treba slušati kako brunji na izvoru: u ustima partira, kopača i orača. Ako ima priloga pisanih, te treba umjeti čitati. Koja korist Strohalu, što je imao pri ruci par notarskih knjiga i more riječi iz Žičeve radnje, kad ne umije čitati? — Samo se po sebi razumije, da onaj, koji po pisanom slovu proučava jezik, neće dobiti ni pojma o naglasku, pa ni Strohal pišući o vrbničkom dijalektu ne govori ni bilješe o akcentu. To je shvatljivo, al nije oprostivo, jer pisati o jeziku, a ne reći ništa o naglasku isto je, što i opisivati čovjeka, a zaboraviš mu glavu.... A sva zanimivost vrbničkog govora upravo je u akcentima, u enklitikama, koje su još potpuno sačuvane. Razmolikosti se i talasanju vrbničkog naglasa divio i prof. Belić, kad je došao iz Beograda u naše primorje.

Prof. Strohal razdijelio je radnju na četiri dijela, od kojih nije nijednoga obradio bez prigovora, a osobito prvi — glasovi — i drugi — oblici — zove pogrešakama i netočnostima, od kojih sam nakan samo neke imjeti.

U današnjem vrbničkom narječju dolazi — veli Strohal — mjesto štokavskog samanta r uvijek er, osim u riječi mrav ili mravić. Gosp. profesor naime misli, da nema kod nas mrve, mrvice, ni mrvića, kao što ima mrava i mravića. Da bi koji Vrbničanin čuo, kako mu Strohal tumači neke riječi, rastalno bi rekao, da ne pozna našeg jezika ni mrve, ni mrava.

Na str. 77. piše S., da dolazi u vrbničkom dijalektu kod imenica muškoga roda u 2. padežu množine mjesto starih poluglasa posve rijetko samoglas e, a samo izmimno dolazi a kod tarsova. Kad dodjemo do sklonidbe, vidit ćemo, da nema u našem govoru ni te rijetkosti, ni te iznimke.

Čudnovata je pojava u izgovaranju nekih svetačkih i osobnih imena. U običnom razgovoru reći će svaki Vrbničanin: Pere Jure, Marko, Kuzma, a kada ta imena »posveti« te njima okruži koje okolno mjesto, onda veli: Sveti Peter, sveti Marek, sveti Jurej sveti Kuzem (danas već i Kuzam). Strohal navadja i Petra i Jerja, ali ništa ne opaža, a kamo li tumači.

Mi koji svaki dan slušamo vrbnički govor, ne čusmo još riječi pel (pel. kod) Strohal ju je izdaleka čuo i zabilježio kao osobitu pojavu. Ako je ovako u Žica, onda je tiskarska pogreška.

(Svršit će se.)

pagandističko društvo »Nar. Obrana« i druga slična društva; da odmah uapsi majora Voju Tankosića i činovnika nekog Milana Ciganovića, te ih strogo kazni, i dr. Naša država dala je Srbiji termin do subote 25. t. mj. do 6 sati večer, da odgovori na tu notu i udovolji zahtjevima u njoj sadržanim.

Prvi ministar Srbije došao je u subotu u 5·30 s. po p. austrougarskom poslaniku u Beogradu i predao odgovor srbske vlade na notu naše države. Kad je naš poslanik odgovor pročitao i razumio, rekao je srpskom ministru da odgovor Srbije ne zadovoljava našu državu, te zato prekida diplomatske odnošaje i saobći, da će odmah odputovati iz Beograda, što je naš poslanik baron Giesl u 6·30 s. učinio sa svim činovništvom i odputovao u Zemun.

Srbska vlada je pak još u subotu u 3 sata po podne naredila sveobću mobilizaciju, a kraljevski dvor, vlada, državno blago, državni spisi, prenešeni su još istog dana u Kragujevac, te sva vojska iz Beograda povukla se u nutrinju zemlje.

Kad je naša vlada u Beču od svog poslanika u Beogradu doznala za odgovor srbske vlade, sastalo se odmah krunsko vieće i Nj. Vel. naš car i kralj odredio je djelomičnu mobilizaciju, koja je od g. Namjestnika u Trstu javljena i našemu listu ovim pismom:

Slavnomu
Uredničtvu lista »Naša Sloga«
u PULI.

Njegovo c. i kr. Apoštolsko Veličanstvo blagoizvolilo je narediti djelomičnu mobilizaciju kao i djelomičan sakup i saziv narodnog ustanka.

Odnosne tačnije naredbe mogu se razabrati iz objava, koje su javno pribite u dotičnim vojno-teritorijalnim područjima.

U Trstu, dne 25. julija 1914.

C. kr. namjesnik:
Hohenlohe, v. r.

Koje su sve trupe mobilizane, to znade [illegible] po odnosnim objavama u svakom [illegible] i po odlasku pozvanika u vojsku.

[illegible] nije još započeo niti je došlo do [illegible] sukoba, tek je naša vojska — kako [illegible] novinske vieści — u nedjelju u podne ušla u glavni grad Srbije Beograd i grad se predao bez opaljenja puške i bez prolića krvi.

Ima velike nade, da će se ovaj spor rieśiti mirnim putem.

Ipak je dužnost svih podanika naše države, da u ovim teškim časovima sto jimo svi dušom i srcem na obrani doma i poslužimo svim silama te ne bude trpio ugled i čast, te za slavu našeg oružja i veličinu domovine damo na raspolaganje našemu uzvišenomu Vladaru sve naše sile i moći te pripravni budemo s veseljem žrtvovati i nadaju krv.

Kako rekosmo ima velike nade, da se cieli spor može već u kratko doba rieśiti mirnim putem, a toga preporučamo našemu narodu da se odvise ne uzemiruje; a naš sluga Vladar mudro je u interesu svojih podanika, domovine i svetla nastojao ove izimne mjere.

Navještenje rata.

Iza izminuća roka što ga je postavio ultimatum naše države i prekinuća diplomatskih odnošaja nije još bilo nastalo ratno stanje. To je nastalo tek u utorak 28. t. mj. kad je naša država navještala Srbiji rat ovom notom:

»Pošto kraljevska srbska vlada nije zadovoljujućim načinom odgovorila na notu, što ujoj je bila predana dne 23. julija 1914 od austro-ugarskog poslanika u Beogradu, te je c. i kr. vlada prisiljena, da zaštiti svoja prava i [illegible] u to svrhu privuci se na sila oružja. Od ovog časa dakle smatra se Austro-Ugarska u ratnom stanju sa Srbijom. — Ministar vanjskih poslova: Berchtold, v. r.«

Ovo navještenje rata bilo je samo [illegible] bije. Velevlasti, osobito Englezka nastoje da se rat lokalizira, t. j. ograniči samo na našu državu i Srbiju, ali ako bude Rusija nastupila za Srbiju proti našoj monarhiji onda neće ni Njemačka mirovati.

Sa ratišta nema nikakovih viesti, a i teško i vrlo malo će dolaziti do nas radi cenzure koja je u ovo doba vrlo pooštrena sa suzenjem slobode štampe i izrimnim naredbama. O ratu moći ćemo javljati samo one viesti, koje budu proglašene u službenom listu. Radi toga neka naši predplatnici uvaže ove okolnosti i prema tome sude sve viesti o ratu.

Prvi sukob.

«Korrespondenz Bureau» javlja od 29. t. mj.: Danas u 1·30 po noći Srbi baciše u zrak most između Zemuna i Beograda Naša infanterija i artilerija sa dunavskim monitorima otvorila je na to vatru proti srbskim pozicijama. Srbi, poslje kratkog boja su se povukli. Naši gubitci su sasvim neznatni.

Jučer pak se posrećilo jednom malom odielu pionira s financijalnim stražama zapleniti dva srbska parobroda krcata municije i mina. Pioniri i financijalni stražari poslije kratkog i žestokog boja svladaše srbsku momčad mnogobrojniju od naših, osvojiše brodove i njihov pogibeljni teret, koje prevezoše sobom našim dunavskim parobrodima.

Pogled po Primorju.

Puljsko-Rovinjski kot.

Sve za cara i za dom! Svakoga pravog patriote srce u ove svečane dane radostno bije, videć veselo raspoloženje i odaziv naših pozvanika pod oružje. Sve veselo hrli i neočekivanom brzinom stupa pod carski barjak. Opažamo to osobito u Puli, gdje naši momci uz vesele poklike i pjesme oduševljeno stupaju gradskim ulicama i kliču Caru i Austriji. Ne opaža se tu ni najmanje smetnje ili nezadovoljnosti vojne, već se na sve svije[illegible] veselje i radost, što će im se pružiti prilika da i činom pokažu odanost i privrženost svomu caru i kralju. Uz sve ove raznolike mase naroda svih narodnosti, dobe i staleža, sve složno i bratski stupa na obranu cara i doma. Takvog oduševljenja ne vidje [illegible] Puli, pak u svemu puku vrlo ohrabrujuće raspoloženje i uvjerenje, da u takvu momčad u dobrim je rukama čast i dostojanstvo naše države i dobro osigurana obrana cara i domovine. Dok imamo tako oduševljene sinove u obrani doma nedvojbeno je osigurana budućnost naše domaje te će po kazati neprijatelju, da se bude kanio u buduće dirati u svetinje naše, cara i dom!

Rat do istrage, i neoprostiva osveta svim neprijateljima naše monarhije i našeg svjetlog cara i kralja!

Donesoljanci u svom elementu. U doba sveobćeg metala i izrimnih mjera koje je naša država za svoju čast i zaštitu interesa svih svojih podanika morala poduzeti, opaža se žalosna pojava osobito s talijanske strane u ovim zemljama, kako talijanske novine Primorja hrvatskoj svojemu lajalom i podlim denuncijama proti nama Hrvatima i Slovencima. Ove prilike, koje odusevljuju sav naš narod u odanosti i vjernosti prema skupnoj domovini i našemu caru, te se u ushićenom odazivu pozivu našeg uzvišenog Vladara na obranu domovine i prevetlje, ni talijanski bez [illegible] i ove prilike proti našemu narodu izazivanjem i podlim lajem, [illegible] da skidaju ljubavlju, dokom i [illegible] ovom stanu se naš te hrabro i odvažno stupimo pod sveti barjak proti neprijatelja na obranu naše domovine Austro-Ugarske monarhije i naše prejasne habzburške kuće.

Žalostno je to, da niti u ovim svetim časovima časti i obrane doma i naše svjetle krune, nemogu nekoji nesavjestni novinari zatomiti svoja neprijateljska čuvstva te se služe najpodlijim oružjem, koji je prava sramota po kulturne ljude.

U ovim ozbiljnim časovima, konstatiramo radostno, naš se narod nimalo ne obazire na te žalostne pojave talijanskih novina, kojima prednjači kao uviek pulj ski libel, te sviestan svojih podaničkih dužnosti, prokušanom odanošću i vier nošću prema caru i domovini, veselo i oduševljeno hrli pod carsku zastavu na obranu za cara i dom!

Na koncu pripominjemo i to što liepo opaža slovenska »Straža«: Austrija i nje zin cesar ne nastupaju proti Srbiji, jer su Slaveni, nego jer su naši neprijatelji. Ne ide dakle za boj proti Slavenima, nego za boj proti neprijateljima. Bio tko mu drago, Slaven ili Niemac, ako je naš neprijatelj, onda jer naša dužnost, da sli jedimo pozivu našega cesara. I mi Slovinci sada ne pitamo kakove je roda naš neprijatelj, nego ispunjujemo bez obzira na sve prilike onu dužnost, koju nam nalaže naša velika domovina Austrija.

Bezdušnici. — Kulja tepista. Čim je proglašena djelomična mobilizacija u našoj državi, već u ponedjeljak nekoji bezdušni trgovci i peki povisili su ciene živežu, brašnu i kruhu, tako te već u utorak udariše cienu kruha na 80 helera po kilogramu. To je dalo povoda, te je narod u utorak jutro navalio na više pekarna, dućana i trgovina te polupao stakla i gdjegdje razrušio namještaj u pekarnama. Te navale trajale su skoro do 11 sati do podne.

Te opravdane demonstracije upotriebiše ulični pajaci i bezposličari, osobito pak tepistička mladarija puljske talijanske gimnazije te navališe na hrvatske ustanove i privatne kuće.

Kad su demonstranti porazbili stakla na dućanu talijanskog trgovca Rocco na piazza Carli, odputiše se da će mimo [illegible] Martinec. Došav u blizinu Nar. Doma, poviče netko iz tepističke mladarije talijanske gimnazije: navalimo na Narodni Dom, i u tren oka stadoše sipati kamenje i porazbijaše sva velika debela stakla na vratima restauracije, dok su u kavani [illegible] jedno staklo, jer kavana ieli [illegible] nešto nište od restauracije. Trojici redara uspjelo je zločince potisnuti natrag i raspršiti, te tako se nije dogodila veća nesreća. Narodni Dom trpi štete preko 500 kruna.

Ta fanatizovana tepčad sakupila se na to na Portorati i čegovarala te najedpom u silnoj masi, sve same golobrade dječarlije, malne sami djaci talijanske gimnazije, navale na nedaleku tiskaru Laginja i dr. velikim kamenjem te razbiše sva velika stakla na četiri štioga, provale u papirnicu i tu su razbojnici polupali kasu i porazbili unutrnji namještaj te ukrali više kutija listovnog papira, olovaka, tinte i jedan lijepi album sa razglednicama. Kad ovo pišemo sva tiskara izgleda potpuno opljačkana, sa na tle bačenim komadima stakla i velikog kamenja. U kratko se mogla na brzu ruku ustanoviti, poć njemu je u Tiskari štete za preko 3000 kruna.

Redarstvo je bilo proti toj zločinačkoj bandi sasvim nemoćno, jer je mnogo njih pošlo u vojništvo.

Tepističkoj mladeži talijanske gimnazije još nije bilo razbijanja i plačkanja dosta, te navališe na trgovinu pekarstva Filipa Barbalića, komu razbiše prozore i prije velike stvari na odvjetničku pi sarnu dra. Laginje, gdje razbiše table [illegible] njegovu i dra Mangiavilla, jer su [illegible] jesmo bili slučajno kapetani [illegible] par kamena baciše tepisti na privatni stan dra Laginje; razbiše prozore na privatnom stanu tiskara Krmpotića. Razuzdana talijanske gimnazije tepčad sve to počinila nesmetano jer je mala, da u ovoj konfuziji je redarstvo proriedjeno i nemoćno. Tek o podne kad je nadošao jaki odio žandara, raspršena je talijanska učeća fukara.

Od provalnika i razbijača na Tiskaru Laginja i dr. neki su prepoznati, te će biti predani sudu.

Poslije podne bilo je mirno, tek na večer skupila se opet veća masa i manifestirala za Austriju, koju manifestaciju je opet upotrebila talijanska mladjarija talij. gimnazije da iskali svoj talijanski patriotizam sa poklicima Viva Italia, pjevanjem Danteove i talijanske himne. Nereda inače nije bilo.

U Puli vlada sada potpun mir, jer i vojništvo pomaže činiti redarstvenu službu.

Proti poviśenja ciene živeža. Radi bezrazložnog poviśenja ciene kruhu i brašnu, što su u ponedjeljak i utorak učinili nekoji peki, c. k. kotarsko poglavarstvo u Puli izdalo je ovu objavu: Pozivom na § 18 zakona od 26. decembra 1912. Z. D. L. br. 236 u sporazumu sa c. i k. ratnim lučkim zapovjedničtvom naredjuje se, da pekarije, mesnice, dućani jestiva, skladišta brašna imaju i nadalje tjerati svoj obrt dosadanjim načinom bez svakog svojevoljnog poviśenja ciene, jer će u protivnom slučaju njihov obrt biti oduzet i voditi dalje na njihov račun i pogibelj na temelju komisionalne procjene. Svaki prestupak ove objave kaznit će se u smislu carske naredbe od 26. julija 1914. po vojničkim sudovima Istodobno se stavlja do opće znanja, da namještenje vojničkih straža pred pekarijama nije učinjeno radi podupiranja himbenog postupanja pojedinih pekara, nego za nuždnu zaštitu [illegible] kruha i brašna.

Glupost ili bezobraznost? Doskora ima se otvoriti pučka škola u Loboriki. Narod [illegible] [illegible] [illegible]

dovića, ravnatelja pisarne dra. Flega, braću Barić postolare, dva krojača Srbina iz Sriema i pomorskog župnika.

U utorak u jutro uapšeno je u Medulinu pet odbornika Hrv. Sokola u Medulinu, medju ojima zemaljski zastupnik pop Luka Kirac.

U istom listu čitamo, da je jučer, sriedu uapšen u Poreču prisjednik zemalj. Odbora nar. zastupnik pop Anton Andrijčić.

Svi uapšenici odvedeni su u Trst.

Novi vlak Vodnjan-Pula. Od 1. augusta t. g. do daljoje odredbe počet će obćiti iz Vodnjana u Pulu jedan teretni vlak sa prenosom i osoba, tićuć Galežan. Odlazak iz Vodnjana u 7 s. 2 min. večer a dolazak u Pulu u 7·29.

Posebni vlak iz Pule i Pazina u Postojnu. Prigodom velike ljetne zabave, koja će se obdržavati dne 2. augusta t. g. u Postojnskoj špilji, vozit će iz Pule i Pazina u Postojnu posebni vlak uz pol ciene. Vlak odlazi iz Pule u 10·30 s. pr. pod., iz Pazina u 12·10 po p. a dolazi u Postojnu u 3 s. po p. Odlazak iz Postojne u 8·40 s. večer; dolazak u Pazin u 11·20 a u Pulu u 1 s. noći.

Tog dana bit će špilja sjajno električni razsvjetlena u svim pristupačnim prostorijama.

Za Družbu. Dalmatinski Skup u Puli darovao je za Družbu od čistog prihoda kod svoje obiteljske zabave K 31·94. — Gosp. Niko vitez Mardešić da počasti uspomenu pok. Ivana Cuzzi-a, daje za Družbu K 10.—.

Prigodom glav. skupštine »Krč. učit. družtva«, držane u Dubašnici 20. V. o. g. na predlog predsjednika, sakupilo se za Družbu K 16·—.

Lošinjski kotar

Cres. 15. 7. *Liječničke prilike.* Dr. Bresnan liječnik za izvanjske općine ima više, a od Cresa uda[illegible] pet sata, otiše. Čuje[illegible] imenovan, bolje [illegible] se nije nitko na[illegible] Dr. Ružičevich (?). da se primi te službe, koju već nastupio. Ali, ni brige nas, tko će biti liječnikom, već nas zanima ostaje li razdioba okružja ista, kao do sada.

Na žalost na tom se ništa ne mijenja. Dr. će Colombis (općinsko mezimče) i nadalje ostati liječnikom samo za grad, dok će novi liječnik obavljati službu za sve izvanjske općine. Prema tome mi smo vanjštari i nadalje osudjeni, da u slučaju teške bolesti umremo bez liječnika ili da se materijalno upropastimo. Ta, liječnik dolazi samo jednom mjesečno, a ti možeš u to vrijeme i deset puta izdahnuti; hoćeš li pak liječnika izvanredno to te ne stoji ništa manje, nego 15—30 K. Bolujeti ti mjesec dana, eto ti 100 K za same pohode, a gdje su lijekovi i ostale potrebe. Pa, tko je kriv, što liječnik ne zalazi k nama bar dva put mjesečno, ako ne više? Tko drugi, nego glave (ari), ta „od glave riba smrdi“. Evo dokaza.

Dne 7. svibnja slučio se na Vrani teški porodjaj. Ukućani skoče u Cres po Dr. Bresana, ali on je otsutan. Idu do Dr. Colombisa, ali on se ne da. Zove ga na čelnik, ne zna se da li ga molio ili mu zapovjedio, da ide u pomoć rodilji, ali on otkrsne: „Ne idem, to nije moj djelokrug.“ Nema druge, načelnik bezuspješno u potjeru za Dr. Bresanom, ali ga ne stigne. Bezuspješno liječniku u Nerezinu i taj se odazivlje. Hvala Bogu! došo još na vrijeme, rodilja bila oslobodjena.

No, još dolazi najljepše! Tko da plati razliku između tarife i svote, što ju traži liječnik iz Nerezina? Dr. Bresan? ne; stranka? još manje. Veljža Colombis? A, ako! Pa tko? Tko drugi, nego comune comisario do Vrana, po mira u Bosna.

Kod je poglavaru gosp. Moretig u sve to posnato. Kad mu je to bilo priopćeno i rečeno, da je sad najzgodnije, da se riješi liječničko pitanje za općinu cresku u smislu, da budu oba liječnika za grad i za vanjske općine, te da izmjenično sedmično vrše službu jedan u gradu — drugi na trmuntanu: drugi tjedan, onaj prvi na jugo, drugi u gradu i t. d. hoćete li vjerovati, on odgovara: „Da, da i ja još dobijem . . .“ Što? Od koga? To on najbolje znade.

Voloski kotar

C. k. strukovna škola u Kastvu sa podružnicom u Zametu. Usljed podržavljenja bivše »Delavske škole« u Kastvu osnovane 1885. osnovana je 1913. c. k. strukovna škola obrtnoga risanja u Kastvu sa podružnicom u Zametu Sadašnja strukovna škola sastoji se iz sljedećih odjela.

A) — u Kastvu: *1) dvorazredni svagdanji tečaj za dječake*, koji nisu već dužni polaziti pučku školu. Ovaj odio ima svrhu, da pruži učenicima teoretičnom naukom ono znanje, koje im je potrebno kao pripravna naobrazba za izučenje budućega zanata, i to zanata graditeljske struke.

Uvjeti primanja jesu: a) dokaz da je učenik austrijski podanik, b) dokaz krsnim listom da je navršio 12 godina, c) dokaz škol. svjedočbom da je svršio s uspjehom pučku školu, i d) prijamni ispit iz čitanja, pisanja i računstva u obsegu zadnjeg razreda pučke škole. Obuka je besplatna, a upisnina iznaša 2 K, koja se ne oprašta.

2) Jamo dvorazredno risanje i predoravanje sa osobitim obzirom na graditeljsku struku. Ovaj odio ima svrhu, da pruži priliku:

a) samostalnim obrtnicima, njihovim pomoćnicima, apsolventima dvorazrednog dnevnog tečaja pod 1), apsolventima bivše »Delavske škole«, kao i apsol[illegible] obrtničke škole u[illegible] u prostoručnom i stru[illegible] risanju pod nadzorom i savjetom učiteljskih sila škole, i osim toga

b) pristušnicima građevnih zanata, prisvojiti sebi u večernjoj obuci potrebite teoretičke znanosti. Obuka je besplatna. Upisnina iznaša 2 K, koja se neoprašta. Poučava se svake nedjelje od 9-12 sati prije podne, te u dva radna dana zimi od 5-7 sati, a ljeti od 6-8 sati na večer.

3. Dvorazredna strogo obrtnička škola usmjerenja za šegrte. Ova škola ima svrhu, da upotpuni školskom poukom obrtnu naobrazbu šegrta, te potakne njihov stalički urgoj. Ovu školu dužni su polaziti svi šegrti nalazeći se u školskom okružju t. j. u Kastvu i okolišnim mjestima u udaljenosti od 3 km. Dobrovoljno mogu polaziti tu školu svi do 18 godine. Obuka je besplatna, upisnine nema. Poučava se u nedjelju do podne i u radne dane, koje uredi uprava škole, zimi od 5-7, a ljeti od 6-8 sati na večer.

B) — u Zametu: *1) Dvorazredni specijalni tečaj* mehaničko-tehničkog smjera sa dnevnom obukom. Od ovog trčaja bit će otvoren svake godine samo jedan razred, t. j. u školskoj godini 1913/14 samo I. razred, 1914/15 samo II. razred, 1915/16 I. razred i t. d.

Ovaj tečaj ima svrhu, da pruži učenicima teoretičnom naukom ono znanje, koje ojima treba kao pripravna naobrazba za izučenje budućega zanata, i to zanata mehaničko tehničke struke.

Upisivanje obavlja se prije početka škol. godine. Uvjeti primanja za I. razred jesu isti kao u Kastvu pod A. 1). Za primanje u II. razred treba, da se predkaži dokaz uspješnog apsolviranja I. razreda specijalnog tečaja u Zametu. Obuka je besplatna. Upisnina 2 K, koja se ne oprašta. Poučava se svaki radni dan, i to u dva dana od 8-12 sati, i druga dana od 5-8 sati prije podne.

2) Jamo dvorazredno risanje i predoravanje. Svrha ovog tečaja, doba upisivanja, uvjeti za primanje, upisnina, početak i svršetak školske godine, pravo na primitak potvrde o polasku škole ili svjedodžbe jesu isti kao u Kastvu pod A. 2). Poučava se svake nedjelje od 9-12 sati prije podne, te u dva radna dana od 6-8 sati na večer.

Iz naučne osnove razvidno je, da se u svim tečajevima postepeno daje učenicima naobrazbe, potrebite svakomu za pojedini zanat te izim teoretske poduke njeguje se i praktična.

U prošloj školskoj godini bilo je koncem godine 175 učenika, i to u Kastvu 124 a u Zametu 51.

Na školi djeluje šest učiteljskih sila. Sve ove podatke iscrpismo iz tiskovnog izvještaja te škole za prošlu školsku god. koje sadržaje na koncu popis učenika, šteta samo da nije za pojedinog učenika naznačeno i rodno mjesto.

Iz Berseča. Kao po drugim mjestima širom Istre, tako i kod nas bijahu odslužene zadušnice za blagopokojnog prijestolonasljednika Franja Ferdinanda i Njegove supruge vojvotkinje Sofije, kojim zadušnicama prisustvovala je uz ino pučanstvo i naša školska mladež predvođena sa svojim učiteljstvom.

Dne 23. ovog mjeseca silan vihor nanio je po nekojim selima naše župe dostatne štete na ljetini.

Za narodni blagdan sakupismo i kod nas malenu svotu od 27 kruna, a darovaše slijedeća gospoda: po 5 K obitelj Jurja Frankovića, obitelj Nika Pajalića učitelja i Toma Hrelja oružn. stražar; po 2 K Ivan Gabrijelić župe-upravitelj, Ivan Galović Županić; po 1 K Gašpar Jedretić, Regina Gabrijelić, Josip Frankvić učenik, Josip Hrelja-Astalić, Ivan i Ivana Galović-Perišić, Slavoljub i Julijana Galović, Josip Velčić, Janko Mavrović, djak. [illegible] koji za novac, pijaću i krivo priču samo da naškode nevinom čovjeku. To je pokazala ovih dana u Rovinju rasprava za naseg Benolića; nekolicina ovih pokvarenih tepaca, u službi Talijana iz obližnje okolice, koji za novac bi predali i oca i majku. To je moral, koga su ih Talijani naučili. — Hvalevrijedno jest u Materadi, što su svi mladići sakupljeni oko svog hrv. kat. [illegible]. Ali izmedju mnogobrojnih mladića ima par njih, koji ne razumiju narodni rad, jer idu onamo, kamo ne bi smjeo niједan naš čovjek, k onomu „dei Rossetti“ na taljanski ples. — Mladići, ne budite popustljivi u svom započetom dobrom radu, budite kao i ostali čisti, pošteni i čvrsti svoje narodnosti, gojite u svom srcu uvijek natu: „Svoj k svome“; ako nemamo još svojeg ikala, doći će vrijeme, pa ćemo se i mi veseliti i zabavljati na našem, a dotle strpljenje, a ne punite džepove onima, koji su naši najveći i najnegdašnji neprijatelji, koji su nas, ako bi mogli, u jednoj ćaki vode utopili, — što su Vam Čepljanci dosta puta očito dokazali. Oni ne mogu bez Vas, a Vi bez njih mirovate, jer vas je u većem broju. — Opominjemo očinski sve one mladiće, koji idu na ta kove plesove, da ćemo im drugi put na vesti imena, da ih opomenemo sav naš narod.

Što nam je na srcu, nek nam bude i na jeziku. — Neka gospodjica Slovenkinja po rodu, dokazala nam je svojim ponašanjem, da ne žali o jednom selu, već misli, da je u kakovom gradu. — Ta ista gospodjica dokazala nam je jedne nedjelje, kako čuti do svog materinjeg naroda polazeći i zabavljajući se na onom talijanskom plesu „dei Rossetti“ sve tamo do zore noći. — Svi imadu oči, da vide i uši, da čuju, te bi se mogle štetta popravdati što se je tiklo i čulo. Za danas ne iznašamo ništa i prekidamo svako ime.

Držimo, da se ne će nijedan usrditi na ove naše iskrene riječi, napisane u najboljoj namjeri za napredak naseg mjestanca u narodnom i moralnom pogledu i nadamo, da se ne će više što tava operovati, već da ćemo stupati zajedničkim putem svi složno po onoj našoj: „svi za jednoga, a jedan za sve“.

Slični Matrošani.

Pazinski kotar

C. kr. hrvatska velika gimnazija u Pazinu. Početkom školske godine 1914. do 1915. imadu se popuniti 2 suplentska učiteljska mjesta na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, jedno za zemljopis, povijest i za njemački jezik, a drugo za klasičnu filologiju i hrvatski jezik. Molbe imadu se poslati najkasnije do 15. kolovoza o. g. gimnazijskomu upraviteljstvu u Pazinu.

Vela Učka, dne 23. VII. 1914. U ponedjeljak dne 20. o. mj. otvorena bi na Veloj Učki novosagradjena pučka škola na toli primitivan i čedan način, kaošto je primitivan i čedan i ovaj narod, u čijoj se sredini diže ta krasna školska zgrada. U ove školsko okružje pripadaju sela Vela Učka i Mala Učka od pazinskoga kotaru, dok selo Draga, što je tik kod Male Učke, a u volovskom kotaru, pripada isto u ovo školsko okružje. Školska je zgrada takva, da joj u pazinskom kotaru nema para; jedino bi bilo još potrebjao, da se u samu zgradu dovede i voda, kojoj je vodovod udaljen samo 2 m od same zgrade, što bi bilo od velike koristi, a od malenoga troška.

Velika korist ide bojunsku općinu, koja je znala na ovako koristonosan način ovjekovječiti ove dvije svoje županje sagraditi im spomenik sasvim prerasnijem mjesto da onaj novac primljen od prodaje vode razdjeli medju pojedince seljake. — Dok ostala literarna djeca ostavlja školske klupe i bazi: knjige u nebrojenu množtvu zaboravi, dotle naš mali Učkar ždrli čim i vedar u školu, pošto je svoje kratko stado zagnao u tor. Mirno ljetnih praznika imat će on ove u sebi, kada mu narav sa svojim radovima prvi put do škole. Na taj je eto način školska i ova najviše istočna mjesta svoje škola i svoga učitelja u svoj Jurgja Slavića, dosadašnjega učitelja u Čepiću.

Za Družbu. U Kopru i K pendi sakupljeno je prigodom Narodnog blagdana za Družbu K 112·40, od kojih darovaše: Učenici Družbine škole u Rapcu K 14; Učenici Družbine škole u Ripendi K 10·20; Paliska Mate K 10; Tudor Ante K 10; Po K 5: Župičić Marko; Grandić Petar; Milovčić Mate; Po 4 K: Paliska Jakov; Podvelišine; Po 3 K: Paliska Josip; Širola Aleksander; Knapić Josip; Po 2 K: Župičić Josip; Paliska Dinko; Kos Bartul; Dušman Josip; Župičić Tonina; Paliska Jačić; Matejčić Nikola; Kaftanić Božo; Lesjak N.; Ing. Persoglio I.; Ostrogović Petar; Po 1 K: Kos Mate; Kos Bašan, Bašan Marija; Dušman Šime; Kos Mikot Ive; Bernobić Dinka; Knapić Dinko; Paliska Mate pk. Mata; Kos Maconja Jakov; Kos Mikot Ive; Župičić Roko; Župičić Josip Murat; Kos Juraj; Sorić Ivo; Mihalić Juraj; Po 70 fil.; N. N.; Po 60 fil.: Ulika Višković; Kos Marija; Kos Pepina; Po 50 fil.: Skopac Zamarija; Po 40 fil.: Kos Marija ud.; Skopac Marija; Župičić Kate.

Porečki kotar

Ć. Glasovi iz Materade. U Materadi ima već 8 godine družbina škola, koja diže i uzgaja ne samo ono, što je dobro i plemenito, već i ono, što je skoro gnjilo.

U Materadi treba razlikovati dvije narodnosti i to: čisto hrvatska, koja ide onim pravim putem, da postigne plemeniti cilj za kojim teži cijeli naš narod; onda dolazi potalijančena — zaslijepljena (čorava) narodnost, koja ide pokvarenim i krivim putem, kojim srće u propast, jer nastavljena od pokvarenih i propalih ljudi, koji su pripravni učiniti [illegible]

Koparski kofar

Skupština podružnice Družbe u Velom Mlunu biti će u nedjelju dne 2. augusta pod vedrim nebom uz sokolsku glazbu iz Buzeta, te se poziv'je narod iz obližnjih mjesta, da mnogobrojno dodje na tu skupštiau.

Iz Sovinjaka. U zadnje vrijeme je otvorio krčmu u Sovinjaku Antun Vitolović. — Da do obrtnice dodje, trebao je hrvatske preporuke, pak držimo, da je Vitolović dužan ove naplatiti barem narodnim postupanjem. Ali na žalost početak nije baš hvalevrijedan, jer se nije ni najmanje obazirao na narodnu poslovicu „svoj k svomu" već kod uredjenja kuće za krčmu u prvom redu je morao biti Tita i Gortan iz gnjezda Buzeta i vodja italjanske stranke iz Sirotići, a pošto uredjenje sa tim radnicima nebi bilo moglo biti dovršeno do otvorenja krčme kako je bio odlučio, uzeo je dva radnika Hrvata za par dana.

Vitolović dobro znade, koje je narodnosti i Tita i Gortan, e ni Gino nije smio od radnje izostati, jer je „della compania sovignachese". — Da je kod te radnje sudjelovao Tita i Gortan, zasluga je poznatog Spinčića iz Buzeta, koji sada i Vitalovića ravna, jer od kada ima krčmu, nijednom čitaoničkom sastanku nije prisustvovao, u hrvatska društva ne ide osim u kuću gosp. župeupravitelja, a sada još nagovara naše ljude iz okolice Sovinjaka da bi se protivili imenovanju noćnog redara za ovdje, samo da njegova patenta nebi sa nametima opterećena bila. A taj redar je baš u Sovinjaku potreban radi nemira i zlobnih oštećivanja i napadaja sa strane talijanaskih prodanaca i podrepnica. Evo par primjera.

U noći od 27.—28. juna t. g. bijaše bačen jedan kamen od 1 kg kroz prozor kuće opć. župana u spavaćuću sobu, a srećom nije nikoga pogodio; Dne 29. juna t. g. pošli su Pračanci u krčmu spomenutog Vitolovića i tamo iza popitih kapljica pjevali su razne narodne pjesme, koje nisu ugadjale Ginu et Comp. zato je odmah dotekla kompanija da izazivno pjeva „Viva Dante" itd. te je došlo samo do vikanja, jer su bili i Jermanci prisutni. — Kad su Pračanci otišli, putem je za njima padalo kamenje kao tuča, usljed čega jedan leži još u bolnici sa svinjenom nogom.

Dne 5. jula t. g. su navalili kamenjem na naše ljude, na župni stan, na c. kr. poštanski ured i na sve kuće u kojima Hrvati u Sovinjaku stanuju, vikali su našim ljudem „fora i ćavi, no volemo ćavoni ande in Serbia" Viva l'Italia, itd, što je već c. k. sudu prijavljeno. — Isti večer je Sirotić Paskvalu 96 godina starom prošao u kući gdje je večerao jedan kamen pokraj same glave. — U noći od 12. na 13. jula su izlotili razne plakate po kućama i putevima i to proti g. Klun župenpr. i proti županu, razni napisi se nalaze po kućama i na crkvi u Sovinjaku u zadnje vrijeme su polupali na novo spomenik na grobu pok. Žigante Ivana, čuju se razne prietnje, a dobilo bi se i drugih fakinaških nedjela. Toliko za sada savjetujući Vitolovića da ne pleše kako svira onaj, koji kod izbora ne glasuje ni za ni proti nama.

Razne primorske viesti

Rat i štedionički uložci. Radi ratne pogibelji mnogi ljudi se boje za štedionićke uloške, koje imaju pohranjene u posujilnicama, te ove dane trče dignuti te uloške, sve ili djelomice.

Ti svi naime misle, da im novci u takovim bankovnim zavodima nisu sigurni ili još više drže, da država može zatjevati taj novac. To nije istina, i vrlo su na krivom putu koji tako misle. Svaki onaj koji sada diže novac bez krvave potrebe čini sebi veliku škodu.

Javljamo zato svima, da ne slušaju kojekakove babske govorice ili ćakule, jer svačiji novac je najbolje u svakoj posujilnici siguran, jer u taj novac nesmije nitko dirati. To neka zapamte svi, koji misle, da im je novac manje siguran u posujilnici nego li doma u kakovoj krpi zamotan ili u škrinji. Prije svega ako dignu novac lakše potrošе a uz to je uviek u pogibelji da mu ga koji ukrade ili izgubi. Radi toga upozorujemo sve, da se ne prenagle i ne dižu lahkoumno novac, koji je u svakoj posujilnici i banki najbolje osiguran, jer su obično svi novčani zavodi osigurani nepokretnim imetkom, a taj negubi nikada svoju vrijednost i zato takav novčani zavod ne može propasti

S druge strane treba pomisliti i to, da nema banke na svietu, koja bi mogla svim svojim ulagateljima dati u isti čas kad pitaju, sve njihove uloške. Novac uložen od ljudi morsju banke i posujilnice da porabe, ako ne posve bar dobrim dijelom, u posude drugim. A od ovih se opeta ne može u jedan dan sve imati natrag. Zato koji diže bez prieke potrebe svoj uložak, taj može mnogo naškoditi drugim, ki je bi banke morale naglo i nesmiljeno tjerati. A za male potrebe prava posujilnica naćje uviek novaca.

Zato ljudi budite razboriti i ne dirajte ludo u svoje teško stečene prištedoje, da je tako u ludo potrošite i rastepete neznajuć kasnije ni kako ni zašto.

Za rodjake mobilizovanih: Državne podpore njihovim obiteljima. U ovo se ozbiljno vrijeme najbolje vidi, kako je bilo opravdano, što je u prosincu g. 1912. izdan zakon, na temelju kojega se zajamčuju podpore obiteljima mobilizovanih. Ako je povrgnut pričuvnik ili dopadni pričuvnik, tad ima njegova obitelj pravo na državnu podporu. Kao rodjaci u prvom redu dolaze u obzir zakonita supruga i djeca, zatim roditelji, sestre, djeca nezakonitih matera, ako prebivaju u državi i ako su austro ugarski državljani ili pripadnici Bosne i Hercegovine. Pravo na državnu pomoć imadu u prvom redu oni, koji u najvećem dielu žive od zasluzbe porvanoga. One obitelji, kojima hranitelj padne u boju, ako se izgubi ili uslied zadobivene bolesti umre, dodielit će se šest mjeseci podpore. Podpore se isplaćuju svakog 1. i 15. u mjesecu.

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Lagunja i dr. u Pul.

Dobro poznata trgovina

Ciaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja naobći svoj naslov na „Poštni predal 47", Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sile-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravništvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci
turskih srećaka.
6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**
475.000 odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakogo-dišnji glavni zgoditci skupine **5** odnosno **6 izvrsnih srećaka.**
12 odnosno **6 vučenja svake godine!** Buduće vučenje **1. kolovoza!**
Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Gjenj. naručiocima namiljenje su **nagrade i premije!**
Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu [illegible]
Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE - - - -
- - - - POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!
Veliko skladište i zaliha
šivaćih strojeva
za krojače, postolare

Singer šivaći stroj
za obrt! domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!
Dvokolice
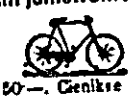
Premier Ex-ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150—. Cienike pošilja franko.
Preporuča se: Svoji k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Rastello 1.

Broj 30. Pula, u četvrtak dne 6. agusta 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položajcom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt.u predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju: nepodpisani se ne tiskaju, nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za sejake i obrtnike, ili K 5·—, odnosno K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stranje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Lagunja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja | Izdaje i tiska Lagunja i dr. u Puli ulica Giulia 1. | Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat sa Srbijom.

Carsko pismo austrijskim narodima.

Čim je proglašeno ratno stanje sa Srbijom Njegovo Cesaro-Kraljevsko Apoštolsko Veličanstvo blagoizvolielo je izdati ovo Previšnje ručno pismo i manifest:

Dragi grofe Stürgkh!

Ja sam odredio ministru Moje kuće i vanjskih poslа naredili da kraljevskoj srpskoj vladi objavi početak rata Monarhije proti Srbiji. U ovim sudbonosno teš kim časovima potrebno Mi je da se obratim Mojim dragim i ljubljenim narodima.

Ja Vam s toga naredjujem da ovaj priloženi manifest objelodanite na opće znanje.

I š l, 28. jula, 1914.

Franjo Josip v. r.
Stürgkh v. r.

Manifest.

Mojim narodima!

Bila je Moja najtoplija želja, da godine života koje su Mi još Božjom milošću dosudjene, posvetim djelu mira i da Moje narode očuvam od teških žrtava i tereta rata. Ali Božja providnost je drugčije odlučila.

Rovarsko djelovanje neprijatelja ispunjena mržnjom siluje Me, da se na čuvanje časti Moje Monarhije, na obranu njezina ugleda i njezine moći, na osjeguranje njezinoga posjeda, prihvatim mača. Kraljevina Srbija, zaboravivši brzo na zahvalnost, na koju je od prvog početka državne joj samostalnosti pa do najnovije dobi, bila obvezana Mojim predjima i Meni, već od godina udarila je putem otvorenoga neprijateljstva prema Austro-Ugarskoj Monarhiji. Kada sam Ja, poslije tri decenija blagoslovljenog mirovnog djelovanja u Bosni i Hercegovini, odlučio da na te zemlje protegnem Moja suverenska prava — ova je Moja odluka proizvela u kraljevini Srbiji ekcese razularene strasti i ogorčenu mržnju, i ako njezina prava nijesu bila dirnuta na nijedan način.

Moja vlada je tada upotrijebila pravo jačega i sa najskrajnjim obzirom i blagošću je tražila od Srbije, da snizi svoju vojsku na mirovno stanje, tražeći obećanja za budućnost, da će udariti putem mira i prijateljstva. Isti duh umjerenosti vodio je Moju vladu, da se je ograničila na zaštitu najvažnijih životnih interesa Monarkije, kad je Srbija pred dvie godine vojevala s turskim carstvom. Tome držanju ima u prvom redu da zahvali postignuće ratne svrhe. Ali se nije ispunila nada, da će Srbija ispuniti svoju riječ, i da će dostojno shvatiti miroljubive namjere i velikodušnost Moje vlade. Sve jače je u njoj plamtjela mržnja protiv Mene i Moje kuće, sve više i otvorenije se je isticala pohlepa da nasilno od Monarhije odcijepi neke krajeve s Monarhijom nerazdružive.

Zločinačko djelovanje siže preko granice, da bi na jugoistoku monarhije podkopalo temelje državnog poredka, da narod, kojemu u očinskoj ljubavi posvećujem svu Moju brigu, uskoleba u njegovoj vjernosti prema vladajućem Domu i Domovini, da rastuću mladež zavede i razdraži na zločinačka djela ludila i veleizdajstva. Cieli niz pokušaja umorstva, po nacrtu pripravljena i izvršena urota, koja se užasno posrećila i u srce pogodila Mene i Moje narode, na daleko je vidljivi krvavi trag onih potajnih spletaka, koje su se započele i upravljale iz Srbije.

To nesnošljivo rovarenje treba jednom zaustaviti! Nečuvenim izazivanjima Srbije mora se jednom stati na put! Čast i dostojanstvo Moje Monarhije mora da se uzdrži nedirnuto, a državno gospodarsko i vojničko razvijanje mora biti sačuvano od ovakih čestih trzavica!

Uzalud je moja vlada učinila i zadnji pokušaj da na mirni način postigne svrhu i da Srbiju ozbiljnim ukorom prisili na pravi put. Ali Srbija je odbila opravdane zahtjeve Moje vlade, i nije htjela da udovolji onim dužnostima, u čijem je izvršenju naravni i potrebiti temelj mira u životu naroda i država.

Radi toga Ja moram da oružjem stvorim garanciju, koja će Mojoj državi osigurati mir u unutrašnjosti i trajni mir prema vani.

U ovome ozbiljnome času Ja sam svijestan čitave dalekosežnosti Moje odluke i odgovornosti pred Bogom Svemogućim.

Ja sam sve proučio i izmjerio i sa mirnom savješću stupam putem kojega mi pokazuje Moja dužnost.

Ja se pouzdavam u Moje narode, koji su se u svim olujama okupljali u jedinstvu i Vijernosti oko Mojega Prijestolja, i bili pripravni uvijek doprinositi najteže žrtve za čast, za veličinu, za moć Domovine.

Ja se pouzdavam u Austro-Ugarsku vojsku, ispunjenu hrabrošću i požrtvovnim oduševljenjem. Pouzdavam se u Boga Svevišnjega, da će On Mojemu oružju pribaviti pobjedu.

FRANJO JOSIP v. r.

STÜRGKH v. r.

Ratno raspoloženje Srbije.

Srbi, što su se u svom bolesnom fanatizmu podavali velikim nadama, da će doskora moći do oživotvorenja njihovih ideala, na kojima su do sada radili zločinačkim rovarenjem, nose već moralne konzekvence svoje preuzetnosti, kako će doskora nositi i druge, koje će diktirati topovi. Sada, kada uvidjaju da se naša monarhija nije uplašila milijuna ruskih bajuneta, već da se događaju protivne, jer baćuška Rus uzalud zove u pomoć svoje saveznike proračunanu hladnu Englesku i nepripravnu republiku Francesku, što se vješto zabavlja i ne će da ratuje za druge — oni postaju ponizni, pa posipavaju glavu pepelom još prije, nó što ih hici iz naših topova, koji izvrsno gadjaju, podsjete, da je došao dan konačne kazne.

Sada — kako javljaju iz Budimpešte — pristaju u cijelosti na sve uslove

---

„Dijalekat grada Vrbnika na otoku Krku u prošlim vijekovima uporedjen sa današnjim."

(Konac.)

Za riječ mäst (vrbo. mẽst) kaže Daničić, da dolazi od osnove „mud" micati se, vrtjeti se — ako nije uzajmljena. Strohal tvrdi, da je uzajmljena, te da mest dolazi od tal. mosto, dakle *e* mjesto *o*; ja pako mislim, da je vrbničko *e* mjesto staroslov. poluglasa.

Samoglasno *i* dolazi katkada mjesto staroga poluglasa, pa imamo ne samo drvo ili dervo, kako misli Strohal, već imamo i drivo. Samo gosp. profesor ne zna razlike izmedju drva i driva. Drvo, to je posiječeno, što se u cganj baca ili za štogod drugo rabi, a drivo, to je stablo, koje raste, sa kojeg se drva sijeće. — On ne umije razlikovati ni ražnjić od ražnjića. Ražnjić je odrezak, odrezak, komadić (mesa), te ne valja za primjer, kako mjesto *a* u novijem vrbničkom narječju dolazi *i* (str. 82.). Ražnjić nema ništa s ratnjem osim praosnove.

U riječi „pravije" je *i* na pravom mjestu (kao i u radije), jer je to komparativ, o kom S. nije na čistu (121.).

Kosmi nije imenica u jednini, nego u množini: kosmi, kosam. Katkada dolazi — kaže S. — talijanski nastavak o na kraju riječi na pr. nodar publiko, pa u novijem narječju: jugo (južni vjetar). Nodar publiko ne znam, da li sam gdje čitao; nodar publiki dolazi u mnogim starim spisima; a ne znam, ni zašto da bude ono o u jugo talij. porijetla, kad imamo mi i sami imenica s dočetkom na o, pa i u samom Vrbniku ne puše samo jugo, nego i velo jušino.

Pišući o mijenjanju samoglasa nabraja svu silu primjera, a dosta bi bila dva primjera na pravom mjestu, ali ih je trebalo naći. Strohal na pr. nije mogao naći riječi upenjek, a da ju je i našao, tko zna, bi li se sjetio, da ima posla s opankom. — Od samoglasa prelazi na suglase. I to je mogao sve u kraće reći, ali on nalazi razlika, i gdje ih nema, samo da se harta harči. Britak, gen. britka to je posve pravilno kao i lužak luška, a mislim, da je i očch pravilnije od očuha.

Što znači: u tal. riječi periclose mijenja se u grleni suglas k (c) u sč u riječi ričočo — to neka znade sam gosp. profesor.

Idimo napred, da vidimo, kako se je Rudolf Strohal u „leška jel". Leška vam je stupica, koju se zaleće za miševe i vrapce. (Osim leške vidi se amo tamo zalećenu i labor.) Strohal je odmah u leški zagazio, kada kaže, da je u njoj nestalo usnenoga v, te da bi moralo biti: vleška, vleče, zavleče. zavleć — vuče, zavuče, zavući. Kad bi te čudne riječi imale štogod zajedničkoga sa vučenjem, vući, zavući, onda bi u vrbničkom dijalektu glasile: vlić, zavlić, zavlečen od osnove vark, var, ali zaleć, zalečen, leška srodno je luku, uleknuti se, leći, poleškivati od osnove ar, ark, arg.

Nemam pred očima radnje učitelja Zica, pa ne mogu navesti cijele rečenice, u kojoj se nalazi glagol odlačit, ali sam stalan, da je gosp. profesor i tu posrnuo. Njemu je naime odlačit = odvlačiti, a mi ovamo znamo, da se lorci odlače, napune dlakama, kada zeca deru, ili pastiri, kada ovce strigu. A što ima dlaka s odvlačenjem, ne znam, nego da može biti i jedno i drugo i kratko i dugo. — Zašto teljariti ne bi dolazilo od tesariti, tesar, nego kako S. hoće od njem. Tischler? U čestanju vrbničkomu ne dolazi r mjesto lj, jer je jedno česrati, a drugo čeljati.

U 2. dijelu, u kojem obradjuje sklonidbu i spregu, ima najviše i najkrupnijih pogrešaka.

U akuzativu jednine dolazi od imenice Luka oblik Luk, kako je Strohal našao kod Stašića. Otvorismo Stašića (Strohalov prepis) i nadjosmo „vrt, ki je za sveti Luk", ali to lako da je pogreška ili pisara ili čitača, jer u drugom primjeru, što Strohal citira, ima on posve krivo. „Red hrajad v kuntradi Luk". U tom slučaju je Luk genitiv plurala (luka, luki = hrada) od luki, koje su dio vrbničkoga polja. — Nekoje imenice na — ovi su gospodina profesora posve smele, pa ne zna, je li to množina ili jednina. Za 1. padež množine dolaze — piše S. — dva različita nastavka, i to običniji — i (ili — evi). Odmah moramo reći, da vrbničko narječje ne pozna nominativa plurala na — ovi, a primjeri, što ih S. navadja, sami su nominativi singulara nekih kolektivnih imenica. Tako od trsa nije množina trsovi, kako S. misli, nego trs, a trsovi to je jednako stokavskom trsju, kao germovi — gmalje, a grozdovi grožđa, (kameni — kamenja.) Kao što nema množine na — ovi, tako nema ni — ova, — ovim itd.. — Jednako nema ni genitiva plurala na — e, kako S. navadja: „Prišli su mi kljeta od štiraj 4 i 3 kozliće" — te su obični vrbnički nominativi pl. Oblik „sv. Marija od anjele" — dakle gen. na — e — bit će po-

Austro-Ugarske, pa je Srbija pripravna nositi i sve troškove oko mobilizacije.

Prvi sukobi.

U zadnjem broju javili smo da su naši ušli u Beograd već prije i opet da su Srbi digunli u zrak most između Zemuna i Beograda. Ni jedno ni drugo nije točno. Prvi sukob između naših i srbijanaca nastao je u noći od 28. na 29. julija kod Zemuna. Donašamo potanko viesti o tom sukobu. U Zemunu su ugašene sve svietiljke a tako i preko u Beogradu. U Zemunu duž obale stoji mnogo naroda i čekaju dolazak monitora (naših ratnih ladja na Dunavu), kojih dolazak je znak za poče tak boja. Već prije toga bio se žestoki boj naše artilerije sa srbijanskom kod Topčidera, 3 sata daleko od Beograda. U 8 sati pak, kad su mienjali naše predoje straže, došlo je na mostu na Savi do žestokog puškaranja. Ali čim stupiše u akciju naši teški topovi neprijatelj je odmah ušutkan.

Oko 11 sati monitori počeše reflektorima rasvjetljivati srbsku obalu, i malo iza toga čuju se sa monitora hitci iz topova. U to se opazi, da se srbske čete približuju mostu, naše čete otvoriše bezu vatru; mitraljeze čine izdašno svoju dužnost. Neprijatelj, koji se dobro vidi u svjetlu reflektora, hoće da se održi i odgovori vatrom, ali ga naše mitraljeze užasno proriedše, te u biegu napuste pozicije pustiv za sobom mnogobrojne mrtve i ranjene.

Boj na mostu, koji je bio kratak ali jako strašan, prestaje. Monitori ugasuju svjetlo, ali za čas ponovno reflektorima osvjetljuju obalu i traže neprijatelja duž obale. Pokušaj Srba da dignu most u zrak uspješno je odbit.

Oko 12·30 ponovio se boj na mostu, te su ponovno sudjelovali haubice (teški topovi) koji su prisilili neprijatelja na uzmak. Na to je nastao muk.

Hitci iz teških topova i sa monitora porušili su u Beogradu carinaru (duganu) i zapalili Kalimegdan (perivoj) gdje su srb ske vojarne, jer se odanle pucalo na naše pozicije.

Za vrijeme bombardiranja Beograda upalili su hici naše vojske velike beogradske kasarne, koje su do temelja izgorjele. Veli se, da je izgorio i čitav jedan dio grada, koji se nalazio oko njih. Grad su bombardirala tri dunavska monitora, pak su ispalili 50 hitaca. Srbi su pokušali obranu sa Kalimegdana, ali nijesu svojim hicima ništa pogodjali.

Protivno prvim vijestima, da je most između Beograda i Zemuna dignut u zrak i srušen, javlja se sada, da su Srbi zaludu pokušali, da ga posve unište. — Most se je ušljed eksplozije na srbskoj strani samo nešto nagnuo, ali je uporabljiv. Preko njega mogu trupe preći ali je nemoguće, da i vlakovi idu preko njega.

Sukobi na Bosanskoj granici.

Na granici Bosne i Srbije nije još došlo do većih sukoba. Tek gdjegdje duž granice došlo je do manjih sukoba između straža kad su naši namjestali obranbenu liniju duž rijeke Drine. S naše strane bio je jedan mrtav a sa strane Srba deset. Uz to su srbijanske bande pokušale proviliti u Bjelinu (tvrdjava u Bosni 5 kilom. daleko od granice), ali su bile odbijene. Inače do subote 1. o. mj. nije bilo većih i važnijih sukoba na srpsko-bosanskoj medji.

U petak na granici Hrvatske kod Klokijevca jurišali su srbijanski vojnici na naše pozicije ali su bili od našeg odieljenja suzbijeni. Od naših nije poginuo nitko, od Srbijanaca jedan oficir i 22 vojnika.

Velike ovacije caru i kralju u Beču.

Četvrtak o podne Nj. Veličanstvo Car i Kralj, sa prijestonasljednikom Karlom Franjom Josipom prispjeli su u Beč. Svi putevi od stacije Penzing, pa do dvorca Senbrun bili su prepuni od nepreglednih masa svijeta, te od veterana, vatrogasaca, društava i korporacija sa zastavama i muzikama. Kada se je Car pojavio prolomiše se burni poklici, u oduševljenju pučanstva koje se neda opisati.

Burne ovacije se ponavljahu cijelim putem i jednakom snagom. Vladar duboko dirnut i potresen zahvaljivao tolikim dokazima ljubavi i privrženosti naroda.

Ovacije postigoše vrhunac kod dvorca u Senbrunu kada je načelnik Beča na čelu vijeća, pozdravio Cara, te Mu iskazao patriotske, nepokolebive osjećaje gradjanstva i puka. Manifestacije su kašnje nastavljene, a trajale su više ura.

Sveopća mobilizacija Monarhije.

Službeni listovi u Beču i Budimpešti donijeli su subotu slijedeću objavu:

Po službenoj naredbi od 31. julija Nj. Vel. Car i Kralj naredio je sveopću mobilizaciju vojske, ratne mornarice i obojeg domobranstva, kao i poziv narod nog ustanka.

Ova je odredba nastupila radi progla šene mobilizacije u Rusiji, a sve ove mjere naredjene od Nj Veličanstva nemaju nikakve agresivne namjere, već im je jedina svrha opreznost za slučaj obrane domovine.

Rusija proti Njemačkoj.

U početku sukoba naše monarhije sa Srbijom obratio se bio ruski car na njemačkog cara da posreduje te Austro-Ugarska ne povede rata proti Srbiji. Dok je Njemačka posredovala, Rusija je podnesla mobilizaciju čitave vojske čime je ugrozila sigurnost Njemačke. Radi toga je u subotu jutro Njemačka obavjestila rusku vladu, da će Njemačka mobilizirati, ako Rusija u roku od 12 sati ne obustavi ratne pripreme i ne dade stalnu izjavu. Istodobno je francuskoj vladi stavljeno pitanje o njenom držanju u slučaju njemačko-ruskoga rata.

Njemačka navlestila Rusiji rat.

Pošto na ovo nije Rusija ništa odgovorila niti u spomenutom roku obustavila naoružavanje, u subotu 7·30 sati predao je njemački poslanik u Petrogradu u ime svoje vlade ruskoj vladi navještenje rata.

Prvi sukob Niemaca i Rusa.

Još iste večer iza proglašenja rata počela je jedna ruska patrulja pucati na njemačku patrulju. Gubitaka nije bilo na njednoj strani.

I na drugim stranama ruško-njemačke granice došlo je do manjih sukoba, te su Rusi na više mjesta proviliti njemačku granicu.

Na njemačko-francezkoj granici.

Kako i Francezka nije odgovorila na pitanje Njemačke nastala su istodobno neprijateljstva izmedju Njemačke i Francezke. Na granici su Francezi počeli operirati sa balonima i aeroplanima iz kojih su počeli metati bombe na njemačke pozicije. Ali baloni bili su opaženi, te su Niemci pucali u iste i dva pogodili te su se strovalili na zemlju.

Francuzi su presli granicu i zauzeli neka pogranična mjesta njemačkog carstva. Do većeg sukoba nije još došlo.

Poslanici njemački, francuzki i ruski na odnosnim dvorima odputovali su svojim kućama.

Zadnje viesti.

Sa srpske granice nema nikakovih viesti, jer se u ovo zadnjih par dana nije ništa važnijeg dogodilo. Pojedina osamljena čarkanja između predstraža to je sve što se do sada dogodilo na ratištu na srbijanskoj granici.

U ponedjeljak se bila razširila govorica da su naše čete zauzele brdo Lovćen u Crnoj Gori, važnu strategičnu točku nad Kotorom i za Jadransko more. Nu te viesti sasvim su bez temelja. Na crnogorskoj granici nije došlo ni do najmanjeg sukoba niti ispaljena i jedna puška.

Neprijateljstva ograničila su se do sada samo na granicama Srbije i kako već spomenuto, ta neprijateljstva pokazala su se do sada samo u manjim okršajima sa predstražama na obim granicama izim spomenutog većeg sukoba kod Beograda.

Izvanredni zakoni.

Korisna poduka našem narodu.

Mobilizacija vojske na kopnu i na moru pridržana je samoj Kruni. Uljedi mobilizacije, koja je sada obćenita za stajaću vojsku, za svu rezervu i za svu mornaricu i ušljed poziva narodnog ustanka nastala je potreba posebnih odredaba. Kuda će koja vojska poći i kako će biti složena to odredjuju vojničke vlasti.

Svaki rat nosi sobom pogibelji velikih promjena o načinu života i prema tomu potrebe uredjenje raznih odnošaja civilnoga stanovništva države s jedne strane prema vojski a s druge strane u odnosima medju sobom. Izuimni odnošaji zahtjevaju **izuimne odredbe**. Tako je ušljed mobilizacije ciele oružane sile naše monarhije nastala prieka potreba, da stupe u porabu neki izvanredni zakoni i izvanredne odredbe za njihovo provadjanje. Mi ćemo ovdje u kratko navesti nekoje od tih odredaba, da ih narod zapamti i da se s njima koliko više okoristi.

I. Obća mobilizacija i sazov narodnog ustanka.

Njegovo Veličanstvo naš cesar i kralj zapovriedio je krieposću svoje vlasti, da se učini obćenita mobilizacija na kopnu i na moru od sve vojene sile naših država i da se sazove narodni ustanak u svoj monarhiji. To znači, da oni koji budi kako pripadaju oružanoj sili, imaju poći k svojim zastavama kako je komu naznačeno poleg njegovih godina i službe u vojci.

Vojnički zapovjednici imenovani od Nj. Veličanstva imaju po zakonu pravo odlučiti, na koju medju države ili preko nje da podje ovaj ili onaj dio vojske. Sva oružana sila postane nekim načinom gibiva (mobilna) zato se to stanje zove mobilizacija. I oni muški državljani, koji ne pripadaju više stajaćoj vojski ni rezervam svjedno se smatraju vojska dok nisu prevalili 37 godina svoje dobe a imaju povratnice (Widmungsbrief) za kašnju vojenu službu. I domobranci mogu biti odlučeni da predju preko medje države u neprijateljsku državu. Ako se je na vrieme pita se za to dozvolu parlamenta; ako nije lasno, nego je sila, onda ide domobranstvo na zapovied Nj. Veličanstva zajedno u boj i preko medja naše države.

Pričuvnici (reservisti) i svi stariji od njih a i mladji, koji ne spadaju u stajaću vojsku ali vrše vojničku službu za vrieme mobilizacije dobivaju za svoje obitelji novčanu podporu od države. O tom pišemo posebice. Isto tako dobivaju novčanu pripomoć od države oni, koji davaju razna podavanja, podvoze itd. i oni, koje vlast upotrebljava kao ratne radnike. Obćenitu mobilizaciju kopnene i pomorske vojske i sazov puških ustanaka odredilo je Nj. Veličanstvo dne 31. julija 1914. a kao prvi dan mobilizacije računa se 4. agusta t. g. jer su onog dana morali već prijaviti se svojim zastavama svi pozvanici.

II. Zakon o prelazu političke vlasti na višega vojnoga zapovjednika.

Cesarskom naredbom od 31. julija 1914. broj 186 List Državnog Zakona odredjeno je, da viši vojni zapovjednik može proglasiti u kraljevini Galiču i Lodomiru, velikoj vojvodini Krakovu, vojvodini Bukovini i nekim kotarima, koji su spomenuti u toj naredbi od zemlje Slezke i zemlje Moravske sve ono što inače po zakonu pripada civilnomu političkomu poglavaru zemlje da proglasi ili zapovjedi. Tako je isto već prije odredjeno za Bosnu i Hercegovinu, Dalmaciju i Hrvatsku i Slavoniju. To sve na obranu vojenih interesa.

Istina je, da viši zapovjednik vojske svoje odredbe i zapovjedi ima bez oklievanja naznaniti poglavaru dotične zemlje, ali bez obzira na to zakon nalaže, da poglavari zemlje, kotarski predstojnici i obćinski načelnici imaju točno poslušati i pravo izvršiti naredbe i zapovjedi vojnoga višega zapovjednika.

III. Moratorij — prisilni počak.

Cesarska naredba od 31. julija 1914. br. 193 L. D. Z. naredjuje ovako: ako ti je drugi tko već prvi agusta imao platiti neko dugovanje, moraš ga čekati 14 dana, ako li je dugovanje dospjelo poslje prvi agusta do 14. agusta, onda ga moraš čekati četrnajst dana od onoga dana u kojem je dugovanje dospjelo poslje prvi agusta. Za mjenice (kambiale) i čekove (bankovne doznake), koji dospijevaju od 1. do 14. agusta produžen je rok za protest i za predočenje na pribrat ili na isplatu kao i rok za isplatu samu, za 14 dana od dana dospjelosti.

Za vrieme, za koje te je zakon prisilio na oraj četrnajstdnevni počak, dužan si platiti kašnje kamate (interese) i to ili Bog po zakonu, ili manje ili više kako je u zadužnici ili pogodbi taj manji ili veći interes bio naročito dogovoren.

Ali nije prisilni počak odredjen za sva novčana dugovanja, jer su iz prisilnog počeka izuzete slijedeće tražbine:

1. Banka u koju si uložio novaca na štednju dužna ti je dati do 200 kruna bez počeka;

2. Što imaš dobiti jer si zaslužio bilo na dan bilo na dalnje obroke to možeš pitati bez prisilnog počeka;

3. Isto tako što imaš dobiti za najamninu i zakup (što od kuće i od zemalja);

4. Što imaš dobiti za uzdržavanje, na pr. od uzitne pogodbe ili od nezakonitog oca itd.

5. Nema prisilnog počeka za ono kapitala ili interesa što ti je država dužna od koje mjesine zadužnice.

Po tom zakonu oslobodena je vlada da naredbom ostanovi još i drugih izuimaka. Kako se vidi moratorij je odredjen za samih prvih četrnaest dana agusta. To je rok prekratak i hljeb bi se da bude produžen na više vremena i

---

grešan, kada u istom tistamentu natanmo od anjela, inače od anjel, od anjeli. —

„Srako“ nije dopusni prislov „makar“, jer znači: dobro ti stoji, pravo ti je — a reče se osobito djetetu, kad mu se štogod dogodi, pošto nije slušao. Riječi berakos nije S. ni zabilježio, a jamačno je ne bi ni razjasnio, kao što ni neće nitko. Berakos znači neka, nije mi stalo, ne marim; ali odakle dolazi, ne umijem reći. (Možda je srako stogod u reda „s(v)ragom.)

O konjugaciji govori dosta opširno, dapače i perspitivno. Da pokaže, kako „m“ prelazi u „n“ u prvom licu prezenta, navadja 14 primjera, a dostajao bi jedan. Govori o sintaksi, ali nije opazio oblika: valja dobru biti, lijepo je zdravu biti itd. Taj je dativ uz predikat lijep, ali danas rijedak. — Na kraju nabraja pet stranica — a mogao je i čitava radnja ispuniti njima — tudjih riječi, i time svršava svoje „rehabilitaciono studiju,“ kojom se nažalost nije rehabilitirao.

Još ima u njoj jezero pogrešaka, ali čemu da ih nabrajamo, čemu da se u ovoj oporici takmimo s domaćim mudrama? — Sveto nio za bolje! Možda i Stojkoković promatrana riječnika izmrcv koga, da nam naslikovi vrbnički dijalekat prikaže, kako valja. Čekajmo! — Pop J. Grković —

zete od njega još druge koje vrsti tražbina. Dapače nami se čini da bi prisilni poček morao biti također za najmovine od kuće i za zakupe od zemljišta (fite).

IV. Veća sloboda male trgovine i obrta u blagdane.

Cesarska naredba od 31. julija 1914. br. 183 L. D. Z. odredjuje, da ministar trgovine dogovorno sa ministrom unutarnjih poslova i ministrom za bogoštovje i nastavu, dok traje ovaj ratni zapletaj, ima pravo da dijelomice ili posve stavi izvan krieposti one zakone od 16. jenara 1895. br. 21 i od 18. jula 1905. br. 125, kojima je zabranjeno raditi u nekim obrtima i prodavati i kupovati neke vrsti trgovine (nedjeljni počitak).

V. Zakon o novčanoj podpori za obitelji mobilizovanih.

Parlamenat je stvorio a Nj. Veličanstvo potvrdilo zakon od 26. decembra 1912. br. 237 L. D. Z. Taj zakon miruje dok je mir, a mora se vršiti odmah ako je odredjena mobilizacija ili ako su u vrieme mira pozvani na vršenje izvanredne vojne službe reservisti i doknadni reservisti (ersac). Kada pak nakon prestanka neprijateljstva ili pogibelji od druge države bude odredjeno razoružanje (abristunga), onda stane opet ovaj zakon mirovati. Namjesto da navadjamo suhe paragrafe, koje mnogi nebi razumio, protumačit ćemo što se kraće može ovaj zakon sa pitanji i odgovori. Prije toga toplo preporučamo našim občinama i narodnoj inteligenciji, osobito častnom svećenstvu i učiteljstvu na selima, da čim prije i čim točnije upute narod o pravima koje ima ovaj zakon daje.

Za koga država daje pripomoć prehrane od mobilisacije do rasoružanja?

— Za svakoga onoga koji je pritegnut vojničkoj službi izvan gedina prezentne službe.

Tko ima pravo na pripomoć za prehranu?

— Pravo na pripomoć za prehranu ima svojta onoga, koji je pritegnut izvanrednoj aktivnoj službi. A pod svojtom zakon razumije: ženu, zakonitu djecu, t. j. sinove, kćeri, unučad itd., oca i majku, djeda i baku, tasta i punicu, nezakonitu mater i njezinu djecu, ali to sve samo ako redovito stanuju u Austriji ili stanuju u Ugarskoj i Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te su pripadnici jedne od tih zemalja.

Ima li svojta u svakom slučaju pravo na podporu za prehranu?

— Ne ima, ako pozvanik pod oružje dobiva i dalje svoju redovitu plaću od principala u koga je u službi (trgovac, činovnik itd.); ili ako je obitelj inače bogata da baš ne osjeti gubitak pozvanika. Ali ima po zakonu pravo na državnu podporu za prehranu svaka ona svojta (rodbina, obitelj), koja barem većim dielom živi od rada onoga, koji je pozvan u aktivnu službu, dakle sve naše radničke i kmetske obitelji imaju pravo na pripomoć za uzdržavanje, ako im je morao u vojsku bilo otac, bilo sin, bilo brat, a još više ako je iz iste obitelji pošao više nego jedan.

Koliko daje država pripomoći za uzdržavanje?

— Dobivati se može pripomoći najviše toliko, koliko se pošteno računajuć može dokazati ili računati, da je vojni pozvanik imao dnevne zasluženje u zadnje doba od svoga rada, a najmanje onoliko po osobi, koliko se plaća u dotičnoj občini po obstojećim propisima za svaki dan obskrbe jednoga vojnika (hrana i konak). Namjesto tih tankih izračunavanja svakoga posebice, državna politička oblast prosječe onako tako se čini pravo. Na primjer za Istru biti će za svakog ukućana, koji ima pravo na pripomoć, računano 80 helera na dan za prehranu i polovicu za najmovinu svih skupa, ako dotična obitelj stanuje u tudjoj kući (na fitu). Za djecu ispod osam godina računa se polovica od onoga što pripada odraslijim.

Kmet ili kmetov sin ili unuk, koji mora pod oružje, doma ne dobiva nadnice, kako će biti sa njegovu svojtu?

— I za njega se mora računati u Istri bez razlike kao da je radnik, jer po našim selima nije kmeta za koga bi se moglo reći da mu kućna čeljad kruto ne očuti ako on ili koji sin ili unuk mora u vojnu službu preko onih dužnih godina prezentne službe. Samo je razlika ta, da kmet sku radnju ne plaća svake subote principal ili ravnatelj fabrike, nego kmetski trud plaća ravno sam gospodin Bog kada čini da dozori jedna ili druga ljetina. Komisije, koje budu odlučivale pripomoć za uzdržavanje svojte kmetskog pozvanika u vojsku imaju dužnost računati, da će ljetina platiti obilno trud i zato imaju uzeti za temelj računa da je pozvanik doma služio dobru nadnicu.

Na jedno pitanje ovih dana odgovorio je ministar predsjednik grof Stürgkh, da će oblasti dobiti nalog neka ne gledaju odviše na tanko.

Kako se ima postupati da se dobije pripomoć za uzdržavanje?

— Postupati se ima ovako: Odmah treba javiti općinskom poglavarstvu sve one članove obitelji (rodbine, svojte), koje imaju pravo na pripomoć jer je taj i taj njihov rodjak mobilizovan. Občinska poglavarstva moraju imati obrazce (formulare) na koje upisuju sva takova prigašenja. Svi dokumenti koji su potrebni glede domovinstva, rodbinstva, tastbine i dobe onih što imaju pravo na pripomoć, prosti su od biljega i drugih pristojba. Občini treba javiti istom prilikom također ono lice koje se ovlaš čuje da prima pripomoć za svu svojtu.

Isplačivanje pripomoći za prehranu, zakon odredjuje da bude unaprijed svakog 1. i 16. dana u mjesecu, ili ako bi navala bila velika mogu biti također odredjeni i drugi bližnji dani. Koji ima pravo dizati pripomoći za svu svojtu (obitelj, rodbinu) pak mu je teško putovati do poreznog ureda ili bi morao računati sirotam kočiju i dangubu, taj neka kod prigašenja na občini priloži poštansku napunicu ispunjenu njegovim imenom. Svotu će napisati oblast a porezni ured će ustegnuti za marku.

Je li još koja odredba u tom zakonu?

— Ima još kojesta, ali zviti smo da našim čitateljima osobito na selu damo čim prije poduku barem u glavnom da ljudi znadu na čemu su. To nam je i preporučio također zastupnik Dr. Laginja kao predsjednik Gospodarske Sveze u Puli. Ona će također sa svoje strane učiniti što bude mogla, da se narodu pomogne kako je pravo u zakonu.

Drugi put, ako Bog da, još štogod o tome i o podvozima (predpreg).

Razne viesti.

Razredba viesti. Dok traje ratno stanje naše monarhije donašat ćemo sve viesti ili pod rubrikom dopisi ili pod razne viesti. Tu novu razredbu uvadjamo privremeno, jer želimo što obširnije i točnije donašati viesti sa ratišta i o običem položaju u monarhiji i izvan nje.

Sjetite se nemoćnika! Otbiljno teško vrijeme traži od svakog domoljubnog državljanina, da pomaže koliko je moguće brabrim i nesretnim nemoćnicima, koji su u sadašnjem ratu metnuli svoj život za cara i za domovinu.

Vojničko-humanitarno društvo „Österr.-ung. Invalidendank" koje si je postavilo jedinom zadaćom, pomoći nemoćnicima i ublažiti bijedu udovicama i siročadi poginulih ratnika i koje društvo je od svega postanka isplatilo u ovom smislu već 90.000 kruna, umoljava sve austro-ugarske podanike, da mu kod izvršivanja njegove zadaće materialno pomažu. To se može učiniti ili u obliku darova ili prijavom pristupa u društvo. Članarina iznosi za izvanredne članove 2 K, za redovite 5 K na godinu, za doživotne članove 60 K i za utemeljitelje 200 K na jedan put.

U nadi da će naš poziv na blagotvorno srce svakog pojedinca, da se ublaži bijeda nemoćnika, koji trebaju pomoći, naći svukuda oduševljenog odjeka, umoljavamo da se šalje sve darove i prijave pristupa na: Österr.-ung. Invalidendank, Beč, I. Bräunerstrasse 7. Odbor.

Amnestija (pomilovanje). Nj. V. Car odredio je amnestiju (pomilovanje) svima koji su se kad god ogriješili o vojničke dužnosti ne odazivljući se pozivu na novačenje, ili su vojni dezerteri, pa bili ili ne bili sada pozvani pod barjak, samo ako se odmah prijave nadležnim vlastima za ispunjenje vojne dužnosti.

Kako ćeš pisati svojemu na bojno polje? Od 1. augusta ove godine dobivati će se na svim poštanskim uredima posebne dopisnice (a 1 h.), na koje ne treba lijepiti nikakve marke. Listovi i dopisnice mogu se besplatno odašiljati na bojno polje. Kada doznaš od svog oca, brata, muža, zaručnika, koji vojuje, broj njegovog poštanskog bojnog ureda, pazi da ti bude naslovna strana prema slijedećem ispunjena:

Ime odašiljača: . . . . . .

FELDPOST

Gospodinu: . . . . . .

Regiment . . . Broj . . .

. . . . Kumpanija.

FELDPOSTAMT NR. . . . .

Najvažnije je, da točno napišeš njegovo ime i u najzadnjem redu broj dotičnog bojnog poštanskog ureda. Za ime mjesta, gdje tvoj dragi i mili boravi ne ćeš znati ili i ako znadeš, koja ti je hasna, kad je on danas ovdje, a sutra Bog zna gdje. Glavno je točno označiti **broj poštanskog ureda.**

To vrijedi za kopnenu vojsku, dok se **mornarima** može na iste besplatne karte pisati u **Pula** (pošt. ured br. 1) uz naznaku broda, na kojemu služi.

Preporučena pisma, kao i ostale stvari nijesu dozvoljene. **Novac možeš slati jedino u vrijednosnim listovima** sa točnom naznakom, koliko ima novca u listu. Nikad ne smije svota nadvisiti svotu od K 100 —.

Neobično proročanstvo. „Nar. Nov." donose ovu interesantnu vijest:

U mnogim krugovima u Srbiji vlada užasna poništenost. Mnogo se govori o nekom proročanstvu, za koje u Srbiji znade svako dijete i koje ide od usta do usta, a to tim više, što se je dosada skoro sve ispunilo, što je bilo proricano. To je proročanstvo „vidovitošću" nadarenog seljaka Matije Mihajlovića iz sela Rakovice kod Užice u Srbiji. Bilo je to 11. lipnja 1868. kad je Mihajlović najedared usred trga u Užici počeo vikati: „O Bože, ja vidim vrt u Biogradu, kojim prolazi knez . . . gledajte, gledajte, on pada pogođen iz zasjede zločinačkom rukom!" Svi su mislili, da je starac, koji je gorko plakao, poludio. No kad je sutradan stigla vijest, da je u Topčideru potajno umoren knez Mihajlo, po pristašama Petra Karagjorgjevića (sadašnjega kralja) otpremili su Mihajlovića pred sud u Biograd. Tamo je i opet zapao u isto stanje, pa je počeo vikati: „Vidim kralja nakon jedne izgubljene bitke; on mora da bježi iz zemlje; — vidim drugoga kralja, koji se iz Niša kreć zrak razgovara se svojim ministrima u Biogradu, zatim dolazi u Biograd i pada od obojničke ruke. A na to dolazi jedan drugi, ali i on mora iz zemlje ići, on mu pada u boju — a na to ulaze stranci u zemlju . . ." To je proročanstvo, od koga se **dosada ispunilo** umorstvo kneza Mihajla, poraz kralja Milana po Bugarima i njegov odlazak iz zemlje; za kralja Aleksandra ureden je telefon, te je kroz zrak govorio sa svojim ministrima. Aleksandar je pao od ruke zavjerenika. Sad, da li će se proročanstvo do kraja ispuniti, pokazat će nam budućnost.

Cieno živeža u Puli. C. k. kot. poglavarstvo u Puli izdalo je dne 8. agusta t. g. ovaj Oglas: Usljed opunovlašćenja sa strane c. kr. namjestničtva u Trstu te na temelju § 51. obrtnoga reda, sasluhavši trgovačko-obrtnu komoru u Rovinju te odnosne zadruge, ustanovljuje se za grad Pulu, do nove naredbe, slijedeći maksimalni cijenik: Brašno bijelo K 0·58, brašno žuto K 0·24, kruh bieli K 0·56, kruh crni K 0·40 po kg. Meso volovje: prednji dio sa privagom (žuntom) K 1·76, 1·60, 1·52; prednji dio bez privage K 2·08; zadnji dio sa privagom K 2·16, 2·08; zadnji dio bez privage K 2·36 po kg.

Upozorujemo naše čitatelje, da je na prilieplienim službenim oglasima u hrvatskom tekstu pogriešno naznačeno „zadnji dio bez privage K 2·08", jer mora pravo stajati „**prednji dio**. . ."

Podružnica Pula gospojinskog društva Crvenog Križa.

Poziv.

Ne samo na ratištu nego također u cieloj monarhiji radi „Crveni Križ" i pripravlja se, da pruži djelotvornu pomoć, kad to budu događaji zahtjevali.

Fiat zahtijeva mnoge žrtve na ranjenicima i bolestnicima; „Crveni Križ" postavio si je zadaću, pomoći ovim patnicima za domovinu i olakšati njihovu sudbinu. Broj takovih biti će jako velik i dužnost je svih, koji su ostali doma, da doprinesu svoj obol za podpomoći plemenitu zadaću „Crvenog Križa".

Postojeće bolnice neće biti samo povećane, nego će biti ustanovljene i nove; za to proširenje fali mnogo potrebnoga. Radi toga „Crveni Križ" apelira na

patriotizam puljskog stanovništva

da pomogne i obilato priskoči praktičnim darovima. Potrebovat će rabljeni ako i stari predmeti: klupe, stolice, stolovi, police, praonice, stapići, metle, četke, umivaonice svake vrsti, posude za vodu i pranje, čaše, boce, kabli, pljuvačnice itd.; dokro uzdržane ako i stare posteljine, rubenine, kao kotulje, gaćice, rubci, čarape bjeće, papuče, obrisači, ručnici. Nadalje: Kuhinjsko posudje, kao kotli, tonci, tave, zdjelice, žlice, vilice, noži, tanjuri, kuhače, itd. Osobito se žele darovi kao čaj, kava, čokolata, šećer, rum, konjak, vino, bistre vode, voćni sok, konzerve iz voća, duhan, cigari, cigarete. Nadalje: potreboće za šivanje, pisanje, češlji, kefe, jaki štapovi, knjige, ilustrovane novine, igre kao šah, domino, karte itd.

Vrlo je vatno, da sve, štogod se daruje, bude dobro očišćeno i da se nije rabilo kod bolestnika priljepčivih bolesti.

Svi darovi primaju se u državnoj realci, Polikarpo prizemno od 9 a. prije podne do 6 s. po podne. Tu se nalazi pizarna Crvenog Križa, gdje se davaju sve odnosne obaviesti. Odbor.

Motor na plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Prodaju se uz veoma sniženu cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gloriatalo broj 1 I. kat.

Narodni kazneni branitelj u Rovinju!

Javljam ovime naslov moje pisarne u Rovinju, ovako: „Via Santa Croce Nr. 688 — Rovinje":

Fr. Dubrović.

kazneni branitelj (difensore penale.)

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Ginnasio I. - Pula - Via Cirila i.

---

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Dobro poznata trgovina

Ciaccomo Zudich

Kalica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. muštterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i loše plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja saobći svoj naslov na „Poštni predal 47", Ljubljana.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.

Urjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivcama i sriedu u Torkulo.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Širite Našu Slogu.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

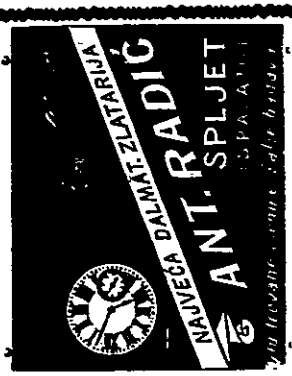

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**

475.000 odnosno **375.000** kruna odn franaka i lira iznose svakogo dišnji glavni zgoditci skupine **3** odnosno **6 izvrsnih srećaka.**

12 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza!**

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručiocima namljenjene su **nagrade i premije!**

Izjatnjenja daje i naružbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Hrvatske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirazа, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Prodv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.060 88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135 97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996 52

Sposobni povjerenici i akvizitori za mjesečnja se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu: okolica: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Es-ka Helios, dvokolice Cesric stoje K 150·—. Cenike šalje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Rastello 1.

Broj 31. Pula, u četvrtak dne 13. agusta 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju se računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase za šalje se naputkom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani se tiskaju, a neiskazane se prieaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 3 K za selјake } na godinu ili 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevina više poštarina. Ptaća i stranjce se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostale 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handžić u Tratu.

Europejski rat.

Čega se je u početku sukoba izmedju naše monarkije i Srbije bilo bojati, to se je na žalost obistinilo. Iza rata naše monarkije sa Srbijom oboružale su se sve države u Europi, a većina njih se zaratile sa našom monarkijom i sa Njemačkom.

Na obranu Srbije prva je skočila Rusija, a da nije imala zato nikakva povoda, jer je naša država bistro i jasno izjavila, da nema nikakvih osvajalačkih težnja niti dirati u suverenitet i cjelokupnost Srbije, već jedino hoće Srbiju da kazni za počinjeno umorstvo u Sarajevu i radi velikosrpske propagande u našoj državi, koja je očito išla za time, da otrgne nekoje djelove od naše monarkije i pripoji Srbiji. Rusija je dakle navještenje rata Srbiji upotriebila za iziku i naredila obću mobilizaciju kopnene i pomorske vojske već onda, dok je sama zamolila njemačkog cara da posreduje te Austro-srbijanski rat lokalizira, ograniči samo na ove dvie države te ne povuče u vrtlog rata cielu Europu.

Kad je za taj neiskreni postupak Rusije doznala Njemačka, poručila je odmah Rusiji u formi ultimatuma da u roku od 12 sati razoruža, jer će inače Njemačka biti prisiljena prihvatiti je oružja. Isto je Njemačka poručila i Francezkoj. Nedobivši odgovora u danom roku, navjestila je Njemačka i Rusiji i Francezkoj rat.

Rusija i Francezka dakle svojim naoružavanjem (obćom mobilizacijom) izazvale rat sa Njemačkom. Ni jedna ni druga ne učiniše to radi ljubavi prema Srbiji, na obranu Srbije, nego im je to bila samo izika, dok imaju jedna i druga daleko važnije interese za povod ratu. Rusija je, kako znano, zatvorena u Crnom moru, te njezina flota nesmije van iz Crnoga mora, jer joj je zatvoren prolaz kroz Bospor (Dardanelsko tiesno). Probiti to tiesno, otvoriti put svojoj floti da može iz Crnoga mora kroz Dardanelski tjesnac, to su davna nastojanja Rusije i jedan od najvažnijih zadataka sve ruske politike jest naći način, kako bi prisilila europejske vlasti te joj dozvole slobodan prolaz kroz Dardanelle. Tomu su se do sada protivile malne sve europejske vlasti, poglavito Turska, u čijim rukama je Bospor, Njemačka i Englezka. S Turskom bi Rusija lahko obračunala, ali one dvie druge bile su tvrdja kost; a Englezkom se Rusija nekako nagodila, doduše ne radi prolaza kroz Dardanelle jer joj toga Englezka nebi ni da nas dozvolila, nego za navalu proti Njemačkoj, koje se opet Englezka boji radi konkurencije na moru, goje je Njemačka silno pojačala i dobro oboružala svoju pomorsku vojsku.

Francezka pak ne može nikako zaboraviti Njemačkoj sramotni poraz i poniženje od god. 1871., kada je Francezka bila sasma potučena i Njemačkoj morala ustupiti svoje dvie provincije Elsas i Lotaringiju te isplatiti još pet miljarde franaka u ime ratne odštete. Radi toga Francezka uviek misli na révanche (revans), odmazdu Njemačkoj, ali rek bi ovog puta ide francuzki narod jako s malim oduševljenjem na revanš proti Njemačkoj, jer Francezi ćute svoju slabost, nekakvu gnjilobu na svom tielu, te da neće moći odoljeti jakoj i dobro organiziranoj i oboružanoj Njemačkoj vojski.

Engleska navjestila rat Njemačkoj.

Rusija, Francezka i Englezka sačinjavaju od nekoliko godina amo nekakav trojni sporazum kao nekakvu protuteržu trojnom savezu, što ga sačinjavaju Austro-Ugarska, Njemačka i Italija. Medjusobni ugovor i uvjeti trojnog sporazuma nisu poznati javnosti, ali svakako je trojni sporazum uperen proti samoj Njemačkoj više nego li proti trojnom savezu, a sadanji europejski rat daje naslućivati, da trojni sporazum sastoji u skupnosti oružja skoro više nego li trojni savez, pošto treći član trojnog saveza Italija stoji u ovom europejskom ratu po strani, neutralni posmatrač događaja, te se Italija nije prihvatila maća premda su dvie države, s kojima je u savezu zaračene na svim svojim medjama, dočim je Englezka u ovom europejskom sukobu iznašla veoma neznatnu iziku, povod, da se i ona umiješa u rat u ovom sveeuropejskom sukobu.

Njemačka naime, da uzmogne uspješno voditi rat proti Francezkoj s jedne strane, a s druge opet u bojazni da ne bude zaskočena od Franceza preko belgijske države, koja sa jugozapadne strane graniči sa Francezkom a sa istočne sa Njemačkom, zamolila je u formi ultimatuma belgijsku vladu te dopusti njemačkoj vojski preći preko belgijskog zemljišta, garantirajuć, da neće dirati u samostalnost i cjelokupnost Belgije i da će naknaditi sve eventualne štete, koje bi počinila njemačka vojska u Belgiji. Tu zamolbu njemačke vlade Belgija je pozivom na svoju strogu neutralnost odbila, na što se Njemačka proglasila u ratnom stanju sa kraljevinom Belgijom. Radi toga je Englezka da štiti tobože samostalnost kraljevine Belgije, u koju kako rekosmo nebi nitko dirao, navjestila Njemačkoj rat. Još prije toga pak, odmah nakon buknuća rata sa Francezkom, njemačka je vojska provalila u malu kneževinu Luksemburg i zaposjela, da tako sprieči provalu Francezke vojske preko te kneževine u Njemačku i da Njemačka iz te kneževine lakše operira sa svojom vojskom proti Francezkoj.

Naša monarhija u ratu s Rusijom.

Odmah u početku rata naše monarkije sa Srbijom poprimila je Rusija neprijateljsko stanovište proti našoj državi mobilizavši svoju vojsku i baciv ju na našu granicu sa očitom prietećom namjerom. Radi toga je prošlog četvrtka naš poslanik na ruskom dvoru u Petrogradu predao ruskom ministru vanjskih posala ovu notu:

Po naredbi moje vlade čast se potpisani Austro Ugarski poklisar staviti do znanja Vašoj Ekselenci, ministru vanjskih posala, ovo:

Obzirom na prijeteće držanje Rusije u ratu izmedju Austro-Ugarske monarhije i Srbije, kao i obzirom na činjenicu, da je Rusija, usliied ovoga konflikta — a po jednoj obavijesti berlinskog kabinete — započela neprijateljstva proti Njemačke, i ova se tako nalazi u ratnom stanju sa

Godišnji izvještaj Družbinih škola u Puli.

Školska godina 1913. — 1914. zaključila se je na svim Družbinim školama u Puli, dne 15. julija, službom Božjom i zahvalnicom u crkvi Majke Božje u Šijani, uz prisuće školske djece predvodjene svojim učiteljstvom, te mnogobrojnog naroda. Iza crkvene svečanosti razdijelile su se djeci školske svedodžbe.

Tekom školske godine bili su ovi važniji događaji:

Dne 16. septembra 1913. započela je školska godina uz običajnu crkvenu svečanost također u šijanskoj crkvi. C. kr. kot. škol. nadzornik gosp. Fran Barbalić obašao je tekom godine više puta sve škole. Djeca su se tri puta ispovijedila i to o Božiću, Uskrsu i na svršetku škol. godine, a nekoja su se i pričestila, te primila sv. Krizmu.

Kako po običaju, priredila se je i ove godine „Božićnica", koja je uspjela veoma lijepo, na opće zadovoljstvo mnogobrojnih učesnika. Tom su prigodom podijeljena mnogoj siromašnoj djeci topla odijela, koja su se nabavila novcem sabranim izmedju našeg naroda u Puli pe našim vriednim gospodjama i gospodjicama.

Za dne 29. junija bila je odredjena zabava „Narodnog Blagdana". Već je bilo sve pripravno, te se na sve strane radilo i nastojalo, da bude ove godine zabava ispala što bolje u moralnom kao i materijalnom pogledu, kada nam u predveče — kako je poznato — dne 28. 6. stigne tužna vijest, da su naš plemeniti i svima obljubljeni prijestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand i prejasna supruga mu vojvodkinja Sofija Hohenberg poli u Sarajevu od razbojničke i zločinačke ruke atentatora Gavrila Principa. Zato se, naravski, odustalo od namjeravane zabave, te se cav grad zavio u crno ruho u znak najdublje žalosti. Dne 6. julija služile su se u šijanskoj crkvi zadušnice za spomenute plemenite pokojnike, kojim su prisustvovala sva školska djeca sa učiteljstvom. Tom je prigodom učiteljski zbor poslao putem c. kr. kot. Poglavarstva pismenu sažalnicu Njeg. Veličanstvu na gubitku prieslolonasljedničkog para.

Bilo je priredjeno više manjih izleta, od kojih jedan i u Jadreške. Odlučeno bijaše da se prirede skupni izleti sa djecom u Vizače kod Šišture, Šišjan i Valbandon, te da se zatraži dozvola, da si djeca pregledaju ovdješnji arsenal, ali radi grozne sarajevske tragedije otpali su svi ti izleti kao i sve ostale svečanosti.

Zdravlje djece bilo je povoljno, osim jednog slučaja smrti jednog djeteta na šijanskoj školi.

Od 1. junija bila je uredena samo prijepodnevna obuka. Koncem škol. godine priredila se je u Čitaonici izložba ručnih radnja, što su izradile marne učenice pod vještim vodstvom svojih učiteljica. Sama izložba imala je krasan izgled, te se svak divio ljepoti i savršenosti pojedinih radnja, koje su pokazale, koliko se može postići marljivošću i dobrom voljom.

I ove godine bilježimo jedan napredak u našem školstvu, t. j. otvorenje nove dvorazredne mješovite škole u Velom Vrhu i proširenie dvorazrednice na Kastanjeru na četverorazrednicu, koja se otvorila u ulici Besenghi, dočim je prošle godine bila na samom Kastanjeru. Sada imademo šest škola sa ukupno 16 učiteljskih sila uključiv ovamo i vjeroučitelja.

Broj djece i napredak u pojedinim školama bio je slijedeći:

1. Trorazredna počka škola u Šijani: Broj djece 182, ocijenjenih 162, neocijenjenih 20, promaknutih s odlikom 31, prvim redom 111, nepromaknutih 20. Napredak: 87%.

2. Trorazredna ženska škola u Šijani: Broj djece 160, ocjenjenih 150, neocijenjenih 10, promaknutih s odlikom 26, prvim redom 110, nepromaknutih 12. Napredak: 92%.

3. Dvorazredna mješovita škola u Kastropoli: Broj djece 105, ocjenjenih 101, neocjenjenih 4, promaknutih s odlikom 11, prvim redom 80, nepromaknutih 10. Napredak: 90%.

4. Četverorazredna mješovita škola u ul. Besenghi: Broj djece 202, ocjenjenih 193, neocjenjenih 9, promaknutih s odlikom 43, prvim redom 136, nepromaknutih 14. Napredak: 93%.

5. Dvorazredna mješovita škola u Velom Vrhu: Broj djece 152, ocjenjenih 140, neocjenjenih 12, promaknutih s odlikom 29, prvim redom 97, nepromaknutih 14. Napredak: 90%.

6. Jednorazredna mješovita škola u Verudi: Broj djece 64, ocjenjenih 59, neocjenjenih 5, promaknutih s odlikom 10, prvim redom 42, nepromaknutih 7. Napredak: 88%.

Kako je iz gornjih brojeva razvidno, napredak je uopće dobar, što nam je najboljim jamstvom uspjeh naših škola i za budućnost.

Svukupni broj djece koja su ove godine polazila Družbine škole u Puli, jest 865, što dolazi na svaku učiteljsku silu poprječno 58 djece. Lijepi je to broj, ali te mogao biti kud i kamo veći, kad ne bi naši hrvatski roditelji svojom djecom pu-

spomenutom državom — radi toga Austro-Ugarska smatra da se takogjer nalazi u ratnome stanju s Rusijom.

Iza predaje te note predane su ruskom poslaniku na bečkom dvoru putnice, čim mu je dan znak da odputuje iz Beča. Istodobno naloženo je našemu poslaniku u Petrogradu da zatraži u ruske vlade putnice i odmah odputuje iz Petrograda, što je naš poslanik sa svim činovničtvom poslaničtva i učinio.

Crnagora u ratu proti našoj Monarhiji.

Iza balkanskih ratova sklopile su Srbija i Crnagora vojničku konvenciju, ili bolje vojničku uniju, to jest vojske jedne i druge države su zajedničke kad se jedna ili druga država zaplete u rat. Kako se Srbija nalazi u ratnom stanju sa našom monarkijom to se morala sa Srbijom u tome združiti Crnagora, pak je ova u petak obaviestila našega poslanika na Cetinju, da se Crnagora smatra u ratnom stanju sa Austro-Ugarskom.

Malo iza te obaviesti odnosno navieštenja rata naš poslanik je sa činovničtvom poslaničtva odputovao sa Cetinja.

Srbija u ratu s Njemačkom.

Srbija daleko od njemačkih granica do kojih neće nikada doprieti niti doći u sukob s njemačkom vojskom, osim ako Prusijanci ne posjete Srbijance u njihovoj kući, naviestila je Njemačkoj rat. Taj korak Srbije naše novine prosudjuju kao da se Srbija u ovoj krvavoj tragediji htjela pobrinuti i za jednu žaljivu epizodu. Ili pak, što je najvjerojatnije, ima taj korak tu svrhu, da njemačko poslaničtvo sa pratnjom i njemačke državljane odpravi sa teritorija Srbije, kako bi se oslobodila nepotrebnih svjedoka svoje mizerije i neugodne kontrole.

Ratno stanje s Francuzkom.

U utorak je Francezka vlada našemu poslaniku u Parizu grofu Szecsenu (Sečenu) predala putnice, to će reći da ide iz Pariza, te je isti dan Francezki poslanik u Beču zatražio od naše vlade svoje putnice, koje su mu odmah predane.

Time su diplomatski odnošaji izmedju naše države i Francezke prekinuti, ili drugim riečima, naša monarhija i republika Francezka nalaze se u ratnom stanju.

Tko sve ratuje u Europi?

Kako do sada stvari stoje ratuje u Europi medju sobom osam država, dok dvanaest samostalnih država stoji oko njih do zubiju, da obrane tobože svoju neutralnost, ali u istinu čekajući čas kad će radi vlastitih interesa ili drugčije priniti tudjinske škole, a da i ne govorimo o Slovencima i Česima kojih imade u Puli preko 3000, a djecu njihovu upisanu u naše škole mogli bismo nabrojiti na prstima jedne ruke, što je zaista žalosno.

Družba nastoji, u koliko joj sredstva dozvoljavaju, da odzvoljavaju svim školskim potrebočama. Opaća se pak velika potreba nekoliko naših zabavišta, kojih pomanjkanje je uzrok, da se na stotine naše djece gubi u tudjinskom moru. No i tome se je bar donekle doskočilo time, što su čazne sestre sv. Križa iz Djakova otvorile svoje zabavište na Kastanjeru, koje polazi lijepi broj naše male djećice.

Sada tek do naših ljudi stoji, da svojom djecom i u buduće pune sve te škole. Mi ne ćemo, kako i naši protivnici, da u našim školama raznarodjujemo tudju djecu, već tražimo, da naša djeca ide u naše škole.

Dani i mjesta za upisivanje za dotičnu školsku godinu biti će na vrijeme objavljeni, a medjutim očekujemo od svih hrvatskih i ostalih slovenskih roditelja, koji imade djece za škole, da ovu upišu u narodne škole.

siljene umiešati se s ovom ili onom ratujućom strankom u rat.

Ratujuće države razdieljene su u dva protivna tabora, i to Rusija, Francezka, Engleska, Belgija, Srbija i Crnagora proti Austro-Ugarskoj i Njemačkoj, dakle šest proti dva. Proti našoj državi i Njemačkoj stoje u ratu dakle tri velike (Rusija, Francezka i Engleska) i tri male (Belgija, Srbija i Crnagora) države.

Hoće li se još tko iz Europe uplesti u rat, na to nam može svaki sliedeći dan donieti odgovor bilo iz Italije, bilo iz Turske, Rumunjske, Bugarske, Švedske itd. Da do konca ratovanja neće ostati samo kod omjera 6 : 2, više je no sigurno, kao i to, da ih ima medju „neutralnima", koji čekaju i spekuliraju, da se onda u sgodnom času stave na stranu jačega, ne bi li što profitirali.

Ako se uoči broj žiteljstva, koje je dosadjajima povučeno u ratovanje, onda ga ima preko tri stotine milijuna, računa li se samo europsko žiteljstvo na jednoj i drugoj strani, te protiv žiteljstva monarhije i Njemačke od kakvih stotinu i deset milijuna stoji žiteljstvo onih drugih šest država, kojega će biti i preko dvie stotine milijuna, dakle još jedan put više, nego li na strani Njemačke i naše monarhije.

Danas govoriti o konačnom izpadku ratovanja, bilo bi preuranjeno. Jedni drže, da će biti obzirom na velike žrtve i krvi, te troškove u novcu, kratkotrajno No drugi misle, obzirom na taktiku, što ju je zauzela Rusija, da bi rat mogao i dulje potrajati. Ona, kao da će rusku Poljsku prepustiti njezinoj sudbini. Ali to je ratna taktika koja daje sluiiti onamo, kao da Rusija nije ni sada baš najpripravnija za rat, kako nije bila ni g. 1909. ni g. 1913., kad je svjetovala Srbiji uzmak, pak se samo pita, zašto se Rusija nije i ovaj put sličnim savjetom poslužila?! Je li od stida, da u vremenu od šest godina i po treći put svoju štićenicu Srbiju ne ostavi na cjedilu?!

Ili se Rusija misli poslužiti taktikom svojih predja izpred stotinu godina, te protivnika do ciče zime dobaviti u svoju nutrinju?! Samo ako ju protivnici ne prevare, jer se tako žure, kao da hoće po spješiti obračun prije zimskog nastupa.

Ili pak Rusija, imajući silan ljudski materijal uz francezki kapital, misli dugotrajnim ratnim stanjem fizički i financijalno izmoriti svoje protivnike? Taktika, koju bi Crnagora, Srbija i Francezka mogle skupo platiti. Ali kako sada izgleda, Rusija kao da misli najviše za se i na se.

Kako vieti iz generalnog stožera u Beču i Berlinu glase, tamo su puni nade u povoljan uspjeh i pobjedu, makar ih je šest protiv dvojice!

Previšnja zapovied na vojsku i mornaricu.

Njegovo Veličanstvo naš car i kralj kao vrhovni zapovjednik naše kopnene i pomorske vojske izdao je ovu previšnju zapovied:

Odlučivši brzaju vojni obvezanici sviju Mojih naroda pod oružje i zastavu. Prije nego što sam očekivan postignuta je ratna visina obrambene sile. Svaki Moj hrabri vojnik znade, da će morati odbijati napade pune mržnje i braniti s našim slavnim saveznicima pravednu stvar, koje spasjaju čvrste veze vjernosti s vrhovnim zapovjednikom. I vi junaci Moji braboli ideta s pouzdanjem teškim borbama u susret. Sjetite se vaših predja, koji su u nebrojenim bojevima i bitkama znali na čuvati barjak i izvojštiti slavne pobjede. Sliedite njihov primjer u hrabrosti i ustrajnosti i pokažite neprijateljima vašim što mogu učiniti Moji narodi, puni vrućeg otačbeničke ljubavi i čvrsto vezani jedan s drugim. Bog vas blagoslovio junaci Moji vojnici, neka vas on vodi pobjedi i slavi.

Vieści s bojnog kreševa.

Niti ovih osam dana nije došlo medju ratujućim strankama do većih i važnijih sukoba. Tek na granicama došlo je do manjih okršaja izmedju predstraža, te ćemo nastojati te događjaje u koliko su službeno objavljeni, redom zabilježiti.

Na granicama Srbije.

Naše čete su redovito i nesmetano skupljaju u fronti prema Beogradu, gdje je došlo do okršaja izmedju naših i srbijanskih topova, u kojem okršaju su se istakli osobito naši monitori (ratne ladje) na Dunavu. Tako je 4. t. mj. oko 9 s. jutrom pošao naš monitor Kereš niz Dunav uz „Ratni otok" prema beogradskoj tvrdjavi, da ponuka neprijatelja na otvorenje vatre, pa da se time ustanove pozicije srbskog topničtva. Monitor došao je do 1800 met. blizu srbskoj obali, do vrtova, što no leže izmedju jugozapadnog diela dolnje tvrdjave i grada.

U to su započele sa sjevero-istočnog kuta gornje i sa sjevero-zapadnog kuta dolnje tvrdjave srbske baterije žestoko pucati na monitor. Paljbu su još podupirali topovi postavljeni u sjevero-istočnom dielu grada i u tvorničkom predjelu. Ori potonji topovi bili su markirani od dva na srbskoj obali smještena broda.

„Körös" je plovila punom parom, te je prihvatila topovski boj, dok nije došla izvan dohvata srbskih topova. Monitor je pogodjen od 6 granata, ali su se oskliznule o oklop, a djelomice oštetile samo neznatno limene dielove broda.

Medjutim stalo je paliti i naše topničtvo. Svjetlo otežčalo je topnicima posao jer su imali sunce u očima, i beogradska je tvrdjava bila zastrta kao nekom maglom, unatoč tomu naši su topovi još prije podne posvema ušutkali cielo srbsko topničtvo.

Na našoj je strani jedan momak pao, a jedan je teško ranjen.

Srbski odjel na banovom brdu dao se, iza kako je prvo topovsko tane palo u njegove redove, u divlji bieg.

Poslie podne naše je topničtvo nastavilo vatru. U 4 sata pošla je ciela monitorska flotila jedno 500 metara iznad Hunyadijeve kule, te se postavila u bojni red, da uzme pod vatru topove u tvorničkom predgradju, te da ustanovi, u koliko je uništeno srbsko topničtvo u tvrdjavi. Srbsko topničtvo nije odvratilo vatru.

Dne 5. kolovoza nastavila se borba, ali pojedinosti nisu još poznate.

Na bosanske srbske granice službeno se javlja, da je odio srbske vojske pokušao provaliti preko granice u Bosnu kod mjesta Vardište i Ruda, ali je uz velike gubitke bio odbijen.

U subotu zarobili su ugarski landsturi jednim odvažnim nastupom kod Nove Mečidave na Dunavu tri srbijanska parobroda za mnogo putnika i mnogo drvlja i oko 50 vagona živeža. Oružnici su napali parobrode sa više strana, zaustavili ih i priveli obale na ugarsku stranu. Srbe proglasiše ratnim zarobljenicima.

U petak po podne pošla je jedna naša patrulna ladja na izvide do ušća Drine u Savu, gdje su Srbi žurno utvrdjivali svoje pozicije. Kad je ladja došla na 20 metara blizu srpske obale skočio je u rijeku jedan ćićir dunavske mornarice sa tri kilograma eksasita, preplovio je rijeku, te se je neopažen približio utvrdama, i bacio u zrak utvrde. Srbi nabrupše i otvoriše vatru na nj, ali su bili dočekani od brzometnih topova sa ladje. Četiri neprijatelja bila su ubijena a ćićir neozledjen doplivao je natrag do broda.

Taj junački čin našeg ćićira pobudio je u cielej državi obće odušivljenje.

Kako doznajemo taj pomorski ćićir zove se Herman Bubiay, linijski poručnik (Linienschiffleutnant) naše ratne mornarice. Za taj odvažni čin dobio je od cara vojnički križ za zasluge sa ratnom odlikom.

Na crnogorskoj granici.

Još prije navieštenja rata provalili su Crnogorci granicu i pokušali da prodru do Trebinja. Naša pogranična vojska ih je nakon kratkog boja potjerala natrag. Crnogorci su brzo uzmaknuli, ostavivši više mrtvih. Kod borbe protiv Crnogoraca podupiralo je naše čete tamošnje pučanstvo. Ova provala Crnogoraca je flagrantna povreda medjunarodnog prava jer je našem poklisaru tek kašnje, na 5 i pol sati po podne izjavljen rat, te mu je na taj način oduzela mogućnost da o tome odmah izvjesti svoju vladu.

Crnogorci pokazuju veliku ratobornost proti našim granicama. U subotu su opet su 4000 ljudi provalili istočno od tvrdje kod Trebinja, ali su bili krvavo odbijeni. Kod te navale naši su izgubili jednog oficira i 21 vojnika a Crnogorci su ostavili na bojištu 200 mrtvih a mnoštvo teško ranjenih odveli su sobom.

Istog dana kušala je četa Crnogoraca iznenaditi našu posadu u Gadu kod Antovca, ali su bili na vrieme opaženi i hrabro odbijeni. U subotu je naš ratni brod „Stjegtvar" došao pred Bar u Crnoj Gori i topovima posvema razrušio postaju za brzojav bez žica.

U nedjelju u 3.40 s. po podne počeli su Crnogorci žestoko topovima streljati na Tivat (Teodo) u Boki Kotorskoj. Naši su odgovorili vatrom, te Crnogorci prestaše streljanjem u 6 sati. Crnogorsko streljanje ostalo je bezuspješno te našim pozicijam nije nanielo nikakve štete a ni četama nikakvih gubitaka.

Naše ratno brodovlje koje se nalazi u crnogorskim vodama, blokiralo je svu crnogorsku obalu. To je javljeno od našeg vanjskog ministarstva svim poslanicima stranih država kod našeg dvora, polag propisa medjunarodnog prava.

Na ruskoj granici.

Proti Rusiji je vojna započela u petak poslije podne tim, da su naši navalili na Ruse u predjelu kod Krakova. Jaki odio konjaništva sa odjelom na dvokolicama i pjesadijom prešao je na rusko tlo, zauzeo mjesta Olkuš i Wolbrom u guberniji Kielce, te odnje stupio u savez sa njemačkim četama, koje su dolazile od Czenstochove i Bendzina. Pogranične visočine sjeverno od Novobrodskog na sjevernoj obali Visle u našoj su vlasti. Poljsko pučanstvo svuda se pridružuje našim četama.

Na granici srednje Galicije došlo je do više malih okršaja. Nakon što je proglasen rat Rusiji, pokušali su ruske konjaničke patrole i odjeljenja pješadije da prodru u Austriju, ali su nakon žestoke borbe bili prisiljeni na uzmak.

I na granici istočne Galicije došlo je do malih bitaka. Najteža je bila kod Podwołoczyske gdje je austrijska straža napala pretežno jaču neprijatelja. Na našoj strani 2 mrtva i 3 ranjena. Rusi su ostavili na bojištu 20 mrtvih. Kod Nowosielitza juriašala je austrijska vojska brdo Mohilo, gdje je bio dobro ukopčen ruski kordon vojske. Naši vojnici počinili su mnoštva junaštva, pa su usprkos jakih utvrdjenja neprijatelja osvojili njihove pozicije i više puta odbili jake navale ruske vojske.

Njemačka u ratu proti Rusiji, Francezkoj i Engleskoj.

Rusko-Njemački rat.

U početku neprijateljstva Rusi su na više mjesta provalili njemačka granicu, ali su bili od Njemaca suzbijeni i pognani preko granice Na to su Niemci na više mjesta provalili u Rusije i zauzeli više mjesta. Tako su Niemci zauzeli važno mjesto Crnstohov i Kalš i tu se sjedinili sa ostalim prednjim četama, koje prodiru iz Galicije u Rusku. Kod Schwidrna istočno od Johannisburga i kod Grodtena izmedju Lactenburga i Soldau pokušala je jedna divizija ruske konjice da probije njemačku

pograničnu obranu. Nakon žestoke borbe njemačka vojska odbila je navalu i potisla je Ruse na ruski teritorij kod Soldau Gubitci su Rusa osjetljivi. U tom sukobu otel su Niemci Rusima osam topova i mnogo municije. Kod Neudenburga navalila je divizija ruske konjice na njemačku brigadu, koja je potisla Ruse i naniela im velike gubitke.

Njemačko brodovlje progonilo je u Baltičkom moru rusko brodovlje i potisnulo rusku flotu u finski zaljev, gdje je ostala zatvorena. Blizu otoka Alanda nasukao se veliki ruski brod (dretnot) „Sant Andrej."

Ruske čete povlače se sa njemačke granice prema nutrnjosti zemlje, te su napustile rusku poljsku. Ruske oblasti i čete da su napastile Varšavu, glavni grad ruske poljske, te da je poljsko gradjanstvo u Varšavi ustanovilo narodnu vladu. Uzmak ruske vojske i napuštanje ruske Poljske daje naslućivati, da Rusima zadaje velike poteškoće mobilizacija. Rusija se ne usudjuje koncentrirati svoju vojsku na granici, nego je povlači u sredinu zemlje. To je znak nepripravnosti ruske vojske.

Njemačko-Francezki rat.

Niemci krive Francuze a ovi Niemce da su prvi prije proglašenja rata povriedili granicu. Činjenica je pak da su jedni i drugi prešli skoro istodobno granicu na raznim točkama. Tako je došlo do manjih okršaja u kojima su Francezi potisnuti preko granice. U tom prodiranju zauzeli su Niemci mjesto Briey sjeverozapadno od Metza. Pri zauzeću tog mjesta bilo je zarobljeno 11 ljudi francezke pješač. pukovnije br. 16, koji su odvedeni u jednu njemačku tvrdjavu.

U ratu sa Francezkom postigla je njemačka vojska veliki i vrlo važan uspjeh u Belgiji preko koje njemačka vojska operira proti Francezkoj. U petak 7. t. mj. zauzela je jedna eskadrona njemačkih konjanika jako utvrdjeni grad Lieg (Lüttich) u Belgiji. Taj grad je vrlo strategična točka za prolaz u Francezku. Osvojenje tog grada pobudilo je u Njemačkoj veliko oduševljenje. U boju kod Liega palo je mnogo belgijanaca; Njemački gubitci nisu još ustanovljeni, te čim se to zbude biti će objavljeni. Pod Liegom zarobili su Niemci oko 4000 belgijanaca, koje su počeli prevažati u Njemačku.

Kod Lagarde u Lotaringiji napale su njemačke sigurnostne čete jednu francezku brigadu i potisnuli s velikim gubitcima. Niemci su Francuzima oteli jednu zastavu 2 baterije, 4 strojne puške i 70 zarobljenika. U tom boju pao je jedan francezki general.

Kod Mühlhausena u sjevernoj Alzaciji potisnuli su Niemci Francuze i potukli. Njemačke čete proganjaju neprijatelja.

Njemačko-Englezki rat.

U sukobu sa Englezkom Njemačka neće rabiti svoje kopnene vojske, nego će se protivnici sukobiti jedino na moru. Do sada do takvog sukoba na moru nije još došlo već paze i progone protivno brodovlje gdje koje spaze. Tako su prošli petak lovili i gonili englezki brodovi u sredozemnom moru njemački krstaš „Goeben", koji je bombardovao alžirsku obalu. „Goeben" je ipak englezkoj i francezkoj floti oteto umakao i ostao čitav.

Drugi njemački mali parobrod „Königin Luise" na kolesa (tămbure) bio je zatečen od englezkih torpednjača kad je ispred engl. ratne luke na ušću Temse postavljao u more mine. Englezke torpednjače su potopile njemački parobrod, ali se je potopio istodobno i englezki krstaš „Amphion," koji je predvodio torpednjače, jer je zadjeo na jednu od položenih mina. Kako se javlja, potopilo se od englezke posade 130 ljudi a 150 je spašenih. Posada njemačkog parobroda brojila je 6 oficira i 114 momaka. Jedan dio posade je spašen.

Tako stoje do sada stvari na ratištu, gdje do sada nije došlo do većih bitaka a po tome niti nema većih i važnijih uspjeha. Do odlučne bitke proći će još svakako više vremena dok se koncentriraju velike mase vojska. Obzirom na predstojeće operacije nije uputno da se već sada objavljuju viesti o tome.

Razne viesti.

Dužnicima Istarske Posujilnice u Puli.

Naša pučka blagajna učinila je ovih teških dana sjajno svoju dužnost prema onim, koji su imali u njoj uloženog novca na štednju. Kako druge velike banke u Puli, naša je Posujilnica isplaćivala bez odkaza do 200 kruna na svaku knjižicu, gdjegod u izvanrednom slučaju i više premda nije bila dužna to činiti odkad je proglašen moratorij, to jest zakon o prisilnom počeku.

I ulagatelji su se ponieli dostojno. To je liepo, ali nije dosta. Sada je red na onima, koji su dužni Istarskoj Posujilnici, da plaćaju svoje obroke kapitala i interesa, da im se ne nakupi odviše zaostataka, jer bi jim teško bilo kasnije sve nadomjestiti.

Za isplaćivanje otvorena je Posujilnica (Narodni Dom prvi pod desno) svaki dan, od 11 ura do podne. Za uplaćivanje otvorena je svaki dan od 4 do 6 popodne. Tako do daljnje odredbe. To neka zapamte osobito oni dužnici, koji su ostali u Puli kod svoje dosadašnje službe u arsenalu i drugdje, na koju zaslužbu, kako se običaje reći „ni ne dažji, ni ne kaplje".

Za one koji su u Puli.

Oglas

c. kr. ratno lučko zapovjedništvo dalo je već jučer javnim oglasom do općega znanja ove odredbe:

1. Pozivlje se stanovništvo grada Pule, da se čim prije obskrbi hranom i gorivom za sebe i svoje ukućane za vrijeme od **tri mjeseca.**

2. Dobrovoljnom zapuštanju grada ne stoje na putu nikakove zapreke.

3. Pozivlju se, da ostanu u Puli oni stanovnici, koji su zaposleni za opće dobro.

Ovi jesu:

a) Osoblje opstojećih zavoda za rasvjetu i vodovod, vatrogasci, osoblje od bolnicâ, ljekarnici, osoblje pogrebnih poduzeća, tvornicâ ieda, mlinova na paru, kupališta, zavoda za pranje i sličnih;

b) poduzeća za prevoz;

c) dušobrižnici, liječnici, babice, inžiniri, mašinisti;

d) trgovci, krčmari, mesari, pekari sa svojim pomoćnicima i personalom;

e) zanatnici: kovači, limari, mehanici, zidari, stolari, kolari, bačvari, sedlari, remenari, postolari, krojači, mlinari, tiskari, brijači, bolničari, trhonoše itd.

Ove osobe imadu u smislu objelodanjenog oglasa od dne 5. augusta t. g. uzeti potrebitu legitimaciju u roku od **tri dana** kod c. kr. kotarskog poglavarstva.

4. One civilne osobe, koje su zaposlene u vojničkim (mornaričkim) zavodima, moraju ostati u Puli.

5. One osobe, navedene pod 3. i 4., ako bude potrebito, osigurat će se hranom, dočim one osobe, koje se ne budu odazvale gornjem pozivu, morat će Pulu zapustiti na dojdući nalog, koji će odrediti vrijeme, kada se ima grad zapustiti.

6. Kada se bude pozvalo da se ima zapustiti grad, ići će posebno povjerenstvo od kuće do kuće da se uvjeri o izvršenju gornje odredbe.

Od c. k. kotarskog poglavarstva

Pula, dne 11. augusta 1914.

C. k. namiestništveni savjetnik:
SCHÖNFELD m. p.

Strpljen — spašen. Poduka o dužnostima i pravicama od podavanja konja, goveda i druge životinje za vojsku i glede činjenja, koja se moraju dati u vrieme rata, izaći će čim prije u ovom listu. Za sada upozorujemo naše ljude na selima neka kao i do sada dobrovoljno daju što oblast od njih pita, jer je tako zakon i naša stara vjera do cesarskoga i kraljevskoga doma.

Molitve za pobjedu i mir. Počam od 12. t. mj. vrše se u stolnoj crkvi u Puli posebne funkcije za izmoljenje pobjede i mira. Te funkcije biti će u 7 s. po p. dne 12., 13. i 14 t. mj.

Svake nedjelje pak poslje večernje pjevat će se velike litanije svih svetih za istu svrhu.

Radi mienjanja papirnatog novca. U zadnje vrieme nailazi občinstvo na velike poteškoće kod mienjanja papirnatog novca. Neki posebnici a i mnogi trgovci nećkaju se mienjati papirnati novac iz bojazni da će papirnati novac izgubiti svoju vriednost. To ne stoji; papirnati novac ima istu vriednost kao i srebrni, bakreni i nikelasti novac. Sitni kovinski novac, kojega neki injorantni ljudi i špekulantni trgovci sakrivaju i krate dati u promet misleć da ima vriednost radi kovine, ima istu vriednost kao papirnati. Taj kovinski novac nije ništa drugo nego na kovini utisnuta državna plaćevna doznačnica, to će reći kovinska vriednost kao platež, kojeg doznačuje država. Dakle vriednost same kovine je tako ništetna da je jednaka komadu papira.

Uz to je strogo kažnjeno ne primati papirnati novac. Radi toga su vlasti dale strog nalog redarima i oružnicima, da svakog onog koga ulove te se krati primiti ili mienjati papirnati novac odmah uhvate i zatvore i predadu kaznenom sudu. Ujedno oblasti upozoruju sve privatnike da svakog onog, koji neće da primi ili promieni papirnati novac, prijave redaru ali oružniku, koji ga onda moraju uapsiti.

Isto se moraju prijaviti i jednako postupati i proti onima, koji za papirnati novac davaju manju vriednost u srebru ili niklu, nego faktično ima banknota.

Odlazak iz Pule. Prošlog petka bilo je ratno lučko zapovjedničtvo naredilo, da imaju svi civilni stanovnici Pule ostaviti grad do 11. t. mj., no sutradan je ta naredba **ustegnuta.** Da nebi tko mislio, da je ta naredba sasvim ukinuta upućuje se gradjanstvo Pule, da je ta naredba samo odgodjena, jer bi moglo doći vrieme te bude opet stavljena na snagu.

Upozoruje se pak občinstvo, da one osobe koje odlaze iz Pule na svoje troškove ne trebaju posebne legitimacije; one osobe pak, koje nemaju za putni trošak, neka priskrbe svjedočbu siromaštva i podignu **na** c. kr. kotarskom poglavarstvu legitimaciju te će im se dati iskaznica za bezplatnu vožnju do mjesta, gdje se kane nastaniti.

Razpust občine Veloško Opatija. Općinsko je zastupstvo u Veleškom Opatiji naredbom c. kr. Namjesništva u Trstu od 5. kolovoza ov. g. br. IX—199. 1914. razpušteno u smislu §. 96. opć. reda i ujedno je vlada imenovala svojim povjerenikom dosadašnjeg načelnika dra. Andriju Stangera.

Medjuto se u otpisu c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom-Opatiji od. 6. 8. 1914. br. prs. 158/3—14, kojim se gornja naredba namjesništva prijavlja načelniku, nalazi ova klasična zagonetka liepoga hrvatskoga jezika:

„U smislu zadnjeg odsjeka spomenutog §. 96 namjesništva, da se na temelju provisornog sporazuma sa pokrajinskim odborom, gosp. Dr. Andra Stanger, odvjetnik u Voloskom, da privremenim obavljanjem općinskih poslova povjeri."

Na otpisu je potpisan c. kr. kot. poglavar Murat.

Zanimiv sastav brojaka. Neki M. P. piše u zagrebačkoj „Hrvatskoj" sliedeće zanimivo odkriće:

„Njegovo Veličanstvo nat siedi vladar Franjo Josip I. stupio je na priestolje godine 1848. Imajući na umu tu godinu kao i sadašnju 1914. — došao sam do jednog zanimivog odkrića: Već u samoj godini 1848. bilo je u tim brojkama sadržano što će se dogoditi ove godine. Evo tog vrlo jednostavnog računa:

1848
18
48
1914

Godini nastupa na priestolje našega kralja: 1848. pribrojimo iste njezine brojke i to 18 i 48 i dobivamo 1914, a to je godina velikoga sadašnjega rata."

Ovome dodajemo mi još ovu kombinaciju: U ovoj godini navršuje se 66 godina slavnog vladanja Nj. Vel. cara i kralja; Njegovo Veličanstvo stupilo je na prestolje godine četrdesetosme u osamnajstoj godini života. Zbrojimo 48 i 18 dobijemo zbroj 66.

Dakle kao da je u godini 1848 bilo već skriveno, što će se dogoditi g. 1914.

Amnestija (pomilovanje). U zadnjem smo broju u kratko javili, da je Nj. Vel. car i kralj pomilovao sve one, koji su se budi kako ogriešili o vojničke dužnosti, samo ako se sada odazovu pozivu pod pušku.

Danas donašamo potanko i obširno na koga sve i za koje pregriške se proteže to pomilovanje. To razjašnjuje ova okružnica.

Njegovo cesarsko i apoštolsko kraljevsko Veličanstvo blagoizvoljelo je Previšnjim svojim u Beču dne 2. svibnja god. 1913. izdanim rješenjem premilostivo odrediti slijedeće:

1. Svim onim austrijskim državljanima, koji su bili osudjeni ili protiv kojih je bio zametnut kazneni postupak zbog slijedećih, prije proglašenja oglasa o mobilizaciji počinjenih kažnjivih djela, naime: zbog osujećenja novačenja (leva) ili izostankom od kontrole, ili zbog nepristupa na novačenje, ili zbog izbjegavanja vojničke službe, oprašta se kazan, ako ista još nije izvršena, odnosno daljnji kazneni postupak i kazan kao i produljenje službovne obvezatnosti.

Onima, koji se zbog kojeg od spomenutih, prije proglašenja oglasa o mobilizaciji počinjenih kažnjivih djela progone ili mogu zbog istog očekivati svoj progon, oprašta se kazneni postupak i kazan, kao i produljenje službovne obvezatnosti u tom slučaju, ako se podvrgnu obvezatnosti novačenja pod koju potpadaju, odnosno zakonitoj službovnoj obvezatnosti te se u tu svrhu bez odlaganja osobno jave kod upravne oblasti svog nadležnog mjesta.

Oprost kaznenog postupka i kazni ne proteže se na sukrivce i dionike.

Oni kući se vraćajući iseljenici, koji budu unovačeni nakon istupa iz S. dobnog razreda, obvezani su na službu samo do 31. prosinca one godine, u kojoj navršuju 33. godinu svoga života.

Amnestija se proteže i na one osobe, koje su koje od kažnjivih djela, spomenutih u prvoj alineji, počinile prije, nego što je na snagu stupio sada važeći ckrambeni zakon.

2. Svim onim osobama u staležu austrijskog domobranstva, koje stoje pod kaznenim postupkom zbog prije proglašenja oglasa o mobilizaciji počinjenog bjegunstva ili nepokoravanja vojničkoj pozivnoj zapovjedi, po kaznenom sudu se progone ili mogu očekivati kazneno sudski progon ili disciplinarnu kaznu, oprašta se daljnji kazneno sudski postupak i kazan, i to onima, koji su otsutni, uz taj uvjet, da će bez odlaganja pridoći, da udovolje svojoj vojničkoj službovnoj obvezatnosti: nu oni, koji obnašaju čin, te su u vrijeme svog pridolaska bili kao bjegunci već propisno izvan staleža stavljeni, gube svoj čin.

U bjegunstvu provedeno vrijeme ima se uračunati u službovno vrijeme.

Oprost kaznenog postupka i kazni ne primjenjuje se na sukrivce, dionike i one, koji su postali krivima zavadjanja na bjegunstvo ili na nepokoravanje vojničkoj pozivnoj zapovjedi.

3. To, što se amnestiju zadobivša kažnjiva djela stječu s drugim kažnjivim djelima, nije zaprijekom — ako osuda još nije stvorena — da se dotičnim osobama podijeli amnestija; nu za poslije spomenuta kažnjiva djela ostaju odgovorni.

Napretiv izuzimlju se od amnestije oni, koji su već osudjeni zbog kojeg po točki 1. amnestiju zadobivšeg kažnjivog djela i istodobno i zbog drugih kažnjivih djela; nu u pogledu takovih osoba u slučaju postojanja uvaženja vrijednih okolnosti mogu se staviti posebni predlozi za pomilovanje.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Širite Našu Slogu.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. musterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Tko želi svoju sadašnju nesigurnu i lošu plaćanu službu promjeniti boljom,
tko traži dobar i lagan nuzgredni zaslužak,
tko uživa ugled i pouzdanje kod svojih prijatelja i poznanika,
tko se ne boji akvizicijskog posla, kad se mu taj dobro isplati,
onaj neka bez oklievanja sa obći svoj naslov na „Poštni predal 47“, Ljubljana.

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Lagunja i dr. u Puli.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.
Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkulu.
Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.
Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.
Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
za Rieci Riva Cristofore Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**
475.000 odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**
13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza!**
Mjesečni obrok od **K 4·—** dalje. — Cijenj. naručnicima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stratu“

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Koravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirara, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.):

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,275.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori za sklapanja se uz povolj. uvjete.
Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ee-ka Helice, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienitse pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Kumičipio 1.

Broj 32. Pula, u četvrtak dne 20. agusta 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šaljese naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine. Plaća i utuženje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., a ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Ratni plamen, koji bukti po srednjoj Europi još se nije tako razplamsao, da ruši i uništava sve do čega dodje. Varnice tog plamena ograničene su do sada još uviek oko granica čekajuć zgodan čas da razplamsane svom svojom jakom razarajućom snagom navale na neprijatelja. Vrlo utješljiva je činjenica, da svi narodi naše monarhije svojim oduševljenjem za najpravedniju stvar naše države u ovom ratu podjaruju još više taj sveti plamen i odvažno srću u boj na neprijatelja.

Naša država treba da izdrži borbu sa pet neprijatelja s kojima se nalazi u ratnom stanju a suzbija odnosno prodire na šest fronta proti neprijatelju: sa dvie strane na granicama Rusije, Srbije i Crnegore. Do petka bila je naša država u ratu sa Srbijom, Rusijom, Francezkom i Crnomgorom. U petak je naviestila i Engleska rat našoj monarhiji. Naša monarhija naviestila je rat samo Srbiji i onda Rusiji; iza toga je pak našoj monarkiji naviestila rat najprije Crnagora, onda Francezka a sada i Engleska. Našoj monarkiji je dakle rat naviešten sa tri strane, dok je naša država naviestila rat na dvie strane. Kako smo istaknuli u zadnjem broju, povod navieštenju rata sa strane Crnegore bio je taj, što izmedju Srbije i Crnegore postoji savez oružja te je po tom savezu Crnagora obvezana pomoći Srbiju u ratu s našom monarhijom, što jasno svjedoči i ta okolnost, odkako je Srbija naviestila rat Njemačkoj, da je to isto učinila i Crnagora.

Uzroke navještenja rata našoj državi navadjaju i Francezka i Engleska. Francezka opravdava svoj postupak time, što je saznala, da Austro-Ugarska pomaže Njemačku u borbi proti Francezkoj. Engleska pako uzela je za povod ovo: Pošto se je Francezka zaratila s Austro Ugarskom prekida i Engleska diplomatske sveze s Austro-Ugarskom. Ujedno je engleski ministar vanjskih posala Grey priopćio poklisaru naše monarhije, grofu Mensdorff-Pouillyu, da je 12. o. mj. o ponoći nastalo ratno stanje izmedju Velike Britanije i Austro-Ugarske.

Ovaj korak franceske republike i kraljevine Engleske nije iznenadio naše monarkije. Odsak, kad se je Rusija zauzela za Srbiju i navijestila Austro-Ugarskoj rat znalo se je, da spomenute dvie velike vlasti kao članovi trojnoga sporazuma ne će mirovati. Ne može se vjerovati ni to, da bi Rusija, koja se još nije oporavila od zadobivenih rana u ratu s Japanom, koja se kod kuće nalazi u osobito nezgodnim prilikama, a spokojena narodima, koji joj nisu prijatelji, da bi se usudila upustiti u rat s ovako moćnim državama, kakove su Austro-Ugarska i Njemačka, da nije računala na pomoć Francuske i Engleske.

Kao što spomenusmo, ovim navještenjem rata nije iznenadjena ni naša monarhija ni Njemačka, pa su se za sve slučajeve i pripravile. Ratni uspjesi su do sada na strani ovih dviju saveznih država, pa će i konačna pobjeda biti njihova.

Navieštenje rata od strane Engleske.

Nota, koju je engleski poklisar Bunsen predao 15. t. mj. ministru vanjskih posala grofu Berchtoldu, glasi doslovce ovako: Pošto Francuska vlada ne može sa vladom Austro Ugarske neposredno općiti, saopćuje se slijedeće: Vlada Austro-Ugarske stavila se je, pošto je Srbiji n vjestila rat i tim neprijateljstva u Europi počela, bez ikakove provokacije sa strane Francuske u ratno stanje prema Francuskoj. Ponajprije je Austro-Ugarska, nakon što je Njemačka navijestila rat Rusiji i Francuskoj, zauzela za Njemačku navjestiv Rusiji rat, koja se je već nalazila na strani Francuske u borbi. Drugo: poslala je po vjerojatnim informacijama čete na njemačku granicu pod uvjetima, koji su u ratu sadržavali neposredne grožnje Francuskoj. Usljed toga je francuska vlada prisiljena izjaviti austro-ugarskoj vladi, da će se latiti svih onih sredstava, koja su potrebita, da se suprotstave tomu postupku i tim grožnjama. Prikljućivši se tomu izjavio je sir Grey našem poklisaru u Londonu, da se Engleska smatra od 12. t. mj. o ponoći u ratnom stanju prema Austro-Ugarskoj.

Sa ratišta na srbskoj granici.

Budući da su dosadanji novinski izvještaji o okršajima s neprijateljima i o našim gubitcima bili u znatnoj mjeri netačni, te je ovo bilo povodom, da se javnost bez potrebe i bez razloga uznemirivalo, odredilo je ratno ministarstvo, da odsada državne štamparije u Beču i u Budimpešti, odnosno u Zagrebu imadu donositi službene izvještaje o okršajima i o gubitcima naše vojske. Ti će okršaji biti istiniti i vjerni, a izdavat će se također vijesti i vojski, da i ona bude u svemu točno informirana. Dosada su takvi vojnički izvještaji već izdavani, i to na njemačkom, madžarskom i hrvatskom jeziku, a odsad će biti izvještaji sastavljeni i na češkom, poljačkom, rumunjskom, slovenskom i talijanskom jeziku. Ratno ministarstvo apelira na inteligentno općinstvo, da oblastima u tom pravcu ide na ruku, kako se široke mase općinstva ne bi uzaludno uznemirivale.

Sa ratišta na srbskoj granici ne može se radi tajnosti kretanja naše vojske još za sada donieti kakvih konkretnih viesti. ipak možemo javiti danas dobru viest, da su naše čete prešle srbsku granicu na više mjesta. Tako su naše čete na granici kod Save prešle u Srbiju i zauzele srbski grad Šabac zapadno od Beograda. Kod prelaza preko Save naše su čete potisnule srbijanske čete u unutarnjost Srbije. (Šabac je grad sa preko 10.000 stanovnika, leži na ušću riečice Kemićak u Savu, ima gimnaziju, sud, porezni ured).

Na srbskoj granici kod Drine (sa strane Bosne) naše su čete izdržale u noći od 14. na 15. t. mj. žestoki boj sa srbijanskim jakim odjelima. Poslje žestokog boja neprijatelj je protjeran sa jakih i dobro zapremljenih pozicija na istočnoj obali Drine u blizini Loznice i Lešnice. Kako ondje tako i kod Šabca u noći 14. na 15. t. mj. bili su odbijeni mnogobrojni jako odvažni napadaji Srbijanaca. U subotu su naše čete nastavile napredovanje u Srbiju. U tom boju naši su oteli neprijatelju dva topa, dvie mitraljeze i jednu zastavu. Gubitci neprijatelja su veliki, ali i naši gubitci nisu neznatni.

U bojevima na Drini i kod Šabca izvojevaše naše čete jednu odlučnu pobjedu nad jakim četama srbskim. Zarobljeno je mnogo Srba i ratnog materijala. Naše čete progone neprijatelja na cijeloj liniji. U tim bojevima naše su se čete borile s velikom hrabrošću proti jako moćnom neprijatelju u jednakom broju s nama i koji se nalazio na čvrstim pozicijama. *Osobito zaslužuje spomenuti varaždinsku pukovniju br. 16, koje oficiri s momčad sa starom hrabrošću uviek caru vjerni Hrvata bacili su se na neprijatelja i odlučili bitku sa sjajnom našom pobjedom.*

Iza te pobjede progonili su naši neprijatelja dalje i kod Valjeva, gdje se neprijatelj suprotstavio, opet potukli Srbe. Tako naša vojska slavodobitno sve više prodire u Srbiju.

Crnogorci su pokušali više puta prodrieti na našu zemlju ali su bili na svim stranama odbijeni.

Prvi ranjenici u Budapešti.

U nedjelju u jutro prispio je na istočni kolodvor u Pešti prvi vlak sa ranjenicima. Četrdeset i sedam teško ranjenih, koji su bili pogodjeni u boju kod Šabca bili su smješteni u tri vagona drugog i trećeg razreda. Na kolodvoru čekali su ranjenike tri liječnika sa sanitetskim vozom, dva automobila i velikim samovozom državne željeznice. Ranjenici, medju kojima ima samo pet teško ranjenih, bili su smješteni u čekaonici trećeg razreda, gdje su im liječnici promienili poveze i ustanovili, da je prva pomoć ranjenicima u poljskom lazaretu bila perfektna sa liječničkog stanovišta. Nakon pregleda prevezeni su ranjenici u posadnu bolnicu br. 16. Občinstvo je oduševljeno pozdravljalo ranjenike sa živili naši hrabri vojnici i darivalo ih novcem, osvježujućim pićem i smotkama. U ponedjeljak dovečeno je u Peštu još 97 ranjenika, medju njima 4 teško, ranjenik u okolici Šabca.

Sa ruskoga ratišta

Naše čete prodiru sve dalje u ruskom zemljištu. Po zadnjim viestima prodrle su naše čete već 70 kilometara u nutrinju Rusije od Krakova. Na istočnoj medji naše čete suzbiše naprijatelja i baciše daleko preko granice. Viesti nekih vanjskih novina o uspjehu Rusa na našem zemljištu blizu granice sasma su u protuslovlju sa istinom. Ruski mješani odieli, koji su na nekim mjestima prešli granicu za nekoliko kilometara, bili su odmah protjerani preko granice u Zalošće, Brodi i Sokal. Naprotiv tih viesti nekoji naši odieli konjaničtva prodrli su preko ruske granice u nutrinju ruskog carstva.

Inače sa tog bojišta nema važnijih viesti, jer nije došlo do većih sukoba. Kako smo već zabilježili u zadnjem broju Rusi se povlače iz ruske Poljske te su ju svu ispraznili, a naše čete tako sa njemačkima napreduju dalje prema nutrinji Rusije uz rieku Vislu. Ruski Poljaci pozdravljaju naše čete svuda s oduševljenjem kao spasitelje ispod ruskog absolutističkog jarma. Kad su Rusi napustili Varšavu (glavni grad ruske Poljske) sa četama i ruskim oblastima, varšavski su gradjani odmah ustanovili narodnu poljsku vladu i uputili proglas na poljski narod, kojim ga pozivaju na ustanovljenje narodne poljske vojske i na ustanak za oslobodjenje od Rusa te potiču Poljake da podpomažu svuda austrijske i njemačke čete i sureću sa pouzdanjem. Sličan apel na ruske Poljake upravio je zapovjednik naših čete čim su stupile na poljsko zemljište u Ruskoj. Taj apel na Poljake pobudio je medju Poljacima neopisivo oduševljenje. U Krakovu su Poljaci priredili velike manifestacije uz pjevanje carske himne i poljskih pjesama. Veliki broj poljskih mladića stupa u dobrovoljačka čete streljaca, koje su osnovane po uzoru Sokola, skauta (četasi), koje su podučavali u porabi oružja, streljanju i vojničkim vježbama sami strukovnjaci. Kaže se, da će sama poljska pučka stranka sastaviti do 100.000 ljudi kao streljačke legije.

Poput Poljaka pozdravljaju naše čete i Rusini, Ukrajinci, kao osloboditelje ispod ruskog jarma. Ti ukrajinci žive na istočnoj granici i preko u Rusiji.

Njemačko-ruski rat.

Njemački car ostavio je u nedjelju Berlin i podao se na ratište. Tom prilikom upravio je na načelnika grada Berlina ovaj proglas: Da uzmognem slieditи ratne operacije, prisiljen sam premjestiti glavni stan iz Berlina i tim povodom čutim se iskreno ponukanim Mojim pozdravima izraziti gradjanstvu Berlina Moju najtopliju hvalu za iskaze i dokaze učinjene mi u ovim teškim danima. Tvrdu vjeru imam u pomoć božju, u hrabrost Moje vojske i Moje mornarice, u čvrstu slogu njemačkoga naroda u času pogibelji. Našoj pravednoj stvari neće izmanjkati pobjeda.

Tim odlukom carevim dana je državnom kancelaru oblast, da neodvisno iz-

vršuje vladine poslove u području uprave carstva.

Sa ratišta u Rusiji nema nikakovih važnijih viesti. Do sada su Niemci proti Rusiji na cijeloj crti pobjednici. Svoju zemlju su potpunoma očistili od ruskih četa a napadaje kozaka su pobjedonosno odbili. U ruskoj Poljskoj došli su Niemci u doticaj s našom vojskom i skupno operiraju dalje u Rusiji.

Njemačko-francezki rat.

Na njemačko-francezkoj granici izdržali su Niemci više bitaka s Francezima i izvojštili par liepih pobjeda. Tako smo u zadnjem broju na kratko zabilježili liepu njemačku pobjedu kod Milhausena. O toj pobjedi možemo danas javiti nešto pobliže. Francezi su u jakosti jednoga zbora prešli granicu i preko Altkirchena doprli do Milhausena, pred kojim su se ušančili (ogradili obkopima). Odlučnom navalom njemačkih četa bili su Francezi suzbijeni i prisiljeni uzmaknuti istim putem do svoje granice. U toj bitki zarobljeno je 513 francuzkih vojnika i 10 častnika.

U zadnjim bojevima s Francezima odlikovao se bavarski princ Henrik, koji je sa svojom konjaničkom četom navalio na jedan odiel francezkih dragunа i uništio posvema.

Među poginulima u zadnjim bojevima nazi se i princip Fridrik Vilim od Lippe, stric vladajućeg kneza Leopolda.

„Lokalanzeiger" javlja da su njemačke čete svrhle bombardiranje tvrdjave Namur u Belgiji. Čete se pripravljaju na posliednju navalu. Pokušaj Belgijanaca da se sjevera provale obsjedni obruč bio je odbit.

Njemačko ozemlje je pročišćeno od francuzkih četa.

Grad Liegi (Luttich) u Belgiji kojeg su Niemci neobično krabrim nastupom osvojili nalazi se sada podpuno u vlasti Niemaca. Poslje tog zauzeća upravila je njemačka vlada belgijskoj u Buselj poruku, kojom žali što je usljed držanja belgijske vlade došlo do krvavih bojeva. Njemačka nije došla u Belgiju kao neprijatelj, nego prisiljena vojničim mjerama Francezke morala je s vojskom preći u Belgiju i zauzeti Liegi kao temeljnu točku za svoje operacije proti Francezkoj.

Nakon što je belgijska vojska junačkim odporom obranile čast svojeg oružja, njemačka vlada moli da se prištede daljeje strahote rata. Njemačka osigurava još je danput najsvečanije da nije nikad imala u misli prisvojiti si belgijskog zemljišta. Njemačka je uviek pripravna besodvlačno ispraznuti belgijsko zemljište, čim te dopuste ratne prilike.

Na ovu poruku odgovorila je Belgija, da vierna svojim medjunarodnim obveznama nemože nego opetovati svoj odgovor na ultimatum tim više što je od 3 agusta teško povriedjena neutralnost Belgije i prenešen vrlo žalostni rat na njezin teritorij.

Naše i njemačko brodovlje.

O brodovlju naše ratne mornarice javlja sredovno „Neue Wiener Zeitung": Naša mornarica imat će dosbora prilike da stupi u akciju. Tada ćemo uvidjeti, da se sasma pouzdanjem zanesemo ne samo na našu kopnenu vojsku, nego takodjer na našu izvrstnu mornaricu.

O uspjesima njemačke mornarice izvješćuje Wolfov ured sliedeće: Njemačka mornarica, koja se je već u par bojeva sjajno iskazala, pokazuje i za napried svoju izvrstnu spremu. Pojedini odieli u tivoj su akciji u svim trim glavnim morima, i to u sredozemnom, baltičkom i sjevernom. Na nekim krajevima su pojedine ladje tako spretno manevrirale, da su se sasma približile neprijateljskoj obali i ju ugrozile. Osobito u sredozemnom moru u altirskim vodama imale su njemačke ratne ladje „Goeben" i „Breslau" veliki uspjeh. Te ladje bombardirale su tranceske luke i potopile nekoliko francezkih transportnih ladja. O tom odvažnom činu tih dvaju ladja javlja se: Nakon što su „Goeben" i „Breslau" bombardirale algirske luke umakle su u neutralnu luku Messina, gdje su iz pripravljenih njemačkih brodova obskrbile se ugljenom. Francusko i englesko brodovlje pazilo je izvan Messine da ulovi te ladje, ali je ipak njemačkim brodovima uspjelo umaknuti ispred francezko engleskih brodova. Na biegu ispred neprijateljskog brodovlja „Goebenu" je uspjelo potopiti englesku križaricu „Warrire". Kamo su se uklonule njemačke ladje za sada se iz dobro shvatljivih razloga nemože ništa javiti.

Neutralne države.

Spomenuli smo već da je do sada zapleteno u rat osam država, i to šest s jedne strane složne proti dvie s druge strane, to jest Srbija, Crnagora, Rusija, Engleska, Francezka i Belgija proti Austro-Ugarskoj i Njemačkoj.

Država u Europi, koje nisu zapletene u ratu, te su proglasile neutralnost imade dvanaest i to: Norveška, Švedska, Nizozemska, Danska, Švicarska, Portugalska, Španjolska, Italija, Grčka, Turska, Rumunjska i Bugarska. Te države većinom su mobilizirale svoju vojsku, i brižno čuvaju svoje granice, da nebi grozote rata zadesile i njihovu zemlju. Nekim ratuju čim državama dolazi ta neutralnost dobro, a nekima pa je od velikih neprilika.

Uzmimo za primjer Belgiju. Neutralnost Belgije bija je Francezkoj jako dobro došla, jer bi Francuzi bili tada sigurni, da im s te strane ne prieti od Niemaca pogibelj. Za Niemce pak bila je ta neutralnost bezkoristna, jer najkraći put njemačke armade u Francezku vodi kroz Belgiju. Ne dapače je neutralnost Belgije podpana i Belgija će po svoj prilici biti pozorištem vrlo žestokih bojeva izmedju Franceza i njemačke vojske.

Druga neutralna država, koja je na neprilike sa neutralnošću, jest Nizozemska ili Holandija. Neutralnost ove države pozdravili su Niemci s veseljem, dočim je Francuzima i Englezima ta neutralnost jako neprilična i nepodesna. Holandezi su naime zatvorili svoju državu tako, da neće moći englezke ladje misio Flisinga u grad Antverpen, belgijsku luku, gdje bi mogli iskrcati englesku vojsku u pomoć Francuzima.

Treća neutralna država na sjeveru je Danska. Neutralnost te države opet je jako povoljna za Njemačku, a štetna za Englesku.

Ostale neutralne države sa svojom neutralnošću dolaze u prilog više ili manje jednoj ili drugoj od ratujućih stranaka. Osobito se trojni sporazum (Rusija, Francezka, Engleska) zanima za neutralnost Italije, te ju ovim i onim mame da istupi iz neutralnosti na stranu trojnog sporazuma proti svojim saveznicima trojnoga saveza. Tako lanciraju o Italiji u sviet viesti kao da nebi bila u dobrim odnošajima sa svojim saveznicima. Takove viesti ponukale su talijansku vladu te je ovlastila svog poslanika u Berlinu da pobije te krive viesti. Poslanik Italije umolio je njemačkog ministra vanjskih posala da proglasi te glasine neistinitima.

Neutralnost Bugarske vrlo je nepriličnа opet Srbiji. Srbska vlada i štampa vabi Bugarsku raznim sladkim riečima i obećanjima na svoju stranu za obnovu balkanskog saveza, dapače je Srbija upitala Bugarsku vladu, da li bi voljna bila uz odštetu zemljišta u slučaju potrebe prepustiti srbsku voj ku na bugarsko tlo. Na sve to je Bugarska odgovorila, da sada nije zgodno vrieme za obnovu balkanskog saveza niti doba za kakove pregovore.

Na Balkanu pak se nešto mieša. Politički i diplomatski krugovi u Sofiji prosudjuju sadanji položaj na Balkanu vrlo kritičnim i drže da će se stvari razviti ovako: Grčka se pripravlja, da u sporazumu sa Srbijom okupira srbski dio Macedonije. Toga pak Bugarska neće mirno dopustiti i bit će prisiljena da navali na Grčku. Turska je pripravna na to i doći će Bugarskoj u pomoć. Turska mornarica će na svaki način onemogućiti rusko brodovlje, koje se nalazi u Crnom moru, a armada branit će Bugarsku proti Rusiji i započeti također akciju na Kaukazu proti Rusiji.

Rumunjska pak je naročito izjavila, da će biti toliko vremena neutralna, dokle koja država ne prekorači njezine granice čime bi Rumunjska bila prisiljena prihvatiti se oružja, navlastito ako bi Rusija pokušala prodrieti kroz Moldavsku. Usljed tog stanja je rat na Balkanu skoro neizbježiv i stalno je da će se granice na Balkanu sasvim promieniti.

Kako će izgledati pak karta Europe poslje ovog europejskog rata pokazat će nam skora budućnost.

Zadnje viesti sa ratišta.

Pomorska bitka!

Nekoje vanjske novine donieše viest, da je naša oklopnjača „Zrinj" i još tri druga broda bila potopljena. Ta viest je podpuno bez svakog temelja.

Moguće da se tu misli na mali križar „Zenta", koji je bio nenadano od velike premoći neprijateljske i odsječen od svoje skupine te od onda fale viesti o njemu. S druge strane konstatuje se, da je jedan naš rušilac torpeda, premda napadnut od 16 ladja što oklopnjača što velikih križara francezkih sa svim topovima, ipak dospio u luku svog odredišta.

Njemački podmorski čun potopljen.

Duž engleske obale bili su odpovrli mnogi njemački podmorski čuni. Od svih tih fali jedan „U 15", koji se nije povratio. Kako pišu engleske novine bio bi taj čun u boju s engleskim brodovima uništen. Nezna se da li su engleski brodovi imali kakvih gubitaka.

Njemačko napredovanje u Rusiji. — Veliki poraz Rusa.

Agencija „Wolff" javlja: njemačke čete zauzele su rusko mjesto Mlava daleko u unutrajosti Rusije.

Na 17. o. mj. došlo je do vrše bitke izmedju njemačkih i ruskih četa, u kojoj njemačke čete, koje su se borile vrlo krabro, odniele sjajnu pobjedu. Zarobljeno je bilo više od 3000 Rusa i mnogo mitraljeza od kojih mnogo nemogući odneti bile su uništene.

Radostne viesti.

Malo više spomenuli smo, kako se u boju proti Srbima na Drini velikom krabrošću odlikovala hrvatska varaždinska regimenta br. 16. Sada dolazi viest o velikoj hrabrosti druge hrvatske pukovnije Leopoldovaca br. 53 sa sjedištem u Zagrebu. O tome novine iz Zagreba javljaju: Naš načelnik primio je od pukovnika 53. pješačke pukovnije brzojavku, u kojoj se javlja, da se je 15. o. mj. naša 53. domaća pukovnija hrabro pomiela i postigla odlučni uspjeh. Načelnik je tu viest i posebnim oglasima javno objavio.

Polusužbena „Hrvatska Korespondencija" javlja o tome još sliedeće: Ban i zagrebački gradski načelnik primili su 16. o. mj. od zapovjednika domaće 53. pukovnije, pukovnika Schirmera s ratišta brzojavke, u kojima im se saobćuje, da je ova pukovnija učestvovala u jednom okršaju, u kojem se divno borila i postigla velike uspjehe. Radostna ova viest odmah je u gradu javno plakatima oglašena. Ban je posjetio suprugu pukovnika Schirmera, gdju. Schirmer, da joj saobći radostnu ovu viest, o kojoj ona nije ništa još znala. Ban je suprazi pukovnika Schirmera predao tim povodom daljnjih hiljadu kruna za svrhe akcije za ovu pukovniju, koja je pošla u rat. Tako se Hrvati znadu boriti za svog cara i kralja i dom.

Razne viesti.

Carev rodjendan. Dne 18. t. mj. proslavili su svi narodi naše prostrane monarhije toplom i iskrenom ljubavi odanosti i viernosti rodjendan Nj. Veličanstva našeg uzvišenog cara i kralja. Pula je već u predvečerje osvanula sva okićena zastavama, dok je drugih godina običajna razsvjeta izostala po naročitoj visokoj želji Njegovog Veličanstva, da se radje u to potrošeni novac dade u dobrotvorne svrhe za ranjenike i obitelji poznika.

Na sam rodjendan bile su svečane mise u crkvi mornarice i u stolnoj crkvi, kojim su prisustvovale vojničke i civilne oblasti te mnogobrojno gradjanstvo u zastupanju raznih korporacija i društava.

Gradom su pak obilazile mnogobrojne dame sabirući milodare za Crveni Križ, čime je rodjendan našega uzvišenog Vladara proslavljen i kao dan naših krabrih vojnika.

Bog poživi i uzdrži Njegovo Veličanstvo cara i kralja *Franca Josipa I!*

Prinosi za „Crveni Križ". Predsjedničtvo podružnice Crvenog Križa u Puli najljepše zahvaljuje svim dosadanjim velediušnim darovateljima a vrućom molbom, da dalnje doprinose u novcu ili duhanu, cigare i cigarete, koje bolesnima i ranjenima uviek dobro dolaze, kao i stvari koje rabe u tvrdjavnim bolnicama, po mogućnosti što prije predati izvole u pisarni Crvenog Križa, drž. zgr. vrata, S. Polikarpo.

Dvorkinje Crvenog Križa. Ovime se javlja, da je obustavljeno primanje i predbilježba osoba za Crveni Križ, pošto je potreba na uvježbanim dvorkinjama i učenicama za dva tečaja kao i za pomoćno osoblje već pokrivena.

Pučanstvu ratne luke u Puli. Mobilizacija kopnene i pomorske vojske, naredjena od Njegovog Veličanstva, našeg Premilostivog Cara i Kralja zahtijeva, ne samo od svih pripadnika oboružane sile nego uopće od svakog državljanina Monarhije — bio on narodnosti koje mu drago — da se vjernim izvrši potpunoma svoju dužnost prama domovini.

Od stanovništva ratne luke Pule, koje mora da ističe svoj zahvali svoje blagostanje i procvat svog radjenog mjesta, koje se razvilo od jednog malenog ribarskog i graničavog sela u lijep grad, očekujem to u dvostrukoj mjeri; prilika za to pružit će budući dani i sedmice u obilje.

Stoga j. dnom upućujem na najvažnije točke, gdje se ću da bude manjkava jedinstvena i marljiva pomoć pučanstva:

Držati se ima tajno svako gibanje kopnene vojske i mornarice.

Samo točno čuvanje mira i reda, kao što bezuvjetna poslušnost naredbama izdanih sa strane pozvanih vojničkih i civilnih oblasti i organa u stanju su, da izbjegnu ili umanje težinu mnogih izdanih mjera.

U vlastitom je interesu, da sve redarstrene naloge točno vrši, te se ima zdravstveno redarstvo u njegovom radu svestrano potpomagati, da se izbjegne bolestima i epidemijama svake vrsti, koje bi mogle ugrabiti u tvrdjavi mnogu žrtvu i medju gradjanstvom i medju vojništvom.

Napokon očekujem, da će gradjanstvo e se ne oštheti lojalnost ukupnosti **bezobzirno** prijaviti pozvanim vlastima sve one elemente, koji se ne će pokoravati zakonu i koji rade proti općem dobru države i njezine vojske ili bi neprijatelju bilo na koji mu drago način pružili ruku pomoćnicu.

S druge ću strane uznastojati, da učinim sve što je u mojim silama, da bude gradjanstvo ratne luke Pule čim više moguće pošteđeno od neizbježivih ostrina ratnog stanja te da ono potpunim pouzdanjem upire oči na sve one, u čije se ruke povjerilo udes Pule.

Da isti bude častan udes, uznastojat ću ja i posada Pule. — Zapovjednik ratne luke.

Chmelarz, viceadmiral.

Nesreća parobroda „Baron Gautsch". U četvrtak 13. t. mj. razširila se oko 5 s. po p. u početku nevjerojatna viest, da je brzi i veliki parobrod austr. Lloyda „Baron Gautsch" na putu iz Velog Lošinja u Trst potonuo. Ta se je viest kasnije na žalost obistinila i užasnim potresenjem djelovala na pučanstvo. „Baron Gautsch" plovio je na brzoj liniji Kotor-Trst vozeć na krovu **264** putnika, većinom žene i djecu vojničkih osoba, koje su iz Dalmacije polazile na sjever monarhije. Na parobrodu se tog dana nalazilo u svemu **310** osoba, od kojih **264** putnika i **64** osobe brodske posade. Spasilo se je u sve oko 200 osoba, a ostalo zaglavilo. Spašenici doveženi su svi u Pulu još istu večer, te su smješteni mnogi u bolnicu mornarice a mnogi u Hotele i privatne kuće. Od spašenih imade najveći broj muškaraca, nešto žena i djece; od posade broda spasili su se skoro svi.

Istu večer doveženo je u Pulu do 60 žrtava nesreće, koje smjestiše u mrtvačnicu mornaričke bolnice, koje su u subotu po podne velikom svečanošću pokopane na gradskom groblju. Drugi dan naši su još jedno sedam tjelesa na moru, koje isto pokopade u Puli; ostale progutalo je more.

Parobrod „Baron Gautsch" sagradjen je bio god. 1908., bio je dug 82 a širok 11 metara te je nosio 2250 tonelata. Vriednost parobroda cieni se od 2 do 3 milijuna kruna.

Povodom te nesreće došlo je ravnateljstvu Lloyda mnogo sažalnica, med ostalima od namjestnika princa Hohenlohe, biskupa dra. Karlina i od bivšega ministra predsjednika baruna Gautscha.

Dužnicima Istarske Posujilnice u Puli.

Naša pučka blagajna učinila je ovih teških dana sjajno svoju dužnost prema onim, koji su imali u njoj uloženog novca na štednju. Kako druge velike banke u Puli, naša je Posujilnica isplaćivala bez odkaza do 200 kruna na svaku knjižicu, gdjegod u izvanrednom slučaju i više premda nije bila dužna to činiti odkad je proglašen moratorij, to jest zakon o privilegiranom pošteju.

Za isplaćivanje otvorena je Posujilnica (Narodni Dom prvi pod desno) svaki dan, od 11 ura do podne. Za uplaćivanje otvorena je svaki dan od 4 do 6 popodne. Tako do daljnje odredbe. To neka zapamte osobito oni dužnici, koji su ostali u Puli kod svoje dosadašnje službe u arsenalu i drugdje, na koju zaslužbu, kako se običaje reći „ni ne dažji, ni ne kaplje".

Za one, koji ostaju u Puli. C. kr. kotarsko poglavarstvo objavljuje: daje se do obćeg javnog znanja da je c. i kr. zapovjedničtvo ratne luke odredilo za večer 25. agusta 1914 zadnji rok za pružanje dokaza o osiguranju dobave živeža i goriva za vrieme od tri mjeseca.

Rok za odlazak iz Pule ima se još ustanoviti.

Posebnim komisijama za popis pučanstva i ispitanje zalihe živeža za zaostalo civilno pučanstvo imaju se absolutno dati sva razjašnjenja.

Razsvjeta u grada Puli. Zapovjedničtvo ratne luke obratilo se na upravitelja obćine da izdade oglas, kojim naredjuje, da se stegne razsvjeta grada u pomorskim ulicama i na uzvisitijim krajevima grada počam od 9 sati večer, kao što upozoruje gradjanstvo da poslje tog sata dobro zastre ili zatvori kapcima prozore osobito koji gledaju na more ili se nalaze na uzvisitijim točkama grada.

Prekršitelji te naredbe bit će kažnjeni u smislu zakona.

Prieki sud. C. i kr. vojno zapovjedničtvo u Gracu naredbom od 7. águsta 1914. proglasilo je u smislu članka 434 zakona o vojnom redu za domobranstvo **prieki sud** za slučajeve zločina zavadjanja ili pomoći prekršenja zaprisegnute dužnosti vojničke službe. Taj prieki sud vriedi za Štajersku, Koruško, Kranjsku i Primorje (Goriško Gradišku, Trst, Istru).

Proglasujuć to javno opominje se strogo svakoga pred tim zločinom, jer svaka, budisikoja osoba, koje bi zakrivila taj zločin, bit će potegnuta pred prieki sud i kažnjena smrću streljanjem.

Zatvaranje gostiona i kavana. C. k. kotarsko poglavarstvo u Puli izdalo je naredbu, da se počam od 16. t. mj. napried imadu zatvarati sve gostione, kavane, restauracije, prodavaonice vina i pive, koje se nalaze u području grada Pule, u 9 s. na večer.

Proti prekršiteljima te naredbe postupat će se sa svom strogošću predvidjenom u zakonu.

Isplate za prepreg i vozove. C. kr. ministarstvo financija je naložilo zemaljskim financijalnim oblastima, da počmu odmah putem poštanske štedionice izplaćivati doznačene svote za konje, volove i vozove, koji su se nabavili usljed mobilizacije. Sa isplaćivanjem se mora početi svakako 18. agusta.

Za žetvu i druge poljske radnje. Ministarstvo poljodjelstva u sporazumu sa ministarstvom nutarnjih posala izdalo je naredbu, koja radi važnog položaja daje **potrebne upute i odredbe glede žetve i drugih poljskih radnja.** Ta naredba odredjuje, da se za osiguranje žetve i drugih poljskih radnja u svakoj obćini sastave žetvene komisije. Poslovi te komisije su počastni i nesmiju biti nagradjeni ili plaćeni. Ta komisija mora skrbiti, da se žetvá i druge poljske radnje izvrše u pravo doba. Sve muške i ženske osobe u obćini dužne su obavljati te radnje. Izuzete su od tih radnja osobe u javnim službama, svećenici, liječnici i živinari, ljekarnici, L. D. Z. br. 55 pod državnom zaštitom te njihovi namještenici u koliko su potrebni kod te radnje. Komisija neka priskrbi radne sile pomoću radničkih posredovaonica, od mladenačkih zavoda, odgojilišta td. Proti odlukama te komisije nema prigovora. Rad komisije nadzire kotarska politička oblast, koja može odredbe te komisije promieniti ili ukinuti. Tko se ne bude pokorio odredbama komisije, biti će kažnjen po naredbi od 30 septembra 1857. br. 89.

Produljenje moratorija. Po nalogu ministra financija odredjen je moratorij **za daljnja dva mjeseca.** Naredba ova o produljenju moratorija stupa dne 11. o. mj. na krepost. Moratorij odnosi se na sve novčane tražbine, koje su dospjele ili koje dospjevaju 30. rujnom god. 1914. a koje se temelje ili na jednoj prije 1. kolovoza o. g. izdanoj mjenici, chcku ili kojoj mu drago komercijalnoj doznaćnici, nadalje koje se temelje na jednom varrantu ili na jednom trgovačkom poslu, koji je utanačen prije 1. kolovoza kao i one novčane tražbine, koje se temelje na svakom privatnopravnom naslovu, a koji je nastao prije 1. kolovoza godine 1914 Mjenice, koje su izdane prije 1. kolovoza god. 1914., a koje dospjevaju do 30. rujna nemaju se prosvjedovati. Naprotiv imadu se prosvjedovati one mjenice, koje su izdane poslie 1. kolovoza ma da i padaju u vrieme moratorija.

Proti sumnjivim osobama. Službene novine donose ovu naredbu:

Oblasti su saznale, da se sada u ratno vrijeme po monarhiji pojavljuje veliki broj sumnjivih za državu i javnu sigurnost pogibeljnih osoba, koli inozemnih toli i tuzemnih.

Posto su ti individui u sadašnje vrijeme od osobite pogibelji za djelovanje vojničkih i civilnih obtasti te iz pogleda uzdržavanja javnog reda i mira te sigurnosti osobe i imetka gradjanina, sveta je dužnost svih patriotičkih krugova, da oblasti svim sredstvima i silama u tome podupiru, da se takove osobe pronadju te neškodljivima učine.

Uslijed toga poziva se cijelo pučanstvo da čim i najmanje posumnja o djelovanju takovih za državu i javni poredak pogibeljnih elemenata, da to smjesta prijavi najbližoj oblasti odnosno oružništvu i da oblasti u njihovim mjerama proti takovim osobama najsnažnije podupire.

Upozorujemo sve na to, da nije samo dozvoljeno, već dapače, da je upravo sveta dužnost svakog patriotičkog gradjanina, da takove elemente u slučaju nužde i sam zaustavi, da ih osobnim svojim posredovanjem zaprieči u njihovom djelovanju i da uopće u slučaju nužde osobnim postupanjem sve poduzme, da se takove osobe smjesta učine neškodljivima.

Oblasti računaju u tom pogledu na patriotsku i požrtvovnu potporu općinstva, posto to na prvom mjestu leži u interesu sveukupnog žiteljstva, za čiju sigurnost su i oblasti takodjer poduzele najstroža i najdalekosežnije mjere.

Objavljivanje listina poginulih, ranjenih i bolestnih vojnika. C. i k. ministarstvo je točno odredilo, da budu listine poginulih i izvješća o stanju ranjenih i bolestnih po mogućnosti brzo i autentično objavljene.

Da se spriječi uznemirenje, prouzročeno usljed tiskarskih pogrieška, te listine se neće smjeti prestampati. Naprotiv pak biti će svakomu omogućeno da zaželjeni broj tih listina na vlastite troškove naruči kod c. kr. dvorske državne tiskare. Radi prestano potrebnih i brzih objava kote i izvještih tabelaričnih listina osim u njemačkom, magjarskom i hrvatskom jeziku sastavljene takodjer u češkom, poljskom, rusinskom, rumunjskom, slovenskom i talijanskom jeziku.

C. i kr. ratno ministarstvo apelira na pučanstvo, osobito na izobražene slojeve, da svojim zemljacima, koji to potrebuju, daju potanke informacije iz listine poginulih, i o izvještajima glede ranjenika i bolestnika.

Daljji pozivi novaka. C. kr. dopisni ured doznaje iz pouzdane strane: Za ratne slučajeve namjenjeni prijevremeni poziv novaka i nadopunitbenih pričuvnika, u koliko se to ni još dogodilo, obavit će se tekom 8 do 10 dana. Istotako bit će nešto kasnije pozvani svi još nepozvani od pučkog ustanka, koji su služili, jer je njihov sastav u veće odjele, usljed odlazka vojničkih četa iz posada, sada olakšan. Posto takodjer svršava žetva, bit će u tu svrhu uporabljena momčad opet pozvana pod oružje.

Obaviestni ured austrijskog Crvenog Križa. Ravnateljstvo Crvenog Križa javlja, da je ustanovilo u Beču obaviestni ured u svrhu podavanja informacija rodjacima oficira i vojnika, koji se nalaze na ratištu, o njihovom boravištu i eventualno o njihovom zdravstvenom stanju.

Upiti za obaviesti imaju se upraviti na naslov: Auskunftsbureau der österreichischen Gesellschaft vom Roten Kreuze in Wien, VI., Dreihufeisengasse 4, Kriegsschule.

Za te upite rabe se navlašne dopisnice koje se prodavaju po 2 helera u svim poštanskim uredima.

Pozor bicikliste i automobili! Upozoruje se občinstvo u vlastitom interesu, da svi automobili, bicikli i druga kola moraju absolutno zaustaviti se na svaki poziv vojničke straže, žandera i drugih organa sigurnosti, jer će se inače isposteviti pogibelji da će se na nje pucati.

(Žrtva te nepažnje postala je dne 9. t. mj. grofica Lucija Kristallnigg. Ova je u nedjelju na veče odputovala u automobilu iz Celovca u Gorici, da tamo obavi neke poslove kao odbornica Crvenog Križa. Premda je imala putnice od vlade ipak ju je jedan vojnik na straži u Bovcu na Goriškom ustrielio iz puške. Ona se uzme na poziv „Halt" nije odazvala, jer nije radi štropota automobila to čula, pak je straža prema naputku i [illegible] ratno doba streljala i nesrećom pogodila grofieu).

Narodna autonomija u Austriji. Čitamo u novinama viest iz Berlina, da su najviši austrijski krugovi odlučili raditi na tome, da austrijski Slaveni po dovršenom ratu za njihovu požrtvovnu pomoć dobiju narodnu autonomiju. Poljacima je ista već osigurana posebnom proklamacijom.

[redacted]

Papa umro.

Glava katoličke crkve, sveti Otac Pio X. preselio se je jučer 19. t. mj. u bolji svijet.

Ta je viest prispjela u Pulu jutros 20. augusta. Bolest je bila kratka.

U narednom broju reći ćemo pobliže štogod o životu pokojnog Pape.

Počivao u miru i luč svjetla svjetila njemu!

preuredjene i odredjene za vojničke svrhe početak pouke na srednjim školama početi će posje 15. septembra. Ministar nastave Hussarek pridržao je sebi odnosnu objavu, kojom će obaviestiti zemaljske oblasti o početku školske pouke. Ujedno će se na državnim i privatnim školama, koje imaju pravo javnosti, na gradjanskim i drugim učevnim zavodima te vrsti uvesti takovi modaliteti, da neće pitomci zavoda usljed odgodjenja školske pouke trpiti štete.

Novi papirni dvokrunaši izdati će se za koji dan. Vrlo su ukusno izradjeni, te ponovno upozorujemo publiku da ti dvokrunaši imadu istu vrijednost kao i svaki drugi novac. Oni su pače za promet potrebni i mnogo praktičniji od srebrenih. To prilikom naglasujemo, da ne valja nasjedati kojekakim glasinama, jer nacionalno ekonomski položaj naše monarhije u svakom je pogledu vrlo povoljan, osobito poslije ovogodišnje uspjele žetve, koja je velikom većinom već pod krov spravljena.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaja se uz veoma sniđene ciene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatasio broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Ujutno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza!

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručiocima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Heravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirazа, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.):

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,875.050 88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571.135 97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.995 52

Specijalni povjerenici i akvizitori nam se primaju uz povelj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

"Premier Rolls Rollen" dvokolice Courir stoje K 180·—. Cienik se pošilja franko.

Preporuča se: Strojl & strojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

Broj 33. Pula, u četvrtak dne 27. agusta 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a oćekivani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stanuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., a ostali 20 h., koli u Puli toli izvan ista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni urednik prof. M. Mandić u Trstu.

† Sv. O. Papa Pio X.

Bolest i smrt.

U prve ure u noći četvrtak 20. t. mj. raznila je žica po cielom svietu neočekivanu viest, da je u 1·50 s. po noći umro Sveti Otac Papa Pio X.

U Pulu je došla ta viest četvrtak rano u jutro, te smo ju u kratko i u zadnji čas uvrstili u zadnji broj našega lista.

Viest o smrti Pape došla je neočekivana jer je nastupila naglo nakon kratke bolesti sv. oca. U subotu 15. t. mj. obolio je Pio X. lahko na ognjici s katarom, koja bolest se je u sliedeće dane naglo pogoršala i razvila u upalu i u sriedu tako žestoko napala visokog bolesnika, da su liečnici izgubili svaku nadu u ozdravljenje i očekivali svaki čas smrt, koja je nastupila u četvrtak u 1 s. i 50 min. u noći. U sriedu su pružili svetom Ocu sv. sakramente umirućih, koje je Papa primio u sviestnom stanju. Agonija je bila kratka, a lice je imalo izraz kao nekog svetog preobraženja. Kad su Papi podielili sv. ulje bio je sv. otac potpunoma sviestan tog časo, te je pokušao micati usnicama da bi molio. Nato je zaklopio oči i umirućim glasom prošaptao: *Nek se vrši volja Gospodinova; molim da se sada blida kosac.* Na času smrti bili su prisutni liečnici dr. Amici i dr. Marchiafava te sestre Papine i nećakinja. U zadnjim časovima života pozvaše liečnici k smrtnoj postelji državnog tajnika Merry del Val, monsinjora Misciattellia i kardinala Bisletta, koji posljednji je spravo u Vatikanu. Malo iza smrti nadošao je kardinal Bisletti, a Mery del Val i Misciatelli našli su Papu već dulje mrtvog. O smrti Pape obaviešten je odmah kamerleng sv. stolice kardinal della Volpe, koji se nalazio izvan Rima i već u 10 s. jutrom došao je u Vatikan, a tako isto brat i nećaci Pape.

Nešto iz života Pia X.

Josip Sarto (tako se po rodu zvao sv. otac dok nije postao Papa) rodio se je u malom selu Riese kod Treviža u Mletačkoj pokrajini dne 2. junija 1835. godine od oca Ivana Sarto i majke Mari rodj. Sanson. Kršten je: drugi dan po rodjenju od kapelana Pelizzari i dobio ime Josip Melkior; na krstu držao ga stric Anton. Otac Pape bio je občinski poslužnik (fanat) i seoski listonoša, za to obradjivao je dra komadića zemlje a majka se bavila šivanjem, da prehrane mnogobrojnu obitelj. Imali su još jednu kravicu i vlastitu kućicu, koja je bila u slabom stanju. Mali Beppo, tako su zvali doma kasnijeg Papu, bio je bistre i dobre glave, te kad je dorastao za školu nije ga htio otac pustiti, ali domaći učitelj koji je upoznao u malom Beppu nadarenog dečka nagovorio je oca da ga dade u školu, jer da ima finu glavicu te će postati veliki čovjek. Tako je budući Papa počeo polaziti pučku školu u koju bi išao u 8 sati a vratio bi se u 3 po p. i onda otišao sa svojom kravicom na pašu. Mali Beppo bio je naime najstarije diete.

Kad je svršio pučku školu stavište ga u gimnaziju u Castelfranko. U to kad je imao 12 godina umre mu otac ostaviv devetero djece, 2 muška, 7 ženskih, te je majka Mare morala hraniti djecu šivanjem uz pomoć starije kćeri Tereze. U tim prilikama svršio je Josip Sarto gimnaziju i seminarij u Padovi te je godine 1858. zaredjen za svećenika i poslan za kapelana u Tombolo. God. 1867. postao je župnikom u Salzano, kamo je uzeo k sebi tri neudate sestre Rožu, Anu i Mariju, koje su ga dvorile sve do smrti. God. 1875. postao je kanonikom i ravnateljem seminarija u Trevižu; god. 1879. vikarom kaptola, a g. 1884. postao je biskupom u Mantovi. Tu je ostao devet godina. Papa Lav XIII. imenovao je biskupa Sarta 12. julija 1893. kardinalom a tri mjeseca kasnije patriarhom u Mlecima, kamo je svečano unišao dne 24. novembra 1893. Kad je prolazio kroz Mletke da zasjedne patriarhalnu stolicu opazio je, da su prozori občinske kuće navlas zatvoreni, jer mletačko zastupstvo nije htjelo da službeno učestvuje kod svečanog dočeka novoga patriarhe. Ali kroz deset godina što je kao patriarha prohavio u Mlecima, otvarali su mu talijanske oblasti ne samo prozore nego i sva vrata na rasteža, tako je obljubilo mletačko pučanstvo svoga patriarhu Josipa Sarto.

Svagdje gdjegod je pokojni Papa služovao i kudgod je prošao ostavio je svojim dobrim djelima najljepšu uspomenu u puku i stekao veliku ljubav i privrženost u svećenstvu, premda je od svećenika zahtjevao strogo obdržavanje discipline. Kao biskup u Mantovi i kao patriarha u Mlecima podigao je jako ugled svećenstva, za koje se je svojski brinuo i putio da dobrim primjerom i požrtvovnim radom steče ugled i poštovanje, koje pripada uzvišenom stališu svećeničkom. Osobito se brinuo za crkve, koje je mnoge iz svojih sredstava pomogao i popravio a mnoge nove sagradio. Kao biskup u Mantovi i kao patriarha u Mlecima sazvao je diecezanske sinode, da podigne crkveno življenje i ugled svećenički. Osobito je nastojao i dobro uvpio, da se podigne i njeguje crkvena glazba. Bio je dosta pokretan za katoličku štampu i katolička društva kao i prvi pokretač i osnivač pučkih, hranitelnih posujilnica, koje toliko dobra čine svakom pučanstvu.

U Mlecima je uživao veliku popularnost, ljubav i štovanje. A to je stekao svojom velikom darežljivošću, koja je bila kadkad veća nego njegovi dohodci, i što se nije sramio svog siromašnog i seljačkog roda. Njegove tri sestre svaki dan su na trgu u Mlecima jednostavno obučene kupovale stvari potrebite za kuću i kuhinju. Kad je njegova mati došla na svečanosti ustoličenja u Mleci na nagovor stavila je šešir na glavu, ali patriarh toga nije trpio i nagovorio mater, da je opet stavila na glavu svoj običajni rubac. Majka mu je umrla 1894. u rodnoj kući, koju je kao patriarh dao popraviti i preurediti.

Zanimat će naše čitatelje ako spomenemo, da je pok. Papa, kao mletački patriarh srdačno i iskreno prijateljevao sa pokoj. tršćanskim biskupom Andrijem Šterkom. Pozitivno znademo, da je pok. biskup Andrija Šterk često pohodio u Mlecima svog prijatelja patriarhu Josipa Sarta, i da ovaj nije nikada kupio kakve slike za crkvu ili naredio slikarije u crkvam a da se nije prije posavjetovao sa biskupom Šterkom. To isto činio je također pok. biskup Šterk, pitajuć prije savjeta u patriarha Josipa Sarto. Tršćanski biskup Andrija Šterk umro je 17. novembra 1901., i kad je došao za to tadanji patrijarha Josip Sarto sav ožalošćen usklikuo je: ho perso un buon e sincero amico (izgubio sam dobra i iskrena prijatelja).

Papa Pio X.

Papa Leon XIII. umro je 1903. Iza njegove smrti, po propisima sv. Crkve, sastali su se 31. julija 1905. kardinali u zbor — conclave (konklave) — da izaberu novoga Papu. Zato se zbor kardinala za izbor Pape zove konklave protumačit ćemo niže.

Tako je i kardinal Josip Sarto pošao iz Mletaka u Rim da sudjeluje kod izbora novoga Pape. Patriarh Sarto nije ni izdaleka mislio da se neće više vratiti u Mletke, te je dapače uzeo željezničku kartu i za natrag. (Tu kartu je kasnije Papa darovao pok. grčkom kralju Gjuri, koji je bio strastven sabirač riedkosti). Kad se je sastao konklave počeli su nakon drugoga dana kardinali svraćati oči na patriarha Sarto. Dugo se je opirao prijateljima koji su ga nagovarali da primi pontifikat. Govorio je, da će sebi izreći smrtnu odsudu ako primi izbor, na što mu je milanski kardinal Ferrari odgovorio: Primienite u tom slučaju na sebe rieči Kajfove: Dobro je, da jedan umre za dobrobit sviju. Tako je kod sedmog izbora dne 4. agusta 1903. kardinal Sarto dobio 50 glasova, 8 više od potrebite većine. Kardinal dekan Gregija upitao ga, ako prima izbor, na što je patriarh Sarto duboko ganut odgovorio sa riečima Spasitelja na Maslinskoj gori: „Ako me taj kalež nemože mimoići a da ga ne ispijem, neka se vrši volja Gospodnja".

Izabran pe[illegible] nadjemo si je ime Pio X. iz [illegible] postovanje prema Papama koji su nosili to ime. Pio X. bio je izabran Papom u 69. godini, te je vladao katoličkom crkvom 11 godina i 16 dana. Dne 9. agusta 1903. u nedjelju, dao se kruniti Papom u crkvi Sv. Petra. Dan izbora Pape, 4. agusta pao je g. 1903. u utorak, a 9. agusta u nedjelju, baš tako kao i u ovoj godini 1914.

Svoje djelovanje kao Papa počeo je enciklikom od 4. oktobra 1903. U njoj je uveo za motto „omnia instaurare in Christo" (Obnoviti sve u Kristu), što je provadjao kroz cieli svoj život iskrenom i nesebičnom gorljivošću. Pored mnogih i važnih ustanova, koje je proveo kao Papa, najvažnija je svakako ona, kojom je ukinuo takozvani veto kod izbora Pape. Nekoji su naime vladari prisvajali sebi pravo da utječu u izbor Pape time, što bi po kojem kardinalu u konklavu uložili svoj „veto" proti izboru ovog ili onog za Papu, to će reći da se protivi ili zabranjuje da bude taj i taj izabran za Papu. Konstitucijom od 20. jenara 1904. Pio X. ukinuo je tu samovlastnu povlasticu i pod kaznom ekskomunikacije zabranio svim učestnicima konklava prenzeti poruku veta i priobćiti kojem kardinalu ili cijelom zboru. Tom ustanovom zajamčio je, izim slobodnog izbora Pape, neophodno nuždnu slobodu katoličke crkve i neodvisnost i slobodu budućih Papa.

Odredbe o smrti Papa.

Kada Papa umre javi se odmah njegove smrt kamerlengu svete rimske crkve. Sadanji kamerleng jest kardinal della Volpe, koji je bio odmah pozvan, i kako smo to spomenuli više gore, prispio je već u Rim. Služba kamerlenga je vrlo važna osobito dok je sv. stolica ispražnjena, jer on do izbora novoga Pape upravlja sv. Crkvom i predsjeda u zboru kardinala, koji biru Papu.

Kad kamerlengo primi viest o smrti Pape, ide pregledati mrtvaca. Prije nego stupi u sobu, u kojoj leži mrtvi Papa, udari tri puta na vratima srebrnim čekićem (batić), onda se triput baci pred mrtvim na tlo, pozove ga krstnim imenom i triput čekićem pokuca po njegovom čelu. Time objavi, da se je na vlastite oči osvjedočio o smrti Pape i da je zakon smrti snašao i najvišega svećenika crkve, obrane se prisutnima i reče: Papa je u istinu mrtav. Nato klekne i izmoli „de profundis" (zglibin) s odnosnom molitvom. Iza toga mu prvi komornik izruči „ribarski prsten" i „olovo" koje služi za bule apostolske kancelarije. Na pečatima se izbriše ime Papino u znak, da je prestala Papova oblast na zemlji. Notar i tajnik apostolske komore sastave spis o smrti Pape i uručanju prstena, što se pročita na glas. Kamerlengo iza toga izađje iz sobe i naredi da zazvoni veliko zvono crkve sv. Petra, koje najavi smrt Pape Rimu a na to se odmah čuju zvona u svim rimskim crkvama i zvone jedan sat. Dvadeset i četiri sata po smrti kućni liečnici balzamiraju truplo, a na to obuku u papinsko ruho i izloži na odar, kojemu je dostojan pristup obćinstva. Drugo jutro sastanu se kardinali i svećenstvo crkve sv. Petra i

odnesu u crkvu sv. Petra, gdje obave mrtvačke obrede i postave tielo u kapelu presv. sakramenta. Tu leži truplo odkriveno iza mrežne ograde iza koje vire samo noge, koje vjernici, poškropiv pokojnika, ljube.

Treći dan iza smrti sliedi pokop. Tielo Pape polože u trostruku škrinju i prenesu uz pjevanje psalma Miserere (pomiluj me Bože) u nasprotnu kapelu. Tu blagoslove tielo i uz noge polože crvenu kesicu iz sameta u koju postave još tri jednake boje. U prvoj je toliko zlatnih, u drugoj srebrnih, u trećoj bakrenih novaca, koliko godina je pokojnik vladao kao Papa. Uz kesu položi pak prvi kardinal-đakon iz bielog šeljeza, u kojoj je savijena pergamena na kojoj su zabilježeni svi važniji dogodjaji njegovog papinstva. Napokon dva papina komornika razastru preko trupla crveni svileni plašt iza čega se škrinja zatvori i zabije srebrnim čavlima. Ta škrinja iz cipresovog dvra se stavi u drugu iz kositra u koju je urezano ime Pape, broj godina njegova vladanja, dan i godina njegove smrti. Tu kositrenu škrinju zapečate kamerleng i papov kamornik a na to ju postave u još veću drvenu škrinju. U toj trostrukoj škrinji postave pokojnika u izdubinu povrh vrata, koja su na desno koralne kapele. Na vanjsku ploču izdubka napišu ime Pape i postave vanjkuš i tiaru iz sadre. Tu leži toliko vremena dok mu načine novu grobnicu. Pokojnog Pia X. sahranit će u podzemnim prostorijama crkve sv. Petra.

Iza pogreba Pape počinju se devetnevne molitve za upokoj duše. U sredi crkve sv. Petra stoji veliki kranj katafalk, te jedan kardinal reče svako jutro redom crnu misu, a prvi dan biva u crkvi sv. Petra 200 crnih misa za pokojnika, dočim ostale dane biva po 100 crnih misa. Deveti dan ima kardinal, kojeg odluči sv. kolegij, svečani pogrebni govor, a na to se sa svečanom absolucijom završe mrtvački obredi.

Izbor Pape. — Konklave.

Papu imaju pravo birati samo kardinali, kojih, ako su svi imenovani, ima biti 72. Sada ima živućih samo 61 kardinal, za zadnjeg izbora Pape bilo ih je živih 62. Papa mora dobiti dvie trećine od predanih glasova, da bude izbor valjan a nesmije nitko glasovati sam za sebe. Izabran može biti svaki mirnik — a neki tvrde po kanonskom pravu, da može biti izabran Papom i svaki svjetovnjak samo da je kršten. Izbor Pape traje sve dotle, dok god se dobije koje ime dvie trećine glasova. Glasuje se cedeljama.

Mjesto gdje se sastaju kardinali za izbor Pape, sasvim je očieljeno od vanjskoga svieta i samo zatvoreno, uzidano, tako da kardinali nemogu nikako obćiti se vanjskim svietom, a svaki kardinal ima posebnu sobicu, čije prozori se zatiđani te im svjetlost dolazi samo iz otvora na kreva zastrieg bielim materom. Zato se to mjesto, budući tako zatvoreno, zove latinski conclave (konklave). Svaka sobica (ćelica) označena je brojem i pokrivena zelenim zagvirnom za kardinale koje nije imenovao pok. Papa, a crvenim zagvirnom za kardinale, koje je imenovao pok. Papa. Od Pape Pia X. imenovanih kardinala ima danas 40 živih a 21 ima živućih prije imenovanih.

Prije nego započne izbor pape podzimaju se jake strože mjere opreznosti, da se ne bi koji neopravni utisljan. Zato je točno odredjeno koji sve ikim kardinala mogu pristupiti u konklave. Nadđe zahtijeva, da se u konklave pripusti osim kardinala i neke druge osobe. Najprije svaki kardinal ima pravo da dovede sa sobom dva posvećenika. Ovi mogu biti ili obojica laici, ili jedan klerik, a jedan laik. Jedino bolesnim i slabim kardinalima može kardinalski zbor dopustiti, da uzmu trećega. Ovi podvornici ne smiju biti prelati, nit vezani rodstvom ili svojbinom I. ili II. stepena sa svojim gospodarom. Zatim ulazi u konklave sakrista apostolske palače sa nekoliko pomoćnika iz klera, najviše šest ceremonijara, tajnik kardinalskoga zbora, jedan redovnik u svojstvu ispovjednika, dva liječnika, jedan kirurg, jedan farmaceut s najviše dva pomoćnika, zatim onoliko brijača, koliko je potrebito. Podvornike kardinala valja da odobre zato odredjeni kardinali većinom glasova. Kardinali za ovo mogu delegirati kardinala kamerlenga i tri najstarija kardinala, iz svakog reda po jednoga.

Svi oni, koji ulaze u konklave, treba da se jedan ili dva dana prije ulaska zakunu, da će čuvati tajnu o stvarima, koje se tiču izbora novoga pape ili se događaju u konklavu i to ne samo da će je čuvati prije izbora, nego i poslije, ako zato nebi dobili posebna otpusta od izabranoga pape. Svećenici polažu ovu zakletvu na latinskom, a laici na talijanskom jeziku.

Čim se svrše zadušnice za umrloga papu, dakle jedanaesti dan iza njegove smrti, počinje konklave.

U jutro toga dana dekan sv. Zbora ili, ako je on zapriječen, jedan od starijih, pjeva sv. misu. Prisutni su svi, koji imaju unići u konklave, a pripuste se i druge odličnije ličnosti. Odmah poslije sv. mise jedan prelat drži svečan govor na latinskom jeziku, u kojem preporuči uzoritim Ocima, da nastoje što prije izabrati pastira obudovjeloj crkvi, ne obazirući se pri tome na nikakve svjetske obzire, nego jedino na slavu Božju i korist zajedničke majke.

Iza ovoga govora kardinali bi odmah mogli unići u konklave, no oni ostave to obično za večer. Tako bar učiniše prigodom konklava Lava XIII. i Pija X.

U večer dakle, dotično u jutro, upute se kardinali iz crkve, u kojoj je bila pjevana sv. misa, procesionalno ka konklavu. Tu se obave razne ceremonije i ponovnu zakunu konklavisti, da će pomno čuvati tajnu konklava i marljivo vršiti službu.

Kad je sve to učinjeno, kardinal dekan dade znak, da se može početi konklave. Jedan od ceremonijara zazvoni tri puta, znak, da izlaze svi oni, koji nemaju ostati u konklavu. Ostali ceremonijari idu po hodnicima i glasno viču: Extra omnes (van svi). Sada se zatvore vrata konklava. Izvana zaključa maršal, izvnutra kamerlengo. Ključevi vanjskih vrata stoje u maršala i prelata-čuvara, notarijih u kamerlenga i glavnog ceremonijara.

Da bude sigurno, da nije nitko ostao u konklavu, tko nema pravo, tri najstarija kardinala, iz svakog reda po jedan, zajedno sa kardinalom kamerlengom i glavnim ceremonijarom pretraže sve kutove konklava drteći u ruci upaljene svieće.

Konklave je zatvoren. Od sada u nj mogu ući samo kardinali, koji kasnije stignu u Rim, te njihovi podvornici. Iz njega ne može da izađe nitko bez teških razloga. Kardinal može izići iz ulećaja bolesti. Bolest mora da potvrde liječnici, i to pod zakletvu, a odobri izlaz veći broj kardinala. Ako li ozdravi, može se opet povratiti. Mogu izići i konklavisti i podvornici, ako se razbole, ali i njihovu bolest mora da potvrde liječnici pod zakletvu. Oni se više ne mogu povratiti u konklave.

Kapela, u kojoj zasjeda sv. Zbor odieljena je drvenom zavjesom iz ljubičastoga svile od dolnjeg dielа hrama. Sluša na oltaru prikazuje dolazak Duha Svetoga, a na stepenicama oltara na strani Evanđelja pripravljeno je sjedalo (prestolje) za izabranog Papu da primi prve poklone kardinala. Svaki kardinal sjedi posebno pod baldekinom pred kojim je stol na kojem su sve potrebote za glasanje.

Pred oltarom je veliki stol za prebrojivanje i brojenje glasova, a nedaleko male ognjište, na kojem se spaljuju glasovnice ako nije uspio izbor, t. j. ako nije koji dobio potrebiti broj glasova. Iz tog ognjišta ide željezni dimnjak, koji izlazi na trg sv. Petra. Puk, koji na trgu sv. Petra čeka izbor Pape, po dimu što izlazi iz tog dimnjaka, doznade da Papa još nije izabran.

Pri ulazu u kapelu nalazi se jedna mala soba, u kojoj su tri bijela odijela razne veličine. Jedno od ovih, ono, koje mu bude najljepše pristajalo, obući će novi papa odmah poslije izbora.

Do izbora Pape Pia X. obavljala su se na dan dva glasovanja, ali je pokojni Papa promienio tu odredbu, da se može na dan birati i četiri puta.

Kad je papa izabran oglasi se zvono i ceremonijari podju prema baldakinu novo izabranog Pape. Kardinal dekan ga pita: Da li primaš izbor? Ako izabrani to potvrdi, onda se baldakini drugih kardinala spuste a samo baldakin novoga Pape ostane razapet. Izabrani Papa izabere sebi na to ime a onda ga obuku u papinsko odielo i kardinali mu se poklone. Zidovi konklave se poruše i konklave je otvoren.

Iza tih ceremonija i poklonstva jedan kardinal objavi izbor Pape sa balkona crkve Sv. Petra mnogobrojnom narodu, sakupljenom na trgu sv. Petra. To biva objavljeno latinskim jezikom u formuli, koju donosimo u prevodu: „Javljam Vam veliku radost. Imamo vrhovnog svećenika (Papu) u gospodinu (imenuje ga imenom i prezimenom sa svim naslovom), koji je sebi postavio ime . . . (koje izabere novi Papa)".

Svete obrede o izboru Pape završi krunisanje Pape, koje se obavi obično već sliedeće nedjelje, koja sliedi iza izbora.

Konklave za izbor novog Pape imao bi početi ponedjeljak 31. agusta. Nekoje novine već sada iznašaju imena kardinala, koji bi mogli biti izabrani Papom. Ali to su sve puke kombinacije; drugi tjedan svakako dobit ćemo viest o novom Papi, koja će raspršiti sve neumjestne i preuranjene kombinacije.

Europejski rat.

U jednom od prošlih brojeva napisali smo, da će se u vrtlog europejskog rata upustiti još koja do sada neutralna država. Tu smo mislili na koju europejsku neutralnu državu držeć nekako skoro nemogućim, da bi se u europejski rat mogla umiešati koja država sa dalekog istoka. To je ipak učinio Japan Njemačkoj, poslavši istoj ultimatum. Japanski poslanik u Berlinu izručio je prošli tjedan po nalogu japanske vlade njemačkom izvanjskom uredu notu, kojom zahtieva obzirom na englezko-japanski savez, da se njemačke ratne ladje odmah udalje iz japanskog i kinezkog mora, odnosno da se razoružaju. Još zahtieva nota, da mora Njemačka do 15. septembra ispraznti zemljište Kiao Čau u Kini. To zahtjeve mora Njemačka bezuvjetno prihvatiti do 23. agusta.

Njemačka je vlada na tu notu odgovorila ovako: Njemačka vlada ne nalazi dati nikakova odgovora na zahtjeve Japana. Zato je prisiljena opozvati svog poslanika u Tokiu i predati putnice japanskom poslaniku u Berlinu.

Time je nastupilo ratno stanje izmedju Njemačke i Japana.

Zemljište Kiau-Čau nalazi se u Kini uz more, koje je Njemačka dobila g. 1897. radi umorstva njemačkih misionara Ries i Heule. God. 1898. uzela je kolonju od Kinezke vlade u najam za 99 godina. Tu koloniju je Njemačka jako liepo uredila, tako da u zemlji sada cvate trgovina, a u godini 1911. i 1912. izvezla je Njemačka robe za 115 milijuna maraka. U pojedinim gradovima je pak osnovala škole, tako u Kiau Čau ima njemačko-kinezko sveučilište, u Tsingau realnu gimnaziju, a povrh toga sagradila je iz ovog mjesta željeznicu u glavni grad pokrajine Šantung. Ta kolonija broji 350.000 duše.

Taj korak Japana prosudjuje „Vossische Zeitung" ovako: Ako bi rat s Japanom i umnožio broj neprijatelja, jamo je, da bi to bilo bez svake važnosti za razvitak događaja na europejskom ratištu. Osobito pak u kratkom vremenu sadanjeg ratnog stanja smo se odučili, da bi nas više ili manje uznemirilo kakovo navještanje rata.

Eto dakle sievanje ognja i mača u sredojoj Europi počeo je mutiti i daleki istok sa crveno-kožastom pošmom Japanca.

Sa ratišta.

Prošlog tjedna došlo je već do zanimljivih bitaka, u kojima su se sreli ovoće vojske. Mi ćemo nastojati, da po drugim velikim novinama Austrije, koje svoje vieti nesplašujemo donosi po službenim izvorima, što točnije u glavnim ako i kratkim potezima zabilježimo.

Rat sa Srbijom.

O ratu sa Srbijom izdano je službeno saobćenje, koje jasno označuje uspjehe naše vojske na srbijanskom ratištu. To saobćenje se glasi: Pošto je Rusija posegnula u boj izmedju Austro-Ugarske i Srbije, bili smo prisiljeni sakupiti svu našu moć za glavni boj na sjevero istoku. Time je rat proti Srbiji, koji je javnost smatrala kao kaznenu ekspediciju, samo po sebi postao nuzgredna akcija, koja se jedva dotiče glavne svrhe. Usprkos tomu su obći položaj i izvješća o neprijatelju opućivala za ofenzivnu akciju, koja je pak obzirom na gore navedeno bila mišljena samo kao kratak naskok na neprijateljsko zemljište, i trebalo je zatim, kad je naskok uspio, zauzeli opet stanovište cesara, da se u priliki opet protegne ruka na udarac. Taj kratki navalni naskok izvršen je izvršio između 18. i 19. agusta su dielom na jugu upotrebljenih sila i to su izvanredno hrabrenih i odvažnošću. To je povuklo skoro svu srbsku armadu na tu točku; napadaj, što ga je izvršila s jako velikom premoću, se je iza teških gubitaka neprijatelja razbio na junaštvu naših četa. Da su takođjer ove pretrpile prilične žrtve, posvema je razumljivo, obzirom na brojno mnogo jačega i za svoj obstanak borećega se neprijatelja. Kad su poslije naše čete, koje su 19. agusta prodrle dalje u Srbiju ita kako su ovršile svoju zadaću, dobile nalog da se povrate na prijašnje pozicije na Drini i Savi, ostavile su na bojištu sasma iznemoglog i lacrpljenog neprijatelja. Naše čete imaju zaposjednute visine na srbskom zemljištu i prostor Šabac. U južnoj Srbiji napreduju austro-ugarske čete, koje su prodrle tamo iz Bosne, te neprestano bojeve neprekidno u pravcu prema Valjevu. Sasma mirno lahko očekujemo dalnje događaje, kojih razvitak će opravdati pouzdanje, kojeg su se pokazale dostojne naše čete u danima od 13. do 19. agusta, a koje se bore u najtežim prilikama i imaju zadaću, koja se nevjerojatnom čini jako nesahvalna.

Naše čete su 20. agusta na bosansko-Srbskoj medji istočno od Višegrada Rudno po ljutom boju porazile na cijeloj liniji oko 30 bataljona srbijanske vojske, koje je imala brojnu poraku, pušku i teške artillerije. (Višegrad je mjesto u Bosni blizu srbskog Varošta kod Drine). U tom boju sudjelovala je i njemačka četa, koja je bila u posadi u Skadru. Tom prilikom su naše čete protjerale Srbijance preko gra-

nice, koji su bili prodrli na zemljište kod Ljuba i Vardišta još prije nego li su počele operirati naše čete.

Na sjevernoj srbskoj medji naše su čete preše kod Progara Savu i navalile na srbsko područje prešavši Kristiku, Male Brgule i Urovce, zaposješe nakon kratke i odlučne bitke mjesto Obrenovac, koje je ostalo uporištem za daljnje operacije naše vojske.

Osječka „Drava" prima izvornu brzojavku iz Šabca, da je predsjednik „Narodne Obrane", general Božo Janković od naših četa zarobljen.

Sa ratišta kod Beograda nema novijih viesti.

Rat sa Rusijom.

Na granicama naše države i Rusije dolazi do manjih bojeva sa Rusima. Kod Sokala (sjeverno od Lavova) navalila je jedna divizija kozaka pojačana sa pješadijom. Naše čete su Ruse pobjedile i potpuno raspršile jednu brigadu. Naši su zarobili mnogo Rusa i zaplienili mnogo ratnog materijala. U toj bitki bio je ubijen jedan ruski general a drugi ranjen i doveden u Lavov. Broj palih i ranjenih Rusa je jako mnogo. Naše čete su opet pokazale izvanrednu hrabrost.

O našem ratnom brodu „Zenta".

U zadnjem broju javili smo, da je naš mali krstaš „Zenta" bio napadnut od jake premoći neprijateljske. Sada dolazi službena viest sa Cetinja u Crnojgori, da se je od posade „Zente", koja je 16. t. mj. u boju sa francezkim brodovljem bila potopljena, spasilo na crnogorsko zemljište 14 oficira i 170 momčadi, od kojih 50 ranjenih. U toj viesti obećaje se, da će doskora poslati imena spašenih, koja će biti onda objavljena.

Sve ostale viesti razširene od vanjskih novina o gubitcima naše ratne mornarice, koji bi bili u savezu s pomorskim bojevima u jadranskom moru, sasvim su bezteme ljne i izmišljene.

Njemačke francuski rat.

Njemačke čete ušle su 20. agusta u Bruselj, glavni grad Belgije. O tome se javlja: Jedna husarska i jedna ulanska pukovnija njemačke armade prispjeli su 20. agusta u jutro pred vrata grada Bruselja. Načelnik je pošao van k pukovnijama, da bi njima dogovarao. Po podne su došli njemački častnici na automobilima te su pošli u gradsku većnicu. Brzojavne postaje su zatvorili.

Kralj i dvor te vlada otišli su još prije u Antverpen.

U petak su Njemci imali veliki boj s Francezima. Tom boju sudjelovalo je preko milijun ljudi s jedne i druge strane. Premda su Francezi bili brojno jači, bili su od Niemaca strašno poraženi. Bitka se vodila u jakoj velikoj crti izmedju Metza i Vogeza. Francezi su potjerani u bieg, a njemačke čete su proganjale potučenu francesku vojsku. U toj bitki zarobili su Niemci preko 10.000 Francuza i osvojili 150 topova.

Tu vojsku proti Francuzom vode njemački prestolonasljednik, koji proganja Francuze kod Longwy, i bavarski prestolonasljednik koji je izvojevao tu krasnu pobjedu u Lotringiji i proganja neprijatelja preko crte Luneville-Blamont Cirey.

Njemačke čete, koje napreduju zapadno rieke Moose potukli su jednu englesku konjaničku brigadu, koja se bila suprotstavila.

Njemačko-ruski rat.

O operacijama njemačke vojske javlja se službeno (Wolfov ured): Jake ruske sile prodirale su proti liniji Gumbinnen—Angerburg. Mi smo 20. agusta napali neprijatelja, koji je hodio proti Gumbinnenu te smo ga bacili natrag. Pri tomu smo zarobili 8000 neprijatelja i zaplienili 8 topova. O jednoj konjaničkoj diviziji tog armadnog zbora, već dulje vremena nije bilo viesti. Divizija se je noganjala i bo rila se dvjema neprijateljskim konjaničkim divizijama, te je jučer opet prispjela k I. armadnom zboru sa 500 ruskih zarobljenika. Dalnja ruska pojačanja napreduju na sjevernoj strani rieke Pregel i južno od mazurskih jezera.

Nadalje sa njemačko-ruskog ratišta javlja se službeno ovo: Dok je na zapadnom ratištu položaj njemačke vojske milošću Božjom povoljan i preko očekivanja, na istočnom ratištu neprijatelj je prodro u njemačko zemljište. Znatne sile Rusa napriedovale u pravcu Angerapp sjeverno željezničke pruge Stallupoenen-Insterburg. Prvi armadni zbor zadržao je neprijatelja kod Wirbalen u pobjedonosnom boju. Zatim se je povukao prema četama, sakupljene više strage. Tu sabrane sile napale su neprijatelja, koji je napredovao prema Gumbinnenu i više na jug.

Prvi armadni zbor bacio je neprijatelja, 8000 zarobio i osvojio mnogobrojne baterije. Konjanička divizija ovoga zbora dovela je u tabor 500 zarobljenika.

Čete, koje su se borile više na jugu nadišoše dielom na čvrste utvrde, koje nisu mogle zauzeti bez spreme, dielom pobjedonosno napredovahu, kad nadodje viest o dolasku dalnjih pojačanja neprijatelja od rieke Narew u smjeru jugoistoka Mazurskih jezera.

Vrhovno zapovjedničtvo držalo je da treba poduzeti protumjere i povuklo je svoje čete. Razlaz od neprijatelja uzsliedio je bez ikakvih poteškoća. Neprijatelj nije progonio. Mjere poprimljene na istočnom ratištu morale su se obaviti prije svega i tako uredjene, dok se ne izmisli nova odluka. A ta je skora.

Neprijatelj je razaširio glas, da je potukao četiri njemačka armadna zbora. Viest nije istinita. Nijedan njemački vojni zbor nije potučen. Naše slavodobitne čete bile su sviestne svoje premoći. Do sada proganja neprijatelja od Angerappa samo konjaničtvo.

Dielovi pokrajine vriedne sažaljenja, izložene prevari neprijatelja, doprinose sada žrtve u interesu cielo domovine, koja će ih se na koncu znati sjetiti sa zahvalnošću.

Zadnje viesti.

Prekinuće diplomatskih odnošaja između monarhije i Japana.

Carskom poslaniku Japana na dvoru u Beču Emaro Stato predane su danas put nice. Austro-ugarski poslanik na carskom dvoru Japana barun pl. Müller bio je opozvan.

Carski brod „Elisabeth" na dalekom istoku.

Naše poslaničtvo javilo je danas njemačkom vanjskom uredu ovo: Po najvišem nalogu naredilo se brzojavno zapovjedničtvu broda „Kaiserin Elisabeth" u Tsingtau i poslaniku u Tokiu da sudjeluju u borbi proti Japanu.

Sa austrijsko-ruskog ratišta.

Sada se konstatira da su naše čete u boju kod Krasnika zarobile dvietisuće dvieste Rusa. Ruski oficiri, koji su bili u ratu s Japanom, kažu da su navale naših bile žešće nego li Japanske. Po zadnjim viestima, u boju kod Krasnika da je bilo zarobljeno više tritisuće Rusa, tri zastave, dvadeset topova i sedam mitraljeza.

Sa bojišta u Rusiji se javlja: Navala naših četa sa obiju strana rieke Visle traje bez prestanka. Naše čete udružene sa njemačkim saveznikom dopri su u subotu iza malih sukoba do Lisogore, sektora rieke Kamljonka između Kielce i Radoma. Istočno od Visle odbile su naše čete, koje pobjedonosno napreduju, na 23. tek. na putu od Ani u Lublin jaki odio sastavljen od dva ruska zbora. Više od tisuću Rusa medju kojima mnogo oficira, palo je u naše ruke, a osvojeno veliki broj za stava, mitraljeza i topova. Napadaj od 20.000 Rusa, vrlinom konjaničtva, na granici Bukovine kod Novoselice, bio je podpuno odbijen. Neprijatelj, koji je tamo bježao, ostavio je na bojištu mnogo ratnog materijala.

Sa njemačko francuzkog ratišta.

Wolfov ured javlja: Kod obsjedanja tvrdjave Namur nalaze se u našem posjedu pet tvrdja i grad. Četiri tvrdje se još bore bardiraju. Njihov pad je neizbježiv.

Potonuće „Zente".

Bečke novine javljaju: Kad je francezka flota došla na vidik austro-ugar. krstaša „Zente" i zapovjednik broda uvidio, da se neće moći častno umaknuti, poslao je zrakom brzojavku da prihvaća bitku s neprijateljskim brodovljem. Ova neprijateljska flota, proti kojoj je „Zenta" ušla u boj, sastojala se od 16 velikih krstaša i dva naest manjih brodova. Taj zračni brzojav bio je zadnja viest „Zente". Ona je potonula nakon što je u boju teško oštetila četiri neprijateljska broda.

Razne viesti.

Javna zahvala Crvenog Križa, podružnice Pula. Nemogući svim dosadanjim mnogobrojnim v ledušnim darovateljima osobno zahvaliti, predsjedničtvo podružnice Pula Crvenog Križa ovime najtoplije zahvaljuje i obraća se ponovno na cielo pučanstvo Pule s vrućom molbom, da dalnje doprinose u novcu ili duhan, cigare i cigarerete te rubeninu i predmete koje se rabi u tvrdjavnim bolnicama predad. po mogućnosti od 9—12 pr. p. i od 3—6 po p. u pisarni Crvenog Križa, državna realka S. Polikarpo.

Posebno se zahvaljuje svim štovanim trafikantima, koji su se na naš prvi poziv tako obilno odazvali.

Učiteljska imenovanja. U jednoj od zadnjih sjednica Zemaljskog Odbora pred loženi su pokr. šk. Vieću za stalno imenovanje slijedeći učitelji: Bernetić za Dolinu; Zornada za Hum; Medveščak za Kostabonu; Robarić za Grdoselo; Zović za Vranju; Runko za Boljun; Hržić za Kršan; Gostinčar za Vinkovo; Puhar za Zvonečiću; Milnevšić za Jurdane; Šoban za Hrušicu; Petaros za Golac; Kržišnik za Materiju; Kampjut za Podgraje; Petrić za Slivje; Radić za Lovran; Šiškovič za Sovinjak.

Obiljna opomena štedišama. C. kr. Ministarstvo unutarnjih posala priopćuje slijedeće:

Vlada, kanšto i štedionice opetovano su puta upozorile pučanstvo, da se uložci uloženi kod raznih štedionica ne nalaze u nikakvoj pogibelji da propadnu.

Uopće je pučanstvo uvidjelo što je na stvari, te je ostalo mirno i mjere, što su ih pojedini novčani zavodi izdali obzirom na isplaćivanje uložaka priznalo kao potrebite i korisne. Samo u pojedinim kotarima čini se, kao da ulagači zahtijevaju povratak svojih uložaka. Uslied ove potpunoma bezteme ljne navale od strane ulagača prisiljeno je Ministarstvo unutarnjih posala ponovno da izjavi, da su uložci u štedionicama potpunoma sigurni. Uopće moći će se željeni novac malo po malo isplatiti, no u mnogo su slučajeva mnogi činovnici pozvani pod pušku, radi čega zavodima manjka potrebito osobije te ne mogu redovito poslovati, a uzrok su po teškoćama u isplaćivanju tegodjer i tehnički osobito prometni uzroci (ograničenje poštnog i željezničkog prometa). Skrb svijuh te po tome i štedionica mora prema tome poste razumljivo biti, da se u prvu ruku pribrani novcem one, koji su pozvani u vojništvo. Čim se bude ovoj želji udovoljilo, prestati će svaka napetost u isplaćivanje. Tada će se malo po malo bez ikakvih poteškoća isplaćivati i ostali uložci, koji su ustinu potrebiti.

U ovim odbijnim časovima pokazat će se stalno domovinski duh i visoko čustvo solidarnosti svijeh naroda naše monarhije i to najprije time, da se ne će dirati bez potrebe njihov uložak. Prenagljo dizanje novca otežava uspješno financijalno mobiliziranje, koje je jedan ne baš neznatni dio vojničkog mobiliziranja.

S toga bilo bi nepatriotički, ako netko dite novac da ga sahrani a bez potrebe, te time oduzimlje potrebiti novac onima, koji izlažu svoj život za domovinu, a i na njega samoga. Nitko, tko ima čustva za opće dobro, ne će stoga učiniti to, da njegovi sudržavljani odlaze na bojno polje bez ikakovih novčanih sredstava, a on da kod kuće čuva iz pukog egoističkog straha novac, bez da ga treba. Onaj, koji nije pozvan pod pušku, imat će još uvijek prilike da u potrebi digne novca, koliko mu treba. Obzirno i razborito suzdržavanje nedizanja svojih uložaka je najmanja pomoć što ju pojedinac, koji nije pozvan pod pušku, može da pruži bližnjemu.

Vlada može samo da opetovano osigura, da niti uslijed rata niti moratorija nisu ulošci u nikakvoj pogibelji i pozivlje sve i svakoga, da uslijed opstojećih prilika ima potpuno povjerenje u naše zavode i da bez potrebe nitko ne dite svog novca iz štedionica.

Na negdašnje oružnike. Državno društvo negdašnjih oružnika u Beču, II, Nordbahnstrasse 20, pronašlo je kao svoju dužnost postaviti svoju službu na raspolaganje caru i domovini, da uzmogne na polju sigurnosti uspješno raditi. C. i kr. ratno ministarstvo za zemaljsku obranu i c. kr. oružničko nadzorničtvo dozvolilo je društvu, da se njegovi članovi za trajanje rata prijave za službu oružničtva (ako su fizično sposobni) ili za službu detektiva. Drugovi austrijski ispunite svoju dužnost, prijavite se odmah kod društva, da vam se podjele potrebite upute, kamo se imate prijaviti. Za cara i domovinu žrtvujmo zadnju kap krvi. Predsjednik.

Pozor! ne goverite nepromišljeno! Paragraf 308 kaznenoga zakona odredjuje: Tko s javnim razglašivanjem (s letkima, javnim govorima itd.) krivo, javno ugrožuje umemirujućim viestima, bez dovoljnog uzroka, nevjerojatnosti, ili slično prorokovanje razuzna ili dalje širi, kriv je prestupka i ima se kazniti sa strogim zatvorom od osam dana do tri mjeseca. Pod tu odredbu spadaju sva nakiapanja, koje se ne ću rata.

Iz Krbuse 19. 8. 1914. (Strašna tuča). Jučer je pohodne naše stromašno mjesto nemio gost — krupa ili tuča. Bijedan se težak nadao ljepoj, naplati za evoj uloženi trud, a kad tamo jučer za 1 sat vremena bilo je sve uništeno. Oko 10 i pol sati poče sievati, grmiti, a poslje toga padati tuča velika kako ptičja jaja kroz cielu jednu uru. Takove tuče ne sjećaju se ni najstariji ljudi, a još manje škode, koje je učinila. Vinogradi su podpuno uništeni za dvije godine. Na lozi nije ostalo nit jednog zrna grožđja ne samo, ali niti šašica. Kukuruz (turkinja), pšenica, fažol, šljiva (kreke) posve uništene; sjeno za pol propalo, putovi razvorani, a da i ne govorimo o drugim pustošenjima. Bijedan put plače i nariče, jer mu se crna zima primiče. K tomu dodajmo još ovo izmirno stanje u državi, u čijoj se službi nalazi sve ono što je valjano za rad, pak vidno poslanje još i crnija. Bijedna sirotinja zarade ne nalazi, a pomoći do sad od nikuda. Molimo s toga nadležne faktore, da se pobrinu za što izdašnije pomoć odpuštajuć poreze, i dijeleći bijednoj sirotinji bar stogoć turkinje i ječma, jer inače glad je neizbježiv.

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Carlo I. - Pula - Via Carlo I.

Širite „Našu Slogu“.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaja se uz veoma sniženе cienе

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatasio broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. muštarijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Pantu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkla.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sile-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristefero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna ozn. franaka i lira iznose svakogoditnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka. 12 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza! Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručnicima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stratu“

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Hercegovačke i Praradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon Nr. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirovina, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,375.920·88
Godišnji prihod premija s pristojbama . . . . . K 1.871,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.906·52
Sposobni povjerenici i akvizitori na mjestima se uz povolj. uvjete.
Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporučа

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 8.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier 2-ša Holica, dvosjedna Coupé stoji K 180·—. Cesnina poštje franka.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekléva i sin

Gorica, via Rastaspio 1.

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 3. septembra 1914. God. XLV.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, pripošlana itd. tiskanje računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase ili šalje se naputnicom ili poštanskom štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K na obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine.

Plaća i stuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., a ostali 20 h., koli u Puli još izvan toga.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Olmissa br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Rakulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli. Via Giulia I. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Što je dobro znati u vrijeme rata.

U broju Naše Sloge od 6. augusta 1914. razlagali smo zakon o novčanoj potpori za obitelji mobilizovanih. Danas dajemo nauku o drugom, i to o pravicama i dužnostima, što ih imamo glede davanja konja i kola za vojsku. Učiniti ćemo to koliko preglednije i kraće, sa pitanji i odgovori, pa što je bilo ono prvo, i to ovako:

1. **Zakon od 21. decembra 1912.** broj 235 lista državnih zakona odredjuje prava i dužnosti glede davanja životinje i odvoza u pomoć vojske. Taj je zakon stvorio parlamenat na predlog vlade, a potvrdilo ga Njegovo Veličanstvo Cesar i Kralj.

Je li taj zakon poblize protumačen?

Jest, i to u naredbi ministarstva za zemaljsku obranu u sporazumku sa ostalimi čestnimi c. kr. ministarstvi i ratnim ministarstvom od 1. augusta 1913. br. 265 lista državnih zakona.

Koje su glavne odredbe onog zakona i te naredbe?

Glavno je zapamtiti ovo: Vojska potrebuje u prvom redu konje, i to za konjanike, ilili kavaleriju, onda za častnike, za topništvo (artilariju), i za prenašanje manjih topova i streliva, a napokon i za prevoz svake vrsti drugog materijala. A takve stvari gdjegod zakon govori o konju, razumije se, da one vrijedi i za kobilu, i za mazgu, i za magarca, ako je sposoban.

Jesu li svi konji jednako dobri za te vojničke službe?

Nisu, nego je stvar ovako: Militar konja prvim načinom osmoči kao za rezervistu, to jest, kad su ga pregledali od strane komisije i obnašli, da je zdrav i jak i sretan za službu vojničku, onda mu daju putnicu, i taj se zove: evidencijski list. Gospodar konja s evidencijskim listom ima korist da je njegov mnogo cijenjen (turman), ali mora ga držati za vojsku za svaki čas potrebe, i nesmije ga davati izvan svojega kotara, nego uz dovolu obćine. Evidencijski list mora se pomno čuvati i ako bi konj postao nesposoban list gubi vrijednost.

Mogu li se vojska uzimati i druge konje, koji nemaju evidencijskog lista?

Mogu, kao što mogu i čovjeka zvati u vojske, i ako je prošao dobe od stavanje, ili ne, samo da nije prestar ili posve neposoban.

Kako vojnička oblast dozna za konje?

Dozna tako, jer kad je odredjena mobilizacija, bilo općenito, bilo za popunjenje jednog diela oružane sile na ratno stanje, oblasti izdaju objavu, da se svi gospodari konja imaju s njimi naći taj i taj dan u tom i tom mjestu. Što je se konja to odaberu, i daje čovjeka potvrde, da mu ga uzeše, ili je odvele, to pusto.

A kako je sa gonedi i volovi?

Za gonedi jednako kao i za konje, samo što volovi i voz nadilaze evidencijskog, kao najbolji konji.

Ima li se dati svoje blago i volove i spreme besplatno u vojsku?

Ne, jer zakon priznaje svakomu neku odštetu, ilili odškodninu; samo ne možeš toga dobiti odmah onaj čas, kad si morao izručiti blago ili voz i druge spreme, jer se može vremena dokle se učine svi računi. A iz početka se niti nezna uvijek, hoće li Ti vojnički erar baš odkupiti posve ili će Ti vratiti Tvoje i povrh toga platiti pravednu odškodninu za istrošenje blaga i orudja. Pravilo je ovo: Ako erar kupi Tvoga konja ili mazgu, ili govedo, dati će Ti potvrdu, da su preuzeli od Tebe konja, vola, ili što je, za toliko i toliko. Nakon nekoliko tjedana dobiješ glas da češ tim i tim putem, na primjer poštnom štedionicom, dobiti onaj iznos, koji Ti pripada.

Može li se pak od vojničkih vlasti natrag kupiti, što im se je prodalo u vojničke svrhe?

Kako kada; ako se kupili vola za nož, to jest za mesnicu, onda Ti ga dakako neće više prodati natrag; ali odrabljene konje često prodavaju, osobito, kada svrši rat, ilili vojska. Tada možeš kupiti često dosta dobro blago i dosta cijeno. Špekulanti su se nekada timi kupnjami bogatili, jer bi nakupovali mnogo, tako odrabljenih konja, a onda ih skupo rasprodavali onim istim ljudima, koji su prije morali svoje blago dati za vojne svrhe. A sada gore spomenuti zakon naredjuje u § 17 zadnji odstavak ovako: „Kod prodavanja transportnih sredstava, koje će biti poslje demobilizacije, imaju se u prvom redu uzeti u obzir oni, koji su ta transportna sredstva dali", a provedbena naredbe br. 265 list državnih zakona odredjuje: . . Kod prodaje konjA poslje demobilizacije uzimati će se u prvom redu u obzir davaoci konja s evidencijskim listom"!

Kako je sa podvozi ili transporte?

Za podvoze isti je zakon od 21. decembra 1912. broj 235 l. d. z. i ustanove o transportnim sredstvima sadržane su u § 14 i sljedećim istoga zakona. Onda je provedbena naredba ministra za zemaljsku obranu, već gore spomenuta.

Što su to po zakonu „transportna sredstva"?

Transportna sredstva jesu: konji, koji nisu pri oglednji dobili evidencijskog lista, mule, mazge, magarci, voli (govedi), vozovi i sva sprema što k tomu spada to jest: sluri, sanke, komati (kamovi), jarmovi i t. d.

Tko odlučuje dužnost dati vojski transportna sredstva?

To odlučuje gore rečeni zakon na općin, a kada vojska pita, odlučuje općinska poglavarstva da se ti i ti, već prije popisani, imaju sa svojim blagom i spremom pri kanti na to i to mjesto, pred vojničko oblast, i ako mimo toga gonili, moraju poništi ili sina (koji nije još punoljet) ili sluge, ili slugu, ili napokon tešku pod sreću plaće, koj će biti veoma ili gonjet.

Imaju li samo seljaci dati svoje blago i svoja kola (vozove) u pomoć za vojsku?

Ne samo seljaci, nego i gospoda i tvorničari, u opće svi, moraju dati i to nesamo goveda, konje i vozove, nego i parna kola, recimo bicikle, automobile i slično, pak šofere, koji će jih voditi.

Nije dužnost dati životinje, koja je za razplod, ni kočiju ni konja, koj služi duhovniku za duhovnu službu, ni kočiju ni konja što služi liječniku, da lieči po selima; i tako još su neki izuzetci, ali što je za običnu porabu, to mora dati i mali i veliki posjednik.

Dobiva li se što pomoći za to?

Kako neš! Kada te je vojnička vlast preuzela, od onda dobivaš ti ili tvoj gonjač po 8 krune na dan ili m e n a ž u, kako vojska, (a ta je za vrieme rata posve obila i dobra) i toliko novca, koliko od nje račun nosi do 3 krune dnevno.

A za blago dobiješ krmu ili od vojenog erara, ili ako ti naložte, da ju dobavis sam od kuće ili drugatije, ono će ti vojeni erar pravedno odškroditi kasnije. Isto tako će ti odškodniti pokvaru orudja i blaga, ako se je dogodila dok si bio pod onu službu. Samo trošak, dok si od kuće hodio do mjesta gdje su te preuzeli, ono moraš podnašati sam.

Ratna činjenja.

Može se još reći: podavanja činidbe i trpeć za trajanja rata.

I za ratne činidbe je zakon i to od 26. decembra 1912 broj 236 l. d. z. i naredba ministarstva za zemaljaku obranu od 26. jula 1914. broj 171 lista državnih zakona, koja tumači onaj zakon.

Taj je zakon znamenit i odredjuje poglavito ovo:

Kad je mobilizacija (kao što je sada općenito) ili je pogibelj rata, ili je rat već (kao sada), dokle to stanje traje, vojnička vlast ima pravo, da od naroda pita neke službe i činidbe potrebite, bilo za prevoz vojske i njezinih stvari, bilo za obranbene radnje, i to službe i činidbe, koje se redovitim putem kao u mirno doba nebi mogle tako nagle imati, ili bi se mogle dobiti samo u neraznjerno preveliku cienu.

Te ratne činidbe mogu se zahtjevati nesamo za naše vojska u pravom smislu rieči, nego i za potrebe orudašstva (tandarmerije), finanse, pošte i civilnih osoba, ako potrebuju ikoga od vojene svrhe (recimo na pr. davne pogodjene hrane ili slično). Dapače može sama država pitati od svojih državljana ratne činidbe i za svoje mirnodobne vojske. Na primjer i u Gabtu se bore proti Rusu naše i njemačka vojska kao saveznici. Do potrebe, može država imeti od svojih tamo bližnih ljudi pitati ratna činjenja u korist njemačke vojske, a obratno i Njemačka država od svojih u korist naše vojske.

Kakova su to ratna činidba i mora li pak koi svaki državljanin dati ili trpiti. Mora li koi biti bez plaće, ili pod nagradom odštetnom?

Ratna činjenja može Vam se nabrojiti samo po primjerima, jer ni nemamo ih sve kmoće vojnička vlast držati za potrebito i oristno.

Ratno činjenje je na primjer tvoja lična služba. To jest, ako je vojski krvava sila, ti moraš biti prisiljen da joj radiš neke poslove, ako i nisi vojnik, samo da si za rad sposoban i da nisi prevalio p e d e s e t godina života. Ličnu službu dužno se je činiti (§ 4 zakona) za ratne svrhe samo izvan ognjenog obruča (to jest izvan linije pucanja) i ako se potreba nemože namiriti sa raspoloživimi dobrovoljnimi radnici, ili sa osobami podloženimi narodnom ustanku ili drugimi vojnimi obvezanici.

Mlade osobe imaju se uzimati prije starijih i ako je ikako moguće, valja uzimati samo takove osobe, koje su po svojem običajnom zanimanju sposobne za dotične posle. Nebi koristilo kovača uzeti za postolara, ni pisarića za kopača!

Ratna činjenja mogu se tražiti samo za bezuvjetnu potrebu (§ 3 zakona).

Od ličnih službe o p r o š t e n i su po zakonu (§ 5): 1. oni, koji su duševno ili tjelesno posve nesposobni, 2. državni i drugi javni činovnici i o p ć i n s k i g l a v a r i, oni koji su po zakonu oprošteni od narodnog ustanka, svećenici u pastirskoj službi. Oprošteni su po zakonu od lične službe za ratne svrhe takodjer *sv. samostalni poljodjelci*, tvorničari i obrtnici, ako je služba *tvoga njihova općina i ako bi imala trajati ova vremena.*

Dakle ona općinska poglavarstva, koja su vojenoj vlasti poslala kao militarske radnike samostalne poljodjelce ili obrtnike, i ti rade već po više od par čedina izvan općine, morala bi namoliti povratak dotičnih ljudi.

Dapače buduć obvezna za ratna činjenja postoji po zakonu samo prema mogućnosti činjenja (§ 3) mislimo, da bi mogli biti oprošteni i oni mladići, koji za svoju ocu ili udovici služi, ili mladjoj braći na domu bezuvjetno potrebiti za kmetstvo ili zanat, od kojih se hrane.

U § 3 zakona odredjeno je, da za ratna činjenja pripada *primjerena nadnica*. Samo izmimo odredjuje zakon, da za neke činidbe ili trpeće (podnose) nepripada odškodnine.

Radnik, povrh nadnice, koju odredi ministar zemaljske obrane, ima pravo na odštetu za istrošaje orudja (alata) ako ga je sobom donesao i ima pravo na bezkraje i ljekarije a vojničke strane, ako je u takvoj radnji obolio.

Po § 8. zakona glede ratnih činjenja imaju obitelji vojničkih radnika (to jest onih, koji su poslani na ličnu radnju za vojničke svrhe) ako se ovomogu hraniti same, pravo na onu istu državnu pripomoć, kakovu dobivaju mobilizirani naprotipadajući aktivnim vojnikom.

To treba u interesu siromašnijih seljaka ili malih obrtnika imati osobito na umu.

Je li vojnički radnik pod zakon vojnički?

Jest, i to treba dobro zapamtiti i držati na pameti, da radi takove neprimjerene rieči nedadjen u zlo. Dok si radnik u ličnoj službi za ratne svrhe, dotle si pod-

ožan vojničkomu kaznenom i disciplinarnom zakonu.

Koja su još ratna činjenja, osim lične službe?

Ima jih mnogo. Na primjer: Do potrebe moraš dati podvoze, ako jih i nije vojništvo prije odlučilo za se: dakle samo na porabu, i to nesamo seljačka kola, konje i goveda i vozače k njima, nego i gospodske automobile i slične brzovoze i njihove šofere; zrakoplove i golubove, ako znaju raznašati vieti. Za sve to ti po zakonu ide primjerena naknada.

Štetu na blagu i vozu i spremi, plati ti vojnička vlast samo ako je za vreme porabe nastala bez tvoje ili trojih ljudi krivnje.

Vojništvo može rabiti za svoje prevoze i prohode bez naknade, sve putove, mostove itd., makar su privatni. Za koje vrsti činjenja ili trpeža u ratne svrhe imaš pravo na odštetu i za koje nemaš toga prava i kako se to ustanovljuje, o tom ćemo govoriti posebice.

* * *

Već smo rekli, da ako vojska to jest vojnička vlast Tebi uzme životinju i njezinu opremu i vozove, kojegod vrsti, za ratne svrhe i pod svoje, to ona odkupi i dobiješ vrijednost svega, kako bude ustanovljena po vještacima i oblasti. Rekli smo i to, da za ratna činjenja druge vrsti na primjer za koju službu, ako su Te uzeli za vojničkoga radnika, ili ako su Ti uzeli samo pod kirijo (naval) blago i voz i zato dobiješ odškodninu, to jest koliko bi po prilici drugim načinom zaslužio na dan. Sada ćemo dalje poći i viditi za koje još stvari kao ratne činitbe ili trpeže imaš pravicu dobiti odškodninu a za koje nemaš dobiti odškodninu. Za porabu cesta, mostova, puteva, makar da su samo privatne, vojna oblast nije dužna davati ni kakove odškodnine. Ako vojnička oblast za neko vrijeme dok traje rat zabrani koji ~~privatni~~ ili javni prohod, nije dužna zato dati nikakove odštete. Ali ako je put, most, cesta odkodjena upotrijebom od strane vojene sile, onda imaš pravo da Ti ta šteta bude plaćena. Dakako u pravednoj mjeri, a ne pretoredoo. Ako vojnička oblast zapovjedi, da se ima obustaviti za koje vrijeme promet na privatnoj željeznici, telegrafu i telefonu, vojnička vlast nije dužna za tu obustavu dati naknadu.

Vojena vlast za vrijeme rata može po dane uneti i ciela jedna tvornica (fabriku). recimo jedno pekarnu ili klobučarija ili tvornica sukna, postola itd. sa svimi njezinimi radnici, ali dakako, ako se takove naprave do onda radile i privrednjivale dati će im vojnička vlast primjerenu naknadu. a ona može ovo poslovanje umanjiti, ili povečati i do potrebe dati ljude od svoje uprave da tamo rade.

Posjednici kuća i skloništa dužni su za vreme potrebe prepustiti svoj posjed vojničkoj vlasti, ako joj je potrebe, da ono stvori ili do zagradi takvu cestu, ili železnicu ili most ili bodi što drugo potrebito za ratne operacije. I za takove upe trebe imaju dopustu naknade, ali nećeš dobiti naknade za upotrebu kuće, ako Ti je i prije prama stojala, isto tako nećeš dobiti naknade za upotrebu pašnjaka, mora i neobradjenih zemljišta. Ali od dobe, kada treba zemljište obraditi na primjer zasijati ozimne, od onda Ti treba pravica za naknadu.

Može vojnička vlast zahtjevati i više. Na primjer ako joj zmeta jedna kuća, ili je prečiroka u cesta može zahtjevati, da se poruši poprema ili djelomice ili da se hitno preodesi, u tom slučaju već vlastništvo prodje na vojničku oblast! ona će biti dužna platit vrednost prama prvjeni, a ne samo porabu. Napokon može za zahtjev vojničkih vlasti zaposli jim na porabu zemljišta, koja bi obsežte potrebitim za uzdržavanje (zaživljenje ljudstva) i za smještenje ratnoga materijala svake vrsti. Zato Ti po zakonu ide naknada ako nije Tvoja zemlja bila pusta ili nije bila samo pašnjak ili šuma.

Dužan si dati i životinje za klanje, ako ju vojska traži. To obično vojne oblasti pitaju preko općinskoga poglavarstva, samo do velike sile može se zahtjevati od kmeta životinju za razplod i od mužnje. Dakako i za životinju, koju si dao za klanje imaš po zakonu pravo, da Ti bude plaćeno. Oblasti izračunaju tu vrijednost polag osrednjih tržnih ciena i još do jedne trećine preko. Vidili smo certifikate, što su ljudi dobili za volove dane za klanje, pak po duti mora se reći da nije krivo. Samo je želiti da bude ljudem čim prije plaćeno i da civilne vlasti provide kako bi se narod namjesto onoga dobavio drugoga blaga.

Može se napokon zahtjevati takodjer krma i to putem općine, a tako i pašnjaki za izpašivanje životinje, dakako sve uz primjerenu odškodninu. Općine imadu velikih dužnosti za ratna činjenja, na primjer ako ljudi koji obavljaju ratna činjenja (radnici) ili njihova životinja obole, pak nemogu biti lječeni od vojništva, valja da ih preuzme općina. Može se od općine zahtjevati takodjer, da djelomice ili posve vojenoj vlasti izruči svoje bolnice i što ima u njima alata, šireža i ljekarija. Napokon mora općina preuzeti na čuvanje one crarske stvari, koje bi joj vojnička vlast naložila. Nu ako bi se vidjelo, da bi troškovi za čuvanje prema vrijednosti stvari bili preveliki ili da bi se stvari lahko pokvarile, može politička vlast (kapitanat) odrediti, da se takove stvari prodadu a utrženi novac da se uruči najbližoj vojničkoj vlasti.

Nabrojili smo ovdje mnogo toga, što zakon naredjuje, da moraš dati vojničkoj vlasti, ili podnositi, da ona nešto čini na Tvojem. To smo učinili zato, neka narod znade, da se tkogod nebi ludo usprotivio, i da nebi došao u zlo radi svojega neznanja. Ali prituži se dostojnim načinom i predloži, da se učine promjene, u koliko su moguće, to je slobodno.

Kojim načinom se odrudjuje naknada ili odškodnina za pojedine vrsti raznih činjenja i koliko se dobije za jedno, a koliko za drugo ratno činjenje ili za trpež u ratne svrhe?

Ne može se na ovo odgovoriti posve točno za sve slučajeve. Zapamtite ovo: Tri su stvari glavne na temelju kojih možeš dobiti odštetu, ili naknadu za porabu i za činjenje. Neke odškodnine ustanovljene već po obstojećih zakonih i naredbah Na primjer: ima se od prije, koliko imaš dobiti za noć i dan stanja i za hranu vojniku, ako je utemeljen pri Tebi ili za sobu vojničkoga častnika. Koliko imaš pravo dobiti za jedno ili drugo ratno činjenje za vrieme mobilizacije i dok traje rat, to od puta do puta odlučuje ministar za zemaljsku obranu, a najviše puta ustanoviti će takove iznose komisije, koja je sato postavljena. To su komisije biti povjerenstva za preuzimanje ili za ustanovljenje naknada i šteta. Ako Ti je vojnička vlast nešto uzela ili odredila, da podneseš neku činitbu na svojem, te ako si zadovoljan s onim, što je obsežta komisija, i ako Te odmah plate, nikad bolje. Ali ako ne može biti, da Te na ratna činjenje odmah plate, ili ako nisi zadovoljan sa iznosom, koji su obsežti da Ti ide, onda imaš pravo prijaviti se pri Tvojem općinskom poglavarstvu još ejdih sest mjeseci iza prestanka rata, bolje svakut još šest mjeseci računajuć od onoga dana u kojem bude ministar za zemaljsku obranu oglasio da prestaje dostanot ratnih činjenje. Na takovu Tvoju prijavu odlučti će kotarske povjerenstvo ili komisija, koja će biti za svaki kapitanat. To odlučbe podaje se dalje za komisije, koja će biti kod namjesništva. Ako si bio zadovoljan odlukom kotarske ili zemaljske komisije, dobro je, dobiti ćeš onoliko, koliko su one odlučile. Ako nisi zadovoljan s njihovimi odlukami, onda iz Trsta ide stvar u Beč na najviše povjerenstvo, sastavljeno od zastupnika ministarstva rata i onoga za zemaljsku obranu i onoga od financije, pak još drugih ministarstva prema slučaju, koji bude. Za ovu mobilizaciju i rat, u kojem smo sada, izdao je ministar za zemaljsku obranu u dogovoru s ministarstvom rata i drugimi zanimanimi, **naredbu od 25. jula 1914. broj 171 lista državnih zakona**, kojom je odredio, što imaju dobivati vojnički radnici i drugi pomećnici i podvozi, i kolika je tarifa za razni živež, što bi ga vojna vlast uzela od naroda.

Ovdje ćemo navesti najglavnije odredbe i to one, koje mogu zanimati u prvom redu naš puk:

1. Odškodnina *za lične radnje* u vojne svrhe ima se udariti po nadnici radnika u mjestu gdje je vojnička radnja i prema zanatu od koga je. U nijednom slučaju lična radnja nije plaćena za više od 8 kruna, a to recimo samo bolesničaru i sličnim radnicima finog zanata.

Mehaničar, masinist, kondukter i kovač za podvoze i vodj (partifirer) pri dogonu životinje za klanje, imaju po 5 kruna na dan, kad su izvan svoga bivališta. Prostom radniku, koj neima zanata pripadaju 3 K na dan.

Za putovanja pripada militarskom radniku odšteta po vojničkim propisima.

Put na dopust i natrag treba da plati sam.

2. Zaposleni u jednom poduzeću (fabriki, mlinu itd.) , što ga je vojnička vlast preuzela za se, dobivaju plaću kao i do sada. Ako moraju raditi više, nego li prije preuzeća, to jim vojnička vlast ima odškoditi posebice.

3. Istrošenje orudja odškodi se polag toga, kako ustanovi onaj vojni bliži poglavica, pod kojim se je orudje trošilo. Po mogućnosti ima se dogovoriti s općinskim poglavarstvom. Tu odškodninu ima vojni ćki radnik primiti u dan, kad je odpušten od radnje.

4. Koji bi u radnji obolio, već smo rekli, da ima pravo poći u bolnicu vojničku. Tim se razumije, da ima tamo, kakvegod vrsti je bolnica, bezplatno svu opskrbu i ljekove i ljekare.

Povrh toga dobiva još *polovicu* nadnice, koju je imao dok je obavljao ličnu radnju ratnu.

5. Za ~~podvoze~~, koje si dao vojničkoj vlasti, ustanovljena je ova tarifa:

Za voz sa parom konja upređen	K 6.—
Za voz sa jednim konjem	„ 4.—
Za voz sa parom volova upređen	„ 5.—
Za dva opremljena konja bez voza	„ 4.—
Za jedno tovarno živinče	„ 2.—
Za opremljenog konja od sedla	„ 3.—

Povrh toga pripada čovjeku, koj je životinju dao, krma za vrieme dok radi, i nadnica (3 krune) za vozača.

Ako vojnički radnik, ili vozač, dobiva obskrbu (manažu) od vojničke strane, onda mu se vrednost iste odbije od nadnice.

Te odškodnine za blago i nadnice za vozače pripadaju ti od dane, kada te je vojnička vlast preuzela do dana, u kojem te je odpustila i još dalje sve dok dodješ na svoj dom. Ali to vrieme računa se tako, da imaš poći na dom najkraćim vozniim putem i da na svaki dan ući dušan pre vahi više od 40 kilometara. Ako bi ti od mjesta, gdje si vozarie pak do doma bilo 50 kilometara, onda ti računa samo jedan dan. Ako bi ti bilo 60 i više ali ne sto, onda ti računa dva dana putovanja, jer svakih 20 kilometara preko 40 računa se jedan dan putovanja.

Za motore i automobile tarifa je prema vrsti i jakosti od 4 krune do 40 kruna na dan porabe, a posebice nadnica čovjeku, toj nastoji.

Za poleba što ti vojna vlast ostane da ona bude gimnazija, ide ti jednom za uvijek jedna kruna i pô.

Ako imaš spraviti vojničku životinju pokrov (stalu, skadanj, triem, sadu) ide te za svaku glavu goveda 2 helera, a svaku glavu drobnog zube i za ždrebe 1 heler na dan.

Kakovu mesečnu se ima pravo dobiti za prehranu?

Ministarstvo za zemaljsku obranu odredilo je u gorispomenutoj naredbi ovako

Čovjeku, koj je na radnji za ratne svrhe, pripade svaki dan: sedam desetina kilograma kruha, dvije porcije kave, svaka porcija 20 grami kave i 25 grami cukra. 400 grami prikuhe (recimo ili rize, ili sočiva i sličnoga).

Za sve to dobro prirediti i použiti računa se na svaku porciju 30 grami soli, pol grama papra ili paprike, 20 grami ~~ciske~~ površljine za juhu, 2 centilitre octa, 20 grami masti, 5 grami ili kapule ili češnja i pol litra vina ili tri četvrtine litra pive.

Pojedini obroci ovako su propisani:

Za ručak (fruštik): porcija kave.

Za objed: ciela porcija mesa i pol porcije prikuhe i pol porcije pića.

Za večeru: pol porcije prikuhe i pol porcije pića.

Ono sedamsto grami kruha podieli se na sva tri obroka, a drugu porciju kave možeš zahtjevati ili k objedu ili k večeri. Tako možeš zahtjevati i to, da ti porciju mesa raspolove, pol za objed, pol za večeru.

Ali, ljudi moji, neglediajte natanko, da baš sve bude tako, jer bi se gubilo preveć vremena i mrtilo preveć papira, da se ima sve izračanavati na dlaku. Samo ondje, gdje bi Vam se očita krivica činila, pritužite se dostojnim načinom, jer je već pukao glas, da se je naš hrvatski narod vjerno odazvao i za ovog rata za sve što se je od njega pitalo, pak za stalno nije volje ni našega uzvišenog vladara ni njegovih vojskovodja, da bi naš narod gladovao ili nedobio što mu pripada.

Po koliko se računa svaka porcija?

Ovako: Sve ono gore rečeno za ciel dan . . . . . kruna 1·79
a za mali ručak (fruštik) . . . . „ —·25
za sami objed za cielom porcijom mesa . . . . . „ 1·15
za sami objed sa pol porc. mesa . „ —·85
za večeru sa pol porcije mesa . „ —·60
a za večeru bez mesa . . . . „ —·35

Polag toga znaćeš lahko, koliko ti imaju pravo odbiti od nadnice, ako te od vojničke strane hrane.

Ako ti uzmu za opskrbu neke stvari te su posve dobre, ministarstvo je za nje ustanovilo takodjer tarifu za ovo ratno doba. Naradjamo samo glavne:

Pšenica po kilu	helera 2[illegible]
Pšenična mešo obična	„ 3[illegible]
„ „ bolja	„ 4[illegible]
„ „ najfinija	„ 5[illegible]
Kukurzna muka	„ 3[illegible]
Fažol (i bob)	„ 5[illegible]
Leća	„ 7[illegible]
Krumpir	„ 1[illegible]
Zelje, repa i slično	„ 4
Kiselo zelje i kiseli repa . . .	„ 3
Vino	kruna 1·4[illegible]
Pivo (bira)	„ —·5[illegible]
Rakija	„ 1·9[illegible]
Ocat	„ —·3[illegible]

Životinju za klanje plaćaju ti goveda po kruna i onam helera svako kilo žive vage (Blago za razplod i za mljeko neprima se ovcu po K 1.10, krmče po K 1.00, kozu po K 1·05, tele po K 1.20.

Koji imate po gore navedenim prezimena što dobiti, najbolje je da se obratite na bližega vojničkog poglavara, a ima ga općinsko poglavarstvo, koje, ako zamuca potanko odredbe, neka se pozove na kapitanata I da ste zdravi! svi Naše Srce i od Naše Slage!

Pula, Augusta 1914.

Europejski rat.

Opći položaj.

Oružje naših četa te naše saveznice Njemačke prati bojna sreća. Kod naroda naše monarhije nije ni u ovom velikom i krvavom ratu malaksala stara hrabrost i odvažnost, kojima znadu odnieti velikih pobjeda i nad pretežno brojnijim i mnogo jačim neprijateljima. Te pobjede naših junaka tim su zamašitije što imadu da iz drže na više fronta proti raznorodnim neprijateljima a na jugu, na srbskom ratištu, takodjer proti neredovitim četama, komitašima, te urodjenicima muškim i ženskim, koji znadu često iz zasjede navaliti na naše čete.

Kako naše tako vojske Njemačke pobjedonosno prodiru na glavnim bojištima. U zadnjem broju donieli smo službeno priobćenje, kako je taktika naše armade u glavnome posvećena operacijama na sjevernom bojištu proti Rusiji. Takovu taktiku uporabili su i Niemci na bojištu proti Francezima, proti kojima su postavili glavnu silu, dok su na istočnom ratištu proti Rusiji stupili u defenzivu, te su tim nastupom pomrsili sve račune Rusima, koji su prodrli u Prusiju sa četiri armade i tri konjaničke divizije, držeć da će Niemci proti njima postaviti veće sile i tako oslabiti svoju moć na zapadu proti Francuzom. Nu to se nije dogodilo, jer su Niemci velikim pobjedama u bitkama kod Wirballen i Gumbinnen zaustavili i ograničili navale Rusa, a na to naše vojske prodiru sve dublje u samu Rusiju i to takovim uspjehom, da Rujija mora prije sama sebe braniti nego li priteći u pomoć Francezkoj. Naša vojska na desnoj, iztočnoj obali Visle, kod mjesta Krasnika hametice je razbila jednu veliku rusku vojsku, te sad juri napred prema Ljublinu. U prvi čas nisu ni sami naš vojvode opazili, kako veliku su pobjedu izvojštili i koliki su udarac zadali Rusima. Ovo je bila prva veća ruska vojska, koju je Rusija u brzini spremila protiv nas. A ta ruska vojska je sada razbita.

Ali to još nisu svi jadi ruski, jer uporedo sa ovom našom vojskom koja je razbila rusku vojsku kod Krasnika, ide druga naša velika vojska na zapadnoj obali Visle prema Varšavi i Ivangorodu.

Ovo naše naglo i pobjedonosno prodiranje u Rusiju, omogućit će Njemačkoj, da ona medjutim do kraja obračuna sa Francezima i Englezima na kopnu. Naš junački saveznik može se tomu poslu mirne duše posvetiti, jer može biti uvjeren, da će medjutim naše čete sa jednakim odušcvljenjem i hrabrošću braniti Njemačku protiv Rusije, kao svoju vlastitu domovinu. Bitke kod Krasnika, Novosielica itd. dokazuju, da će naša hrabra vojska onako obračunati s Rusima u Rusiji, kao što su naši junački saveznici obračunali sa Francezima u Francezkoj i Belgiji.

Radi velike pobjede Niemaca nad Francezima poslao je naš car i kralj njemačkomu caru Vilimu ovu brzojavku: Slavne pobjede, koje su porazile jakog neprijatelja, pobjede, koje je izvojevala njemačka armada pod Tvojim višim zapovjedničtvom, imaju svoju veličinu i svoje uspjehe za hvaliti željeznoj volji, koja je silno jaki mač nabrusila i podignula. Medju lovor, koji Te pobjednika krasi, rado bih ti utaknuo najviši i najusviđeniji vojnički časni znak, što ga imamo. Molim Te dakle, da primiš veliki križ Mog vojničkog reda Marije Terezije kao znak vječnog poštovanja i vjernoga ratnoga saveznika. Imaginije, dragi prijatelju, donieti će Ti posebni odaslanik, kada Ti bude drago. U dobroj vjeri, kako Ti i Tvoja armada visoko cienite teški rad infanterijskog generala pl. Mertens, podieljujem mu komanderski križ vojničkog reda Marije Terezije.

Na ovu brzojavku odgovorio je car Vilim brzojavkom, u kojoj se tronuto i radostno zahvaljuje na brzojavci, kojom mu je Njegovo Veličanstvo izrazilo svoje i svoje vojske osjećaje. Istodobno izriče car Vilim svoju duboko osjećanu zahvalnost na visokom odlikovanju te oduševljeno stavi naše pobratimstvo na oružju, koje se tako izvrsno pokazuje i na dalekom istoku, te je najljepše u ovo ozbiljno doba. Nadalje se veli u brzojavci: Medjutim su i Tvoje čete kod Krasnika dale dokaza svoje starodrevne hrabrosti. Uzmi u znak Mojega počitanja i cienjenja ovih čina red Pour le Merite. Pročelniku generalnoga štaba Tvoje obranbene snage, G. P. Conradu pl. Hötzendorfu podjeljujem red željezne krune prvoga i drugoga razreda. Bog je do sada pomogao, on neka i nadalje blagoslovi našu zajedničku pravednu stvar.

Na tu brzojavku Njegovo Veličanstvo car i kralj je odgovorio: Radostnim ponosom Me napunja, što si primio red Marije Terezije posve u onom smislu, u kom sam Ti ga dao kao znak najvišega vojničkoga odlikovanja. Priznanje, koje izričeš dosadanjima djelima Moje vojske, zatim to što si podijelio red Pour le Merite Meni a željezni križ Conradu, vrlo me dira. Primi zato Moju najsrdnuju hvalu. Bog neka dalje pomogne! Franjo Josip.

Naša država je prekinula diplomatske odnošaje sa kraljevinom Belgijom, odnosno naviestila Belgiji rat. Naš poslanik na belgijskom dvoru javio je to belgijskom ministru ovim dopisom: Po nalogu svoje vlade čast mi je Vašoj Preuzvišenosti ovo izjaviti. Pošto Belgija, odklonivši ponude, koje joj je njemačka carevina opetovano stavila, pruža vojničku pomoć Francezkoj i Velikoj Britaniji, koje su obje Austro-Ugarskoj u očigled činjenice, da su, kako je konstatovano, austrijski i ugarski državljani u Belgiji pred očima kraljevskih oblasti morali pretrpjeti postupak, koji je u oprjeci sa najprimitivnijim zahtjevima čovječnosti, te nije dopušten niti prema podanicima neprijateljske države, prinudjena je Austro-Ugarska prekinuti diplomatske odnošaje, te se od ovoga časa smatra kao u ratnom stanju prema Belgiji. Ja ostavljam zemlju sa osobitim poslaničtva, te povjeravam zaštitu austrijskih i ugarskih državljana poslaniku ujedinjenih država Amerike u Belgiji. Sa strane carske i kraljevske vlade dane su putnice grofu Errembault de Dudzeele, belgijskom poslaniku.

Sa ratišta.

Rat sa Srbijom.

Na južnom ratištu nije zadnjih dana došlo do većih bitaka. O stanju ispod Beograda ugarski dopisni ured javlja iz Zemuna, da pred Beogradom vlada razmjerni mir nakon u zadnje vrijeme teško provedenih borba između naših i srpskog topništva na liniji Banica i Topčider. Nakon odaše pauze zemunski teški topovi pucaju na srpske pozicije, te odgovaraju stalno na srpsku vatru. Monitori rijetko kad imaju zgode, da pucaju na beogradske pozicije. S takve se zgode desila pred nekoliko dana, kada su u jutro jače pucali usljed napada Srba na jedan naš izvidni motorni čamac.

Naša glavna briga ide za tim, da prepriječimo Srbe u njihovoj nakani, da potpuno razore željeznički savski most, što nam uspijeva, budući da po noći stalno razsvjetljujemo reflektorima srpske pozicije. Jedne su naime noći Srbi poveli operacije protiv mosta, ali smo ih u tome odlučno spriječili.

U zadnje doba cvrlih su naši aeroplani nad Beogradom izvikli službu, te su tom zgodom bravurozno obletjeli i nutrašnjost Srbije, donijevši vrlo važne izvještaje o srpskim pozicijama.

Iz Zemuna se može vidjeti, da Beograd nije noću električno razsvjetljen. Može se motriti dalekozorom, da je električna centrala, koja se nalazi u blizini utvrde, razorena. Prema ovamo stiglim vijestima, ne funkcionira više ni beogradski vodovod.

Sa ratišta na bosansko-srpskoj granici nema važnijih viesti niti se što važnijega dogodilo. Ug. dopisni ured javlja, da je srpska vlada službeno izjavila, da su srpske trupe na južnoj obali Drine pretrpjele velike gubitke, pak da su se posve povukle sa bosanske granice u nutarnjost, gdje im je zgodniji teren za operacije.

Isti dopisni ured donosi, da naše čete napreduju u Crnu Goru, dok naša mornarica s uspjehom neprestano bombardira Lovćen.

Rat sa Rusijom.

Na Austrijsko-ruskoj medji vodi se već od 26. augusta velika bitka. Iza naše pobjede Rusa kod Krasnika neprijatelj je morao naglo umaknuti prema Ljublinu (u Rusiji). Kod Krasnika (iza medje u Rusiji) nisu sudjelovale glavne austrijske i ruske armade nego se borilo medjusobno naše lievo krilo i rusko desno krilo.

Sada su pak stupile podpune armade u boj, koji se prostire na preko 400 kilometara dugoj crti sjeverno od Krasnika prema istoku prema Lavovu i odtud proti jugu do rieke Dnjestr. To je bojno polje, koje ništa ne zaostaje za njemačko-francezko-belgijskim.

Skrajnje lievo krilo naše armade, posebico one čete, koje su pobjedile kod Krasnika, prodiraju sada sjeverno proti Ljublinu. Druga naša armada je prodrla u rusko zemljište između rieke Vjeprže i Bug i zaposjele mjesto Zamošć. [illegible] dijeli [illegible] ruskoj vojsci, koja [illegible] dosada provaliti na našu granicu. Naše su trupe koncentrirane sjeverno-zapadno i jugo-zapadno od Lavova.

Sa ratnog dopisnog ureda javljaju u subotu: Veliki boj, koji je započeo 26. augusta traje dalje. Položaj naših četa je ugodan: sunce sije, vrieme toplo. Koliko se moglo danas o podne prosuditi borba naših armada sa glavnim silama ruske vojske nije još odlučena. Do sada se mogu pregledati samo djelomice uspjesi pobjedonosne armade, koju je general konjaničtva Viktor Dankl vodio kod Krasnika. U današnjoj bitci dne 27. augusta, koju je ovjenčao junački juriš, i zauzeće jako utvrdjene pozicije na visinama Vjedokoice-Duse, posrećilo se ponovno pobjediti ruske čete, koje smo već surbili kod Krasnika, zajedno sa pristjelim pojačanjima, sve skupa blizu deset divizija raznih ratnih zborova. Jedan naš zbor je u toj bitki zarobio jednog generala, jednog pukovnika, 3 druga štapska i 40 oblenih oficira i oko 2000 momaka sa mnogo ratnog materijala.

O toj velikoj bitki nadalje javljaju, da se nastavlja sa svom žestinom na ruskom ratištu. Istočna armada generala Dankla, koja usprkos brojnim utvrdjenim pozicijama neprijatelja nastavlja bez prestanka napredovanje prema Ljublinu, naše čete počele su navaliti proti jakoj ruskoj vojsci, koja im je dolazila u susret iz Cholma.

Poslie bitaka kod Krasnika bilo je novih bojeva, i ovi slavodobitni za naše čete kod Zamcolja i one sjeverno i istočno od Tomasova gdje se je 26. augusta jedna naša armada prodirajući na ruska [illegible] s uspjehom borila.

U svoj bitki kao i u bitkama kod Krasnika zarobljeno je na tisuće Rusa; u istočnoj Galiciji naše su se čete branile sa iznenadnom silinom i odporom proti vrlo jakim i mnogobrojnijim silama neprijatelja.

U ponedjeljak javljaju: Na sjevernom ratištu naše se čete nalaze još uvijek u istočnom boju južno crte Lublin-Krasnostaw-Hrubieszov. Glavna odluka očekuje se u najkraće vrieme.

Na srbskom ratištu nije se dogodilo nikakovih bitnih promjena.

Njemačko-Francezki rat.

Na cielom zapadnom ratištu ovjenčano je njemačko oružje svuda lovorvicncima slave i pobjede. Njemačke trupe zaposjele su malne svu Belgiju i ustanovile svoju vlast. Belgijska vojska, koja se krabro opirala njemačkoj vojski poražena je na svim linijama, te će njemačke redovite trupe, do sada zaposlene u Belgiji biti povučene iz Belgije i uporabljene u boju proti Francezima, a Belgiju će zaposjesti njemačke čete pučkog ustanka da održe red u Belgiji.

Proti Franceskoj napreduju njemačke vojske slavodobitno nanašajuć Francezima strašne poraze. Njemci su Francuze na granici od Belgije do Švicarske u desetdnevnom boju hametom potukli i natjerali u bieg, a njemačke čete sve više se približuju glavnom gradu Francuske, Parizu.

O tome se javlja: Njemačke su čete potisnule Francuze na cieloj crti od Cambraja do južnih Vogeza (gorje). Engleska armada je bila kod Maubeug (Mobež) poražena, a kod Namura je bilo pobiedjenih osam francuskih i engleskih armadnih zborova. Iza toga bila je kod St. Quentina (San Kantèn) podpuno poražena engleska armada i tri francezke teritorijalne divizije. St. Quentin je još kakovih 120 kilometara daleko od Pariza (dan i pol hoda po prilici). Niemci su tu zarobili više tisuća ljudi, 7 poljskih baterija i jednu tešku bateriju. Južno-istočno od Mezieresa njemačke su čete prekoračile rijeku Maas. Njemačko lievo krilo potisnulo je francuske gorske čete iz deveidnevnih bojeva natrag istočno od Spinala.

[illegible] kod St. Quentina, Engleze [illegible] podpunoma odsječeni od svojeg oruđja i sada im ne preostaje drugo, nego da bježe proti lukama Calais, Havre ili Cherbourg.

Vojske generala Bilov i barona Hausen potukle su podpunoma kraljevića Samara, Namur i Maas su prilici ostrm armadnih zborova francuskih i belgijskih u bojevima, koji su trajeli više dana. Sada proganjaju neprijatelja istočno od Maubeuge. Tvrdjava Namur (u Belgiji) pala je poslije dvodnevnog bombardiranja.

Armada vojvode Alberta Wirtembergskoga proganja poraženog neprijatelja [illegible] Semoise i preko Mose. Armada njemačkog carevića osvojila je utvrdjene pozicije neprijateljske pred Longwy, odbila je jaku navalu iz Verduna i napreduje prema Metzi. Longwy je pao.

Armada bavarskog kraljevića bila je napadnuta od novih neprijateljskih sila iz pozicija kod Nancy i s juga, ali je navalu odbila. Armada generala Herringena proganja neprijatelja u Vozgima prema jugu. Alzacija je ispražnjena od neprijatelja.

U četvrtak i petak poduzele su četiri divizije belgijske iz Anverse navalu proti njemačkim četama u pravcu proti Bruxelles. Čete ostavljene straga da drže na oku Anverse potukle su belgijske čete i zarobile mnogo ljudi i osvojili više topova. Pučanstvo Belgije sudjeluje svagdje u bojevima proti Niemcima, radi čega postupaju njemačke čete proti gradjanstvu jako strogo. Tako su njemačke čete uništile sasvim lieni gradić Lovain (Loven), jer su stanovnici tog grada iz zasjede i naglo napali pukama i pištolama iz prozora, krovova i [illegible] na njemačke čete, koje su potom marširali a da nisu nikoga ustrlili jer je pučanstvo prije bilo mirno. Radi tog zapriječenog napadaja proširena je mnogo njemačke krvi, ali je taj napadaj platilo cielo pučanstvo svojom glavom a mjesto samo vatrom sasma uništeno.

U tim devetdnevnim bojevima na francuskoj medji u svoj cielini borile se sedam armada. Bitka je bila mnogo veća, nego

li poznata najveća bitka naroda proti Napoleonu kod Lipskoga i nadmašuje sve ratove, što ih je uobče bilo na svietu. Na belgijskoj granici je bilo pet njemačkih armada, koje su bile potrebne, da zaustave sjeverni dio francezke armade. Svi berlinski listovi kažu, da je uspjeh njemačke armade u tim bojevima takav, da je rat u Francezkoj dobiven.

U nedelju popodne je nad Parizom letio jedan njemački aeroplan i bacio bombu, koja je pala u ulicu Retecollites, od koje su teško ranjene dvije žene. Iz aeroplana bačena je također jedna zastavica s pismom, u kojem piše, da je nje mačka vojska na vratima Pariza i savjetuje: ne ostaje Vam drugo nego da se predate

Uslied ovih francuzkih poraza vlada u Pariza velika potištenost, a položaj u kojem se sada nalazi Francezka vrlo je ozbiljan. Očekuje se svaki čas, da će u Parizu puknuti revolucija. U zadnje doba zapustilo je mnogo obitelji Pariz. Ti ljudi pri povijedaju, da je u Parizu već došlo do velikih demonstracija, te Francezi očekuju da će Niemci do mala doći u Pariz, radi čega su Parižani pripravni da bježe iz grada. Vlada je pak dala sve skupe umjetnine iz Louvre prenieti na sigurno mjesto izvan Pariza, a na Louvre dali izvjesiti crvenu zastavu.

Englesko-njemačka bitka na moru.

Na moru je u petak došlo do male pomorske bitke izmedju Njemaca i Engleza. O tom se javlja: U petak prije podne prikazalo se u maglovitom vremenu, koje je oduzimalo pogled, više engleskih moderno opremljenih malih križarica sa dvie flotilje razarača torpeda, okolo 40 na broju, u njemačkom zaljevu sjevernog mora, sjeverozapadno od Helgolanda. Nastao je žestoki boj izmedju pojedinih brodova neprijateljskih i naših lahkih ratnih ladja. Njemačke male križarice odvise su prodirale za neprijatelskim brodovljem prema zapadu, te su uslied slabog vidika došle u boj s jakim oklopnim križaricama neprijatelja. Njegovog Veličanstva brod „Ariadne" bila je iz male daljine napadnuta od dvie bojne oklopne križarice vrsti Lion i obsipana vatrom iz teških topova te je iza časnog boja potonula. Veći dio momčadi, vjerojatno 250 ljudi, moglo se je spasiti. Torpednjača V 187, koju je streljala jedna mala križarica i 10 razarača torpeda, također se potopila, sipajuć do svršetka vatru na neprijatelja. Prvak i zapovjednik flotilje su poginuli, dočim je znatan dio posade spašen. Kako javljaju iz Londona potopile su se i dvie male križarike Köln i Mainz u boju sa jakim neprijateljem. Dio njesinih posada 9 častnika i 81 momčadi spasile su engleske ladje. Prema istoj engleskoj viesti, bili su i engleski brodovi teško oštećeni.

Njemačko ruski rat.

U zadnjem broju donieli smo službenu viest njemačkog izvora, da su Rusi provalili Prusku granicu i zaposjeli nekoje mjesta. Rusi su prodrli s velikom silom u istočnu Prusku i doprli do Insterburga Njemci su na to računali i zato su na neko vrieme ostali u defenzivi (u obrani), jer su morali glavnu silu poslati proti Francesom, da je čim prije porase. Tako su Niemci u Prusiji pred Rusima proračunano po prije odišđenom nacrtu u najljepšem redu uzmicali i krabro odbijali rusku premoć. U tom prodiranju Rusi su napokon ostali zamamreni, jer su već mislili da će do mala biti u Berlinu. Nije prošlo dugo a već doleti viest, da su ruske čete, koje su provalile od juga u Prusiju, naletile kod Orteisburga na žestoki odpor njemačkih četa, koje su preorale sve ruske nacrte. Niemci su tu u trodnevnoj bitki porazili Ruse i potisnuli natrag a sada progonjaju preko granice. O toj bitki javljaju iz Njemačkog glavnog stana: Naše čete u Pruskoj pod zapovjedničtvom generala pukovnika pl. Hindenburga u bitki koja je trajala tri dana, pobiedile su u okolici Ortelsburga rusku armadu od pet zborova i tri konjaničke divizije, koja je prodirala od Narewa, te ju sada slijedi preko medje.

O bojevima u Pruskoj dolaze viesti o strašnom porazu Rusa. Glavni štop njemačke vojske javlja: **U velikim bitkama u kojima je ruska armada bila poražena u istočnoj Pruskoj kod Tannenberga, Hohensteina i Ortelsburga, je približnom računu bilo je zarobljeno više od trideset tisuća Rusa medju kojima mnogo viših oficira.**

O toj bitki donosi „Lokalanzeiger" od svog ratnog dopisnika ove potankosti: Bitka se bila na neobično velikom prostoru različitog zemljišta, sad šume, sad močvare, presječeni luzima, poljima, čistine, gdje se nemože govoriti o jednom nepre kinutom smjeru. Dogodilo se, da su se ruski odieli borili jedan proti drugom. Desno krilo naših aktivnih četa, dakle prvi redovi su kod Soldau i Gilgenburga; središte (domobranstvo) prema Hohensteinu, lievo krilo kod Allensteina, Wortenburga, Bischofsburga. Središte se, hvala našim teškim topovima, hrabro suprotstavi desperatnom pokušaju Rusa da provale naše redove. S desna napredovalo se s desnim krilom prema Neidenburgu, a s lieva s lievim krilom napred prema Passenheimu. Ove operacije dovele su do podpunog obkoljenja Rusa sa svih pet armadnih zborova i tri konjaničke divizije s kojima su se oprli s velikom odvažnošću. Na vrhuncima zapadno od Hohensteina vidio sam marširati tri tisuće ruskih zarobljenika prema cesti. Ti pustaije činili su utisak zaglupljene i pokvarene čeljadi. Medju njima vidjelo se mnogo zločinačkih lica, koje se u prvi mah ima držati za počinitelje strašnih divljačkih djela o kojima pripovijedaju bjegunci,

Rat s Japanom.

Kako smo to javili u europejski rat umješao se i Japan sa skrajnjeg istoka, navievši njemačkoj rat, na što je tad naša monarhija Japanu naviestila rat. Spomenuli smo, da je Japan našao povod ratu s Njemačkom tobože radi posjeda Kiau-čiau što ga Njemačka ima od Kine u najmu, dok se je u istinu Japan zaratio s Njemačkom radi Engleske, koja ga je nahuškala proti Njemačkoj.

Japan je u istinu rat započeo na skrajnjem istoku, poslavši svoje brodovlje pred Čingtau, glavni grad njemačkog posjeda u Kini. Japanski list „Jamato" piše, da ja pansko brodovlje bombardira Čingtau. Vojskovodje japanske armade sude, da će Čiangtau trebati tri mjeseca obsjedati, jer je posada obskrbljena s municijom i živetom za osam mjeseci. U petak večer došla je u Čingtau šifrirana brzojavka njemačkog cara, koji pozivije posadu, da se brani do skrajnosti. Niemci su razstrieliali sve, što bi moglo japanskom brodovlju poslužiti za cilj.

Zadnje vijesti sa ratišta.

Veliki poraz Rusa. — 70 tisuća Rusa zarobljeno. — Njemački bojevi.

Na *zapadnom bojištu* proti združenim Francuzom, Englesom i Belgijancem Njemačke čete pobjedonosno napreduju uz neprestane bojeve prema nutrinji Francske. Na tom bojištu prodire u Francusku šest njemačkih armada i potiskuje Francese uzduž ciele granice od Belgije sve do Švicarske.

Na *istočnom bojištu* proti Rusima Njemačke čete izvojevale krasnu i slavnu pobjedu nad Rusima. O tome javlja glavni njemački stan: Na istoku najavljena pobjeda generala pukovnika Hindenburga ima daleko veću važnost nego što se mislilo na prvi pogled. Poraz neprijatelja bio je podpun. Tri vojna zbora su uništena, zarobljeno je sedamdeset tisuća Rusa i 300 oficira medju tima dva zapovjedajuća ge nerala. Sav ruski materijal artilerije pod puno je razoren.

Naši bojevi s Rusima.

O velikoj bitki što ju bije naša vojska s Rusima javljaju: Žestoka bitka izmedju Zamostja i Tisovice, koja je trajala tjedan dana, svršila je podpunom pobjedom naših četa pod generalom Auffenbergom. Uhvaćeno je mnogo zarobljenika i osvojeno 160 topova. Rusi uzmiču prema rieci Bug. Također armada generala Dankla, koja sada napada Lublin, bilježi neprestane uspjehe. U istočnoj Galiciji Lavov je još u našim rukama, ali sasvim tim tamo je položaj jako težak uslied napredovanja Rusa s premoćnijim silama.

Proročanstva o Papama.

Za 141 Papu obstoji proročanstvo u jednoj rečenici, koja bi imala označivati u glavnom pravac vladavine dotičnog Pape ili razvitak dogodjaja za vrieme vladanja kojeg Pape, dotično označuju karakter samog Pape.

Još imade samo devet tih proročanskih rečenica, to jest, da će biti još samo devet Papa a onda dan sudnji — za koji pak znamo da nezna nitko kad će biti, kako to spominjemo na koncu.

Ta proročanstva o Papama izašla su prvi put g. 1595. pod naslovom: „Prophetia de futuris Romanis Pontificibus" (Proročanstva o budućim Rimskim Papama) a sadržavaju 141 rečenicu, kojom se simbolično označuje pojedini Papa i to od g. 1143. sve do konca svieta.

Vele, da je izrekao ova proročanstva sv. Malahija O' Morgair, nadbiskup u Armaghu, reformator keltske crkve u Irskoj. Sv. Bernardo piše za sv. Malahiju, da je imao dar proricanja, ali nezna ništa o tim „proročanstvima". Stoga su počeli sumnjati o vjerodostojnost tih „proročanstva", pa je Isusovac Cl. Fr. Menestrijer g. 1698. dokazao, da su ona djelo kasnijega auktora. Možda su ona bila sastavljena za konklave g. 1590., u kom je bio izabran papom Grgur XIV. Nelko je htio, da bi pomoću ovih „proročanstva" olakšao izbor kardinalu Simoncellu, ali mu nije pošlo za rukom. Od g. 1143.—1590. (dakle unatrag) ta „proročanstva" dobro karakterizuju Pape, ali i za buduće Pape ima nekih zgodnih „proročanstva", od kojih su ipak mnoga medjutim tako općenita, da bi mogla vrijediti za svakoga Papu. Dakle pravih dokaza nema, da bi je sastavio Sv. Malahija, ali je stalno da su sastavljena oko g. 1590. i pričisvena sv. Malahiji.

Prigodom izbora budućeg Pape zanimat će naše čitatelje nekoja od tih proročanstva, pak takova donašamo za posliednjih osam Papa i za sva buduća — devet njih. Ista glase:

„Peregrinus apostolicus". Apostolski putnik. Time je označen Pijo VI. I zbilja su prijašnji Pape boravili ponajviše uvijek u Rimu, dok je Pijo VI. mnogo putovao po svijetu. Tako je g. 1782. išao caru Josipu II. u Beč. Godine 1798. morao je poći u Firencu, a odavle u Francusku, gdje je i umro.

„Aquila rapax". Grabežljivi orao. Tim je imenom zgodno označeno vrijeme vladanja Pija VII. U to je naime doba francuski car Napoleon poput grabežljiva orla, koga je uzeo u svoj grb, gotovo sve vladare lišio krune i zemljišta, te je Papu Pija VII. zarobio i odveo u Francusku.

„Canis et Coluber". Pas i zmija. Po svetom pismu označuje pas vjernost, a zmija mudrost. Te je dvije sposobnosti, vjernost i mudrost papa Leo XII. uistinu i posjedovao, pa je već kao kardinal bio zbog toga izabran za sve važnije poslove.

„Vir religiosus". Pobožni muž. Pijo VIII. je mislim bio muž pobožan. Uru i pol je molio prije nego je preuzeo čast namjesnika Kristova, i brzo je iza toga razdielio sav svoj imutak medju siromahe.

„De balneis Etruriae". Iz etrurskih toplica. Za Pape su Grgura XVI. upeli bezbožni učenjaci i naravoslovci sve svoje sile, da prošire svoje krive nauke. Sazvali su bili veliki sastanak svih učenjaka u etrurske toplice u Pizi. Grgur je XVI. katoličkim učenjacima zabranio učestvovati na tom sastanku.

„Crux de cruce". Križ od križa. Poznato je, kako je kralj Viktor Emanuel naložio veliki križ nezaboravnomu Papi Piju IX. A kraljevi savojski ili pijemontski imadu u svom grbu i na zastavi — križ. Tada je bio Papi nalož u križ od križa pijemontskoga.

„Lumen de coelo". Luč na nebu. Papa Leon XIII. bio je potomak stare plemičke rimske porodice, koja ima u svom grbu repatu zvijezdu, luč na nebu.

„Ignis ardens". Goruć oganj. Za Papu Piju X. Plemeniti je pokojnik doista predstavljao pravi goruć oganj te gorljivo nastojao i radio, da u Kristu obnovi svijet.

Iza pokojnoga Pape Pija X. spominju se još devet papa. Znamenja imadu ova:

1. Religio depopulata. Opustošena vjera.
2. Fides intrepida. Nepokolebiva vjera.
3. Pastor angelicus. Angjeoski pastir.
4. Pastor et nauta. Pastir i mornar.
5. Flos florum. Cvijet svijuh cvijetova.
6. De medietate lunae. Izmedju polumjeseca.
7. De labore solis. O pomrčini sunca.
8. Gloria olivae. Čast masline.
9. Gloria in persecutione extrema sanctae romanae ecclesiae sedebit Petrus Romanus qui pascet oves in multis tribulationibus. Quibus transactis civitas septicollis dirimetur et iudex tremendus judicabit populum suum. (U posljednjem proganjanju svete rimske crkve vladati će Petar Rimski, koji će pasti ovce u mnogim nevoljama. Kad te prestanu, razoren će biti grad na sedam brežuljaka (Rim) i strašni će sudac suditi svoj narod).

Iz ovih se zadnjih „proročanstva" vidi, kako su općenita, pa se [illegible] tumačiti. Najmanje se pak može držati i vjerovati tim „proročanstvima", da će iza devetoga Pape od nas po redu doći konac svijeta, jer o tome veli naš Gospodin „o danu onom i o času nitko ne zna, ni anđeli nebeski, do Otac sam". (Mat. 24. 36.)

Razne viesti.

Poljodjelci Austrije! (priopćuje Gospodarska Sveza za Istru u Puli.) Pod gornjim naslovom došao nam je proglas preuzvišenog c. i k. ministra za poljodjelstvo, s preporukom Namjestništva. Trst, 26. Augusta 1914. Br. II-1008/1 14, da ga čim više obnarodujemo, što ovim rado činimo, baš onako kako je došao, premda je za naše dolnje krajeve u nekom pogledu zakasnjen. Proglas kaže:

Velik, ali ozbiljan čas postavlja na poljodjelce Austrije teške zahtjeve. Na tisuće seljaka jest pod oružjem i bore se hrabro za čast i veličinu naše domovine.

Ali nemanja zadaća je i dužnost poljodjelaca Austrije, skrbiti zato, da slavna vojska i ostali narod u zemlji nebudu moreni gladom.

Toj svetoj velikoj dužnosti udovoljuje poljodjelsko pučanstvo u ovim danima na blagotvoran način, budući ono revno spema pod krov žetvu, koju nam je ove godine Bog u bogatoj mjeri dao.

Najčvršće ruke zamjenjuje kosa mačem. Ali starci, žene i djeca napinju svoje slabašne moći i nadomještaju udivljenje vrijednim uspjehom one, koji odoše u boj za cara i dom, za svoju vlastitu grudu i slobodu seljaka.

Tako eto osigurana je u svijem dijelovima naše [illegible] domovine ovogodišnja žetva.

Time se ali nezmijenjeno zadovoljiti i pod utiscima ovih dana zaboraviti na vremena, koja ima da dođu.

Ako se i pouzdano nadamo, da će nam se, još prije no prvi usjevi prozelene, povratiti blagoslovi mira, moramo ipak brinuti se zato, da nas nasljedna godina nadje gospodarski jake, a ne da nas iza utaza rata pohodi glad i bijeda.

Zalihe ovogodišnje žetve će se djelomično uporabiti, a dovoz će možda još biti sprječavan.

Radi se sada o tome, da se, usprkos pomanjkanju mnogih jakih ruku, usprkos pomanjkanju konja, polja tako obrade, da ista donesu mnogo bogata nebom blagoslovljena ploda.

Također teška skrb i briga, nesmije prijeći rad sijača, te se moraju uz medjusobno pomaganje odstraniti sve poteškoće.

Nadalje se radi i o tome, da ljetos sijemo baš ono, što ćemo u sliedećoj godini najviše potrebovati, t. j. plodove, koji su za svagdanju hranu najpotrebitiji.

Toga radi sijte pored svega pšenicu, raž, krumpir i sočivo, da se tako uzmognu nadoknaditi ona sretstva prehrane pučanstva, koja se pridobljuju stočarstvom i mljekarstvom, te koja će možda zatijem — usljed sadanjih zahtjeva ratovanja — djelomično u manjoj količini, raspoloživa biti. Sijte kukuruz u koliko Vam to klima dopušta.

Sijanje svih tih plodova, iskazati će se osim toga u ovim časovima osobito unosno.

Smanjite stoga — u koliko Vam to obziri na to cijelokupno gospodarstvo dopuštaju — sadjenje onih biljka (povrća), koje su za puk, koji se sa rata vraća, manje vatne i nužne.

Budite si svijesni dužnosti, koje imate da izvršite kao othranjujući sloj države, cieli će Vam puk biti haran.

Beč, dne 19. augusta 1914.

C. k. ministar poljodjelstva:
Zenker s. r.

Zemaljski ured za posredovanje posla. Zemaljski Odbor za Istru izdao je na kotarske urede za posredovanje posla i na mjestne komisije za poliske radnje [illegible] mjestničtva od 14 agusta Zemaljski odbor je preuzeo i ustrojio z e m a l j s k i u r e d za Istru radi evidencije i posredovanja posla za vrieme ratnog stanja, toliko obzirom na poljodjelstvo koliko u interesu obrtnih poduzeća i radničtva.

Sudjelovanjem zemaljskog poljodjelskog vieća i zemaljskog poljodjelskog zavoda po uputama ministarstva ovaj ured naumio je: a) primati od kotarskih ureda (koje se imaju osnovati kod svakog kotarskog poglavarstva) izvješća o pomanjkanju ili o preobilnosti radnih sila u dotičnom području; b) na temelju tih izvješća ili izravnih obaviesti provesti zamjenu radnih sila medju raznim političkim kotarima u pokrajini; c) pokriti eventualno pomanjkanje radnih sila u pokrajini sa radnicima iz drugih pokrajina, odnosno zaposliti domaće radnike u drugim pokrajinama, to sve putem središnjih organizacija ustanovljenih u Beču.

Posto u pokrajini fali ureda ili društava, koja se izričito bave posredovanjem strukovnih i obrtničkih radnja, bilo bi podesno i koristno da se kao to u zemaljskom uredu usredotoče i u kotarskim uredima i mjestnim komisijama posredovanja koli za poljodjelske radnje toli za obrtničke.

Poziva se pak ponovno občinska glavarstva, koja do sada to nisu još učinila, da bezodvlačno ustanove mjesne komisije i zapošnu radom predvidjenim u naredbi od 5. agusta L. D. Z. br. 199 i 200, staviv se tako u dodir sa kotarskim uredima za svaku njihovu potrebu, koju nebi mogli ispuniti u granicama mjestne občine.

Zemaljski odbor stavlja već od sada na podpuno raspolaganje svoj zemaljski ured kao i toliko kotarskim uredima koliko mjestnim komisijama, koja će o svom osnovanju obaviestiti kotarsko poglavarstvo.

Zadružna Zveza u Ljubljani poslala nam je sliedeću okružnicu, koju toplo preporučamo svim našim zadrugam po Istri. Okružnica se glasi ovako:

O prestanku ratnog stanja, kao i o gospodarskom položaju nakon sklopljenog mira, sada se ni iz daleka nemože prosuditi.

Sigurno je već sada, da će biti nekoje vrsti živeža teško dobiti ili će im cijena poskočiti, tako da ih siromašniji puk neće moći nabaviti.

Dužnost zadružne organizacije jest: u takovim teškim časovima priskočiti narodu u pomoć. Zadružna zveza namjerava započeti sa akcijom, koja bi pomoću javnih faktora već sada zasigurala prilično cijenama stanovitu množinu pojedinih vrsti živeža, za koje se je bojati, da bi mogle uzmanjkati.

U tu svrhu je potrebito, da ima Za družna zveza iz pojedinih krajeva pred sobom vjerne podatke, koji će služiti za temelj daljnom radu.

Molimo Vas, da nam dakle javite:

a) Kakova je uopće ovogodišnja ljetina u Vašem kraju?

b) Izgleda li, da će trebati kupovati nekoje vrsti žita i kukuruza, i neće li naime dostajati domaći proizvod?

c) Koje vrsti žita bi trebalo kupiti i od prilike koju množinu za Vaš okoliš?

Čim budu točniji Vasi odgovori na ova pitanja, tim će biti bolje udovoljeno našoj svrhi.

Očekujući, da ćete nam čim prije saopćiti, koliko zatražismo, bilježimo

sa zadružnim pozdravom:
Zadružna Zveza v Ljubljani.

Ljubljana, 28. agusta 1914.

Obustava kaznenog postupka proti ratnim pozvanicima. Upozorujemo naše čitatelje na ovu naredbu i preporučamo, da upute o njoj naš narod.

Njegovo Veličanstvo je izdalo na ministra pravosudja ručno pismo, po kojem oni pozvanici zajedničke vojske, zemaljske obrane i pučkog ustanka, koji su pred 18. [illegible] obustavi, ako u ratu vierno ispune svoje dužnosti. Izuzet je postupak radi čina, kojima je kazan odmjerena na pet godina. Tko misli, da može na temelju tih odredaba zahtievati obustavu proti njemu zavedenog postupka, neka to nakon istupa iz vojničke službe prijavi svojem vojničkom zapovjedniku ili pak tekom sedam sedmica iza svršetka ratnog stanja ili svojeg istupa iz vojničke službe neka podnese molbu na nadležni sud.

U primjetbama tom cesarskom ručnom pismu izvadja ministarstvo: Medju muževima, koji su zad pozvani u rat ima mnogo takovih, koji su već u kaznenoj istragi, ili pak se imaju bojati, da se proti njima zavede istraga. Skoro svaki okrivljenik, koji je sada otišao na obranu domovine, u očekivanju postupka proti njemu očutio bi to kao teško breme. Čin milosti, što ga može očekivati, olakšava i odstranjuje to teško čuvstvo i daje pobude k viernom ispunjivanju vojničkih dužnosti za svakoga, koji je sviestan takove krivnje.

Najviši čin milosti odnosi se doduše samo na manja kažnjiva djela, koje progoni javni tužitelj, a na zločine pak samo u toliko, u koliko prieti kazan najviše pet godina. Kada pak zakon prieti kaznom do pet godina, onda sudovi u najviše slučajeva dosudjuju kaznu ne preko šest mjeseci. Spomenuta granica je u suglasju s Najvišim ručnim pismom od 7. agusta t. g., gdje se je obećalo pregled kazne do šest mjeseca, kojih svršenje je odloženo ili je bilo prekinuto, da se tuženiku omogući ispunjenje vojničkih dužnosti.

Konklave (Izbor Pape). U ponedjeljak dne 31. agusta sastali su se po propisu kardinali u Vatikanu na zborovanje — konklave — za izbor novoga Pape. U 10 sati prije podne služio je kardinal Ferrata u Sikstinskoj kapeli sv. misu sa sativom Duha Svetoga; misi su prisustvovala 53 kardinala. Pod misom držao je tajnik odluka (brevè) Galli propovied na latinskom jeziku „pro eligendo pontifice“ (o izboru Pape), u kojoj je preporučio kardinalima, da pospješe izbor i izaberu najdostojnijega. Iza mise držali su kardinali kratko sjednicu a nato se razidjoše svaki u svoj dom.

Od 65 kardinala prisustvuje u konklavu 60, fale dva iz Amerike, a ostali su bolestni te je tima dozvoljeno izostati iz konklava.

U pet sati po podne sastaše se svi kardinali u konklave i time je započeo izbor. Tog dana nisu držali sjednice.

U utorak imali su kardinali dvie sjednice, ali glasovanje nije dovelo do uspjeha. To se znade iz ovoga: tog dana vidjeli su sa trga sv. Petra kako izlazi dim iz stanovitog željeznog dimnjaka, što je znakom, da Papa još nije izabran. Kada naime nijedan ne dobije potrebiti broj glasova (dvie trećine od glasujućih) onda glasovnice na posebnom ognjištu sa slamom izgore i dim toga izadje kroz željezni dimnjak, što se vidi na trgu sv. Petra i po tome puk doznade, da Papa još nije izabran.

U sriedu vidjele su se opet dvie „fumate“, znak, da se dvaput glasovalo ali oba puta bez uspjeha.

Naručbe amerikanskih loza iz državnih rasadnika. U proljeću 1915. biti će na prodaju sliedeće količine amerikanskih loza iz državnih rasadnika u Primorju uz ove uvjete:

1. 20.000 komada navrnutih loza različitih europejskih vrsti na velikolistni Riparji i Rupestris montikoli.
2. 200.000 komada žilavica vrsti velikolistne Riparije i Rupestris montikole.
3. 800.000 komada rozaga vrsti velikolistne Riparije i Rupestris montikole.

Lozama su sliedeće cijene za svakih 1000 komada:

a) amerikanskim navrnutim lozam 140 K;

b) amerikanskim žilavicam za siromašnije vinogradare 5 K, za imućnije posjednike 30 K.

c) amerikanskim rozgama za siromašnije vinogradare 5 K, za imućnije posjednike 16 K.

Siromašnost vinogradara, koji budu naručili lozu po sniženim cijenama, imade općinsko glavarstvo da savjesno i istinito potvrdi.

Navrnute loze će se dati pojedincima samo u manjim količinama pogiavito za širenje boljih vrsti loza.

Ako naručbe pojedinaca predju 500 komada žilavica ili 2000 komada rozaga, namjesništvo si pridržava pravo, da zatraženu količinu smiri prema zalihi i prijavama.

Naručbe loza neka se prikažu putem kompetentnih općinskih ureda, koji drže na raspolaganje osobite tiskanice za ovu svrhu, najkasnije do dana 31. oktobra o. g. Naručbe, koje prispiju nakon onoga roka, neće se uzeti u obzir. Ko naruči loza, neka se vlastitom rukom potpiše na na izkazu naručbe u stupcu za opaske.

Općinska glavarstva imadu da ispunjene izkaze naručaba odma pošalju kompetentnom c. kr. kotarskom poglavarstvu (c. kr. namestništvenomu savjetniku u Trstu, magistratu u Rovinju), koje će jih predložiti namjesništvu.

Loze će se dati samo primorskim vinogradarima. Trgovci trsjem isključeni su od dobave rečenih loza.

Cijene se razumiju od rasadnika u Tržiču odnosno Kanfanaru te se primjerna svota imade platiti kod preuzimanja loza; ako se loza pošalje željeznicom, poštom ili parobrodom, ova svota će se povećati ujedno sa troškovima za embalaže i prevoz, koji će se računati po vlastitoj cijeni.

Kod naručbe neka se točno naznači: 1. bistro napisano ime, prebivalište, k. br. i stalež naručitelja; 2. porezna općina, u kojoj leži vinograd, koji imade da se ponovi; 3 željena vrst i množina loza: 4. željeznička odnosno parobrodarska i poštanska postaja, kamo da se loze pošalju.

Kad bi zaželjena vrst loza bila već razgrabljena ili kad je nebi više bilo u dovoljnoj količini, nadomjestiti će se drugom vrsti.

Loze treba pregledati odma što stignu; eventualne pritužbe neka se bez zatezanja uprave na ovdešnjeg c. kr. vinogradarskog nadzornika.

Kašnje stigle pritužbe, neće se uzeti u obzir.

Pri koncu se opaža, da se amerikanske loze iz državnih zaliha principijelno ne dijele badava.

Iznimka će se učiniti samo za one male vinograde, koji se obvežu da će posaditi amerikanski vinograd za uzgoj materijala za ponavljanje vinograda.

Molbenice za besplatni odstup amerikanskih žilavica za baš spomenutu svrhu neka se prikažu ravno c. kr. namjesništvu do gore označenog roka.

Ratne kokarde. Ratni pomoćni ured c. k. ministarstva za nutarnje poslove izdao je ratne kokarde, koje imaju služiti kao manifestacijski znak patriotičkog čuvstva i ujedno također po dobavi pomnožiti će sredstva namienjena za ratne svrhe. Te kokarde izradjene su vrlo ukusno iz svile u crno-žutim bojama i imaju oblik pucela sa četvorinama obrubljenog crno-žutom vrpcom. Te ratne kokarde prodavat će se po 30 para komad.

Rasprava proti našem urednika. Danas 3. t. mj. imala se proti našem urednika obdržavati tiskovna rasprava pred porotnim sudom u Rovinju, ali je radi bolesti našega urednika odgodjena na neodredjeno vrijeme.

Kovani novac u prometu. Sira publika zahtijevajući u sadanje vrijeme kovani novac ne može pojmiti kad joj se veli da kovanog novca imade dosta, samo ga ljudi drže i ne daju u promet. Oni neprestano traže kovani novac od novčanih zavoda, mjesto da djeluju kod svojih sugradjena da se riješe manje sakupljanja kovanog novca. Državne kovnice neprestano kuju kovani novac, no sadanjoj potrebi nije tako lahko doskočiti, jer pomno pripravljanja nije tako jednostavan.

Da je pogrješka mimo tako imadi malo kovanog novca u prometu, čekanje ova

skrivaljka. U prometu imade odnosno je izašlo iz državnih kovnica:

komada po	komada	Iznos u krunama	
100 K	27.483	2.748.300	
20 K	33,934.749	674,694.980	
10 K	10,570.698	105,706.980	
5 K	17,926.803	89,634.015	
2 K	10,244.500	20,489.000	
1 K	150,793.992	150,793.992	
20 H	168,234.922	33,646 984	
10 H	224.377.725	22,437.775	
2 H	669,900.558	13,398.011	
1 H	338,871.006	3,388.710	
Ukupno	1,634,882.436	1,120,938.710	

Preme tome se može viditi da kovanog novca imade dosta, samo kad ga nebi nekoji neuki i špekulanti sakrivali.

Nu država je i tomu doskočila time što je izdala nove banke po dvie krune, koje će nadomjestiti manjkajući srebrni novac.

Država bi sada pravo učinila, da stavi izvan krieposti sav kovnati novac po dvie krune, pak bismo vidjeli kako bi brzo poplavile srebrne dvokrunke naša mjesta.

Otvorenje škola. Neke novine donose, da je c. kr. ministarstvo nastave odredilo otvorenje pučkih i gradjanskih škola u redovito vrieme, dne 15. septembra. U mjestima gdje su školske zgrade zapremljene u vojničke svrhe ili inače postoji kakva zaprieka za izvršivanje redovite poduke, odredit će se posebno, da se u tim slučajevima poduka vrši izmjenično za jedne prije podne a druge poslije podne ili tako da će odredba glasiti prema shodnosti prilika.

Takodjer srednje škole otvorit će se u obično vrieme, a gdje to prilike nebi dopustile, odgodit će se početak poduke za neko vrieme.

Mladi Hrvat. Uprava „Mladog Hrvata" javlja svim svojim pretplatnicima i prijateljima, da je bila primorana ulijed više odredbe obustaviti izdavanje lista, dok traje rat. Kad osvanu normalne prilike i opet će „Mladi Hrvat" doći u pohode svojim milim prijateljima.

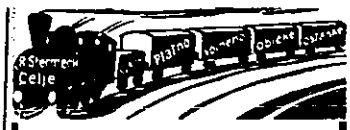

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Moravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,875.060·86
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135 97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996 52

Sposobni povjerenici i akvizitori za mjesta i za sve povoljne uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.** **475.000** odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.** **13 odnosno 9 vučenja svake godine!** Buduće vučenje **1. kolovoza!** **Mjesečni obrok od K 4·—** dalje. — Cijenj. naručiocima namiljanje su **zagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporučen

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Bi-ka Helios, dvohelios Courir stoje K 150·—. Cienike poštja franko.

Preporuča se: Svojt k svojim

Jos. Dekieva i sin

Gorica, via Municipio 1.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 10. septembra 1914. God. XLV.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglase i dr. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rustu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani se ne tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i uredjuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan lista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Sada se može reći, da se je europejski rat razvio u svoj svojoj veličini, po gotovo u sredinjoj Europi izmedju naše monarkije i Rusije te izmedju Njemačke i Francezke i Rusje.

Na tom bojištu srednje Europe stoje u borbi milijuni puškara sa ogromnim brojem velikih topova, koji ruše i u prah pretvaraju sve što im dodje pod žrijelo.

Uza sve to što se ratni požar razbuktio za svim svojim elementom ne može se još sada ni izdaleka prosuditi kad bi europejski požar mogao ugasnuti; pače može se reći, da je pravi rat u sredinjoj Europi tek sada pravo započeo, dok na južnom ratištu proti Srbiji i Crnojgori nije se još rat razvio onako kako će prije ili kasnije morati da nastane i u kratko naša monarhija obračunat će se svojim južnim susjednim državicama. Taktiku postupka naše države proti Srbiji i Crnojgori priobćili smo u predzadnjem broju, te nakon što je proti Crnojgori i Srbiji postigla podpunoma preduzetu si zadaću, drži sada jedne i druge u šahu.

O dalnjem toku i razvitku europejskog rata neka govore viesti sa pojedinih bojišta.

Rat na Jugu.

Na onom ratištu ne dogadjaju se sada veći i važniji dogadjaji, već dodje kadkad do manjih čarkanja izmedju pojedinih odieta na granicama. Tako dolazi službena viest od 7. t. mj., da je prigodom jednog pokušaja Srbijanaca, da provale u naše zemljište istočno od Mitrovice (na Savi), zarobljeno około 4000 Srba, kojom prilikom osvojeno je i mnogo ratnog materijala.

Proti Crnogorcima vojuje se s uspjehom na svoj liniji. Naša treća brdska brigada napala je ponovno Crnogorce, stojeće na visočinama kod Bileća. Nakon višednevnih bojeva neprijatelj je natrag bačen, a pri tom je osvojeno i težkih topova.

Dne 1. t. mj. bombardovalo je francezko brodovlje Boku Kotorsku. O tome se službeno priobćuje: 1. rujna u jutro pojavilo se francuzko sredozemno brodovlje sastojeće od 16 većih jedinica linijskih lodja i oklopljenih krstaša, te mnogobrojnih torpiljarka na daljekoj daljini pred ulazom u Boku Kotorsku, te je izpalilo 29 hitaca težkog kalibra na zastarjele tvrdje na rtu Ostro, a da nije onim utvrdama nanielo štete. Od posade su tri čovjeka lahko ranjena. Zatim je francusko brodovlje odplovilo prama sjevero-zapadu, a onda promienilo pravac prema jugu, očito u namjeri, da ostavi Jadransko more. Radi se dakle o bezuspješnoj demonstraciji francuzkog brodovlja na našoj južnoj obali.

Na sjevernom bojištu.

Nakon velike i žestoke bitke, koja je trajala osam dana naše čete pod generalom Auffenbergom i Danklom odnieše su krasnu pobjedu nad Rusima. O tome javljaju:

Ogorčena bitka, što je trajala čitavi tjedan u prostoru izmedju Zamošća—Tysowca dovela je jučer do podpune pobjede vojske Auffenbergove. Ukvačene je na tisuće i tisuće ratnih zarobljenika i osvojeno do sada 160 topova. Rusi se povlače preko rieke Bug.

I kod vojske Danklove, koja sad napada Lublin, imademo neprekidne uspjehe.

Taj uspjeh generala Auffenberga ima vrlo veliku važnost, jer su Rusi potisnuti preko rieke Bug i uzdrmano cielo desno krilo Rusa pak je tom pobjedom ugrožen centar ruski.

Pred Lavovom povukle su se naše čete pred peterostrukom prevlasti ruske vojske na crtu Lavov-Nikolajew. Povlačenje preko Dnjestra nije vjerojatno pošto je sjeverna vojska generala Auffenberga ostala u pod punoj akciji te će neprijatelj u najskorijem vremenu osjećati njezino djelovanje.

Okolnost što su naše čete ispraznile Lavov i zaposjednuće njegovo po ruskim četama ukazuje se posve kao stvar, koja u strateškom pogledu ništa ne znači. Kad bi to bila kakova pogibelj, naša bi vojna uprava pozvala bila vojsku generala Auffenberga, da se povuče, nu tako ostaje general Auffenberg u svojoj vanredno dobroj poziciji, kojom pozicijom stalno se ugrožuje ruski centar. Ruski bi centar stavio i odviše na kocku, kad bi pustio, da na zapadu združena austro-ugarska i njemačka vojska podju prema glavnim ruskim gradovima, koji su i onako vrlo slabo zaštićeni

Njemačke francezki rat.

Usljed poraza što ih je pretrpila francezka vojska na svim stranama i brzo napredovanje njemačkih četa na francezkom zemljištu, bila je prisiljena francezka vlada da napusti Pariz. Tako je sva vlada francezka prošlog tjedna zapustila Pariz i preselila se u Bordeaux (Bordò).

Neke novine javljaju, da je Pariz već odsjećen od vanjskoga svieta.

Niemci zauzimlju sve jednu po jednu francezku tvrdjavu, koje brane prodiranje prema Parizu. U Parizu žurno obavljaju radnje za obranu grada.

Velika i dobro učvršćena francezka tvrdjava Maubeug (Mobež) pala je u njemačke ruke. Tvrdjava je kapitulirala, to jest predala se, te je tom prilikom palo 40.000 zarobljenika u njemačke ruke, medju kojima četiri generala, četiristoline topova i mnogo ratnog materijala.

Njemačko-ruski rat.

Iza velike pobjede, koju su njemačke čete postigle nad ruskim četama nije na njemačko ruskoj fronti došlo do većih sukoba, te nema za sada nikakovih viesti.

Najzadnje viesti.

O naputenju Lavova od naših četa javljaju ratni izvjestitelji u censuriranim brzojavkama ovo: Dne 8. t. mj. u jutro ispraznili smo Lavov i posjeli kud i kamo bolje pozicije zapadno od Lavova. Dogodjaj nema nikakvog strateškog značenja, jer je Lavov neutvrdjen otvoren grad. Osim toga dolazi u obzir to, da su se naše čete povukle bez boja, što dokazuje, da je neprijatelj uslied minulih osamdnevnih bojeva podpuno izcrpljen, te je morao obustaviti svoju ofenzivu. Lavov nam nije uzet, mi smo ga ispraznili kao što su Niemci u svoje vrieme ispraznili Insterburg, a odmah se iza toga pokazalo, da je ispražnjenje bilo potrebno, da se sa povučenim njemačkim četama izvojuje sjajna pobjeda na Mazurskim jezerima, u kojoj je uništeno pet vojnih zborova. Isto tako može se i sa istočno-galičkog ratišta očekivati, da će skoro doći pobjedničke viesti. Izpražnjenje Lavova nema štetnih posljedica, dok bi njegovo držanje imalo za posljedicu obkoljenje. Grupiranje sila u novoj situaciji pripravlja se na skroz uspješan način. Neprijatelj se ne će moći dugo držati u Galiciji.

Položaj u Galiciji i ruskoj Poljskoj

Na galičkom ratištu dolazi tek do malih čarkanja predstraža i izvidničkih četa.

U ruskoj Poljskoj sasma smo se uredili; od Krakova do Kielca uzpostavljen je automobilski saobraćaj i željezničke pruge. Pisma idu s austrijskim poštanskim markama. Obsjedanje Ljublina traje dalje. Potučene ruske vojske brane očajno grad, koji bi dao slobodan put s jedne strane prama Ivangorodu i Varšavi, a s druge strane prama Brestlitowsku. Ljublin, ključ za Ivangorod, Varšavu i Brestlitowsk, biva žestoko bombardiran od vojske generala Dankla. Od već javljenih ponovnih bojeva Danklove vojske, protiv koje je neprijatelj doveo željeznicom znatna pojačanja, doznalo se, da je osobito jedna grupa pod zapovjedničtvom feldmaršallajtnanta Kestraneka krvavo odbila jedan žestoki napad Rusa, te pri tom zarobila daljnjih 600 ljudi.

Inače, u koliko je poznato, vlada na obim ratištima relativni mir.

Naputak

za sušenje šljiva i druge manje vjesti.

Priopćuje Gospodarska Sveza za Istru.

Šljiva je u našem književnom jeziku hrvatskom nesamo biela „sliva" nego i modra, što se negdje zove češpa, češplja i kreka.

Kako je pol svieta u krvavom razboju i Inglez u savezu s Francezom i Japancem i Bog zna da nè još s kim, hoće da zatvori sve morske puteve, kuda dolazi veći dio žita i druge hrane, tako bi se moglo dogoditi, da ponestane hrane u našoj zemlji. Zato svi pametniji narodu preporučaju, neka osobito ove godine nekuhaju rakije (šljivovice) od šljiva (češpa), nego neka jih suše za hranu i za prodaju.

Hrvatska kraljevska Vlada u Zagrebu dala je dapače štampati u mnogo tisuća primjeraka naputak kako se šljive suše i kakove se u tu svrhu sušionice mogu napraviti za posve malen novac. Ta naputak je i nacrt (plan) takove ciene, priproste sušionice. Ali i krušna peć je dobra za taj posao.

U Istri imamo nekih krajeva, gdje se dosta goji šljivu. I u Istri je ove godine dobro obrodila. Zato i mi preporučamo narodu neka šljivu suši za hranu sebi i drugim, jer je ta hrana vrlo tečna i pitna, a dobro osušene šljive dosta se skupo prodavaju.

Naputak zemaljske Vlade u Zagrebu glasi se ovako:

Gledom na to, što je šljiva ove godine u Hrvatskoj i Slavoniji osobito dobro urodila, nastala je potreba, da nadjemo sredstava i načine, kako bi ćemo istu što lagje i što bolje unovčiti.

Najbolji i najsigurniji način unovčenja šljive jest proizvodnja sušene šljive, i to samo takove kakvoće, koja se i na vanjskim tržištima može dobro unovčiti.

Do sada udomaćeni način sušenja šljiva nije nam davao takove robe, već je istu bila neugledna izgleda, obično prepečena i gorkoga okusa, te bez svakog soka.

S toga valja, hoćemo li imati dobru robu, te prve kakvoće, svim marom i na stojanjem prionuti oko što boljeg te do danas već izkušanog načina sušenja šljiva.

To pako možemo postići jedino sušenjem u valjanoj sušioni.

Da se svatko može upoznati sa takovom sušionom, priredjen je nacrt za istu, iz kojega se može razabrati, kako valja graditi takovu sušionu.

Kako se gradi takova sušiona?

Sušiona se takova gradi obično od pletera, ili iz čerpića (priesne cigle), a može se graditi također iz pečene cigle, jedino valja onda onu stranu, na kojoj su otvori za ljesice izgraditi od dasaka.

Sušiona visoka je dva metra, široka 1·7 mt. a duga 2 do 3 mt.

Na dnu sušione u zemlji sazidana su dva kanala za loženje vatre, te se izvode u obični dimnjak. Kanali kroz koje struji vatra, pokriti su criepom ili željeznim pločama, kako ih rabimo na štednjacima.

Strop je sušione od pletera ili daskara, a sve je oliepljeno mazom od ilovače, pomješane sa pljevom. Sušiona je pokrivena krovom od criepa ili daskara.

Osamdeset centimetara visoko nad zemljom sušione počinju otvori za ljesice, kojih imade 4.

Ljesice leže na jednostavnim drvenim prečkama. Otvori za ljesice zatvaraju se drvenim poklopcima, kako je to vidljivo na nacrtu. Ljesice su široke 0·65 m., a duge 1·7 m., te ih stane u svaki otvor po 3—4, a u sva četiri otvora 12 odnosno 16 komada. Na pojedinu ljesicu može se staviti oko 18 kg. svieže šljive, a na svih 12 odnosno 16 prema tomu oko 200 do 300 kg. šljive.

Od 100 kg. svieže šljive dobivamo suhe robe 28 do 30 kg.

Za sušenje na malo može se upotriebiti i obična krušna peć, jedino treba otvor na istoj povećati radi lagljeg ulaganja ljesica, te omogućiti pristup zraka, a onda reguliranje topline. U tu svrhu treba na krušnoj peći pri podu i na vrhu načiniti otvore, koji se ali mogu po volji otvarati i zatvarati.

Ako je krušna peć nizka, moći će se u nju smjestiti po dva reda malih ljesica na tako zvane kozliće, ako je viša i po tri reda.

U krušnu peć ulažu se ljesice kad je u istoj takova toplina, kakova ima biti nakon pečenja kruha. Prije samoga sušenja valja vatru izgrnuti iz peći. Nakon trosatnog sušenja izvade se ljesice, ohlade šljive na zraku i opet ulažu na daljnje sušenje. Sada se šljiva dalje suši dok nije podpuno osušena, ali ipak donjekle sočna; i ne presuha.

Opazimo li za vrieme sušenja, da je toplina u krušnoj peći prejaka, da nam šljive kaplje, tad valja toplinu smanjiti — pomoću prije spomenutih otvora.

Kako se priredjuje šljiva za sušenje?

Šljiva za sušenje ima biti prije svega potpunoma zrela, ali opet ne prezrela. Za sušenje valja šljivu brati, a nipošto tresti.

Za sušenje se osim toga upotrebljavaju samo veći i podpuno zdravi plodovi šljive. S toga treba prije sušenja svu sitnu šljivu izabrati, koju možemo upotriebiti za kuhanje pekmeza, dok preostalu svu veću šljivu sušimo, koja će nam dati bolju i ljepšu robu od neizabrane šljive.

Prije nego li počnemo sušiti, valja za sušenje odabranu šljivu pustiti ležati na zraku 1—2 dana, dok nastane mevenum, naime, dok se kotica kod drška posjedne nenamrežka.

Iza toga slažemo šljive na ljesice, koje su posebno u tu svrhu priredjene (pletene iz drveta ili pocinčane žice). Šljive se slažu jedna do druge, ne prejasno, i to na držkom prema gore, da se kod sušenja spriječi suvišno kapanje soka.

Kako se obavlja samo sušenje?

Kada smo pažljivim, te neprenaglim ložjenjem postigli u sušioni stalnu toplotu

od 50—60 stupnjeva po Celziju, tada ulažemo ljesice, napunjene šljivom u sušionu. Tu se sada suši šljiva kroz punih 6 satih. Za to vrieme valja sve uložene ljesice jedanputa premjestiti (po prilici nakon 3 sata) i to tako, da od ljesica iz sredine dodje jedna gore, a druga dolje, dočim ona s gora i s dola da dodju u sredinu. Time smo to polučili, da će se sušenje biti na svim ljesicama jednakomjerno provedeno.

Nakon 6 satnog sušenja izvade se ljesice, te sada hladimo i sušimo šljivu na zraku kroz daljnjih 6—12 satih.

Time što se vadi šljiva iz sušione, iz hlapi na zraku sva suvišna vlaga iz iste, sušenje se u sušionici prekine, te se šljiva i naravnim putem suši. Time se je osim toga odstranila i pogibelj, da će šljiva u sušioni nabubriti, razkuhati se *ili* kapati.

Sušenje postalo je tim načinom posve sigurno, produkt znatno bolji, a podjedno se polučilo i to, da se na taj način može dvostruko više sušiti šljiva nego li inače, jer dotle, dok se razhlađuju jedne šljive na zraku, mogu se već druge sušiti u sušioni.

Kad se uvjerimo, da se je prvotno uložena šljiva dostatno ohladila, treba drugoime uloženu izvaditi radi hladjenja, a onu jur razhlađenu ponovno uložiti u sušionu, u kojoj moramo sada podizati postepeno toplinu na 80° C., ali to vrlo pomnjano i oprezno. Pri tom valja jošte osobito paziti na to, da se šljiva nepresuši, jer onda dobiva neugledan izgled, i gorak okus.

Zato treba šljivu izvaditi kod potonjeg sušenja iz sušione dok je jošte sočna. Ovo sušenje traje najviše 6—8 satih. — Tako provedeno sušenje opetuje se dalje, jedino treba jošte paziti i na to, da toplotu u sušioni, kad je dosegla 80° C., nakon što je jedno sušenje podpunoma dovršeno i ljesice izvadjene, prije daljnjega ulaganja ljesica snizimo na 50—60° C. i to po moći otvaranja ventila: smještenih na sušioni.

Za samoga sušenja, ako je toplota stalna imaju ventili biti zatvoreni, da nam se zrak u sušioni previše nerashladi.

Jedino ako opazimo da je toplota u sušioni premnogo počela rasti, što ustanovljujemo običnim staklenim toplomjerom, valja ista otvaranjem ventila smiziti.

Kad je šljiva suha i gotova, pustimo je na ljesicama dok podpuno neohladi, zatim ju spremamo u čiste i zračne prostorije. Prije prodaje valja sve sušene šljive premetati i pregledati, te sve što je neugledna izgleda ili presušeno odabrati, tako — da samo lepa, zdrava i čista roba dodje u trgovinu.

Radi lijepšeg izgleda i radi zgodnijeg razmiljanja neka se suha šljiva pakuje u malene sandučiće (kištice) po 5 kg. težine. Sandučići mogu se nabaviti kod domaćih pilana uz jeftinu cijenu.

U Zagrebu, dne 25. kolovoza 1914.

Nekojim općinama i zadrugam u krajevima Istre, gdje bi mogio ljude zanimati, postalo je Gospodarska Sveza za Istru iz Pule, uz naputak također nacrt (plan) priprosta sušionice šljiva.

Prodaja uzoraka za sjeme.

Gospodarska Sveza za Istru prokuhanog sjemena pasnice za predstojeću jesensku sjetvu. Sjeme je dakako čisto, a vrst je takova, da rano zori što je dobro za slučaj, da nedaj Bože ponestane hrane u dojdućem ljetu.

Sjemena bijele repe

dobavilo je također Gospodarska Sveza za Istru. Preporuča se naročito u toplijem dielu Istre, skoprem je već toplina prilično pomakla, da posije te bielo repo na prisojnih krajih tako da može još dosoriti pak ako nebi, za ljude, biti će za blago.

I to će biti dobro.

Koji želi kupiti sjeme i dobro jedno i drugo neka se obrati kako mu je bliže ili u Pulu na Gospodarsku Svezu ili u Pazin na Gospodarsko Društvo.

Zakon o zaštiti civilnih osoba, koje su u svrhu ratovanja silom odaljene iz svojega boravišta.

Dne 11. augusta 1914., list državnih zakona br. 213, izašla je carska naredba, kojom se uređuje podpora onim civilnim osobama (obiteljima), koje su morale otići po nalogu vlasti iz svojeg boravišta, a koji je Pule. Tu carsku naredbu kao i sliku, kojom se odredjuje mjera opskrbe prema spomenutoj carskoj naredbi, donašamo u cielosti.

Carska naredba se glasi: Na temelju §-a 14. državnog zakona, od 21. decembra 1914., L. d. z. br. 141., a s valjanošću za kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vieću naredjujem ovo:

§ 1. Čim se može unaprijed vidjeti, da u svrhe ratovanja može nastati potreba, da civilno stanovništvo ostavi koje mjesto, valja da vlast u dogovoru s kompetentnim zapovjedništvom pobroji (popiše) osobe, koje se imaju odaleći.

Svatko je dužan, da za sebe i za osobe, što žive u svezi njegove obitelji, dade zatražene obavijesti o imenu, stalištu, dobi, znanju i o tome, da li se on može u slučaju ispražnjenja mjesta iz vlastitih sredstava brinuti izvan boravišta za svoje uzdržavanje i za uzdržavanje pripadnika svoje obitelji; ako se ne može za to brinuti, valja da vlast utvrdi, za koje vrsti posla su sposobne osobe, koje se imaju odaleći.

U isto doba se mogu u pogledu svakoga kućanstva izvidjeti zalihe odredjene za uzdržavanje.

§ 2. Posluživši se uredima za iskazivanje posla, imaju se izvidjeti prigode za rad, koje po broju i vrsti upotrebe u glavnom odgovaraju stanovništvu, koje se ima odaleći. Sudjelovati kod toga izvidjanja dužni su svi uredi za iskazivanje posla, što postoje u području, za koje vrijedi ova carska naredba.

Izvidjene prigode za rad valja oglasiti u mjestu, koje se ima ispraznit, javnom obznanom, pribitim oglasima ili kako je inače u mjestu običaj, pozivajući se na ove carske naredbe.

§ 3. Vlast valja da nakon jedne sedmice poslije obznane, propisane u § u 2., u pogledu odredjenih osoba, koje se ne mogu iz vlastitih sredstva brinuti za svoje uzdržavanje i za uzdržavanje pripadnika svoje obitelji, utvrdi, na koja bi prazna mjesta za posao mogle biti primljene; u dogovoru s vlašću mjesta posla može se tada odraditi nastup toga posla.

Ta odredba je konačna. Dokle se radi o kućnim službama ili o takvim poslovima, za koje treba osobito obrazovanje ili pouzdanost, može se ta odredba izdati samo s privolom davalaca posla.

Ni u kojem se slučaju ne mogu tom odredbom ouprav rastaviti jedno od drugoga niti maloljetna djeca od svojih roditelja, odgojitelja ili hranitelja.

§ 4. Čim vojničko zapovjedništvo naredi ispražnjenje kojega mjesta, dužne su osobe, kojih se ta odredba tiče, ostaviti područje dotičnog mjesta u granicama roka, koji će se obznaniti.

Osobe, koje se ne mogu iz vlastitih sredstava brinuti za svoje uzdržavanje i za uzdržavanje pripadnika svoje obitelji, imaju pričuvši od čas obznane prigode za rad (§ 2.) pravo na besplatnu otpremu na svim željezničkim, poštanskim i brodarskim linijama sve do mjesta posla ili odredjenja, što im je propisano po §-u 3. ili 4.

§ 5. Ove osobe, koje se izvan prebivališta ne mogu iz vlastitih sredstava brinuti za svoje uzdržavanje i za uzdržavanje pripadnika svoje obitelji, imaju pričuvši od čas obznane prigode za rad (§ 2.) pravo na besplatnu otpremu na svim željezničkim, poštanskim i brodarskim linijama sve do mjesta posla ili odredjenja, što im je propisano po §-u 3. ili 4.

§ 6. Osobe nesposobne za rad i osobe, za koje se nije našlo posla, ne smiju se — izuzevši osobito hitnu potrebu — u jednu istu mjesnu općinu sipostio postati u broju većem od 2% stanovnika ni u broju većem od 2000 osoba.

Za ukonačenje i opskrbu vrijede propisi §§-a 21. i 22. zakona od 26. decembra 1912., L. d. z. br. 236., o ratnim činjenjima, s tom promjenom, da će se mjera opskrbe i naknada, što se ima za to dati odrediti posebnom naredbom. O traženju tih činjenja odlučuje vlast.

Općina se može u propisanoj najmanjoj mjeri i na drugi način pobrinuti za stan i opskrbu.

§ 7. Tko bez dostatnoga razloga ne će da nastupi ili nastavi posao dodjeljen mu po ovoj carskoj naredbi, kazniti će ga — ako se na nj se primjenjuje zakon od 24. maja 1885., L. d. z. br. 89. — vlast zatvorom do jednoga mjeseca.

Isti kazni, za koje neke vlasti prvo dali tadanjeg glede će živje tvrde krave, podložan je, tko kao davalac posla bez dostatnoga razloga ne će da nastavi s poslom ili uzdrži u poslu osobu, koja je u smislu ove carske naredbe doznačena na koje mjesto za posao, što je kod njega još prazno.

Svi drugi prekršaji ove carske naredbe kažne se po ministarskoj naredbi od 30. septembra 1857., L. d. z. br. 198.

§ 8. Općine su dužne sudjelovati kod provadjanja ove carske naredbe.

§ 9. Vlast u smislu ove carske naredbe je mjesno kompetentna politička vlast 1. stepena, a gdje postoji c. kr. policajska vlast, ta vlast.

§ 10. Carska naredba staje na snagu onoga dana, kad se obznani.

Izvršivanje se povjerava Mojem ministru unutarnjih posala u dogovoru s drugim učesnim ministrima.

U Beču, dne 11. augusta 1914.

Naredba kojom se odredjuje visina opskrbe.

Naredba ministra unutarnjih posala u dogovoru s upraviteljem ministarstva financija od 11. augusta 1914., L. d. z. br. 214., kojom se utvrdjuje mjera opskrbe dane prema carskoj naredbi od 11. augusta 1914, L. d. z. br. 213., i naknada za to.

Na temelju §-a 6. carske naredbe od 11. augusta 1914., L. d. z. br. 213., o zaštiti civilnih osoba silom odaljenih iz njihova boravišta u svrhe ratovanja, naredjuje se ovo:

§ 1. Hrana, što se daje kod opskrbe u naravi, mora odgovarati barem običnoj hrani osobâ, koje u mjestu opskrbe žive od nadnice ili nedjeljne plaće, no svakako mora biti dostatna i tečna.

§ 2. Uredovni liječnici i na njihov poziv općinski organi dužni su perijodički pregledati živež, što se upotrebljava za priredjivanje hrane ili drži u zalihi, i takodjer osvjedočiti se o tom, da li hrana odgovara zahtjevima §-a 1.

§ 3. Za danu opskrbu pripada naknada iz državnih sredstava. Ta naknada se utvrdjuje za opskrbu odraslih na 1 K, a opskrbu za djece na 60 h na dan. Za dan, kojega opskrba počinje, i za dan, kojega prestaje pripada naknada samo onda, ako su u dotični dan dana dva obroka.

§ 4. Naknada će se isplaćivati u gotovu po mogućnosti 1. i 15. svakoga mjeseca, uvijek u nazad, na namirnicu potvrdjenu od općine i od kotarske političke vlasti.

§ 5. Naredba staje na snagu onoga dana, kada se obznani.

Razne viesti.

Novi Papa Benedikt XV.

Nakon više bezuspješnih izbora izabran je poglavicom katoličke Crkve dne 3. septembra u konklava u Rimu kardinal Jakov Della Chiesa, koj će se nazivati Papa Benedikt XV.

Novi Papa rodio se je 21. novembra 1854. u Prelji na ligurskoj obali u sadašnjoj kraljevini Italiji, od starinske plemićke obitelji.

Izučivši gimnazijske nauke poslao je u Genovu te je na tamošnjem sveučilištu izučio pravne nauke.

Ali svjetovno zvanje mu nije išlo u ćudu, te je stupio u Rimu u zavod Capranica, gdje se je posvetio bogoslovnim naukam. Godine 1878. dobio je sveti red. Iste je godine stupio u akademiju svećenika iz plemićkih obitelji, u kojoj su se takvi svećenici učili diplomaciji.

Kad je sada blagopokojni Papa Lav XIII. što poslao za poslanika svete Stolice u Madrid Marjana Rampolla plem. Tiadaro, ovaj je uzeo sebi kao poslaničkog tajnika tada mladog još Jakova Della Chiesa.

Od onda je pokojni Rampolla sve više cienio sadašnjeg Papu, pak kada je god. 1887. Sveti Otac Lav XIII., Rampolla imenovao kardinalom i državnim tajnikom. Rampolla je sadašnjeg Papu uzeo u službu k sebi, te mu je ovaj postao čak zamjenikom u visokoj časti državnog tajnika.

Kad je pokojni Pio X. imenovao državnim tajnikom Španjolca Merry del Val, ali više bilo prarog mjesta za sadašnjeg Papu u Rimu. Tako je došlo da ga je pokojni Pio X. imenovao nadbiskupom u Bolonji.

Otišao je da bolonjski nadbiskup bude podignut na čast kardinala, ali je sadašnji novoizabrani Sveti Otac ne to morao čekati više godina, tako da je tokar prošlog maja nadbiskup bolonjski Della Chiesa bio imenovan kardinalom.

Ta okolnost, nalme mnogo malo njegovi kardinalstva, biti će kriva, da se ovih dana nije govorilo o mogućnosti da bude baš on izabran za Papu.

Nagadjalo se je, da bi ta najveća čast mogla zapasti kardinala Maffi, ili Ferratu ili Gaspari-ja.

Maffi da je u istinu pri prvim izborima dobivao do tridesetak glasova, ali nije bilo dosta, te je eto nakon raznih pokusa sreća pala na kardinala Jakova Della Chiesu. Tako se računa, da je zbor otačnika svete rimske Crkve bio sporazuman, da Crkva sada potrebuje, kao nigda, ne samo pobožnog nego i svestrano naobraženog i diplomatski uvježbanog Poglavara.

Da Bog dà, da nam novi Papa pomogne da nastane u Evropi opeta mir i da narodi nebudu trpili zla ni krivice od nikoje strane!

* * *

Novi Papa promjenio je odmah poslje nastupa dosadašnjega državnog tajnika Svete Stolice.

Na mjesto odstupivšega kardinala Merry del Val imenovan je državnim tajnikom, (to kao ministar-predsjednik) kardinal Dominik Ferrata. Kažu da je on jednakih nazora kao i novi Papa za neke odlučujuće stvari i da će vrhovna crkvena vlast katolička u Rimu jače se brinuti za neka svjetovna pitanje, nego li je to bilo pod Pijom X. I neke velike svjetske novine, izražuju mimo, koju je naš skromni list donio u zadnjem broju, naime da će se sadašnji Sveti Otac živo zauzeli za mir medju vladari zemlje.

* * *

Bože daj da u tom velikom podhvatu posvema uspije. Njegov zadnji imenjak na papinskoj stolici, blagopokojni Benedikt XIV. bio je veliki um i zasnovao je razna ustanova, koje su i danas od silno velike koristi crkvi i narodima. Neka tako buda blagoslovljen također rad Benedikta Petnajstoga!

C. k. državna hrvatska gimnazija u Pazinu.

Upisivanje novih učenika za I. razred bit će dne 16. rujna, a za više razrede dne 17. i 18. rujna od 8—12 sati u gimnazijskom upraviteljstvu.

Prijamni, popravni i naknadni ispiti obdržavat će se dne 16., 17. i 18. rujna. Školska će se godina 1914.—1915. otvoriti dne 18. rujna svečanom službom božjom u 9 sati prije podne.

Ženska učiteljska škola u Pazinu.

Na priv. hrv. ženskoj učiteljskoj školi u Pazinu otvara se škol. godina 1914.—15. dne 18. rujna u 10 sati svečanom službom božjom u prošlijskoj crkvi. Ove će škol. godine biti na zavodu dva tečaja: prvi i treći. Upisivanje u I. tečaj bit će 15. rujna, a prijamni ispiti započet će dne 16. rujna u 8 sati ujutro. Popravni ispiti za III. tečaj bit će dne 18. rujna.

Savjete i upute glede stanova za kandidatkinje daje Ravnateljstvo škole u Pazinu usmeno roditeljima ili njihovim zamjenicima.

Upisivanje u c. kr. pripravnicu

za učiteljske škole u Pazinu bit će 15., 16. i 17. rujna 1914. Upisati mogu se djevojke, koji su navršili 13½ godina.

Učiteljska škola u Kastvu.

(Početak škol. god. 1914./15.) Kako je bilo već javljeno u službenome listu „Osservatore triestino", počima i na ovome zavodu školska god. 1914./15. u redovitome propisanome roku t. j. 16. septembra 1914. — Ravnateljstvo.

Ispravak na zadnji broj.

U zadnjem broju Naše Sloge tamačili smo, kako je odredjeno za opskrbu čeljadi od vojničke strane. U četvrtom stupcu druge strane pećma vrhu izpustene su u tisku nekoliko neke riječi. Namjesto 600 grami prikuhe, ima se čitati: 600 grami nesušene govedine i 160 grami prikuhe. Tako je stalno.

U nekojim brojevima poroma je popravljeno, da prikuhe ide 120 grami. Pravo je 160 grami. Toliko da nebude zmetnje.

† Ujuro Kovač.

U ponedjeljak na večer umro je u Trstu Ujuro Kovač, trgovac zanatlijarijama. Pokojnik rodom iz Banovine, bio je nadalnjem dugi niz godina u Trstu, gdje se je uvijek ističe o narodnoj borbi u svom gradu a za svoje Hrvatstvo i trpio. Bilo mu je 55 godina. Pokoj mu vječni!

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 17. septembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi ne vraćaju se, nepodpisani se tiskaju, a očitovanja se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake ili K 8·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i otkazuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., kod a Puli tolik izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Josko J. Kabalja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handić u Trstu.

Europejski rat.

Prošli tjedna nam nije donio ništa osobitog sa europejskog ratišta ili kakovih važnijih dogadjaja, koji bi bili od odlučnog utjecaja na konačni ishodak te velike borbe naroda. Pomanji okršaji na pojedinim ratištima te strategičke kretnje pojedinih armada to su dogadjaji, koje možemo zabilježiti kao viesti iz prošloga tjedna.

Zanimaju pako osobito izvještaji o potankostima naših borba sa Srbima kao o zauzeću Šabca, te o provali Srba kod Mitrovice i posvemašnjem porazu srbskih četa, t. zv. ciele timočke divizije.

U ratu proti Srbiji.

Za razumievanje naše situacije u Srbiji poslije boja kod Šabca, koji smo u svoje vrijeme u pojedinim fazama prikazali, prenosimo ovamo dotični dio iz službenog izvještaja od 7. o. mj.

Pošto je u tom izvještaju prikazano napredovanje naše vojske u Šabac i prama Valjevu od 11. do 20. pr. mj., pri čemu je zapovjednikom bio general topništva Terszty á nszky, nastavlja izvještaj:

20. kolovoza stigla je zapovijed, po kojoj su se naše čete, koje su se pomakle 10 km od Šabca, imale povući natrag u Šabac. Tu je zapovijed, koja je odgovarala višim strategijskim gledištima, Terszty ánszky teška srca izvršio.

Bez smetanja od neprijatelja preveo je Terszty á zky svoje čete natrag na sjevernu obalu Save, te je manji vojni odjel za zaštitu Šabca ostavio u čvrstim pozicijama. Naša slaba posada držala je Šabac protiv silne navale brojem daleko pretežitih Srba. Ta situacija potaknula je Terszty ánskoga, da posadu oslobodi od neprijatelja.

U noći na 23. pr. mj. prošli smo drugi put preko Save, te smo jednom navalom odbili Srbe, koji su opkolili grad.

Prema tadanjem ratnom položaju nije vrijedilo držati Šabac.

U večer je došla zapovijed, da se vratimo na našu obalu, što je učinjeno u noći i u jutro drugoga dana.

Borbom od dvanaest dana izmoreni neprijatelj nije pokušao da nas smeta u našem odlasku.

Od naše ofenzive slomljeni Srbi za sad su nesposobni za akciju. U njih nema municije, nema liječnika, nema povoja. Položaj njihovih ranjenika jadan je.

Naše su se čete vratile u potpunom redu preko Save. Kada je prestao zadnji mornar, razvrgli smo pontonski most.

24. pr. mj. postavili smo se u potpunoj ratnoj spremi na sjevernoj obali Save. Držanje naših četa, koje su i u noći marširale, te se borile protiv fanatiziranog neprijatelja, stono je na nas iz najvećeg bacalo bombe, bilo je sjajno.

General topništva Terszty ánsky energično demantira telegram, za koji se veli, da je veliki knez Nikolaj Nikolajević u njegovu srpskom kraljeviću čestitao pobjedu kod Šabca.

Rezultat je naše šabačke ofenzive slom srpske vojske, što je time dokazano, da od 24. pr. mj. nije izvela nikakve kretnje.

U zadnjem broju javili smo u kratko o provali Srba preko Save kod Mitrovice i podpunom porazu Srba. Taj sukob sa Srbima nije bio neznatan kako se držalo u početku, nego je od vrlo velike važnosti a za Srbe vrlo odsudan, jer je u tom sukobu bila uništena jedna ciela divizija i to timočka, koja važi kao jedna od najvrstnijih u srbijanskoj vojski. Jedna srbska divizija ima 16.000 momaka. O tom prelazu Srba kod Mitrovice javljaju ove potankosti:

U subotu 5. t. mj. prešle su čete prve timočke divizije Savu u isto vrijeme na tri mjesta, i to kod Mitrovice, Rače i Klenka. Naše su čete neprijatelja dočekale ubojitom vatrom iz puščanih strojeva i pješačkih puškara. Srbi su imali goleme gubitke, pak su u stravi bježali. Naše su čete zarobile 5000 Srba, medju njima mnogo stotjernih i viših oficira. Zarobljenici su razoružani i odvedeni zasad u Rumu.

Što nije zarobljeno to je od naših četa poubijano.

Ogorčena borba trajala je cijelo poslije podne do 7 sati na večer. Obalica Mitrovice i svuda gdje su Srbi provalili, posve je već očišćena od njih.

Srbi su nadalje prešli i kod Skele u Srbiji, te pošli na Kupinovo. I ovdje su razbijeni: te se računa, da su ostavili 3000 mrtvih i ranjenih. Savska je obala zaposjednuta od naših četa, te nema bojazni, da bi Srbi na našu stranu mogli prodrijeti.

Na našoj strani gotovo i nije bilo gubitaka.

Po najnovijim službenim viestima kod Mitrovice je zarobljeno **4863 srbskih vojnika i 62 srbska častnika.** Zaplijenjene su **4 strojne puške i 4 topa.**

U isto vrijeme, dok se je bio boj na području između Mitrovice i Hrtkovaca, prešao je odio srbske vojske kod Rače. Ali i tu su naše čete bile spremne, te je neprijatelj naišao na žestok odpor. Nakon kratke borbe uspjelo je neprijateljske čete svladati. Srbi su dielom poubijani i ranjeni, a dielom pohvatani. Rača se nalazi nedaleko utoka Drine u Savu.

Kod Klenka je također jedan odio timočke divizije pokušao preći Savu, ali je odbijen i potjeran. Do večeri je boja došlo opet kod Kupinova. Neprijatelj je prebacio svoje čete iz Skele u Srbiji preko Save u Kupinovo. Budući nisu Srbi naišli na odpor, mislili su, da tamo nema naših četa, te su pošli prema Šidu. Njihov marš medjutim nije dugo trajao, jer su se približili našim položajima. Za čas su bili obsuti sa svih strana puščanom i topovskom vatrom. Srbi su se samo kratko vrieme opirali. Prema raznim viestima, palo je u tom sukobu preko 3000 Srba.

Dok su srbske čete, koje su 7. o. mj. kod Mitrovice, Rače, Klenka i Kupinova prešle Savu, dielom uništene, a dielom zarobljene, prešli su Srbi 8. o. mj. Savu kod Grabovca nedaleko Klenka. O tome se službeno javlja:

Srbske čete u jakosti jedne divizije jučer oko podneva kod Grabovca prešle su Savu i prodrle na naše područje. Naše čete odmah su bile na mjestu i započele boj. Bitka je trajala između Grabovca i Hrtkovca. Stigla su pojačanja iz Petrovaradina, pa je neprijatelj uz velike gubitke razpršen.

Srbi su pretrpjeli goleme gubitke; na našoj su strani gubitci neznatni.

Zarobljeni srbski vojnici dopremljeni su u više željezničkih vlakova u Rumu, odakle su pješice odpremljeni u Petrovaradin.

Budući su Srbi bombardirali neutvrdjeni grad Mitrovicu, otvoriše monitori i naše obalne baterije kod Zemuna žestoku vatru na Beograd. O tome javlja „Drau“ u svom službeno cenzuriranom izdanju:

Ruma, 9. rujna. Srbski glavni grad Beograd jest neprestano bombardovan po našem topništvu, nakon što su Srbi u protimbi sa medjunarodnim pravom bombardovali naše gradove Mitrovicu i Zemun. Zemun i Stara Pazova ispražnjeni su od civilnog pučanstva. Naše topništvo sa sjajnim uspjehom bombardira Beograd, koji se dielom nalazi u plamenu. Srbska metropola bit će doskora kup ruševina Oblasti u Staroj Pazovi, uzev sa sobom važne dokumente i blagajnu, ostavilie su svoje sieło.

Beogradske utvrde usliied neprestane kanonade postale su hrpa kamenja. Naši monitori nastavljaju s kanonadom, da onemoguće neprijatelju da se ustanči. Od časa do časa plane u Beogradu požar.

*

Prema tim izvještajima, borbe, koje su 6. o. mj. kod Mitrovice započele i o kojima nam je sutradan bilo javljeno, doslo je imale za posljedak uništenja 1. srbske timočke divizije, nastavile se 7. i 8. o. mj. i po drugim sriemskim mjestima, a njihov epilog pali se sada vatra na Beograd. Nema sumnje, da je ispražnjenje Zemuna i Sr. Pazove po civilnom pučanstvu odredjeno zato, da se ukloni eventualnim odgovorima vatrom sa beogradske strane.

Povodom tih sukoba na južnom bojištu izdana je s nadležne strane ova izjava:

Pred nekoliko su se dana počeli na južnoj granici bojevi, koji se još nisu svršili. Pojedine su srbske čete na više te čaka prešle granicu, a te je, dašto, uznemirilo pučanstvo odnosnih pograničnih krajeva. U današnjem stanju ratnih operacija ne mogu se dati nikakovi potanji izvještaji, ali se mora naglasiti, da ciela akcija nije od velike važnosti; isto tako nema povoda nikakvoj zabrinutosti.

O uništenju prve srbske timočke divizije javlja „Südslavische Korrespondenz“ iz Sofije ovo:

Cjelokupna se štampa bavi s uništenjem timočke divizije i velebnim uspjesima austro-ugarske vojske. „Politika“ govori o vojničkoj katastrofi Srbije. List mnije, da uništenje timočke divizije, o kojoj je svaki Srbin s ponosom govorio, znači konac srbskih ofenzivnih pokušaja proti Austro-Ugarske.

O najnovijem položaju kod Zemuna javlja tamošnje vojno-postajno zapovjedničtvo, da je za grad Zemun prestala svaka pogibelj. Naše su čete prebacile neprijatelja natrag preko Save. O ispadu Srbijanaca kod Kupinova i Surčina javlja se službeno 12. t. mj.

Naši topovi i monitori odvratili vatrom, te Beograd posvema razorili.

Bojevi, koji su se prije nekoliko dana poveli na južnoj granici, traju još uvijek. Srbske čete prešle su na više mjesta granicu, a to je dakako prouzrokovalo nemir medju pučanstvom, koje stanuje po onim pograničnim predjelima. O tom, kako stoje danas naše ratne operacije, ne može se ništa potanjega reći, ali svakako valja naglasiti, da ciela srbska akcija nema nikakove važnosti, a isto tako nema nikakvoga povoda za uznemirenje.

Po viestima iz južnog ratišta, koje su do sada stigle, može se razabrati, da su pojedini dielovi srpske vojske upali u Srijem za vrijeme prelaženja naših četa preko Drine. Naše čete započjele su akciju, da ovaj napadaj odbiju.

„Az Est“ javlja u jednoj cenzuriranoj brzojavci, da je srpske čete, koje su prešle Savu, vodio nasljednik prestolja Aleksandar i vojvoda Putnik.

O bojevima na crnogorskoj granici do dosi „Az Est“ ovo cenzurirano izvješće: 29. agusta o podne dobio je jedan naš gorski odio zapovied, da prodira u smjeru Korito Kubiljaglava-Meka Gruda i da neprijatelja, koji se je utvrdio u blizini Korita, baci natrag. Bio je liep vruć dan, kad je naš odio krenuo na put. Jedva što se pod večer pokazali pod Koritom, a već je neprijatelj na nas sipali vatru. Bile su to redovite crnogorske čete pod zapovjedničtvom ruskoga častnika. Bilo je svih 2000 ljudi sa 4 lahka topa. Crnogorci behu su se hrabro a naši su napadali kao biesni. Napokon su se Crnogorci razbježali i noć umaknuli. Iz jutra počeo je boj opet. Crnogorci otvorili su vatru na zoru, a mi smo im odgovorili s topovima; boj je bio žestok. Tako su sukobi trajali već pet dana, kad napokon prispjesmo do Suha Gradine. To je 800 met. visoka gora s malim utvrdama. Četiri naše kompanije zauzele su gora na juriš. Bitka je trajala više sati, i napokon je Suha Gora, koja leži 17 kilometara daleko u Crnoj Gori, bila u našim rukama. U tim bojevima imali smo u sve 107 ranjenih i

15 mrtvih. Zarobili smo 30 Crnogoraca i osvojili 2 topa.

U rata proti Rusiji.

U zadnjem broju javili smo, da su naše čete iz dobrih razloga ispraznile Lavov i prepustile da udju u nj Rusi. Sada dolazi službena viest od 10. o. mj., da je kod Lavova opet započela nova bitka.

Ponovno dakle započinje bitka milijuna, koja je kroz predprošli djedan u napetosti držala sav svijet. Ova jezgrovita vijest razjašnjuje postupak naše vojske pred Lavovom, da se je ona naime za to povukla, da može u zgodnom času započeti s ofenzivom.

U tim bojevima kod Lavova dolaze povoljne viesti. Naše čete nailaze na jaki odpor, ali su unatoč tome istjerale Ruse na više mjesta iz njihovih pozicija. Naši napadaji proširuju se sve više i donieše nam razne povoljne prednosti.

Dalje javlja se o toj bitki službeno 12. t. mj. U bitki kod Lavova uspjelo je našim četama smještenim na Grodeker cesti i na jugu iste, poslje žestoke borbe od pet dana, odbiti neprijatelja i zarobiti 10.000 Rusa i osvojiti mnogo topova. Ovaj uspjeh sasvim tim nije se moglo pod punoma izrabiti, jer naše sjeverno krilo je ugroženo od velike premoći kod Ravaruske a uzato nove moći ruske napreduju također u kraju između ove armade i bojišta kod Lavova. Obzirom na premoć neprijatelja naredjeno je skupiti naše armade koje se skoro neprekidno bore odvažno tri tjedna, u dobro utvrdjeni položaj i držati je pripravne za dalnje operacije.

Njemačko-Francuski rat.

Niemci su već tako daleko doprli u Francuskoj, da je došlo već do bitke nedaleko Pariza, gdje su Francezi uprli sve sile, da spriječe Niemce u prodiranju prema Parizu. Boj se bije na crti Meaux-Montmirail. O tome se javlja: Istočno od Pariza bile su njemačke čete između Meuxa i Montmirail napadnute od neprijatelja, koji je bio jači. Njemačke čete su u teškim dvodnevnim bojevima zadržavale neprijatelja, a dapače i napredovale. Kad je došla viest, da se približuju nove jake neprijateljske čete, uzmaknulo je krilo. Neprijatelj nije proganjao njemačke čete na nijednom kraju. Kao ratni plien tih bojeva do sada je naznanjeno 50 topova i par tisuća zarobljenika.

Njemački prestolonasljednik je sa svojom vojskom zauzeo utvrdjene neprijateljske pozicije jugoistočno od Verduna te južno od Verduna ležeće utvrde napada s teškom artilerijom.

Njemačko-ruski rat.

Sa glavnog stana njemačke vojske javlja se o bojevima s Rusima ovo: Vojska generala Hindenburga porazila je podpunoma rusku armadu u istočnoj Prusiji u bojevima, koji su trajali više dana. Uzmicanje Rusa pretvorilo se u bieg. General Hindenburg već je prešao granicu proganjajuć neprijatelja i najavio do sada preko 10.000 zarobljenika neozledjenih i osvojenje okolo 80 topova, ratnog materijala, strakoplova, vozova. Ratni plien umnožava se sve više.

Ovom pobjedom istjerani su Rusi iz istočne Prusije, koja je sada sasma pročišćena od neprijatelja.

O obćem položaju njemačkih vojski iz glavnoga stana se javlja: Na zapadnom ratištu operacije, o kojima se još ne mogu objaviti potankosti, dovele su do nove bitke, koja se razvija povoljno. Nepovoljne viesti razširene o nama od neprijatelja sasma su lažne. U Belgiji je odbijen ispad iz Antverpena, što su poduzele tri belgijske divizije.

Položaj u istočnoj Prusiji izvanredno je dobar. Ruska vojska bježi u potpunom neredu. Rusija je izgubila do sada 150 topova i dvadeset do trideset tisuća zarobljenika neozledjenih.

Prema dosadanjem službenom izvještaju iz glavnoga stana približno se računa, da su Francezi i Englezi u dosadanjim svojim bojevima protiv Niemaca izgubili oko 70.000 ljudi. Koliko je od tih ljudi mrtvih a koliko ranjenih to se još za sada ne može točno ustanoviti.

Rat u kolonijama.

Europejski rat razširio se i na kolonije ili posjede, što ih izvan Europe imadu Englezi, Niemci, Francezi i Belgijanci. Kako smo već javili navalio je Japanac na njemački posjed u Kini Kian-Čiau, ali do sada bez uspjeha. Japansko brodovlje bombardovalo je Tsingtau glavni grad te pokrajine, ali bez uspjeha. Kažu da će Japan morati žrtvovati 100.000 ljudi prije nego zauzme grad Tsingtau, jer je taj grad jako čvrsto utvrdjen, premda posada broji jedva 7000 ljudi.

Engleski listovi javljaju, da je u blizini rieke Songwe, na medji njemačke istočne Afrike i pokrajine Niansa došlo do boja izmedju engleskih i njemačkih četa. U tom boju da je palo na obim stranama više Europejaca. Također u Kamerunu došlo je do bojeva izmedju Niemaca i Engleza.

Zadnje viesti.

Iz ratnog novinarskog stana se javlja: U bojevima kod Lavova prisustvovao je vrhovni zapovjednik vojske nadvojvoda Fridrik, šef generalnog štaba general infanterije barun Konrad i prestolonasljednik nadvojvoda Karlo Franjo Josip.

Ratni izvjestitelj „Slovenca" javlja svome listu dne 13. t. mj. ovu viest, službeno cenzuriranu i dozvoljenu od zapovjednika glavnog ratnog novinarskog stana pukovnika Höhna: Kada se je naša lavovska skupina umaknula u okolicu Grodeka i tamo skupila, postavila se u ponedjeljak na grodeškoj glavnoj cesti, 2 kilom. od Lavova, u ofenzivu i počela drugu bitku kod Lavova.

Medjutim dok je navala na jugu napredovala, skupila se je proti armadi generala Dankla kod Lublina velika ruska premoć a tako isto i proti armadi generala Auffenberga kod Ravaruske, proti kojima se okrenula glavna sila ruske armade.

Bojevi su obustavljeni. Naše čete se skupljaju. Uspjeh još nije moguće pregledati.

Ruska premoć broji mnogo divizija po 16 bataljuna s artilerijom, koja ima neizmjerno veliku zalihu municije. Ruske čete dobivaju još uviek pojačanja. Naše čete imaju utisak, da na zapadu, gdje je bilo ustrieljeno 10 Rusa stupa 20 drugih. Usprkos tomu naše čete se drže do odličnja hrabro i prave djela, koja skoro nisu u ljudskim silama.

Nakon petdnevne bitke kod Lavova nastao je na galicijanskom ratištu mir. Obje strane pretrpile su velike gubitke u toj petdnevnoj bitki.

Sa srbskog ratišta službeno se javlja: Srbijanske čete koje su prodrle u naše zemljište preko Save odbljene su na cieloj crti. Zemljište u Sriemu i Banatu sasma je pročišćeno od neprijatelja.

U koliko se do sada službeno ustanovilo, poslano je u nutarnjost monarkije 40.000 Rusa i 8000 Srba. U bitkama je osvojeno preko 300 poljskih topova.

Njemačka vojska pod generalom Hindenburgom potjerala je Ruse iz Prusije. Tom prilikom su Rusi sasvim potučeni i progonjeni preko granice. Armada generala Hindenburga prešla je granicu s velikim silama, te je ruska gubernija Suwalki stavljena pod njemačku upravu.

Sa francezkog ratišta ne ima nikakvih novijih viesti.

Razne viesti.

C. k. državna hrvatska gimnazija u Pazinu.

S nepredvidjenih zapreka otvara se školska godina 1914.—1915. dne 30. rujna svečanom službom božjom u 9 sati. Upisivanje novih učenika za I. razred bit će 28., a za više razrede 29. rujna od 8—12 sati u gimnazijskom upraviteljstvu.

Prijamni, popravni i naknadni ispiti obdržavat će se dne 28., odnosno 29. rujna.

Našim pretplatnicima na znanje.

Ponovno opominjemo naše c. predplatnike da treba pretplatu za list poslati unapred, jer inače uprava obustavla šiljanje lista onim nemarnicima, koji neće da udovolje svojoj dužnosti poštenja. Radi toga koji ne bude primio lista, neka znade da je dužan za predplatu.

Osobito pak upozorujemo svakog novog predplatnika, da pošalje unaprijed predplatu barem za pol godine, jer se drugačije ne uzimlje u obzir prijava za predplatnika bez uplate predplate.

Dakle svi oni, koji žele da im šaljemo „Našu Slogu" neka pošalju unaprijed (K 2·50 ili K 5). To zahtjevamo zato, jer su nas mnogi i mnogi prosto prevalili: naručili bi list, neko vrieme držali i najzad nikada platili.

Uprava „Naše Sloge".

† Valentin Cvek.

U subotu umro je u Puli blagajnik poreznog ureda Valentin Cvek, osoba u našim krugovima dobro poznata i vrlo simpatična. Rodom iz Sežane, vrli sin slovenskog naroda, ponosio se svojim narodnim čuvstvima i svagdje to isticao. Radi svoje iskrene ćudi i velike prijaznosti bio je osobito štovan i priljubljen i u protivničkom taboru a medju svojim kolegama uživao je radi svoje dobrote veliko štovanje. Umro je nakon odužе boljetice.

Pokoj vječni plemenitom rodoljubu!

Pregled na ulazu u Pulu.

Pošto se je ustanovilo, da mnogobrojne osobe upotrebljuju električni tramvaj iz Šijane da se uvuku u grad Pulu, politička je oblast odredila da svi putnici, bez iznimke, budu na vratima grada podvrženi pregledbi, te oni koji nebudu imali potrebite legitimacije za slobodan prolaz kroz vrata, bit će iskrcani s tramvaja i nepripušteni u grad.

Toliko se stavlja do znanja pučanstvu u vlastitom interesu, osobito pak upozorujemo naše na vanjštini Pule na ovu odredbu i upozorujemo sve, da priskrbe potrebite legitimacije za ulaz u grad. Te legitimacije izdaje c. kr. kotarsko poglavarstvo a potvrdjuje mjestno vojničko zapovjedničtvo.

Dalnji pozivi u vojsku.

O tome se službeno javlja: Za popunitbe potrebite na ratištima, a koje su naravno posljedica ratnih operacija, za sada je poskrbljeno u obilnoj mjeri. Ipak je dužnost ratne uprave, da pravodobno poskrbi za eventualne dalnje popunitbe, koje bi se pokazale potrebne tekom budućih događaja. Radi toga biti će u bližoj budućnosti pozvani na stavnju (lavu) mladići rodjeni 1894. i obveznici pučkog ustanka rodjeni 1892. i 1893. za koje se na stavnji od ove godine izrekla odluka: opet se prikazati (zurückstellen), dakle koji nisu bili ni unovačeni ni proglašeni za nesposobne za oružje. Oni, koji budu kod ove stavnje proglašeni kao sposobni, biti će u nedugo vrieme na temelju zakona o pučkom ustanku pozvani u službu s oružjem.

U kratko rečemo: do male biti će pozvani na stavnju svi oni, koji su dužni prikazati se na stavnju godine 1895.

Ranjenici u Trstu.

U nedjelju doveženi su u Trst 53 ranjenika sa sjevernog bojišta od 97. pješačke pukovnije. Donašamo imena samo onih koji su iz Istre, a ti jesu: Beltrame Petar iz Pirana, Fornasaro Fran iz Pirana, Dersini Anton iz Istre, Markežić Martin iz Oprtlja, Anton Motna iz Pazina, Gabler Mate iz Žminja, Rohrman Anton iz Lošinja, Gardoz Anton iz Umaga, Gardoz Petar iz Salvore, Savron Josip iz Umaga, Gržić Josip iz Pazina, Barbaro Anton iz Rovinja, Svetko Erjavec iz Fazane, Gabrijel Blažinić iz Voloske, Martin Pavletić iz Poreščine, Josip Krastić iz Oprtlja, Nazarij Vrh iz Kopra, Kovačić Karel iz Škrbine, Suppar Josip iz Poreča, Pavlov Anton iz Buzeta, Deković Karlo iz Poreča, Fran Jedrejčić iz Lindara, Jakov Petersol iz Rovinja. U Gorici se nalazi Rudolf Žigante iz Motovuna.

U ponedjeljak doveženi su u Trst ovi ranjenici rodom iz Istre: Ivan Blaćković iz Višnjana od 47. regim., Ivan Balašić iz Pule, Martin Grbac iz Novevasi (Poreč), Petar Petronio iz Pirana, Petar Coronica iz Umaga, Josip Grosilla iz Višnjana, Jakov Markežić iz Oprtlja — svi od 97. regimente.

Kako se na prvi pogled vidi mjesto ranjenika označeno je imenom upravne občine pod koju dotičnik spada, što nije ispravno, jer imade u istoj občini više ljudi jednog imena i prezimena, pak bi trebalo, da se za svakoga navede uz ime občine također potanje rodno mjesto odnosno selo.

Proti krivim trgovcima blagom.

C kr. Namjestničtvo u Trstu nam javlja: Samozvani trgovci blagom predstavljajuć se kao vojnički mesari, nastoje nakupiti blaga uz niske ciene.

Da se pučanstvo sačuva od štete koju ima od takovih prevara, sve osobe koje kupuju blago za račun vojničke uprave bit će providjene odnosnim legitimacijama sa strane vojničkih oblasti u području vojnog zapovjedništva u Gracu.

Upozorujemo naš puk na takove špekulante da ih se čuva i u potrebi prijavi oblasti.

Sv. Otac Papa za mir.

Službeni list svete Stolice „Osservatore Romano" donaša prvu encikliku Pape Benedikta XV., koja se bavi ratom i zagovara mir. U njoj najprije kaže, da ne dvoji, da će božanska Providnost, koja mu je povjerila teški tret dostojanstva, dati mu odvažnosti i snage potrebne za izvršenje svog visokog poslanstva.

Papa je vrlo zabrinut i ožalošćen pred groznim prizorima rata, videć kako se veliki dio Europe crveni od kršćanske krvi, pod gospodstvom ognja i mača. U svojim čuvstvima očinskog milosrdja grli sve ove crkve i neće ništa propustiti a da ne pospješi konac tolike nesreće. Preporuča svim sinovima crkve, posebno onima koji su primili svete redove, da u svojim javnim i privatnim molitvama zazivlju Boga za konac rata.

Enciklika svršava: Iz najdubljeg srca molimo i zaklinjemo one koji vladaju narodima, da privole te sve ojihove razmirice budu zaboravljene za spas čavječanstva, i uzev u obzir da već velika žalost i velika bieda prate život smrtnika, zašto nakupiti drugu biedu i drugu bol. Neka razumiju da je dovoljno već izvršeno djelo uništenja i prolivene krvi te se požure započeti pregovore o miru i podati si ruke. Tada će dobiti najveću nagradu od Boga za sebe i svoje narode. Neka također znadu, da će time izvršiti jedno djelo najugodnije i najdraže Papi, koje će da našnje veliko zapletaje nailazi na velike poteškoće u izvršivanju njegove apostolske vlasti.

Enciklika nosi datum od 8. septembra, rodjenja Djevice Marije.

Prodaja groždja.

U subotu 19. o. mj. u 2 sata popodne prodati će se dražbenim putem u državnom lozn jaku u Tržiću (Monfalcone) a u ponedjeljak 21. o. mj. u 10 sati prije podne u državnom lozn jaku u Mitrovici kod Zminja i to u prvom oko 1200 kg a u drugom oko 1500 kg lieposg groždja boljih vrsti za pravljenje vina.

Zanimanici se pozivaju na dražbu.

Talijanska riža za Istru.

Zemaljski odbor za Istru obratio se svojedobno na talijansku vladu. da bi dozvolila izvoz riže iz tali janskih pograničkih mjesta za ob skrbu pučanstva u Istri. Na tu molbu od govorilo je talijansko ministarstvo finan cija, da je već izdalo potrebne naredbe na sve odnosne carinske urede da nema nikakve zaprieke obskrbiti Istru sa talijanskom rižom.

Pošiljanje novca vojnicima na ratištu.

Pod ovim naslovom izdalo je ratno ministarstvo ovaj dopis: Doznalo se da su u poštanskim uredima predane mnogo brojne doznačnice, većim dielom od jedne i dvie krune, očito od siromašnijih slojeva pučanstva, u kojem vlada još uviek vjera, da pozvani vojnik ima potrebu novca.

Medjutim stoji protivno. Sa momčadi postupa se na ratištu bezobzirce najljepše. redoviti obrok sastoji se od 98 grama konserve od kave, 400 grama govedine, 100 gr. variva, riže, griza, 100 gr. kruha, dvopeka i 18 gr. duhana; izim toga svaki vojnik nosi sobom dva obroka pričuve, koja se smije potrošiti dozvolom zapov jednika jedino kad redoviti obroci ne pri spiju na vrieme ili u dostatnoj količini.

Povrh toga svaki čovjek dobiva redovito svakih deset dana plaću i ratni odplatak u gotovom, što za momčad bez stupnja iznaša najmanje 36 hel. na dan. Stoji pak da vojnici imaju dosta novaca i misle poslati ga kući, radi toga se pripravlja u ratnoj pošti urediti službu sa novčanim doznačnicama.

Radi toga nije potrebno šiljati novac nijednomu vojniku.

„Rat će trajati još sedam tjedana".

Pred nekoliko dana došla je na most Frana Josipa u Pragu jedna starica, koja nije imala čime platiti prolaz kroz most, pak ju je pazitelj mosta zaustavio. Starica na to reče: „Kad bih ja imala 80 filira u žepu, kao vi, rado bih platila novčić za staru sirotu". Pazitelj je nato pretražio žep izvadio novac i vidio da ima upravo 80 helera. Starica je na to počela pripoviedati raznih stvari, med ostalima je također tvrdila, da će rat trajati još sedam tjedana. Pazitelj mosta se nasmijao i za staru proročicu platio mostarinu. Bože daj. da bi se njezino proročanstvo o ratu ispunilo.

Proti lihvarenju sa živežem.

Pošto se još dogode slučajevi lihvarenja sa živežem (samovoljno povišenje živežnih pro izvoda) nutarnje ministarstvo naredilo je nadležnim oblastima da postupaju s ne umoljivom strogoću proti svakomu, koji na ovako kažnjivi način iskorišćuje sadanje prilike, upozorujuć također da kaznene odredbe carske naredbe od 1. agusta 1914. l. d. z. br. 194, posebice one 7. paragrafa, imaju se uporabiti i proti proizvadjačima i trgovcima na veliko.

Topovi od 42 cm.

U ratu proti Belgijancima i Francuzima rabi njemačka vojska nove topove, do sada još ni vidjene ni čuvene, koji imaju prom jer 42 cm. Učinak tih topova je užasan; kugli iz tog topa ne može odoljeti nika kav cement ni najjači oklop; kamo takva kugla padne poruši sve kao da je od potresa uništeno. O tom pripovieda očevidac: Šta ti topovi vriede, to se prvi put po kazalo kod Namura i Giveta, a onda prije nekoliko dana kod Manonvillera. O bombardamentu Manonvillera piše jedan njemački list:

Ti topovi imaju u zjalu promjer od 42 cm. i vrlo su dugi. Kugle, što ih izbacuju veliki su kao odrastao čovjek, a teški 10 metr. centi.

Pošto smo neprijatelja prebacili preko medje, namješteno su dva takva topa kod njemačkog Avricourta blizu željezničke stanice i odavle su počeli užasni svoj duet, kojim su imali da obore jednu od najmoć nijih francuzkih tvrdjava, Manonviller, i to na daljinu od nekoliko njemačkih milja. Oni dakle, koji uz njih služe, ne vide svoj cilj. Izmedju njih i tvrdjave prostiru se brda. Ali što se ne vidi, to se može pro računati. Tu su točne karte. Nego ne oslanjaju se na njih same, i jedan prive zani balon diže im se uz bok. Oni koji su u balonu, motre učin na drugoj strani. I onda ne traje dugo, dok se na dlaku gadja, kud se nišani. Svakih 10 minuta ispali jedan top metak, a kad su oba topa za jedno udesili svoju muziku, onda je naiz mjence svakih pet minuta izletio jedan korsum. To je bio koncerat! Oni koji su blizu, imali su od same grmljave osjećaj, kao da su na zemlju bačeni. Posrugi dan trajala je ta željezna pjesma, a u svemu ispaljeno je 120 metaka. Onda su zašut jeli ti orijaši. Manonviller postao je njemački grad. Čudno je bilo gledati pravac tih cijevi. Gotovo okomit. Činilo se, kao da gruvaju pravo u nebo. Do dvadeset sekundi čulo se zviždanje izbačenoga metka, a najviša staza njihova lijeta lako bi premašila Montblanc, da su ti topovi bili namješteni pri dnu te najviše planine evropejske. Nadamo se, da će se skorim njihova muzika slušati i u Rusiji.

Razno o Beogradu.

Mnoge novine donose obširne izvještaje o glavnom gradu Srbije, Beogradu, odakle su Srbi provodili svoje ratne operacije proti našim pozicijama kod Zemuna. Naše čete su u početku štedile grad i nišanile amo na utvrdjena mjesta, ali kad su iz Beograda počeli pucati na naše neutvrd jene gradove Zemun i Stari Pazovu, odgovorište naši žestokom vatrom na Beograd, usljed čega je grad znatno stradao.

O tome dopisnik talijanskog lista „Corriere della Sera", koji se nalozi u srpskom glavnom stanu, brzojavlja iz Niša, da je bio u Beogradu. Na cijelom putu izmedju Beograda i Niša naišao je na nebrojene bjegunce iz Beograda, koji se ne usudjuju vratit se natrag. Dopisnik prikazuje Beo grad već usljed prvašnjeg bombardmana kao potpuno zapušten i zanemaren grad. Svi su dućani zatvoreni, isto tako gostione i kavane, do onih na periferiji. Središte grada potpunoma je uništeno. Mnoge su kuće puste razvaline. Najviše je trpio Kalimegdan i Savska ulica. I kraljevska palača vrlo je oštećena Tri bombe iz Austro-ugarskih topova pale su na Konak. Vrtna terasa srušena je, krov probijen, a jedna je bomba dospjela u salon za pri manje.

Kako je pak sada u Beogradu izno sa „Reichspost" zanimljiv prikaz o sadanjem stanju u Beogradu od neke osobe, koja je zadnje vrijeme ondje boravila i svake ruke muku mučila.

U Beogradu je sada, — tako priča po uzdanik „Reichsposta", — užasno.

Vidio sam mnoštvu ranjenih vojnika, gdje s otvorenim ranama leže po ulicama. Javne su zgrade prepune, onih nekoliko liječnika, što ih ima u gradu, nikako ne dostaju; bolničarski pomoćnici moraju da rade najteže liječničke poslove. Veliki broj vojnika uopće ne može da dobije liječ ničku pomoć, pogotovo gdje nema ni pri bora za povijanje A pri tome je medju ranjenicima silan pomor.

Nalazio sam po ulicama mrtve, koji su umrli, naslonjeni gdjegod u kapiji. Po više dana ležale su lešine po ulicama, dok su ih najzad odnijeli.

Kako je opskrba izvanredno nedostatna i vojnici gladuju, to se po Beogradu i svuda u okolici marodira. Srpski vojnici danomice robe i plijene, bez obzira kod koga i gdje. Srpskoga gradjanina baš tako ne štede o tome, kao ni stranca. Iz nu tarnjosti Srbije slabo se privaža živeža u Beograd, jer je vojska pootimala kola i seljaci u gradu ne mogu dobiti naplatu.

Čini se kao da je prestao svaki red; komitadžije vladaju u gradu, te vrše naj sramotniji terorizam i u samoj vojsci. Kako ima mnogo nezadovoljnika, to se krvavom vladavinom ruši svaka opozicija. Danomice sam gledao, kako se gradjani i vojnici strijeljaju nakon kratkoga sumarnoga preslušanja.

Beogradski je vodovod uništen, isto tako uredba električne rasvjete. Na svemu je oskudica, pače i na soli; nema već ni duhana za vojsku.

Ima mnogo francuzkih i ruskih oficira kod srpske vojske, ali je rdjava sloga, pa kad je nedavno jednoj satniji naredjeno da gradi strelište, nastala je izmedju više artilerijskih oficira žestoka svadja, koja se time svršila, da je jedan Francuz iz revolvera ubio jednoga ruskoga oficira.

Zarobljenici, koji se ovamo dopremaju, potvrdjuju te prikaze. Jedan, imenom Milutin Jovanović, priča: Ja sam obućar, ra dio sam više godina u Budimpešti, pa mi je ondje bilo sasvim dobro. Nikad ja ne bih mislio, da ćemo mi rat voditi s Monarhijom, pa ja ni danas ne znam kao ni drugi, zašto se mi borimo.

Reklo se našim vojnicima, da je papa naredio Švabama, da ruše pravoslavne crkve.

Ima i takvih ljudi, koji to vjeruju, a ko je vjeruje, ne smije da rekne. Ljudi, koji su samo u sumnji, da pripadaju kojoj miroljubnoj stranci, budu porobljeni, kuće im poruše, a članove njihovih porodica poubijaju.

Za Crveni Križ u Puli. Radništvo u odjelu strjeliva u Veloj dragi (Vallelunga) sabralo je medjusobno ove prinose:

Schwichert Gustav, ing. K 15, Schmid Leopold, 5, Weisz Angjeo, 5, Gozdan Ivan, 3, Zangrando Marij, 1, Belušić Ivan, 1, Zanelli Fran, 1, Leban Ivan, 1, Ilić Viktor, — 40, Visintini Dominik, 1, Del moro Ivan, —·40, Detoffi Anton, —·40, Pour Adalbert, —·40, Cukarić Anton, —·40, Franko Petar, 2, Franko Stipan, 2, Culbe Josip, 1, Ružić Nikola, 1, Bileta Ivan, 1, Mattias Martin, 1, Čović Marija, 1, Verbanac Katarina, 1, Predan Ivan, —·20, Sergo Fran, 1, Giraldo Dominik, —·60, Sirotić Ivan, 1, Delcaro Dominik, 1, Jeromela Pave, — 60, Kožara Ivan, 1, Metlika Ivan, 1, Dumovic Ivan, 1, Nadamić Blaž, 1, Martinović Ant. —·60, Milotić Ivan, 1, Rojnić Marija, 1, Lizzul Marija 2, Matichio Marija 2, Kutić Marija 2, Dividi Angjela 2, Rova Julija 1, Ma rović Katarina 1, Delcaro Bortola 2, Co linassi Jakov, 2, Macuka Miho, 1, Golešić Dominik —·40, Burić Petar —·30, Gru bešić Anton —·80, Moskarda Petar —·40. Zaktila Anton —·50, Kozljan Anton —·50, Glavičić Anton —·50, Bolčić Josip —·40, Basanić Ivan 1, Basanić Anton —·60, Rojnić Božo —·40, Kontešić Petar —·50, Rabak Ivan —·20, Milotić Mate 1, Smoković Ivan —·20, Belić Mate —·50, Ivan čić Ivan 1, Metlika Josip 1, Perkvić Eu femija 1, Goetinger C. —·60, Cetina An ton 1, Kojak Ubaldo 3, Delmoro Petar 1, Buršić Mate 1, Andrianćić Ivan 1, Mo činić Anton 1, Starčić Fran 1, Bernetić Ivanka 1, Damiani Ivanka 1, Moskarda Marija 1, Mohorović Jelena 1, Mocinic Josip 2, Bučić Josip 1, Leonardelli To mazina 1, Jordan Alberta 1, Jeromela Marija 1, Damiani Petar 1, Gasperini Petar 1·40, Buranello Ivan —·50, Brasoletto Anton 1, Sustersić Ludvik 2, Mi kolić Anton —·40, Peterzol Ivan —·60, Gergorović Martin 1, Kalebić Anton 1, Badel —·50, Kerbavac Anton 1, Taris Anton 1, Otočan Anton 1, Kalčić Anton —·40, Krošnjak Ivan 1, Stranić Anton 1, Brusić Ivan 1, Škropeta Ivan 1, Kresina Toma 1, Gržana 1, Blašković Ana 1, Bašić Foška —·20, Gropuzzo Marija 1, Hančić Štefica 1, Svegzel 1, Brežac Josip 1, Damiani Marija 1, Butković Martin —·20, Ladavac Beatrice —·60, Iakuscha Eufemija — 70, Dapello Eufemija 1, Gru biša Stefanija 1, Sugar Stefanija 1, Ružić Marija 1, Lizzul Josip 1, Frazutti Karmela 1, Rosetto Natalija 1, Marašić Marija 1, Benić Josipa 1, Vrabec Tini 2, Rak Ana 1, Rauber Emilija 1, Mocinić Enrika 1, Gerbac Ersilija 1, Vlah Savka 1, Patišiak Marija 1, Demori Marija 1, Zorzin Ema 1, Zorzin Eugenija 1, Ieromella Ana 1, Benković Ida 1, Brumnić Ana 1, Lorenzin Marija 1, Stepčić Marija 1, Mikulić Ivanka 1, Marez Antonija 1, Deangeli Amalija 2, Glustić Fany 2, Buzić Ana 1, Vojak Tino 2, Predan Ida 1, Spariža Ma rija 1, Čović Ivka 1, Filipić Josipa 1, Rovis Marija 1, Skalan Ana —·60, Kre vatin Bartol 1, Buršić Marija 1, Matichio Paula 1, Donat Katarina 1, Ceresolla Ma rija 1, Marović Jakomina 1, Petrić Eufe mija 1, Trošt Francika 1, Damiani Domi nika 1, Jurešić Katarina 1, Grubišić Ma rija 1, Bonassin Josip 1, Iurše Marija 1, Rumić Viktoria 1, Vilčak Julij 1, Konte šić Duminika 1, Brenko Anton —·60, Strost Fran 1, Petrić Miho 1·60, Grubilari Marija 2, Luksić Fran 1, Selega Martin —·60, Brenko Anton 1, Sergo Ivan 1, Krosila Marija 1, Čepek —·60, Vidović 1, Simonelli Fran — 40, Milolić —·60, Mo horović —·40, Zech Andrija 1, Dubaš Anton —·40, Kervatin 1, Manzin Andre 1, Butković Martin 1, Donata Katerina 1, Tanger Miho 1, Matias G. 1, Tanger An ton 1, Matichio Ana 1, Leonardelli To nasina 1, Santchesu Domenika 1, Giraldo Lucija 1, Vicel Liberat 1. Rožan Martin —·60, Bestolić Ivan —·40, Jorhovsky 1, Sudolić 1, Florenčić Josip 1, Miliare Miho 1, Leonardeli Epifanij — 50, Mazura Petar —·40, Borri 1, Petrić Mate 1, Vi tasović —·60, Nefat Mate —·40, Erusic Ivan —·40, Butković Mate 1, Gabrian Anton 1, Zanelli Ivan 1, Cetina Anton 1, Tominić G. 1, Rupenović 1, Belić Mate 1, Mihalović Jakov 1, Vozila Ivan 1, Rojnić Josip —·40, Jurešić Jakov —·40, Zanetti Anton 1, Pereša Martin 1, Bazovac Paškva —·40, Bernetić Marija 1, Gi raldo Fran 1, Milotić Mate 1, Rovis Fran 1, Skoravić Andre —·60, Bazac —·60, Delmoro —·60, Manzin Andre —·60, Adam —·60, Gobić V. 1, Kastelić Ang. 1, Smoković Anton 1, Ilić Anton 1, Bileta Ivan 1, Pizulin 1, Vozila Anton 2, Janko Marija 1, Brečević Iska 1, Ranik Emilija 1, Glettich 1, Sudolić Dominik 1, Tartichio Roža 1, Rovina Lucija 2, Front Iva na 1, Verbanac Franica 1, Stubenschrott Terezija 2, Živolić Marija 1, Živolić Josip 2, Kopač Janko 1, Demark Ružica 1 De genghi Ana 1, Grošić Ivana 2, Cus Emi lija 1, Fotz Cecilija 1, Maritz Antonija 2, Milotić Marija 1, Heba Ana 1, Kločenić Stefanija 1, Runko Josip —·60, Ružić Mate —·40, Sterpin Anton 1, Načinović 1, Trošt Ivan 2, Petrić Anton 1, Vlah Josip 1, Machsa 1, Lizzul Jos. —·40, Pra senica Nikola 1, Petrić Anton 1, Matak Jure 2, Sošić Ivan 1, Vičkorić 1, Teser Domenko 1, Bonassin Maria 1, Rajković Anton 1, Buršić Ivan 1, Luchetto Emfa nij —·50, Sošić Ivan 1, Retek Josip 1, Tončetić — 60, Pekica Miha 1, Matas Ivan 1·40, Capulichio Petar — 60 Ukup no K 300·80.

Širite „Našu Slogu".

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli

Prodaja se uz veoma sniženo cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatalo broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Ciaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka

svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkolu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka

svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka

u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srieda i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Mesarske i Praradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dočanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Stanleznih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 3,375.060·88
Godišnji prihod premija s pristojbama	K 1,571,135·97
Isplaćene odštete	K 6,400.996·59

Sposobni povjerenici i akvizitori na mjestima se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**

475.000 odnosno **375.000** turne odn. franaka i lira iznose svakogo ditizi glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**

12 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza i**

Mjesečni obrok od **K 4·—** dalje. — Cijeni naručiocima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Nesanto Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Preuzet E-ta Hidra, dvo... zatvo... Courir ... koje K 150·—. Cenike ... šalje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Rastello 1

Broj 37. Pula, u četvrtak dne 24. septembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poloznicom pošt. štedionica u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacije«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 3·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koji u Puli toli izvan lista.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handié u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

O velikim bitkama naše vojske u Galiciji kod Lavova, koje su trajale pet dana i o armadama generala Dankla i Auffenberga, koje su operirale u Rusiji prema Lublinu izdao je general major pl. Höfer, zamjenik generalnog stožera, službeni izvještaj, koji sadržaje podatke i o onoj bitci na galičko-ruskoj granici, što je započela 23. kolovoza o. g. prodiranjem generala Dankla prema Lublinu u ruskoj Poljskoj, a završila se 8. rujna o. g. na puštenjem Lavova po austrijskoj vojsci.

Taj izvještaj podaje jasnu sliku o dosadanjem ratovanju na austrijsko-ruskoj granici, i njegov sadržaj u glavnom glasi:

Na koncu svoga službenoga izvješća veli generalmajor von Höfer:

„Sve u svemu, može se reći, da su naše vojske do sada na najaktivniji način uspješno operirale u junačkoj borbi brojčano nadmoćnomu, hrabromu i tvrdokorno se borećem neprijatelju."

O sadanjem položaju naših četa u Galiciji javlja se službeno 19. t. m. o podne:

Na sjevernom ratištu provadja se sada novo grupiranje naše armade. Jedan osamljeni napadaj neke ruske divizije dne 17. t. mj. bio je krvavo odbijen. Na istočnoj strani ležeći mali vojnički utvrdjeni most kod Sienave, kojeg su branili s naše strane malobrojni odjeli, primilo je Ruse da su razvili svoja dva armadna zbora sa teškom artilerijom. Kad je utvrda izvršila svoju zadaću, naše čete su ju prostovoljno napustile. (Sieniawa leži 25 klm. sjeverno od Jaroslawa, na desnom brijegu rieke San, utvrdjeno mjesto sjevernozapadno od tvrdje Przemysl).

Zapovjednik vojske, general konjaničtva Dankl izdao je dne 14. o. mj. vojnu zapovied u kojoj se vrli medju ostalim : evo: Valjana i junačka prva vojska je zauzdana teškim [illegible] na najtežoj misli način: pred K[illegible]om i pred Lublinom vi ste Ruse brzinom gonili, a sada koje ste dne [illegible] dana i noću s dobro ušančenim neprijateljem ljuto borili se i sve njegove navale uspješno suzbili. A pošto su Rusi dobili danomice pojačanja tako te su na koncu tih bojeva bili gotovo u dvostrukom broju, prekinuli smo dragovoljno naše napadaje, da zapodjenemo zajedničku borbu s ostalim našim armejama, koje su se nama priključile.

Put naš kroz šume i močvare tanevske gubernije bio je težak i naporan. No i to smo svladali, hvala vašoj energiji i uzdržljivosti, a Rusi su se jedva usudili da nas na našem putu uznemiruju. Tako polazi prva armeja u nove pozicije, koje su nam označene. Zahvaljujem Vam svima, koji spadate pobjedonosnoj prvoj armeji za sve, što ste do sad učinili. Rat je od Vas tražio velike napore, a i u buduće ne će ti biti manji. No Vi vojnici prve armeje ostati ćete čvrsti i podnieti ćete junački i pobjedonosno sve tegobe, na dobro domovine, cara i kralja. — Viktor Dankl, general konjaničtva.

Po dalnjim viestima, koje dolaze za sjevernog ratišta, nastupilo je tamo neugovoreno primirje.

I na jednoj i na drugoj strani osjetila se potreba oporavljanja, pribiranja i pojačavanja vojske i učvršćivanja pozicija.

Naša je vojska prekinula borbu, kad je ona našla za potrebno; ruska vojska nije je pošla progoniti našu vojsku na uzmaku, niti se pokazuju znaci, da ona što prije misli nastaviti borbu. To je najbolji dokaz njena stradanja u zadnjim bojevima i čvrstoće naših pozicija.

Na ratištu na Srbijom.

Iz glavnog stana javlja službeno generalmajor Höfer, da broj zarobljenih Srba prigodom bojeva na hrvatskom zemljištu ukupno iznaša osam tisuća momaka.

Njemačko-francuski rat.

Na njemačko-francuzkom ratištu, gdje su Niemci prodrli do prvih pariških utvrda, vrše se silni bojevi koji traju već dva tjedna. Bojna crta proteže se od sjevera Francuzke sve do Vogeza na istoku. Odluka još nije pala. Položaj Niemaca je trajno povoljan. O tim bitkama javljaju:

Berlin, 18. sept. Veliki glavni stan javlja: U bitci izmedju Moase i Oise još nije pala odluka, ali iz izvjesnih se znakova razabire, da otporna snaga neprijatelja popušta. S velikom bravourom poduzeti pokušaj Francuza, da prodru naše redove na skrajnjem desnom krilu svršio je s potpunim neuspjehom. Središte njemačko polagano ali sigurno zahvata teren. Na desnoj obali Marne Francuzi pokušavaju razne ispade iz Verduna, ali ih njemačke čete bez napora suzbijaju.

Berlin, 18. sept. Veliki glavni stan saopćuje: 13. i 14. francuzki vojni zbor, kao i dielovi jedne dalnje francuzke divizije jučer su na jugu Noyona odlučno potučeni. Niemci zaplieniše brojne topove i zarobiše mnogobrojnu momčad. Sve neprijateljske navale, koje su su poduzele na mnogim mjestima bojne linije jednako su krvavo suzbijene, kao i napredovanje francuzkih alpinskih lovaca na Vogeskoj gorskoj kosi u dolini Breuse. Kod jurita na Chateau Brimont u blizini Rheima Niemci zarobiše 2500 Francuza i na drugim mjestima palo je do ruku Niemaca mnogo zarobljenika i topova, čiji se broj za sada ne može točno opredjeliti.

Berlin, 19. sept. Ratni izvještaj [illegible] vijaju: Kod Soissonsa bjesnio je ovobito žestok boj. Francuzi su kod pokušaja da predju rieku Soissons dospjeli u užasnu vatru, te pretrpjeli kako sami priznavaju, užasne gubitke. Na hiljade francuzkih lješina pokriva bojno polje.

Zürich, 18. sept. Prema povratnim viestima s granice Alzasa bili su Francuzi u gornjem Elzasu hametom poraženi, te su u neredu uzmaknuli. Na Francuzkoj strani učestvovala su u boju tri vojna zbora i jedna divizija. Brojčana nadmoć Francuza nad Niemcima iznosila je 25.000 ljudi. Zarobljeno je oko 3000 Francuza i otelo mnogo ratnoga materijala.

Berlin, 21. Veliki glavni stan javlja, dne 20. sept. večer: U napadaju protiv engleško-francuzkoj vojski mi smo napredovali. Bitka se bije kod Reimsa. Prisiljeni odgovarati na vatru želimo da će grad biti ušteđen. Naredilo se da se štedi u koliko je moguće sliku crkvu. U srednjim Vogezima odbijeni su napadaji francuzkih četa kod Donona na rieci Saali.

Berlin, 22. sept. Veliki glavni stan 21. t. mj. večer javlja: U bojevima oko Reimsa njemačke čete zavojile su visine Craonelle. U prodiranju protiv gorućem Reimsu zauzele su mjesto Betheny.

Pri napadaju na cheminsko crta [illegible] od Verduna prekršili smo pobjedonosno [illegible] medjaš crnuja kod Lorraine, kojeg su branile čete [illegible] francuzkog zbora.

Ispad Franceza na sjevero-istočnoj fronti kod Verduna bio je odbijen.

Sjeverno od Toula bile su francuzke čete iznenadjene u noćnom taboristu od naše artilerije.

U obće na francezkom ratištu danas nije došlo do većih bojeva.

U Belgiji je položaj nepromienjen.

O općenitom položaju na francezkom ratištu javlja se iz posve pouzdanog izvora, da su cesarskoj kabinetskoj pisarni u Beču došle iz Berlina službene viesti, da su na njemačko-francezkom ratištu njemačke čete postigle do sada već jako velike uspjehe. Posebice vriedi to za armadu njemačkoga priestolonasljednika. Bitka je već toliko dozriela, da stojimo neposredno pred odlukom.

Bile su se raztirile viesti, da su Rusi iskrcali svoje čete u Francuzkoj. Sada dolazi iz Londona putem Berlina viest, kojom se službeno oprovrgava, da bi Rusi iskrcali svojih četa u Francezkoj.

Njemačko-ruski rat.

Sa ratišta proti Rusiji nije se u zadnje vrieme ništa važnijeg dogodilo. Armada generala Hindenburga protjerala je Ruse iz Prusije i proganja neprijatelja na ruskom zemljištu i u guberniji Suvalki uveli njemačku upravu. Njemačke čete prodiraju proti ruskoj tvrdjavi Osowiec. Putem su Niemci iza kratkog boja zauzeli Grajevo i Szczuczyn (oba ova mjesta leže 5 klm. od medje na ruskom zemljištu).

„Kreuzzeitung" objelodanjuje proglas, što ga je general Morgen izdao Poljacima: „Stanovnici gubernije Lomza i Varšave! Ruska narevska armeja je uništena. Preko sto tisuća ljudi sa zapovjedajućim generalima 13. i 15. vojnog zbora su zarobljeni, 300 topova je bilo zaplienjeno. Ruska vinanska armeja pod generalom Rennenkampfom uzmiče u istočnom pravcu. Austro-ugarske armeje pobjedonosno napredaju sa strane Galicije. Francezi i Englezi u Francezkoj potučeni su do nogu. Belgija je stupila pod njemačku upravu. Ja dolazim k vama s mojim vojnim sborom, kao predstraža drugih njemačkih armeja i kao vaš prijatelj. Dignite se i odtjerajte sa mnom ruske barbare, koji vas tlače, iz vaše liepe zemlje, koja mora opet dobiti svoju političku i vjersku slobodu. To je volja mog moćnog i milostivog cara. Moje su čete dobile upute, da postupaju s vama kao s prijateljima. Mi plaćamo sve, što nam pružite. Od vas i od vašeg poznatog viteškog duha očekujem, da ćete nas primiti gostoljubivo kao saveznike.

General Morgen.

Dano u kraljevini Poljskoj, rujna 1914

„Vossische Zeitung" donosi izvještaj londonskog lista „Daily Mail", da pripravlja u Petrogradu izvanredna sredstva da zapreče armadi generala Hindenburga pot. General Hindenburg da stoji sa 750.000 vojnika na ruskom tlu i da će početi s ofenzivom stupati proti Varšavi. Zato da bi bilo potrebno dobar dio ruskih četa, koje stoje u Galiciji proti austrijskoj armadi, opozvati i poslati ih gen. Hindenburgu.

Na istočnom njemačkom ratištu položaj je nepromienjen.

Njemačko-japanski rat.

Japanci su objelodanili Tsingtau glavni grad njemačke posjednje Kiau Čau. Drugi tajnik njemačkog poslanstva u Pekingu baron Eckenbrek koji se nalazio u poslanstvu u Cingtau kao dobrovoljac bio je ubijen u jednom boju na prednjim stražama. Jedan njemački zrakoplov bacio je bombu na Japance, koje je ubila trudnoća a više ranila. Japanci su prodirali malo po malo k tvrdjavi.

Bed 22. sept. Japanske čete su se približale sjeverno od Cingtau.

Zadnje viesti.

Položaj u Galiciji.

Na ruskom ratištu posliednjih dana izim malovažnih kanonada nije došlo do bojeva. Naše čete usprkos ružnog vremena nalaze se u najboljim prilikama.

Bojevi na južnom ratištu.

U Srbiji se naše čete bore sa najvećim uspjehom. Vrlo važni položaji nalaze se već u našim rukama. U ovim bojevima osvojeno je bilo i topova.

Beč 23 sept. Službeno se javlja dne 22 septembra večer: Ovaj čas nadošle viesti sa balkanskog ratišta daju znati, da gospodujuće visine zapadno od Krupnja i to Jagodica, Bilieg, Crnivrh, oko kojih se je borilo po ciele dane, nalaze se u našem posjedu i tu je razbit otpor Srba.

Za vrieme ovih bojeva naših glavnih sila nije čudnovato da su pojedine bande srbske i crnogorske prodrle na naše zemljište, gdje je ostalo samo malo žandara za sigurnostnu službu.

Francesko brodovlje u Jadranu.

Beč, 23. septembra. Službeno se javlja: Francesko brodovlje, koje je iza bezuspješnog bombardovanja Punta d' Ostro od 1. septembra ostalo van Jadranskog mora, izvršilo je ovih dana novih „junačtva".

Na 19. septembra pojavilo se po drugiput u 6 sati jutrom pred Bokom Kotorskom, kroz cieli sat je bombardovalo ponovno tvrdju na ulazu sa najtežim topovima i pogodilo je tri puta, ranilo j dnog artileristu; nato se okrene i upravi na broju 40 brodova prema Visu, gdje je u 10 sati u jutro bombardiralo semaforičku stanicu, svjetionik i ranilo dvije osobe, ali je mogło nanieti samo neznatne štete.

Skoro sve do 5 sati po podne zadržalo se cielo brodovlje okolo Visa, a zatim je ostavilo poprište svojih „junačkih" djela i odputovalo pravcem prema jugo-zapadu.

Prilikom prolaženja mimo otočića Pelagoze jedan dio brodovlja se tu zaustavi; te su i tu bombardovali svjetionik. Iza kako su porušili stanicu za znakove i iza kako su nekoji izkrcani mornari gadno zasmradili pitku vodu, ukali živeža i rubenine siromašnih stražara na svjetioniku, i ova skvadra je otišla iz Jadrana.

Tri engleske križarice potopljene od Niemaca.

„Agencia Reuter" javlja: Engleske vaške križarice „Abukir" „Hogue" i „Cressy" bile su u sjevernom moru potopljene od njemačkih podmorskih čudora. Proti križarici „Abukir" bila su bačena četiri torpeda. Dok su križarice „Hogue" i „Cressy" dolazile u pomoć da spase posadu, bačene su i proti njima torpede. Zostan dio posade bio je spašen.

Berlin, 23. sept. (Agencia Wolff, službeno) Njemački podmorski čun „U 9" potopio je u jutro 22 septembra tri engleske križarice „Abukir", „Hogue" i „Cressy" 20 milja sjeverno od Hoeck van Holland.

Holandezki parobrod „Flora" prevezao je 287 spašenih u Ymiden.

Vinski kvasac.

(Za naše vinogradare priredjuje Gospodarska Sveza za Istru).

Onih je dana počela, barem po raznoj listi, u velike tegobe grožđja. Zato evo kih savjeta, ako naše vinogradare upozorimo na vinski kvasac i njegovu po rabu pri mastu.

Ako ćeš, da ti se tvoje bezje izgotovi i dobar kruh izdaje, moraš da dišeš kvasom podizanuk. Isto tako treba ti dobro mošta, da od njega dobiješ dobar vin

Nesta dima je i za [illegible]. Ako ovo od ognja, da napraviš bieje vina, nego i bez ognja, treba da poznaš dobar vinski kvasac.

A što je to vinski kvasac?

Evo što je: U svakoj stvari ima nevidljivih gljivica, kao raznovrstnih crvića, od kojih jedni bore se proti drugima, pak previadaju. Tako nastaju kvasi dobri i kvasi zli. Vinski kvasi zli učine vino kiselim, pokvarenim; nato se razkiseno vino, to jest ocat, u nekim krajevima našega hrvatskoga jezika zove *kvasina*, to jest slabi kvas. A one gljivice, koje ubijaju zle te vino čine boljim, ukusnijim, nazvali smo dobri kvas, ili *kvasac*.

Ljudi, koji se bave proučavanjem tih većinom samo pod jakim sitnozorom vidljivih stvorova, znadu jih tako gojiti, da uzgoje i odiele samo dobre vinske nevide (bacile) i spravljaju jih posebice. Ti se onda nazivaju: odabrani kvasci ili kako bi učenjaci rekli: seleccionirani fermenti (kipila).

Ove je godine malo kuda grožđje posve zrelo i posve zdravo. Zato će vina biti manje voljka, prekisela i podložna lahkoj pokvari. Zrno se nije održalo zdravo, jer je do augusta skoro svuda prečesto daždilo, a ljudi negdje nisu znali, negdje nisu mogli kropiti grožđja bas u potrebiti hip. u zgodno vrieme. Odotud će doći, da će u vinskom mastu biti odviše kvasine, a premalo (dobroga) kvasca.

Dobroga kvasca treba doložiti vrijućemu grožđju, da one dobre gljivice budu jače od onih zlih i da jih premogu, kao jača vojska slabiju.

Takov kvasac (izabrane fermente) priredjuju razne kemične postaje i pokušališta za branu.

Naša Gospodarska Sveza za Istru dobavila ih je nekoliko ujedno sa uputom o porabi.

Vinogradari istarski naručite po koju cievku i naputak, pak poiskusite makar i na malo.

A možete poiskusiti istu stvar i ovako: Izaberite jagodu po jagodu pol kabla posve zdravoga i posve zrelog grožđja i dajte na dobro zakuha. Kada je taj mast već u jakom vrijanju, bacite ga u bačvu u kojoj će vam kuhati neizbirano grožđje. Pri otakanju osvjedočili ćete se, da je vino od takovog masta mnogo bolje, nego li vino otočeno iz druge jednako velike bačve, u koju niste prilili onog izabranog pol kabla. To je zato, jer su u ono pol kabla posve zdravih grozdenih jagoda bile preteno jake dobre gljivice, ili fermenti, dakle dobri *kvasac*, koji je uništivao ste fermente to jest *kvasinu*.

Više prema našemu hrvatskomu pismenom jeziku naputak gospodarsko kemičnog pokušališta za Kranjsku u Ljubljani glasi se ovako:

Nekoliko dana (3 do 4) pred mašćenjem grožđja ili vrca zkuha se po prilici tri litre izliskanog još nerzijućeg masta i to u pokritom, čistom loncu, koj je izmuten pocinjen (emajliran, to kao pokošćeni). Onda se taj mast u istom pokritom loncu ohladi i konačno prelije u veliku staklenicu, koja se začepi pamukovim (bumbakovim) čepom. Onda se odčepi cijevka (tubić) sa čistim (vinskim) kvascem i ono što je u njoj prevrelo se, pobrani pieteno igiom, u onu veliku staklenicu, koja drži od prilike tri litre, te se ona opeta začepi pamukovim pečatom. Za malo dana počme mast u novoj staklenici vino vrijati (kipiti).

Tako kipućim mastom polije se narad no kipeći (kvasni) vinski mast. Sudrta) spomenute staklenice, dakle recimo tri litre, dostatne su za pet do deset hekti čkoga masta, da u njem prevlada (jako) kvasac sad (sirkom) kvascom. Ali ovakvi mast moje još mnio takipiti, nego je grožđje moralo biti tobar zgnječeno

Čuvajte se čistim kvascem (fermentima) [illegible] da se ovima rabite, drži je tvrdo u hladnom mjestu.

Za one naše, koji se u gorenje vrhu duše sterovskim sadnicama, napotak se ovim srdcu:

O uporabi samočistih drož.

Nekoj dni pred mastenjem grozdja ali sadja se skuhajo približno 3 litri svežeiztisnjenega viskega ali pa sadnega mošta in sicer v pokritem, čistem in poskleninjenem (emajliranem) loncu. Potem se mošt v pokritem loncu ohladi ter konačno prelije v veliko steklenico, ki se zamaši z bombaževim zamaškom. V nekaterih dneh začne mošt v kipelni steklenici močno vreti (kipeti) in se potem lahko dodene k svežeiztisnjenemu moštu.

Vsebina kipelne steklenice (približno 3 litri) zadostuje za povretje 5 do 10 hektolitrov viskega ali pa sadnega mošta. Mošt ne sme prej vreti (kipeti), ampak mora biti svežeistisnjen.

Cevka s samočistimi drožmi se ne sme pred uporabo razmašiti. Do uporabe naj se hrani na hladu.

*

Koji će da pokuša, neka naruči čim prije kod Gospodarske Sveze za Istru u Poli ili kod Gospodarskog Društva u Pazinu. Jedna cievka (tubić), dostatna za pokus za 5—6 hekti masta, stoji sa poštom 60 helera. Te se može priposlati u poštnim markama u naručbenom listu.

Pula 21. sept. 1914.

Razne viesti.

Spašenici sa ratnog broda „Zente".

Novine donašaju imena spašenih sa našeg ratnog broda „Zenta", potopljenog u boju s francezkim brodovljem kod crnogorske obale. Spašenici se nalaze u sužanjstvu u Crnojgori. Velika većina imena spašenih navedena su vasma krivo, te je tako donašamo i mi, jer nemamo pri ruci prave službene listine. Spaseni su: zapovjednik broda fregatni kapetan Pavao R. Pachner, brodski poručnici: Franjo bar. Leonhardi, Albert Komayer i Karlo Cerry; zastavnici: Makso Kramer pl. Franzberg, Ernest Dery i Ferdinand Herold pl. Stota, aspiranti: Ivan Siesz i Milan Barber, mašinisti: Fridrik Stengl i Albert Rautenhofer, liječnik: dr. August Schlimmel, komesar Gustav Mikesch, brodski poručnik Ivan Bohan (zadnjao ranjen u Budvi)

Ostala momčad:

Fran Rak iz Pule, Janko Šibenik iz Postojne u Kranjskoj, Anton Spanjol iz Raba u Dalmaciji, Ivan Predieo iz Krnjevice (Hrvatska), Ivan Kramor iz Cole, Ivan Franz iz Ugarske, Milar Kovačević iz Hrvatske, Anton N. E. Vrsecz iz Koja, Kazimir Mišković iz Zadra, Haričić Ivan iz Šibenika, Fran Pestendorfer iz Maribora, Pester Lajoši iz Ugarske, Anton Polašek iz Rieke, Krsto Nikoljević iz Kotora, Vuceslav Bučo iz Beograda, Ernest Černoj, Josip Kritmanić, Franjo Horaček, Marcel Kritmanić, Josip Kojzer, Emilij Roca, Franjo Dunda, Marko Kamenko, Stjepan Dalia, Ljudevit Gubica, Roman Frank, Ivo Berdos, Milan Knivalt, Alfons Domin, Leopodar Miler, Josip Štepan, Ladislav Beiba, Pietro Jaroslav, Josip Hera, Josip Eat, Jaromir Prchalka, Ivan Vojaček, Gjuro Car, Vaso Mali, Fran Sarotek, Josip Supoš, Josip Stoja, Vladislav Ort, Ivan Filipović, Adolf Klos, Dostal Hajosath, Roman Sasen, Aleksander Kos, Karlo Kaubek, Fran Fedjuk, Spalt Cesfrung, Alfred Netel, Fran Kasper, Fran Hanslyer, Fran Kramber, Fran Kraber, Viktor Lobe, Henrik Sattmayer, Mato Vuncugra, Fran Dasa, Gjuro Krus, Rudolf Awald, Hugo Berchi, Dario Verbo, Sebastijan Hiemer, Vilim Palber, Rudolf Kojzer, Anton Žla, Anton Sobotka, Ivan Gregola, Fran Vukra, Valentin Dukan, Stefan Gabrel, Anton Kuvel, Josip Turk,

Josip Klarić, Fran Šarec, Peter Tropa, Mato Kurstin, Fran Piton, Frane Ban, Karlo Cuz, Pavle Kovalik, Ivan Scola, Josip Vedlik, Julij Vaje, Rudolf Suhlik, Marcel Kukse, Ferdinand Berger, Pavel Piristi, Rudolf Starke, Štefan Dik, Kvicer Vech, Karol Ptak, Toma Majer, dr. Juraj Marinović, Leonard Bajkas, Jaroslav Veverka, Josip Cefert, Pave Robić, Miho Sivić, Dionis Majuhard, Ivan Skrace, Božo Lazić, August Karbogičić, Ludvik Fizi, Fran Čilak, Josip Vojaček, Ivan Žic (Mandić), Ivan Bačić, Viktor Maratović, Rajmund Vizer, Alfonz Pilepić, Božo Lovrić. Marko Čubrić, Fridrik Kaliparos, Angjeo Stubel, Nikola Bonifačić, Bartul Blagojić, Josip Marčac, Josip Marenit, Kristofor Carcala, Ivan Brković, Anton Vainer, Ernest Savčer, Miho Car, Galo Anton, Anton Mauro, Josip Horvat, Fran Baros, Vitibold Ernest, Gjuro Jolević, Josip Pisbil, Vaso Koklis, Petar Krupljanin, Mijo Kirić, Nikola Stojnić, Ivan Naceta, Ivan Damić.

Ranjenici iz Istre u Trstu.

Tekom zadnjih osam dana prispjeli su u Trst ovi dalnji ranjenici: Mateo Baić od 27. Reg, Gašpar Matasović od 47. Reg., Higin Šestan od 10. Reg., Leopold Lisjak od 97. Reg., Rugjer Bozzini 97. Reg., Ivan Mavešić 8. Reg., Anton Colombin 97. Reg., Srečko Simšić, Marko Slokoras, Anton Dergomas od 97. Reg., Anton Bassanese iz Oprtlja od 47. Reg., Ivan Dragančić, Jure Iskra, Jure Mertel, Fridrik Stebel, Petar Zanco, Josip Bunz, Silvij Mladošić, Ernest Pauletić, Rudolf Furlan, Stjepan Majer, Ivan Fumis, Albert Palazziol, Jakov Goriato, Frane Sain, Ernest Nefat, Frane Kociančić, Anton Butković, Frane Scamperle, Bartol Berne, Ivan Gustića i Franjo Germ, svi od 97. reg. Nadalje: Humbert Sandri, Josip Muratto, Alojzij Bunčić, Ivan Močilnik, Angjelo Deccon, Ivan Primožić, Eugen Spanger, Josip Sutelj, Fran Liten, Anton Varljen, Angjelo Sartorello, Marij Farsguna, Alojzij Donda, Anton Medves, Marij Orel, Just Neskeda, Fran Spanger, Alojzij Bernardis, Josip Pistane, Fran Krečič, Anton Jelen, Rudolf Besednjak, Izidor Paljavec (četovodja), Petar Moretti, Ivan Burlić, Josip Trobec, Leopold Sutić, Josip Blatić, Josip Benčić, Fran Leh, Ivan Perušić, Henrik Bekar, Anton Grego, Fridrik Valentinčič, Adolf Mamos, Nikola Fabris i Mate Rinaldi, svi od 97. regimente, te lovci 20. lovskoga bataljuna Jakov Mateušić, Anton Skopac i Ivan Stenić, te domobran Egidij Tamaro iz Pirana od 5. domobranske pukovnije (regimente).

Iz liste ranjenih i bolestnih.

Ovih dana izašle su liste ranjenih i bolestnih u raznim bolnicama. Mi ćemo iz tih lista pobrati one, koji su iz Istre.

U mornar. bolnici u Puli:

Puljanić Andjeo, kadet mornarice iz Lošinja, Brečević Anton 4. reg. artil. iz Poreča, Diana Anton mor. iz Sv. Vida, Dudina Jure morn. iz Ilole, Debianchi Felke morn. iz Novigrada, Gaspich Petar morn. iz Bale, Miholjanić Boža morn. iz Premanture, Orbanić Pastral, vodnik poč. uvanka iz Žminja, Pribetić Ivan 4. reg. artil. iz Poreča, Perić Martin morn. iz Krana, Pitacco Jure morn iz Pirana, Radić Stjepan morn. iz St. Marina, Sorčajek Josip morn. iz Lovrana, Norbert Spasm morn. iz Pule, Schwarz Ernest morn. iz Pule, Ferd. Tolotti morn. iz Pirana, Jak. Vatak morn. iz Pirana, Zastovič Ivan morn. iz obć. Pirana.

Naši zemljaci u Americi za Družbu.

Naši rodoljubni Istrani u Americi, koji se broje u društvu „Istarska Sloga" u Chicagu, sjetili se prošlosti naše i svoje miljenice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, te skupiše lijepu svotu od K 115·— koju je poslao na naše uredništvo g. Anton Vičić, tajnik društva.

Plemeniti čin naših rodoljubnih zemljaka od „Istarske Sloge" u Chicagu, zaslužuje svaku pohvalu te neka bude poticalom i lijepim primjerom i drugima, da se ugledaju u pravo rodoljublje ove naše čestite braće u dalekoj tudjini, gdje u teškom radu ne zaboravljaju na svoju rodjenu zemlju i našu siromašnu djecicu.

Bog poživi takve istarske Hrvate i vratili se čili i zdravi u krilo naše, gdje će ih naša djecica s ponosom i zahvalnim očima dočekati i zagrliti!

Rodoljubni čin jedne knjižare.

Kako nam iz Trsta javljaju, odlučila je slavenska knjižara i papirnica u Trstu, ulica Caserma br. 16, dati 10% čistoga dobitka u korist slovenskih škola Družbe sv. Cirila i Metoda.

Pošto se sada otvaraju škole, potrebuju svi razne školske knjige i druge razne školske i pisarničke potrebuće, pak preporučamo slavenskim roditeljima i djeci, da kupuju sve svoje potrebuće u spomenutoj knjižari, čime će pripomoći našim školama do prilično dohodka.

Družba sv. Ćirila i Metoda početkom nove školske godine!

Silan orkan, što gordom snagom lomi cijelom Evropom, zatekao je i nemilo oštinuo našu Družbu, ali ona svijesna svojeg poziva nije prignula glave, već i dalje stoji nepomična i čvrsta i gleda, da u Istri sačuva svoje pozicije

Unatoč teškoj krizi naša je Družba ovih dana otvorila svoje škole gdjegod je mogla. Družba mora da ostane na biljezi, jer kad bi ona klonula i ne otvarala škola, gdje su talijanske, ode u tih dasnjezin zamjerni rad u netrag.

Teška su vremena, ali gojegod nije koje hrvatsko srce, neka se sjeti naše Družbe i priskoči joj u pomoć u ovim iznimnim časovima. Padne li Družba pod udarcima ove oluje, stubokom će se srušiti rad za hrvatstvo u Istri od punih 40 godina. Mi znamo, da toga ne će dopustiti ni jedan Hrvat, da će svaki koji ljubi svoj rod i jezik u ovim sudbonosnim trenucima pružiti pomoćnicu ruku Družbi, Hrvatskoj Straži u Istri!

Naprijed za Družbu!

Otvorenje ženskoga učiteljišta u Pazinu.

Upisivanje, prijamni i popravni ispiti za ovo žensko učiteljište obavilo se je od 16 do 19. t. mj. a početak školske obuke, sa svečanom službom božjom, započeo je 21. t. mj. U prvi razred upisalo se 24, a u treći razred 17 učenica.

Novi prepozit u Puli.

Dne 14 t. mj. ustoličen je od duhovne i svjetske oblasti novoimenovani prepozit puljske stolne crkve mons. Josip Wiesinger. Prvaše nadbiskup je novi prepozit za prvi put obavio u stolnoj crkvi svečanu službu Božju zagovora naše zahvalnice za izbor novoga Pape Benedikta XV. Toj svečanoj službi Božjoj prisustvovali su upravnici vojnih i građanskih oblasti sa činovništvom te predstavnici mnogih društava.

Napokon nakon teške godine i teških patnja i trpnja izvedju Talijani i Hrvate u Istri dobro je to mjesto teško gradeni monsignor Josip Wiesinger. Čestitamo na lijepu gradi mogu!

Naš car i kralj kod ranjenika.

U nedjelju piše pučno pučnico je naš car i kralj u Beču ranjenike, koje je salazio u pratnji brižnoj Augustin crvenoga križa. Cesar je svaku u bolnici prvo jedne ure te je posjetio najprije častnike a onda vojnike i skoro svakoga ranjenika pitao je gdje i kako je ranjen. Nj. Veličanstvo je obćilo s ranjenicima s najvećom ljubeznošću, što je mnoge ganulo do suza. U velikoj dvorani govorio je cesar s vojnicima u njihovom materinskom jeziku, tako poljski, češki, madjarski, hrvatski, što je vojnike vrlo razveselilo. Za tri ranjenika je cesar naredio, da se zabilježe njihovi naslovi, jer će ti vojnici biti dio nici posebne cesarove milosti.

Osobito je ganulo sve cesareva pažnja za ranjenicu Roziou Henoch, poljakinju. Ta djevojčica od 12 godina davala je ranjenicima na bojnom polju kod Ravaruske razna kriepila i jela, pak je tu bila ranjena od ruskog šrapnela u nogu. Sada leži u bolnici u Beču, gdje su joj odrezali nogu, a cesar njoj darovao zlatni lanac sa privjeskom s briljantima, nieznoj majki dao 1000 kruna i naredio da se maloj ranjenici načini umjetna noga na njegove troškove.

† Dr. Franjo Marković.

Utorak 15 t. mj umro je u Zagrebu odlični hrvatski učenjak i književnik dr. Franjo Marković, profesor na sveučilištu u Zagrebu, u 70. godini.

Pokojnik je stekao veliki glas svojim učenim i književnim djelima. U politici se nije mnogo isticao, osobito posljednih godina, ali je stavio uvijek kao pravi hrvatski rodoljub. Bio je pravi član jugoslavenske akademije i drugih hrvatskih književnih društava.

Kao djak ispjevao je rodoljubnu pjesmu „U boj, u boj!", koju je uglazbio maestro Zaje, te postala najpopularnija bojna pjesma. Kasnije je stvorio poznata važna pjesnička djela „Kohan i Vlasta", „Karlo Drački", „Zvonimir" i dr.

Pokopan je u četvrtak 17. t. mj.

Slava hrvatskom učenjaku dru Franji Markoviću!

Za poljodjelstvo u Istri.

Sadanje ratne prilike iziskuju za svoje potrebe veliku uporabu raznog teretnog blaga, radi čega je nastao veliki zastoj u poljodjelskim radnjama i s te strane. Radi toga obratio se zemaljski Odbor i Zemaljsko poljodjelsko vieće za Istru na vojničko zapovjedništvo u Grac i na Namjestništvo u Trst, da vojnička vlast nebi više uzimala blago osobito goveda iz Istre. Toj zamolbi je udovoljeno, te je ministarstvo rata odredilo da bude blago iz Istre na svaki mogući način potrošjeno od uporabe za vojničke svrhe, koje iziskuje ratno stanje. U tom smislu izdane su upute zapovjedništvu ratne luke u Puli i zapovjedništvu vojničke postaje u Trstu.

Istodobno Zemaljski odbor bo se obratio na vojničko zapovjedništvo u Grac, da bi jednom većem dielu poljodjelaca u aktivnoj službi od početka ustanka dalo dopust za nekoliko tjedana radi trgatve, koja će inače trpiti radi pomanjkanja stalnih radnika. Vojničko zapovjedništvo u Grazu je putem Namjestništva u Trstu odgovorilo, da talibože nije u stanju udovoljiti molbi i dati dopust radi trgatve, nego upućuje mjestne komisije za poljske radnje, da umnože svoju djelatnost i uznastoje što moguće više odstraniti štete, koje će nastati radi pomanjkanja radnih sila za najvažniji proizvod poljodjelstva u ovoj pokrajini.

Raspis natječaja za 20 štipendija utemeljenih od porečko-puljskog biskupa dra. Ivana Flappa.

Početkom prve polovice školske godine 1914./15. imadu se podijeliti 20 štipendija imenovane zaklade u godišnjem iznosu od 300 K svaka.

Pozvani jesu na uživanje istih siromašni gimnazijalci, rodjeni u porečko-puljskoj biskupiji, koji će u sebi iskrenu sklonost za svećenički stalež, te imaju prednost natjecatelji koji su već primljeni bili u biskupski porečko-puljski konvikt u Kopru.

Ako dobije tkogod u jednom polugodištu slab red u ponašanju ili drugi u napredku izsebice u dva polugodišta, izgubi štipendiju. Radi li se pak o pitomcu istog konvikta isključenje od zavoda uslijed kazne nosi sobom gubitak štipendije.

Pravo predlaganja ima porečko-puljski biskup, a pravo podjeljenja c. k. Namjestništvo u Trstu.

Obroci stipendija doznače se 15. listopada za prvo, a 15 travnja za drugo polugodište svake godine

Natjecatelji neka predadu molbenice, u kojima moraju da budu zasvjedočene sve navedene sposobnosti (osobito krstnim listom, svjedočkom pripadnosti i nbiteljskim vjestima:) do konca listopada 1914. prečasnom biskupskom ordinarijatu u Poreču.

Upozorujemo naše djake na ovaj natječaj te da podnesu pravodobno odnosne molbe. Naši molitelji mogu također navesti, da oni kane stupiti u konvikt u Pazinu čim bude isti gotov, jer će tada biti o tom konviktu upućena u oglasu. Smatramo dije će se dijeliti prema intencijama utemeljitelja, to jest polovica za djake jedne a polovica za djake druge narodnosti, zato treba da se naši javi.

PEČATE

iz GUMA izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Cesia 1. - Pula - Via Cesia 1.

PUŠAČI!

Službeno je dokarano, da Marke

„RIZ ABADIE"

pripadaju Austro-Ugarskom društvu „ABADIE-PAPIER-GESELSCHAFT" m. b. H. u Beču

Čitav dobit gornjih Marnka za vrijeme rata, biti će razdijeljen u dobrotvorne svrhe.

Širite „Našu Slogu".

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

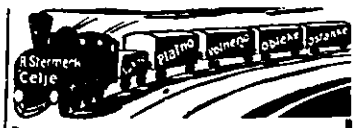

I raznа moderna roba za muške i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermacki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Prodaja se uz veoma sniženе cieне

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Ulici Gionatasio broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. musterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Novicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**

475.000 odnosno **375.000** kruna ođn. franaka i lira iznose svakogoditnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza!**

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijeni naručiocima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,375.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,185·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori nasmješćuju se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Eska Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cenike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Mazzini 1.

Drugo izdanje.
Broj 38.
Pula, u četvrtak dne 1. oktobra 1914.
Drugo izdanje.
God. XLV.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

...ci, pripeslana itd. tiskaju ...čunaju se na temelju obič... ...cienika ili po dogovoru.

...ce predbrojbu, oglase ...šaljese naputnicom ili polož... ...om poštt. štedionice u Beču ...administraciju lista u Pulu.

...naručbe valja točno orna... ...ime, prezime i najbližu ...pošiu predbrojnika.

...o list na vrieme ne primi, ...a to javi odpravničtvu u ...arenom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz... ...na napiše »Reklamacija«.

...kovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom sto 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu. ili K 5·—, odnosno K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i stužuje se u Pu...

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo sada se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Rakuljа. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Hasdić u Trstu.

Europejski rat.

Na južnom ratištu.

Naše čete na južnom ratištu počele su ...tro nastupati proti Srbiji, te se bore s ...jevećom žilavošću za konačni uspjeh. ...lo važne pozicije nalaze se već u našim ...kama. U tim bojevima sudjeljuje i naša ...tilerija. Gradačka »Tagespost« donosi o operacijama na južnom bojištu sliedeće cenzurirano izvješće iz Beča:

»Na srbskom ratištu naše operacije uspješno napreduju. Sa strane naše prodirajuće crte ugnjezdile su se u Podrinju u šumovitim i gorovitim zasjedama jake srbske čete. Te su uznemirivale i napadale prolaze kod Zvornika i Loznice, da bi tako naše čete, koje su išle za nama, zadržavale. Trebalo je zato Podrinje očistiti. Iza višednevnih žestokih bojeva uspjelo je našim četama, da su osvojile visove koje gospoduju zapadno od Krupnja. Poljed tih visova, jagodnja planina, Crnivrh i Biljeg, od velike je važnosti za razvitak naše ofenzive u Srbiji. Čete, koje se pomiču za nama, imaju slobodan put i neimaju se više bojati srbskih sila. Zauzeli smo važnu poziciju, koja nam štiti zaledje. Usljed toga takodjer lakše uzdržavamo prolaze kod Zvornika i Loznice bez velikih sila«.

O našoj vojski na ovom ratištu javlja se službeno dne 29. septembra 9 pop.: Iza teških bojeva, koji su trajali 14 dana, u kojima su naše čete prekoračile Drinu i Savu, nastala je na južnom ratištu kratka stanka u operacijama. Sve naše čete nalaze se na srbskom zemljištu i zadržavaju se za sada u pozicijama krvavo osvojenim proti neprestanim i upornim napadajima. Ali ti napadaji svrše uviek sa znatnim gubitcima neprijateljskim.

U zadnjim bojevima osvojeno je u sve 14 topova i više mitraljeza. Broj zarobljenika je velik a...istotako i prebjeglica.

Vieści o napadu srbsko crnogorskom u Bosnu porodile su se radi provale drogotnih sila u pogranično ozemlje sandžaka, koje je skoro sasvim napuštano od naših četa. Odmah su poduzete sve mjere da se zemljište isprazni. Potiorek.

Dopisni ured javlja iz Metkovića 25. septembra: Na mjestu, gdje jedna rijeka čini granicu izmedju Hercegovine i Crne Gore, prešle su naše čete rijeku, te Crnogorce poljerale sa visova. Medju mnogobrojnim mrtvim neprijateljima nadjeno je više Francuza, koji očevidno pripadaju skadarskom detašmanu.

Na sjevernom ratištu.

O stanju naše vojske na sjevernom ratištu se javlja:

Beč 26 sept. (D. U.) Službeno se javlja: Poslije bitke kod Lavova uvedeno je skupljanje naših ratnih sila na prostoru zapadno rieke San, nije dalo povoda samo novinama trojnog sporazuma za najzlobnije izmišljotine i smješne komentare, nego je pobudilo takodjer drugdje krive predodžbe o položaju naše vojske.

Naproti tomu moramo upozoriti, da je spomenuto skupljanje bilo odredjeno samo dobrovoljno, za što neka bude u dokaz navedeno samo to, da to neprijatelj nije mogao smetati. Tvrdnje sa neprijateljske strane o uspjesima na crti uz San sasvim su neistinite. Radi se samo o pojedinim obstreljevanjima, upriličenim sa jakim četama, teškim topovima i municijom proti prolaznim točkama zaštićenim privremeno i slabo zastraženim prolazima koje smo napustili kad smo postigli preduzetu zadaću i razstrielili mostove.

Iz Londona došla viest o padu dviju tvrdjava kod Przemišla je naravno sasma...eta iz zraka.

Budimpešta 27. sept. Ugarski dopisni ured javlja: Kako se čini mali ruski odieli... nastoje kod prelaza u Karpatima diverzije. Jučer je došlo do manjih sukoba kod prelaza Uzok u županiji Ung izmedju naših malih sila razredjenih za obranu prelaza i ruskih četa. Danas je došlo do sukoba kod Torny u marmaroškoj županiji, bez da je Rusom uspjelo prodrieti medju na nijednoj točki.

Ti mali sukobi, koji su se dogodili u velikoj udaljenosti od glavnog ratišta razumije se da su bez svake važnosti. Njihova jedina svrha može biti samo ta, da se odvrati pozornost od glavnoga ratišta i da se uznemiruje pučanstvo. U sporazumu te očite svrhe i u pravoj vriednosti istc. lata se je u lato doba izjalovila.

Budimpešta 28. sept. (D. U.) budimpeštanski dopisni ured prima sa kompetentne strane, da su Rusi i jučer prešli na više mjesta granicu u županiji Ung. Naše čete, koje se tamo nalaze, zadržale su prodirujućeg neprijatelja. Sada dolazi do manjih čarkanje. Iz okolišnih mjesta pošlo je jačih odiela četa u pomoć našim četama.

Beč 29. sept. (D. U.) Iz ratnog novinarskog stana službeno se javlja: Uslied nove operacije započete od saveznićkih vojska njemačko-austrougarskih, na obim obalama rieke Visle neprijatelj uzmiče. Jaki dio neprijateljske konjice bio je od naše strane raspršen kod Bieča; na sjeveru Visle bile su brojne divizije neprijateljske kavalerije potisnute od saveznih armada.

Rat u Franczekoj.

Berlin 26. sept. Veliki generalni stožer javlja od 25. o. mj. u 9 sati u večer: Napredovanje naših operacija dovelo je na našem krajnjem desnom krilu do novih bojeva, u kojemu odluka do sada nije pala.

Kao prvi zaporni fort južno od Verduna pao je danas Camp des Romains kod St. Michéla. Bavarska pukovnija von der Tann istakla je na fortu njemačku zastavu. Naše čete prešle su ondje preko Maase. Uostalom ni na zapadu ni na istoku nijesu se dogodile nikakove promjene.

Berlin 27. sept. Veliki glavni stan javlja 26. o. mj. 9 sati u večer: Služeći se svojim željeznicama, pokušao je neprijatelj navalu protiv krajnjeg desnog njemačkog boka. Jedna francuzka divizija, koja je pri tome prodirala kod Baupaume suzbijena je od slabijih njemačkih sila.

Na sredini bojne fronte naša se navala mjestimice pomakla naprijed.

Naša se artilerija sada bori za silama, što ih je neprijatelj postavio u poziciji na zapadnoj obali Maase. Na ostalim je bojištima položaj. nepromjenjen.

Njemačko-ruski rat.

Sa ovog ratišta nema već nekoliko dana važnijih viesti. General Hindenburg protjerao je ruse iz Prusije i sa svojom slavodobitnom vojskom prešao u Rusiju, te ugrožava sada Varšavu. Rusi se toga boje, pak pribiraju nove sile da se suprotstave napredovanju njemačke vojske.

Poziv vojnih obvezanika na stavnju.

C. k. namjesništvo za Primorje izdalo je dne 25. septembra 1914. br. P. M. 200, objavu kojom se u sporazumu sa c. i kr. vojničkim zapovjedničtvom u Gracu odredjuje plan, kako da se provede smotra u godinama 1892., 1893 i 1894. rodjenih obvezanika narodnog ustanka.

Povjerenstvo za smotru br. I.

Trst, depandidbeno kotarsko zapovjedničtvo ratne mornarice, Via S. S. Martiri br. 20.

Imaju, da se prikažu

Opć. sudb. kot. Lošinj: 1 X. 1914
» » » Cres: 2 » »
» » » Krk 3. i 4 » »
» » » Pula: 5 6 7 8 9 » »
» » » Rovinj 10. » »
opć. Trst 11 12 13 14. 15. 16 17. 18. 19 i 20. oktobra 1914.

Početak smotre dnevno u 8 sati u jutro.

Povjerenstvo za smotru br. II.

Trst, gimnastička dvorana (Turnhalle) Piazza della Valle br. 2.

Imaju se prikazati:

Opć. sudb. kot. Piran: 1. 2. 3. X. 1914.
» » » Kopar: 4. 5. 6. » »
» » » Tržić: 7. 8. » »
» » » Červinjan: 9. 10. 11. » »
» » » Volosko: 12. 13. 14. » »
» » » Labin: 15. 16. » »
» » » Poreč 17. 18. » »
» » » Buje 19. 20. » »

Početak smotre dnevno u 8 sati u jutro.

Povjerenstvo za smotru br. III.

Trst, kasarna u Recolu.

Imaju se prikazati:

Opć. sudb. kot. Gorica: 1. 2. 3. X. 1914.
» » » Kanal: 4. » »
» » » Ajdovščina: 5. 6. » »
» » » Buzet: 7. 8. » »
Gradska općina Gorica: 9. » »
Opć. sudb. kot. Podgrad: 10. 12. » »
» » » Pazin: 12. 13. 14. » »
» » » Motovun: 15. 16. » »
» » » Gradiška: 17. 18. » »
» » » Kormin: 19. 20. » »

Početak smotre dnevno u 8 sati u jutro.

Povjerenstvo za smotru br. IV.

Općina, c. k. zapovjedničtvo domobranskog popunidbenog kotara.

Imaju se prikazati:

Opć. sudb. kot. Tolmin: 9. X. 1914.
» » » Bovec: 10. » »
» » » Kobarid: 11. » »
» » » Cirknica: 12. » »
» » » Sežana: 13. 14. » »
» » » Komen: 15. 16. » »

Početak smotre dnevno u 8 sati u jutro.

C. k. namjesnik: **Hohenlohe** v. r.

Razne viesti.

Amerikanska djeca za sirote europejskih vojnika.

Iz New-Yorka javljaju: Neka plemenita i dobra a nemana duša u Čikagu sprovela je ganutljivu namisao, koja su sve Sjedinjene države sjeverne Amerike primile s velikim veseljem, kako će ju primiti i u Europi sa zahvalnošću i milotom osobito u onim državama, koje su zapletene u ovaj veliki rat. Ta plemenita misao je ova: Djeca sjedinjenih država sjeverne Amerike imaju za Božić poslati razne darove svim onim europejskim djećacima, koji su izgubili oca u rat. Brzojavi iz New-Yorka tvrde, da je sva Amerika pozdravila tu namisao s oduševljenjem. Amerikanske novine sabirat će darove, a djeca će sama od svojih poštedenja kupovati igračke. Svi nastoje već sa što veći i čestiti uspjeh te akcije. Mnoge jako uplivne gospodje žive su pristupile tom plemenitom djelu. Predsjednik Sjedinjenih država odobrio je i priključio se toj namisli a poslanici svih ratujućih

država obećali su, da će njihove vlade skrbiti, da svi darovi dodju na odredjeno mjesto. U tu svrhu biti će priredjen posebni parobrod, nazvan božićni parobrod, koji će donieti te darove u Europu pod zaštitom amerikanske zastave. Parobrod biti će označen sa zvjezdom i Isusovim riečima: »Sinite parvulos« (pustite malene k meni) te će poći u Europi iz luke u luku sa svojim plemenitim teretom. U luke vodit će ga med minama te će smjeti uči u najsigurnije luke. Njegovo ganutljivo poslanstvo jamčit će mu podpunu sigurnost.

Zarobljeni hrvatski ministar.

Kad je nastao rat izmedju naše monarkije i Francerke nalazio se je hrvatski ministar grof Teodor Pejačević u francezkom kupalištu Vichy te htijući odputovati u domovinu zadržale su ga, kao i druge podanike ove države, francezke oblasti. Iz početka su Francezi slabo postupali s hrvatskim ministrom te ga dapače silili na teške radnje. Nu na prosvjed amerikanskog poslanika u Parizu, kojemu je povjerena zaštita naših podanika, francezke su oblasti napustile grubi postupak i dozvolile ministru da se može slobodno kretati.

Hrvatski ministar Teodor grof Pejačević nalazi se u Bordeauxu. Kad su francuzke oblasti doznale, kako visoko državničko mjesto grof Pejačević zaprema, počele su veoma obzirno i predusretljivo s njim postupati. Ministar se smije slobodno kretati, tako da mu je ponovno bilo moguće obavijestiti svoju porodicu. Nedavno je ministar zatražio, da mu se pošalju iskazni dokumenti, pa je ojegovoj želji odmah udovoljeno.

Pismo o zarobljenku sa „Zente".

Sa ostalima, koji su se spasili sa potonulog broda »Zente«, nalazi se i mladić Franjo Rak, sin g. Frana Raka i gdje Ane rodj. Barbalić iz Pule. Mladić je izučio strojarsku školu ratne mornarice te se nalazio ukrcan na »Zenti« kao strojarski pomoćnik. O svome sinu primila je gdja Rak iz Cetinja (u Crnojgori) ovo pismo: »Mila gospodjo! Cienim se sretnom, da Vam mogu javiti veselu viest, da je Vaš sin spašen. Sjegurno ste već čuli, da se je brod »Zenta« potopio. Medju spašenima je Vaš sin, koji je ranjen na stegnu. Budite, draga gospodjo bez brige, nije teško ranjen. Rana doduše nije neznatna, ali je bez svake opasnosti. Pred nekoliko dana učinjena je operacija te su mu izvadili komad željeza od granate. Operacija je sasvim uspjela. Možete se u istinu smatrati sretnom, da je izbjegao užasnoj smrti, jer bilo je, kako pripovjedaju drugi strašno. Dolazim često u bolnicu te ga posjetim. Možete zato biti posve umireni, što se tiče njega. Šalje Vam pozdrave i uzdaje se u Boga, da će Vas skoro moći vidjeti i zagrliti.

Primite, mila gospodjo, puno iskrenih pozdrava.

Mila Perazić.

Prilog.

Današnjem broju priložili smo predplatnicima iz Istre knjižicu što ju je izdala »Gospodarska Sveza za Istru«, u kojoj se podučuje i potiče istarsko težaka o raznim poljodjelskim poslovima

Ratni zarobljenici u Njemačkoj.

Do 11. septembra dopremili su u Njemačku, kako službeno javlja Wollov ured, skoro sto tisuća ratnih zarobljenika. Od tih je Francera 1680 častnika i 86.700 vojnika, Rusa 1830 častnika i 91.400 vojnika, Belgijanaca 440 častnika i 7350 vojnika. Medju častnicima jesu dva francezka, 15 ruskih i jedan belgijanski general. Veliki broj ratnih zarobljenika nalazi se na putu.

Još o prepasti „B. Gautsch".

Poseban istražni odbor, kojemu je povjerena istraga o propasti »Gautsch«, javlja, da je od onih tjelina, koje su iz mora bile izvadjene, utvrdio prepoznavanje kod 43. Ostalo ih je još kojih 80 neprepoznatih, većinom djece i žena. Budući da su mnogi otišli iz Pule prije nego su se i prijavili kao spašenici, moli sada spomenuto istražno povjerenstvo, da mu se svi takovi spašenici naknadno jave, da lakše uspije prepoznanje onih preostalih tjelesina. Sivari, koje su se našle kod utopljenika, mogu rodjaci podignuti kod dotičnoga povjerenstva u Puli, koje ujedno svima daje sve potrebite informacije o poginulima, ako se na oj obrate.

Ovih dana ulovili su na otoku Rabu u tuneri velikog morskog psa, u utrobi kojeg našli su više pari postola odraslih i jeg djece, raznog odiela i rubenine, i čovječjih kosti, te pošto se oko Raba nije utopilo više osoba, sude da su to ostanci poginulih sa parobroda Baron Gautsch.

Hrvati udlučili pobjedu generala Auffenberga.

»Grazer Volksblatt« u svojem popodašnjem izdanju od 17. rujna donosi dopis svojega dopisnika pod naslovom: »Iz bojeva kod Komarova«. Dopisnik je sudjelovao u ovim bojevima, bio je ranjen, te je na prijevozu sa bojišta u bolnicu napisao za pomenuti gradački list kratak izvještaj. Za nas Hrvate dragocjenjeno je njegovo svjedočanstvo o junaštvu hrvatskih pukovnija, jer nam to svjedočanstvo daje očevidac i Niiemac, dakle svjedok, kojemu nitko neće podmetnuti, da iz pristranosti i bez potrebe izmedju svih mnogih drugih četa napose i poimence ističe pohvalno Hrvate.

Izvještaj se odnosi na borbu dne 8. rujna. Dopisnik najprije u kratko opisuje, kako je njegova četa morala ustrajati kroz nekoliko sati u strašnoj tuči ruskih šrapnela. Ali ove su čete ipak držale svoju poziciju barem dotle, dok se stao u borbi javljati 4. zbor. A onda nastavlja dopisnik ovako: »Ali kada je u bitku zahvatio i 13. kor (zagrebački), odmah se poduzela ponovna navala. Ni ne upuštajući se u dugo pucanje trgoše Hrvati cijelu bojnu liniju za sobom, te se sada prešlo s razvitim zastavama na juriš, koji je artilerija snažno pripravila i podpomagala. Iza strahovitog pokolja na bajonete budu Rusi potjerani iz svojih položaja, pri čemu ih je mnogo zarobljeno.

Ali pridolaženjem sveudilj novih rezerva, bilo je neprijatelju omogućeno, da je iz početka bio nadmoćniji, dok se njegov otpor nije slomio pod junačkom bujicom hrvatskih pukovnija.

Ako se sada sjetimo, da je službeno javljeno, da je Auffenbergova pobjeda postignuta pobjedom kod Komarova, to eto možemo s ponosom naglasiti, da su hrvatske pukovnije svojim junjunctama najviše doprinijele do velike i slavne pobjede Auffenbergove.

Smrtna nezgoda.

U nedjelju do podne ovdješnji obrtnik limar Boto Perković, rodom iz Vukovara pošao je sa svojim pomoćnicima popraviti nešto na krovu kuće Velpi u ulici Karlo Defranceschi br. 41. Radeći na krovu, radi svoje neopreznosti došao je nevideći do ruba krova i stropoštao se na krov druge kuće a odatle na zemlju, gdje je ža nekoliko časaka izdahnuo. U padu prebile mu se obje noge i ruke a sudeći po prosuli krvi na usta morao je zadobiti i unutarnjih ozleda. Bilo mu tek 28 godina, a u Puli nastanjen kojih 5 godina, gdje mu je limarski obrt išao jako dobro a uz to sam jako marljiv u poslu imao je mnogo zarade.

Ne možemo a da i u ovoj žalosnoj prigodi ne opazimo poniženjuću činjenicu, što su za pokojnikom izdane samo talijanske osmrtnice i što je pokojnik na svojoj radionici imao samo talijanski i njemački natpis kao i njegov brat koji je ovdje tapetarski obrtnik ima svoje reklamne karte samo u talijanskom jeziku. A da bude vikonac krkarskiha još vrlobrat mu Nikola poštuje na odar vienac s talijanskim natpisom. Je li to Imjenarnija ili nehaj ili što drugo? Bilo što mu drago, svakako velika sramota!

U korist male obalne plovitbe.

C. k. pomorska vlada u Trstu izdala je ovaj odpis: Pomorska vlada želi sama male podjetnosti gospodarstva ladja male plovitbe. Pošto je ova još konkurenciji u Aji zaštićena od svake neprijateljske akcije, te ladje su u prvom redu spasbor će podanike obalnih krajeva mjesta za obalu, koja je uz malobrojne postojeće poštanske pruge ostala oštećena.

Radi toga se živo preporuča gospodarima ladja, da ne smiju počivati radi ovog ratnog stanja, nego nastojati da priskrbe dobitak za uzdržavanje sebe i mnogobrojnih obitelji tjerajuć svoj zanat, što će očito donieti koristi cielomu pučanstvu, koje željno očekuje prilike prevoza.

Ob ovom dopisu obavještene su sve obcine uz more, da to objave pomorcima, te zaslužuju njihove želje i predloge.

Ovaj odpis pomorske vlade usliedio je kao odgovor na molbu nekojih gospodara ladja, koji su pitali u pomorske vlade podporu radi počivanja njihovih ladja.

Gospodari ladja neka se ravnaju prema gornjem odpisu te stave u promet svoje ladje, kojima mogu nesmetano ploviti i trgovati.

Zabrana plovitbe.

Pomorska oblast javlja, da je zabranjena plovitba duž obale Dalmacije izmedju južnog rta Rât na otoku Murteru i rta Sv. Stjepana kod Spljeta a takodjer i ulaz u sve luke ležeće duž te obale. Svaki prestupak te zabrane kaznit će se po ministarskoj naredbi od 30. 9. 1857., u koliko se nebudu morali uporabiti strožije mjere.

Cienе mesu u Puli.

C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli izdalo je novu objavu, kojom se odredjuju cienе mesu u Puli, i to: govedina: prednji dio sa privagom K 1·90 kil., zadnji dio sa privagom K 2·30 kil.

Ove cienе vriede do dalnje odredbe.

Slinavka i šap u Puli.

Pošto je pošast slinavka i šap bila uvedena u Pulu govedima c. kr. vojničkih skladišta živina u Čepiću i Barbanu uredjuje se ovime, u svrhu da se ukloni razširenje ove bolesti slijedeće:

1. Mjestna općina Pula proglašena je okuženom sa slinavkom i šapom. Zato je izvoz i uvoz papkara iz odnosno u općinu Pula zabranjen.

2. Izdavanje marvinskih putnica je u cijeloj općini zabranjeno.

3. Takodjer zabranjen je izvoz suhe krme i stelje iz općine Puljske.

4. Kao napose okuženi kraj proglašen je onaj dio općine, koj ieži med Via Sissano do djeljenja ceste na Jadreške kod tvrdje Turčan i ceste Sišan, Ližnjan i ceste Pomer.

5. Unutra ovog teritorija zabranjen je svaki promet sa papkarima, uključeno onaj sa upregom volovima. Općinari iz Pomera, Medulina, Premanture, Ližnjana, Sišana i Jadreški moraju dakle porabiti samo cestu Sišan-Altura.

6. Goveda iz sela Valdibek, Škatari, Sikići i Turčan uključeno oni, koji se nalaze raztrešeni u bližnjim stancijama ostaju bez iznimke zatvoreni u stajama. Napajanje izvan staje je takodjer zabranjeno.

Iznimke dovoljno razložene mogu se zamoliti kod c. k. kotarskog Poglavarstva pismeno ili ustmeno.

C. k. Poglavarstvo pridržuje si pravo osim toga narediti druge strožije mjere prema razvitku bolesti.

Svaki prestupak ovih naredaba bit će strogo kažnjen po obstojećim zakonima.

Ove mjere ne tiču podnipošto one, koje bi izdala c. k. vojnička oblast oko premeta sa papkarima pripadajućim vojnikom Erariu

Pšenično sjeme.

Gospodarska Sveza za Istru u Puli (Narodni Dom) pozivije ponovno sve ljake na Puljštini i Vodnjanštini, da se pobrinu za dignuće **pšeničnog sjemena.**

U zalihi ima dvoje vrsti pšenice: Noe i Cologna. **Siromašniji seljaci** mogu je dobiti po 20 kruna 100 kg, franko Pula.

NB. Gospodarska Sveza je nabavila cijeli jedan vagon spomenutog sjemena. Za Puljski i Vodnjanski sudbeni kotar stoji na raspolaganje **20 kvintala.**

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Sirite „Našu Slogu".

Duboko ražalošćeni javljamo rodbini, prijateljem i znancem, da je naš ljubljeni brat, gosp.

Josip Corazza,

bivši župnik u Taru

preminuo dne 28. t. mj. nakon duge i mučne bolesti u 70. godini života.

U Taru, dne 29. septembra 1914.

Ujaro Corazza i braća.

PUŠAČI!

Službeno je dokazano, da Marke

„RIZ ABADIE"

pripadaju Austro-Ugarskom društvu „ABADIE-PAPIER-GESELSCHAFT" m. b. H. u Trstu

Čitav dobit gornjih Maraka za vrijeme rata, biti će razdijeljen u dobrotvorne svrhe.

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 8. oktobra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računa u so na temelju obič- nog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase od. šalje se naputnicom ili polož- nicom poš. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno orna- titi ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se iz- vanu napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nefrankirani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake nagodimo ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stuzuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svi spisi i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Makulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. K. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Izvješće o položaju.

Beč, 29. sept. Iz glavnoga stana štam pe od 29. u podne javlja se slijedeći služ beni izvještaj: Gledom na novo započete operacije saveznićkih njemačkih i austro-ugarskih obrambenih sila na obim stranama Visle uzmicanje je neprijatelja u toku. Jako je rusko konjaništvo kod Biecza od naših četa raspršeno. Sjeverno od Visle tjeraju savezničke vojske pred sobom više neprijateljskih konjaničkih divizija. — Zapovjednik šefa generalnog stopa GM v. Höfer.

Nema više Rusa u Ugarskoj.

Budimpešta, 30. sept. (Dop. ur. Služ beno cenzurirano.) Jučer je poslije podne došao iz Užoka u Ungvar jedan viši stožerni časnik, koji je službeno javio velikomu županu ungvarske županije grofu Sztáray, da su naši bojevi kod Užoka, što su trajali prekjučer u noći i jučer u jutru, bili posve povoljni. Rusi su izbačeni iz Bunda i potjerani natrag do mjesta Sianki, tako da je sada cieli klanac kod Užoka posve čist od neprijatelja. Kod ovih su bojeva ruske čete pretrpjele velike gubitke i sada se ne nalazi u cijeloj ugvarskoj županiji ni jedan ruski vojnik. Naše čete dolaze medjutim neprestance na granicu.

Boj kod Oekörmező.

Budimpešta, 29. sept. (DU.) Ugarski dopis. ured javlja: Sa kompetentne strane ovlašteni smo izjaviti koliko slijedi: Na granici kod Kőrösmező bije se boj. Po pouzdanim vieštima naše su čete potisnule neprijatelja kod Oekörmező.

Iz županije Ung se javlja, da je željez nička pruga kod Csontos slobodna. Iz Čontoša odposlani su mehaničari u Fenyesvölgi da poprave brzojavne pruge. Odatle slijedi, da je uspjelo potisnuti ne prijatelja takodjer preko Fenyesvölgi.

Armadna zapovied nadvojvode Fridrika o položaju.

Beč, 30. sept. (DU.) Službeno se jav lja: C. i k. vrhovno zapovjednitvo vojske izdalo je slieđeću armadnu zapovied:

Naše i saveznе njemačke armade polo žaj je ugodan. Ruska ofenziva u Galiciji je na tomu, da će počet uzmicati. Zajed no sa njemačkim četama ćemo neprijate lja, koji je bio poražen kod Krasnika, Zamośća, Insterburga i Tannenberga, opet pobjediti i uništiti;

Proti Francuskoj prodire njemačka glav na sila neprestano dalekо u neprijateljsku zemlju. „Nova, velika pobjeda se očekuje uskoro.

Na balkanskom ratištu vojujemo u ne prijateljskoj zemlji. Odpor Srba nadilazi Natrag očekivanje. Hrabrost, hrabrost i glad junačtva našega neprijatelja su bez granica, dok su medjutim monarhija i njemačka država jedinstvene i pune pouzdanja.

Zločinački nametnuti nam rat izvojevat ćemo do pobjedonosne svrhe.

To je istina o položaju, koja neka se objavi svim častnicima, vojničtvu pak neka se rastumači u njihovom materinskom jeziku. — Nadvojvoda Fridrik, general infanterije.

Rusi potjerani iz marmaroške županije.

Budimpešta 2. okt. (DU.) Ugarski dopisni ured dobiva iz Nyiregyháza: Po viesti prispjeloj od velikog župana marmaroške županije naše su čete potukle provalnike ruske u predielu Oekörmező u pobjedonosnoj bitki kod Marmaroša. Ne prijatelj se je povukao u neredu prema granici. U Ekermezeu i okolici uspostavljen je red i promet. Naše čete sakupljene u okolici Koerösmező počele su boj proti Rusima, koje će za kratko vrieme protjerati.

Naš vrhovni zapovjednik pregledava čete.

Beč, 2. okt. Iz ratnoga stana štampe službeno se javlja:

Vrhovni zapovjednik vojske nadvojvoda Fridrik upotriebio je dulji odmor na galicijskom ratištu, da je u pratnji prestolonasljednika Karla Franje Josipa pregledavao svaki dan jedan ili drugi armadni zbor. Prilikom tog pregledavanja došao je nadvojvoda u doticaj skoro sa svom sjevernom armadom i osobitim veseljem uvidio svuda, da su sve naše čete pmžte ratobornim duhom i da se usprkos sla bom vremenu drže čvrsto. Obskrbu armade kojoj je vrhovni zapovjednik posvetio osobitu pažnju, izkazala se je svuda dostatna i bez prigovora. Ratnog materijala svih vrsti, osobito municije, bilo je u punoj mjeri.

Ruska provala u marmaroškoj županiji.

Budimpešta 3. okt. (DU.) Jedini odiel ruskih četa, koji se još nalazi u zemlji, jedna ruska četa, koja je kod Kerőmező provalila, danas se je borila sa odielima za zaštitu granice, koji su bili naprotiv u ograničenom broju. Potto su tek sada došla pojačanja na ovu crtu sama izvan središta, naše čete za zaštitu granice mo rale su se povući u Hosszumező, gdje će, tako se predvidja, sa tamo nadošlim po moćnim četama dokončati i ovu epizodu.

Uslied uzmaka naših četa u Hosszumező mirno se prisvremeno ispraznili Marmaros. Županijska oblast uredjuje u Hamzsabe dok bude nakon potjeranja Rusa mogla povratiti se u Marmaros.

U drugim predielima Evropela naše čete napredaju svuda povoljno.

Beč, 3. okt. Ratni izvještaj „Frem denblatta" javlja sa sjevernog ratišta. Odjeo vlada općenito mnienje, da će se dogadjaji, pred kojima stojimo, za nas po voljno razviti. Rusi su od zadnjih bojeva jako oslabljeni; slabo vrieme otežava im dovoz živeža i municije. Zajedničko djelovanje sa njemačkim četama podaje nadu, da će oružje saveznih država biti pobjedonosno.

Na južnom ratištu.

Naša navala u Srbiji.

Budimpešta, 30 sept. (DU.) Budimpeštanska korespondencija javlja: Naša navala u Srbiji uspješno napreduje. Pokušaji Srba da uznemiruju našu navalu sa novom provalom preko Save svršili su s podpunim neuspjehom, pošto su naše pogranične čete, koje su se nalazile u okolišu, odmah protjerale iz zemlje srbske čete, koje su došle preko Save, čete po po vrati i broju manje vriedne.

Napredovanje naših četa u Srbiji.

Beč, 2. okt. (DU.) Službeno se javlja: Naše čete, koje se nalaze u Srbiji, stoje od dva dana u ofenzivnoj borbi. Do sada ofenziva proti neprijatelju, koji se svugdje jako ušančio i smjestio u pozicije zaštićene bodljikavim žicama, napreduje doduše polako, ali povoljno.

Odpočelo se je čišćenjem uznemirenih predjela Bosne od neredovitih srbskih i crnogorskih četa. Pri tome je jučer bio obkoljen čitav jedan srbski bataljun, razoružan, zarobljen i odveden.

Tvrdnja što ju je Srbija razširila o uni štenju 40. domobranske divizije dokaz je živahne srbske fantazije. Ova se divizija kako su se Srbi zadnje dane ponovno osvjedočili, nalazi u najboljem stanju na bojevnoj fronti i kao što kod Višegrada, tako je i u borbama zadnje sedmice sjaj no učestvovala. — Pottorek, fzm.

Proti srbskim lažima.

Beč, 2. okt. (DU.) Službeno se javlja: Unatoč našim odlučnim uspjesima u Srbiji kuša srbsko novinstvo ponovno šireći viesti o izmišljenim pobjedama i protjeravanjima o upadu ustaških četa, da pravi za se raspoloženje i da zadaje već poznatim odpora srbske armeje. Na sve neistinite opise u izvanjskom novinstvu o položaju na balkanskom ratištu, neka bude kratko i jezgrovito odvraćeno, da mi ne samo držimo u sigurnom posjedu sve osvojene položaje istočno od Drine, nego i neprekidno dobavamo dalje na terrainu.

Dvie crnogorske brigade potjerane u beg.

Beč, 4. okt. (DU.) Danas se službeno javlja: Srbsko-crnogorske čete, koje su [illegible] u istočnom Srijemu, odnosile da se [illegible] pokretne stie u tom kraju, smjesi [illegible] izvan glavne odlute. Prvo djelovanje tamo započeto odnosilo je već svoj svršni svršetak. Dvie crnogorske brigade „Sjever" pod zapovjedničtvom generala Vukovića i „Zetska" pod zapovjedničtvom generala Rajevića bile su podpunoma poražene poslje dvodnevne bitke. Bačene prema Foči nalaze se u divljem biegu preko granice zemlje. Njihov cieli trem, u kojem mnogo živeža uzetog u Bosni, morali su napustiti.

U ovoj prilici nadjeno je mnogo poginulih od naših patrola, poslanih na izvidjaje, medju kojima jedan zastavnik, živinski osakaćenih. U poduzetim operacijama na sjevernom sektoru zarobljen je cieli srbski bataljun od pol našeg bataljuna.

Na francezkom ratištu.

Obći položaj.

Na francezkom ratištu još nije odlučena velika bitka, koja traje već tri tjedna. O toj velikoj bitki dolaze ove viesti:

Berlin, 1. okt. Veliki ratni stan javlja 29. septembra večer: Na desnom armadnom krilu u Francezkoj razvili su se danas bojevi, koji do sada još nisu odlučeni. Na fronti izmedju rieke Oise i Maas vlada obći mir.

Armada koja napada tvrdje na crti rieke Maas odbila je ponovno francezke napade iz Verduna i Toula.

Berlin, 1. okt. (Službeno). Iz glavnoga stana dne 30. sept u sati 8 40 večer se javlja: Neprijateljske čete, koje su napredovale sjeverno i južno od Albert [illegible] su sukobljene s velikim gubitcima. Se glavne crte ratišta nema ništa novog da se javi. Kod Argonne naša navala svuda napreduje ako i polagano.

Pred tvrdjavnim obručom na crti rieke Maas nema nikakvih promjena U Alzaciji-Lotaringiji neprijatelj je jučer uznapredovao u srednjim Vogezima.

Žestoki bojevi oko rieke Maas.

Berlin, 3 okt. (DU) Veli glavni stan 2. okt. večer javlja: Pred zapadnim krilom vojske bili su odbijeni ponovni pokušaji Francuza da nas obkole. Južno od Roye Francuzi bili su potisnuti iz svojih pozicija. U središtu bojevne crte položaj je ostao nepromienjen. Čete, koje napreduju u Argonne, jako su se okomitile u svojem prodiranju prema jugu.

Istočno od rieke Maas Francuzi su poduzeli žestoke noćne navale, koje su bile odbijene s njihovim velikim gubitcima.

Jedan dan počitka.

Berlin, 4. okt. (DU) Agencija Wolff javlja: Veliki glavni stan 3 okt. večer: Na francezkom ratištu nije se danas dogodilo nikakovih važnih promjena.

Berlin, 5. okt (DU) Službeno. Veliki glavni stan 4 okt. večer: Na zapadnom ratištu bitka se razvija pobjedonosno na desnom krilu vojske i u Argonam.

Francuski glas o bojevima.

Paris, 5 okt. (DU) Jučer je službeno objavljeno slieđeće priobćenje: U predielu Arras bitka je u punom jeku, a da do sada nije pala kakvna odluka; među gustim tokom rieke Ancre i Somme, kao i među Somme i Oise bojna je manje

šestoka. U ozemlju od Soissona mi smo napredovali, i zauzeli smo neprijateljske šančeve. Skoro na cieloj crti vlada spomenuto primirje. U Voeuvre, Apremont, Damas i duž rieke Ruptdenmade mi smo dostatno napredovali.

Na belgijskom ratištu.

Obsjedanje Antverpena.

Berlin, 30. sept. (DU.) Veliki glavni stan javlja 29. sept. večer: Jučer je obsadna artilerija otvorila vatru proti jednom dielu tvrdjava pred Antverpenom. Izpad belgijanskih četa na crtu zaokruženja bio je odbit.

Amsterdam, 30 sept. (DU.) „Telegraaf" javlja iz Antverpena 26. sept.: Njemačke čete počele su bombardirati tvrdjave Wälhem, Sankt Katarina i Waver.

Berlin, 1. okt. (DU.) Pred Antverpenom dvie obrambene tvrdjavice porušene su. Po nekoj službenoj belgijskoj vieati da su njemačke čete ušle u Mehelu.

U bojevima kod Mehelna teška njemačka artilerija dobila je izričitu zapovied, da ne puca na grad, da se poštedi katedralu. Ali belgijanci su sami iz tvrdjave Wälhem bacili velike granate sjeverno od Mehelna u grad, zaposjednut od njemačkih četa.

Zauzeće tvrdjava.

Berlin, 3. okt. (DU.) Jučer u 5 s. po podne zauzete su jurišem tvrdjave Wavre-S. Katarina i stražarnica Dötpweld. Tvrdjava Wälhem je obkoljena. Važna protegnuta zapadna točka Termont je u naših rukama.

Berlin, 4. okt. (DU.) U napadajima proti Antverpenu pale su takodjer tvrdjave Lierre, Wälhem, Königshokt i posredne stražarnice. U posredovnim položajima osvojeno je 30 topova.

Prolomi učinjeni na vanjskim tvrdjavama dopuštaju navale proti nutarnjim utvrdama i proti gradu.

Berlin, 5. okt. (DU.) Operacije pred Antverpenom i na zapadnom ratištu obavljaju se po nacrtu i bez boja.

Na ruskom ratištu.

Rusi kušaju navaljivati.

Odlučno je njemačka vojska pod generalom Hindenburgom žestoko porazila Ruse i prešla na rusko zemljište, odkuda na tom ratištu nije se zbilo važnijih događaja. Rusi su pokušali nekolikim navalama da potisnu njemačke čete ali bez uspjeha. O tom dolaze ove viesti:

Berlin, 29. sept. (DU.) Glavni ratni stan javlja: Na istočnom ratištu izjalovile se napadaji Ruse, koje su poduzeli preko Njemena proti guberniji Suvalki. Proti tvrdjavi Osovjec započela je jučer svoj pomo naša teška artilerija.

Berlin, 1 okt. Sa istočnog ratišta nema se danas štogod posebnoga izjaviti.

Berlin, 3. okt. (DU.) Na istočnom ratištu očekuje se svaki čas napredovanje ruskih četa preko Njemena proti guberniji Suvalki.

Tri ruska zbora poražena.

Berlin, 4. okt. (DU.) Agencija Wolff javlja: Veliki glavni stan 3. okt. večer: Na istočnom ratištu bili su iza žestokih bojeva, koji su trajali dva dana, poraženi treći sibirski zbor i dio 22. zbora, koji su se nalazili na lievom krilu ruskih armada, koje su prodrle od Njemena. Uhvaćeno je 2000 zarobljenika neosledienih i veći broj topova i mitraljeza.

Koenigsberg, 4 okt. (DU.) Namjestnik vrhovnog zapovjedništva priobćuje nadopunjenje o pobjedi nad Rusima: Rusi su bili u dvodnevnoj bitki, dne 1. i 2. t. mj. podpunoma poraženi. Njemci su zarobili 2000 vojnika, zaplenili 18 topova, medju njima jednu teško baterija, mnogo strojnih puškа, vozova i konja.

Navale austro-njemačke proti Rusiji.

Beč, 5. okt. (DU.) Službeno se javlja 5. tek.: Operacije u ruskoj Poljskoj razvijaju se povoljno. Boreći se rame uz rame čete njemačke i austro-ugarske suzbile su neprijatelja kod Opatowa i Klimatova prema Visli. U Karpatima bili su Rusi pod punoma porašeni kod prelaza Uzok. Hoefer.

Njemačko-japanski rat.

Bitka kod Čingtau.

Tokio, 30. sept. (DU.) Agencija Wolff javlja: Japanci su u nedjelju napali njemačke čete pet milja daleko od Čingtau.

Tokio, 30 sept. (DU.) Wolffov ured javlja: Jedno službeno priobćenje donosi: Kod jednog napadaja na kopnu u blizini od Čingtau Japanci su imali tri mrtva i dvanajst ranjenih.

Zadnje viesti.

U Poljskoj i Galiciji.

Beč, 6 okt. (DU.) Službeno se javlja dne 6. t. mj.: Iznenadno napredovanje bojnih sila njemačkih i austro ugarskih u ruskoj Poljskoj čini se da je osupnulo Ruse. Oni su doista premaknuli znatnih sila iz Galicije na sjever, ali sasvim tim u njihovoj nakani da predju Vislu u pravcu Opatova bili su proljerani s onu stranu rieke. Naše čete zauzele su glavu ruskog mosta kod Sandomierza. U Galiciji napredujemo prema prije odredjenom nacrtu. Kod Tarnobrega jedna je divizija ruskog pješaštva bila odbijena od naše strane. Hoefer, generalmajor.

Protjeranje Rusa iz Ugarske.

Budimpešta, 7. okt. Ug. dopis. ured donosi iz Nyiregyhaza: Službeni izvještaj iz Huzta kaže, da se od jučer o podne naše čete žestoko bore s Rusima. Naše vriedne čete uzmiju Rusima korak za korakom pozicije. Takodjer kod Kracsfalve bio se žestok boj, koji je svršio s našom podpunom pobjedom. Rusi su bili dielom uništeni, ostali su zarobljeni. Predoje čete sačinjavalo je ovdje 2000 legionaša poljskih.

Budimpešta, 7. okt. (Ug. DU.) Službeno se javlja: Naše čete mogle su preći u ofenzivu i kod Marmaros Sziget, koje će zaušano osloboditi Ugarsku od ruskih četa, koje su kroz gorske klance provalile u županiju Bereterze Naszod. Njihovo napredovanje je zaustavljeno od velikih odjela žandarmerije, koje se nalaze u onoj okolici. Potrebne čete, koje će osujetiti defi nitivno ovdi pokušaj, već su na putu. U svim drugim krajevima mi napredujemo pobjedonosno preko ugarske granice.

Na ostalim ratištima.

Berlin, 6. okt. (Službeno). Veliki glavni stan 5. okt. večer: Pred Antverpenom utvrdjene su tvrdje Kessel i Brochem.

Grad Lierre i tvrdje na željezničkoj pruzi Mechaln-Antverpen zauzete su.

Njemačke sile, koje u Poljskoj napredu o prema Visli došle su u dodir s ruskim četama.

Naš ratni brod „Kaiserin Elisabeth".

Berlin, 6. okt. (DU.) Posebni dopisnik lista „Berliner Zeitung am Mittag" piše: U navali proti operacijskom pješadiju kod Čingtau bili su sjedinjeni japanci i Englezi sastojeni s gubitkom od 2000 ljudi. Učinak njemačkih mina, topova i mitraljeza je poražan. Desno krilo savezničke vojske je u strjeljanom obstrijeljivano od ovog brod. krstarice „Kaiserin Elisabeth" i njemačke topnjače „Jaguar". Njemački gubitci su vrlo maleni. Japanci očekuju pojačanje iz Japana.

Razne viesti.

Imendan cesara i kralja.

U nedjelju 4. t. mj. proslavio se po cieloj našoj Monarkiji Previšnji imendan našega cesara i kralja. Ove godine je Previšnji imendan sretnom namisli proglašen molitvenim danom za cielu Monarkiju. Tako su se u nedjelju našli milijuni naroda naše prostrane države sa svojim sjedim Vladarem pred Svevišnjim Gospodarom Neba i Zemlje u iskrenoj molitvi: da Gospod, koji upravlja sudbinom naroda, što prije dade pobjedu oružju, koje vojuje za pravdu; da im Bog siedoga oca i gospodara još obilno čislo godina uzdrži zdrava, čila i krepka; neka Bog Njemu, koji je toliko teških udaraca u svom životu imao da prepati i tolike kušnje da podnese, u jeseni života dade doživjeti tu sjajnu zadovoljštinu: da dočeka potpunu pobjedu svoje vojske, da vidi uvećanu veliku svoju monarhiju, i da dočeka sriću svih naroda, koji ga oduš vljeno ljube i blagoslivaju!

Junačka smrt jedinca.

Na bojištu u Galiciji umro je kao junak jedini sin predsjednika trščanskog tribunala presvj. gosp. Josipa Milovčića pravnik Josip Milovčić, kadet u pričuvi 47. pješ. pukovnije. Mladi junak bio je na bojištu ranjen i ranama podlegao, a za svoje junačtvo bio je odlikovan srebrnom kolajnom za hrabrost I. razreda.]

Ucviljeni roditelji ogłašuju smrt svoga jedinca, da je pao kao junak boreć se za domovinu.

U toj neizmjernoj tugi neka Bog utješi ucviljene roditelje, te se s iskrenom sućuti pridružujemo se i mi golemoj tuzi našeg zemljaka.

Naša armada i imendan cesara i kralja.

Vrhovno zapovjedničtvo vojske proslavilo je imendan carev jednostavno i prisprosto. Dopodne su išli svi u crkvu a popodne je bio zajednički objed, na kojem je bio prisutan i prestolonaslednik nad vojvoda Karlo Franjo Josip. Vrhovni zapovjednik vojske, nadvojvoda Fridrik, pročitao je brzojavnu čestitku vojske cesaru i odgovor cesarev.

Čestitka poslana od vrhovnog zapovjedničtva u ime vojske glasi: Armada, koja je po milosti Vašega Veličanstva povjerena na mojem vodstvu, smatra za dobar znak, da njoj je dano s oduševljenjem i tvrdom nadom rame uz rame sa savezničkom njemačkom vojskom na imendan Vašega Veličanstva, dne 4. oktobra, na sjevernom bojnom polju opet početi s ofenzivom, po kojoj mi svi ufamo, s Božjom pomoću, izvojevati pobjedu.

Sveukupna, na bojnom polju nalazeće se austro-ugarska vojna sila moli putem moje osobe, da Vaše Veličanstvo blagoizvoli prilikom toga znamenitoga dana milostivo primiti čestitke svih austro ugarskih vojnika, kao takodjer novu potvrdu, da smo svi, sviesni svoje prisege, s oduševljenjem pripravljeni, toliko u budućim bojevima koliko nikada uviek, ispuniti svoju vojničku i za Vaše Veličanstvo, našega preljubljenoga vojnog gospodara, kao takodjer za čast i sretnu budućnost naše lepe domovine žrtvovati krv i život.

Odgovor Njegovog Veličanstva glasi:

Iskrene čestitke, koje mi je poslala Vaša c. i k. Visost u ime o ratu se nalazeće skupne armade, razveselile su moje srdačno srce tim više, što su došle u vaš nom trenutku, kad će trebati s dielom armade pobjedonosnog našeg savezničkog prći u boj proti neprijatelju. Zahvalno, potrtovna domovina gleda na svoje ratujuće sinove. Da Bog udieli uspjeh na ovom ratu kao najteže se vjerno izpunjivanje dužnosti i junačko hrabrovi, koje mora izvojevati pobjedu. Svemogući neka vidi moje vriedne vojnike.

Umro predsjednik okružnog suda.

U utorak jutro umro je u Rovinju naglom smrću predsjednik okružnog suda Julian Covaz. Udaren od kapi nasla ga je utorak jutro sluškinja u postelji mrtvog.

Pokojni Julian Covaz (Kovač) rodjen je u Pazinu g. 1862., te kako se vidi po imenu njegovi stariji morali su biti od našega roda ali krivnjom sistema, kojim se upravlja u Istri, odgojeni u tudjem duhu, odvrgli su se od svoga roda i jezika te priljubiše tudje. Tako je i pokojnik čutio sa Talijanom, premda je sam znao priznati, da je starinom slavenskoga roda. Kad je pokojnik bio velikim sucem u Vodnjanu i u Puli pokazao se vrlo nepristranim i pravednim prema našem jeziku i narodu i njegovo službovanje tamo bilo je sasma korektno. God. 1908. postao je predsjednikom okružnog suda u Rovinju, gdje je pokazao svoju veliku djelatnost ali tu napustio pravednost prema našemu jeziku i narodu, te kod sudovanja u Rovinju uspostavio opeta ona glasovita vremena bačvara Moscarde i uveo „tumača" za naš hrvatski jezik, koji tumači znadu hrvatske rieči prevadjati .. „l' accusato si portò al terreno denominato potriba" ili „... passò per il terreno denominato colarizza".

Pokoj mu vječni!

Hrvatska gimnazija u Pazinu.

Broj upisanih djaka u ovoj gimnaziji, koja se je otvorila dne 1. ovoga mjeseca, iznaša ukupno 186. Početkom prošle školske god. 1913.—14. bilo ih je upisano 196, doh ih je konac iste god. dočekalo 187. Uzrok maloj razlici ove godine leži u sadašnjim prilikama, inače bi broj djaka ove godine bio nadmašio lanjsku god.

Od prof-sorskih sila imademo dvije nove sile. gg. prof. Galvagni i Dr. H. Maver, na mjesto premještenoga profes. Uzuma i i umrloga prof. Rupfelda. Šestorica prof. manjka, jer se nalaze pod puškom.

Za učiteljstvo.

Ispiti osposobljenja za pučke i gradj. škole držat će se pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu od 3. (treceg) novembra 1914 unapried. Neka kandidati pošalju navrieme molbenice propisanim uredovnim putem i neka ih obskrbe potrebitim prilozima.

Darovi za Crveni Križ i obitelji pozvanika ratne mornarice.

Naši čitatelji našli su već često u stupcima našega lista, koje donašaju darove u dobrotvorne svrhe, ime u grade poznatoga g. Nika Mardešića.

Ovaj vrli otečbenik neumorno sabire, davajuć liepi primjer plemenite zahvalnosti različ tim i znatnim doprinosima.

Jedan ovdješnji čimbenik Crvenog Krita nam javlja, da je g. Mardešić ovih dana poslao na Nj. Preuzvišenost gosp. lučkog admirala sliedeće pismo:

Preuzvišenosti!

Prigodom Previšnjeg imendana našega Cesara i Kralja častim se dostaviti Vašoj Preuzvišenosti u plemenitu domovinsku svrhu za „Crveni Križ" daljnji 700, sedamstotina kruna, kao nadopunjak do 1000, tisuće kruna i 60 butilja finoga vinskoga Opola iz zemlje, koja odiše slavnim duhom besmrtnoga Tegetthoffa i čuva slavne tradicije hrabrih junaka, koji duh još uvjek vrati, sokoli i oživljuje naša slavna mornarica k novim pobjedama za dobrobit slavnih otačbine i za slavu Uzvišenog Cara i kralja.

Polazeći ovaj maleni darak na oltar domovine, molim najponiznije Vašu Preuzvišenost, da primite izraze mojega dubokog poštovanja i odanosti.

Vaše Preuzvišenosti pravdani sluga itd

Na ovo pravim domovinskim osjećajima prožeto pismo, kako doznajemo Nj. je Preuzvišenost g. ľucki admiral već dolično i odgovorio.

Po obaviestima spomenutog čimbenika dozvoljujemo si objelodaniti dosadanje darove i doprinose učinjene od g. Mardešića.

Za „Crveni Križ" darovao je on sam K 1000, njegova 1. sbirka iznosi K 521, II. K 505, a III. K 630, dakle ukupno 2656 kruna.

Za obitelji pozvanika ratne mornarice darovao je on 300 kruna, a za tu svrhu I. sbirka iznosi K 521, i II. K 465, ukupno K 1286.

Ukupna svota, što ju je g. Mardešić dielom sam darovao a dielom sakupio za ove dobrotvorne svrhe, iznosi 3942 kruna, pak je naša dužnost njegovo rodoljubno i plemenito djelo posebice istaknuti.

Veledušni darovi za Crveni Križ.

Povodom Previšnjeg imendana Nj. c. i k. Apoštolskog Veličanstva cesara i kralja sakupio je g. Nikola Mardešić treći iznos u korist ovdješnje podružnice Crvenog Križa; uspjeh toga predan je društvu u iznosu od 1330 kruna, na čemu predsjedničtvo veledušnim darovateljima a osobito g. Mardešiću ovime javno najdublje zahvaljuje.

Gornjim povodom darovao je Crvenom Križu g. Niko Mardešić sam 700 kruna kao dopunjak do 1000 kruna, što je do sada darovao i 60 butilja finog viškog vina.

Od gornje svote darovatelji su ovi: Antončich, štopni podčastnik mornarice 10 K, gdja Justina Zuccon 10 K, Ante Dominis 5 K, L. M. 5 K, gdja Fany Koch Bergmann, Trst, 400 K, N. A. Duboković, Jelsa, 200 K, Niko Mardešić 700 K.

Molba Crvenog Križa za zimsku rubeninu.

Gospodje i djevojke Pule Vaši muževi i sinovi, oci i braća na sjeveroistočnoj granici Austro-Ugarske, u Bosni i Srbiji moraće skoro smrtavati se ako im ne pomognemo! Zato moramo vunene bjeve, **smeđe kape, zapešaice, dugačke vunene** rukavice i koljenice ili sami plesti, brzo dati napraviti ili kupiti, jer će podružnica Crvenoga Križa po mogućnosti još ovaj mjesec poslati tu pleteninu vojnicima u ratu nalazećih se regimenta iz Istre.

Obaviesti o tim predmetima dobivaju se u pisarni podružnice S. Polikarpo br. 204 od 9—12 a. pr. p. i u radne dane od 2—5 p. po p. gdje se primaju i drugi darovi te vrsti, ili kod ovdješnjih trgovina

Naš car i kralj kod ranjenika.

Dne 28. septembra naš car i kralj nastavio je svoje posjete kod ranjenika u zavodima „Crvenog križa". Bezbrojno občinstvo, što se je sakupilo na ulicama, posvuda je priredilo Nj. Veličanstvu zanosne ovacije. Kralj je ponajprije saslušao kratko izvješće povjerenika za Češku, grofa Trauna o tamošnjem inspekcionom putovanju, te izrazio podpuno Previšnje zadovoljstvo sa zavodima Crvenoga križa.

Vladar je iza toga razgledao dvoranu za operacije. Onđje je oslovio sestru Mihaelu, nadrojvodkinju Mariju Terezuju, koja je u bolničarskoj haljini stajala medju bolničarkama, nadalje baruniću Beck i groficu Forgach.

U častničkoj sobi prispio je kralj k svakomu krevetu, te upravio svakomu pojedinomu častniku oskolko utješljivih rieči u njegovu materinskomu jeziku, obaviestio se o rana ma i pitao ranjenike, da li još osjećaju bol. Cielo su ga vladara oveselile oči, kad su častnici pripovietali svoje doživljaje na ratištu. Poručnik Mudrić, koji je izgubio jednu ruku, umolio je Nj. Veličanstvo, da smije dalje služiti. Kralj je to milostivo dozvolio.

Zatim se je vladar uputio u momčadsku sobu u prvom spratu. I ovdje je Nj. Veličanstvo išlo od postelje do postelje, tješeći ranjene vojnike.

Po tom je kralj pregledao kuhinju. Na stubištu su se smjestili laki ranjenici, koji su strahopoćitanjem pozdravili vladara.

Neki teško ranjeni vojnik dao se je na nosiljkama donieti na stubište, da vidi vladara. Kralj se je prignuo nad ranjenikom, i šapnuo mu rieči utjehe. Bolestnik je rekao, da je presretan, što je mogao vidjeti vladara.

Razgledavši drugu dvoranu za operacije Njegovo se je Veličanstvo nakon jednosatnoga boravka u zavodu sred burnih ovacija občinstva vratilo u carski dvor.

Bojevi kod Zemuna.

(Iz dopisa O. Solana Matkovića)

Vič. O. Solan Matković poslao je preč. O. Provincijalu Franjevaca u Zagrebu pismo o bojevima u Zemunu, koje ovdje prenosimo:

Već od 29 srpnja pucketalo se i gruvalo na jednoj i na drugoj strani uz neznatne gubitke glava. Ožbiljna je bitka počela dne 20. kolovoza, koja je trajala puna tri dana na srpskom otočiću „Ciganlija", koji se nalazi pet kilometara od savskog mosta duž sredine Save, na zakretaju tramvaja u Topčider. Rik topova pretvarao se u grmljavinu, a pucketanju ni kraja ni konca, naročito su izmenjivali puškaranje iz ubojitih strojnih puška. Pri tom je okršaju palo mnogo Srbalja, a broj naših ranjenika iznašao je do 360, dok je mrtvih bilo razmjerno manje. Kretevo se dan na dan nastavljalo na jednoj i na drugoj strani, te smo podnašali silan strah.

U takvom smo neugodnom položaju provodili dane sve do 10 rujna 1914., kada su Srbi osvanuli u Zemunu. Naša je vojska hotimično napustila svoj položaj, da neprijatelja namami na čistac našega teritorija, kao što je i bilo. U noći od 9. na 10. rujna ostavila je naša artilerija svoje dosadanje pozicije, te se za pješaćtvom povukla prema Batajnici, a srpska vojska za njima. Kako su ih naši hrabri junaci skresali poznato vam je iz novina.

Dne 10. o. mj. zaposjednut je Zemun u 8 sata u jutro po srpskome majoru Djukiću. Zaželo me u srcu, kad sam ugledao toga jutra prvoga srpskoga vojnika. Pomislih: Bože moj, ta mi smo sada narod bez drage svoje domovine, — grozno! Prvi moj upit srpskome kapralu bio je: Smijem li se kao svećenik javno pokazati na ulici i pokopati mrtve; drugo: da li nam je slobodno u crkvi služiti Božju obaviješt? Na to mi ovaj odgovori: Vi ste slobodni, vršite svoju službu kao i dosada, jer mi nijemo divljaci. — Oko 9 i pol sati prije podne došao je jedan srpski kapetan kroz crkvu u samostan, a zatim se njemu priključiše još četiri časnika, te su samo letimice proštali hodnikom i rekli: „Dakle to su same ćelije? Nema li koga zaktivna ovdje?" — „Nema!" glasio je odgovor — „Vjerujemo!" i odoše. Ulago njihovo postupanje otvilo me nadom, da nas neće klati. To popodne imao sam dva sprovoda glavnom ulicom. Vojništvo je na vojničku odavalo počast križu, mrtvacu i meni. Sad sam već bio hrabriji u vršenju svećeničkih dužnosti, te sam ćešće pohodio s duhovnikom zemunske bolnice g. Matijom Pavićem, koji je samnom ostao u Zemunu. Grad je Zemun ostao u srpskim rukama tjekom tri dana. Za to vrijeme su uredovali u magistratu. Gospodsku su ostu ulicu prozvali: Ulica kralja Petra II.

Na 14. o. mj. pobjedjeni odmagjaše Srbi. Kad je noći mal gradjanin zadnjega srpskog vojnika u 6 sati u jutro pitao: „Kamo?", reče ovaj: „Naravno Srbe kao lud, pa moramo da bjetimo!" — Sunce slobode zasjalo nam, kad smo nakon mrtvila uskrsnuli, ugledavši naše austro ugarske vojnike, a napokon i vel. župana Hideghetija s vladinim povjerenikom drom Vukovićem, a poslije pridošli i svi ostali naši zvaničnici. Evo nas sada sviju na okupu. — Danas ili sutra ima da se vrati zemunski župnik Vincetić, te će u našoj crkvi misiti, a ja ću „presumpta licentia" da skokniem malo u Ilok, da se ondje nekoliko dana odmorim od silne trzavice, jer mi je već svega dosta!

O meni piše „Politisches Volksblatt" ovo: „Agram, 22, September. Der Franciskaner Pater Solan Matković hat dieser Tage in Zimony den Tod in der Ausübung seines Berufes gefunden. Pater Matković verblieb in Zimony, als beim Herannaheu des Feindes alles die Stadt verliess. Er las eben die Messe, als ein feindliches Schrapnell in die Kirche ein schlug und vor dem Altar explodierte. (Zagreb 22. sept. Franjevac otac Solan Matković ovih dana našao je u Zemunu smrt u izvršivanju svoga zvanja. Otac Matković ostao je u Zemunu kad su svi pred bližanjem neprijatelja ostavili grad. On je služio misu kad je jedan neprijateljski šrapnel prodro u crkvu i raspreuo se pred oltarom. Otac Matković ostao je na mjestu mrtav). Odgovorio sam im, da sam, hvala Bogu, živ i zdrav, dok šrapnela nije eksplodirala, a pala je doista kraj crkve, kada sam obavljao pobožnost za pobjedu našega oružja i za mir.

Poštanske marke u dobrotvorne svrhe.

Za vrieme rata izdavat će se nove marke po 5 i 10 helera, koje će se prodavati s nadoplatkom od 2 hel. na nominalnu vriednost dakle pojedini komadi stojat će 7 i 12 hel. Ako se kupi cieli arak od 60 komada, stojat će arak K 5·40 odnosno K 9·35. Nadoplatci od tih maraka upora bit će se za potpore udovicama i sirotama poginulih u ratu.

Te marke su za 8 milim. dulje od dosadanjih; nove marke su po vanjštini iste kao sadanje, samo imaju između slike Njegovog Veličanstva i oznake vriednosti godinu „1914" u bielim brojevima obkoljenu uresima na bojadisanom polju.

Ranjenici iz naših krajeva u Trstu.

Kroz prošli tjedan dovezeni su u Trst ovi dalnji ranjenici: Ivan Germanis od 7 regim. iz Šmarij, Ivan Černeka od 97. reg. 1. kump iz Buzeta, Petar Rožić, 10. kump., Bonifacij Cazelli, od 15., Ivan Prelc od 1., Benjamin Lončar od 7., Ivan Verta od 7., svi od 97. reg. Nadalje primljeni su u bolnicu zavoda „Austro-Amerikane" ovi ojetaci 97. reg.: Fridrik Reinert, Anton Martečić, Ivan Cepak, Jakov Maruzzi, Karlo Ferluga, Josip Zubić, Karlo Stulan, Ivan Raspor, Oskar Tullio, Juraj Katunar, Petar Pozzecco, Kristijan Živec, Anton Zadović, Anton Pavlović, Josip Tuder, Karlo Zelko, Ivan Mikuš, Ivan Stepančić, Anton Petronio, Jakov Ferfilla, Josip Sossa, Anton Vjazzoli i Petar Marin, te Josip Požar od 87. reg.

U nedjelju primljeni su dalje u bolnicu Austro Amerikane od 97 reg. Franjo Čotar, Rudolf Fatur, Franjo Colin i Dionis Dominus; Stjepan Horvatić od 20. honved. reg. i Josip Požar od 5 artil. reg U istu bolnicu na potpuno opažanje prije odlaska na depost svojim kućama primljeni su: Anton Rudež, Ivan Požar i Petar Sorčić, svi od 97 reg., topničar 8. reg Hinrik Engel i pješak 7. reg. Anton Kosicka.

Na depost su iz te bolnice otpušteni vojnici 97 regimenta

Josip Vida, Stjepan Pavčić, Gabrijel Blaženić, Roman Stabon, Josip Kravanja, Engelbert Visintin, Josip Blažić, Josip Repore, Anton Gržinić, Anton Jelen i Karlo Pečak dalje Stjepan Centa od 27. reg., Roman Novak od bojne mornarice, Fran Milavec od domobranske reg. br. 5. i Fran Helebs od 27. reg., onda još Fran Krečić i J. Slavić od 97. reg., Karlo Sturm i Jäger Mihajlo od 47. reg. i Ivan Malešić od 27. reg. landsturma.

U utorak prispjeli su u Trst ovi ranjenici: Aleksander Slunarz iz Lavova, kadet 20 reg., Anton Vouk iz Trsta, kadet 61. reg., Redent Versich iz Trsta od 97. reg. 4 kump., Miho Kale iz Gropade 47. reg., Trifun Radinović iz Trsta 87. reg., Ivan Dušica iz Oprtlja 47. reg., Karlo Despotović iz Temišvara 61. reg., Ivan Bronzin iz Trsta od 87. reg., Eduard Remec iz Gorice, Ivan Krebelj iz Ilule, Grgur Zagolin iz Vrsara, Ivan Buždon 4. kump. iz Lupoglavas vi od 97. reg. i Ivan Puh iz Svetvinčenti od 7. reg.

U Salcburgu nalaze se u bolnici ovi lahko ranjeni iz Istre: Pelosi Melchior iz Žminja, Postogna Nikola iz Milja (Muggia) Babuder Andrija iz Materije. Ćuće Anton iz Kastanje, Krušvar Ivan iz Račica, Ružić Fran iz Rieke, Costanzo Leonard iz Ilule, Tolić Ivan iz Krka (Baška), Kostorin Josip iz Matulja, Dellabernardina Julian iz Bali (Valle), Pagliaga Domenik iz Rovinja, Razzan Anton iz Bali, Corsi Juraj iz Pirana, Stepančić Ivan iz Ilule, Colja Josip iz Seljana, Morgan Ivan iz Vrha (Krk) Vatovac Anton iz Dekani, Perčić Mate iz Svetvinčenti, Rajković Josip iz Svetvinčenti, Perčić Anton iz Huma, Vouk Andrija iz Trnove, Bočaj Josip iz Trstke (Kopar), Sirotić Dominik iz Motovuna.

Pšenično sjeme.

Ono što kvintala, što smo bili naručili, razdano je odmah.

Naručili smo još toliko. Do osam dana najkasnije znati ćemo konačno, hoćemo li dobiti tu novu narudžbu ili ne.

Svakako će biti draža od prve. Čekamo prijave.

Pula 8. oktobra 1914.

Gospodarska Sveza za Istru.

PEČATE
iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Carlo I. - Pula - Via Carlo I.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Tiskara Lag'nja i dr. u Puli.

Širite „Našu Slogu".

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 6 – Podružnica Via Cassione 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

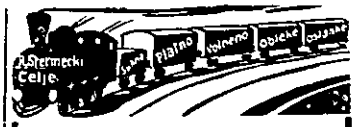

Velika moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaja se uz veoma sniženo cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Ulivo Gionatasio broj 1 I kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. muštarijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

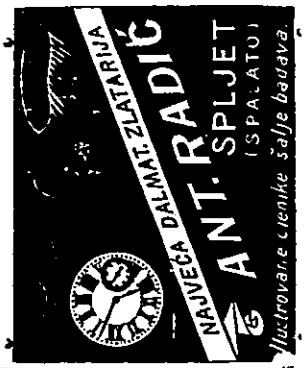

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza.**

475.000 odnosno **375.000** kruna odn. franaka i lira iznose svakoga dilnji glavni zgoditci skupine **5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.**

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje **1. kolovoza**

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijeni naručiteljima namijenjene su **nagrade i premije!**

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovenske i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Meduliće i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranje miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.):

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 3,375.050 88
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,671.135 97
Isplaćene odštete	K 6,400.996 52

Specijalni povjerenici i akviziteri namještaju se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier E-ka Helica, dvokolice Courir stoje K 120.—. Cenike pošlje franko.

Preporuča se: Srejl i svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1

Broj 40. Pula, u četvrtak dne 15. oktobra 1914. God. XLV.

Oglasi, priopćenja itd. tiskaju se računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šaljese naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacije«.

Tekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali svet 20 h., koli u Puli tolj izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handé u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

O ruskoj provali u Ugarsku.

Kako su naši čitatelji mogli razumjeti iz viesti u prošlom broju, Rusi su bili na više mjesta kroz Karpate prodrli u Ugarsku. Nu ta njihova provala sasma se izjalovila, tako da sada u Ugarskoj nema već ni jednoga Rusa. O toj provali dalnje viesti kazuju:

Budimpešta, 6. okt. Ugarski brzojavni ured javlja: Službeno se priobćuje, da su naše čete kod Marmaros-Szigeta upale Ruse pobiedile i proganjale do Nagy-Bocsko. Upravne oblasti započet će svojim uredovanjem još tekom današnjega dana. Pokopavanje u dvodnevnim bojevima poginulih Rusa kod Uzsoka traje dalje. Do sada su naši pokopali 8000 palih Rusa.

Budimpešta, 7. okt. Ugarski brzojavni i dopisni ured donosi iz Ungvara: O ponovnom zauzeću Sinnkija, koje se ovršilo 5. oktobra, se javlja, da se je neka honvedska divizija, koja je već prije izvršila junačka djela, iskazala takodjer u županiji Ung prilikom progona neprijatelja. Neprijatelj, koji je u županiji Ung prešao granicu, brojio je jednu kozačku diviziju i jednu i pol pješačku diviziju sa 20 topova. Honvedska divizija je pobiedila neprijatelja, koji se je uzmaknuo u pravcu proti Szomboru. Kod toga su ga naši proganjali.

Usljed naredba velikoga župana grofa Gabriela Sztaraya u županiji Ung je mir opet uspostavljen. Obitelji se vraćaju opet po malo.

Službeno priobćenje.

Beč, 7 okt. (DU.) Slutbeno se priobćuje: Naša ofenziva postigla je i jučer ovdje ondje u manjim bojevima lijepih uspjeha.

Prema viesti, koju je u zimionom lijetu donio iz Przemysla časnik glavnoga stožera, junačka posada s najvećom žilavošću i odvatnošću brani tvrdjavu. Kod više su provala naše čete bacile neprijatelja iz njegovih pozicija i zarobile mnogo Rusa. Svi su se napadaji Rusa izjalovili pod vatrom topova iz tvrdjave uz strahovite ruske gubitke.

U Karpatima i zapadno od prelaza Visoko nema već ni jednoga neprijatelja.

U Marmaros-Sziget upali neprijatelj bio je poražen. Mjesto je došlo prošlu noć opet u naš posjed. Zamjenik poglavice generalnog Staba pl. Höfer, generalmajor.

Bjegunci se vraćaju u Marmaros.

Budimpešta, 8 okt. (Ug. DU.) Javlja se iz Velikog Varadina: Viest o izgnanju Rusa iz Marmaros-Szigeta pobudila je medju mnogobrojnim bjeguncima izvanredno veselje, koji su užurbano odje. Mnogo osoba vratilo se već jučer u Marmaros Sziget. Željeznički, poštanski i brzojavni promet funkcionira opet redovito. U bojevima kod Marmaros-Sziget zarobljeno je mnogo Rusa i osvojeno više topova.

Napredovanje naših četa u Galiciji.

Beč, 8. okt. (DU.) Službeno se priobćuje 8. oktobra o podne: Kod daljnjeg prodiranja naših četa jučer je neprijatelj na crti prema Przemyslu kod Barycza, zapadno od Dynowa bačen. I Rzeszow opet je u našim rukama, gdje smo zarobili više topova. U kutu Visle i Sana zarobili smo mnogo Rusa i kolija. Ponovni napadaj na Przemysl sjajno je odbijen. Neprijatelj imao je više tisuća mrtvih i ranjenih.

U slavodobitnim bojevima kod Marmaros-Szigeta natjecali su se u hrabrosti čete od ugarskog pučkog ustanka i iz istočne Galicije, kao takodjer i poljačke legije. — Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, generalmajor.

(Dynow je gradić na rieci San okolo 40 kilom. od Przemysla. Rzeszow, veliki okrug [illegible] leži na državnoj cesti što vodi u Jaroslav i Przemišl).

Obsada Przemišla oslabljena.

Beč, 9. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 9. okt. o podne:

Naše je napredovanje prisililo Ruse, da popuste u svojem uzaludnom naprezanju protiv Przemysla. Ruske navale, što su u noći na 8. oktobra postigle svoj vrhunac, stajale su neprijatelja neizmjernih žrtava. Jučer prije podne bila je topovska vatra protiv tvrdjave slabija i neprijatelj je počeo da povlači dio svojih četa.

Kod Lancuta su se sukobile naše napredujuće kolone s jakim neprijateljem. Zametnuo se je boj, koji još traje.

Roswadow je neprijatelj već ispraznio.

Odlazak Rusa iz marmaroške županije izvrgao se je u divlji bieg. Kod Bocskoa razbit je jak kozački odjel. U ovim se bojevima odlikovao takodjer ukrajinski dobrovoljački zbor.

Naše čete postojano napreduju preko Beszkida i klanca Verecza prema Lawocsni i Toucholki. Nati gone dalje preko Turka neprijatelja, koji je bio bačen iz Uzockoga klanca. — pl. Hoefer, generalmajor.

Ruska navala na Przemišl odbijena.

Beč, 10. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 10. okt. o podne: Neprijatelj je počušao ponovno navalu proti crti jugoistočno od Przemišla, koju je posada odbila sa velikim gubitcima za neprijatelja. Usljed toga nastalo je obćenito uzmicanje Rusa ispred tvrdjave. Zapadnu stranu morali su napustiti posvema. Naše konjaništvo je već unišlo tamo. Neprijatelj imajuć radi brzine naših operacija u ruskoj Poljskoj i Galiciji, pokušao je dodušte pokriti svoju navalu proti tvrdjavi pomaknućem jednog diela vojske prema zapadu, ali nije mogao izbrisati pred naš brzom prodirajućom vojskom. Pet do šest divizija pješadije, koje su se bile namjestile kod Lanczuta nalaze se u naglom uzmicanju prema rieki San. Takodjer jedna divizija kozaka i jedna brigada pješadije, koje su se nalazile na utvrdjenom položaju istočno od Dynowa, bili su odbijeni poslje kratkog odpora. Naše čete su posvuda za petama neprijatelju.

I Ugarska biti će brzo posvema oslobodjena od neprijateljskih odjela, koje još tršćare po županijama Marmaros, Beszterce, Naszod. — Hoefer, generalmajor.

Potankosti o opsadi Przemysla.

Beč, 10. okt. (DU.) Ratni dopisnik „Reichsposta" javlja: U utorak bila je osobito žestoka navala Rusa na jedan dio vanjskih utvrda Przemysla. Branitelji pustili su, da se neprijatelj primakne na 800 koraka blizine, a onda su na njega otvorili užasnu vatru iz topova i strojevnih pušaka. Učinak je bio strašan. Od 10.000 Rusa, koji su navalili, uzmaknuo je tek neznatan broj. Ostali su mrtvi ili ranjeni. Ova je navala ostala posve bezuspješna.

Przemysl oslobodjen od obkoljenja.

Beč, 11. okt. (DU.) Službeno se javlja 11. okt. o podne: Naše brzo napredovanje na Sani oslobodilo je Przemysel od neprijateljskog obkoljenja. Naše čete unišle su u tvrdjavu. Gdjegod se Rusi pokušu, bivaju napadnuti i poraženi. U biegu na prelazima rieke prema Sienjavi i Ležajsk zarobili smo veliki broj Rusa. — Hoefer, generalmajor.

Slavodobitno napredovanje naših četa u Galiciji.

Beč, 12. okt (DU.) Službeno se priobćuje 12. okt. o podne: Naša ofenziva dostigla je San u brojnim bojevima, za nas svi pobjedonosni i izvršila je oslobodjenje tvrdjave Przemysl. Na sjeveru i jugu tvrdjave bili su napadnuti ostanci neprijateljske vojske, koja je htjela obkoliti tvrdjavu. Jaroslav i Ležajsk su u našem posjedu. Znatne sile neprijatelja uzmiču iz Sienjave. Istočno od Chyrowa nastavlja se naša navala. U ruskoj Poljskoj bili su odbijeni pokušaji većih sila Rusa da predju Vislu južno od Ivangoroda.

Na južnom ratištu.

Poraz srbskih četa u Bosni.

Beč, 8. okt. (DU.) Službeno se priobćuje 8. oktobra: Akcija oko pročišćenja Bosne od neprijatelja napreduje dalje. Najavljenim već uspjesima, što smo ih postigli protiv crnogorskih četa, pridružuje se sada odlučan udarac proti srbskim ulama, koje su bez boja provalile kod Višegrada. Njihova je sjeverna kolona već bačena iz Srebrenice prema Bajinoj Bašti preko Drine, pri čem joj je otet sav podvoz, kao i municiona kolona.

Naše su čete u dvodnevnoj bitki bacile tom poraćle glavnu silu, koja je pod zapovjedničtvom bivšeg ministra rata generala Miloša Božanovića krstala napried na Romanju planinu. Ovoj je glavnoj neprijateljskoj sili samo naglim biegom pošlo za rukom, da umakne sužanjstvu od nas namjeravanom. Zarobljen je jedan bataljun jedanajste pukovnije drugoga poziva. Oteto je više brzometnih topova.

Potiorek, fzm.

(Srebrenica je u Bosni 15 kilomet. u zračnoj crti udaljena od granice. Bajina Bašta je prvo srbsko mjesto na granici, jugoistočno od Srebrenice 25 kilom. udaljeno od ove. Romanja planina je lanac gorovja, koji se uzdiže kojih 15 kilom. istočno od Šarajeva, kojih najviši vrh je visok 1647 metara.)

Njemačko-ruski rat.

Porazi Rusa.

Na njemačko-ruskom ratištu pokušali su Rusi s navalom proti Niemcima u guberniji Suwalki, ali su bili u dvodnevnoj bitki podpunoma poraženi i izgubili 3000 zarobljenika i 30 topova. O dalnjem poletaju na tom bojištu se javlja:

Berlin, 7. okt. Veliki glavni stan javlja: Na ruskom ratištu suzbijeno je rusko napredovanje u guberniji Suwalki. Kod mjesta Suwalki naši su jučer uspješno navalili na neprijatelja.

U Ruskoj Poljskoj njemačke su čete proljerale dne 4. o. mj. gardijsku streljačku brigadu iz utvrdjenog položaja kod Opatowa i Ostrowica. Zarobljeno je 3000 Rusa, oteto više topova i strojnih pušaka. Dne 5. o. mj. naši su kod Radoma navalili na 2 i pol ruskih konjaničkih divizija i dijelove glavne pričuve iz Ivangoroda, te su ih bacili natrag na Radom.

Berlin, 8. okt. Wolfov ured javlja iz glavnoga stana 7. okt.: Navala Rusa u guberniji Suwalki je odbijena. Rusi su izgubili 2700 zarobljenika i devet strojnih pušaka.

U ruskoj Poljskoj zarobili smo u malim pobjedonosnim bojevima zapadno od Ivangoroda 4800 Rusa.

Uspjesi njemačkih četa.

Berlin, 11. okt. Veliki glavni stan javlja. Na istočnom ratištu are navale prve i desete ruske armade proti armadama istočne Prusije bile su odbijene 9. i 10. tek. mj.

Također pokušaj obkoljenja sa strane Rusa preko Schirwindta bio je odbijen, kojom prilikom zarobljeno je tisuću Rusa.

U južnoj Poljskoj napredujući dielovi naše armade dostigli su Vislu kod Grojcem.

Južno od Varšave palo je u naše ruke 2000 ljudi drugog ruskog armadnog zbora.

Službene ruske viesti o velikoj pobjedi Rusa kod Augustova su izmišljene. Koliko vjere može se dati službenim ruskim viestima dokazuje činjenica, da o velikim ruskim porazima kod Tannenberga i Insterburga nisu s ruske strane priobćeni službeni izvještaji.

Njemačko-francezki rat.

Jedno francezko priobćenje.

Paris, 8 okt. (DU) Službeno priobćenje izdano jučer u 3 s. po p. kaže: Na našem lievom krilu bitka traje s velikom žestinom. Vojska stojeće jedna proti drugoj dolaze do krajeva Lens i La Bassee, pro-

duljene sa odielima konjaničtva, koje proliru u borbi do područja Armentières.

Na crti izmedju rieke Somme i Moose nema se zabilježiti ništa novog.

U Woewre pokušao je neprijatelj ponovnim naporom da suzdrži naše napredovanje, ali navale su se opet izjalovile.

Velika bitka još nije odlučena.

Berlin, 7. okt. Wolfov ured donosi iz glavnog stana 7. okt. večer: Bojevi na desnom krilu francezke vojske, nisu još doveli do kakve odluke. Francezke pomoćne sile u Argonne i na sjeverno-istočnoj crti od Verduna bile su opet potisnute.

Uspjesi njemačkih četa.

Berlin, 9. okt. Veliki glavni stan 8. okt. večer javlja: Iz zapadnog ratišta nema da se javi viesti od odlučne važnosti.

Male uspjehe postigli smo kod St. Michiel u šumi od Argonne.

Francezki pokušaji obkoljenja promašeni.

Frankfart, 10. okt. (DU.) „Frankfurter Zeitung" donosi iz Milana: Kapetan glavnog stožera Aldo Cabiati izjavlja u listu „La Perseverenza", da se je pokušaj Francza obkoliti desno njemačko krilo posvema izjalovio, sa dolazkom njemačke vojske kod Lille. Posto saveznicima (Francezima i Englezima) usprkos njihove dvostruke jakosti nije uspjelo probiti njemačku bojnu crtu, slični pokušaji imat će u buduće još manje vjerojatnosti u uspjeh, jer Niemci sa padom Antverpena imaju na raspolaganje vojnih sila, dočim Francezka ima već sada zadnje rezerve u bojnoj crti.

Dvie francezke konjaničke divizije potučene.

Berlin, 12. okt. (DU.) Veliki generalni stožer priobćuje: Veliki glavni stan 11. okt. večer: Zapadno od Lille naša je kavalerija poraziła podpunoma jednu francezku konjaničku diviziju kod Hazebrouck; druga francezka divizija je odbijena s velikim gubitcima.

Bojevi na zapadnoj fronti nisu doveli do sada do nikakove odluke.

Rat u Belgiji.

Njemačka je vojska ratovanjem u Belgiji zauzećem velike i jake tvrdjave Antverpen slavodobitno završila jedan liepi dio svoje ratne zadaće, koji će u analima njemačke vojske ostati za sva poznija vremena ubilježen zlatnim slovima. Zauzećem tvrdjave Antverpen možemo ustvrditi, da se sada skoro sva kraljevina Belgija nalazi u njemačkim rukama.

Bojevi oko Antverpena

vodili su se dvanajst dana, to jest toliko dana obsjedala je njemačka vojska tu tvrdjavu, dok 9. okt. po podne ne udjoše pobjedonosne njemačke čete u grad.

Bilo bi na dugo i široko kada bismo donieli pojedine brzojavke o bojevima oko te tvrdjave, pak donašamo samo kratki obširni i pregledni službeni izvještaj njemačkog velikog glavnog stožera o tome

Kako je Antverpen pao.

Berlin 11. okt. (DU.) Wolfov ured donosi: Veliki glavni stožer 10. okt. večer: Nakon obsade, koja je trajala dvanaest dana, Antverpen je sa svim tvrdjavama pao u naše ruke.

Dne 28. septembra bačen je prvi hitac proti izvanjskoj crti utvrde. Prvoga oktobra bili su jurišem uzeti prvi utvrde, šestoga i sedmoga bio je od naše infanterije i artillerije osvojen sektor Nathe šestoko branjen, većinom širok 400 metara. Dne 7. tek. mj. bio je poslag naprava u Ajt objavljeno bombardiranje grada. U isto vrieme napadnie je navala proti unutarnjoj crti utvrde.

Već devetoga u jutro bile su zauzete dvie tvrdjave unutarnje crte i iste po podne mogao je grad biti zauzet bez ozbiljnog odpora.

Posada grada, posvoj prilici dosta jaka, branila se u početku hrabro. Ali kako se ista nije čutila jačom od naše infanterije i mornaričke divizije, i kao što nije mogla odoliti našim utaznim hitcima artilerije, pobjegla je u podpunom neredu.

Medju posadom bila je takodjer jedna brigada engleze mornarice, koja je jedva došla u grad. Polag novinskih viesti ta brigada je imala sačinjavati tvrdu kost obrane.

Velika raspršenost englezkih i belgijskih četa karakterizuje se u činjenici, što se pregovori o predaji morale činiti sa načelnikom, jer se nije nigdje moglo naći kakove vojničke oblasti. Kad je predaja bila izvršena, bila je potvrdjena 10. tek. mj. od poglavice glavnog stožera gubernije Antverpen.

Zadnje utvrde, još ne predane, zapo sjednute su od naših četa.

Ne može se još ustanoviti broj zarobljenih. Mnogo englezkih i belgijskih vojnika pobjeglo je u Holandiju. Oni će biti internirani.

Zaplienilo se jako mnogo svakovrstnog živeža.

Zadnja belgijska tvrdjava, „nepredobivi" Antverpen, je svladana Obsadne čete stekle su izvanrednu zaslugu, koju je Nj. Veličanstvo nagradilo podielivši njihovom zapovjedniku, generalu infanterije pl. Beseleru, red „pour le merite".

Veliko veselje i važnost.

Berlinske novine pišu oduševljene članke o zauzeću Antverpena i posebno ističu važnost te tvrdjave. O tome nam jasno govori ovaj brzojav:

Berlin, 11. okt. (DU.) Usljed zauzeća Antverpena vlada u Berlinu obća radost. Sve zgrade su u zastavama. Strukovnjaci upozoruju na činjenicu, da je bio Antverpen druga najveća tvrdjava na svietu, sasma uredjena i da se radi toga njezino zauzeće ima ubrajati medju najveća djela u povieti tvrdjavskih bojeva svih vremena.

Niemci kušaju obkoliti belgijsku armadu.

Raspršene belgijske i engleske čete iz Antverpena, što nije umaknulo u Holandiju, gdje su ih razoružali, uzmiču u Gent (čitaj Gand). Njemačke čete je progone, o čem dolazi viest:

Köln, 12. okt. (DU.) Nizozemski listovi javljaju o dolasku belgijskog kralja u Selzaete: Kralj Albert je došao u uniformi generala i odmah se upustio u dulji razgovor s nekim engleskim častnikom. Kralj je bio blied i poznalo mu se, da je mnogo prepatio.

London, 12. okt. (DU.) Kako pišu novine iz Brede, tamo prispjeli bjegunci pripoviedaju, da su vidjeli belgijskoga kralja sa rukom u povezi. Više većih parobroda s bjeguncima iz Antverpena i sa 600 ranjenika je došlo u Folkestone. Ranjenike su odveli u bolnicu.

Razne viesti.

Djelovanje podružnice Crvenog Križa u Puli kroz mjesec kolovoz i rujan 1914.

Podružnica Crvenoga Križa u Puli započela je svoje mobilizovano djelovanje 31. julija 1914. sa po sličnima grada priliepljenim Pozivom na darivanje prinosa u novcu i predmetima za ozdravnje tvrdjavnih bolnica i predbiljetbu sposobnih gospodja i gospodjica u tečaj za pomoćne bolničarke, koji se obdržavao u ovdješnjoj zemaljskoj bolnici.

Društvu je uspjelo kroz prošla dva mjeseca sakupiti K 45.705·68 u novcu, nadalje 1261 komad rubenine i 121 kom. obuće, 304 predmeta pokućtva, 1265 kuhinj-kih predmeta za tvrdjavne bolnice, 496 boca vina, konjaka i ruma, 283 kil. čaja, kakao, biskvita i suhog voća, 1700 boca mineralne vode, 100 butilja voćnog soka, 10 000 cigareta, 800 cigara i više od 2000 ilustrovanih novina i knjiga.

U spomenutom iznosu novca sadržan je i iznos od 1626 kruna sakupljen u 50 škrabica, koje je društvo porazmjestilo po javnim lokalima grada u prošlom mjesecu, a koncem septembra je razmjestilo još 50 škrabica.

Od gornjeg iznosa podielila je podružnica spašenicima Loydovog parobroda „Baron Gautsch" K 4919·43 za rubeninu i obuću, koji iznos je uprava Loyda kasnije točno poravnala; tvrdki Odelga u Beču izdano je K 16 569·80 za povoje svake vrsti, nadalje K 3532·56 porabljeno za dobavu platna i pamučne robe iz čega se je u Puli napravilo 925 plahta, 500 žepnih rubaca, 154 kosulja za bolestnike, 37 gaćica i tomu slično.

Gospodje članice sašile su veći broj ogrtača za operacije za četiri tvrdjavne bolnice, 6700 raznih povoja, 3000 kompresa, 300 trouglastih ubrusa i 200 vu enih povoja; povrh toga napravljeno je mnogo povoja, čarapa, pokrivala za snieg, zapestnica, rukavica itd., koje će se poslati vojnicima iz Istre, koji se nalaze na bojnom polju.

Za sve ove radnje opaža se, da je c. i k. lučki admiralat dao podružnici na uporabu prostorije, a članovi su prepustili vezivo i šivalice, te da gospodje i činovnici društva obavljaju svoju službu bezplatno.

Obračun od zadnja dva mjeseca iskazuje: prihod K 45.705·68, izdatak K 25.021·79, dakle pretičak od K 20.683·89, koji je uložen u ovdješnju gradsku štedionicu.

Od spomenutih darova u naravi do sada je izdano bolnicama tvrdje Pula 867 rublja, 195 raznog pokućtva i 918 kuhinjskih predmeta, 50 boca vina, konjaka i ruma, 20 kil. čaja, kakao, biskita i voća, 48 boca mineralne vode te 540 ilustrovanih novina i knjiga.

Tečaj za pomoćne bolničarke, koji je počeo 12. agusta u pokrajinskoj bolnici, svršilo je nakon 4 tjedna trideset učenica i to 14 članica i 16 nečlanica; drugi tečaj za pomoćne bolničarke, koji je počeo u pokrajinskoj bolnici 14. septembra, pohadja 18 učenica i to 5 članica podružnice i 13 nečlanica.

Rumunjski kralj umro.

U subotu, 10. t. mj., u jutro umro je rumunjski kralj Karol od grieške na srcu.

Kralj Karol bio je rodjen 1839. u Sigmaringenu (Njemačka), i bio je drugi sin prince Karla Antona od Hohenzollern. Godine 1866. odredjen od velevlasti za kneza rumunjskoga zasio je na prieslolje 20. maja iste god. Bio je dobar i pametan vladar, koji je Rumunjsku podigao u gospodarskom i upravnom polju. God. 1877., tada još knez vezao se s Rusijom proti Turcima i nakon pobjede Turaka kod Plevne dobila je Rumunjska podpunu nezavisnost i 26. marca 1881. bio je Karlo Hohenzollernski proglašen kraljem. Posto nije imao djece adoptirao je za prestolonasljednika svog nećaka princa Ferdinanda.

Pokojni kralj Karol bio je oženjen sa princezom Elisabetom od Wieda, koja je poznata kao spisateljica pod imenom Carmen Sylva.

Novi kralj rumunjski Ferdinand ima 49 godina, te dva sina i dvie kćeri; prestolonasljednik je njegov sin Karlo, koji je sada u 21. godini.

Ubojice prestolonasljedničkog para pred sudom.

U ponedjeljak 12. o. mj. započela je u Sarajevu rasprava protiv Gavre Principa i drugova radi atentata na blagopokojnog prestolonasljednika Franju Ferdinanda i vojvodkinju Sofiju Hohenberg. Optužba, koja sastoji od dvadeset i sedam štampanih stranica, pred nekoji je dan optuženima pročitana i glasi na veleizdaju, budući da je istraga dokazala, da je bio atentat na prestolonasljednika tek sredstvo za druge veleizdajničke ciljeve. Optuženo je u svemu dvadeset i pet osoba i za sve koji su prevalili dvadesetu godinu predlaže se kazna smrti, a za one koji još nijesu navršili 20. godinu teška tamnica od deset do dvadeset godina. Za trojicu optuženih radi podpomaganja atentatora predlaže se pet godina tamnice.

Dvadeset i jedan je pravoslavne vjere, četvorica katoličke. Najveći procenat daju djaci — ima ih osamnaest; zatim jedan učitelj, novinar, trgovac, pet je obrtnika, a dva su seljaci.

Raspravu vodi viećnik vrhovnog sudišta pl. Curinaldi, a kao suci sjede viećnici okružnog suda Naumović i dr. Hoffmann kao votanti. Kao suci zamjenici fungiraju viećnici Fialka i Pitta. Optužbu zastupa državni odvjetnik Švara i zamienik drž. odvjetnika Sark. Branitelji su odvjetnički perovodje dr. Premužić, dr. Zistler i dr. Feldbauer, odvjetnik dr. Perišić, viećnik okružnog suda Strupl i sudb. tajnik Malak.

Nova upravna godina za občine u Istri.

Država je dne 1. julija t. g. uvela odredbu, kojom se upravna godina ima računati od 1. julija do 30. junija, a ne kao do sada sa sunčanom godinom.

Po paragrafu 64 občinskog pravilnika za Istru upravna godina občine mora se skladati sa onom države, zato je Zemaljski Odbor u Poreču odredio da početak upravne godine za občine u Istri stupi na snagu 1. julija 1915.

Zaključiv poslovanje g. 1914. sa 31. decembra, prvo poljece 1915. imat će sačinjavati prelaznu dobu, za koju neće trebat sastaviti proračun, ali će občinsko zastupstvo zaključiti da se pobiru občinski nameti po mjeri u kojoj su se pobirali g. 1914. Za to doba ipak će se u svoje vrieme sastaviti obračun, koji se ima podložiti običajnom postupku, kao i posljednji obračun upravnog poslovanja do sada u snazi.

Za dozvolu pobiranja občinskih nameta kroz prvo poljece 1915. ima se podnieti molba na Zemaljski Odbor do konca novembra o. g. Ako bi za vrieme rata bilo zaprieka sazvati občinsko zastupstvo, molbu će moć podnieti občinski odbor.

Za upravnu godinu 1. julija 1915. do 30. junija 1916. sastavit će se u pravo vrieme proračun, koji se mora sa molbom za odobrenje podastrieti Zemaljskom Odboru najkasnije do 15. maja 1915.

Neka za ovih odredaba drže občinska zastupstva (upravna vieća), kojima će dobro doći pogodnost dana za upravu u prvom poljetu god. 1915.

Poreško-puljski biskup kod ranjenika u Trstu.

Presvjetli gosp. poreško-puljski biskup dr. Pederzolli posjetio je prošli petak do podne u Trstu ranjene i bolestne vojnike u pomoćnim bolnicama u zavodu „Austro-Amerikane", u prostorijama njemačkog gimnastičkog društva „Eintracht" i u prostorijama društva „Austria".

Presvjetli biskup našao je za svakoga po koju utješnu riec i propitkivao ranjenike kako i gdje su dopali rane.

Poziv na pučko-ustaške obveznike ratne mornarice.

Namjestničtvo izdalo je ovu objavu: Svi obveznici pučkog ustanka prvog dobnog razreda, koji su služili u vojnoj mornarici i koji su za razglasa mobilizacije predstavili se ali su bili odpušteni opazkom u kojtici pučkog ustanka: „za pučkoustaško službu nesposoban — odpravili ćuće pozitije se, da su pod prietnjom kaznenih posljedica bezodlatno pristali kod c. k. kotarskog tapovjedničtva domobranstva u Pazinu, da se konačno ustanovi njihova sviestivaina nesposobnost za službovanje.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 22. oktobra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojiti, oglase itd. šalje se naputnicom ili poštanicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani se ne tiskaju, nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake, nagodimo ili K 8·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Rakulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Već smo u zadnjem broju donieli prve viesti o uspješnom napredovanju naših četa proti Rusima na sjevernom ratištu. Sada pak dolaze još povoljnije viesti, koje označuju uzmicanje Rusa povodom naših navala te prisiliše Ruse na bitku na vrlo dugoj fronti. Te viesti donašamo redom.

Izgon Rusa iz marmaroške županije.

Beč, 15. okt. (DU.) Iz ratnog novinarskog stana službeno se javlja: Ruse smo prognali iz marmaroške županije nakon pojedinih pobjedonosnih bojeva na svoj fronti. Kod tih akcija sudjelovali su odlično također članovi poljske i ukrajinske legije. Članovi obih legija odlikovali su se odvažnim nastupom.

Rusi su u Marmarosszigetu u svemu bili četiri dana. Zapovjednik ruskih četa, koje su zaposjele Marmarosszigget, bio je general Masunov. Taj je general pomenutomu mjestu bio nametnuo ratnu kontribuciju od 200.000 kruna, za koju je kao zadnji termin odredio 7. oktobra; ali 6. oktobra već su ondje opet bile naše čete.

Naše operacije u Galiciji.

Beč, 14. okt. (DU.) Na liniji Stary Sambor-Medyka napreduju naše čete na utvrdjene pozicije neprijateljeve. Ovi bojevi poprimaju sve veći opseg. U Karpatima smo zauzeli Vyszko. Mali uspješni bojevi s neprijateljskim odjelima, koji uzmiču, biju se u dolini rječice Visso.

Naše uspješno napredovanje u Galiciji.

Beč, 15. okt. (DU.) Službeno se objavljuje od dne 15. okt. o. g.: Jučer osvojiše naše čete utvrdjene visoćine od Starosola. I prema Starom Somboru prodirila se je naša navala. Na sjeveru Strwiana mi smo zauzeli čitavi niz visoćina do jugoistočne fronte od Przemysla. U području niz rieku San također je bila žestoke borbe. Naše proganjanje neprijatelja preko Karpata doseglo je Wyszkow i Skole. — Zastupnik šefa generalnog stožera. — GM. Hoefer.

Bojevi na svoj galičkoj fronti.

Beč, 16. okt. (DU.) Službeno se javlja 16. okt. o. podne:

Bojevi na našoj pograničnoj fronti od Staroga Sombera pa sve do ušća Sana trajali su i jučer.

U marmaroškoj županiji zauzeli su odjeli naših četa, proganjajući neprijatelja, Rako u dolini Crne Bistrice. Rusi, koji se povlače, poraženi su od naših četa kod Ravaszlova, te uzmiču prama Visini.

Naše čete prelaze rieku San.

Beč, 17. okt. (DU.) Službeno se javlja 17. okt. o. podne: Kako bitka na crti Stari Sambor-Medika i na Sano, tako i naše operacije prema Dnjestru vrlo su povoljne za nas. Sjeverno od Vyszke bili su Rusi opet napadnuti i suzbijeni. Kod Synožucka naše su čete prodrle rieku Strij, dočepale se visina sjeverno od mjesta i stadoše progoniti neprijatelja. Također visine sjeverno od Podbuza i jugoistočno od Starog Sombora dodjoše u naše ruke, poslje žestokih bojeva. Istotako sjeverno od rieke Strwiac naši napadaji napreduju.

Sjeverno od Przemysla počeli smo zauzimati pozicije na desnoj obali rieke San.

15.000 Rusa zarobljeno.

Prilikom naše sadanje navale ne može se naravski točno proračunati broj zarobljenika; ali po prispjelim viestima računa se više od 15.000.

U ruskoj Poljskoj naši saveznici su suzbili novi napadaj neprijatelja proti Ivangorodu-Kozienica sa velikim gubitcima Rusa. — Zamjenik šefa glavnog stožera: Hoefer, generalmajor.

Bitka se razvija sve više.

Beč, 18. okt. (DU.) Službeno se javlja 18. okt. o podne: Naša navala u boju s obje strane rieke Strwiac nastavila se i jučer; djelomice je doprla do neprijatelj ske crte. Na pojedinim točkama naše čete prokrčuju sebi put, kao u ratu obsade, sa šančevima. Prošle noći bilo je krvavo odbijenc više pokušajih napada Rusa. I danas traje bitka na cieloj crti. Stupila je u akciju naša teška artilerija.

Nastavlja se proganjanje potučenog neprijatelja sjeverno od Wyskova. Drugi odjeli naših četa, koje napreduju preko Karpata, prodrli su do Lubienca, na visinama sjeverno od Growna, u odsjeku Uroz.

Gubitci Rusa u navalama proti Przemyslu računaju se na četrdeset tisuća ljudi, što mrtvih što ranjenih. — Zamjenik šefa glavnog stožera Hoefer, GM.

Naše čete uspješno napreduju u Galiciji.

Beč, 19. okt. (DU.) Službeno se javlja 19. okt. o podne: U bitki istočno od Chywowa i Przemysla jučerašnji dan donio nam je novih velikih uspjeha. Osobito je žestoka borba bila kod Misynjeca. Visina Magiere, koja je do sada bila u rukama neprijatelja, bila je jučer po podne osvojena od naših četa, iza jake vatre artilerije.

Sjeverno od Misynjeca naša je navala doprla do daljine nasrtaja neprijatelja, točno od Przemysla do visine Medyke.

Na južnom krilu bitke bili su osobito odbijeni neprestani napadaji Rusa, a i noćni, proti visinama jugoistočno od Staroj Sombora. U dolinama rieke Strij i Svice naše čete borbe se napreduju. U sumrak jučer bojevalo se također na Sanu na više točaka.

Navala na naše čete koje su prešle kod Jaroslava na istočnu obalu rieke izjalovila se podpunoma.

U ruskoj Poljskoj suzbila je sjedinjena kavalerija austro-ugarska njemačka više konjaničkih zborova neprijateljskih, koji su pokušali prodrieti zapadno od Varšave preko Sochaczewa.

Na južnom ratištu.

Sa ratišta u Srbiji ne dolazi važnijih viesti; možemo javiti samo to, da se naša vojska nalazi u Srbiji i otkad je s raznih strana unišla u Srbiju, odanle više ne vraća. Naše operacije tamo povoljno napreduju, ali iz taktičkih razloga sada se o tome službeno ne daju u javnost nikakve viesti.

Previšnji imendan proslavile su naše čete i tamo velikim oduševljenjem, koje dokazuje dobro raspoloženje naših četa tamo. To pokazuje ovo službeno priobćenje:

Oduševljenje naših četa u Srbiji.

Beč, 15. okt. (DU.) Iz ratnog dopisnog stana javlja se 14. okt. u 8 s. i 15. čas.: Kakav duh i raspoloženje vlada među našim četama u Srbiji, dokazuje činjenica, da ove čete stoje dan i noć u ljutom boju proti neprijatelju, te ga korak po korak potiskuju. Dokazuje to također proslava Previšnjeg imendana vrhovnog gospodara. U jutro 4. okt. odvedene su vojničke glazbe u svoj tišini do pozicija njihovih pukovnija. Gdje je to bilo moguće, izrekao je pukovnijski zapovjednik dolično prigodno slovo, koje je dovršio trokratnim klicanjem i Hura! vrhovnom ratnom gospodaru. Pukovnijske su glazbe, posvud okrenute prema neprijatelju, svirale pučku himnu, koju su časnici i vojnici ljudstvenim klicanjem popratili. Burno oduševljenje pobudili su zvuci koračnica „Hoch Habsburg", princa Eugena i Radeckog kao i „Još Hrvatska nij' propala" te „U boj u boj", što su ih pjevale i svirale hrvatske pukovnije. Ova jednostavna svečanost osobujna svečanost, duboko se dojima kako časnika, tako i momčadi.

Njemačko-ruski rat.

Njemačka vojska pod generalom Hindenburgom prodrla je dobro u Rusiju, gdje su joj Rusi postavili odpor na rieki Visli od Ivangoroda do Varšave, te su sa osam zborova pokušali provaliti preko Visle u dva puta bez uspjeha, i to prvi put izgubivši 2000, drugi put 8000 zarobljenika i 25 topova.

Očevidno se sprema boj protiv Varšave, te najjače ruske tvrdjave, pak će ondje već ovih dana doći do zanimljivih operacija.

Najzadnje viesti govore medjutim o velikim bojevima na cieloj fronti niz Visiu od galičke medje do Varšave.

Njemačke čete prodiru prema Varšavi.

Berlin, 14 okt. (DU.) Veliki glavni stan javlja: Na istočnom ratištu bačeni su Rusi u bojevima kod Schwundta. Izgubili su 3000 zarobljenika, 26 topova i 12 strojenih puška. Lyck se opet nalazi u našem posjedu. Bratta je od neprijatelja ispražnjena. Dalje smo južno od Varšave odbili ruske predstraže, te zarobili 8000 Rusa i zaplijenili 25 topova.

Njemačka vojska neprekidno prodire prama Varšavi.

Već to, što je osujećen prijelaz Rusa preko Visle, dokazuje, da ofenzivni plan saveznika valja.

Berlin, 15. okt. (DU.) Wolffov ured donosi: Glavni stožer priobćuje: Veliki glavni stan 15. okt.: Rusko prodiranje poduzeto sa znatnim silama proti istočnoj Prusiji, može se smatrati sasma izjalovljeno. Navala naših četa, koje se bore rame uz rame s austrougarskim četama, napreduje. Naše čete se nalaze pred Varšavom. Jedna ruska navala poduzeta sa osam vojnih zborova od crte Ivangorod-Varšava preko Visle, bila je suzbijena na cieloj crti s velikim gubitcima Rusa.

Glasine razširene od ruskih novina o zaplienjenim njemačkim topovima bez skakvog su temelja.

Rusi odbijeni da opet osvoje Lyck.

Berlin, 16. okt. (DU.) Wolffov ured donosi: Glavni stožer priobćuje: Veliki glavni stan 16. okt. o podne: Rusi su 14. okt. ponovno pokušali da zauzmu Lyck. Navala je bila pobjedonosno odbijena. U ruke je palo 800 zarobljenika, jedna top i 3 mitraljeza.

Bojevi u ruskoj Poljskoj.

Berlin, 17. okt. (DU.) Veliki glavni stan 17. t. mj. javlja: U guberniji Suwalki Rusi su se jučer držali mirno. Broj zarobljenika uhvaćen kod Schirwindta narasao je na 4000, i poviše bilo je osvojeno nekoliko topova.

Traju bojevi kod Varšave i više južno.

Beč, 18. okt. (DU.) Dopisni ured šalje iz Berlina 18. okt.: Veliki glavni stan: Na istočnom ratištu naše čete stoje u prodiranju kod Lycka. Borba kod Varšave i više južno traje dalje.

Bojevi na moru.

Berlin, 14. okt (DU.) Jedan ruski oklopljeni krstaš tipa „Bajan" bio je od torpeda pogodjen pred finlandskim zalievom.

Kasnije došla viest javlja točno, da je njemački podmorski brod potopio ruski oklopni krstaš „Palladu".

London, 16. okt. (DU.) Jedno priobćenje admiraliteta javlja, da je engleski oklopni krstaš „Hawke" bio napadnut u sjevernom moru i potopljen od jedne njemačke torpede bačene sa podmorskog broda. Od posade bilo je spašeno 49 ljudi, što očicira i mornara. Fali 350 ljudi.

Četiri njemačke torpednjače potopljene.

Berlin, 18. okt. (DU.) Službeno. Dne 17. okt. po podne naše su torpedarke „S 115", „S 117", „S 118" i „S 119" došle u boj nedaleko holandjske obale sa engleskim krstašem „Undaunted" i sa četiri engleska torpedna razarača. Po službenim engleskim viestima njemačke tor-

pednjače bile su potopljene i 31 momak od posade bio je prevezen u Englezku. — Zamjenik glavnog stožera admiralata Behnke.

Njemačko-francezki rat.

Belgijska vlada u Francuskoj.

Pariz, 14. okt. (Dop. ur. Službeno cenzurirano.) „Agence Havas" javlja iz Bordeauxa: Da si osjegura slobodu kretanja, zaključila je belgijska vlada preseliti se u Francezku. Svi ministri, osim ministra rata, otputovali su danas iz Ostendea u Havre. Franceska je vlada poduzela sve nužne mjere za instalaciju. Kralj je ostao na čelu vojske.

Bojevi u Francezkoj.

Berlin, 14. okt. Veliki glavni stan javlja 14. okt. o podne: Od Genta nalazi se neprijatelj, medju njima i jedan dio antverpenske posade, u žurnom uzmaku prama zapadu do obale. Naše čete idu za njima.

Naše su čete zaposjele Lille, te je ondje zarobljeno 4500 neprijatelja. Ondješnje oblasti bile su proglasile naprama njemačkim četama taj grad kao otvoreno mjesto. Uza sve to neprijatelj je pri pokušaju obilaženja sa strane Dunkverquea bio poslao onamo svoje čete s nalogom, da se zadrže do prispjeća obilazeće armeje. Pošto ta armeja naravno nije prispjela, bilo je bez svrhe, da branjeni grad pretrpi štete zauzećem sa strane naših četa. Sa bojevne fronte nema šta nova javiti.

Kod reimske katedrale postavljene su dvie teške neprijateljske baterije. Nadalje su na jednom tornju katedrale opaženi svietli signali. Razumije se samo po sebi, da će naše čete pobijati ove, nama štetne neprijateljske mjere i ova sredstva borbe, bez obzira na katedralu. Francezi dakle i sada kao i prije nose krivnju, ako ona slavna gradnja i dalje biva žrtvom rata.

Berlin, 15. okt. (DU.) Službeno iz glavnog stana 15. t. mj. o podne: Navala Franceza kod Alberta bila je suzbijena sa znatnim gubitcima neprijatelja. Inače na zapadnom ratištu nema promjena.

Njemačke čete u Ostendi.

Berlin, 16. okt. (DU.) Veliki glavni stan javlja: Brugge su naše čete zaposjele 14. a Ostende 15. okt. Žestoka navala Francezа sjeverozapadno od Reimsa bila je odbijena. Francezi službeno javljaju, da su na raznim točkama fronte znatno napredovali, tako na primjer kod Berry au Bar sjeverozapadno od Reimsa. Ove viesti nisu ni najmanje istinite.

Nikakove promjene na francezkom ratištu.

Berlin, 17. okt. (DU.) Veliki glavni stožer priobćuje: Veliki glavni stan 17. okt. jutrom: U Bruggu i Ostendi osvojili smo obilno ratnog materijala, medju time veliki broj puška infanterije sa municijom i 200 uporabivih lokomotiva.

Sa francezkog ratišta nema se javiti važnijih događaja.

Beč, 18. okt. Dopisni ured ima iz Berlina 18. okt.: Veliki glavni stan: Jučerašnji dan na zapadnom ratištu protekao je posvema mirno.

Francezki napadaj na njemačkom desnom krilu odbijen.

Berlin, 19. okt. (DU.) Agencija Wolff donosi iz glavnog stožera: Veliki glavni stan 19. okt. jutrom: Neprijateljski pokušaji navale u krajevima zapadno i sjeverozapadno od Lille bili su od naših četa suzbijeno sa velikim gubitcima neprijatelja.

Na ostalom ratištu položaj je nepromijenjen.

Za dan mrtvih.

Od ratnog pripomoćnog ureda c. k. ministarstva unutrašnjih posala.

Primiče se dan mrtvih u ustrajnoj borbi naroda, koja sada bjesni i sva nas sjetila sputava, ne smijemo zaboraviti na naše mile pokojnike.

Ljubezni darovi vijenaca i cvijeća, što im mi u ovim danima pietetskog spominjanja običavamo posvećivati, ne smiju, da im budu uskraćeni, ali odgovara našem patriotskom osjećanju, da takove daruve priudesimo na način, kako bi istodobno služili kojoj aktuelnoj dobrotvornoj svrsi. Namisao, da se povodom dana svih mrtvih za svrhe ratnog pripomaganja prinese jedno novčanih darova, ne samo što se protivi našem pietetu prama milim mrtvima, već bi, strogo provedena, imala za posljedicu materijalnu propast čitavog sloja nekih obrtnika, čiji su glavni poslovi u neposrednoj vezi sa danom mrtvih. Polazeći sa ovog stanovišta ratni je pripomoćni ured ministarstva unutrašnjih posala na što skorijim, da sa zadrugom proizvadjača umjetnog cvijeća i trgovaca cvijećem u Beču sklopi ugovor, po kojemu će spomenuta zadruga proizvadjati za dan mrtvih osobiti umjetni cvijet za ratni pripomoćni ured. Ovaj je cvijet zakonom zaštićen a njegovo patvaranje kažnjivo. Sliči sasvim rascvijetaloj bijeloj ili žutoj ruži, a njezine čaške nose u crvenoj ili crnoj boji znak Crvenog Krsta. Pomoću ovoga znaka svaki je kupac u stanju, da odmah prepozna službeni cvijet za mrtvi dan i da ga razlikuje od bilo kakvih drugih ponudjenih mu proizvoda

Prodaju će obavljati ratni pripomoćni ured ministarstva unutrašnjih posala isključivo osobama, koje na način obrtnički trguju cvijećem, u kartonima po 50 bijelih i 50 žutih cvjetova. Umoljava se javnost, da što prije moguće učini svoje narudžbe kod trgovaca cvijećem, da se prama mjeri naručaba bude mogla urediti proizvodnja. Cijena je cvijetu, od kojega se mogu sasvim dobro prirediti cijeli vijenci ili se može umetnuti u druge vijence, 20 para kod dotičnih trgovaca.

Čisti je prihod namijenjen trima udruženim službenim svrhama za ratno pripomaganje; izdavanjem ovog cvijeta pružili će se također zaslužbe velikom broju nezaposlenih radnika. Ko hoće da počasti svoje mrtve i da istodobno prinese koju žrtvu na oltar zaraćene domovine, neka se pozuri, te kod svoga trgovca cvijećem naruči službeni „cvijet za dan mrtvih".

Trgovci cvijećem mogu donomice, na ručivati, plaćati i dizati cvijeće kod ratnog pripomoćnog ureda (Kriegshilfsbureau), 1. kotar, Hoher Markt br. 5, 2 Stock, Tür 25, izmedju 10 i 12 sati prije a od 4 do 6 sati poslije podne. I trgovine cvijećem izvan Beča, uprave grobišta i zavodi za pokopavanje upozoruju se na ovaj cvijet, čija se naručba prometno izvršuje. Cijena je cvijetu za obrtničke naručitelje 14 kruna za svaki karton od 100 komada, a za publiku 20 para po komadu, tako da trgovci cvijećem postizavaju dovoljnu dobit; za svrhe ratnog pripomaganja ostaje 8 kruna na svaki karton.

Razne viesti.

Pregledba pučkih ustaša rodjenih od god. 1878. do uključivo 1890.

Iz Beča javljaju: Medju obveznicima pučkog ustanka (Landsturm), koji nisu bili pozvani u vojničku službu, jer su kod stavnje bili proglašeni kao nesposobni ili pak superarbitrirani, imade mnogo jakih ljudi, koji bi sada bili sposobni za vojničku službu. Mnogi izmed njih, koji su bili tada slabašni, su se ojačali; njihova koja tjelesna mana je tekom godina nestala a mnogo drugih je bilo proglašeno za nesposobne, što su mnogi promanuli strogi propisi za sposobnost u stroju.

Da se dokuči ove veći potrebi ratne uprave sile i stvori što veća pričuva naoružanih i u svrhu da se pravedno podele teret ratnje, nakanili su privesti na pregledbu obvezanike pučkoga ustanka prvoga poziva, da se ustanovi ako su sada sposobni za službu pučkog ustanka sa oružjem.

Na tu pregledbu bit će pozvani svi obvezanici pučkog ustanka rodjeni u godinama 1878. do uključivo g. 1890., koji su bili do god. 1913. kod novačenja proglašeni nesposobni ili su iz vojske bili odpušteni kao superarbitrirani.

Izuzeti su od te pregledbe sliedeći: Oni, za koje je općenito poznato, da su nesposobni za službu i u pučkom ustanku; oni, koji su već uporabljeni u vojski ako i ne nose oružja a su izabrani za druga djela, kao i oni koji su već namienjeni za takva djela. Izuzeti su i takovi, koji su tekar kod novačenja g. 1914. bili proglašeni nesposobni, te oni, koji su bili kao pučki ustaše superarbitrirani.

Isto je tako nakanila i ugarska vlada pozvati na pregledbu sve svoje obvezanike pučkog ustanka od 24 do 36 godina.

Novi državni tajnik sv. Stolice.

Dne 10. t. mj. umro je u Rimu državni tajnik sv. Stolice kardinal Ferrata, koji je bio imenovao novi Papa Benedikt XV. odmah iza svog izbora.

Sada je Papa imenovao novog državnog tajnika u osobi kardinala Gasparia.

Novi državni tajnik Svete Stolice, kardinal Gaspari, poznat je u svem katoličkom juristićkom svijetu po svom velikom djelu o kanoničkom pravu i po svojoj diplomatskoj vještini. On je od godine 1888. do 1896. bio profesor kanonskoga prava na katoličkom Institutu u Parizu, a od godine 1901. do 1907. tajnik za izvanredne duhovne poslove kod dotičnoga važnoga odjela državnoga sekretarijata. Kardinal državni tajnik Gaspari također je predsjednik komisije za kodifikaciju kanonskoga prava.

Sabiranje lišća od kupine (ostruge) za pravljenje čaja.

Za slučaj, da se vojna protegne i kroz zimu, potrebna je velika množina čaja. Tu će potrebu vojna uprava u prvom redu pokriti pravim čajem, a za slučaj, da tega ne bude dosta, pomišlja se i na čaj, koji se dobiva od lišća kupine (ostruge). Kako se to lišće može brati samo prije mraza, valja odmah pristupiti k sabiranju i sušenju lišća za pravljenje čaja. Toga će lišća suhoga trebati po prilici 2.000 metričkih centi.

Taj posao mogu najlakše obavljati školska djeca. Zato su oblasti pozvale uprave svih pučkih škola, da pod nadzorom učitelja pokrenu sabiranje lišća od kupine.

Budući da će doskora nastupiti mrazovi, valja odmah započeti s branjem i nastojati, da se sabere što više lišća. Brati valja samo posve čisto i neuvelo lišće, pa treba paziti, da se ne ubere koji drugi list. Peteljke lišća valja odmah kod branja otkinuti i baciti. Lišće se nesmije brati za vlažna vremena, a ne valja pobirati ni rosno lišće, jer vlažno lišće puerni kod sušenja

Svaka se škola mora pobrinuti, kako će sabrano lišće osušiti i suho privremeno spremiti. Lišće treba sušiti na sunčanom i vjetrovitom mjestu na taj način, da se lišće razastre u tankim naslagama na daske ili plahte, pa često prevrće. Suho se lišće spremi u čistim vrećama na suhom i zračnom mjestu, kamo ne dopire ni dim ni prašina.

Prije nego li se započne sa sabiranjem lišća, treba moliti za dozvolu posjednike zemljišta, na kojima se nalaze kupine, a oni će sigurno rado dozvoliti sabiranje

Crnogorska barbarstva.

Austrougarska je vlada svim neutralnim i prijateljskim državama razaslala ovu verbalnu notu: „Na sanitetske ambulancije 14. c. i kr. bolničke brigade pucalo se s crnogorske strane, kad god su zalazile na ovaj položaj.

Makar da su ambulance na visokim motkama istakle zastavu ženevskoga krsta, ipak su Crnogorci pucali na porojišta 13. kolovoza na Liscu, 18. kolovoza na Ceroru polju (u Crnoj Gori) šrapnelima i 2. rujna na Grahovu (Crna Gora) iz pješačkih puška.

Na Ceroru je polju uredjenje povojišta posve preprječeno, jer je crnogorska artilerija odmah, čim je istaknut crveni križ vatru na nj oborila. Austrougarska vlada u punoj formi prosvjeduje protiv tih povreda ženevske konvencije.

Ukinuće carine na žito i sočivo.

Ministarstvo je izdalo naredbu, kojom se privremeno ukida carina na žito (pšenica, ječam, raž), ovas, kukuruz, hajdu, proso, fažol, grah, leću, muku i mlinske tvorine. Ta naredba je jako korisna, ali je došla prekasno, jer teško da će se u sadanjim prilikama uvesti štogod žitarica i muke u monarhiju. Proti draginji bila bi jedina odpomoć time, kad bi se uvele maksimalne ciene za žito i muku u cieloj monarhiji. Ali tomu se protivi Ugarska.

Za uposlene radnike.

Zemaljski odbor za Istru stavlja do znanja: usljed priobćenja c. k. ministarstva nutarnjih poslova i predsjedništva namjestništva u Trstu, zemaljski ured za pribavljenje posla i ovima pridruženi posredovni zavodi ovlašteni su radnicima, kojim su našli posla, izdavati potvrde za besplatno putovanje na c. k. državnim željeznicama i izvan granice odnosne pokrajine.

Mirovina udovicama i sirotama poginulih vojnika.

Ako umre muž izravno na ratištu ili pak tekom jedne godine usljed rana zadobivenih u ratu, dobije žena paloga muža ovu godišnju mirovinu: žena kadeta 450 K, narednika (serjenta) 270 K, četovodje (cugsführera) 240 K, kapurala 180 K, frajtera 144, infanteriste 108 Kruna. Ako muž umre usljed bolesti ili epidemije, koje se zadobilo na ratištu, dobije žena kadeta godišnje 300 K, narednika 180, četovodje 144, kapurala 120, frajtera 96, infanteriste 72 K. Djeca dobivaju: dečki do 16 god., djevojčice do 14 god., svaki godišnje po 48 kruna dohodka za uzgoj. Sva ta mirovina udovice i djece nesmije prelaziti svotu od 540 kruna.

Obaviestni ured za ranjenike i zarobljenike.

U našemu listu smo već javili, da je u Beču osnovan obaviestni ured Crvenog Križa, koji dava informacije o ranjenicima i poginulima. Sada javlja taj ured, da od sada napred posreduje ne samo glede ranjenika i zarobljenika nego i glede onih civilnih osoba, koje su na početku rata prebivale u Rusiji, Srbiji i Crnoj Gori. Naslov na taj obaviestni ured jest ovaj: Hilfs und Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Beč I., Jasomirgottstrasse br. 6.

Kako ćemo se čuvati od kolere.

U nekim mjestima naše monarhije službeno je ustanovljeno po nekoliko slučajeva kolere, od koje su oboljele osobe prispjele sa sjevernog ili južnog ratišta. Par slučajeva te pošasti pojavilo se i u susjednoj Kranjskoj kod vojnika došlih sa sjevernog ratišta, te smatramo zgodnim i potrebnim navesti ovdje neka pravila, po kojima treba da se ravnamo i živimo, da se obranimo od kolere.

Bacili (sitne nevidljive životinice) koji donose koleru, nalaze se u crijevnim i želučnim izmetinama onih, koji su na koleri oboljeli, pak odatle lako prelaze u vodu, jela ili drugamo, odkle se mogu poniti na druge. Ako zdrav čovjek dodje s tim predmetima u dodir, može lako da oboli. Prenošenje je kolere slično prenošenju tifusa, samo što se bacili kolere daleko brže šire. Medjutim kako je moderna higijena naročito u gradovima već dosada dotla

tako daleko, da je i druge takve bolesti uspješno suzbijala, tako je i koleri u mnogom doskočeno.

Preporučiti treba svima, da ni pod koji uvjet ne dolaze u doticaj s bolestnicima od kolere ili njihovom rednjom i svaki neka gleda, da stan bolestnikov ostane tako dugo posve zatvoren, dok ga policija ne otvori. Liečničkim se odredbama mora svako bez pitanja pokoriti. Ne pij druge vode do one iz gradskoga vodovoda, a isto se tako ne peri s kojom drugom jer je lako okužena. (Gdje vodovoda nema najbolji su pokriveni zdenci, jer prašinom nošeni bakcili ne padaju tako lahko u njih. Još je bolje prokuhanu vodu uživati.) Kod jela budi takodjer veoma oprezan i ne jedi ništa, što nije kuhano, ier se jelima, koja se uživaju nekuhana ili nepečena, lako prenosi bolest. Kako je protiv ove bolesti najbolji ustuk dobar i zdrav želudac, treba u takvo opasno vrieme paziti na čistoću ruku, jer se njima lahko bacili donesu u usta, zato treba prati usta i ruke prije svakog jela, po mogućnosti u kakvom raskužnom sredstvu. Tako isto valja ruke prati kada se vraćamo iz zahoda, kada idemo po stubama i kada se hvatamo za naslon na njima i opće u svakoj prilici, gdje rukama nešto dohvatamo, što i drugi dohvataju. Osobito su opasne kvake i vrata, a u stanu, gdje je ko obolio od kolere, ne smije nitko ući tako dugo, dok nije posve oblasno raskužen, a ne smije se isto tako ni rublje niti ništa, što je pripadalo bolesniku dirati niti prodavati. Svim se tim stvarima posve lahko prenese bolest na druge. Ovo čuvanje je najbolji liek protiv ove strašne bolesti, koja toliko žrtava traži, ako se protiv nje ne radi. Ni u kojem se slučaju ne može nikomu savjetovati, da u slučaju kolere otputuje, jer se onda tek izvrgava pogibelji, da se na željeznici okuži.

Ranjenici iz naših krajeva u Trstu.

Kroz prošli tjedan prispjeli su u Trst ovi daljnji ranjenici iz naših krajeva:

Viktor Jurkić od 15. kump. 87. reg., Martin Skoblar od 3. kump. 37. reg., Martin Bučić od 1. kump. 37. reg., Karlo Peternel od 16. kump. 97. reg. i Mihael Masarić od 6. kump. 20. honvedske reg., dalje od 97. reg.: Marcel Chianolo od 3., Fran Pias od 4., Josip Fornasaro od 6., Pompej Molest od 6., Alojzij Rijavec od 4. i Ivan Ziega od 4. kump. — Dne 6. t. mj. su došli Petar Turina od 9. kump. 22. reg., Nikola Tretto od 4. kump. 47. reg., Ivan Muslavić od 15. kump. 87. reg., Rudolf pl. Thianich od glazbe 32 reg.; dalje vojnici 97. reg. Eduard Sablić od 5., Ivan Buždon od 11., Anton Mavrić od 1. i Gvido Deprato od 4. kump.

U subotu primljeni su u bolnicu nadalje ovi: Stradiot Ivan, artil. 8. reg. iz Trsta, Josip Matešan iz Raba, 23. domobr. reg. 2. kump., Vilim Roba iz Pule dobrovoljac 32. reg. 15. kump., Montegan Anton iz Crnog Vrha, artil. 8. reg., Setin Mate iz Kopra, 97. reg. 5. kump., Marij Dobrila iz Trsta, poručnik 4. bos.-herc. reg. Bonassin Josip iz Vodnjana od 7. reg., Josip Portot iz Nabrežine, artil. 9. reg., Rudolf Mihelčić iz Trsta artil. 8. reg., Anton Hrovatin 97. reg. 14. kump., Anton Simec i Ivan Kovačić, oba od 27. reg. landsturma.

U ponedjeljak prošlog tjedna prispjeli su ovi vojnici 97. reg.:

Josip Radolović od 14., Lovre Kodelja od 4., Mate Malekar od 2., Cezar Labinac od 12., Jakov Vovk od 3., Josip Masvicer od 2., Fran Kurat od 8., Stjepan Milok od 5., Josip Hrovat od 2., Ivan Nitjin od 13., Anton Delconte od 8., Ivan Brusvan od 16., Anton Kukic od 14. i Ivan Premrov od 14. kump., Karlo Spehar od tirolskih lovaca, Julijan Delisbernardina od 7. kump. 87. reg., Petar Garčan od 8. kump. 27. reg., Levin Bilušelja od 10. kump. 7. reg., Ivan Stančić od 8. lovskoga bataljuna, Augen Brezar od 2. bos.-herc. reg., Petar Jakasović od 2. kump. 37. reg., Andrija Mrakić od 8. lov. bat., Sever Marzari od 10. kump 87. reg., Viktor Carniel od 22. artil. reg.

Nadalje su prispjeli utorak prošlog tjedna ovi vojnici od 97 regimente:

Josip Doplihar od 10., Anton Frank od 12., Ivan Kmet od 8., Anton Bašan od 3., Ed. Giacomini od 8., Ivan Zulja od 1., Josip Bratulić od 12., Anton Babić od 6. kump., Matej Gasparini od 2. kump cesarskih lovaca br. 27

Dne 14. t. mj. prispjeli su: od 97. regim. Anton Pečenko od 12., Anton Zahtila od 15., Anton Bratović od 15., Atilij Salvagno od 2., Aleksander Petronio od 9., Melhijor Polesi od 5., Saverij Medeot od 11., Juraj Fontanot od 2.. Fran Premrl do 2., Paskval Grossi od 7., Ivan Dagri od 2., Stefan Perkaš od 3., Fran Križmančić od 1., Jakov Fiorentin od 1., Ivan Kolarić od 2., Šime Poropat od 7., Josip Bečaj od 5., Petar Dobrila od 11., i Toma Mlekuž od 9. kump. Dalje, Petar Genuzio od 4. kump. 47. reg., Anton Derin od 3. gorske artil. reg., Ivan Bordon od 6. kump. 87. reg., Jakov Giraldi, Torra Damjanić, Josip Persico od 20. lovskoga bataljuna, te Marko Badjen od 23. domobran. regim.

Dne 15. t. mj. prispjeli su nadalje ovi: od 97. reg. Daniel Tamburini, Angel Vidal i Frane Ban, Roman Vida od 22. reg. i Anton Perivc od 20. lovskoga bataljuna. Od 87. reg.: Emilij Lušnik, Josip Loridan i Anton Skrinjar; od 97. reg.: Serafin Martinčić, Juraj Sluga, Jakov Tuljak, Rikard Mozetić, Blaž Peraurić, Matej Kuzma i Ivan Smilović; Kazimir Pleban od 40. reg., Viktor Beltrame od 32. reg.

Nakon petdnevnog opažanja bili su iz bolnice odpušteni na dopust: Frane Bratus, Anton Trpin, Miho Spessot, Aleksander Galoppini, Fran Mogorović, Josip Renner, Alojz Braselj, Ivan Zarotti, Petar Krevatin, Savin Sancin, Ivan Velenik, Silvin Vanzo, Marin Ričić, Eduard Zerjal, Ivan Seljak, Robert Gasparini, Jakov Desko, Cezar Polak, Herminij Garbi, Josip Tomažek, Alojzij Stilović, Josip Pecchiar, Liudevit Fröhling, Stjepan Samzack, Josip Freitag, Ivan Močilnik, Hektor Longo, Valentin Ferdinand, Hrovatin Josip, Humbert Sandri, Anton Medved, Ivan Pavačić, Pave Cakinja, Anton Gotard Visintin, Jakov Oselnik, Frane Marko, Anton Marinčić i Egidij Tamaro.

U petak je parobrod „Melković" dovezao 124 ranjenika s južnog ratišta, od kojih 20 teško, a po narodnosti imade 38 Madjara, 28 Čeha, 1 Niemac i 1 Talijan (iz Rieke), ostali su Rumunji i Hrvati.

Objava.

Pozivlju se pod pretnjom kaznenih posljedica svi obvezanici prvog saziva narodnog ustanka, koji su služovali u ratnoj mornarici te su se prikazali prigodom obće mobilizacije, no bili su otpušteni sa opaskom u pasošu narodnog ustanka „nesposoban za službu u narodnom ustanku, opet na dopustu", da se odmah predstave c. kr. kotarskom Zapovjedništvu narodnog ustanka u Pazinu u svrhu konačne odluke eventualne njihove nesposobnosti za službu.

Talijanski ministar di San Giuliano umro.

Prošli petak 16. tek. mj. umro je u Rimu talijanski ministar izvanjskih poslova markiz Di San Giuliano.

Kako će se naši čitatelji sjećati ovaj ministar bio se mislio prošlog Uskrsa u Opatiji sa našim ministrom vanjskih poslova, kojom prilikom posudrio je talijanskog ministra dr. Andrija Stanger, načelnik Volosko-Opatije hrvatskim jezikom.

† Gjuro Vučković.

Iz Trsta dolazi nam tužna vieat, da je tamo preminuo ponedjeljak u noći nakon duge i teške bolesti odlični hrvatski rodoljub i poznati trgovac g. **Gjuro Vučković**, u 60. godini dobe svoje.

Iz Siska došao je pred kakvih 35 godina kao trgovački činovnik u Trst, gdje se je odmah upoznao s tadašnjim slovenskohrvatskim prvacima, stupio u njihovo kolo te preuzeo najvažnija i najodgovornija mjesta u narodnim društvima. Dugi niz godina vršio je tada teško službu tajnika „Slovenske čitalnice" pak odbornika „Delavskoga podpornoga društva" polit. društva „Edinost" itd. Pokojnika nalazimo medju utemeljiteljima „Trščanskog Sokola" „Tržačke posujilnice in hranilnice" „Jadranske banke", eksportnog društva „Balkan" itd. itd.

Kao trgovac i vieštak zanimao se je osobito za gospodarski napredak trščanskih Slavena.

Mi istarski Hrvati gubimo u pokojniku iskrenog prijatelja i nesebičnog dobrotvora. Njega ubrajaju mnogobrojni naši prvaci i rodoljubi širom Istre medju najbolje prijatelje i znance. Za naš kulturni politički i gospodarski napredak zanimao se je pokojni **Gjuro** od svog dolaska u Trst, pak do prerane svoje smrti živo i pravim rodoljubnim srcem. Nezaboravnom rodoljubu, prijatelju i pobratimu kličemo potrtim srcem: **vječni Ti mir i pokoj dobri Gjuro**, a Tvojoj teško ucviljenoj udovi gospodji Pauli i mnogobrojnoj svojti naše iskreno saučešće!

Izvanredna skupština „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".

Odbor Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri poziva ovime društvene članove na **izvanrednu skupštinu**, koja će se držati u Kastvu subotu, dne 31. o. mj. u 2 ure poslije podne.

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri u Kastvu.

U odborskoj sjednici držanoj 2. maja 1914. razdijelila je „Bratovšćina" ove godine u podpore ukupno 2195 K medju djake raznih škola. Prema zaključku glavne skupštine dalo se je djacima viših škola 10 potpora po 100 K, a povrh toga je odbor podielio još pet potpora po 50 K, što daje ukupno 1250 K. Desetorica djaka sušačke gimnazije dobili su 345 K, a za djake realne gimnazije u Voloskom-Opatiji poslalo se 200 K na ravnateljstvo iste, da ih ono razdijeli medju molitelje po svojoj uvidjavnosti. Učiteljskim kandidatima u Kastvu i jednoj kandidatici u Gorici dalo se 350 K potpore, a osim toga hrv. akad. društvu u Zagrebu 50 K.

„Bratovšćina" je mogla ove godine iz dati veći iznos u potpore, jer je u tu svrhu upotrijebila jedan dio čistog dobitka od rasprodaje molitvenika „Oče budi volja Tvoja".

Drugi dio čistog dobitka upotriebit će se za nova izdanja istoga molitvenika. Koji ga imade u zalihi još po prilici za dvije godine.

„Bratovšćina" imade do danas u svemu 150 članova utemeljitelja. Najnoviji je član utemeljitelj veleasni gospodin Franjo Peršić, župnik u Vrhu, koj je odboru poslao utemeljiteljnu svotu od 50 K popraćenu ovim pismom:

Vele ugledna Bratovšćino!

Bili će tome više mjeseci, što sam čitao — čini mi se u „Našoj Slogi" — vrlo umjesnu i talibčke istinitu opasku, da imade danas u Istri samostalnih ljudi, koje je u svoje doba potpomagala „Bratovšćina", i koji bi mogli da joj vrate sada milo za drago — ali su je zaboravili, ne mare više za nju!

Ova opravdana opaska ticala se i mene; i ja sam se našao medju tima nemahvatnim grješnicima. Zvadem i ispovijedam, da je i meni mi'a „Bratovšćina" u najvećoj potrebi u pomoć priskočila, i meni jednoku nesamo jednu sum zalopnicu otrla! Radi toga istoj za udarje šaljem u privitku ovih 50 (pedeset) kruna s molbom, da me se upiše medju članove utemeljitelje „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".

Dopusti li dragi Bog, spešit ću se još nezaboravne „Bratovšćine".

Vrh (p. Buzet), dne 9. IV. 1914.

Najzahvalniji:

Franjo Peršić, vl. r., župnik.

Za pušače cigareta.

Usljed upliva rata na obrt duhanske režije (poziv izučenih radnika u vojničku službu, povišeno stanje vojne uprave, darovi pozvanicima i ranjenicima), nastupilo je prisremeno ograničenje u izradbi nekojih vrsti duhana za cigarete. Poskrbilo se je pak da se povisi izradba, radi čega bit će doskora opet moguće udovoljiti pušačima. Kroz to vrieme neka se občinstvo obzirom na teško doba, zadovoljava s drugim vrstima, osobito sa pušačim duhanom „Drama", koji se može lahko staviti na raspolaganje u većoj množini.

Prstene „Zlato za željezo" Srebrnog Križa izdaje ovdješnja pisarna Crvenog Križa.

Osobe, koje su pred nekoliko tjedana predale ili poslale ovdješnjoj podružnici Crvenog Križa dragocjenosti, pozivaju se, da osobno podignu željezne prstene, koji su sada došli od austrijskog društva Srebrnog Križa s napisom: „Gold gab ich für Eisen 1914. Ö. S. K.", u pisarni Crvenog Križa, S. Policarpo br. 204 od 9 i pol do 11 i pol prije podne.

Istodobno poslala je uprava Srebrnog Križa po 100 željeznih prstena sa njemačkim, talijanskim i hrvatskim napisom u zamjenu za dragocjenosti ili iznimno za najmanju cienu od pet kruna u novcu, od kojih će iznos poslati u odredjenu svrhu. Ovi službeni izvorni prsteni mogu se dobiti u rečenoj pisarni prije podne na spomenuti način.

Službeno priobćenje o bombardovanju Boke Kotorske.

Iz ratnog stana javlja se službeno: O bombardovanju utvrda u Boki Kotorskoj 19. septembra doznaju se naknadno ove potankosti:

Bombardovanje bilo je poduzeto sa strane dviju oklopnjača i triju krstaša praćenih od četiri razarača torpeda. U 5 sati i 30 časaka u jutro viđjeno je više ladja gdje se primiču ulazu u luku u dvie skupine. Čim su ladje došle na dohvat naših hitaca, naša obalna baterija u Ljuštici i mornarska baterija u Oštru otvoriše vatru, našto su francezke ladje u kratkim razmacima počele da nas bombarduju. Najbliža distanca iznosila je pet do šest tisuća metara od rta Oštro. Divizija je doskora izašla iz dohvata metaka, tako je obustavljena vatra na utvrdama. Kratko vrieme iza toga otvorili su Francezki brodovi vatru na morsku površinu, valjda proti tobožnjim podmorskim ladjama. U 6 s. i 50 min. neprijatelj je odplovio prema jugozapadu, te je doskora nestao u dimu i magli. Baterije na Ljuštici imale su svaka po jedan hitac u nitan. Francezi su ispalili neko 200 hitaca iz velikih i srednjih topova. U kvemenom fortu Oštro pogođen je jedan nid, ali nije jako oštećen. Devet ili deset hitaca je pogodilo kamenu stienu kod Punta d' Oštro, te se jasno pozna kako je kamen odronjen. Pomorski fort Mamula pogodila su tri hitca, koji su nanieli neznatnu štetu. Jedan hitac je preletio nad izvidnicom na Gomili, a jedan je pao nedaleko radiotelegrafske stanice Kline. U svemu su dva momka teško ranjena.

Slučice iz rata.

Dvie junačke poštarice. Dne 16. i 17. augusta pucali su Srbi na selo Klenak u Hrvatskoj, koje leži na lievoj obali Save baš naproti Šabcu u Srbiji. Granate su počele frcati preko Save i odarati u kuće, koje su se rušile jedna za drugom. Pučanstvo je pobjeglo. Na nadjetnjoj pošti bila su namještena četiri činovnika. Jedan od njih je obolio odmah iza prvih

bitaca, ostala tri su pak malo iza toga izginula. U uredu ostale su samo dvie gospodjice, odpremnica Kata Gregurićić i pomoćna činovnica Eva Barać, koje su usprkos eksploziciji granata ostale na svojim mjestima i savjestno obavljale svoju službu. Na željezničkoj postaji obavljao je brzojavnu službu zastavnik Rudolf Bier, a pošto su činovnici pobjegnuli morao je obavljati službu i u poštanskom uredu, čime je stekao velikih zasluga, jer je javljao svojem nadležnom sapovjedništvu važne viesti. Mogao je pak obavljati tu dvostruku službu u tako teškom položaju samo zato, jer su neustrašivo, kao i on sam, ustrajale na svojim mjestima također spomenute gospodjice. Nadležno zapovjedničtvo nije nista znalo o tim prilikama i je mislilo, da je u Klenku sve u najboljem redu. Tekar prilikom uručenja neke zapovieđi kad su upitali zastavnika, da li bi mogao predati zapovieđi putem poštanskog brzojavnog uredu, doznala se je ciela stvar. Zastavnik Bier je naime odgovorio, da još nezna, ako bude moguće predati zapovied, jer je za oba uredu podpunoma sam i uz njega su još samo dvie gospodjice, koje obavljaju službu. Srbi da ž v. strieljaju na Klenak i da je baš on čas udarila granata u kuću, u kojoj se nalazi. Vrlo važna zapovied se je ipak pravodobno predala na odredjeno mjesto. Svi tri: zastavnik i obje gospodjice bili su predloženi za odlikovanje. Obćenito priznanje i udivljenje iskazuje se osobito obim gospodjicama, koje su tako junački ustrajale na svojem mjestu, dočim su njihovi muški drugovi pobjegli.

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaje se uz veoma sniženo cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatasio broj I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mu terijama ponovno bogato snabdjeven skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja t 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Riek

svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka

svaki dan osim nedjelje tamo i natrag

Rab-Baška-Rijeka

u utorak, četvrtak i subotu tamo, u p nedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, t lefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastito kiosku, telefon 272.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Leginja i dr. u Puli.

✝

Težko ucviljenim srcem javlja podpisana svoj rodbini, prijateljima i znancima, da je njezin nezaboravni suprug g.

Gjuro Vučković,

trgovac i t. d.

u noći od ponedjelka na utorak nakon dugotrajne i teške bolesti mirno u Gospodinu usnuo.

U Trstu 20. oktobra 1914.

Pavla ud. Vučković, rodj. Mero.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Meravske i Prerađovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta:

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,875.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1.671,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.995·52

Sposobni povjerenici i akvizitori nasmještaju se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Budući vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogoditnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Budući vučenje 1. kolovoza

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijeni. naruč dicima namiljenje su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu“

Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICI

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE

POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Dianna Br. 2

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ko-ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cenike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Deklova i sin

Gorica, via Municipio 1.

Broj 42. Pula, u četvrtak dne 29. oktobra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računa u se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili poštanskom štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a neoštrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarine Plaća i ustaluje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginje i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Kakulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handé u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Bojevi u Galiciji.

Beč, 21. okt. (DU.) Službeno se javlja 21. okt. o podne: Nakon teških i upornih navala na pojačane pozicije neprijatelja kod Feleszyna pa do obronka istočno od Medyke zadobili smo opet više pozicija, dok ruske protunavale nijesu nigdje uspjele. Prošle noći zauzele su naše čete jurišem Kapelske uzvisine sjeverno od Mizynice. Južno od Magiere uspjelo im je već jučer, da iz zauzetih mjesta priprave daljnu navalu na visočine. Na južnom se krilu vodi boj poglavito s artilerijom te bitka poprima značaj tvrdjavnog rata.

U Karpatima je otet zadnji prijelaz u Jablaničkom klancu, koji su još Rusi držali, te tako sada nema više na ugarskom teritoriju nijednoga neprijatelja. Naše napredovanje doprlo je u Bukovini sve do Velikoga Sereta. Hoefer, gm.

Naša vojska u Černovicama.

Beč, 22. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 22. okt. o podne: U bitki na obje strane Strwiaza uspjelo je našim četama i u prostoru južno od rijeke navalom uznapredovati.

Jugoistočno od Staroga Sambora zauzete su dvije obrambene pozicije neprijatelja. Sjeverozapadno od Staroga Sambora dospjeli smo s našom bojnom linijom sve do ceste u Starasol.

U zadnjim bojima zarobljeno je oko 3.400 Rusa, medju njima 25 časnika, a 15 je mašinskih pušaka zaplijenjeno.

U Černovice ušle su naše prednje čete.

Zamjenik šefa generalnog stožera:
Hoefer, gm.

Uspjesi naših četa.

Beč, 23. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 23. oktobra o podne: Bitka južno od Przemysla, u kojoj je poglavito imala riječ naša teška artilerija, postavljena protiv neprijateljskih uporišta, razvila se u žestoke bojeve na donjem Sanu, gdje smo neprijatelja na više točaka pustili preći na zapadnu obalu, da ga možemo uhvatiti i potući. Prešlim ruskim silama približili smo se već svagdje tik do rieke. Kod Zarzeča zarobili smo njih više tisuću. Dielovi naše vojske pojavili su se iznenada pred Ivangorodom te potukli dvie neprijateljske divizije, zarobili 3600 Rusa i oteli jednu zastavu i 15 mašinskih pušaka.

Potankosti o ulazu u Černovice.

Beč, 23. okt. (DU.) O ulazu austro-ugarskih četa u Černovice javljaju očanio ove potankosti: U srijedu u 11 sati prije podne ušle su u grad prve austro-ugarske čete. Rusi su bez svakoga boja ispraznili Černovice. Pučanstvo je s neopisivim oduševljenjem pozdravilo naše čete, grlilo ih i ljubilo, te u triumfu odpratilo u grad. Grad je iskićen zastavama.

Zemaljski predsjednik grof Meran isplatio je pol milijuna kruna činovnicima, koji za vrijeme ruskoga boravka u gradu nisu dobili nikakovih beriva.

Poštanski i brzojavni uredi odmah su započeli svoj rad.

Bitke u Galiciji.

Beč, 25. okt. (DU.) Službeno se javlja: Na sjevernom ratištu naše vojske i jake njemačke sile nalaze se u boju u skoro neprekidnoj fronti, koja se proteže od sjevernih obronaka istočnih Karpata preko Staroga Sambora, istočnog ozemlja utvrde tvrdjave Przemyšl, donjeg Sana, poljske Visle i medjašnih krajeva do područja Block proti glavnim silama Rusa, koji su ovamo doveli i svoje čete iz Sibirije, Kavkaza i Turkestana.

Naše prodiranje preko Karpata privlačilo je proti nama neprijateljske sile.

U srednjoj Galiciji, gdje oba protivnika zauzimlju utvrdjene pozicije, bojevi su zaustavljeni.

Južno od Przemyšla i donjeg Sana naše su trupe i posljednjih dana imale ponovnih uspjeha. U ruskoj Poljskoj upotrebljene su s obje strane znatne sile koje se od jučer bore na jugozapadnom toku Visle izmedju Ivangoroda i Varšave.

Rusi izpražnjuju i sjevernu Bukovinu.

Beč, 25. okt. (DU.) „Az Est" javlja iz Dornawatre: U Černovici su sve javne i privatne kuće ostale neoštećene. I mjesta sjeverno od Černovica bivaju ispražnjena od Rusa.

Na južnom ratištu.

Porazi Srba u istočnoj Bosni.

Beč, 23. okt. (DU.) Službeno se javlja: Jake srbske i crnogorske sile, koje su u svoje vrieme bile provalile u jugo-istočne pogranične dielove na istoku Bosne, što su ostali bez četa, i koji su pohodili domaće muslimansko pučanstvo s neobuzdanom hordom dobrovoljačkih četa, što su pljačkale i ubijale, bile su dne 22. listopjačkale i ubijale, bile su dne 22. listopada iza trodnevnoga ogorčenoga boja u prostoru s obiju strana ceste Mokro Rogatica poražene i prisiljene na brz uzmak.

Pojedinosti o ovim bojevima, gdje su naše čete bezprimjerno bravurozno bosnile, te bajunetom ponovno bacile neprijatelja iz više utvrdjenih pozicija, moraju se pridržati za naredno izvješće radi daljnjih akcija, koje su u toku.

Potiorek, Feldzeugmeister.

Monitor „Temes" potopljen.

Beč, 23. okt. (DU.) Službeno se saopćuje dne 23. okt. o podne:

Vraćajući se s uspjelne akcije u Savi nasrnuo je naš riečki monitor „Temes" na neprijateljsku minu i potonuo.

Od posada su 33 momka nestala; ostali su se spasili.

Zamjenik šefa glavnoga stožera, Höfer, generalmajor.

(Dunavski monitor „Temes" je jednak „Bodrogu", a to su dva najveća monitora naših riečnih ratnih ladja. „Temes" je bio dug 56 metara i nosio 440 tona. Njegov oklop je bio debeo 40, oklop pak tornja i kazemata 40 i 75 milimetara. Nosio je dva brzometna topa od 12 cm., jednu haubicu od 12 cm., dva strojotopa i jednu strojnu pušku. Sagradjen je bio g. 1904.)

Neistinite srbske viesti.

Beč, 20. okt. (DU.) Službeno se javlja 19. t. mj.: Srpska štampa zadnjih dana širila je viesti o pobjedama, koje moguće leže u području njihovih želja, ali koje se sasvim kose sa faktičnim prilikama i koje se na ovo mogu reducirati: Tobožnjoj pobjedi kod Kurjačice dala je povoda poplava Drine, a prisiljeno napuštenje poplavljenog malog utvrdjenog mosta, koje za sebe nema nikakove važnosti, nije uslijedilo radi srpske navale. Napuštanje pozicije izvršeno je u potpunom redu, dapače bez ikakva smetanja sa s'rane neprijatelja, pa su po tome i sve viesti o mnoštvu zarobljenika itd. potpuno neosnovane. Na Gučevu dolazi radi velike blizine bojnih linija skoro svaki dan do bojeva u kojima sad Srbi sad naše čete otvaraju navalu. Osobitoga značenja nemaju ove borbe, pa stoga i srbske viesti o velikim uspjesima na Gučevu znače izvrćanje činjenica. Neprijatelj naprotiv prešućuje, da je istoga dana, kad su izvojštili „sjajnu pobjedu" na Gučevu, bila dalje južnije krvavo odbijena mnogo ozbiljnija navala Srba potpomagana od artilerije.

Na Romanji planini nastavlja čišćenjem naša divizija, koja bi tobože bila od Srba potučena. Dijelovi iste na 12. i 13. o. mj. u hrabrim borbama rasprsili su 3 do 4 srpska bataljuna i zarobili mnoštvo vojnika i oficira koji su lutali šumom.

Ovim je srpski način izvješćivanja dovoljno karakterisan i ne trebuje daljnjeg komentara. — Potiorek, Feldzeugmeister.

Ponovno bombardovanje punte Oštro.

Beč, 20. okt. (DU.) Sjedinjena engleskofrancuska flota, koja 5 dana nije dala o sebi znaka, pojavila se opet na Dalmatinskoj obali i počela puntu Oštro bombardovati. Naše su torpednjače uzvratile vatru iz najbliže blizine na francuzke ladje.

Potankosti o bombardovanju.

Beč, 22. okt. (DU.)

U jutro 17. o. mj. bilo je u blizini rta Oštro čarkanja izmedju naših pojedinih torpeda i podmorskih ladja te aeroplana i francuzkog krstaša „Waldeck Rousseau". Ma da je francuski krstaš na naše jedinice upravio žestoku vatru, ne oštećeni se domogoše svetionika Spiča.

Na Oštro također je pucao francuski krstaš, medjutim je oštetio nemalno gale riju. Ostali francuzki brodovi, koji su sa strane promatrali pucnjavu Waldeck-Rousseau ostavili su u smjeru podmorskih ladja naše more. Austro-ugarske torpedne ladje poduzele su 18. u rano jutro navalu na barsku luku i razorile su iz najbliže blizine nekoliko magazina i nakrcanu koliju topovskom vatrom.

O pomorskom boju pred Bokom Kotorskom.

Rim, 23. okt. (DU.) Mornarički ataše austro-ugarskog poslanstva u Rimu izjavljuje: Obzirom na pomorsku epizodu od 17. o. mj. u nekim novinama predešen je glas iz Bara, da je tom prilikom jedna austro-ugarska podmorska ladja bila uništena. Naprotiv mora se konstatirati, da je jedna podmornica, koja je jedina bila izvržena vatri neprijateljskih ladja, doduše pošla pod vodu, ali zato, jer je to momčad učinila, da kasnije van dosega neprijateljskih hitaca izmogne izići čitava na površinu. Opetujem: jedini hitac francuzkih ladja, koji je pogodio, bio je hitac koji je oštetio galeriju svjetionika rta Oštro.

Njemačko-ruski rat.

Bitka kod Varšave.

Berlin, 21. okt. (DU) Listovi javljaju, da bitka kod Varšave poprima za nas povoljan tok. Bombardament varšavskih utvrda imao bi za kratko vrijeme otpočeti.

Berlin, 22. okt. (Ag. Wolff iz velikog glavnog stana).

Na sjevernom bojištu sliede dielovi naših četa izbjegavajućeg neprijatelja u pravcu prama Osowiecu. Više stotina zarobljenika i puščanih strojeva palo je u naše ruke. Kod Varšave i u Poljskoj nije se jučer, nakon neodlučne borbe posljednjih dana, borilo.

Ruska navala odbijena.

Berlin, 23. okt. (DU.) Veliki glavi stan javlja dne dne 23. okt. jutrom: Na istočnom ratištu odbili smo ruske napadaje u krajevima zapadno od Augustova i osvojili smo više strojnih pušaka.

Iz jugoistočnog ratišta nema nikakovih zaključnih viesti.

U borbi kod Ivangoroda.

Berlin 25. okt. (DU.) Agencija Wolff ima iz velikog glavnog stana od 25. okt.: Na istoku poduzele su naše čete navalu proti Augustovu. U okolici Ivangoroda naše se čete bore rame uz rame sa četama austro-ugarskim. Zarobile su 1800 ljudi.

Berlin, 26. okt. (Agencija Wolff). Veliki glavni stan, 26. okt., jutrom: Na istočnom ratištu naša navala napreduje sve više prema Augustovu.

Kod Ivangoroda položaj bitke je povoljan. Još nije došlo do odluke.

Njemačko-francezki rat.

Bitka na desnom njemačkom krilu.

Berlin, 21. okt. Agencija Wolff donosi iz velikog glavnog stana od 21. okt. jut-

rom: Na kanalu Yser naše su čete u žestokom boju. Neprijatelja pomaže artilerija s mora sjeverozapadno od Nieuporta. Tu je naša artilerija učinila neupotrebivom jednu englesku torpednjaču.

Boj zapadno od Lille traje dalje. Naše čete poduzele su i tamo navalu i odbile neprijatelja na više mjesta. Bilo je zarobljeno 2000 Engleza i osvojeno više mitraljeza.

Berlin, 23. okt. Agencija Wolff ima iz velikog glavnog stana od 22. oktobra jutrom:

Bojevi na Yserskom kanalu traju dalje. Jedanaest engleskih ratnih brodova podupiralo je neprijateljsko topništvo. Istočno od Dixmuidena bačen je neprijatelj natrag. I u pravcu od Ypresa prodrle su naše čete uspješno naprijed.

Bojevi što su se sjeverozapadno i zapadno od Lille-a vodili, bili su jako žestoki, ali se neprijatelj po cieloj fronti povlači natrag.

Žestoki napadaji Francuza iz pravca od Toula prama visočinama južno Thiaucourta bačeni su uz najteže gubitke Francuza natrag.

Bezdvojbeno je ustanovljeno, da je engleski admiral, koji zapovieda sa brodovljem pred Ostendenom, samo teškom mukom nagovoren od belgijskih oblasti, da ne bombarduje Ostende.

Uspjesi u Francezkoj.

Berlin, 23. okt. (DU.) Javljaju iz glavnog stana 23. okt. u jutro:

Na kanalu Yser je jučer bilo polučeno uspjeha.

Južno od Dixmuidena naše su čete [illegible] gubitaka i pustili su nam preko 500 zarobljenika.

Sjeverno od Arras-a žestoka navala Franceza slomila se usljed naše vatre. Neprijatelj pretrpio je velike gubitke.

Zadnje viesti.

Položaj u Galiciji.

Beč, 27. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 26. okt. o podne: U bojevima pred Ivangorodom zarobili smo 8000 Rusa i osvojili 19 strojnih pušaka. U okolici Jaroslava morao nam se predati jedan ruski pukovnik sa 200 ljudi.

Kod Zalucze (jugozapadno od Sinatyna) i kod Paulenicze (jugozapadno od Nadvorne) neprijatelj je bio suzbijen. Obći položaj je nepromienjen.

Beč, 27. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 27. okt. o podne: Položaj u srednjoj Galiciji je nepromienjen. Naši vojni zborovi, od kojih je samo jedan zarobio 10.000 Rusa, bore se sa nenadkrilivom hrabrošću jugozapadno od Ivangoroda sa moćnijim silama neprijateljskim.

Bojevi proti Srbima.

Beč, 27. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 27. oktobra o podne: Srbsko-crnogorske čete, koje su bile potučene kod Romanje planine, suzbijene su kod Višegrada i Goražde preko Drine iza kako smo ih proganjali četiri dana. U Skeli kod Hanštjenice naše su čete osvojile mnogo municije pješadijske i artilerijske, u bojevima iza Velikog Brda i Vračevice, te strojnih pušaka i brdskih topova. Sa ovime je istočna Bosna očišćena od neprijatelja sve

U iste dane kad su srpskocrnogorske čete bile suzbijene na Drini, naše čete koje se nalaze u Srbiji postigle su znatnih uspjeha. Dvie otvrdjene pozicije neprijatelja kod Rovnje u Mačvi bile su jurišem osvojene. Tu su bile zauzete četiri strojne puške, 600 pušaka, bomba i zarobljeno mnogo ljudi. — Podpisan: Potiorek, Feldzeugmeister.

Bojevi u Francezkoj i Rusiji.

Berlin, 27. okt. Agencija Wolff donosi iz glavnoga stana od 27. okt. jutrom: Priobćenje vrhovne uprave vojske.

Bojevi u izsjeku Iserskog kanala kod Ypresa jugozapadno od Lille traju dalje sa jednakom žestinom. Njemačke čete napredovale su i jučer.

Na drugim krajevima glavne fronte zapadnog ratišta nije bilo važnijih događaja.

Zapadno Augustova u Rusiji njemačka navala pomalo napreduje. Jugozapadno od Varšave naše su čete odbile napadaje znatnih ruskih sila. Sjeverno od Ivangoroda prešli su Vislu novi vojni zborovi Rusa.

Naše navale zapadno od Lillea bile su uspješne. Mismo došli do posjeda više mjesta na onoj strani.

Na ostalej fronti zapadne vojske u glavnome je vladao mir.

Berlin, 24. okt. Veliki glavni stan 24. okt. jutrom: Bojevi na Yseru, kod Ypresa ujamo su žestoki. Na sjeveru nam je uspjelo sa znatnim silama preći Izrael. Istočno od Ypresa i jugozapadno od Lille naše čete polako napreduju u žestokim bojevima. Jučer su engleski brodovi bombardovali Ostende sasvim uzaludno.

U šumi od Argonna naše čete također napreduju. Osvojili smo nekoliko mitraljeza, više zarobljenika, a dva francuska aeroplana prisilili smo da se puste na zemlju.

Sjeverno od Toula kod Flirey-a Francezi su odbili naš predlog za primirje da pokopamo njihove mrtvace, koji u velikom broju leže pred njihovom frontom i za oslobodjenje njihovih ranjenika.

Prelaz kanala.

Berlin, 26. okt. Agencija Wolff donosi iz velikog glavnog stana dne 26. okt.: Kanal Iser i Ipres prešli smo 24. okt. s novim znatnim silama između Nieuporta i Dixmuidena. Istočno i sjeveroistočno od Ypresa neprijatelj se je opro, ali usprkos tomu našim je četama uspjelo napredovati na mnogim krajevima. Oko 1500 Engleza, među kojima jedan pukovnik i 26 oficira, bilo je zarobljeno.

Žestoke bitke.

Berlin, 26. okt. Agencija Wolff donosi iz velikog glavnog stana od 26. oktobra: Zapadno od kanala Iser između Nieuport i Dixmuiden, mjesta još u posjedu Francesa, naše su čete napale neprijatelja, koji se tu još jako tvrdo brani. Engleska eskadra, koja sudjeluje u boju, prisiljena je povući se usljed vatre teških topova. Tri broda bila su dobro pogodjena. Usljed toga, po podne 25. tek., brodovlje se držalo vani daleko iz vidika.

Kod Ypresa bitka traje dalje. Kod navale jugozapadno od Ypresa i jugozapad na od Lille naše su čete dobro napredovale. Tokom žestoke bitke, koja se protegla sve do kuća, Englezi su imali velikih

Sličice iz rata.

Junačtvo hrvatskog častnika.

Kako javlja osječka „Drau“ mjeseca agusta se je posebice istaknuo u Srbiji nadporučnik jedne regimente, Krešimir Košak. Kad je naime 16. agusta počelo uzmicanje naših četa kod Drine, dobio je Košak od svog zapovjednika pukovnika Pl[illegible]ića zapovjed, da ponese jednu zapečaćenu viest u glavni stan generala barona Rhemena, za kojeg pak nisu dobro znali gdje se nalazi. Nadporučnik je znao kako ga čeka teška zadaća i kako bi bilo vrlo lahko da putem izgubi svoju glavu. Zato se je oprostio od svojih drugova i otišao u pratnji pet konjanika. Jašeći po srbskom osemlju, morao se uviek boriti sa Srbima, kojih u jednom danu odpremio 25 na drugi svjet. Kad je već kanio večer dospio u blizinu K . . . ., pokazao se najednom pred njim srbski komitadžija i skoči preko puta u grmlje, hiteći po svoj prilici na uj pucati iz zasjede. S jednim zamim hitcem iz revolvera oravnio ga sa zemljom. Tekar kasno u večer došao je Košak do zbornog zapovjednika i predao mu svoje pismo. Taj dan je projašio preko osamdeset kilometara. Ali s time još nije bila izvršena njegova zadaća, jer je drugoga dana morao natrag i naći svoju pukovniju, što nije bilo lahko, jer se je pukovnija nalazila na drugom položaju već s one strane Drine. Natrag je jašio ciela tri dana, dok je našao svoga pukovnika i svoju pukovniju kod gore K . . . ., gdje su mu svi čestitali na njegovom junačkom djelu. Košak nije bio ranjen ni sam, ni nitko od njegove pratnje.

Šaljivac u vojski.

Gotovo svaka kumpanija imade svoga šaljivdžiju, koji se brine, da u vojnika ne uzmanjka dobre volje. Kod devete kumpanije neke pukovnije bio je također takav šaljivdžija, koji se zove Pušinski. U vojarni bio je najveći prefriganac. Njegovim pustolovinama nije bilo nikada ni konca ni kraja. Ako su ga uhvatili, kad bi opet šta „spleo“ stojao je pred kapetanom, kao da ne zna pet nabrojiti. Pušinski se opetovano puta morao pokoriti za svoje grijehe, koje je obično počinio s takovim humorom, da se smijala čitava pukovnija. U „dunklu“ je Pušinski bio najstalniji gost. Kad je započeo rat, Pušinskoga su ostavili kod kuće. To mu se nije svidjelo i bilo ga stid, da mora ostati kod kuće. Jednoga je dana dezertirao. Tražili su ga i tražili, no njega nema. Nekoliko dana kasnije Pušinski se prijavio kod svoje kumpanije na bojnom polju. Dovezao se na biciklu.

— Čovječe božji, od kuda?“ zavikao je na njega narednik.

— Nisam mogao više izdržati u vojarni, pa sam došao ovamo!“

I Pušinski je ostao kod pukovnije kao biciklista. No njegov bicikl je bio pravo čudovište. Sada je bio sasma nov, pa onda sasvim star. Danas je imao dva prednja kotača, sutra dva stražnja. Jedan je dan imao zavor, drugi dan jurio je na biciklu kroz klanac bez zavora, zavirajuć s podplatom. On je doista pravi umjetnik, a inače, kako se kaže, sav vanjži.

Kumpanija je u vatri. Častnik imade važnu viest za drugo krilo.

— Tko hoće nositi viesti?

Javi se Pušinski. Pokazali su mu kako mora puzati po zemlji, da ga ne zahvati tane. Pušinski se nasmijao, skoči na bicikl i odjurio. Odmah je neprijatelj počeo pucati po njemu. Taneta mu pogodila kolo, izbila kapu iz glave, drugovi mu dovikivali, da skoči s bicikla. Ali on je odgovarao: „Mene neće uhvatiti tane!“ i vozio je dalje. I sretno je došao do drugog krila i izvršio zapovjed. Premda se ište trebao povratiti, on je u jednakoj kiši taneta došao k svojem vodu.

U jednoj drugoj bitci bila je kumpanija u vatri pod brdom. Iza brda su pasle krave. Najednom Pušinski ispuza iz obkopa i podje proti kravama. Tamo si je namuzao u kapu mlijeka i opet dopuzao u obkop.

Za jedne navale su biciklisti u obkopi ma ostavili svoje bicikle. No Pušinski nikako. Ispuzao je s biciklom iz jarka i pred sobom ga rivao kroz njivu, ne mareć za taneta, koja su oko njega padala. Do dvadeset Rusa dalo se za njim u potjeru i skoro ga dostigli. No Pušinski je dospio do vrha brijega, skoči na bicikl i spustio se niz brieg. U trti se okrenuo, digao kapu u vis i porugljivo domahivao neprijatelju. Doskora će na svoja junaštva biti promaknut.

Razne viesti.

Darovi Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u ovim teškim danima dvije krasne jabuke, i to K 500 dar Prve Hrvatske Štedionice u Zagrebu i K 570 sabranih po g. Dr. Ivanu Krojaču, odvjetniku u Jastrebarskome. Od srca hvala našem prvom zavodu u Hrvatskoj i rodoljubu jastrebarskome.

Ugledali se i drugi u njihov svjetli primjer i odazvali se svi oni Ravnateljstvu „Družbe“, kojima je ovih dana pokucalo na vrata izdašnim darom.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u prvoj polovici listopada ove prinose: G. Ivan Rabar, Zagreb K 12, sakupljenih u „razgovoru ugodnom“ N. N. u R. K 5. Ravnateljstvo Austro-Croate, Punat K 20 mjesto vijenca na odar blagopokojnog druga Albaneže Nikole iz Omišlja. Upravna Općina Severin K 20 kao potporu. G. Ferdo Rešetar, kr. sudbeni vijećnik u miru, Požega K 8. N. N. iz Krajine K 2. **Tekući su i ovi dani za „Družbu“ u Istri. U pomoć braće i rodoljubi!**

U Hotelu „Austrija“ u Puli sabrano je po g. Bosniću u društvu K 4·—.

Sušenje voća na suncu.

Kako sve prilike kažu, trajat će rat još dugo. Iza rata dolazi obično glad. Da se uzmognemo oduprijeti tome nemilome gostu, treba da naši poljoprivrednici spreme sve, što se spremiti dade. Kako je ove godine urodilo u nas mnogo voća, treba da tu zgodu upotrijebimo, pa ga spremamo za kasnija vremena. To ćemo najlakše učiniti, ako ga sušimo. Kako se voće suši u sušionicama već smo ove godine u svome listu pisali, a danas ćemo prema sastavku u „Slovenskom sadjaru“ uputiti svoje čitatelje, kako se voće suši na suncu.

Na suncu možemo sušiti šljive, jabuke i kruške. Šljive se najviše suše olupljene, jabuke narezane na kriške, dok se kruške za sušenje prerežu po duljini i to drobnije na dva a debље na četiri dijela. Kruške se mogu sušiti i čitave, no tada ih valja ošpikati. Šljive se lupe s posebnim nožićima, no možemo ih vrlo lako lupiti i tako, da ih u kakovoj košarici turimo u vrelu vodu, a iza toga odmah stavimo u hladnu vodu. Sada se dade kožica sasvim lijepo skinuti. Dakako da sušenje voća na suncu traje dosta dugo, pa ga može provoditi onaj, koji nema mnogo voća za sušenje. Na suncu sušeno voće mnogo je bolje nego ono iz sušionica. Za sušenje se mora odabrati prostor kamo čitav dan dopire sunce. Najzgodniji je na južnoj strani kakvoga zida.

Za sušenje spremljeno voće (olupljene šljive, razrezane jabuke i kruške) moramo sumporati prije nego li ih stavimo da se suše, jer se inače ne će dobro osušiti. Sumporeći nalmo voće uništimo na njem različite gljivice, pa zato voće kasnije ne gnjili ni ne pljesnivi, sušilo se ono još tako polagano, dapače ni onda, ako smo radi lošega vremena morali viteput prekinuti sušenje. Ako je olupljeno i sumporano voće samo par sati na suncu, prevuče se preko njega neka kožica, pa se sok iz njega ne cijedi niti ono ne gnjili. Postavimo li naprotiv na sunce olupljeno ili razrezano voće, koje nije sumporano, počet će se iz njega cijediti sok, a za napovoljna će vremena početi gnjiliti i pljesniti. Usljed sumporenja zadrži voće i lijepu rumenu dotično bijelu boju.

Sumporenje se obavlja tako, da se ljesice s olupljenim ili razrezanim voćem postave jedna na drugu. Na zemlju kraj ljesica postavimo posudicu sa žarivcem a u nju nasumjemo malo smrvljenoga sumpora. Sada valja ljesice brzo pokriti s pojavom ili s čim drugim, što će zadrtati sumporni dim. Onako pokriveno ostavi se voće po prilici 3 sata. Kada se izvadi iz sumporanja, može se razvrstati po većim ljesama, koje se tada nagnu prama suncu.

Olupljene se šljive, ako je povoljno vrijeme, za par dana tako osuše, da možemo lako izvaditi koščice iz njih. Tada ih malo pritisnemo prstima, da iz njih pot-

tanu male pogačice, koje opet stavimo na za sunce, da se još nekoliko dana suše. S kriškama je jabuka i kruška lakši posao. One se samo za vrijeme sušenja više puta premiješaju, da se time pospjesi sušenje.

Kod sušenja na suncu moramo paziti, da ljesice svaku večer spremimo u prostorije, gdje imade propuha. Osobito treba biti na oprezu, da ne pane na voće kiša, jer bi ga u tom slučaju morali iznova sumporiti.

Tako posušeno voće stavi se u sandučice ili kutije te se spremi u suhe prostorije. Lijepo na suncu posušene slupljene šljive prodavaju se po 300 kruna 1 metrc. Da dobijemo jedan metrc. oljupljenih suhih šljiva trebamo 9 do 10 metrc. svježih.

Sumporanje ne škodi ni najmanje voću. Takvo se voće obično jeda kuhano, no isrsno je i sirovo. Prije nego li se metnu kuhati, moraju se oprati. Čim voda zavrije, odlije se s voća i nalije se se na nj druga svježa. Tako priredjeno suho voće izgubi svaki miris po sumporu.

Obznana.

C. k. Namjestničtvo u Trstu javlja:

Obzirom na vladanje slinavke i šapa u više mjesta kotara Pula, obnašlo je c. kr. namjestništvo odrediti slijedeće policijsko-veterinarske mjere:

1. zabranjeno je uvoziti i izvoziti papkare (goveda, ovce, koze, svinje) u i iz političkog kotara Pula, obdržavanje sajmova i ogleda životinja u ovom kotaru, kao i izdavanje putnih listova za papkare u opće.

2. Od te odredbe su izuzete životinje, odredjene za klanje, koje se uvoze željeznicom.

3. Uvoz ovčjih stada u svrhu, [illegible] zime u kotaru Pula, je dozvoljen samo u mjesta, koja su slobodna od pošasti; ova stada ne smiju proći kroz zaražena mjesta kotara.

4. Glede prometa sa papkarima u opće sa mesom, mlijekom i t. d. u zatvorenom području, vrijede za vrijeme trajanja pošasti osobita od c. kr. kotarskog poglavarstva odredjena ograničenja, dotično dozvoljene olakšice.

Prekršaji tih propisa kaznit će se u smislu kaznenih propisa sadržanih u VIII. odsjeku zakona o živinskim pošastima od 6. VIII. 1909. D. Z. L. br. 177.

Ova obznana stupa odmah u krepost.

Natječajni oglas.

Početkom I. polugodišta školske godine 1914./15. imade se podijeliti jedna državna štipendija za Istru u iznosu god. 168 K za djake rodjene u kakvoj općini kopna istarskog i to iz biskupije Trščansko-Koparske

Tko uživa ovu štipendiju obvezuje se, posvetiti se svećeničkom staležu. Pravo na prezentaciju za ovu štipendiju imade biskupski ordinarijat u Trstu, na podiljenje c. kr. namjestništvo u Trstu.

Natjecatelji na ovu štipendiju prikazati će svoje molbenice biskupskomu ordinarijatu u Trstu, do 31. oktobra 1914. te ih obložiti krstnicom, svjedodžbama o uspješnom navršenu boginja i siromaštva, svjedodžbom nadležnosti u jednoj općini istarskog kopna i školskim svjedodžbama dvaju zadnjih polugodišta.

† Šime Ivelić

Iz Tinjana. Žalostnu vijest javljamo svima prijateljima i znancima, da nam je dne 20. X. o. g. preminuo naš premili prijatelj Šime Ivelić u starosti od 65 godina.

Pokojnik je od mladosti imao uvijek tvrdu vjeru u Boga i u svoj hrvatski narod. Zadnjih 8 godina nije se baš isticao, ali je uvijek kod njega bila stara vjera za naš mili narod. Za ovog narodnog junaka bi se mogle pisati dosta, što je on progutao, ali je on uvijek odrijašito odgovorio protivniku i ostao uvijek vjeran svojoj staroj hrvatskoj vjeri.

Pokoj vječni ovom hrvatskom korenjaku.

Priestolonasljednik u Puli.

Prošli petak, 23. t. mj., došao je u 11·15 pr. pod. u Pulu naš priestolonasljednik nadvojvoda Karlo Franjo Josip. Na kolodvoru dočekali su visokog gosta prestavnici vojničkih oblasti, kojima na čelu admiral Haus, a od civilnih oblasti predstavnici na čelu njima kot. poglavar grof Schoenfeld. Prisutan je bio i trščanski namjestnik princ Hohenlohe.

Na kolodvoru je priestolonasljednik svakome od prisutnih podao ruku i ljubežljivo te veselo uporavio po koju riječ. Nakon pozdrava na kolodvoru podao se priestolonasljednik u automobilu na ratni brod „Lacroma“, gdje je bio pripravljen ručak.

Poslje podne posjetio je nekoje ratne brodove, a na večer bio je u Marinekasino „diner“. U subotu pred podne je priestolonasljednik obašao tvrdjave oko Pule a popodne Brioni. Na večer u 7 s. odputovao je dvorskim vlakom u Beč.

Za boravka priestolonasljednika u Puli grad je bio okićen zastavama, a pučanstvo je oduševljeno pozdravljalo i klicalo visokom gostu.

Priestolonasljednik u Medulinu.

Prigodom svog posjeta u Puli prispio je naš priestolonasljednik u subotu 24. t. mj. u Medulin. Mjesto je bilo okićeno sve narodnim i carskim zastavama a pučanstvo je oduševljenim Živio — klicima pozdravljalo priestolonasljednika. Automobil se je zaustavio nekoliko minuta i priestolonasljednik dao si je predstaviti mjestnog župnika narod. zastupnika don Luku [illegible] kojemu se je zahvalio na liepom i [illegible]

U spomen rata.

U Krnici podignut će jedan mali spomenik (stup) u trajnu spomen na slavne bojeve od ove godine. Na spomeniku bit će ovaj napis i u hrvatskom jeziku:

POTOMCIMA
VJEČNA SPOMEN
SLOŽNIH NARODA
AUSTRO-UGARSKIH
U OBRANI
ZAJEDNIČKE DOMOVINE
— 1914. —

Prstene „Zlato za željezo“ Srebrnog Križa izdaje ovdješnja pisarna Crvenog Križa.

Osobe, koje su pred nekoliko tjedana predale ili poslale ovdješnjoj podružnici Crvenog Križa dragocjenosti, pozivaju se, da osobno podignu željezne prstene, koji su sada došli od austrijskog društva Srebrnog Križa s napisom: „Gold gab ich für Eisen 1914. Ö. S. K.“, u pisarni Crvenog Križa, S. Policarpo br. 204 od 9 i pol do 11 i pol prije podne.

Istodobno poslala je uprava Srebrnog Križa po 100 željeznih prstena sa njemačkim, talijanskim i hrvatskim napisom u zamjenu za dragocjenosti ili iznimno za najmanju cienu od pet kruna u novcu, od kojih će iznos poslati u odredjenu svrhu. Ovi službeni izvorni prsteni mogu se dobiti u rečenoj pisarni prije podne na spomenuti način.

Ozdravljeni ranjenici.

Polag naredbe ratnog ministarstva sve osobe c. i k. vojske koje se nalaze u privatnoj njezi a podredjene su četama domobranstva ili pučkog ustanka čim ozdrave imaju se prikazati najbližem kotarskom zapovjedničtvu pučkog ustanka, koje će ih poslati za dopunu onom četnom zboru domobranstva odnosno pučkog ustanka kojima su dodieljene.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Poštanski zamotci za vojsku.

Počam od 24. o. mj. mogu se opet predavati zamotci glaseći vojničkim osobama kod sliedećih bojno poštanskih ureda: 9, 11, 16, 21, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 51, 53, 61, 66, 68, 69, 76, 78, 81, 84, 85, 88, 95, 96, 106, 111, 113, 119, 140, 151, 186, 187, 188, 189, 191, 211, 212, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310 i 311. Glede sadržaja, obsega, omatanja i frankovanja ovih zamotaka vriede već prije objelodanjeni propisi.

Osuda ubojica prestolonasljednika.

Jučer 28. t. mj. proglašena je osuda u procesu proti ubojicama prestolonasljedničkog para u Sarajevu. Petorica odsudjena su na smrt na vješalima; jedan na doživotnu tamnicu; tri na 20 godina (medju ovima pravi ubojica Princip, jer nije na dan atentata navršio 20 godina); jedan na 16 godina, jedan na 13, dva na 10, jedan na 7, dva na 3, strogog zatvora. Ostali su riešeni.

Cienе živeža u Puli.

C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli oglasuje:

Usljed opunovlašćenja sa strane c. kr. namjestništva u Trstu te na temelju § 51 [illegible] ustanovljuje se za grad Pulu, do nove odredbe, slijedeći maksimalni cijenik:

Bražno bijelo K 0·68 po kg., bražno žuto K 0·42, kruh bieli K 0·64, kruh crni K 0·56 po kg.

Za podopćine bez izravnoga prometa povisuje se cijena 2 hel. za svaki kilogram.

Jaja komad K 0·13. Meso volovsko: sprednji kraj sa privagom K 2·— zadnji kraj sa privagom K 2·40.

Ranjenici iz naših krajeva u Trstu.

Prošloga tjedna prispjeli su u Trst nadalje ovi ranjenici iz naših krajeva: od 97. reg. Ivan Belasso, Josip Male, Ivan Busighin, Erminij Zadnik, Stjepan Firin, Ivan Hiković, Juraj Ljubić, Ivan Valić, Matej Radoslov, Dominik Manzutto, Fran Dorlinger, Leonard Costanzo, Josip Aldenzo, Karel Bonetti, Josip Jadrošić, Aloiz Tomazini, Ivan Kinkela, Ivan Kalin, Ivan Viviani, Ivan Ribarić, Kristof Babić, Eduard Dougan, Ivan Rentalj i Alojz Dujmović; Viktor Facchin od 5. reg., Andrija Pelikan od 27. reg., Dante Valentin i Andrija Babić od 20. lov. bat., od 87. reg. Anton Loridan i Ivan Zafran; od 97. reg. Baltasar Benčić, Andrija Dominec, Anton Legović, Petar Fioretti, Ivan Čok, Rikard Dejak, Eugen Loy i Rudolf Skočir; od 87. reg. Andrija Apollonio, Anton Eller i Petar Krevatin; dalje od 97. reg. Anton Blason, Nikola Ruzzier, Ivan Klun, Ivan Šepić; od 27. reg. Bruno Roth i Simun Mikulić, te Karlo Obersan od 87. regimenta.

Pšenično sjeme.

U broju 39. „Naše Sloge“ javili smo svim onima, koji su želili bilo od nas bilo od Gorpodarskog društva u Pazinu imati pšeničnog sjemena, da se ustrpe nekoliko dana, jer da smo poduzeli shodne korake, da nabavimo još barem jedan vagun dobre vrsti sjemena.

Dajemo danas na znanje svim zainanicima, da su sva naša nastojanja nove nabave pšeničnog sjemena, koje se preporučalo kao zgodno, ostala — žalibože — bezuspješna.

Neka si dakle svaki pomogne, kako bolje bude mogao.

NB. Umoljavaju se oni seljaci, koji su od nas uzeli pšeničnog sjemena, da nam najdalje do 10. novembra t. g. povrate vreće, koje ćemo im inače računati 1·— K po komadu.

Gospodarska Sveza za Istru.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj za jednu štipendiju iz jubilarne štipendijske zaklade Buzetske Frana Josipa I., u iznosu od godišnjih 200 K plativih u dva šestmjesečna obroka, i to prvi računajuć od 1. oktobra t. g. i 1. aprila dojduće godine i tako u naprvo.

Pravo na uživanje štipendije imaju siromašniji, marljivi djaci na srednjim ili višim školama, koji pripadaju ovoj mjestnoj općini. Komu je jednom štipendija bila podieljena, uživa ju dok svrši nauke pa i u godini jednogodišnje dobrovoljačke vojničke službe, a gubi je postignućem besplatnog mjesta u kojem zavodu [illegible] da izgubi školsku godinu i slabim moralnim ponašanjem. Tko bi htio postignuti štipendiju, neka na podpisanoga podnese do 20. novembra t. g. molbu, podkriepljenu sa svjedočbom siromaštva, čudorednog ponašanja, školskog napredka u minulom tečaju i neka navede ako uživa koju drugu štipendiju.

Uprava jubilarne štipendijske zaklade Buzetske Frana Josipa I.

Buzet, dne 24. oktobra 1914.

Ivan Flego, župnik-dekan.

PEČATE
iz GUME izradjuje tiskara
Laginja i dr.
Via Cisla 1. - Pula - Via Cisla 1.

Motor na plin 3 HP.
prodaje se odmah.
Tiskara Laginja i dr. u Puli.

Širite „Našu Slogu“.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 18.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaju se uz vrlo snižene cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatasio broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. muštrijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničenim jamčenjem

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Legija i dr. u Puli.

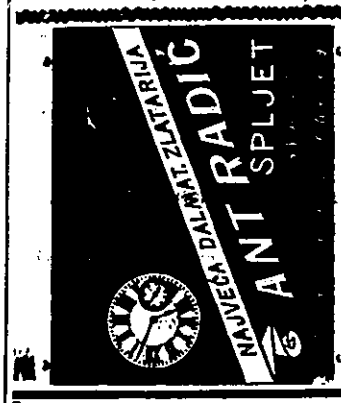

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srieda i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Boravske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirom, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.060·88
Godišnji prihodi premije s pristojbama . . . . . K 1,671,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori na najpovoljnije se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručiocima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu štednju"

Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - -

- - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diocleziana Br. 22.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ko-la Helica, dvokolica Courir stoje K 150·—. Cenik se pošlje franko.

Preporuča se: Svojt k svojim

Jos. Deklava i sin

Gorica, via Zanaideje 1.

Broj 43. Pula, u četvrtak dne 5. novembra 1914. God. XLV.

Oglasi, pripostana ist. tiskaju i računa u se na temelju obič. cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se nagutnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Neiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake, na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stranje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli tolj izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Nandić u Trstu.

Europejski rat.

Rat europejskih naroda zahvaća sve veće dimenzije i proširuje se sve više. Prošlog tjedna prisiljena je i Turska zgrabiti za oružje, te je već u Crnom moru došla u sukob s ruskim brodovljem. Velika napetost, što je nastala usljed neprestanih izazova sa strane trojnog sporazuma (Engleska, Francezka i Rusija) morala je uroditi neprijateljstvima između Turske i spomenutih vlasti. O tom sukobu donašamo brzojavne viesti na koncu, jer nastavljamo kronologičkim redom događaje sa raznih ratišta.

Na sjevernom ratištu.

Veliki napori Rusa.

Beč, 28. okt. (DU.) Službeno se javlja dne 28. okt. o podne:

U Poljskoj morale su se savezničke njemačke i austro ugarske trupe uklonili novim ruskim četama, koje su napredovale iz Varšave, Ivangoroda i Novogeorgievska, [illegible] bile dotle u višednevnim bojevima uspješno odbite sve ruske navale. Rusi za sada nisu sliedili savezničku vojsku, koja se bez poteškoća odielila od neprijatelja. Savezničke će se vojske kako to zahtieva situacija, na novo grupirati.

Rusi potučeni u Galiciji.

Beč, 1. novem. (DU.) Službeno se javlja 1. novem. o podne: U ruskoj Poljskoj započeli su novi bojevi. Napadaji na nove posicije bili su odbijeni. Više odjela neprijateljskih je razpršeno.

Žestoke bitke što se bije od više dana u krajevima sjeveroistočno Turka i južno od Starog Sambora svršila je podpunom pobjedom naših oružja. Neprijatelj, koji je ovdje provalio, dvie divizije pješaštva i jedna brigada lovaca, ispražnjen je od svih svojih posicija.

Černovica drže naše čete. Vatra ruske artilerije, osobito na sjedište grčkoistočnog biskupa, ostala je bez učinka kakove vrsnosti. — Zamjenik poglavice glavnog stožera Hoefer, GM.

Beč, 2. novem. (DU.) Javlja se službeno dne 2. novem. o podne: U bojevima na Sanu Rusi su pretrpjeli velikih gubitaka osobito kod Potwadowa. Mi smo zarobili 400 ljudi i osvojili tri mitraljeze. Naši odjeli koji se bore južno od Starog Sambora zarobili su također 400 Rusa. U ovim krajevima i sjeveroistočno od Turke naše napredovanje imalo je dalnjih uspjeha. — Zamjenik poglavice glavnog stožera: Hoefer, GM.

Na južnom ratištu.

Željeznica Šabac-Lješnica zauzeta.

Beč, 2. novem. (DU.) Službeno se javlja 2. novem.: Naše prodiranje u Mačvi pobjedonosno napredaje. Neprijatelj, protjeran iz svojih utvrdjenih pozicija pokazao je do sada samo mali odpor. Samo sjeverno od Šabca morale su biti jurišem zauzete neprijateljske pozicije jako utvrdjene. I Šabac bio je noćas jurišem zauzet.

Naše napredujuće kolone preko Mačve već su prešle željezničku prugu Šabac-Lješnica. Konjaništvo je zarobilo više neprijatelja.

Važne pobjede u Srbiji.

Beč, 3. novem. (DU.) Službeno se javlja 3. novem.: Tekar sada može se posvema pregledati naše uspjehe u Mačvi. Druga srbska vojska, koja je bila tamo, pod zapovjedničtvom generala Steve Stepanovića sa 4—5 divizija mogla se spasiti iz pogibeljnog položaja samo naglim uzmakom, radi čega je morao ostaviti svakovrstnog živeža, cieli tren i izgubio mnogo zarobljenika.

Neprijatelj, a da se nije opro u pozicijama iza sebe već prije pripravljenim, povukao se ravno na brežuljke južno od Šabca, a opro se samo kod Šabca, koji je bio zauzet jurišem od naših hrabrih četa u noći od 1. na 2. novembra, iza tvrdog ali bez uspješnog odpora. — Potiorek, Fzm.

Njemačko-ruski rat.

Sa ovog ratišta s njemačke strane nema mnogo posebnih viesti s razloga što je njemačke čete bojuju rame uz rame s našim u ruskoj Poljskoj, pak su tako već viesti s tog ratišta obavljene u našim viestima rata s Rusima.

Ono malo što dolaze donosimo:

Berlin, 29. okt. Agencija Wolff ima iz velikog glavnog stana 29. okt. jutrom: Priobćenje vrhovnog zapovjedničtva: Na sjeveroistočnom ratištu naše čete napredaju navalama. U zadnja tri tjedna zarobljeno je 13 500 Rusa i zapljenjeno 30 topova i 39 mitraljeza.

Na jugoistočnom ratištu položaj se od jučer nije promjenio.

Njemačko-francezki rat.

Berlin, 28. okt. (Ag. Wolff) Veliki glavni stan 28. okt. jutrom: Bojevi kod Nieuport Dixmuiden traju. Belgijanci dobili su tamo snatna pojačanja. Naši napadaji se nastavljaju. Sesnaest engleskih ratnih brodova učestvuje u boju proti našem desnom krilu. Vatra nije imala nikakvog uspjeha. Kod Ypresa položaj od 27. okt. ostao je nepromienjen. Zapadno od Lille zabilo je navala nastavljene s uspjehom. U Argonskoj šumi zauzeli smo opet nekoliko neprijateljskih šanceva, koje posadu smo zarobili. Na ostalom fronti nije se ništa dogodilo važnijega.

Bitke u Belgiji i Francuzkoj.

Berlin, 30. okt. (Ag. Wolff) Veliki glavni stan 30. okt. jutrom:

Naše navale južno od Nieporta i istočno od Ypresa bile su uspješno nastavljene. Zaplijenjeno je 8 puškanih strojeva i zarobljeno 200 Engleza.

U argonskoj šumi naše su čete zauzele više čardaka i uporišta.

Položaj na francezkom ratištu.

Berlin, 3. novem. (Ag. Wolff) Veliki glavni stan 3. novem. o podne: Poplave kod Nieuporta spriečuju svaku operaciju.

Naše navale kod Ypresa napreduju. Zarobili smo više od 2300 ljudi, većinom Engleza, i više mitraljeza.

U krajevima zapadno od Roye bile su se bitke s mnogim gubitcima s obe strane, koje ipak nisu dovele do nikakovih promjena tamo.

Naše navale imale su dobar uspjeh na Aisne i istočno od Soissons. Usprkos jakom odporu neprijatelja naše su čete jurišem zauzele mnoge položaje čvrsto utvrdjene, zaposjednute Chavonnes Suipir, zarobili preko 1000 Francuza i osvojili tri topa i 4 mitraljeze. Kod katedrale od Soissons Francezi su postavili više teških topova, kojih razvidnica bila je opažana na zvoniku. Posljedice tog postupka su očevidne.

Između Verduna i Toula napadaji Francuza bili su odbijeni. Francezi su nosili dielomice njemačke plašte i kacige. U predjelu Markirch u Vogezima bio je odbijen napadaj Francuza. Naše čete poduzele su protunavalu.

Turska u ratu.

Kako smo spomenuli u početku Rusije, Engleska i Francezka izazvali su Turku u europejski rat. O tome se službeno saopćuje:

Carigrad, 30. okt. (DU.) Dok je jedan manji dio turske flote dne 27. i 29. okt. pravio vježbe u Crnom moru, ruska flota, koja je u početku sliedila turku flotu i spriečavala sve vježbe, započela je 29. okt. neprijateljstva napadnuvši turku flotu. Tekom boja potopila je turska flota ruskog polagača mina „Prut" od 5000 tonelata i jednu torpednjaču. Turski razarač torpeda potopio je torpedom rusku topnjaču „Kubanec".

30 ćficira i 72 mornara su potopljenih ladja bilo je spašeno i zarobljeno.

Carska flota, kraka Bogu, nije pretrpjela nikakve štete.

Boj traje dalje uviek povoljno po naše brodovlje.

Bombardovanje Dardanela.

Frankfurt n/M., 3 novem. (DU). „Frankfurter Zeitung" javlja iz Carigrada: Jutros poslije tekam sunca engleske-francuske brodovlje, sastojeće od devet ladja počelo je bombardovati tvrdjave dardanelske. Bombardovanje, na koje se odgovorilo turske tvrdje, trajalo je 20 minuta i nije nanielo nikakve štete.

Bojevi i na kopnu.

Carigrad, 2 novem. (DU.) Jedno službeno priobćenje otomanske agencije javlja: Poleg službenih viesti priopćenih na naše granice na Kavkazu, Rusi su na više mjesta napali naše pogranične odiele, ali su bili prisiljeni uzmaći, dočim radi energičnog odpora naših četa pretrpjeli su dosta gubitaka.

Poslanici trojnog sporazuma otišli iz Carigrada.

Usljed nastalih neprijateljstva odputovali su poslanici Rusije, Engleske i Francezke iz Carigrada sa svim svojim osobljem. Talijanski poslanik preuzeo je zaštitu podanika tih država.

I srbski poslanik zatražio je u turske vlade putnice te sa svojim činovništvom odputovao iz Carigrada. Tako su prekinuti diplomatski odnošaji i između Srbije i Turske.

Sličice iz rata.

Vesela zgoda u ozbiljnim časovima.

Kako naše čete i u najtežim bojevima ne ostavlja zdravi humor, pripoviedu jedan ranjenik, koji se povratio sa bojišta. Kako je poznato, protivnici si na bojištu u šancerima stoje jedan drugima tako blizu, da se zabavljaju raznim pokličima, koje jedan drugome dobacuju. Dakako da kod toga ne smije biti nitko tako neoprezan, da podigne glavu nad šanac, jer odmah stanu zviždati neprijateljska taneta. Jedan vojnik od pješ. pukovnije priuštio si malu šalu. Uzeo je veliku bundaru, nabio ju na kolac, a gore postavio vojničku kapu. Odmah su Srbi stali pucati na tobožnju glavu, dok je šaljivdžija posebnim „zielerom" mahao, znak, da nijedno tane nije pogodilo. Pošto se s neprijateljem ovako zabavljao neko vrijeme i ozbiljno izpucao nekoliko stotina patrona, bacio je jakim zamahom bundevu spram neprijateljskih šanceva. U našim redovima nastao grohotan smieh, dok su se iz neprijateljskih šanceva čule grube kletve.

Kako je na srbskom bojištu.

Na srbskom bojištu vojuju ponajviše hrvatske pukovnije, koje stvaraju prava čudesa od junaštva. Srbi su u početku podcjenjivali austrijsku vojsku, no kad su osjetili Hrvate, počeli su govoriti: „Najgori su oni, koji naški govore". I od tog časa počeli su da s poštovanjem govore o hrvatskim pukovnijama. Hrvati se u rata ne slute brutalnosti. To je Srbima dobro poznato, pa se već desilo, da su se raznim molbama obraćali na naše pukovnije.

Jednom prilikom n. pr. taiskale od nekog zapovjedničtva 20 metričkih mota engleskog vapna, da mogu svoje mrtve mrkniti i ujedno uništiti, i to im je odmah poslano. Desilo se, da su srbski vojnici od naših i kruha mislili, jer u pogledu prehrane kod njih najbolje ne stoji, pa i tu se naši pokazale vrla milostiva i darežljiva.

Dolazi često do junačke šale, koje su dosta obično krvave. Naši mislaku kruh za bojenete, pak onda Srbima dovikuju neka

dodju po nj. Kako su slabiji strielci od naših, rugaju im se naši iza izpaljenih a promašenih metaka, mašući tamo amo lopatom, kao na streljeni, kad tko promaši nišan.

Neki je naš Ličanin Jelačićevac prevršio u šali, pak im sam sebe postavio za nišan, a svaki put, kad bi promašili, poruglivo bi im zamahao lopatom. Peto ga tane medjutim na žalost shvatilo u čelo.

Dok je ljetno doba bilo, a jedna se i druga vojska nalazila s obje strane Drine, uglaviše mučke za svako popodne na nekoliko sati primirje, pak bi se zajednički kupali u Drini, i za to vrieme ne bijaše ni neprijateljstva ni svadje. Ali čim minu vrieme kupanja, evo ih svakoga na svojoj strani pod puškom i ne bijaše nikome svjetovati, da se protivnoj strani primakne na dohvat.

Najgore je, pripovijedaju naši ljudi, za dopremanje hrane u bojnu liniju. Bojna je kuhinja u redu, jelo na vrieme gotovo i sad ga treba dopremiti u obkope. Ali kako će: čim se pojavi bojna kuhinja, eto ti gruvanja topova s one strane, da je raztepe i satre. Udesiše onda ovako: od obkopa pa do zabitnoga mjesta, gdje je kuhinja, prebace duge konope. Jelo polože na velike daske, privezane za te konope, i sad vojnici u grabama po konopu povuku jelo do sebe i isto ga tako dalje odpremaju.

Žena — kapral sa bojnog polja u Zagrebu.

Prošloga tjedna prije podne svratila je vanrednu pozornost žena, odjevena u sivu vojničku odoru kapom na glavi, a na ovratniku bluze imala je čast kaprala. Oko pojasa bajunetu sa portapeom, sukulju i sivi ogrtač. Ona je odmjerenim, vojničkim korakom koracala po zagrebačkim ulicama. Svi prolaznici zvedljivo ju gledali — a Evine kćeri išle su za njome, te ju promatrale od glave do pete. Za tu ženu nastala je obća ljubopitnost u gradu. Sve je znati htjelo, tko je ta žena i kako je došla do kapralske časti.

Jedan novinar sreo je tu junakinju i nagovorio ju je, te ju zamolio, da mu izpripovieda kako je došla u vojsku i kako je odlikovana čašću kaprala.

Ta gospodja vrlo ljubezno se odazvala, te stala pripovjedati:

„U subotu na večer doputovala sam iz Petrinje u Zagreb i odjela sam u svratištu k Janjetu u Nikolićevoj ulici. Naravno, da sam učinila silan utisak na sobarici, kada je ugledala pred sobom ženskoga kaprala! Sobarica mi je doznačila sobu, te odloživši putljage pošla sam u blagovaonu, gdje sam se velikim tekom večerala, koja je izvrstna bila. Sada ću vam gospodine pričati tko sam i kako mi je ime. Rodila sam se u Šibeniku. Porodično mi je ime Frigenović. Udala sam se za Ivana Fašicu, koji je uvojačen, te služio kao nadbolničar u posadnoj bolnici u Sisku.

Kada je buknuo rat izmedju naše monarhije i Srbije, moj suprug je morao poći na bojno polje. Bilo je to koncem srpnja o. g. Ja sam drage volje i dobrovoljno pošla za mužem si Ivanom na bojno polje, da budem na pripomoć našoj vojsci, pa što Bog dade i sreća junačka, krenuh na put. Obukla sam se na vojničku osim sukanje. Kape mi je ljepo pristajale, a isto tako i vojnička bluza od svjetlo-sive boje, a iz istoga sukna kakove je bluze napravila sam sukanje. Odputovala sam sa vojnicima put B . . . . . Bila sam u vatri. Srce mi je od radosti igralo, kada sam svom snagom navalila na neprijatelja. Nije me smetala pucnjava pušaka ni topova. Kretove bilo je žestoko koli u M . . . . , toli u J . . . , gdje je neprijatelj sustojao. U J . . . dopala sam u rujce u robstvo, a isto tako moj muž. Meni je pošlo za rukom pobjeći, te sam se vratila k svojoj pukovniji. Dočim je moj muž odpremljen u Niš. Po zapovijedi odputovala sam u Sisak, nu premještena sam za nekoliko dana u bolnicu u Petrinju. Kako je sada ratno doba, to sam iznimno stavljena u aktivitet, te odlikovana čašću kaprala. Doznala sam, da sam predložena za odlikovanje. To vam je, gospodine izvjestitelju, historijat moje dosadanje vojničke službe.

Za zasluge dobiva gdja Falica mjesečno 240 K.

U areoplanu nad franceskim brodovljem kod Kotora.

Fotograf Josip Amigo, koji je kao narednik bio dodieljen zrakoplovnom odielenju tvrdjave Kotor piše svojim rodjacima u Veliki Varadin pismo o jednom letu nad francezkim brodovljem kod Kotora, kojeg reproduciraju cenzurirani listovi, pa ga i mi donašamo u prevodu.

Moram da Vas obaviestim o zanimivim stvarima, o kojima dozvoljava pisati ovdješnja naša stroga cenzura. Na četvrtoga listopada rano u jutro obaviestila nas naša izvidna straža, da se morem k nama približava neprijateljsko brodovlje. Već smo na to priučeni, da se francezke ladje k nama približavaju svake nedjelje u jutro. Obično dolaze do Punta d' Ostro i onda bombarduju našu obalu. S njihovim lošim pucanjem i hitcima, koji ne dosižu naših baterija, postigli su do sada tek to, da su doista nanieli štete, no tek samo ribama. Naša pako artilerija učinila je nekoj francezkoj velikoj ladji oveću škulju. Sada su i ako je bila nedjelja, plovili mimo Boke Kotorske i pošli su pravcem prama Dubrovniku. Dobili smo odredbu, da poletimo u zrak. Ukrcali smo se na hidroplan. Već za kojih petnaest časaka letjeli smo tisuću metara nad Punta d' Ostro. Duvao je mrzli vjetar, a to nam baš bijaše na ruku, jer smo se brzo dizali u vis, što je za našu zadaću bilo od najveće važnosti. Sa svojim izvrstnim dalekozorima gledali smo daleko u Hercegovinu, gdje svijeg pokriva gore. Aneroid je pokazivao tisuću i dvjesto metara. Sve je bilo mirno, nit jedne ladje na vidiku. Za nekoliko časaka smo opazili, kako se neka, po svoj prilici trgovačka ladja, približava luci Bar. No na to se nismo obazirali, jer to ne bijaše naša zadaća, već smo morali paziti na francezke ladje s nalogom, da ih fotografiramo. Kad smo letili nekih tri četvrta sata, približili smo se Dubrovniku. U daljini od dvie do tri milje od sikovitog otoka Lokruma vidjeli smo pet do šest sivih mrlja i dim.

Propeler je živo radio. Brzo smo se približavali sivim mrljama. Pred našim očima se sve više razvijala pred nama slika. Sad smo letili u visini od 1600 metara nad franceskom mornaricom.

Pod nama plovile su moćne tvrdjave po površini morskoj u sliedećem razmjeru: jedanaest linijetih ladja slijede drago u obliku polukruga s teškim topovima, deset oklopnih krstara u strielnoj crti. Dvie milje daleko deset torpedo razarača i jedan lagani krstaš, kojeg smo prvog opazili i koji možda strči pred Bokom. Medjutim prirediim fotografski aparat i za nekoliko časaka fotografirane su sve francezke ratne ladje. Fotografiram dalje što brže možem. Čujem nekoliko moćnih udaraca i znatan pritisak zraka. Sa svojim dalekozorom na najveće zadivljenje — jer od stropota motora nije ništa čuti — vidim, da su sve francezke ratne ladje na nas otvorile vatru. I pilot opazi opasnost, u kojoj se nalazimo, pa podne brzo raditi s bermilom za dizanje. U hrzo smo bili izvan svake opasnosti, jer smo sada letili u visini od tisuću devet stotina metara. Ipak smo ostali preko pol sata nad neprijateljskim brodovljem, kojeg smo neprestano obilazili u velikim okrugima.

Neprijatelj je konačno bio prisiljen, da obustavi vatru, jer sa svojim topovima nije mogao pucati u strielnom kutu od 85 do 90 stupnjeva. Tad na veliko svoje začudjenje opazimo nešto novoga. Brodovi su si najednom dali neke signale i odplovše smjerom prama Visu. Nisu nikako mogli podnašati, da letimo nad njima, jer su se očito bojali, da ćemo ih bombardirati i ako nas hidroplan nije bio ničim drugim obornžan, nego mojim — fotografskim aparatom.

Već je i jedanaest sati do podne. Približavamo se Boki Kotorskoj. Sunce nas silno peče. Već vidimo Punta Ostro i za nekoliko časaka opasnim no liepim letom spustili smo se kraj našega hangara.

Razne viesti.

Car i kralj Galiciji i Bukovini.

„Wiener Zeitung“ od 27. X. 1914. priobćuje ovo Previšnje ručno pismo:

Dragi grofe Stürgkh!

Ratno stanje, koje nameće ukupnom pučanstvu monarkije osjelljive žrtve, osobito teško tišti one predjele Galicije i Bukovine, u kojim se provode ratne operacije. Duboko Me je raztužila nesreća, koja je snašla ove predjele. Moji vjerni podanici, koji su bili ugroženi u svojoj osobnoj sigurnosti, u mirnom posjedu nasliedjene grude i u načinu življenja, neka budu uvjereni o Mojem otčinskom saučešću. Ja očekujem od njihove patriotske postojanosti, da će kušnju, koja im je nametnuta, hrabro podnjeti i, u tvrdoj nadi u bolju i podpuno osiguranu budućnost mužavno svoje pridonieti, da rane domaćeg gospodarskog života zaciele. Nalažem svojoj vladi, da zemljama, koje su od rata neposredno zadešene, prikloni osobitu brigu, i da najprije za ublaženje nevolje, koja ih tišti, poduzme zajedno s pozvanim mjestnim čimbenicima shodne mjere. Ja se pouzdano nadam, da će pučanstvo, kad vlada uz ovu pomoć sadašnju nevolju, uvjereno o Mojoj doljnjoj brizi, s kojom neka uvazda računa, — doskora biti kadro da izgladi štetu, koja je prouzročena, obćem blagostanju, te da opet dobije čvrste osnovke za blagoslovljen razvitak svog kulturnog života.

U Beču, 25. listopada 1914.

Franzo Josip.
Stürgkh.

(Slično pismo upravio je car i kralj i na madjarskog ministra predsjednika Tiszu, koje izlazi danas u peštanskom službenom listu. Oba su pisma posvema slična, samo ono na Tiszu spominje zapadnu Ugarsku i Slavoniju.

Službene ratne razglednice.

(Od ratnog pripomoćnog ureda ministarstva unutrašnjih posala).

Danas izlazi druga serija br. 4-7 ovih od ratnog pripomoćnog ureda ministarstva unutrašnjih posala izdanih razglednica.

Već prva serija znači puni uspjeh ove ideje, koja, osim što služi dobrotvornoj svrsi, pruža općinstvu također mogućnost, nabave autentičnih slika sa ratišta, izradjenih vjerodostojno po prirodi i umjetničkom vještinom.

Nova serija br. 4-7 sadržava vrlo zanimivih slika sa sjevernog bojišta, i to: napredovanje topništva u dubokom pijesku kod Kranzika, uzmicanje napadaja ruskih kozaka sa strane puške pješadijske vatre, i mitraljeza kod Lavova, poznata junačka spasavanje automobilnog trena za vrieme obrambenih četa kod Barsztyn-a i, osim toga jedne razglednice vodnje predsjednika od glavnog zapovjedništva nadvojvode Friedrica, Nadvojvode nasliedništa prijestolja Karla Franja Josipa i šefa generalnog štaba Conrada von Hötzendorfa da bojne linije u bitci kod Grodeka.

Naručbe se imaju upraviti na ratni pripomoćni ured (Kriegshilfsbureau) Beč, I. Hoher Markt Nr. 5. Cijena je svake razgledn ce 20 para. Trgovcima razglednicima i prodavaocima duhana udjeljuje se uz izričitu želju pri nabavi od barem 100 komada popust od 20%.

Pomožimo našim junacima!

Za pomoći naše hrabre vojnike, koji su na bojnom polju ustrojio se u Puli Odbor gospodja, pod predsjedničtvom barunice Hildegarde Mayern Hohenberg, koji si je postavio zadaću sakupljati osim smotaka, smotčica i duhana za pušenje takodjer svake vrsti zimskih odijela kao: šubare, kape, prsluke, podnožnice, žilinjake, košulje, gaćice, rukavice od vune itd.

Pozivljem Vas, da to skroz i skroz humanitarno djelo ovog odbora priobćite pučanstvu i da ga pozovete neka i ono aktivno sudjeluje, jer ti darovi idu na korist njihovih sinova, koji u nepogodama vremena žrtvuju život i zdravlje za Cara i domovinu.

Svi darovi u naravi neka se šalju na Ured Crvenog Križa u Puli, S. Polikarpo br. 204.

Poželjno jest, da bi se darovale kožice od janjaca, zečeva, kunića, koza, jer se od istih mogu prirediti topli prsluhi. Te kožice imalo bi se poslati tvrdki Samaja i dr. u Trstu, ulica G. Gatteri 11, koja će ih priredjivati uz dobavnu cijenu same tvrdke.

Sjetimo se naših junaka za Božić.

Božić se bliža, blagdan ljubavi i domaćije. Siromah i bogat, svaki pripravi, ili iz mukotrpnih prištednja ili iz obilnosti, onima koji su najbliži njegovom srcu, kakav dar. Komu da ne zasuze oči, kad pomisli na naše vojnike, koji u tom času ispunjuju daleko od kuće, možda u pustom kraju najplemenitiju ali i najtežu dužnost. Ratni obskrbni ured c. i kr. ratnoga ministarstva odlučio je junacima poslati skromni božićni dar i u tu svrhu odredio pol milijuna kruna. Ako i je ta svota prilična, ali nije dostatna, da se svakom vojniku na ratištu pripravi malo veselje. U toj svrhi mora sve sudjelovati. S onim siedkima, koji nemaju nikoga u ratu, natjecat će se oni, kojih sin, brat, muž ili zaručnik vojuje za domovinu.

Ratni obskrbni ured (Beč, IX., Berggasse 16) sada moli, da mu se u tu svrhu daju veledušni darovi čim mogućе prije. Ured će se pobrinuti, da naše čete dobiju po odjelima pravodobno božićne darove, kao srdačan pozdrav iz drage domovina, [illegible] ljubavi naših najvoljenijih [illegible]

C. i k. ratno ministarstvo, ratni obskrbni ured Beč, IX., Berggasse 16.

Darovi Crvenog Križa u Puli vojnicima.

Podružnica Crvenog Križa u Puli poslala je izravno vojnicima triju regimenta iz Istre nalazećih se na ratištu kao viastiti dar ukupno 2800 krpa za noge, 320 pojasa za trbuh, 310 šubara, 300 prsnih pojasa, 180 pari zapestnica i koljenica i rukavica, 70 vunenih košulja, 65 pari vunenih čarapa, 30 vunenih gaćica, 10 vunenih ogrtača, 5 vunenih kaputića, 16 800 cigareta i 800 cigara.

Dalnje darove za naše vojnike u rata prima zahvalno pisarna podružnica, S. Polikarpo br. 204, koje će u svoje doba odposlati.

Istodobno je predsjedničtvo podružnice zaključilo, da će od 1. t. mj. polovica iznosa od 150 štrabica, koje će se na tri dieta isprazniti kvestioniranje svakih 15 dana, upotriebiti za nabavu sitnih ruhovine, pletiva i cigareta za vojnike u rata.

Jedan večer umjetničkog užitka.

U Pazinu. Potpuno se pravom može reći da je večer, dne 31. X. o. god. u

nas u Pazinu, bila večer umjetničkog užitka.

U toj je večeri prostrana dvorana našega „Narodnoga Doma“ sakupila sve što ima odličnoga u Pazinu, da prisustvuje koncertu, kojega su priredile pazinske dame na korist siročadi palih vojnika u sadašnjem velikom ratu,

Osim poznatih vrlih domaćih sila gg. prof. Šantel, M. Brajša i Stanić, doprinijeli su krasno ispalom koncertu gg. Babučka i nadporučnikova gdja Koschak, prva sa svojim umjetničkim udaranjem u glasovir, a druga sa svojim divnim glasom. Nadalje divili smo se umjetničkoj vještini na vijolinu gosp. c. k. poručnika Kopečky, u civilu inženira i ravnatelja djelavskih škola u Kastvu i Zametu te gosp. Pavličeviću, učitelju u Zadru, koji se pokazao izvrsnim majstorom sa glazbalom cello.

Naš stari pjevač, gosp. Matko Brajša pjevao je izvrsnim njegovim baritonom veoma shodnu pjesmu za sadašnje prilike, naime: Izmjena straže.

Vojnik stoji na straži i čeka izmjenu.. ... čeka, čeka, i ona ne dolazi .... a ne dolazi jer je njegova vojska potučena te mora da bježi pred neprijateljem .... medjutim vojnik na straži uvijek čeka, te vjeran Kralju i Domu svome, vjeran do smrti u teškoj svojoj službi umire na straži smrznut na snijegu ....

Drugu pjesmu koju smo čuli od Brajše nosi naslov „Mornar“, to je ljubavni dogadjaj iz mornarskoga života.

Pohvaliti moramo napose naš vrli djački oktet, koji je pod vodstvom gosp. prof. S. Šantel, pjevao „Uspavanku“ te bio nagradjen živim odobravanjem.

Ukupni inkaso iznaša oko 550 kruna, što je za naše prilike veoma lijepa svota. Spominjemo još da je više gospode, zapriječeni doći na koncert poslalo svoje ulaznine. Naglasujemo takodjer da smo vidili na tom koncertu lijepi broj vojničkih časnika i vojnika. Koncert je svršio na 10 i pol u večer, kad smo se podali svojim kućama pod dojmom ugodno proštih par satova u tako krasnoj umjetničkoj zabavi, za tako plemenitu svrhu.

Ovih dana bio je koncert za Crveni Križ u talijanskom kazalištu, te se inkasiralo K 208·—.

Prstene „Zlato za željezo“ Srebrnog Križa izdaje ovdješnja pisarna Crvenog Križa.

Osobe, koje su pred nekoliko tjedana predale ili poslale ovdješnjoj podružnici Crvenog Križa dragocjenosti, pozivaju se, da osobno dodjene željezne [illegible] dotično od austrijskog društva Srebrnog Križa, s napisom: „Gold gab ich für Eisen 1914. Ö. S. K.“, u pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204 od 9 i pol do 11 i pol prije podne.

Istodobno poslala je uprava Srebrnog Križa po 100 željeznih prstena sa njemačkim, talijanskim i hrvatskim napisom u zamjenu za dragocjenosti ili iznimno za najmanje cijenu od pol krune u srebru, od kojih će iznos poslati u odredjenu svrhu. Ovi zlatni i srebrni prsteni mogu se dobiti u rečenoj pisarni prije podne na spomenuti način.

Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu.

Da počaste uspomenu blagopokojnog Gjura Vučkovića bivšeg trgovca u Trstu, darovali su Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu, njegova udovica gospodja Paula Vučković K 50, Dr. Dinko Trinajstić odvjetnik u Pazinu K 20.

Plemenitim darovateljem srdačno se zahvaljujemo. Odbor.

Naše sličice iz rata.

Primili smo od više naših predplatnika zamolbe, da donesemo što više sličica iz rata. Kako su naši predplatnici opaali u tome im nastojimo udovoljiti a i u buduće ćemo to učiniti u koliko to bude dopuštala cenzura u sadanjim prilikama.

Za ravnanje našim predplatnicima javljamo, da imamo za budući broj spremno par lijepih sličica iz junačkih bojeva naših hrvatskih vojnika.

Saziv carevinskog vieća i hrvatsko-slovenski klub.

„Slovenec“ od prošlog četvrtka javlja: S obzirom na vijesti, da nije isključeno, da će radi promijenjenih parlamenarnih odnosaja biti sazvan i austrijski državni sabor na kratko zasiedanje, saznali smo u krugovima hrvatsko-slovenskog kluba, da bi taj klub s veseljem pozdravio saziv, jer za taj saziv danas ne postoji više ni kakva zaprieka.

Osuda u veleizajničkoj parnici u Sarajevu.

U zadnjem broju donieli smo u kratko posljednji čas prispjelu nam viest o odsudi ubojica prestolonasljedničkog para u Sarajevu.

Danas donašamo o osudi od 28. okt službeno priobćenje, koje glasi:

U veleizdajničkoj je parnici danas prije podne (28. okt.) izrečena osuda.

Krivim su proglašeni: Gavrilo Princip, Nedjeljko Čabrinović, Trifko Grabež, Vaso Čubrilović i Cvjetko Popović zločina veleizdaje po § 111 b. k. z. i zločina mučkog umorstva po §§ 209, 210/1. k. z., Danilo Ilić zločina veleizdaje po § 111 b k. z., i sukrivnje u zločinu naručenog mučkog umorstva po §§ 9, 200 i 210/1 i 3 k. z., Veljko Čubrilović, Miško Jovanović, Negjo Kerović, Lazar Gjukić zločina veleizdaje po § 111 b i sukrivnje u zločinu mučkog umorstva po §§ 9, 209, 210/1 k. z., Jakov Milović i Mitar Kerović zločina veleizdaje po § 111 b k. z., Ivo Kranjčević sukrivnje u zločinu veleizdaje i mučkog umorstva po §§ 9, 111 b, 209, 210/1 k. z., Cvijan Stjepanović, Branko Zagorac i Marko Perin sukrivnje u zločinu veleizdaje po § 114 k. z.

Osugjeni su (po zakonski dopuštenom najvišem odmjerenju kazne): Gavrilo Princip po § 112/b l. k. z. obzirom na §§ 65 i 90 k. z. na dvadeset godina teške tamnice, pooštrene jednim postom u mjesecu i tvrdim ležanjem u samotnoj tamnoj ćeliji dne 28. lipnja svake godine.

Negjelko Čabrinović po § 112 b/l. obzirom na § 65 i 90 k. z. na dvadeset godina teške tamnice pooštrene tvrdim ležanjem u tamnoj ćeliji dne 28. lipnja svake godine;

Trifko Grabež po § 112 b/l. obzirom na §§ 65 i 90 k. z. na dvadeset godina teške tamnice pooštrene jednim postom svakog trećeg mjeseca i tvrdim ležanjem u tamnoj ćeliji dne 28. lipnja svake godine;

Vaso Čubrilović po § 112 b/l. obzirom na §§ 65 i 90 k. z. na desnaest godina teške tamnice pooštrene jednim postom svake polovice godine i tamnom ćelijom kao gore;

Cvjetko Popović po § 112/b/l. k. z. obzirom na §§ 65 i 90 k. z. na trinaest godina teške tamnice pooštrene tamnom ćelijom kao gore;

Lazar Gjukić po § 112/b/l. obzirom na §§ 65 i 90 k. z. na deset godina teške tamnice pooštrene tamnom ćelijom kao gore;

Danilo Ilić, Veljko Čubrilović, Negjo Kerović, Mišo Jovanović po § 112/b/l. obzirom na § 65 i Jakov Milović po § 112/b/l. k. z. na smrt, koja se kazna po § 90 k. z. ima izvršiti na vješalima i to prema § 280 al. II. k. p. p. ovim redom: prvo na Jakovu Miloviću, za tim na Negji Kerovićeu, Veljku Čubriloviću i Mišku Jovanoviću, a najposlije na Danilu Iliću;

Mitar Kerović po § 112/b/l. k. z. na doživotnu teške tamnicu;

Ivo Kranjčević po § 112/b/l. i obzirom na § 90 k. z. na deset godina teške tamnice pooštrene tvrdim ležanjem svake godine 28. lipnja;

Branko Zagorac i Marko Perin po § 114 uz primjenu § 92 k. z. svaki na tri godine tamnice;

Cvijan Stjepanović po § 113 uz primjenu § 62 k. z. na sedam godina teške tamnice pooštrene postom svakog trećeg mjeseca i tvrdim ležanjem u tamnoj ćeliji dne 28. lipnja svake godine.

Optuženi Jovo Kerović, Blagoje Kerović, Nikola Forkapić, Dragan Kalember, Mićo Mičić, Obren Milošević, Ivan Momčinović, Franjo Sadilo i Angela Sadilo istom su presudom u smislu § 271/3 k. p. p. oslobodjeni.

Ranjenici došli morem u Trst.

Dne 28. prošlog mj. doveo je parobrod „Metković“ 112 ranjenika u Trst, koji su smješteni u tri bolnice. Ti ranjenici jesu: Josip Demjan od 37. reg., Nikola Glasner od 61. reg., Josip Pinter od 46. reg., Stjepan Csik od 83. reg., Mihael Cunja od 46. reg., Stjepan Koren od 24. reg., Juraj Timarić od gorskoga topništva, Najdo F. Porobocky od 80. reg., Fran Ebert od 9. reg., Vasilij Dudoš od 37. reg., Karlo Radowsky od 80. reg., Viktor Grigorin od 46. reg., Stjepan Omovacs od 61. reg., Vicko Kokorin od 61. reg., Miho Olah od 46. reg., Fran Vocher od 9. reg., Milan Vladislav od 46. reg., Stjepan Nagy od 37. reg., Oton Kunz od 9. reg., Josip Hermann od 16. reg., Abram Bulika od 61. reg., Ljudevit Kadar od 37. reg., Juraj Majmak od 37. reg., Ljudevit Kelemann od 30. reg., Peter Torzsa od 4. bos.-herc. reg., Alexander Szabo od 27. reg., Frane Pitrov od 9. reg., Anton Fischer od 9. reg., Vicko Kudernatsch od 18. reg., Julij Ostatos od 46. reg., Josip Schmaubelt od 46. reg., Albin Langhaus od 42. reg, Fran Forjek od 18. reg., Rudolf Achenbach od 61. reg., Josip Plaky od 37. reg., Pavao Breuer od 37. reg., Stjepan Lačkaurić od 72. reg., Vicko Glaser i Josip Kopecky, oba od 9. reg., Josip Prohaska od sanitetnoga odjela, Ivan Szuka od 6. reg., Vicko Lang od 9. reg., Hugo Schön od 15. reg, Jaroslav Tesarsch od 9. reg., Pave Matias od 4. bos.-herc. reg., Anton Schwarz od 9. reg., Kojos Vehov od 30. reg., Teodor Prichmuk od 80. reg., Milo Sajković od trena, Fran Bauer artil., Josip Hözedüs od 46. reg., Andre Weisz od 37. reg., Bartol Gajla od 61. reg., Vladimir Lucsan od 6. reg., Josip Krebyk Fritz od 80. reg., Szombathely [illegible] železničkih četa, Frane Teth [illegible] reg., pučki ustaša Ljudevit Vido, Kostantin Ruszander od 21. reg. Gabrijel Magyar od 37. reg, Frane Mahacs od 56. reg., Andre Kram od gorskog topničtva, Anton Vukasović od 37. reg., Volfang Krecaun od 24. reg., Josip Matko od honveda, Miho R. Nagy, Ivan Palinyk i Jura Ele svi tri od 37. reg, Martin Lakatoš od 61. reg., Frane Ilyes od artil., Ljudevit Goli od 37. reg., Jeronim Strunk od 61. reg., Teodor Viliga od 37. reg, Josip Varga od 46. reg., Josip Kavanyi. Artur Feld i Nikola Dudoš, svi tri od 37. reg., Nikola Fodor od 64. reg., Vicko Fiedler od 9. reg., Teodor Stava od 37. reg., Alfred Borgor od 31. reg., Ivan Virag od 46. reg., Andrej Lalc od 61. reg., Aleksander Kati od 37. reg., Josip Rostos od 46. reg., Josip Göbölös od 30. reg., Nikola Hamesz od 33. reg., Janos Styube od 37. reg, Rudolf Mušik od 30. reg., Ivan Valiček od 37. reg., Simeon Szuzko od 20. reg., pučki ustaša Ivan Spisz i Andrej Turus od 46. regimente.

Riječka industrija.

Zamašan pokret, koji je prouzroo mah bojkotiranjem francuskih proizvoda u krugovima trošeće publike, dovodi do spoznaje, da i mi imademo u tuzemstvu mnogobrojne podružnice, čiji se proizvodi mogu za cielo takmiti s onima Francuske. Osobito su tu spomena vriedni domaći destilati, kao likeri, konjak itd., pri čem valja na svaki način istaknuti, da tvornica „Adriatica“ dioničko društvo za distilaciju konjaka na Rijeci, donaša u promet jednu vrst konjaka pod imenom „Fiume konjak Medizinal“, koji može da se takmi sa najfinijim proizvodima inozemstva. Ovom prilikom budi mimogred spomenuto, da je „Adriatica“ dioničko društvo za destilaciju konjaka na Rijeci ostavilo na raspolaganje „Crvenom Križu“ 500 staklenaka svojeg „Fiume konjak Medizinal“.

Biskupski Ordinarijat u Krku.

Br. 1427. U Krku, dne 26. okt. 1914.

Predmet: Obiteljska štipendijalna zaklada Don Leopolda Rumšića za svećenički uzgoj: raspis natječaja.

Ovim se raspisuje natječaj, koji traje od današnjeg dana šest tjedana, na stipendije iz zaklade pok. Don Leopolda Rumšića iz Baške.

1. Godišnje štipendije odredjene su ovim maksimalnim iznosima: a) za osnovne pučke škole, ako uživatelj polazi školu izvan obitavališta svojih roditelja, od K 400; b) za gimnazije od K 600; c) za bogoslovlje (uvjetno) od K 200; d) za sveučilišta i druge škole sveučilištima izjednačene (iznimno) od 600 do 900 K (Članak IX.)

2. Pozvani su na uživanje muški rodjaci zakladateljevi poticući bilo po muškoj bilo po ženskoj lozi od roditelja zakladateljevih Ivana Rumšića i Jelene rodjene Fijan (Članak X.)

3. Pismene molbe (neobiljegovane) imaju se nasloviti i upraviti na ovaj Ordinarijat izravno ili preko nadležnog župnog ureda, a moraju biti potkriplјene: a) krsnim listom; b) rodovnikom, kojim se dokazuje rodbinska svezа sa zakladateljem u smislu točke 2.; školskom godišnjom svjedodžbom ili barem posvjedočenjem posljednjeg semestra; d) svjedodžbom čudorednog ponašanja izdanom od nadležnog župnog ureda, u kojoj ima biti izrijekom istaknuto, da li je molitelj sklon na prigrlјenje svećeničkog staleža; e) pismenom izjavom molitelja, da se želi posvetiti svjetovnom svećeničkom staležu, a isto tako izjavom oca (skrbnika), da se on tome ne će protiviti (Članak XIV.).

4. Tko sada dobije štipendiju, uživat će ju od početka o. šk. g. 1914/15. dok bude besprikornog ponašanja i napredovao redovito u naucima. (Članak XV.)

5. Novci se dižu kod Biskupskog Ordinarijata u Krku u dva jednaka polugodišnja semestralna obroka uz biljegovanu namiru, vidimiranu od ravnateljstva dotičnog zavoda. Uz namiru ima se prikazati školska svedodžba ili posvjedočenje posljednjeg poljeća, odnosno svjedodžba ili posvjedočenje posljednjeg poljeća, odnosno svjedodžba dvih posljednjih polukrija položenih u istom semestru (Članak XV.).

6. Ako se možebit ne popuni koje raspoložive štipendija, moći će kolator podijeliti potporu iz godišnjeg prihoda siromašnim rodjacima zakladateljevima i to na pismenu molbu, koja mora biti potkriplјena: a) krsnim listom; b) rodovnikom; c) svjedodžbom siromaštva i d) svjedodžbom čudorednog ponašanja, izdanom od župnog ureda i potvrdjenom od općinskog glavarstva (Članak XVII.).

Biskup: † Anton.

Pišite još danas po

uvjete o nabavi izvrstne turske srećke uz ugodne mjesečne odplaćivanje! U srećnom slučaju možete da već kod dojdućeg žrijebanja dne 1. prosinca postanete vlastnik

400.000 franaka!

Srećkovno mešetarstvo 25.-Ljubljana.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

Prodaju se uz veoma sniđene cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Ulici Gionatalo broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

„Ciaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. muštarijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskara Lagnja i dr. u Puli.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Urjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srijedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Sîle-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srijedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo: na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Hercavske i Prorađevićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ovi zadruga prima uz povoljne uvjete osiguranja:

I. 1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv štete od pekara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.).

III. Stakleneta ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . K 3,375,950·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akvizitori se mjestima uz povoljne uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzo 6 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogo dilnji glavni zgoditci kupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručiocima namiljenjene su nagrade i premije!

Prospekte daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu stražu"

Valentin Urbančič, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE POKUĆTVA

Filip Barbalić – Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu

K 75.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ko-la Holice, dvo-kolica Coeur stoje K 150·—. Cjenike; šalju franko.

Preporuča se Svojtk i svojim

Jos. Deklava i sin

Gorica, via Municipio 1.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 12. novembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju obič. nog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili pološ nicom pošt. ituačnice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi ne se vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i stužaje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Rakalja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handžić u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Porazi Rusa u Galiciji.

Beč, 4. novem. (DU.) Službeno se javlja dne 4. novem.:

Kretanje naših četa u Ruskoj Poljskoj nije neprijatelj jučer smetao. Jedan od naših vojnih zborova zarobio je u borbama na Lisa gori 20 častnika i 2200 momaka. Na galicijskoj fronti predalo se kod Podbusza, južno od Sombora 2000, a jutros kod Jaroslava 300 Rusa.

Beč, 5. novem. (DU.) Javlja se službeno dne 5. novembra:

I jučer su protekle operacije na sjevernom bojištu prema odredjenoj osnovi i posve nesmetano od neprijatelja.

Na jugu utoka rieke Wisloka bacile naše čete neprijatelja, koji se zasjeo na zapadnu obalu rieke San, iz svih njegovih pozicija, te zarobile preko 1000 Rusa i zaplienile nekoliko strojnih pušaka.

I u dolini rieke Stryj nije se neprijatelj više mogao da opre našim navalama. Tu je zarobljeno 500 Rusa i zaplienjeno jedno odieljenje sa strojnim puškama i drugi razni ratni materijal. GM. Höfer.

Beč, 6. novem. (DU.) Službeno se javlja dne 6. novembra:

Jučer nije bilo bojeva na sjeveru. Nesmetano od neprijatelja kretnje se naše vojske izvode prema osnovi kako u Ruskoj Poljskoj, tako i u Galiciji. Ako se je na nekim dielovima fronte prolazno opet popustilo Rusima stečeno zemljište, uzrok tome, što je mjestna situacija povoljna, uzrok tome leži u cjelokupnom položaju. Hoefer, GM.

Beč, 7. novem. (DU) Službeno se javlja: Položaj na sjevernom ratištu je nepromijenjen. — Zamjenik poglavice glavnog stana, Hoefer, GM.

Beč, 8. novem. (DU.) Službeno se javlja: Na sjevernom ratištu nije ni jučer bilo kakovih bojeva. Hoefer, GM.

Na južnom ratištu.

Napredovanje u Srbiji.

Beč, 4. novem. (DU.) Službeno se javlja sa južnog ratišta: Napredujući naše čete dalje na jug i na jugo-zapad Šabca, naidjoše ponovno na neprijatelja. S mjesta se započeše navale, koja povoljno napreduje.

Za vrijeme borba na Romanji planini zarobljeno je u svemu 7 srbskih častnika i 647 momaka, a zaplienjeno pet topova, tri vozna za municiju, dvie strojne puške i mnogo municije i drugog ratnog materijala.

Crnogorcima je oteto preko hiljadu komada rogate marve, koju su htjeli povesti sa sobom iz Bosne.

Naši uspjesi u Srbiji.

Beč, 7. novem. (DU.) Sa južnog ratišta javlja se službeno dne 7. novembra:

Naši napadaji, učinjeni protiv Srba, na terenu, koji leži na Cer-planini i južno od Šabca, koji su se nalazili iza zaštita od grana, napreduju. Jučer smo osvojili visine Mizara, koje su stratežki važne, te smo zarobili 200 ljudi. U savezu s ovim vojničkim kretnjama počeli smo jučer napadaj kod Krupnja protiv neprijateljskih pozicija, koje su bile liepo izabrane i utvrdjene. Potankosti ove borbe ne mogu se još objelodaniti. Naše čete, koje se biju s udivljenja vriednim heroizmom, već su jučer na juriš zarobile 1500 Srba, otele četiri topa i šest mitraljeza. Izvrstan duh i stanje naših četa utvrdjuju nas u nadi, da će i ovo teško vojničko kretanje povoljno napredovati.

Osvojenje važnih pozicija.

Beč, 8. novem. (DU.) Sa južnog ratišta službeno se javlja: Na jugoistočnom ratištu bitka je trajala jučer na svim frontama s neumanjenom žestinom. Usprkos žestokog odpora neprijatelja, kojeg geslo je glasilo „do zadnjeg čovjeka" u prostoru kod Krupnja zauzeli smo više šančeva i jutros u pet sati zauzeli smo jurišem kod Kostajnika jednu važnu pomoćnu poziciju, za koju su i sami Srbi držali da je neosvojiva.

Broj zarobljenika i zaplienjenih topova, poznat je do sada samo približno.

Beč, 9. novem. (DU.) Sa našeg južnog ratišta službeno se javlja: Naše operacije na južnom ratištu razvijaju se samo dobro. Dok je naše napredovanje na crti Šabac-Ljeönica na čvrsto utvrdjenim brežuljcima naišlo na jaki odpor, bitka, koja je trajala tri dana na crti Loznica-Krupanj-Ljubovija svršila je sa podpunim uspjehom. Neprijateljske sile, koje su tu bile, sastojale se iz trećeg srbskog zbora generala Pavla Sturma i prvog zbora generala Petra Bolovića, sa podpuno 6 divizija, 120.000 ljudi. Ove obje vojske nalaze se od jučer, poslje gubitka svojih položaja, hrabro branjenih, na uzmaku prema Valjevu. Naše pobjedonosne čete prispjele jučer na visine, koje gospoduju istočno Loznice i glavne visine Sokolske planine, jugoistočno od Krupnja. Veliki broj zarobljenika. Zauzeto ratnog materijala. Potankosti fale.

Dalnja osvajanja u Srbiji.

Beč, 10. novem. (DU.) Sa južnog ratišta službeno se javlja: Žestoke bitke na obroncima gora Šabac-Ljeönica nastavile su se i jučer do noći i bile su osvojene nekoje neprijateljske posicije sliko utvrdjene.

Južno Cer-Planine, iz kraja osvojenog pri dan istočno od Loznice-Krupanj-Ljubovija naše čete pobjedonosno uviek napreduju. I ovdje su se razvile žestoke bitke sa strašnim odlikom neprijatelja, koji je bio ima kratkog vremena stavim potisnut. Medju mnogobrojnim zarobljenicima nalazi se i pukovnik Radaković i medju zaplienjenim topovima jedan moderni teški top.

Njemačko-ruski rat.

Veliki glavni stan vrhovnog zapovjedničtva vojske javlja, da se 4., 5. i 6. novembra na ovom ratištu nije dogodilo ništa važnoga: Dne 7. t. mj. javljaju ovu kratku viest:

Berlin, 7. novem. (Ag. Wolff). Veliki glavni stan 7. novem. jutrom: Na istočnom ratištu bile su poražene tri ruske konjaničke divizije, koje su bile prešle Wartu na vrh Kolo te bačene s onu stranu rieke. Inače tamo nije došlo do bojeva. — Vrhovno zapovjedničtvo vojske.

Berlin, 9. novem. (DU.) Ag. Wolff. Veliki glavni stan 9. novem. u jutro: Na istočnom ratištu suzbijena je s velikim gubitcima neprijatelja navala jakih ruskih sila sjeverno od jezera Wystyter. Rusi su pustili zarobiti 4000 ljudi Osvojeno je deset strojnih pušaka. — Vrhovna uprava vojske.

Berlin, 10. novem. (DU.) Veliki glavni stan 10. jutrom: U ruskoj Poljskoj kod Komina naše konjaničtvo je razpršilo jedan ruski bataljun, zarobilo 500 ljudi i osvojilo osam strojnih pušaka.

Njemačko-francezki rat.

Uspjesi u Francezkoj.

Berlin, 4. novem. (Ag. Wolff). Veliki glavni stan 4. novem. jutrom:

Naše navale na Ypres, kao to sjeverno od Arrasa i istočno od Soissona napreduju polako, ali uspješno. Južno od Verduna i na Vogezima bile su francezke navale suzbijene.

Berlin, 5. novem. (Ag. Wolff). Veliki glavni stan 5. novembra:

Jučer su Belgijanci uz podporu Engleza i Franceza poduzeli žestoku navalu preko Nieuporta izmedju mora i poplavljenog područja, ali su bez muke suzbijeni. Kod Ypresa i jugozapadno od Lille, kao i južno od Berry au-Baca u Argonima i u Vogezima napreduje naša navala.

Berlin, 6. novem. (Ag. Wolff). Veliki glavni stan 6. novem. jutrom:

Naša ofenziva sjevero-zapadno i jugozapadno od Ypresa uspješno napreduje. I kod La Bassée a, sjeverno od Arrasa i u Argonima napredovali smo. Uz teške gubitke za Franceze osvojile su naše čete u Bois-Brulé-u, jugo-zapadno od St. Mihiela, jedno važno uporište.

Berlin, 7. novem. (Ag. Wolff). Veliki glavni stan 7. novembra jutrom: Naši napadaji u smjeru prama Ypresu i jučer su učinili uspjeha. Preko 1000 Franceza je zarobljeno, tri mitraljeze su zaplienjene. Kod Servona neprijatelj je odbijen, u Argonskoj šumi je dalje potisnut.

Navala Francesa zapadno od Neyona kao i kod Vally i Chavenne, od nas osvojene, bile su odbijene s velikim gubitcima za neprijatelja. Mjesto Saupir od nas uzeto je samo neznatno zaposjednuto; zapadni dio od Sapigneum, koji je bio neprestano izložen žestokoj topovskoj vatri morali smo ispraznuti.

Berlin, 8. novem. (DU.) Ag. Wolff. Veliki glavni stan 8. novem.: Naše navale kod Ypresa zapadno od Lille nastavile su se jučer.

Na zapadnoj strani Argonna osvojili smo važnu visinu kod Vienne la Chatsau za koju se bojevalo više tjedana; zaplienili smo dva topa i dvie strojne puške. Ostali dio maglovitog dana bio je miran na zapadnom ratištu.

Berlin, 9. novem. (DU.) Ag. Wolff. Veliki glavni stan 9. u jutro: Jučer po podne je opet nekoliko neprijateljskih brodova upravilo vatru na naše desno krilo. Brodovi su se morali pak brzo udaljiti usljed vatre naše artilerije.

Neprijateljski napadaj sa strane od Nieuporta, poduzet u noći izjalovio se posvema. Usprkos žestokog odpora naše navala kod Ypresa napreduje polagano ali neprestano. Protunavale neprijatelja jugoistočno od Yperna bile su odbijene. Zarobljeno je nekoliko stotina ljudi.

Berlin, 10. novem. (DU.) Ag. Wolff. Veliki glavni stan 10. nov jutrom: Naši napadaji kod Ypresa napredovali su i jučer; zarobljeno je 200 Franceza i Engleza blištavih uniforma i osvojeno nekoliko mitraljeza.

Takodjer više na jugu našim je četama uspjelo odbiti jake navale Engleza.

U argonskoj šumi napredovali smo dobro; neprijateljske navale bile su lahko odbijene.

Pomorski bojevi.

Bitka u Oceanu.

Berlin, 6. novem. Ag. Wolff javlja službeno dne 6. nov.: Po službenoj viesti engleskog novinarskog ureda bio je 1. novembra uništen oklopni križar „Monmout" a oklopni križar „Good Hope" teško oštećen od našeg brodovlja križara u blizini čilenske obale. Od njemačke strane sudjelovali su u boju veliki križari „Scharnhorst" i „Gneisenau" te mali križari „Nürnberg", „Leipzig" i „Dresden". Naše brodovlje čini se nije oštećeno. — Zamjenik glavnog stožera admiralata pl. Banke.

Pomorska bitka kod Engleske obale.

London, 4. novem. (DU.) Tajnik admiralata javlja: Rano u jutro neprijateljsko brodovlje otvorilo je vatru proti topnjači „Halcyon", opremljena za obranu obale, dok se nalazila na putu izvidjivanja. Na „Halcyonu" ostao je jedan čovjek ranjen.

Iza kako je topnjača najavila prisutnost neprijateljskih brodova, ovi su se povukli. Premda su bili progonjeni od lahkih križarica, nisuo je mogli prije noći prisiliti na bitku. Zadnji njemački križar sjeo je uzmičući mine. Od eksplozije jedne od ovih bio je potopljen podmorski brod „D 5". Dva oficira i dva momka nalazeć

se na krovu podmornice, koja je plovila na površini, bili su spašeni.

Njemačko-Japanski rat.

Bojevi kod Tsingtau.

U jednom od zadnjih brojeva spomenuli smo kako je Japan navještio njemačkoj rat i udario na njemački posjed u Kini Kiao Čau te na glavni grad Tsingtau U tim bojevima proti Japancima uz njemačko brodovlje i kopnenu vojsku sudjeluje i naša ratna ladja „Kaiserin Elizabeth". O tim bojevima se javlja:

Tokio, 3. novem. (DU.) Službeno se javlja da bombardovanje Tsingtava traje. Veći dio njemačkih tvrdjava je uništano. Dvie još odgovaraju na neprestane navale saveznika (Japanaca i Engleza) s kopna i s mora. Bombardovanje prouzročilo je vatru u blizini luke i eksploziju u skladištu ulja.

Tvrdjava Siochauchau gori. Jedna njemačka topnjača, koja je izgubila jedan dimnjak, izginula je s vidika.

Petrograd, 4. novem. (DU) Petrogradska brzojavna agencija donosi iz Tokia: Japanci započeli su žestoku navalu na tvrdjavu Iltis, najjaču utvrdu u Tsingtao. Napadaj je bio popraćen jakim bombardovanjem, koje je tvrdju Iltis pretvorilo u hrpu ruševina.

Beč, 8. novem. „Fremdenblatt" uvjerava da nije potvrdjena ova viest ureda „Renter" iz Tokia: Drži se, da su križar „Kaiserin Elisabeth" digнuli u zrak u luci Tsingtao. Ploveći dock je također porušen. Bombardovanje traje.

Tokio, 9. novem. (DU.) Engleske i Japanske čete uniše su u Tsingtao.

Niemci su u 9 sati u jutro poslali jednog poslanika da ugovara o uvjetima predaje. Pogovor se je vodio u vojarni Moltke.

Turska u ratu.

Carigrad, 4. novem. (DU.) Službeno se javlja iz glavnog stana: Rusi su počeli utvrdjivati svoje pozicije blizu medje. Sasvim tim bili su sasvim suzbijeni na pojasu Karaklisa i Ichan.

Carigrad, 5. novem. (DU.) Otomanska agencija službeno javlja: Naše junačko konjaništvo borilo se jučer s ruskim kozacima, koji su bili poraženi i prisiljeni na uzmak. Naše konjaničke divizije grose straže neprijateljske vojske.

Carigrad, 6. novem. (DU.) Na našoj istočnoj granici naše su čete u dodiru na cieloj fronti s neprijateljem.

Carigrad, 7. novem. (DU.) Englezi su po drugi put iskrcali čete kod Akabe, ali su ih napali žandarmi i plemena. Kad su engleski oficiri pali, Englezi su bacili municiju i dali se u bieg.

Jutros je ruska flota bombardovala dva sata Zungaldak i Kodu u Crnom moru. U Zungandaku su razrušeni francezki konak, francezka crkva, francezki konzulat i dvie kuće. Druge štete nije bilo.

Carigrad, 8. novem. (DU.) Službeno iz glavnog stana se javlja: Pomoću bojom jučer su naše čete prešle egipatsku granicu.

Pošto se rusko brodovlje povuklo u vojničke luke, naša je flota bombardovala Poti, jednu od najvažnijih luka u Kaukazu. Bombardovanje nanijelo je rane štete.

Carigrad, 8 novem. u 7 sati večer (DU.) Otomanska Agencija ima iz glavnog stana: Polag sada prispjelih viesti Rusi su iza dvodnevne bitke u području Kaukaza potučeni. Naša je vojska osvojila neprijateljske pozicije.

Carigrad, 9. novem. (DU.) Iz glavnog stana službeno se javlja: Premda na ratištu leprši snieg i sguščuje magla, naše navale na Kaukazu traju dalje.

Sličice iz rata.

Danas donašamo par sličica iz junačkog bojevanja naše braće iz Bosne, kako se hrabro bore za našeg slavnog Cara i dom.

Junaštva naših Bošnjaka u Galiciji. — Ruske varke.

Jedan ranjeni časnik bos.-herc. pukovnije o junaštvu naših ljudi pripovijeda sljedeće:

Na 24. kolovoza došlo je do žestokog boja kod G..... Odio sa strojnim puška ma pod zapovjedništvom nadporučnika Schatzmanna, koji je kroz cijeli dan na našao Rusima velike gubitke, napredovao je proti neprijatelju sve do 30 metara. Neprijatelj nije mogao suzdržati navalu Bošnjaka, te je mahao rupcima i digao ruke kao znak za predaju. Nadporučnik Schatzmann neračunajući sa nedozvoljenim načinom ratovanja, podigao se i zatražio od ruskog kapetana da popoloti oružje. Taj je zaista bacio sablju, ali kad je naš nadporučnik došao pred neprijatelja na tri metra, podigao je Rus sablju i u taj čas pao je hitac i pogodio nadporučnika u prsa. S vapajem pao je Schatzmann, ali još je imao toliko snage, da je sa tri hitca ustrijelio izdajničkog kapetana. Odvažni Bošnjaci su sada sasuli iz mašinskih pušaka pravu tuču taneta medju guste redove Rusa, osvećujući smrt svoga zapovjednika. Samo mali broj neprijatelja se je spasio.

Evo drugog primjera: Baš sam pucnjavom iz strojne puške istjerivao neprijatelja rušeći njegova guste bježeće redove. Već više puta osjetih da me netko gura u lakat dok nisam zapitao: „No, što je?" Moj kapral Tanović, muslиman, odvrati: „Molim liepo, kapetane, ja bi također pucao. Ostavite ih i meni nekoliko". Vojnik koji je nosio cijev stroja je pao. Njegov nasljednik, drugi, vitki Bošnjak, preuzeo je cijev. Protjerali smo Ruse i pošli za njima. Pješak Šestić nije se micao od mene sa preko 20 kg. teškom cijevi na ledjima. Sa sijevajućim okom reče mi: „Gospodine kapetane, danas ću nositi i tri takove cijevi, ako li ih opet stignemo".

Velika junaštva Hrvata na sjevernom ratištu.

Ranjeni vojnik jednog lovačkog bataljuna, Kljenarić opisuje ovako junaštva Hrvata na sjevernom ratištu:

Putem javnosti poznato je hrabro i junačko držanje hrvatskih četa koje se nalaze u žestokim borbama sa Srbima, no malo se čulo o našim Hrvalima, koji junački brane našu domovinu na sjeveru proti Rusima.

Bojište, na kojem se još i danas viteški bore, daleko je od hrvatske grude — a poškropljeno je krvlju vrlih i hrabrih naših Hrvata — lovaca! To s patriotskim zanosom ističem, jer na onoj grudi, gdje se i ovaj čas biju, stavio si je Hrvat opet vječni spomen njegove postrivornosti, neustrašivosti, netrajnosti i odoljivosti u najtežim časovima.

Ta i sam neprijatelj drhće, kad osjeti, da se za Hrvatima bije, a gotovo svi zarobljenici govore, da naši ljudi, t. j. Hrvati samo napred idu bez obzira na padanje neprijateljskih taneta, i čim opaze, da se biju s Hrvatima, da ih je odmah strah, jer da znadu, da će biti potučeni, pošto Hrvati ne uzmiču, pa makar svi do jednoga poginuli.

Često je naš bataljon-komandant potpukovnik Hospodarić kazao, da se on ne boji s nama ni u najtežu vatru ići, jer da smo mi Hrvati sinovi naših hrabrih pradjedova, koji smo kadri i vraga iz pakla istjerati.

Ali nije samo spomenuto tako odlučivo već i naši časnici, s kojima željno očekujemo, da idemo u vatru na neprijatelja. Naš hrabri nadporučnik Šeer, te kapetan Tomić, koji s nama uvijek pjevaju, dok polazu u vatru i neustrašivo prvi idu na neprijatelja i tako nama predjačke i primjer davaju.

Nema riječi, kojima bi se dalo opisati držanje i oduševljenje naših vojnika. Dogodilo se ne jedanput, da su naši mnogo pretežnijeg neprijatelja otjerali ili prisilili na predaju.

Zlatnim riječima mora se upisati 8. rujna, dan Male Gospe, kada smo mnogo jačeg neprijatelja iz njegove upravo sjajne pozicije bajunetama istjerali, većim dijelom zarobili ili potukli, a uz naše vrlo malene gubitke. Tada sam bio i ja ranjen.

Ovim ratom si je Hrvat opet osvjetljao lice svojom hrabrošću i nepokolebivom odanošću prema našemu sijedom vladaru.

Desetgodišnji dječarac kao sanitarac u bojnoj liniji.

Jedan kapetan, koji se povratio sa sjevernog bojišta, pripovieda sliedeću dirljivu zgodu, koju je doživio u bojnoj liniji.

Junak dana je desetgodišnji dječarac, koji je u kiši taneta našim vojnicima u obkope donašao vode i nebrojeno puta sa vojničkim limicama provalio put od bojne pruge do obližnjeg potoka, dok ga nije shvatilo neprijateljsko tane.

Častnik pripovieda: Nakon jedne po nas pobjedonosne bitke u noći su se bojnim poljem tražili ranjenici. Kad su gotovo svi ranjenici bili pobrani, poslao je sanitetski časnik svoga psa, da traži ne bi li još kojega ranjenika našao. Pseto se po više puta vratilo, da nije ništa našlo, no i opet bi ga poslali. Ovaj se puta vratio glasno lajuć. To je bilo znakom, da je pseto nešto nanjušilo. Pošao je za psom, koji je nestrpljivo napried poskakivao, tako da ga jedva bilo moguće slieditи. Tama bijaše takova, da se nije ništa vidjelo. Ne nadano čuje častnik zapomaganje djeteta. Odmah je pošao smjerom, od kuda je dopirao glas i došao je do obale potoka, gdje je na zemlji ležalo tielo. Bio je to dječarac u poluonesviještenom stanju, koji je ležao u vlastitoj mlaci krvi. Diete je drhturilo od studeni. Častnik odmah svuče svoju kabanicu, te prenese diete u naručaju do kola, koja su ga dovezla do povijališta.

Medju prvima bude unešen u prostorije za operacije i postavljen na stol. Bio je to prekrasan desetgodišnji dječarac. Ležao je sada u podpunoj nesvijesti, te je prestala pogibelj, da će svaki čas utrnuti luč njegova života. Njegovo odielo bijaše svenakvašeno krvlju, na trbuhu je imao veliku ranu, koja je jako krvarila. Liečnici su izveli teško operaciju, i bijaše nade, da je spašen. Duboko je zaspao, mirno disao, a lice je poprimilo svoju dječju blagost. Nakon nekoliko sati se probudio. Crne vedje je podigao, a onda se ukazaše dva prekrasna oka.

Kad je sasma došao k svijesti, bude preslušan. Dječak, mali Poljak govorio je tiho, ali odvažno. Rekao je da se zove Stanek (Stanislav). Svoje roditelje nije nikada poznavao. Baka mu pripovjedala, da su se izselili u Ameriku da nešto privriede. Baka sama, kod koje je živio, nije se mnogo za nj brinula. Kad su vojnici prolazili kroz selo, divio im se, donosio bi im vode, a oni bi se s njime razgovarali. I tako je s njima došao i na bojnu poljanu. I kada su se ustančili, ostao je u njihovoj blizini, te mu se osobito svidjelo, kako pucaju iz pušaka. Doskora mu mahnuo jedan vojnik, koga je morila žedja i zamolio ga, da mu donese vode. Potrčao je do potoka i vratio se punom limicom. Poslie su ga molili ostali vojnici, a on je bio ponosan, da može vojnicima učiniti bilo kakvu uslugu.

Tutnjave topova se nije bojao. No najednom ga skratilo tane, a što se dalje dogodilo ne sjeća se više.

Ležao je na slami i bistro gledao oko sebe. U to je došao u sobu pas, koji je dječaka našao ležećeg kod potoka, i poletio ravno k dječaku, koji ga je prisinuo k sebi. Postali su odmah najbolji prijatelji i bili su kasnije uviek skupa. Jedan liečnik, koji se skrbio kod djeteta, za odlaska mu jednom mahnu rukom, a on sa žalno, gotovo plačući reče: „Ta valjda me ne ćete odtjerati?" „Ne, ti ostaješ kod nas, dobit ćeš sablju i konja!" „Smedjeg konja!" poviče dječak, a oči mu od radosti zasjajtiše. Liečnici su hrabrog dječarca adoptirali kao sina, te sabrali svotu novaca, koja će biti početak odgoja dječarca, jer hoće da ga odgoje i učine samostalnim.

Iz dana provale Srba u Zemun.

U „Hrvatskoj Obrani" opisuje veleč. g. Pavić, kako je bilo za dana provale Srba u Zemun. Bilo je to, veli, 10. rujna, kad je ustao u pol pet sati i otišao u crkvu misiti. Pri koncu sv. mise nastade žamor i nemir medju sestrama, a malo zatim osvaue otac Solan u sakristiji.

Kad sam svršio sv. misu i došao u sakristiju, otac Solan mi reče: „Tu su". Mi iz kapelice u hodnik, a ono zazvoniše zvona u pravoslavnoj kapelici, a po ulicama odjekuje: Živio kralj Petar! Živila Srbija! — a domala evo oglasuje se sa ulice nekako čagrtanje, kako kasnije doznadoh, bijahu to signali komitadžija.

Oko sedam sati smo otac Solan i ja obilan zajutrak uzeli. Nije nam doduše išlo u tek, ali smo se najeli, jer otac Solan reče: „Jedi, Mata, Bog zna, kad ćemo opet jesti!"

U devet sati imao sam iz bolnice sprovod. Ako hoću iskren biti, moram reći, da sam toga mrtvaca više oplakao nego opjevao, tako mi je pri duši bilo. Nije napokon ni šala. Jutros udjoše u grad Srbijanci — komitadžije signaliziraju po ulicama, po gradu odjekuje Živio kralj Petar! Živila Srbija! — a ja „švabski pop" moram sada kroz ulice grada proći. Ja bih vidio junaka, kome ne bi srce zadrhtalo!

Kad sam svršio opjelo, podjosmo na groblje, a ja zapjevao psalam: „Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrdju svome!" Nikada za svojih deset godina misnikovanja nisam takvim čuvstvom i osjećajem pjevao: Smiluj mi se, Bože! kao tada. Idem ulicom sa sprovodom, a bilo nas je svega skupa sa nosiocima mrtvaca najviše deset osoba, kad evo nam u sureret jedna komitadžije: ljudeskara je, da mu treba para tražiti, crnomanjast, obrasao bradom, kao da je iz šume došao. Okićen je oružjem i pešćirima; pušku ima na ramenu, a na prsima i o pasu pet do šest bombi. Ide komitadžija pramo nama, a mi pravo njemu i za kratak čas evo nas u blizinu na pet koraka. Gledam ja ispod oka, što će komitadžija sada da uradi.

Najednoć se komitadžija okrene, a kad ja sa mrtvacem do njega, on salutira! Bože pomozi, pomislim ja, prvi susretaj dobro prodje. — Kasnije sam doznao, da Srbijanci mrtve jako poštivaju i da ono salutiranje nije išlo mene „švabskog popa", nego mrtvaca, koga sam sprovodio.

Na putu do groba susreo sam još nekoliko komitadžija i nešto redovite srbijanske vojske. Svi izkazaše kao i prvi počast mrtvacu.

Poslie podne imali smo u gradu jedno diete sahraniti. Sahranio ga otac Solan.

Pri povratku sa groblja kući navratio se u svoj samostan, da njega i crkvu svoju obidje. Kad je ušao u crkvu, a crkva puna komitadžija i srbijanskih vojnika. Gledali su i promatrali slike. Otac Solan odmah se snašao, pa počeo komitadžijama i srbijanskim vojnicima pojedine slike tumačiti. Dok je još otac Solan slike tumačio, provuče se jedan komitadžija do njega, promjeri ga, pa će nau ovako počet bocjediti:

— A čuješ, sveštenče, a što ono vrediše vaši se našim protom Tomićem u Šabcu?

Razumjevši otac Solan na to pitanje ovako je komitadžiji odgovorio:

— Čuješ, kako se ti zovete

— Jovo! — odgovori komitadžija, a Solan će njemu:

— E, Jovane, puno se toga za vrieme rata govori i pripovieda. Tako kad ste vi ratovali sa Turcima i Bugarima, pisalo se i govorilo, da vi djecu iz koljevke sa bajunetama kroz prozor bacate. Govorilo se i pričalo, a je li, to nije bila istina?

— Dakako da nije! — odgovori komitadžija.

Eto vidiš, Jovo, tako se to koješta pripovieda i o proti Tomiću, a Bog zna, što je i kako je. Nemajte vi brige za njega, sve će to dobro biti, vidjet ćete!

Osvanuo i drugi dan, odkako dospjesmo pod srbijansko gospodstvo. Ustao sam u mornju nego sam bio, kad sam na počinak legao, jer te noći ni oka stisnuo nisam. Kada se još u svu zoru stadoše širiti glasovi po Z., da je jedna srbijanska vojska već blizu Petrovaradina, a druga da pobjedonosno ide prama Vinkovcima, bio sam potpunoma slomljem. I na Ocu Solanu opažalo se da je potišten kao i svima u kući. Kod zajutarka primijeti otac Solan tužno: Mata, mi više nemamo do movine!

Taj dan nisam prije podne izlazio iz kuće radi bojazni, da me Srbijanci ne uzmu za taoca. Počeli su naime po Z. kupiti taoce.

Poslije objeda zasjeo ja u moju sobu, kad najednom začujem oštro kucanje na vratima, a odmah za tim i glas oca Solana: Ajde Mata, traže te, da otvoriš Srbijancima našu crkvu! Uzmem ključeve, pa se odputim brzim korakom prama crkvi. Kada ja na trg pred crkvu, a jedan komitadžija pred župnim dvorom onako potiho zaviče: Evo švabskog popa!, a ja pomislim: jao majko moja, lijep pozdrav.... Na njegov glas izadjoše još tri komitadžije iz gostione i dočavši do mene, skinuše puške sa ramena, otvoriše ih i uperiše prama meni.

Netko je bio pronio glas, da je u našoj crkvi sakrivena naša vojska. Htjedoše nam radi toga crkvu demolirati. Bili bi to i učinili da se nije našao poštenjak Oco Dragutinović, pravoslavne vjere, koji je jamčio svojim životom, da u crkvi nema vojske, pa neka crkvu ostave na miru. Komitadžije na to poslaše po mene da im crkvu otvorim, da se uvjere da u crkvi nikoga nema.

Kad su meni komitadžije stvar razjasnili, podjem ja pred njima prama crkvi, a oni zamnom otvorenim puškama. Idući pred komitadžijama mislio sam: Tko zna ima li zbilje koga u crkvi, pa ako i ima zar sam ja za to odgovoran!? Daleko sam od crkve, već tri dana nisam bio u toj crkvi, mogao se u istinu lako tko ovamo sakriti, ta nije baš teško otvoriti crkvu i drugim ključem.

Išao sam pred njima sigurnim korakom ali kad sam došao do crkvenih vrata i tražio pravi ključ zadrhtaše mi ruke. Drščućom rukom otvorim sakristiju i reknem komitadžijama: Izvolite, a oni meni: Naprijed pope! Pretražismo crkvu, klupe, ispovjedaonice, božji grob itd., a ja uvijek pred komitadžijama. Na moju sreću nenadjosmo u crkvi nikoga.

Kad smo izašli van u crkvište, komitadžije puške zatvoriše i o rame ih obješe. Meni odlagnulo. Na putu do kuće susreo sam dosta srbijanskih vojnika i komitadžija i svi su me nekako čudno gledali, a ja njima: Dobar dan, a oni odgovaraju: Da Bog da sveštenče!

Šest puta kuhana kokoš.

Jedan ranjenik, koji je došao u Ljubljanu pripovieda sliedeće: Kada smo išli kroz jedno selo na bosanskoj granici, kupio sam od jednog seljaka za krunu lijepu tustu kokoš. To će biti fina pečenka u ratno doba — mislio sam u sebi. Ja i moj drug smo se već jako veselili. Kokoš sam zaklao tajnetcem; oprali ju nismo mogli, pak smo ju kako kako kuhali onako na suho, da ju umognemo za vrijeme kasnijeg odmora ispeći. Pošto u šatorima nismo smjeli paliti vatru, iskopali smo u zemlji duboku jamu, napravili vatru i pokrili jamu sa suhim lišćem. Načinili smo i neku vrst dimnjaka — odvodni kanal — za dim. Naša kokoš je već plesala u vreloj vodi, kad najednom začujemo poklik: „Napred!“ Nije nam preostalo drugo nego proliti kotlić s mastnom juhom i na pol kuhanu kokoš spraviti u torbu za kruh, iz koje se pušila vruća kokoš i pekla po stegnu. Tako sam hodio s napol kuhanom-kokoši u torbi više sati. Moj poručnik pitao me začudjeno, što se to puši iz moje torbe. Na to smo više vremena ležali u bojnoj liniji. Neprijateljske kugle zviždale su nad nama. Opet sam upotrebio priliku da skuham kokoš. U to kad je kokoš već drugi put vrela, dogodilo se isto što i prvi put: kad je voda uskipila bio sam odredjen za poljsku stražu. I tako se dogodilo još tri put; to su bile prave muke. Napokon, kad sam već po šesti put naložio vatru, posrećilo se, da sam skuhao svoju nesretnu kokoš, ali tada je hljeba nesreća, da me je shvatio komadić šrapnela, radi čega su me odmah odnieli na povezalište, a da nisam prije okusio kokoši. Kad sam se oprostio od svog druga, izručio sam mu šest puta kuhanu kokoš a ipak još ne sasvim kuhanu. U ratno doba bila je to zaista prava poslastica, kašto bi bila i za me, da mi nije bio osudan onaj komadić šrapnela.

Razne viesti.

Željezni prsteni i počastni znakovi Crvenog Križa.

Od 18. do 31. prošlog mj. izdano je u pisarni ovdješnjeg „Crvenog Križa“ 187 željeznih prstena za njemačkim, 9 sa talijanskim i 6 sa hrvatskim napisom „Zlato dadoh za željezo“, za što se primilo K 662 u gotovom i 79 dragocjenih predmeta u približnoj vriednosti od 300 kruna, koje iznose privelo se svojoj svrhi.

U ovdješnjoj pisarni mogu se i nadalje za vrieme uredovnih sati dobiti izvorni prsteni „Srebrnog križa“ za predmete plemenitih kovina ili iznimno za gotov novac od najmanje pet kruna, kao što i formulari molbe za podieljenje počastnog znaka 2. razr. i srebrne odnosno bronče ne počastne kolajne Crvenog Križa.

Veliki dar za Crvene Križ.

Kako nam javlja ovdješnji Crveni Križ, darovao je štop i momčad Nj. V. broda „Erzherzog Frdinand Max“ dne 1. t. mj. 3000 kruna u svrhe Crvenog Križa.

Skraćenje bezplatnog roka za podignuće robe i povišenje skladišnine.

Usljed izvanredno velike navale robe znatno je otežćana manipulacija u skladištima kolodvora u Puli i Ljubljani državni kolodvor.

Da se izbjegnu zapreke u prometu to će se na temelju § 60 stavka 8. želj. pr. prav. i odcbrenjem c. k. Ministarstva železnica od 4. studenoga 1914. br. 41773 početi od 5. studenoga 1914. dalje:

1. za svu običnu robu, koja prispije za razdaju u stanicama Pula i Ljubljana državni kolodvor, sniziti besplatni rok za podignuće na 48 sati i to u koliko je ovaj rok na temelju cjenika iznašao više od 48 sati;

2. povisiti za 100% skladištnina, koja se ima utjerati kad prodje rok za podignuće.

Prikazanje fasija na prihod najmovine za god. 1915./1916.

Povodom na objavu c. kr. Kotarskoga glavarstva u Puli (porezni odio) od 9. listopada 1914. Br. 1440/14 opominju se svi kućni posjednici koji rabe kuće sami ili imadu iznajmljene, da je danom 31. oktobra istekao rok za prikazanje fasija.

Stoga pozivlju se opet svi oni kućeposjednici, koji se do sada ne odazvaše toj dužnosti da to učine odmah, inače bili bi prisiljeni globom.

Formulare fasija dobije se bezplatno kod ovdješnje porezne vlasti u Corsia Francesco Giuseppe Br. 10. II. kat.

Bogati darovi Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ć. i M. za Istru u Opatiji primilo je u ovim teškim časovima dva bogata dara. Presvijetli g. Dr. A Bauer, nadbiskup Zagrebački poslao je Ravnateljstvu K 2000, a Društvo za štednju i zajmove u Malom Lošinju K 1000. Naše Ravnateljstvo nema riječi zahvale za ove naše bratske dobrotvore, već im samo bilježi imena, da se ugledaju i drugi naši imućnici u njihove svijetle primjere. Još im jednom hvala u ime sitne istarske djećice, koja vapiju za hrvatskom školom!

Dječja zabava.

Pazin, dne 9 XI. 1914. Jučer poslije podne našli smo se u lijepom broju u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“. Došli smo na poziv muške i ženske podružnice „Družbe sv. Ć. i M. za Istru“, da prisustvujemo zabavi priredjenoj s našimi mališi družbinog zabavišta.

Došli smo ujedno da vidimo sve što su marljive učiteljice družbinog zabavišta, gospodjice Ljubica Saganić i Anka Lukšić, naučile našu djećicu. I osvjedočili smo se o njihovom živom zauzimanju i nemalom trudu, dok su onako majstorski izvježbale malu djecu te ih naučile toliko lijepih pjesama i raznih izra. Očevidan nam se pružao dokaz o velikoj uzgojnoj svrsi družbinih zabavišta, a logična je posljedica tome, da se moramo sjećati naše Družbe uvijek, a osobito u sadašnjim teškim prilikama.

Početak zabave započeo je pozdravnim govorom gosp. prof. R. Pregelj, koji je najprije spomenuo da se kanilo jur pred četiri mjeseca dati ovu zabavu, nego radi poznatog žalostnog dogadjaja, ista se morala odgoditi. Ovu se zabavu daje zato danas, te obzirom na sadašnje prilike, od lučilo se da polovica prihoda ide u korist zabavišta a druga polovica za potrebne obitelji pozvanih vojnika. Govornik se zatim osvrnuo na uzgojni rad naših zabavišta te je vrućim riječima apelirao na plemenitost naših ljudi, neka pomognu ovo svoje zabavište moralno i materijalno Osobito sada potreba je najveća, jer je ovo zabavište pušteno samomu sebi, odnosno družbinim podružnicama u Pazinu, te dakle jedino o nama ovisi njegov opstanak, pošto družbina uprava nemože da za koje vrijeme misli i na zabavišta, u ovim za nju teškim prilikama. Ratno je stanje dirnulo i našu podružnicu, jer se njezin predsjednik i tajnik gg. prof. Novljan i učitelj Opatić nalaze pod oružjem, te je zato privremeno preuzeo poslove predsjednika govornik, tajnika gosp. I. Turčinović a blagajnik je gosp. Grabar.

Nakon lijepoga toga govora započela je zabava, te su naši mališi bili nagradjeni burnim pljeskanjem. Čuli smo tri deklamacije: „Ljubi domovinu“ deklamirao mali Vladi Gortan: „Polnoć prodje....“ deklamirao mali Danilo Belanić i „Hrvati i Hrvatice“, deklamirali Danilo Juričić te djerojčice Olga Juričić, Mile Mogorović i Mileva Flego. Zatim dvije igre, pjevanje pjesmice „Preko dola preko gora....“ te igra u kolu.

Ulaznina bila je od samih 20 para, a čisti prihod je ipak dosegnuo svotu od kruna 178, što je za naše prilike i u sadašnje doba veoma lij pa svota.

Radujemo se ponovno s vrlim učiteljicama zabavišta na krasno uspjeloj zabavi te se preporučamo družbinim podružnicama, da nas više puta pozovu na ovakve zabave.

Darovi za Družbu.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ć. i M. za Istru u Opatiji primilo je u drugoj polovici listopada ove pliloge: Gospodin Milan Krešić, Zagreb kao član čete od 1000 K 100. Gosp. Ivan Rabar, Zagreb K 20. N. N. Županja putem kr. javnog bilježnika Ljudevita Poljaka K 50. G. A. Scheyer Opatija K 3. G. Ante Kučić, Mošćenička Draga K 40 sabranih o narodnom blagdanu. G. Vinko Šepić, Buzet K 54·30 sabranih o narodnom blagdanu po mladiću Franu Flegu.

Sjetite se i „Družbe“ za Istru u ovim teškim danima!

Prinosi za Crveni Križ i ratne svrhe.

Od sada naprijed ići će iznos od 150 škrabica podružnice Crvenog Križa u Puli te dosadanji iznos kinematografa „Edison“, „Leopold“ i „Minerva“ kao i nogometnog kluba „Olimpia“ te dvorišta „Excelsior“ na jednake dielove u svrhe Crvenog Križa za bolestne i ranjene vojnike i u svrhe ratne pripomoći za dobavu zimske rubenine i druge darove za vojnike na ratištu od istarskih pukovnija.

Ako hoćete

svoje izdatke kroz nekoliko mjeseci skrčiti za par kruna,

dobit će te

od nas izjašnjenja o nabavi turske srećke. U najugodnijem slučaju vratit će vam za veći dio prištedoje, u sretnom pako slučaju možete već dne 1. prosinca da pogodite

400.000 franaka!

Srećkovno zastupstvo 25. Ljubljana.

Riječka industrija.

Zamašan pokret, koji je preuzeo mah bojkotiranjem francuzkih proizvoda u krugovima trošeće publike, dovodi do spoznaje, da i mi imademo u tuzemstvu mnogobrojna poduzeća, čiji se proizvodi mogu za cielo takmiti s onima Francuske. Osobito su tu spomena vriedni domaći destilati, kao likeri, konjak itd., pri čem valja na svaki način istaknuti, da tvornica „Adriatica“ dioničko društvo za distilaciju konjaka na Rijeci donaša u promet jednu vrst konjaka pod imenom „Fiume konjak Medizinal“, koji može da se takmi sa najfinijim proizvodima inozemstva. Ovom prilikom budi mimogred spomenuto, da je „Adriatica“ dioničko društvo za destilaciju konjaka na Rijeci stavilo na raspolaganje „Crvenom Kritu“ 500 staklenaka svojeg „Fiume konjak Medizinal“.

Zahvala.

Podpisana najtoplije zahvaljuje svima, koji su nam prigodom smrti i pogreba našeg nezaboravnog supruga i oca

Boža Semelića,

umrvšeg u Premanturi dne 5. t. mj., iskazali svoju sućut i nastojali ublažiti nam tešku bol te milog pokojnika odpratili do vječnog počinka.

Potrebna hvala g. Martinu Rosandi iz Vinkurana, koji je na odar pokojnika položio krasan vienac.

Hvala svima a od Boga plata!

Premantura, 10. studenoga 1914.

Rastužena obitelj.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Najraznovrstnija moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Sternecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Prodaja se uz veoma snižene cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatasio broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giaccomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. materijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u po nedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo: na Rieci Riva Cristofero Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Heravske i Prunerovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Za ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirnim, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,575.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 3,400.996·52

Specijalni povjerenici i akvizitori za mjesta u kojima se ne nalaze povjerenstva.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci

turskih srećaka.

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 6 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza.

Mjesečni obrok od K 4·— dalje. — Cijenj. naručnicima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensko i Hrvatsko Narodno stranu"

Valentin Urbančić, Ljubljana 15

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča

svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Roi-les Belles, dvokolice Courier stoje K 150·—. Cienik se šalje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Via Cavour 1.

Broj 45. Pula, u četvrtak dne 19. novembra 1914. God. XLV.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

...si, priposlana itd. tiskaju ...una'u se na temelju obič... ...cienika ili po dogovoru.

...ca predbrojbu, oglase ...alje se napotnicom ili pošlje... ...m pošt. Redionice u Beču ...dministraciju lista u Pulu.

...naručbe valja točno označ... ...ime, prezime i najbližu ...pštu predbrojnika.

...list na vrieme ne primi, ...to javi odpravničtva u ...renom pismu, za koji se ...plaća poštarina, ako se iz... ...na napiše „Reklamacija".

...vnog računa br. 47.849.

...lefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji za 6 K za cielo ... 3 K za pol godine ili K 5·—, odnosno K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli tako izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u „Tiskari Lagunja i dr. Via Giulia br. 1. kamo sama se naslovljuju sva pisma i predplata

...ovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Lagunja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Przemisl opet obkoljen.

Beč, 11. novem. (DU.) Službeno se ...lja 11. nov. o podne:

Na sjevero-istočnom ratištu operacije se ...vijaju po planu, a da ih neprijatelj ne ...eta.

U području Srednje Galicije, što smo ga ... dragovoljno izpraznili, Rusi su preko ...nje Wisloke prodrli preko Rzezova i ...prostor Liska.

Przemysl je opet obkoljen. U dolini ...ke. Stvr morala je jedna neprijateljska ...upina uz velike gubitke pobjeći pred ...trom jednog oklopljenog vlaka i pred ...njaništvom, koje je iznenada bilo na...apilo.

Beč, 12 novem. (DU.) Službeno se ...vlja:

Osim pobjedonosnih konjaničkih borba ...i Kozmineka protiv jednog ruskog ko...aničkog zbora, nije jučer na sjevero...očnom ratištu došlo do većih bojeva.

Neprijateljske izvidnice, koje su izvr...ale kretnje naše vojske, potjerane su ...tra.

Kod provadjanja sadašnjih operacija po...tuje se ponovno poznata vrstnoća i ...vrema naše vojske.

Zamjenik zapovjednika glavnog stožera GM. Höfer.

Beč, 13. novem. (DU.) Službeno se ...vlja 13. nov. o podne: Na sjeveru na ...onti naše vojske nije se dogodilo ništa ...ažnoga. Neprijatelj je uništao u Tarnow, ...alo i Eresno. Ukupni broj zarobljenika ...terniranih u monarhiji iznosi sada ...37 oficira i 92.727 vojnika. — Zamjenik ...poglavice glavnog stožera, GM. Hoefer.

Beč, 14. novem. (DU) Službeno se ...vlja 14. novem.: Na sjeveroistočnom ...ratištu nije jučer na našoj fronti došlo do ...ikakovih bojeva. Zamjenik poglavice glav...og stožera, GM. pl. Hoefer.

Rusi odbijeni.

Beč, 15. novem. (DU.) Službeno se ...avlja dne 15. nov. o podne: Obrana tvrd...ave Przemisl vodi se velikom bravurom, ...ako što i prilikom prvog obkoljenja. Jedan ...veliki izlazak jučer odbio je neprijatelja ...ve do visina Rokietnice. U ovim operaci...jama naše su čete imale vrlo malo gu...bitaka. U Karpatima bile su ponovno od...bijene pojedine navale neprijateljskih ...djela. I na ostaloj fronti nije moglo na...predovati prodiranje Rusa. — Zamjenik ...poglavice glavnog stožera, GM. Hoefer.

Beč, 16. novem. (DU) Službeno se ...javlja: Na sjevernom ratištu započeli su ...žestoki bojevi na pojedinim mjestima naše ...fronte. — Zamjenik poglavice glavnog ...stožera. pl. Hoefer, GM.

Osvojen Ruska obramabena crta.

Beč, 17. novem. (DU.) Službeno se javlja 17. nov. o podne: Polazeć iz područja Krakov naše su čete jučer zauzele prvu obrambenu crtu neprijatelja sjeverno od granice carstva. U krajevima Wolbron i Pilica Rusi dospješe najviše na dohvat naših artilerijskih pozicija. Navale neprijateljske artilerije bile su posvuda odbijene. Njemačka pobjeda kod Kutnoga već upliva povoljno na obći položaj.

Na južnom ratištu.

Porazi Srba.

Beč, 11. novem. (DU.) Sa južnog ratišta javlja se službeno:

Rano u zoru dne 10. nov. zauzete su na juriš visine oko Mišara na jugu Šabca nakon četiri-dnevne borbe pune gubitaka, te je time neprijateljsko desno krilo pro bijeno, a zarobljeno vrlo mnogo Srba.

Neprijatelj je morao izpraznit jako utvrdjenu liniju Mišar-Cer planina, te se povuć. Jake neprijateljske stražnje čete žestoko su se oprle u prije pripremljenim obrambenim linijama.

Napredovanje istočno od linije Loznica-Krupanj vrlo se lahko ovršuje. Uza sav žestoki odpor neprijateljskih četa, koje čuvaju povlačenje, nalaze se visine istočno od Zavlake već u našim rukama. Koliko je do sada poznato, u borbama je od 6. do 10. studenoga zarobljeno 4300 momaka, a zaplienjeno je 16 mitraljeskih puškara, 28 topova, medju tima 1 teški top, 1 zastava, više vozova sa municijom i drugi brojni materijal.

Dalnji uspjesi u Srbiji.

Beč, 12. novem. (DU.) S južnog ratišta službeno se javlja danas:

Uz neprestane okršaje sa neprijateljskim četama, koje čuvaju povlačenje i koje se nalaze u jur prije uredjenim pozicijama, jučer je tjeranje neprijatelja na čitavoj fronti nastavljeno i obćenito uzevši, dosegnute su visine linije na istoku Osečeni, Nakučane, Novogorla i Save.

Neprijatelj nalazi se u podpunom uzmaku prema Koceljevu i Valjevu. Tu prema izvještajima naših aviatičara, čitavi vozovi trajna sprečavaju svaku komunikaciju. Osim jučerašnjeg ratnog plienа, zaplienjeno je još u jučerašnjim bojevima 4 topa, 14 vozova sa municijom, jedna muničijona kolona, više municionih i živežnih skladišta, traina, šatori i drugi ratni materijal. Mi smo zarobili brojno srbsku momčad, ali broj njihov još nije poznat.

Beč, 13. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno 13. novem.: Neprijatelj nastavlja svoj uzmak iz Koceljeva i Valjeva prema istoku.

Na Savi usteo je Užice za juriš i dosegnuta su mjesta Brijun i Banjani.

Neprijateljska utvrdjena linija Gomile Draganje već je u našim rukama i dosegnuta su mjesta Sopot i Stolice.

Kolone, koje polaze sa zapada i sa sjevero-istoka, (potankosti nemogu se objaviti) došle su do pred Valjevo, gdje je osobito južna kolona u najtežem terrainu izvršila najdivnije zadaću.

Beč, 14. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno 14. novem.: Naše prodiranje naišlo je sjeverozapadno od Valjeva na jaki odpor. Zemljište postalo neprolazno usljed kiše i sniega otežavalo je prevoz naše artilerije. Usprkos tome naše su čete napredovale i dosegle crtu Škola na Savi sve do južno od Koceljeva i južno iste crte sve do Drine.

Zarobili smo mnogo Srba, koji pripovjedaju da su se Srbi htjeli kod Valjeva ponovno oprieti i da su se neke pukovnije pobunile.

U zadnjim bojevima ako su pomagali monitori „Körös", „Maros" i „Leitha". Oni su sa strašnom ubojitom vatrom u bok neprijatelja podržavali pobjedonosno napredovanje naših četa duž Savu.

Beč, 15. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno: Da dobije vremena za povlačenje svog trajna, neprijatelj se ponovno odupire na visinama sjeverno i zapadno od Valjeva u pripravljenim pozicijama. Našim četama, koje se drže moralno jako dobro usprkos nepresstanim bojevima i teškim naporima, uspjelo je u žestokim bojevima osvojiti ključ neprijateljskih pozicija visine od Kamenice na cesti što vodi iz Valjeva u Loznicu i zarobile 580 momaka, zaplieniv mnogo oruđja i municije.

Naše čete nalazile su se sinoć pred Obrenovcem kod Oba i u boju na obroncima vrhova kod Jantine na crti visina istočno od Kamenice i u pravcu na jug do Stubice na raskršću cesta Rogatica Valjevo.

Valjevo osvojeno.

Beč, 16. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno 16. novem.: Naše čete na južnom ratištu za svojim ljutim progonom nisu dali vremena neprijatelju da se ponovno skupi na odpor u svojim brojnim položajima pripravljenim već od godina osobito kod Valjeva. Zato i je jučer kod Valjeva došlo do boja samo sa zadnjim stražama neprijateljskim, koje su bile ma kratkog odpora odbijene, zarobivši mnogo. Naše čete dostigoše Koluburu i osvojiše Valjevo i Obrenovac. Dočak u Valjevu bio je karakterističan: u početku crieče, ali samo da nas obmane, a kasnije dođe su bombe i puške.

Daljnje napredovanje u Srbiji.

Beč, 17. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno: Na južnom ratištu prodrle su naše čete do rieke Kolubara a pojedini odjeli iste su i prešli samim tim da je neprijatelj poraćio sve mostove. U Valjevo je već doseglo više zapovjedničtvo te mir i red bio odmah uspostavljen. Grad je jako pretrpio od srpskih čela. Mali odio konjaništva zarobio je jučer 300 Srba.

Njemačko-ruski rat.

Rusko konjaničtvo suzbijeno.

Berlin, 12. novem. (DU.) Veliki glavni stan 12. nov. jutrom: Na istočnom ratištu naše konjaništvo odbilo je istočno od Kalisa mnogo jače rusko konjaničtvo koje je ponovno navaljivalo. — Vrhovno zapovjedničtvo vojske.

Bojevi uz granicu istočne Prusije.

Berlin, 13. novem. (DU.) Veliki glavni stan 13. nov. jutrom:

Na istočnoj pruskoj granici kod Eydtkuhnena kao i na jugu ovog mjesta te južno od tamošnjih jezera razviše se ponovne borbe. Medjutim do odluke još uviek nije došlo.

Berlin, 14. novem. (DU.) Veliki glavni stan 14. nov. jutrom: U istočnoj Prusiji boj se nastavlja. Kod Stalpoenena zarobljeno je 500 Rusa. Kod Soldave nije još došlo do odluke. U okolici Vloclaveka bio je odbijen jedan ruski vojni zbor. Zarobilo se 1500 ljudi i uhvatilo 12 strojnih puškara.

Berlin, 15. novem. (DU.) Veliki glavni stan 15. nov. o podne: Bojevi na granici istočne Prusije i u ruskoj Poljskoj traju dalje. Niti jučer nije još došlo do odluke.

Berlin, 16. novem. (DU.) Ag. Wolff priobćuje 16. nov. u jutro: Na istoku bojevi traju. Naše čete koje operiraju u istočnoj Prusiji jučer su potisnule neprijatelja u crtemlju južno od Stallpoenene. Čete koje operiraju u zapadnoj Prusiji naprieče su kod Soldave s uspjehom prodiranje ruskih sila, a na desnoj obali Visle kod Lipnog odbile su u pobjedonosnom boju na Plocku ruske sile koje su provaljivale. U ovim bojevima zarobili smo do jučer 5000 ljudi i osvojili 10 mitraljeza. Bojevi, koji su se vodili nekoliko dana kao nastavak uspjeha kod Vloclaveka svršili su. Ruski vojni zbor, koji nas je napadao, prebačen je sve preko Kutnoga. Izgubili su, u koliko se je do sada ustanovilo 23 000 ljudi, koji su bili zarobljeni, 70 strojnih puškara i topova, kojih broj se nije moglo ustanoviti. — Vrhovno zapovjedničtvo vojske.

Berlin, 17. novem. (DU.) Operacije na istočnom ratištu razvijaju se povoljno. Druge viesti do sada nisu došle.

Njemačko-francezki rat.

Borbe na zapadu. Dixmuiden osvojen.

Berlin, 11. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 11. nov. jutrom: Na području Ysera mi smo jučer dobro napredovali. Dixmuiden je mogao za juriš. Preko 500 zarobljenika i 9 strojnih puškara palo je u naše ruke. Dalje prema jugu naše su čete napredovale preko kanala

Zapadno od Langemarcka naše su pukovnije uz pjevanje „Deutschland, Deutschland über alles!“ udarile na prve linije neprijateljskih pozicija i pri tome zarobile oko 2000 ljudi francuzke linijske pješadije i zaplienile 6 strojnih pušaka.

Južno od Ypresa potjerali smo neprijatelja iz St. Eloi, oko kojega se je više dana ogorčeno tuklo. Ovom prigodom zarobljeno je oko 1000 ljudi i 6 strojnih pušaka. Usprkos žestokih i opetovnih protunavala Engleza ostali su u našemu posjedu vladajući visovi sjeverno od Armentiera. Jugozapadno od Lille napredovala je naša navala. Velikih gubitaka su Francuzi pretrpjeli pri pokušaju, da opet osvoje dominirajuće visine sjeverno od Vienne Le Chateau, na zapadnom rubu Argona. I u argonskoj šumi kao što sjevero istočno i južno od Verduna bile su francuzke navale suzbijene.

Berlin, 12. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 12. nov. jutrom: Neprijatelj koji je preko Nieuporta prodro u pregradje Lombartzyde, bačen je od naše vojske preko Ysera. Istočna obala Ysera pročišćena je sve do mora od neprijatelja. Navala preko Yser kanala i južno od Dixmüdena napreduje. U predjelu istočno od Ypresa prodrle su na prijed naše čete. U svemu zarobljeno je više od 700 Francuza, 4 topa i 4 strojne puške. Neprijateljske navale zapadno od Argonske šume i u samoj šumi odbijene su.

Berlin, 13. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 13. nov. jutrom: U području Yser kod Nieuporta zadale su naše mornaričke čete neprijatelju velike gubitke i zarobiše 700 Francuza. Kod navale na Ypres, koja vrlo dobro napreduje, zarobljeno je daljnih 1100 Francuza. Žestoke navale na zapadu i na istoku Soissonsa suzbijene su uz velike gubitke Francuza.

Berlin, 14. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 14. nov. jutrom: Bojevi u zapadnoj Flandriji traju, otežavani zadnjih dana od kiše i nevremena. Naše navale polako napreduju. Južno od Yperna zarobili smo 700 ljudi. Zapadno od Lille bile su odbijene engleske navale. Kod Berry au Bac Francezi su morali isprazniti jednu vladajuću poziciju. U argonskoj šumi naše navale dobivaju dobar položaj. Francezi su imali velikih gubitaka i pustili su i jučer u naše ruke 150 zarobljenika.

Berlin, 15. novem. (DU.) Veliki glavni stan 15. nov. o podne: Bojevi na desnom krilu zabilježiše i jučer samo ograničene uspjehe. U napornom neprestanom radu zarobili smo 100 Franceza i Engleza i zaplienili dvie strojne puške. U argonskoj šumi uspjelo nam je porušiti jednu čvrstu francezku podpornu točku i osvojiti ju jurišem. Viest Franceza da su u Coincourtu južno od Marsala, raspršili jednu njemačku diviziju, je izmišljena. Francezi su imali jako četiriput gubitaka, dočim mi nismo izgubili nijednog čovjeka.

Berlin, 16. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja 16. nov. jutrom: Radi velike bure i snježne vijavice jučer je djelatnost bojnih strana bila vrlo slaba. U Flandriji napreduje naša navala polako. Ipak smo u argonskoj šumi imali nekoliko većih uspjeha.

Bojevi na belgijskoj obali.

Amsterdam, 15. novem. (DU) „Telegraf“ donosi iz Sisle 14. tek.: Prema večeru počeli su opet grmiti topovi na obali. U leto vrieme borile se na fronti okolo Lombartzyde i Nieuport. More je bilo jako burno. Njemački mornari love pjeveće mine i je čine raspršenli. Obala od Ostende do Knocke postavljena je u stanje obrane.

Berlin, 17. novem. (DU.) Veliki glavni stan 17. nov. jutrom: I jučerašnji dan prošao je u općem miru na zapadnom ratištu.

Južno od Verduna i sjeveroistočno od Cirey Francezi su poduzeli navalu ali bez uspjeha.

Turska u ratu.

Carigrad, 11. novem. (DU.) Jedno službeno priobćenje iz glavnog stana glasi: U Kavkazu napala je na fronti naša vojska drugu liniju ruskih pozicija. Zarobljenici pripovijedaju o lošem moralnom stanju Rusa.

Jedna Francuska krstarica i torpedo razarač pucali su na obalu kod Tokiosa i Smyrne. Udaljiše se doskora, pošto su naišli na otpor. Štete nema.

Carigrad, 18 novem. (DU) Turski glavni stan javlja: Noćas su naše čete nenadanom navalom zaposjele sve kule na granici trapezuntskog vilajeta, prodrle u pravcu prema Batumu tri ure daleko u unutrašnjost Rusije, te zaposjele ruske vojarne u Kardoghinu.

Carigrad, 13. novem. (DU.) U bitkama kod Köprikôia dne 11. i 12. tek. Rusi su bili potučeni. Imali su 4000 mrtvih i toliko ranjenih. Naše čete zarobile su ih 5000 i zaplienili 10.000 pušaka kao i mnogo municije. Rusi su se povukli u slabim prilikama prema Kateku.

Carigrad, 15. novem. (DU.) Otomanska ag. objavljuje ovo saobćenje iz glavnog stana: Naše u zoni Lasistan stojeće čete, napale su jučer poziciju Liman u blizini ruske granice. Liman leži u nedalekoj blizini od obale, nedalekoj točki, gdje tursko-ruska pogranična crta vodi do mora. Neprijatelj je pretrpio teške gubitke Rusi su htjeli izkrcat pomoćne čete, no one su raspršene po našoj vojsci. Drugi turski odio zaposjeo je Durkjöj i cernirao poziciju Han Hedressesi. Ovdje smo neprijatelju oduzeli municije i živeža. Rusi su bez ikakova učinka danas pucali na pozicije kod Kohmuša Ab Islaha na granici.

Sličice iz rata.

Iz dana provale Srba u Zemun.

(Piše pop Matija Pavić)

II.

U opće za ova četiri dana, što Srbijanci u Z. bijahu, napozdravljali smo se Otac Solan i ja tih komitadžija sve u šesnaest.

Pred večer podjem u župni dvor, kada je župnik 7. rujna za oblastima ostavljao Z., predao mi je ključeve crkve i svog doma i sve što je u njegovom domu na raspolaganje. Dobro je učinio župnik, da je poslušao oblasti i otišao, jer su Srbijanci za njega pitali.

Dotavši na trg pred župni dvor, opazim srbijanskog vojnika na prozoru župnikove sobe i stražu u crkvištu. Vratio sam se praznih ruku, jer nijesam imao kurate, da u parokiju udjem, a još manje u podrum. Za večerom smo mi pili bolničko vino, al su za to srbijanski vojnici pili fino župnikovo....

Kad su Srbijanci ostavili Z i mi stupili u župni dvor našli smo skoro sve ako i u neredu, ali guske, kokoši, slanine, masti, a bome baš nijedne boce vina ne nadjosmo, nego tek u dvorištu razlupane!

Srbijanci su drugi dan iza svoga dolaska pod večer postavili u naše crkvište stražu od pet šest momaka. Ako je ikome bilo žao, što je morao Z. ostaviti, to je sigurno toj straži. Mora da su negdje po vlašći se iz Z. govorili: „A to naše su kratko bunde!“

Na večer oko 6 i pol sati dodjoše u bolnicu srbijanski liječnici sa jednim majorom. Već i jučer se gdjekoji srbijanski vojnik smetio u bolnicu, obilazio naše ranjenike, koji u bolnici ostaše i na provale Srbijanaca u Z. i darivalo naše ranjenike cigaretama. Sada je pak ovaj posjet bio službeni. Pregledali bolnicu, porazili njom uzduž i poprijeko. Kada su je pogledali, došli su u kancelariju i tu su sa našim primarnim liječnikom g. drom Tauszk razgovarali. Poznavali su ga već otprije, jer se doktor Tauszk po svom znanju, liečničkoj spremi i vještini, broji medju ponajbolje kirurge naše domovine, a može se uz bok staviti, a da se ne postidi i uz najvrsnije kirurge Monarhije. Znadu to i Srbijanci, pa nije rieikost, da mu i iz Beograda i drugih krajeva Srbije pacijenti dolaze. Dok je primarni liječnik g. dr. Tauszk u razgovoru bio sa Srbijancima, udje u kancelariju č. s. nadstojnica, a srbijanski major ustade, ponudi č. sestri stolicu da sjedne i nije popustio veleći, da je on kao vojnik vičan stajati.

Evo tako je i taj drugi dan srbijanskog gospodstva svršio.

*

Subota je. Treći je već dan što grad Zemun ima lice pravoga srbijanskoga grada. Glavna ulica nosi naziv: Ulica kralja Petra; gospodska: Ulica prestolonasljednika Aleksandra, a Bežanijska: Ulica generala Živkovića. Skoro na svim kućama viju se srbijanske zastave, a na jednoj dvije kuće i hrvaske. Po gradu viču u sav glas prodavaoci novina: „Politika“, „Štampa“, „Pravda“ i t. d. Službeni jezik bijaše srbijanski, a uredovalo se ćirilicom... Primio sam od mrtvozornika dvije razglednice mrtvaca ćirilicom ispunjene.

Uzeo sam četiri srbijanske novine, da vidim što je nova u svijetu. U zanosnim člancima slave zauzeće Zemuna, kao događaj, koji će odlučiti sudbinom Austrije a i cijele Evrope. Jedne novine doniješe i slike gvozdenoga generala Živkovića, koji je Zemun osvojio, i majora Gjukića, komandanta grada Z. Inače pišu te novine o pobjedonosnom napredovanju srbijanske i o uspjesima ruske i francuske vojske, a o gubitcima i neuspjesima njemačkim i našim što dakako nije nimalo odgovaralo istini.

Oko 10 sati uputismo se Otac Solan i ja na magistrat. Na mjestu našega šefa policije sjedio je sada i uredovao šef beogradske policije. Zamolismo za dozvolu, da sjutra — u nedjelju — možemo bez zaprieke službu obdržavati. Kad nas je šef beogradske policije razumio, bio je očito uvrijedjen, te nam dosta oštrim, skoro otresitim tonom odgovorio:

Kako je uz našu crkvu i u crkvištu bila namještena vojnička straža, da sutra ne bude kakove smutnje, prinuždeni smo bili da u toj stvari pohodimo I komandanta majora Gjukića, a uz put se navratismo i upravniku grada Z. g. Koturu, koji je baš taj čas predsjedao nekoj sjednici u gradskoj vijećnici.

Upravnik grada Z. primio nas na cijelim ondje sabranim odborom vrlo ljubazno. Rekosmo, pošto smo došli, a svi nam govorili, da se to po sebi razumije, da službu smiljemo i možemo vršiti i da zato ne trebamo nikakove posebne dozvole. Zamolio nas još upravnik grada Z., da prigodom sutrašnje službe Boja koju rijeć upravimo vjernicima, da ih umirimo.

Dok smo mi sa upravnikom i drugim odbornicima razgovarali, zaori pred magistratom glas: Princ Gjorgje došao! Tek što bi dan o dan udarie svi Gjorgja, koji je nosio odoru topničkog časnika, medju nas u vijećnicu.

Drugi bi tom zgodom došan i u te kakovu nepriliku, al Otac Solan, već vičan sa komitadžijama operirati, mirno odgovori: Služba je sjutra u deset sati. Otac Solan naime nedjeljom obdržaje u svojoj crkvi službu Božju u deset sati.

Opskrbljivanje vodom.

Ratnik g. Lj. pripovijeda u „Hrv. Dnevniku“ ovu zgodu:

Ležimo ukopani u šančevima na jednom brijegu, a prama nama, zračne linije kakvih dvije stotine metara, Srbijanci. Izmedju nas teče potok bistre vode. Nitko se iz šančeva ne miče; svaki vojnik zdušno vrši svoju dužnost. Puškara se čas jače, čas slabije, a čas opet nitko. Žedja nas pritisla. Muka je to: žedan si, voda ispod tebe teče, a nesmiješ se napiti. U ovoj patnji povika jedan iz našeg šanca Srbijancima: E, hoćemo li na vodu? Žedni smo i — Srbijanci su veselo prihvatili ponudu: „E, pa hajde, hoćemo!“ odjeknulo je iz njihovog šanca.

Vatra je prestala i odmah si vidio njihovog vojnika s kantom u ruci, gdje ide na vodu. Zagrabio je punu vode i išao u šancu od čovjeka do čovjeka, dok nije sve napojio. Kada su se oni namirili, pošao je jedan naš i proces se isti obavio. Bili smo svi napojeni i časovitu pauzu zamienilo je odmah graktanje puškara. Tuklo se i dalje, kao da se nije ništa medju pauzom odigravalo.

Nas izmijeniše; u šančeve postaviše Madjare. Srbijanci to dakako nijesu znali i opanili, jer se izmjena obavila u noći. Sutradan podje Srbijanac opet na vodu. Kada je svoje namirio podje Madjar. Kad je silazio potoku, doviknuo je — dakako madjarski — Srbijancima, što, to neznam no valjda ih je upozorio, da na njega ne pucaju, kako nijesu ni naši na njihove. Uz to je mahao rukom, gestikulirao. Srbijanci nijesu mogli da razumiju, što je; mislili su još, možda im grijeti puca puška i Madjar je kraj kante ostao na pola puta.

I Rotschild je kruha prosio.

Dakako, da mnogi doživi u ratu, čemu se nije nikad ni u cnu nadao. Tako je na sjevernom ratištu sin mnogostrukog milijunera Rotschilda kruh prosio, i to crni kruh, komis. Evo, što o tome piše svojoj kući časnik Varaždinac:

„Onomadne nastala je nestašica kruha; mi smo imali mesa i dvopeka, pak se dogodila sljedeća rasla zgoda. Kod jedne konjaničke pukovnije služi kao časnik Eugen Rotschild, koji je načeo konzervu, ali neima kruha. U te jedan časnik izvadi iz torbaka četvrtinu hljeba, pak za to Rotschild skoči do njega i zamoli ga za odrezak kruha. To si valjda njegov otac Rotschild nije ni u cnu mislio, da će mu sin moliti kruh.“

Na poručnikovim ledjima.

Jedan ratni izvjestitelj iznaša sliedeću crticu sa bojišta, koja se doduše dade lieno čitati, no nevjerojatno, da je niknula u glavi samoga izvjestitelja. On piše: Imao sam posla u Kaienfelda! Kad sam svoj posao obavio, došao sam na kolodvor upravo u čas, kada je došao vlak s ranjenicima. Nekoliko teških ranjenika prevezli se u bližnji lazaret. Nadzor nad prevozom ranjenika je vodio neki bosanski poručnik, koji se za sve skrbio i budno pazio, da bude sve u najvećem redu. Medju ranjenicima nalazio se i jedan, koji je bio ranjen na nosi. Teško je hodao, a kada je došao da stupe, spotaknuo se. Ne po-

ručnik ga za vremena uhvatio, da nije pao i upitao:

— Šta ti je?

— Gospodin poručnik pokorno javljam, da ne mogu više stajati.

— Tako? A onda mi sjedni na ledja.

Vojnik nije u prvi mah shvatio. Bio je silno iznenadjen, te otvorio usta, kao da nešta hoće kazati, no zapravo nije ništa kazao, već je samo stresmo s glavom.

— Kaži mi, ti tepče, rekao je poručnik ostro, što bi ti učinio, kada bi vidjeo, da me je shvatilo tane i da sam pao?

— Nosio bi gospodina poručnika iz b ja...

— Dobro. Pa zato se evo sjedni meni na ledja i dobro se drži. Brzo, brzo, jer nemam vremena.

Zapovjed je zapovjed i ranjenik se uprti na ledja poručnika. Veselo se smješeć ponio je poručnik svoga ranjenika u lazaret.

Čovjekoljublje na ratištu.

„Arbeiter Zeitung“ (Radničke novine) priobćuje ovo pismo, što ga je pisao neki madjarski vojnik:

Dné 17. oktobra... Razvila se je velika bitka iz mjesta, gdje su očevidno sakupljene glavne ruske sile u Galiciji. Do sada sam već mnogo toga vidio i doživio, ali takovog artilerijskog boja, osobito pak takovog infanterijskog boja nebi si mogao nikada predstaviti.

U noći od 14. na 15. oktobra na zemlju je legla silna magla, da nije bilo moguće vidjeti niti na tri koraka. Ruska pješadija počela je napadati: naše i neprijateljske čete sukobile su se i od 3 s. u jutro do 8 ili 9 do podne redao se je juriš za jurišem, čulo se samo puškaranje, zveket oružja i praskanje mrtvačkih metaka. Ali kako naše tako i ruske čete bile su tako jake i nalazile se u tako jakim položajima, da se nijedna vojska nije htjela povući. U taj boj prsi o prsi nije se mogla umješati artilerija, jer bi bila uništila ujedno svoju infanteriju. Zato smo htjeli upotrijebiti noć, da ojačamo svoja zakloništa. Nastao je kratak odmor, kojeg sam upotriebio u to, da sam za časak skočio do bližnje vatre, da se nešto ugrijem.

Obično okolo vatre stoje vojnici u tiesnom krugu i novi došljaci dobiju teško pristupa k vatri.

Najednom začujem glas:

„Braćo, učinite mjesta dvim Rusima, neka se i oni malko ugriju!“ Odmah se je otvoro krug i dva pješaka s nasadjenim bodežem dovedoše k vatri dva zarobljena ruska vojnika. Tek pred jedan sat borili su se jedni proti drugima kao najljući neprijatelji, a sad pak su sklopili prijateljstvo. I kao naši infanteristi vladalo se je tako cielo naše društvo okolo vatre prema zarobljenicima. Medjusobno su se obdarili s pripekom, cigaretama i čećerom. Pomoću jednog slovačkog podčastnika razumjeli smo se baš dobro i lahko.

Ti iskazi čovječnosti učinili su najdubji utisak, te sam dao glasno izraza svom zadovoljstvu.

Na to je opazio domobranac, u građjanskom životu prosti kmet, pokazivajuć na zarobljene Ruse: Što su ta dva kriva za to! Njih su poslali u rat i su se pozarobili!

Slične iskaze čovjekoljublja promatrao sam 15. istog mjeseca cieli dan. Vidio sam teško ranjenog Rusa, kojeg su povratili naši liečnici i podupri na dva naša domobranca sporo kroz naše redove. Tamo opet su naši sanitetni nosili ruske ranjenike na nosilima. Na sanitetnim kolima vozili su zajedno naši i ruski vojnici. Mnogi od ranjenih Rusa došli su dobro vojno k nama, jer je naše povratilište bilo bliže ratišta nego li njihovo.

Taj čovječanski postupak s ranjenicima i zarobljenicima temelji se na uzajamnosti. Ako dodje k nama kakav transport zarobljenika, naša je prva skrb da dobe manažu. I baš tako postupaju i u ruskom taboru. Svi zarobljenici pak, suglasno pripovjedaju: neka nam ide kakosibudi teško s jelom i pićem, zarobljenici su kod jela i pila prvi na redu.

U istinu sam jako veseo, da mogu toliko pisati o čovjekoljublju, koje se pokazuje takodjer u ratu.

Razne viesti.

Smotra rodjenih od god. 1878. do 1890.

C. k. Namjesništvo za Primorje od dne 10. novembra 1914., Br. P. M. 250 u sporazumu sa c. i k. vojničkim zapovjedništvom u Gracu odredjuje dane, kako da se provede smotra u godinama od 1878. do uključivo 1890. rodjenih obvezanika narodnog ustanka: u Trstu i okružju u Trstu od 16. novem. do 15. dec.; iz sudbenih kotara Poreč i Buje u Poreču od 17. do 20. decem.; iz sudbenih kotara Kopar i Piran u Kopru od 22. do 23. i od 27 do 31. decem.; iz sudbenog kotara Volosko u Voloskom od 16. do 23. novem.; iz sudbenog kotara Krk u Krku dne 25. novem.; iz sudbenog kotara Lošinj u Lošinju malom dne 27. i 28. novem.; iz sudbenog kotara Cres u Cresu dne 30. novem.; iz sudbenog kotara Pula u Puli od 2. do 12. decem.; iz gradske općine Rovinj u Rovinju dne 14. i 15. decem.; iz sudbenog kotara Labinj u Labinju od 17. do 19. decem.; iz sudbenih kotara Tržić i Červinjan u Tržiću od 21. do 23. i od 27. do 31. decem.; iz sudbenog kotara Motovun u Motovunu od 16. do 20. novem.; iz gradske općine Gorica, iz sudbenih kotara Gorica okolica, Kanal i Ajdovščina u Gorici od 22. novem. do 6 decem.; iz sudbenih kotara Tolmin, Bovec, Kobarid i Cerknica u Tolminu od 8. do 18 decem.; iz sudbenih kotara Kormin i Gradiška u Gradišci od 20. do 23. i od 27 do 28. decem.; iz sudbenih kotara Komen i Sežana u Sežani od 16. do 21. novem.; iz sudbenog kotara Podgrad u Podgradu od 10. do 15. decem.; iz sudbenog kotara Buzet u Buzetu od 17. do 20. decem.; iz sudbenog kotara Pazin u Pazinu dne 22. i 23. i od 27. do 30 decembra.

C. k. namjesnik: **Hohenlohe**, v. r.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa“ i počasni znakovi „Crvenog Križa.“

U ovdješnjoj pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima takodjer od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K.“ u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene zatove dobiti formulari molba za podieljenje počastnog znaka 2. razr. kao i srebrne i mjedene kolajne Crvenog Križa. Za podieljenje počastnog znaka 2. razreda ima se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počastnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za mjedenu počastnu kolajnu 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh toga ima se za počastni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počastnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počastnu kolajnu od 10 K nakon obavieštenja.

Koji žele škrabice Crvenog Križa.

One oblasti, uredi i društva, gostione i kavane i ostale poslovnice, te nemaju škrabica Crvenog Križa a žele imati takove škrabicu neka se do petka prijave u pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204 jer će se u subotu 21. t. mj. dieliti novo nabavljene škrabice br. 151—200.

Ovih 50 škrabica dizat će se svakog 3. i 18. u mjesecu prije podne, te komisionalno ispraznili u pisarni a poslije podne povratili na isto mjesto.

Iznos i ovih škrabica ići će po polovici u korist Crvenog Križa za bolesine i ranjenike i u svrhe ratne pripomoći za vojnike u ratu iz istarskih pukovnija.

Izdavanje legitimacija za Pulu.

Svaki koji kod kotarskog poglavarstva zatraži legitimaciju za svoju osobu ima se iskazati sa kakvim dokumentom; svaki pak, koji pita legitimaciju za osobu, koja boravi izvan Pule, mora se iskazati sa punomoću.

Za služinčad koja hoće doći u Pulu, potrebno je izim toga da se prikaže radnička (službena) knjižica i svjedočba dobrog ponašanja.

Osobe, koje odlaze iz Pule i ne misle povratiti se, netrebaju nikakove legitimacije.

Za mjesto poštara u Premanturi.

Raspisuje se natječaj za mjesto pošt. odpravnika kod c. kr. pošt. ureda u Premanturi općina Pula, politički kotar Pula.

Godišnja beriva spojena sa rečenim mjestom iznašaju 600 K kao plaća, 125 K kao paušal za ured, 504 K kao paušal za poslužnike.

Molbe treba poslati c kr. pošt. brz. ravnateljstvu u Trstu kroz 2 sedmice.

Dalnje obaviesti mogu se dobiti kod spomenutog ravnateljstva.

Ispiti osposobljenja za učitelje.

Pri ispitima osposobljenja za pučke i gradj. škole, koji su se obdržavali u Kastvu dne 3. t. mj. osposobljeni su s uspjehom ovi učitelji (-ce): g. Ljudevit Bačić iz Kantride, g. Ivo Šepić iz Opatije, g. Vodarić iz Krbuna, gdjica Mahulja iz Omišlja i gdjica Viskvić iz Drenja kraj Labina. — Iz talijanskog jezika položila je ispit učiteljica gdjca Jericijo iz Pazina i g. Bužan iz Muna. — Iz hrvatskog kao nastavnog jezika gdjica Milka Poplavec iz Tinjana i gdjica Ema Strniša iz Kringe.

Brojke iz života Nj. Veličanstva našega cara i kralja.

A

Godina rodjenja	1830
Zbrojiv ove četiri brojke dobiješ . .	12
Što iznosi ukupno	1842
Zbrojiv opet ove 4 brojke, dobiješ .	15
Što iznosi ukupno	1857
Zbrojiv opet ove 4 brojke, dobiješ	21
Što iznosi ukupno	1878
Zbrojiv opet ove 4 brojke, dobiješ .	24
Što iznosi ukupno	1902
Zbrojiv konačno ove 4 brojke, dobiješ .	12
Što iznosi ukupno	1914

ili godinu, u kojoj živimo.

B

Godina u kojoj je zavladalo Nj. Velič.	1848
Zbrojivi ove 4 brojke, dobiješ . . .	21
Što iznosi ukupno	1869
Zbrojiv opet ove 4 brojke, dobiješ .	24
Što iznosi ukupno	1893
Zbrojiv konačno ove 4 brojke, dobiješ	21
Što iznosi ukupno	1914

ili godinu, u kojoj živimo.

Ako izradiš zbrojke iz A (12, 15, 21, 24, 12) te iste zbrojiš dobiješ 84, t. j. godine života Nj. Veličanstva.

Izradiš li zbrojke iz B (21, 24, 21) te iste zbrojiš dobiješ 66, to je doba vladanja Njeg. Veličanstva.

Ako zbrojiš godine vladara 84 (8 + 4) dobiješ 12, ako zbrojiš godine vladanja 66 (6 + 6) dobiješ opet 12.

Iz ovih brojeva, kaže jedan novinar, koji je izveo ove brojčane kombinacije, da će 12. 12. 1914. prestati rat i nastati svjetski mir. Da li će se proročanstvo tog novinara ispuniti pokazat će nedaleka budućnost. Dvanajst decembra pada u subotu, pa da vidimo!

Potonuo parobrod.

U utorak oko podne potonuo je parobrod „Josephine“ (prije „Sultan“ od Lloyda) od Austro-Amerikane krcat ugljenom na putu u Trst. Na parobrodu je bilo 15 ljudi posade, te se do sada znade da su spašeni ovi: Ivan Radossich od 27 god. prvi kapetan, Viktor Battistella od 26 god. drugi mašinist, Aleksander Jungo od 32 god. prvi konobar, Luka Vučević od 16 god. pomoćnik u kuhinji, Panisaklus Ivan od 29 god. božman broda i Klerkes Papa od 23 god. Svi se nalaze u pokrajinskoj bolnici u Puli, od kojih je samo jedan ranjen u koljeno.

† Pop Ante Petrina.

Dne 17. t. mj. umro je u Velikom Lošinju umirovljeni svećenik pop Ante Petrina. Pokojnik je bio vjeran i oduševljen pobornik naših hrvatskih prava te odlučan branitelj istih u svakoj prigodi. Radu ističemo, da je pokojnik bio odlikovan prijateljstvom i svakdanjim gostom u domu Nj. Visosti Karla Stjepana, kadgod bi Visoka obitelj boravila u Velom Lošinju. Umro je u dobi od 76 godina.

Odličnom rodoljubu bila lahka domaća gruda, a rodbini naše iskreno saučešće!

Izjava.

1. U listu „Omnibus“ od 2. ožujka 1912. br. 1219. bio je tiskan članak, kojim se našao uvriedjen u časti g. Ivan Petris, a drugi članak kojim se našao uvriedjen bio je tiskan u savezu s ispravkom u listu „Il Giornaletto di Pola“ od 6. lipnja 1912. br. 4287.

2. U listu „Omnibus“ od 8. lipnja 1912. br. 1222 i u listu „Naša Sloga“ od 27. rujna 1912. br. 39 bili su tiskani članci, kojima su se našli uvriedjeni gg. Josip Boccasini i Ivan Timeus.

3. U listu Naša Sloga od 20. lipnja 1912. br. 25 bio je tiskan članak, kojim su se našli uvriedjeni gg. Emerik Tomich i Maksimilijan Percovich, činovnici c. kr. Poreznog ureda u Puli.

4. U listu Naša Sloga od 21. svibnja 1913. br. 21. bio je tiskan članak, kojim se našao uvriedjen g. Dr. Karlo Devescovi.

Ja podpisani, premda nisam auktor tih članaka, preuzeo sam kao urednik tih novina odgovornost pred javnošću i pred sudom. Članci bili su priobćeni u doba strastvenih izbornih borba i u vrieme občinske krize u Puli.

Ja nisam imao nakane uvrieditи spomenute osobe te priznajuć kao krive: bestemeljne tvrdnje sadržane u rečenim člancima, time što su bile objelodanjene te se ispričavam pred uvriedjenim osobama obvezujuć se ovu izjavu objaviti na moje troškove u „Il Giornaletto di Pola“ i u „Našoj Slogi.“

Rovinj 26. listopada 1914.

Jerko Mahulja s. r.

Tko još nije

zahtjevao izjašnjenje o nabavi izvrstne turske srećke, onaj ga

može dobiti

odmah, pak naruči ili onda srećku, u srećnom on može slučaju da s njom već 1. prosinca pogodi

400.000 franaka!

Srećkovno zastupstvo M. Ljubljana.

Riječka industrija.

Zamašan pokret, koji je preuzeo mah bojkotiranjem francuzkih proizvoda u krugovima trošeće publike, dovodi do spoznaje, da i mi imademo u tuzemstvu mnogobrojna poduzeća, čiji se proizvodi mogu za cielo takmiti s onima Francuzke. Osobito su tu spomena vriedni domaći destilati, kao likeri, konjak itd., pri čem valja na svaki način istaknuti, da tvornica „Adriatica" dioničko društvo za distilaciju konjaka na Rijeci donaša u promet jednu vrst konjaka pod imenom „Fiume konjak Medizinal", koji može da se takmi sa najfinijim proizvodima inozemstva. Ovom prilikom budi mimogred spomenuto, da je „Adriatica" dioničko društvo za destilaciju konjaka na Rijeci stavilo na raspolaganje „Crvenom Križu" 500 staklenaka svojeg „Fiume konjak Medizinal".

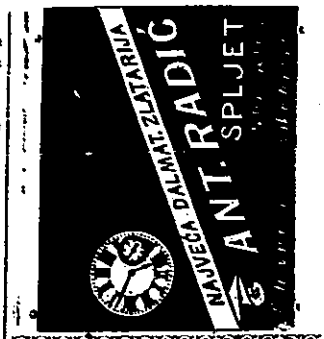

Širite „Našu Slogu".

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na Sidrišću u Puntu.

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i srieda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, srieda i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE preporuča svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE . . . POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Dinan Br. 2

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Stajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za državljane iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se korist Družbe tiskra Lagnja i dr. u Pu

†

Ucviljenim srcem javljamo prijateljem i znancem, da je naš nezaboravni

pop Ante Petrina,

vitez španjolskog reda Isabele itd.

preminuo dne 17. t. mj., nakon duge i mučne bolesti u 76. godini života.

Veli Lošinj, dne 17. studenog 1914.

Rodbina.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrana zadruga sa ograničenom jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Berrovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na ljudski ž. život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja mirata, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 8,875.956·83
Godišnji prihod premije i pristojbama . . . . K 1,571.135·97
Isplaćene odštete . . . . K 6,400.996·52

Specijalni povjerenici i akvizitori zauzimaju se uz povelj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Anto Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Prodaju se uz vrlo sniženu cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Cliva Gleinatsio broj 1 I. kat.

Pozor! **Pozor!**

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

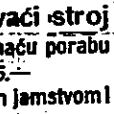

Premier Ec-ka Hilton, dvokolice Courir stoje K 150·— Cienike posilja franko.

Preporuča se: Svojt k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Manzoni 1.

Dobro poznata trgovina

Giacomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište raznе robe uz jeftinu cijenu.

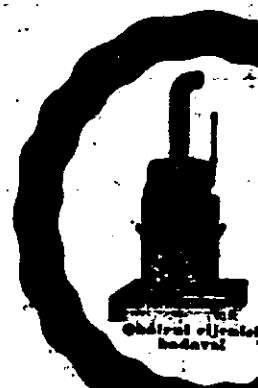

Obširni cijenici badava!

ALFA

Brzi stroj za parenje krme za blago jest najbolji parionik sladog sviela

Pasteurna! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za pasteriziranje pecenke od vina i piva. — GOSPODARSKA RUMENJE BOJA.

Hrv. društvo ALFA SEPARATOR ZAGREB.

Broj 46. Pula, u četvrtak dne 26. novembra 1914. God. XLV.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Naročnike predbrojbu, oglase i doplate šaljite naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Brzojavni računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli tolli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Josko J. Makuljа. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Bitka na cieloj fronti.

Beč, 18. novem. (DU.) Službeno se javlja 18. novembra:

Operacije saveznika prisiliše ruske glavne sile u Ruskoj Poljskoj na bitku, koja se je na čitavoj fronti razvila uz povoljne izgjete. Jedna je naša bojna skupina zarobila jučer preko 3000 ljudi. Naprama ovim velikim borbama prodiranje ruskih sila proti Karpatima ima samo podredjenu važnost. Kod navale na Gribov, razpršena je jaka konjanička četa iznenadnom vatrom naših baterija. — Zamjenik poglavice generalnog stožera GM. von Höfer.

Uspjesi naše vojske.

Beč, 19. novem. (DU.) Službeno se javlja: Velika bitka u Ruskoj Poljskoj razvija se povoljno. Prema dosadanjim viestima naše su čete zarobile preko 7000 Rusa i zaplienile 18 mašinskih pušaka.

Zamjenik generalnog stožera
Höfer, GM.

Beč, 20. novem. (DU.) Službeno se javlja 20. nov. o podne: Saveznici polučili su i jučer u ruskoj Poljskoj svagdje uspjehe. Odluka još nije pala. Broj ruskih zarobljenika raste. Kod Přzemisla pretrpjeli su Rusi teške gubitke kad su pokušali zaustaviti znatne zaštitne čete više prema fronti tvrdjave. — Zamjenik poglavice generalnog stožera: pl. Hoefer, GM.

Beč, 21. novem. (DU.) Službeno se javlja 21. nov. o podne: Napadaj saveznika proti glavnim silama ruskim u ruskoj Poljskoj napreduje na cijeloj crti. U bojevima sjevero-istočno od Čenstochova prešla su se dva neprijateljska bataljuna. — Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hoefer, GM.

Beč, 22. novem. (DU.) Službeno se javlja 22. nov. o podne: Saveznici energično nastavljaju pobjedonosnom navalom u ruskoj Poljskoj. Naše južno krilo bitke doseglo je sektor Sienjave. Pojedine protunavale neprijateljske bile su uzbijene. Također na zapadu Dunajeca i u Karpatima vode se važni bojevi. Do sada su c. i k. čete zarobile 15.000 ljudi. Odluka još nije pala. — Zamjenik poglavice glavnog stožera: pl. Hoefer, GM.

Bitka još traje.

Beč, 23. novem. (DU.) Službeno se javlja 23. nov.: U ruskoj Poljskoj odluka još nije pala. Saveznici nastavljaju navalu istočno od Čenstohove i sjeveroistočno od Krakova. Prilikom osvojenja tvrdje Pilica naše čete su zarobile 2400 ljudi. Vatra naše teške artilerije pravi moćne učinke. Ruske čete, koje su napredovale preko donjeg Dunajeca nisu mogle prodrieti.

Ratni položaj je iziskivao, da smo morali pravovremeno napustiti neprijatelju nekoje položaje u Karpatima.

Provale iz Přzemisla 20. t. mj. prisiliše obkoljujuće čete da se odaleče od fronte na zapad i jugozapad. Neprijatelj se sada nalazi izvan dohvata naših topova.

Zamjenik poglavice glavnog stožera: pl. Hoefer, GM.

Beč, 24. novem. (DU) Službeno se javlja 24. nov. o podne: Bitka u ruskoj Poljskoj traje sa svom žestinom sa obje strane uz ošru zimu. Naši su osvojili mnoge podporne točke i zadobili su tla osobito prema Wolbrom, s obje strane Pilice i ponovno zarobiše mnogo ljudi. U nutrini monarkije nalazi se 110.000 ratnih zarobljenika medju kojima 1000 častnika.

Na južnom ratištu.

Bojevi u Srbiji.

Beč, 18. novem. (DU.) Sa južnog ratišta javlja se službeno 18. nov.: Na južnom ratištu vode se razne velike bitke na poručenim prelazima Kolubare. Naše sile nalaze se već na drugoj obali. Na 16. novembra zarobili smo 1400 ljudi i zaplienili mnogo ratnog materijala.

Beč, 20. novem. (DU.) Sa južnog ratišta službeno se javlja: Postranski bojevi na cieloj fronti. Navala proti utvrdjenoj poziciji kod Lazarevca napreduje jako dobro. Jučer smo zarobili 7 častnika i 660 ljudi. Vrieme nepovoljno. Na visinama jedan metar debeo snieg, nizine poplavljene.

Srbska vlada preseljena u Skoplje.

London, 21. novem. (DU.) „Daily Chronicle" javlja: Radi velikog pritiska austro-ugarskih četa Srbija je bila prisiljena povući svoju vojsku u Kragujevac i premjestiti vladu u Skoplje.

Poteškoće našemu napredovanju u Srbiji.

Beč, 22 novem. (DU.) Službeno se javlja sa južnog ratišta 22. novem.: Naše znatne sile prešle su već Kolubaru, ali neprijatelj se još opire u mnogim dobro utvrdjenim pozicijama. Naše napredovanje doduše otežava mehko tlo, poplavljeno od vodenih bujica a na briegovima od sniega visokog jedan metar, ali ne zadržava.

Polag našeg obavjestnog odsjeka u zadnja dva dana zarobili smo još 2440 ljudi; ukupni broj zarobljenika učinjenih u bojevima od 6. tekućega iznosi 13.000 ljudi.

Njemačko-ruski rat.

Nove borbe u ruskoj Poljskoj.

Berlin, 18. novem. (DU.) Veliki glavni stan 18. nov. jutrom: Iz velikog glavnog stana javlja se o situaciji na sjevero-istočnom bojištu slijedeće:

U Ruskoj Poljskoj zametnule su se nove borbe, a u području na sjeveru Lodza. Odluka još nije pala.

Na jugoistoku Soldaua jedno je rusko odieljenje prisiljeno, da se povuče do Mlawe.

Na krajnjem sjevernom krilu potučeno je jako rusko konjaništvo dne 16. i 17. o. mj. i bačeno preko Tillhallena.

Ruska luka Libava zatvorena.

Berlin, 19. novem. (DU.) Službeno se javlja: Dne 17. novem. su dielovi mornarice u istočnom moru zatvorili ulaz u luku grada Libave, potopivši nekoliko ladja i bombardovali vojničke važne gradnje. Torpiljarke, koje su prodrle u nutarnju luku, ustanovišе, da u luci nije bilo ne prijateljskih ratnih brodova.

Zamjenik poglavice admiralnog štopa Behncke.

Položaj nepromienjen.

Berlin, 20. novem. (DU.) Veliki glavni stan javlja: Na granici istočne Prusije položaj je nepromienjen. Na istoku u području jezera Rusi uzeše napuštene ratne naprave i stare nepomične topove, koje su tamo našli. Potučeni dielovi neprijatelja uzmiču prema Mlavi i Lipnom.

U bojevima oko Lodza i istočno Čenstohove još nije došlo do odluke.

Berlin, 21. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Operacije na istoku se razvijaju. Iz istočne Prusije nema se ništa javiti. Nastavlja se proganjanje neprijatelja preko Mlave i kod Plocka.

Naše navale kod Lodza napredovale su. U krajevima istočno Čenstochove naše se čete bore rame uz rame sa saveznicima i dobivaju zemljišta.

Berlin, 22. novem. (DU.) Veliki glavni stan danas u jutro: U Poljskoj se još bori za pobjedu. Borba južno od Plocka u krajevima Lodza i Čenstochove još traje.

Berlin, 23. novem. (DU.) Veliki glavni stan 23. nov. o podne: Položaj u istočnoj Pruskoj je nepromienjen.

Dolazak novih ruskih sila u Poljskoj sa strane Varšave zavlačuje odluku.

U krajevima istočno Čenstohove i sjeveroistočno od Krakova navale saveznih četa se nastavljaju.

Berlin, 24. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 24. novem: Na istočnom ratištu položaj još nije izbistren. Naše čete u istočnoj Prusiji zadržavaju svoje pozicije u području jezera i sjeverno od istih. Žestoke bitke što se sada vode u ruskoj Poljskoj još nijesu dovele do odluke. U južnoj Poljskoj vodi se boj u području Čenstohove. Na južnom krilu sjeverno od Krakova traje navala. Ruska službena viest da su bili u istočnoj Pruskoj zarobljeni generali Liebert i Dannewitz je sasma izmišljena.

Njemačko-francezki rat.

Orijaške borbe njemačkih četa.

Berlin, 17. novem. (DU.) Veliki glavni stan 18. nov. jutrom:

U zapadnoj Flandriji borbe traju, te se položaj u bitnosti nije promienio.

U Argonskoj šumi naš se napadaj uspješno nastavlja.

Francuzki su napadaji južno od Verduna odbijeni.

Napadaji na naše kod St. Mihiela na zapadnoj obali Maase napred pomaknute sile podpuno su skršeni nakon što su izprva bili uspješno započeti.

Naš napadaj jugoistočno od Cirey prinukao je Franceze da napuste jedan dio svojih pozicija. Grad Chatillon zauzet je jurišem od naših četa.

Berlin, 19. novem. (DU.) Veliki glavni stan 19. nov. jutrom:

U zapadnoj Flandriji i u sjevernoj Francuzkoj položaj je nepromienjen.

Jedna njemačka eskadra aeroplana na jednom izvidničkom lietu prisilila je dva neprijateljska ratna aeroplana, da se spuste na zemlju i jedan neprijateljski aeroplan bacila je na tlo. Od naših aeroplana jedan se je izgubio.

Žestoka navala Franceza u okolici Sargona, na zapadnom rubu Argona, bila je suzbijena uz teške gubitke po Franceze. Naši su gubitci bili maleni.

Berlin, 20. novem. (DU.) Veliki glavni stan 20. nov. o podne: U zapadnoj Flandriji i sjevernoj Francezkoj nema bitne promjene. Mehko i napol smrznuto tlo i veliki snieg prouzročiše poteškoće našim kretnjama. Francezka navala kod Combres jugoistočno od Verduna bila je odbijena.

Berlin, 21. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan 21. nov. jutrom: Na zapadnom ratištu položaj je osim općenito nepromienjen. Neprijatelj je skoro na cieloj fronti pokazao veliku djelatnost artilerije.

Berlin, 23. novem. (DU.) Ag. Wolff donaša: Veliki glavni stan 23. nov. o podne: Bojevi kod Nieuporta i Yperna traju. Jedno malo englesko brodovlje, koje se je dvaput približilo obali, bilo je potjerano u bieg od naše artilerije. Vatra u engleskih pomorskih topova bila je neuspješna.

U argonskoj šumi pridobivamo tlo korak po korak. Francezima se otimlje šanac jedan za drugim, a tako i svaku pomoćnu točku. Svaki dan zarobimo mnogo ljudi. Jedna žestoka izvidnica proti našim pozicijama istočno od Moselle bila je spriečena od naše protunavale.

Berlin, 24. novem. (DU.) Ag. Wolff: Veliki glavni stan 24. nov.: Englezki brodovi pojavili su se jučer na flandrijskoj obali i bombardiraše Lampartsyde i Seebrügge. Našim četama nanešeno je malo štete, dočim je bilo ubijeno ili ranjeno belgijskih seljaka. Na zapadu nije se dogodilo važnih promjena.

Turska u ratu.

Carigrad, 19. novem. Iz turskog glavnog stana javljaju o borbama protiv Rusije i Engleza sliedeće:

Na svim se bojištima borbe uspješno nastavljaju. Naše čete boreći se uz [illegible] granicu, zaposjele Kalaat el Na[illegible], koji se nalazi sto i dvadeset kilometara

daleko s onu stranu granice i izvjesiše ondje tursku zastavu.

Čete, koje su preko Lwistana prodrle na rusko područje, pobiedile Ruse božjom pomoću nakon žestokih borba, zadavši neprijatelju teške gubitke. Mi smo zarobili stotinu Rusa i zaplienili smo dva brdska topa.

Carigrad, 21. novem. (DU.) Službeno priobćenje glavog stana: Dne 17. tek. naše su čete jurišem zauzele utvrde u okolici Artvin. Nastavljaju se bojevi sa cielom ruskom armadom u krajevima na granici Kaukaza. Iza žestokog boja naše čete potukoše Ruse, koji su se nalazili u Limanu, na ruskom tlu. Iza teških gubitaka Rusi su se povukli na drugu obalu rieke Tschirik.

Carigrad, 22. novem. (DU.) Otomanska agencija priobćuje iz glavnog stana: Uslied navale proti ruskim silama, koje su htjele preći nizinu rieke Murad, Rusi su protjerani u bieg s velikim gubitcima. Zaplienili smo tri poljska topa.

Pomorski boj u Crnom moru.

Carigrad, 18. novem. 8 s. večer (DU.) Veliki glavni stan javlja: Naše brodovlje koje je odplovilo da odkrije rusko brodovlje u Crnom moru, susrelo je u visini Sebastopola rusko brodovlje sastojeće od dvie oklopnjače i 5 križara te zametnu bitku. Neprijateljsko brodovlje sepovuklo prema Sebastopolu, progonjeno od naših ratnih brodova. Uspjeh te bitke priobćit će se kasnije.

Carigrad, 19. novem. Turski glavni stan javlja:

Otomanska je mornarica napala rusku mornaricu, koja se je usudila da bombarduje Trapezunt, kod Sebastopola.

U borbi koja se je razvila pred Sebastopoljem, zadobila je jedna ruska oklopnjača osbiljne štete. Ostatak ruske mornarice zaštićen gustom maglom pobjegne u smjeru prema Sebastopolju. Naša ju mornarica progoni.

Ratni zajam.

Na temelju zakona ovlašteno je ministarstvo, obiju pola monarkije, da može za pokriće ratnih potrebština potrebne svote dotle, dok isto ne bude zakonodavstveno ustanovljeno, predajmiti do iznosa osobitoćive potrebe, te da može za nabavu istih učiniti odredbu putem vjerovitske operacije. Na temelju te ovlasti emitirano se na 6% ukamaćeni od poreza oprošteni rentovni zajam.

Na donosioca glaseće obveznice rentovnog zajma izpostavit će se u cielovkama po 50, 100, 1000, 5000 i 10 000 kruna.

Na tih obveznica plaćaju se počam od 1. studena 1914. kamati od godišnjih 6% u polugodišnjim naknadnim obrocima, dospijevajućim dne 1. svibnja i 1. studena svake godine; prvi kupon dospijeva dakle dne 1. svibnja 1915.

Onaj vlasnik obveznice, koji će obveznice, što ih je kupio, podvrći zaključak (Sperre) prigodom potpisivanja, pa taj zaključak ne bude dao kroz 5 godina razrješiti, steći će pravo, da će u zadnjoj četvrti pete godine, najkasnije dne 1. studena 1919. moći svoju tražbinu, koja se temelji na obveznici, otkazati na povrat u nominalnoj vrijednosti na jedno godište računajući od toga dana. Zbog je dužan na taj način otkazane obveznice najkasnije dne 1. studena 1920. u nominalnoj vrijednosti isplatiti. Poradi toga zaključka ne će teretiti potpisnjoću stranku nikakav trošak.

Ministarstvo financija pridržaje si pravo da može taj zajam uz tromjesečni prethodni otkaz, koji se imade najprije oglasiti, povrnuti ili dijelom, u nominalnoj vrijednosti vratiti, an ovoviačkoj otkaz ne će uzdržati na vrijeme prije 1. studena 1929.

Kamati isto tako, kao i u slučaju otkaza glavničina vrijednost zajmovnih obveznica, isplaćivat će se bez odbitka ma kojeg poreza, biljega i pristojbe, koji sada postoje i koji će se u buduće uvesti.

Obveznice snabdjevene su sa na 10 godina glasećim kamatnim kuponima i kuponskim talonom, uz koji potonji se mogu svojedobno kod mjesta za otkupljivanje preuzeti prosto od svakog troška i pristojbe novi kuponski arci.

Dospjeli kuponi i eventualno otkazane obveznice otkupljivat će se bez ikakva troška kod svih državnih blagajna i poreznih ureda i drugih na to ovlaštenih Banka kao i na mjestima, što će ih ministarstvo financija u tu svrhu opredijeliti.

Svaka obznana, koja će se odnositi na taj rentovni zajam, oglasit će se u „Wiener Zeitung"-u i u „Budapesti Közlöny"-u.

Ovaj zajam podpisivao se je od 16. studenoga do uključivo 23. studenoga.

U podpisivanju tog ratnog zajma učestvovali su svi slojevi pučanstva ciele naše države i ponovno i tom prigodom pokazali svoj patriotizam i vierna čuvstva prama caru i kralju i domovini. Zato je i bio uspjeh podpisivanja ratnog zajma divan, tako te je taj ratni zajam dosegnuo svotu od jedne i pol miljarde kruna.

Tim ratnim zajmom pokazali su eto narodi naše slavne države i neprijateljima da ih ova teška vremena nisu nimalo oslabila, dapače još povećala čuvstva vjernosti i odanosti i čvrste privezala oko Previšnjeg Priestolja u obrani zajedničke domovine.

Sličice iz rata.

Iz dana provale Srba u Zemun.

(Piše pop Matija Pavić.)

III.

U nedjelju 13. rujna — četvrti dan kako Srbijanci dodjoše — mislim ću ja u župnoj crkvi u osam, a otac Solan u deset sati. Tako se jučer dogovorismo. Nekoliko časova prije osam sati ušao sam u crkvu sa trga na glavna vrata. Svjeta bilo u crkvi vrlo malo. Obučio sam u sakristiji misno ruho. Najednoč otvori jedan vojnik od srbijanske straže, koja je bila u crkvištu namještena, vrata, promoli glavu u sakristiju i odmah vrata natvori. Sada se zametne među strahom na polu tiho, al tako, da sam ipak u sakristiji dobro čuo i razumio, ovaj kratki razgovor:

Je li tu? Jest. Je li sam?

Nije.

Bijaše nalme sa mnom u sakristiji mladić, koga sam poveo, da mi kod sv. mise dvori.

Otac Solan nije ni taj dan u župnoj crkvi misio, jer u deset sati nikoga u crkvi nije bilo. Mnogo je katolika prije provale Srbijanaca iz Zemuna pobjegio, držeći, da će Srbijanci, napose komitadžije, klati i masakrirati. Zato je ispred Srbijanaca pobjegio sve što je samo moglo. Za karakteristika navest ću među tolikim drugima i ovaj slučaj: Dan prije provale Srbijanaca dođoše mi u bolnicu jedan Zemunac sa razgledničcom mrtvozornika, da javi smrt svoga sinčića. Ustanovismo sprovod za sjutra u 3 sata poslije podne. Kada je otac Solan u odredjeni sat dođoše u kuću žalosti da mrtvo dijete blagoslovi, ne svoje velike začudjenje nadje kuću žalosti — zaključanu. Roditelji djeteta neću pred Srbijancima pobjegnuće ostavivši mrtvo svoje dijete na odru u sobi. Oni pak katolici, koji pobjeći ne mogoše, skrivali su se i bez volje svoje svuda nijesu ni na ulice izlazili, bojeći se ne masakriranja nego da se ne bude uzeti za taoce.

U 11 sati ima je doći iz Beograda u Z. general Živković, zapovjednik timočke divizije, koja je u Srijem prešla. Nama je to za magistrata javljeno bilo i to, da bi zgodno bilo da pri tom svečanom dočeku generala Živkovića bude zastupano i rimokatoličko svećenstvo. Za objedom smo otac Solan i ja doznali, da je u istinu general Živković u Z. došao i kočijom se kroz Z. uputio svojim četama, koje su kod Stare Pazove krvavi bojak bile.

Za cijelo vrijeme, otkako Srbijanci u Srijem provališe, slušali smo mi u Z. iz daleka grmljavinu topova.

Spočetka dolazila je ta grmljavina iz daleka, jer je glavna srbijanska vojska prešla u Srijem ne kod Z. već kod Klenka i drugih mjesta na Savi, a sada u nedjelju o podne čuju se već topovi nešto bliže. Sudili smo po tom da Srbijanci uzmiču. Kad još Srbijanci poslije podne u 3 sata nahrupiše u bolnicu i počeše svoje ranjenike u Beograd otpravljati, bila nam je situacija jasna.

Za boravka Srbijanaca u Zemunu zvonilo se u pravoslavnoj crkvi sve u šesnajest. Kad Srbijanci dodjoše u bolnicu po svoje ranjenike, reći ću ja Ocu Solanu: Solane brate, sjutra ćemo mi zvoniti. Tako je i bilo.

Sjutra dan — u ponedjeljak već zorom rano odoše Srbijanci iz Zemuna. Odoše tiho i mirno, kao što su tiho i mirno došli. Odoše i sa sobom povedoše sedamdesetak taoca, koje po Z. pohvataše. Sa Srbijancima odei sva sila pravoslavnih žitelja grada Zemuna.

Ponedeljak i utorak do podne bijasmo u Z. bez ikakve vojske. Srbijanci odoše, a naši još ne dodjoše. Tek u utorak oko podne pojavi se u Z. šest naših husara na konjima. Kad ugledaše oca Solana, pozdravi ga jedan husar sa riječima: „Grüss Gott, Hochwürden", a otac Solan mašuć rukama odgovara: „Willkommen! Willkommen!" (Dobro došli!)

Kada su Srbijanci otišli, zaostalo je u Z. i okolici kojih dvadesetak komitadžija. Dobrovoljačka četa, koja se iza odlaska Srbijanaca osnovala, obračunala je s tima komitadžijama još prije dolaska naše vojske u Zemun.

Oblasti se prve natrag povratiše, zatim dodje u grad nešto vojske, a na koncu počeše dolaziti i naši sugradjani, koji su ispred Srbijanaca iz Z. pobjegli. Mi počesmo slobodnije disati ali ne za dugo.

Domala je stao i opet svijet iz Z. bježati. Jednoga petka nije bilo u Z. niti jednog vojnika vidjeti. Pod večer toga dana čusmo, da će još danas i oblasti otići. Brzo je taj dan zamračilo, jer je nebo tmurno bilo, kiša padala, a električna u gradu nije funkcionirala. Oko jedam sati o veče banula č. sestra u kancelariju bolnice, gdje smo se otac Solan i ja baš u taj čas zadržavali, te nam javi, da jedan čovjek želi govoriti sa župnikom. Pozvasmo ga u kancelariju.

„Gospodine, majka mi je bolesna — dodjite odmah, da je isporučite". Vani kiša pada — mrak — cijeli dan ne vidjesmo u gradu niti jednog vojnika, a malo prije čusmo, da i oblasti iz Z. odlaze, a sada evo u bolnicu nepoznata čovjeka, koji zove, da mu majku dodjeme ispovjediti na kraj grada Z. Bog zna, da li nije prevara? Možda nas hoće u stupicu navesti? Te misli mi glavom prodjoše. „Zašto nijeste prije došli"? „Nije joj tako zlo bilo, a ona sada baš želi i traži svećenika". Ugodne baš nije ići, ali radi se o spasu duše, stoga se odmah odjenem i podjem u nepoznatim čovjekom, da mu majku s Bogom izmirim i za drugi svijet pripravim. Na ulici ni žive duše. Tek kad sam dobrano od bolnice odmakao, opazim na tri koraka vojnika za putkom. Ne mogu u mraku raspoznati, je li to naš vojnik ili srbijanski. Kad nas dvojica dodjosmo do ulaza, priključi se nama — i podje nekoliko koraka s nama i upita nas, kuda idemo. Kada nam mu rekao da idem bolesniku ostavi nas on se rukav mi s Bogom mi laku noć. Napokon dospjesmo do kuće, gdje je bolesnica ležala. Svi ukućani izađ još u hodnik da saslušam ispovijed bolestnice.

Tek što sam saslušao ispovijed, začujem na ulici pred kućom strku i viku: Otvori svjetlo napolju, a ukućani u hodniku uda riše u plač i dreku. Ukućani otvoriše so bu, zrake svijetla probiše tamu, a ja sto jeći na dovratku sobe, ugledam preko ta rabe svijetle bajunete. Sunu mi u glav misao: dakle ipak sve bijaše samo pra vara — dovedoše me u stupicu. Gospode ako sada umrijeti moram, primi život mo za pokoru grijeha mojih, pa mi budi bla i milostiv sudac!

Evo ih provaljuju nataknutim bodovi ma u hodnik i idu ravno prama men Kako li je za mene bilo ugodno iznenad jenje, kad sam u tim vojnicima prepoz nao naše mornare. Vozili su pokrajnji ulicama municiju za monitore. Vidjeli s u kući svjetlo i vrzanje ljudi, pa zato pro vališe u kuću. Kapral, koji je u kuću s trojicom vojnika provalio, bio je jučer s bolnici i samnom govorio.

Obavio sam sv. čin i vratio se kuć sretan i zadovoljan što sam svoju dužno učinio.

Taj put nijesu naše oblasti otišle iz Z nego još ostadoše nekoliko dana. Pucal se tih dana i s naše i sa srbijanske stra ne, da je sve orilo.

Osam dana iza toga petka probudi s noću oko 3 sata otac Solan a ne čuje pu canja. Sluša još neko vrijeme, a ono sve jednako mir. „Vražji je to mir, pomis otac Solan, sigurno su opet Srbijanc ovdje". Ovaj put doduše nijesu tu bi ali dva dana iza toga — dodjoše, ali n oca Solana ni mene više u Z. ne nadjo Odosmo i mi sa ranjenicima i oblastim

Sve prijatelje i neprijatelje, koji su na više u šali nego zbilji pečalji govoreći Da smo na koncu konca i mi pobjegli utukoše otac Solan i ja riječju: Uzma u zgodan čas jest pobjeda!

13-godišnji hrvatski junak.

Od nekoliko dana unatrag kod sarajev skog skladišta crvenog križa namješten j neki vrlo interesantan namještenik. Ili j trinaest-godišnji muslimanski dječarac, ko je obavio čitavu prvu provalu naše vojsk u Srbiju, te se istaknuo kao vrlo hrabo vojnik. Sada se kao „invalid" povratio Sarajevo. Simpatični mališ sa živim, a osbiljnim očima, pripovijeda je ponosn svoje doživljaje iz vojevanja u Srbiji. Od mah nakon proglašenja rata — sove s Suljo Mutavelić — prijavio se kod sara jevskog mjestnog zapovjedništva kao dob rovoljac za rat. U prijavi je izričito na glasio, da želi poći u rat protiv Srbije Nije bilo druge, jer je dječak ostao upor no kod svoje molbe, već da ga uzmu i o je poput ostalih vojnika dotao pod barjak Nije htio da bude izmedju njega i vojnik kakove razlike, pa su mu dali i vojnič odoru, koju mu pukovnijski krojač prera dio, da mu je bila povrsma po mjer Kad je već sve bilo s njime uredjeno bud dodijeljen trećoj dotnadnoj kumpaniji 2 bosansko-hercegovačke pukovnije. Mali vo nik bio je ponosan, te je s ostalim vo nicima marljivo vježbao. Ne to mu sv bijaše vrlo dosadno, jer, kako sam vel on se prijavio za rat, a ne za šetnje i t mu je želji bilo doskora odovoljeno, jer ujegova kumpanija krenula u Tuzle, o tale u Zvornik, pa u Srbiju i tako je mal junak poteo u bojne redove.

Sad mali pripovijeda, da je više put bilo strašno, no u hrpe se na sve načio Njegova je zadaća bila, da vojnike u šan cevima obkrbljuje vodom i municijom. te je sve on čuo i najvećim veseljem ako su po više puta tanane padale u nje govoj neposrednoj blizini. Osobito je šr tobe bilo kod C. J. kad su naše čete ve Z. i bila se puta do V. Čaršij su mu izpostavili uredovna potvrda, da je hrabre učestvovao u svim bitkama i

nije bio nikakvi kukavica. U toj pvtvrdi se veli, da je mali Suljo kraj najteŝće pucnjave vojsku obskrbljivao jelom i municijom. Nakon tri mjeseca teška i naporna rada počeo je sve više slabiti, jer je i onako slabe tjelesne konstrukcije i daljnje ratničke napore nije mogao izdržati. Konačno su ga s prvim transportom poslali u Tuzlu gdje se oporavio, da je mogao nastupiti povratak u Sarajevo. Došav u Sarajevo odmah se prijavio kod predsjednika Crvenog Križa, podnačelnika Vancaša, jer on ne može živjeti, a da u ovo ratno vrieme barem nešta ne učini za našu vojsku. I podnačelnik je maloga Sulju namjestio kod skladišta crvenog križa u gradskoj viećnici. On je sretan, da je i opet u ratničkoj službi, no nije posve zadovoljan, jer da je na bojnom polju ipak bilo ljepše i zanimivije.

Bojevi na bosanskoj granici.

Jedan ratnik na jugu, opisuje ovako naše kretanje i napredovanje: Obćenito naše kretanje na neprijateljsko područje odpočelo je kod F. Prvoga dana nismo susreli neprijatelja, nu mi smo znali, da ćemo sutradan već u borbu ući morati, jer su sile, koje su se nalazile na našem desnom i lievom krilu, bile već od ranog jutra do mrke noći u borbi. Drugoga dana bile su naše ćete već nakon polsatnog napredovanja povučene u borbu, u kojoj su iza 24 satnog vojevanja Crnogorci bili prisiljeni na uzmak. Crnogorci su primietili da smo ih kanili obaći i nastupiše bieg u najvećem neredu. Ovdje smo stekli iskustvo, da Crnogorci ne znadu pucati. Naj veći dio njihovih metaka pao je daleko iza nas. Osobiti im je strah ulievalo naše topničtvo. Jedva što smo iz naših topova odpočali sa pucnjavom, već su njihovi topovi utihnuli. Bitka se je sva vodila kod V.

Kod B. potukli smo 4000 Crnogoraca. Bitka je trajala 6 sati, a zatim smo tjerali neprijatelja preko P. Pri tom smo osvojili mnogo municije, pušaka i dva topa, a zarobili do 60 zarobljenika. Treća je bitka bila kod R. Ovdje su nam bile suprotstavljene redovite srbske ćete i crnogorske bande, mi otesmo 4 topa, s kojima sada sami pucamo. Moja je kumpanija nagradjena za osvajanja tih topova sa 500 kruna.

Srbi su se borili hrabro i mi smo morali svaki pedalj zemlje tako rekući osvajati. Našem pak juriŝu redovito ne mogu odoljevati.

U zadnjim je bojevima poginulo oko 1800 neprijateljskih vojnika, koje smo mi pokopali. Srbi se bore sada rekbi sa svojim zadnjim silama.

Rodila u taboru zarobljenika.

„Slov. Dennik" javlja: Medju ratnim zarobljenicima u kočičkom kotaru nalazi se i mlad srbski vojnik. Pred nekoliko dana tražio je osobito nuždno, da mu se dozove liečnik. Pitali su ga da šta mu je. No on je uviek odgovarao, da toga ne može nikome drugome kazati, nego samo liečniku. Njegovoj su želji udovoljili i ako su svi sumnjali, da zarobljeniku ne treba nikakove pomoći liečnika. Kad je došao vojnički liečnik, zarobljenik je molio, da ga se prevese u bolnicu, jer da mu se približavaju teški časovi. I liečnik je bio takodjer u prvi mah silno iznenadjen, dok se čas kasnije nije osvjedočio, da je taj vojnik u srbskoj odori žena u blagoslovljenom stanju. Prevezli su ju u bolnicu, gdje je doskora porodila zdravog sina. Mlada majka, kao i njezin sin uživaju u taboru obće simpatije, te se oblasti za nju brinu u osobitoj mjeri.

Pravi naši junaci!

O junaštvu naše dvojice na južnom ratištu, pješaka Ivana Mejjanića i Jakova Lendića iz Dalmacije, javljaju se ove vijesti. Oni su imali zadaće, da jedan odjel, kojim je zapovjedao junaški kapetan Turudija, koji je svih dana promaknut radi svojih junaštva na majora, prevezu preko brze Drine.

Uz topovsku i pješadijsku vatru prevozili su oni odjel po odjel. Čamac im je bio već na 120 mjesta probušen, no oni su uvijek rupe zatvarali drvljem, te su mogli posao nastaviti. I tako su 45 puta prevezli odio, koji je bio odredjen za prijevoz. Kad su to smirili posli su po provijant, a tad je čamac pogodio jedan topovski hitac i oštetio ga.

Mejjaniću je hitac odnio torbu za hljeb, a i sama ga je tako bacio u vodu, da je bilo pogibeljno, da će se u vodi zagušiti. Spasio ga je vjerni drug Lendić. Sada su iz oštećena čamca počeli vaditi oružje, jer im se nije dalo rastati od puške miljenice. Kada su sve bili pokupili, preplivali su odjelu što su ga bili prevezli. Lendić je kasnije junački pao za bojeva na Vranjem kamenu.

Razne viesti.

Božićni darovi ratnicima.

C. k. kotarsko poglavarstvo u Puli upravilo je svim občinama i upravnim viećima ovu okružnicu:

Dodatno ovdješnjoj okružnici od dne 13. o. mj. jednakog broja, priobćujem, da je vojničko Zapovjedničtvo u Gracu preuzelo upravu Božićne akcije za vojnike III. kora na ratnim poljanama.

Ova akcija sastoji:

1. U primanju i odašiljanju svih božićnih darova kao: Tople obuće za nošenje ispod vojničkog odijela, stvari vojničke obskrbe, smotke, smočice, duhan za lulu, pipe, konserve, nepokvarena jestiva (osobito čokolada), piće u staklenicama, električne džepne svjetiljke, predmeti za božićno drvo i t. d., koji su isključivo opredijeljeni za **vojništvo III. vojničkog zbora.**

2. Primanje i odašiljanje takovih božićnih darova, koji su opremljeni **za stanovita vojnička tijela,** n. pr. za pješačku pukovniju br. 97, za poljsku lovačku četu br. 20. i t. d.

3. Pošiljanje božićnih darova **na pojedine osobe,** n. pr. majčina pošiljka sinu, ženina mužu, darovi, koji će tako stalno i na vrijeme biti izručeni naslovniku, dočim, ako se ih poštom pošalje, možda bi bili primljeni prekasno ili nikada.

Svi božićni darovi trebaju da budu stalno izručeni **do 30. novembra 1914.** na c. kr. kotarsko Poglavarstvo, pošto će se sve iz Graca odposlati **dne 6. decembra.**

Saobraćaj sa zarobljenicima.

Bečki listovi priobćuju: Za pribavljanje viesti o zarobljenicima u neprijateljskim zemljama jedino je ovlašten „Zajednički centralni obavjestni ured u Beču", koji je u izravnoj redovitoj svezi s uredima „Zarobljenička komanda" u Nišu i „Bureau Central pour reinseignements sur les prisonniers de guerre" u Petrogradu.

Tko dakle traži bud kakve informacije o zarobljenicima neka se izravno obrati na „Zajednički centralni obavjestni ured, odio za obavjesti i pomoć za ratne zarobljenike i internirane — Beč I. kotar. Jasomirgottstrasse tbr. 6." („Gemeinsame Zentralnachweisebureau. Hilfs- und Auskunftstelle für Kriegsgefangene und Internierte. Wien I. Bezirk. Jasomirgottgasse 6.").

Internirani hrvati u Francuzkoj.

U srieda 18. t. mj. stigle je u Zagreb više Hrvata, muževa, žena i djece, koji su bili na prolazu kući iz Francuzke, gdje su bili internirani. Bili su zaustavljeni kad su se vraćali iz Amerike. Pripovjedaju, da su se za svog sužanjstva u Francuzkoj mnogo pretrpjeli. Hrane da je bila vrlo loša, a radnici, koji su sposobni se oružje, da se moraju teško raditi, a često i noću. Konačno su oni, koji nisu sposobni za vojnu službu, poslani za ženama i djecom kući, dok su ostali zadržani u Francuzkoj.

Kupovina veće količine kave.

Iz Beča javljaju: pedeset tisuća vreća kave, što leži u Trstu a vlastništvo je države San Paolo, kupilo je naše ministarstvo za trgovinu po cijeni od K 170 za 100 kila, da se razdieli na prodaju važnijim gradovima Austrije u svrhu aprovizacije. Trst će dobiti za svoju vlastitu porabu 17.000 vreća. Ciena za najdebiju brazilijansku kavu ustanovljena je za Trst na K 3·80 po kilogramu.

Kralj Petar interniran u samostanu.

„Az Estu" brzojavljaju iz Srbije: Srbski častnici, koji su zasužnjeni od naših četa u Obrenovcu, pripovijedaju, da kralj Petar želi mir, te da se je već prije više tjedana vrlo ostro okrenuo proti Pašiću, jer da ovaj radi Rusije dovodi Srbiju u takovu pogibelj. Kralj je izjavio političarima, da se mir ima sklopiti i pod sramotnim uvjetima, jer da će inače Srbije isto tako nestat kao i Belgije. Pašić i ratno vieće pobunili su se radi te kraljeve izjave, a jer su se bojali, da bi kralj mogao djelovati na članove skupštine, da su ga internirali u jednom samostanu nedaleko Vranje. S kraljem je držao ministar javnih radnja, ali je radi nesuglasica sa Pašićem izstupio iz kabineta. Njegovo je mjesto podieljeno, kako je poznato, radikalnom vodji Jovanoviću.

Podpisivanje ratnog zajma produljeno.

Iz Beča javljaju: Obzirom na činjenicu da više namišljenih podpisa za ratni zajam nije moglo biti formalno izvršeno, izim toga kod korporacija za formalno izvršivanje podpisa trebalo je povući zaključne spise vezane o točne propise, te mnogima još, koji su najavili podpis fali odobrenje što ovisi od suda ili drugih oblasti, odnosno prema mjestnim prilikama raspoloživost novca odredjenog za podpis ne može slijediti tako brzo, ministar financija je dozvolio da kod štedionice i drugih mjesta za podpis mogu se izvršiti i kasnija podpisivanja takodjer još iza roka podpisivanja.

Polag privremenog pregledanja poštanskog štedioničkog ureda, podpisi prispjeli do utorka jutro iznose 1441 milijuna, to je skoro jednu miljardu i pol.

Pod državnom zaštitom.

C. kr. Ministarstvo unutarnjih poslova izjavljuje na temelju ustanove § 1. carske naredbe od dneva 25. julija 1914. L. D. Z. br. 155 gradski vodovod, gradsku plinaru i elektrarnu kao poduzeća koja stoje pod državnom zaštitom i to do opoziva, a najdulje za vrijeme dok traje rat.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa" i počasni znakovi „Crvenog Križa."

U ovdješnjoj pisarni Crvenog Krita, S. Pošikarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima također od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K." u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istoliko mogu se tamo u naznačene sate dobiti formulari molba za podieljenje počastnog znaka 2. razr. kao i srebrne i mjedene kolajne Crvenog Krita. Za podieljenje počastnog znaka 2. razreda ima se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 60 K godišnje, za srebrnu počastnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za mjedene počastne kolajne 100 K najedanput ili 6 K godišnje. Povrh toga ima se za počastni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počastnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počastnu kolajnu od 10 K nakon obavieštenja.

Nasliedovanja vrijedni rodoljubi.

Iz Šibenika nam pišu 17. t. mj.: Ne zanemarujući ni drugih patriotskih dužnosti u ovim teškim časovima što doživljava naša premila domovina, sjetili smo se mi puljski radnici ovdje i naše prepotrebne Družbe sv. C i M. za malim darom od 27 kruna uz poklik „nek se izobrazi naša mladež!" Taj iznos darovaše: po 5 K: Iv. Stari, Iv. Lorenzin, Iv. Turać, Pet. Pankarić; 4 K Vlašić, 2 K Premate i 1 K Sansa. — Živili naši rodoljubni radnici!

Vjenčani.

Dne 20. t. mj. vjenčao se u Rovinju mladi rodoljub Dr. Srećko Zuglia, sudski pristavnik, sa dražestnom gospodjicom Marijom Dobrović. Naše čestitke mladencima!

Občinski tajnik u Kanfanaru uapšen.

Tajnik občine Kanfanar, poznati Cossara, uapšen je od oblasti te odveden u istražni zatvor u Rovinj, gdje se vodi proti njemu istraga.

Dolazit će 1. prosinca

dan radosti za onoga, koji naruči tursku srećku i s njom na taj dan

400.000 franaka!

pogodi. Turska srećka jest sjeguran vrijednostni papir, a toga naručite ju odmah i jedanput

sasvim sjegurno pogodite!

Izjašnjenja i uvjete o nabavi šalje besplatno:

Srećkovno zastupstvo 25. Ljubljana.

Riječka industrija.

Zamašan pokret, koji je prenesao mah bojkotiranjem francuzkih proizvoda u širu govima trošeće publike, dovedi do spoznaje, da i mi imademo u tuzemstvu mnogobrojna poduzeća, koji se proizvodi mogu za cielo takmiti s onima Francuzke. Osobito su tu spomena vriedni domaći destilati, kao likeri, konjak itd., pri čem valja na svaki način istaknuti, da tvornica „Adriatica" dioničko društvo za destilaciju konjaka na Rijeci donaša u promet jednu vrst konjaka pod imenom „Fiume konjak Medizinal", koji može da se takvi sa najfinijim proizvodima inozemstva. Ovom prilikom budi mimogred spomenuto, da je „Adriatica" dioničko društvo za destilaciju konjaka na Rijeci stavilo na raspolaganje „Crvenom Križu" 500 staklenaka svojeg „Fiume konjak Medizinal".

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Palazzina Via Simone M.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna posluŝba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Zahvala.

Duboko ganuti iskazima saučešća prigodom smrti našeg nezaboravnog i neprežaljenog brata i ujca velečasnog

popa Antona Petrine

izrazujemo ovime našu duboku zahvalnost svima, koji su milog pokojnika otpratili do hladnog groba, a osobito pak Velem. gospodinu c. kr. kot. poglavaru Pavlu Mosettigu, c. kr. kot. komesaru g. Lukoviću i veleč. svećenstvu Velog i Malog Lošinja, učiteljstvu i mladeži hrvatske družbine škole, kao i onoj talijanske škole, odborima naših društva itd.

Budi svima srdačna hvala a od Boga plata!

Veli Lošinj, 19. studenoga 1914.

Usviljena rodbina.

Širite „Našu Slogu“.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka
svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivi cama i srijedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka
svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka
u utorak, četvrtak i subotu tamo, u po nedjeljak, srijedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Ricci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

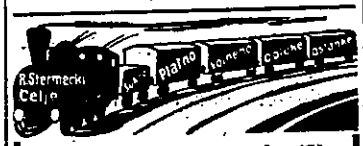

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE

preporuča svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - POKUĆTVA

- - -

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se korist Družbe tiskra Leginja i dr. u Pu

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Heraševe i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2584.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo, -

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 5,876,650·86
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,571,185·97
Isplaćene odštete	K 6,400.996 52

Sposobni povjerenici i akvizitori na mjestima se uz povoljne uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Ivkra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metod

Prodaja se uz veoma sniženo cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Ulivo Giovanello broj 1 I. kat.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Ecka Helica, dvokolica Coeric stoje K 150·—. Cenike šalje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Deklava i sin

Gorica, via Montalbano 1.

Dobro poznata trgovina

Giacomo Zudich

ulica Carducci broj 69.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

ALFA

Brzi stroj za peruje hrne za blago jest najbolji pariocik cielega svieta

Patentovan! posebna naprava za pečenje rakije i šljivovice.

Naprava za ispostavanje posuda od vina i piva. — OBOSTO NA RUKANJE ROBA.

Glav. društvo ALFA SEPARATOR BRČ, Hrvat.

Alfa

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 3. decembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani se ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake ; nagollo: ili K 5·—, odnosno K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli tolí izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handló u Trstu

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Žestoka bitka u Poljskoj.

Beč, 25. novem. (DU.) Službeno se javlja: Silna borba u Ruskoj Poljskoj još traje. Do sada smo u ovoj bitci zarobili 29.000 Rusa i zaplenili 49 strojevnih pušaka i mnogo drugoga ratnoga materijala.

Zamjenik poglavice generalnog stožera GM. von Höfer.

Beč, 26. novem. (DU.) Službeno se javlja 26. nov. o podne: Borba u Ruskoj Poljskoj poprimila je na većem dielu fronte karakter stojeće borbe. U zapadnoj Galiciji odbijaju naše čete ruske sile što su provalile preko donjega Dunajetza. I bojevi u Karpatima traju dalje. Zamjenik šefa generalnog stožera, pl. Höfer, GM.

Tjeranje Rusa iz Ugarske.

Budimpešta, 26. novem. (DU) Ug. brzojavni ured priobćuje: Tjeranje neprijatelja koji je provalio preko Karpatskih prolaza u županiju Užočku i Zemplensku započelo je s uspjehom.

O sadanjem stanju ratnih operacija ne mogu se još priobćiti potankosti. Ipak se može ustanoviti, da se užočki prolaz na kazi opet u našim rukama. Time je županija Ung ispražnjena od neprijatelja.

Bojevi u Galiciji i Karpatima.

Beč, 27. novem. (DU.) Službeno se javlja 27. nov. o podne: Na poljskoj je fronti jučerašnji dan prošao razmjerno mirno.

U zapadnoj Galiciji i u Karpatima traju bojevi dalje. Odluka nije još nigdje pala.

Naše su čete opet izpraznile Černovice.

Zamjenik šefa glavnog stožera, GM. pl. Höfer.

Beč, 28. novem. (DU.) Službeno se javlja 28. nov. o podne: Položaj se nije promienio. I jučerašnji dan prošao je u ruskoj Poljskoj uobće mirno. Jedan slabi napadaj Rusa bio je odbijen. Bojevi u Karpatima traju. — Zamjenik poglavice glavnog stožera, Höfer.

Beč, 29. novem. (DU.) Jučerašnji dan prošao je mirno na cieloj fronti u ruskoj Poljskoj i istočnoj Galiciji. U Karpatima sile su potučene sile dolazeće iz Homone odbijene. Naše čete zarobile su 1500 ljudi. — Zamjenik poglavice glavnog stožera, pl. Höfer, GM.

Beč, 30. novem. (DU.) Službeno se javlja 30. nov. o podne: Na našoj sjevernoj fronti nije se jučer dogodilo ništa ratna. — Zamjenik šefa glavnog stožera, pl. Höfer.

Beč, 1. decem. (DU.) Službeno se javlja 1. dec.: I jučer je na našoj fronti u ruskoj Poljskoj i Galiciji vladao mir. Pred Przemislom odbili smo neprijatelja sa protunavalama iz tvrdjava kad je pokušao da se približi poljskim utvrdama tvrdjava. U Karpatima bojevi traju. — Zamjenik poglavice glvnog stožera, pl. Höfer.

Na južnom ratištu.

Uspješno napredovanje naših četa u Srbiji.

Beč, 25. novem. (DU.) Sa južnog se ratišta službeno javlja: Naše su čete uz teške borbe već svagdje prešle močvarnu dolinu rieke Kolubare, te u navali dobile na prostoru na istočnim uzvisinama. Više žestokih protunavala neprijateljskih pričuva bilo je suzbijeno uz velike gubitke po neprijatelja, te je zarobljeno mnogo neprijatelja, medju kojima i prebjeglica.

Jugoistočno od Valjeva naše su čete boreći se prešle sniegom nasute kose Maljena i Suvobora. Tu je jučer ponovno zarobljeno 10 časnika i 300 vojnika i zaplienjena su tri puščana stroja.

Beč, 26. novem. (DU.) Sa južnog ratišta javlja se službeno 26. novem.: U bojevima na Kolubari nastao je od jučer hitan napredak. Središte neprijateljske fronte, jaki položaj kod Lazarevca, zauzele su te, jaki položaj kod Lazarevca, zauzele su te, jaki položaj kod Lazarevca i neustrašivosti jurišem sa svog junaštva i neustrašivosti jurišem sa svog junaštva i najbolje poznate pukovnije br. 11, 73 i najbolje poznate pukovnije br. 11, 73 i 101, zarobivši tom prilikom 8 časnika i 1200 momaka, te otevši 3 topa, 4 municiona kola i 3 strojopuške.

I na jugu od mjesta Ljig pošlo je za rukom, jurišem zauzeti visove, što no leže istočno od istoimene rječice, te zarobiti 300 Srba.

Kolone što su pošle od Valjeva pramajugu, stoje pred Kosierićima.

(Rječica Ljig izvire u Suvovor planini i utiče kod Latkovića u Kolubaru. — Kosjerici se nalaze od prilike 10 kilometara na sjeveru Užice).

Beč, 27. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno 27. nov.: Borbe oko Kolubare teku povoljno. I jučer se je dobilo tla skoro na svim bojnim frontama uza sve to, što se je neprijatelj uporno opirao. Zarobljeno je oko 900 momaka i zaplienjen jedan top. Vanredno nepovoljno vrieme i razkvašeno tlo a na visinama snježne mećave, koje sprečavaju svaki pogled u daljinu, otežavaju doduše operacije, ali je razpoloženje medju našim četama, prema viestima sa fronte, izvrsno.

Naše čete ušle u Užicu.

Beč, 28. novem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno danas: Na južnom ratištu bojavalo se i jučer skoro na svim frontama. Tom prilikom zauzete su jurišem neke važne pozicije. Osobito ona što gospoduje Šiljakom. U svemu zarobljeno je oko 900 ljudi i zaplienjena tri topa. Pobjeda nad jednu četom austrougarskom razširena od srbskog novinarskog ureda pretvorila se u to što su naše čete ušle u Užicu. Ujedno sa osvojenim trenom bio je zarobljen šesnajstgodišnji nečak vojvode Putnika. Obzirom na njegovu mladost i rodbinsku svezu sa zapovjednikom srbske vojske naredjeno je, da se sa zarobljenikom postupa osobito obzirno.

Beč, 29. novem. (DU.) S južnog se ratišta službeno javlja: Neprijatelj izvršuje u zadanjoj bojnoj fronti očajan odpor i kuša zadržati naše napredovanje sa napadajima na bajunete. Naše čete, koje se nalaze na istočnoj obali od Kolubare, dobivaju tla na pojedinim mjestima. Kolone, koje prodiru preko Valjeva i više na jug dosegle su uobće visine istočno od rieke Ljig, crtu Suvobor i cestni trokut zapadno Užice. Jučer je u svemu zarobljeno: dva pukovnijska zapovjednika, 19 oficira i 1245 vojnika.

Beč, 30. novem. (DU.) S južnog se ratišta javlja službeno danas: Neprestani bojevi na ratištu. Jučer smo iza žestokih bojeva jurišem zauzeli prolaz Suvobor, poslje žestoke obrane, ključ ceste Valjevo-Čačak. U ovoj prigoid odlikovao se osobito bataljun br. 70. Ponovno su se odlikovali u ovim poslednjim danima takodjer pukovnija br. 16. i domobranstvo br. 23. Jučer je u svemu zarobljeno 1254 ljudi i zaplienjeno 14 strojnih pušaka. U Užici našli smo mnogo oružja i municije.

Beč, 1. decem. (DU.) S južnog ratišta javlja se službeno 1. decem.: Na južnom ratištu imale su svoj pobjedonosni zaključak dalnje operacije. Neprijatelj, koji se je nekoliko dana opirao velikom hrabrošću sa svim svojim bojnim silama istočno Kolubare i Ljiga i pokušao opetovano navaliti, bio je odbijen na cijeloj fronti i sada uzmiče. Imao je opet čutljivih gubitaka.

Na bojnom polju u Kolotici naše čete našle su oko 800 lješina. Takodjer brojni zarobljenici i gubitci materijala jako su oslabili neprijatelja. Od početka naše navale zarobili smo 19.000 ljudi, zaplenili 47 strojnih pušaka, 46 topa i brojni ratni materijal.

Njemačko-ruski rat.

Ruske navale odbijene.

Berlin, 25. novem. (DU.) Veliki glavni stan 25. nov. jutrom: U istočnoj Pruskoj naše su čete suzbile sve ruske navale.

Ruska protunavala dolazeća iz Varšave u okolinu Lowicz—Stykov—Brzeczyn, onajčena je.

I u području Čenstohove sve su ruske navale suzbile na našoj fronti.

Vrhovno zapovjedništvo.

Pobjede njemačkih četa.

Berlin, 26. novem. (DU. Veliki glavni stan danas u jutro: U istočnoj je Pruskoj situacija nepromienjena. U borbama čete generala von Mackensena kod Lodza i kod Lowicza pretrpjela je I. i XI. i dieloví V. ruske vojske teške gubitke. Osim velikog broja mrtvih i ranjenih Rusi su izgubili osim manje nego 40.000 neprijatelja momaka kao zarobljenika. Nadalje 70 topova, 100 municionih karuca, 163 mitraljeska puška mi smo zaplenili, a 30 je topova učinjeno neuporabivima. I u ovim bojevima dielovi su se naših mladih četa uza sve velike žrtve upravo sjajno ponieli. Ako medjutim uza sve velike žrtve nije uspjelo dosegnuti odluku, to je tome razlog taj, što su stupile sa istoka i juga u akciju daljne jače bojne sile neprijatelja, čije su navale medjutim jučer svuda bile suzbijene. Konačnog rezultata bojeva još nema. — Vrhovno zapovjedništvo.

Berlin, 28. novem. (DU) Ag. Wolff javlja 28. nov. jutrom: U istočnoj Prusiji došlo je samo do manje važnih bojeva. Kod Lowicza naše su čete ponovno navalile. Bitka još traje. Jake navale Rusa u području Novi Radomsk bile su odbijene. U južnoj Poljskoj inače je sve nepromienjeno. — Vrhovno zapovjedništvo vojske.

Berlin, 29. novem. (DU.) Veliki glavni stan 29. nov. jutrom: Na istoku je položaj na desnoj obali rieke Visle nepromienjen.

Ruske navale kod Lodza bile su odbijene. Na to poduzete naše protunavale bile su uspješne. Sa južne Poljske nema se što bitnoga javiti. — Vrhovno zapovjedništvo vojske.

Berlin, 30. novem. (DU) Veliki glavni stan 30. nov. pr. podne: Na istočnopruskoj granici odbili smo sretno jedan pokusci napadaj jakih ruskih sila na naše utvrde istočno od Darkehmena i to s teškim gubitcima za napadače. Zarobili smo nekoliko oficira i 600 ljudi

Južno od Visle svršile su jučer protunavale s uspjehom. Našim plienom je postalo 18 topova i više od 4500 vojnika.

U južnoj Poljskoj nije se dogodilo ništa osobita.

Njemačko-francezki rat.

Položaj nepromienjen.

Berlin, 25. novem. (DU.) Veliki glavni stan 26. nov. pr. podne: Jučer engleze ratne ladje nisu opetovale svoje podhvate proti obali. Položaj na zapadnom ratištu je nepromienjen. Kod Arras imali smo malih napredovanja.

Berlin, 26. novem. (DU.) Veliki glavni stan 26. nov. jutrom: Položaj na zapadu nepromienjen. U okolici Saint Hilaire-a i Sonaina suzbita je uz velike neprijateljske gubitke francuska navala, koja je bila s jakim silama odpočeta, ali je slabo provedena. Kod Apremonta smo napredovali.

Navale Francoza odbijene.

Berlin, 27. novem. (DU) Ag. Wolff javlja: Veliki glavni stan danas u jutro: Engleski brodovi nisu ni jučer uznemirivali pomorska mjesta Flandrije. Na fronti zapadnoga ratišta nema bitnih promjena. Na sjevero zapadu Langemarkr zauzele su naše čete grupu kuća i zarobile mnogo ljudi. U Argonskoj šumi naše je navale dalje napredovala. Srbski su francuski napadaji u okolici Epremocta i na istoku Saint Mihiela.

Berlin, 28. novem. (DU.) Ag. Wolff javlja: danas u jutro: Na zapadnom ratištu položaj je nepromienjen. U šumi argonskoj bile su odbijene francezke prednje čete. U šumi sjeverozapadno Apremonta i u Vogezima oteli smo Francezima nekoliko šančeva usprkos žestoke obrane.

Berlin, 29. novem. (DU.) Veliki glavni stan danas o podne: O zapadnoj armádi ima se glede jučerašnjeg dana javiti, da pokušaji navale neprijateljske u pod ručju jugoistočno od Yperna nisu uspjeli.

Turska u ratu.

Carigrad, 25. novem. (DU.) Glavni kvartir javlja: Radi neprestanog slaba vremena obustavljena je ofenziva naše vojske na Kavkazu. I Rusi stoje u svojim pozicijama na granici.

Turska vojska koja je prodrla u predjel Čoroh izvojštila je novu pobjedu. Zaposjela je Morgul i Burčku, te je zarobila mnoštvo ratnog materijala.

Carigrad, 28 novem. (DU.) Glavni stan javlja: Naše čete koje se nalaze u dolini Čorok, odbile su napadaj Rusa iz područja od ušća ove rieke. Topničtvo kopnenih utvrda u Batumu učestvovalo je u ovim bojevima, a da nije imalo nikakvog učinka. Naše čete dospjele su u okolicu Ačare, 10 kilom. jugoistočno od Batuma.

Carigrad, 29. novem. (DU.) Priobćenje glavnog stana: Rusi, koje smo 22. t. mj. u okolici Tutoka pobiedili i bacili prema sjeveru, sada su nakon dobivenih pojačanja zaposjeli poziciju kod Kilickende. Naše čete zauzele su položaj proti neprijatelju.

Carigrad, 1. decem. (DU.) Priobćenje glavnog stana glasi: Jučer došlo je do neznatnih sukoba s Rusima na perzijskoj granici.

Mirovina udovicam i sirotam poginulih u ratu.

Mi smo već u jednom broju donieli u kratko koliko pripada mirovine udovici i djeci poginulih u ratu. Tu mirovinu određuje točno zakon, pak ćemo danas obširno po tom zakonu rastumačiti koliko komu mirovine pripada i komu sve iza poginulih u ratu.

U ovoj poli monarhije imamo zakon iz 6. 1887., koji određuje mirovinu za udovica i djecu poginulih vojnika. Taj zakon priznaje pravo na mirovinu, ako je vojnik umro u ratu ili usljed rata. Svejedno je, da li je poginuo neposredno pred neprijateljem, ili pak, ako je umro od rane zadobivene u ratu, ili pak, ako je otieda nastale na drugi način, samo da ju je dobio u izvršivanju vojničke službe i bez vlastite krivnje, ili pak, ako je bila smrt posljedica na takovom službenom mjestu ili u bolnici dobivene prijepečive bolesti, ili pak, ako je smrt bila posljedica teških ratnih poslova.

Mirovina udovicama.

Mirovina je razlučita za prvih šest mjeseci po smrti i iza tog vremena. U prvih šest mjeseci mirovina je ona ista kao i podpora za prehranu, koju dobiva žena pozvanoga za vrieme ratne službe svog muža, ili bolje rečeno: žena dobiva još šest mjeseci po smrti svog muža podporu za prehranu, ako ju je već prije dobivala. Ako pak prije nije dobivala podpore za prehranu, jer je imala vlastitu zaslužbu, onda može, premda je tu zaslužbu izgubila tek po smrti svog muža, pitati podporu za prehranu, koja mora dobivati šest mjeseci iza smrti svog muža.

Udovicama, koje nemaju pravo na podporu za prehranu, ima se odmah iza smrti muža isplatiti mirovina. One udovice, koje nemaju još šest mjeseci iza smrti svog muža dobivati podporu za prehranu, dobit će mirovinu nakon tih šest mjeseci.

Mirovina udovica je jako mala i iznaša na mjesec za udovicu vojnika:

prostoga K 9, za frajtera K 12, za kaprala K 15, za cuksfirera K 18, za serjenta sa dnevnicom do 70 helera plaće K 22·50, za serjenta s višom dnevnom plaćom K 30, za kadeta K 37·50.

Za odmjerenje mirovine vriede samo efektivne šarže, titularne šarže ne računaju se u mirovinu.

Dok je udovica podpunoma nesposobna za zaslužbu i ujedno bez sredstava, dobiva povrh mirovine mjesečno 8 kruna doplatka.

Iznosi mirovine, što smo ih spomenuli, nisu u zakonu navedeni. Te mirovine temelje se naime po dvama zakonima: po zakonu od 27. aprila 1887. i zakonu od 19. marča 1907. Stariji zakon određuje 24, 32, 40, 48, 60, 80 i 100 forinti na godinu, dok novi zakon povisuje te mirovine za polovicu, t. j. na 72, 96, 120, 144, 180, 240 i 300 kruna na godinu. Ova mirovina vriedi za dulje služeće vojnike te umru u mirno doba, pak zakon u § 24 za udovice u ratu poginulih odredjuje veće mirovine ovako: „Udovice osoba, za koje je dokazano, da su poginule pred neprijateljem ili su umrle usljed zadobivenih rana ili radi teških napora, dobivaju povrh redovite godišnje mirovine još pedesetposto doplatka“. Dakle ako se iznosu 72, 96, 120, 144, 180, 240 i 300 pribroji još polovica od svake svote dobiju se svote, što smo je spomenuli u početku u mjesečnim iznosima.

Sasma je svejedno, da li udovica imade kakvih drugih dohodaka ili nema; mirovinu može dobivati i tada, ako je bogata. Ako žena poginuloga nije primala podpore za prehranu, počne dobivati mirovinu prvi dan mjeseca, u kojem je njezin muž poginuo ili u kojem ga je vojnička oblast smatrala mrtvim.

Udovica pak nema prava na mirovinu, ako u zadnje vrijeme, prije nego je muž otišao pod pušku, nije s njime zajedno živila, (ako nije bila sudbeno raspitana) Ako pak dokaže, da nije njezina krivnja, ako je prestala bračna zajednica, onda dobiva mirovinu.

Udovica ne dobiva mirovine ni onda, ako su se mužu pred smrću ili poslje smrti dokazale takove krivnje, da on sam, kad nebi bio mrtav, usprkos svoje invalidosti nebi bio dobio mirovine, to će reći, ako bi se mužu dokazalo, da je zakrivio kakov teški zločin.

Ako se udovica ponovno uda, onda, razumije se, izgubi mirovinu, ali kao odpravninu isplati njoj se dvanajsmjesečni iznos mirovine.

Mirovina sirotama.

Za sirote također vriedi, da im se šest mjeseci poslje očeve smrti isplaćuje podpora za prehranu, ako se je dobivali za vrieme vojne službe svog oca, ali ako bi se prilike djece tako promienile (da ih mati nebi mogla više uzdržavati) te bi se po očevoj smrti mogle pitati podpore za prehranu. Ako pak djeca ne primaju podpore za prehranu, onda će dobiti sirotinjsku mirovinu (sugojstvo) od prvoga dana onoga mjeseca, koji slijedi iza očeve smrti.

Ugojstva iznose samo četiri krune na mjesec za svako dieto, dokgod ima mati pravo na mirovinu. Ako mati umre ili izgubi mirovinu radi kakvog drugog uzroka (n. pr. ubije), tada iznosi ugojstva šest kruna na mjesec za svako dieto. Sestra (stupanj) umrlog oca ne spada na ugojstvo, t. j. ova djeca svih poginulih vojnika u ratu, dobivaju jednaku mirovinu. Ova ugojstva isplaćuju se za muško djecu do navršene četrnajste a za žensko djecu do navršene četrnajste godine. Djeci, koja pohađaju kakovu višu školu, može se ugojstva isplaćivati sve do navršene dvadesetčetvrte godine, ako se ocu makar po smrti dokaže kakav težak zločin, prestaje tada i sirotinjska mirovina.

Najviša mirovina.

Zakon određuje, da mirovina udovice i djece zajedno nesmije iznašati više od 45 kruna na mjesec. Ako bi radi većeg broja djece iznašala više, dodiva udovica doduše cielu mirovinu, ali se tad smanjuje mirovine djece. Ako bi dakle udovica stražmeštra (serjenta), koja dobiva 30 kruna mjesečne mirovine imala šest djece, tada svako dieto nebi dobilo 4 krune mjesečno nego 2·50 krune na mjesec. Ali čim koje djete izgubi pravo na uzgojninu (prelazom dobe ili inače) dobiju ostala djeca više.

Istotako određuje zakon, da mogu djeca, kojih majka ne dobiva mirovine, primati svi ujedno samo 30 kruna mjesečno. Dakle ako iza kojeg vojnika ostane 6 djece, ne dobiva svaki 6 kruna, nego 5 kruna. Ali čim koje dieto izgubi pravo na uzgojninu, dobiju ostala djeca više.

Imajte li rodjaci kakvu mirovinu?

Dok zakon odredjuje podporu za prehranu izim ženi i djeci također i roditeljima, braći i sestrama, šastu i punici, nezakonitoj majci i nezakonitoj djeci vojnika, ne dobivaju rodjaci vojnika nikakove mirovine. Ako su dobivali podporu za prehranu, isplaćuje im se ta podpora još šest mjeseci iza smrti, a poslje toga prestane svako pravo.

U zakonu o podpori za prehranu predvidjen je također slučaj ako vojnika nestane, ali u zakonima o mirovini ne spominje se taj slučaj. Ipak vojničke oblasti, kako se vidi iz jedne odredbe, hoće izjednačiti nestale s mrtvima: dakle kroz šest mjeseci iza ustanovljenja, da je koji vojnik nestao, podpora za prehranu onda mirovina. Ako se [illegible] isplaćuje mirovina (na primjer iz sužanjstva, odkuda nije mogao pisati kući) mora se tad, jer je podpora za prehranu veća od mirovine, nadoplatiti sve što se je premalo isplatilo.

Prijave za mirovinu.

Oni, koji dobivaju podporu za prehranu, ne trebaju javiti oblastima smrt vojnika, ili da ga je nestalo. Oblast se osvjedoči sama, kada je doba, da se umjesto podpore za prehranu isplaćuje manja mirovina. Ako rodjaci vojnika ne dobivaju podpore za prehranu, onda neka prijave svoje zahtjeve kod občine ili kod kotarskog poglavarstva.

Udovice i sirote častnika.

Udovice i djeca u ratu poginulih i umrlih častnika (također rezervnih) dobivaju mnogo veće mirovine. Udovica poručnika dobiva mjesečno K 93·75, udovica nadporučnika K 112·50, diete poručnika K 18·75, nadporučnika K 22·50. Mirovine častničkih udovica razlu po rangu častnika do K 67·5 mjesečno a istotako i ugojnina, koja se isplaćuje sve do 24. godine. Ako je diete prije obskrbljeno onda gubi ugojnine. Častnička udovica ako se uda ne dobi odpravnine, ali ako joj drugi muž umre, dobije opet mirovinu.

Razno iz Pazina.

Vino. Ove godine bila je berba grožđa u okolici Pazina u dosta povoljnom vremenu, a s druge strane pako vladala je dosta [illegible] u mjesecu augustu i septembru, pak je uroga vino mnogo bolje od prošle godine, te se može viti dobrog vina dobiti iz mjesta Kašterga, Oprtonja, Butonega, Krkača, Zarečja i Novaki, a nešto manje iz drugih mjesta ove prostrane općine.

Za ranjenike i njihove obitelji. Kao što se je i u drugim mjestima naše države držalo razne priredbe u korist ovih, to se je i u Pazinu obdržavao jedan uspjeli umjetnički koncerat, koji je donieso i lijep materijalni prinos od preko K 500, što je inače za pazinske prilike dosta znatan iznos.

[illegible] skupilo se ovdje raznih darova za naše vojnike na bojnom polju i dne 30. o. mj. odpremljeno je šest velikih sanduka na c. kr. zborno zapovjedničtvo u Gradac.

Razne viesti.

Jubilej vladara.

Jučer navršilo se 66 godina, što je rastupio prieštolje slavnih djedova naš Premilostivi vladar Car i kralj Franjo Josip I. Taj dan proslavljen je po cieloj monarhiji svečanim načinom sa najiskrenijim željama naroda, da nam svemogući Bog očuva i uzdrži još mnogo godina čila i zdrava našeg Premilostivog Vladara.

U Puli je tim povodom bila u stolnoj crkvi svečana misa zahvalnica a milog zgrade okićene zastavama.

Smotra vojnih obvezanika u puljskom kotaru.

Smotra onih, koji spadaju pod narodni ustanak rodjeni u godinama 1878.—1890., koji još nisu bili porvani, obdržavat će se za politički kotar Pulu od dne 2. decembra do uključivo 12. decembra, i to u prostorijama c. k. državne obćne škole u Puli u ulici Vicolo al mare br. 1, II. kat., lijevo.

Povjerenstvo započeti će uredovati u 8 sati u jutro.

Dne 2. decembra moraju se prikazati povjerenstvu pripadnici općine Pula, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890., 1889. i 1888.

Dne 3. decembra pripadnici općine Pula, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1887., 1886., 1885., 1884. i 1883.

Dne 4. decembra pripadnici općine Pula, koji su podložni narodnom ustanku,

a rodjeni su u godinama 1882., 1881., 1880., 1879. i 1878.

Dne 5. decembra oni stranci, koji su nastanjeni u Puli i koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890., 1889., 1888. i 1887.

Dne 6. decembra oni stranci, koji su nastanjeni u Puli i koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1886., 1885., 1884. i 1883.

Dne 7. decembra oni stranci, koji su nastanjeni u Puli i koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1882., 1881., 1880., 1879 i 1878.

Dne 8. decembra pripadnici općine Vodnjanâ, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890., 1889., 1888., 1887., 1886., 1885. i 1884.

Dne 9. decembra pripadnici općine Vodnjana, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1883., 1882., 1881., 1880., 1879 i 1878., kaošto i svi stranci koji su nastanjeni u općini Vodnjan i koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890. do uključivo 1878.

Dne 10. decembra svi oni, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890. do uključivo 1877., pripadnici i stranci općina Kanfanar i Bale, koji tamo stanuju.

Dne 11. decembra svi oni, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1890. do uključivo 1878., pripadnici i stranci općina Svetvinčenta i Barbana, koji tamo stanuju.

Dne 12. decembra imaju se prikazati povjerenstvu svi oni, koji su podložni narodnom ustanku, a rodjeni su u godinama 1894., 1893. i 1892., koji su pripadnici kotara i stranci, koji se nisu prikazali povjerenstvu smotre u Trstu mjeseca oktobra.

Oni, koji su podložni narodnom ustanku, a pripadnici su općina Kanfanar, Bale, Vodnjana, Svetvinčenta i Barbana, treba da, osim poziva legitimacioni list narodnog ustanka i iskaznicu za smotru narodnog ustanka. Na temelju ovih isprava, koji su podložni narodnom ustanku imadu pravo proste vožnje na željeznici, ali treba da budu prikazane prije odlaska na kolodvorskoj blagajni.

Stranci treba da prikažu povjerenstvu legitimacioni list narodnog ustanka, što im je bio u svoje vrijeme izručen.

Oni, koji se ne bi prikazali povjerenstvu bez utemeljenog razloga, bit će strogo kažnjeni.

Pošiljke vojnicima.

Prigodom skorih božićnih blagdana upozoruje se občinstvo, da svi predmeti za osobnu uporabu vojnika na ratištu te novci imaju se poštarnici „dar vojnicima" i naslovljeni na sabiralnicu obskrbnoga ratnog ureda, prosti su od svake pristojbe koli na pošti toli na željeznici.

Isto vrijedi za stvari za osobnu porabu vojnika ranjenih i bolestnih u bolnicama, koji su poslani na dar pokrajinskim društvima Crvenog Križa, ali neka se na poštarnici naznači da su to dobrovoljni dari za Crveni križ.

Odprema Božićnice ratnicima 3. zbora.

Ovdješnja podružnica Crvenog Križa odaslala je prekjučer u Grac 17 sanduka darovima za Božić ratnicima 3. zbora, a 3 sanduka kao dar same podružnice, sanduka kao dar Odbora gospodja za ovu pripomoć i 12 sanduka za 138 ovamo upravljenih na stalne naslove, da privatnih osoba svojim blizjima u ...a.

Darovi za Crveni Križ i Božićnica ratnicima.

Povodom jučerašnjeg vladarskog jubileja Nj. c. i kr. Apostolskog Veličanstva Premilostivog Cara i Kralja dao je gosp. Niko Mardešić u korist ovdješnje podružnice Crvenog Križa četvrtu zbirku prinosa i to u svrhe Crvenog Križa K 285 a za „Božićnicu" našim ratnicima K 520. Te svote popratio je g. Mardešić patriotičnim pismom na Nj. Preuzvišenost gosp. lučkog Admirala, koji se na to pismo vrlo laskavo zahvalio.

Povrh toga darovao je g. Niko Mardešić vina 400 lit., Tvrdka Duboković, Rieka 400, g. Niko Petrić u Komiži 200, g. Ante Mardešić u Komiži 100, g. Rudolf Nowak u Puli 100 i Tvrdka Ivan Orlić u Puli 60, u svemu 1260 lit. viškog vina, od kojih se je jučer razdielilo 500 lit. a ostalo razdielit će se za Božićne blagdane bolnici mornarice i tvrdjavnim bolnicama u Puli.

Podružnica Crvenog Križa u Puli kao i odbor gospodja za ratnu pripomoć u Puli, kojima su ti veledušni darovi prispjeli, izrazuju ovime plemenitim darovateljima svoju najtoplju hvalu.

Premântura za ratnike.

Upravno vieće u Premânturi u svojoj sjednici od 25. oktobra t. g. odredilo je iz občinske blagajne K 400 za podporu polovicu za Crveni Križ a polovicu za pripomoć obiteljima pozvanika pod oružje. Ta svota uručena je 27. novembra t. g. č. k. kot. poglavarstvu u Puli.

Darovi Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ć. i M. za Istru u Opatiji primilo je u prvoj polovici studenoga ove priloge: Družbina podružnica, Postire K 228. č. Stjepan Kristić, Split K 20 darovanih od vlleč. g. Don Torre Frana, župnika u Visu u počast uspomene pokojne majke. Riječki Novi List, Rijeka K 119·60. Gdja Anka Peručić, Opatija K 5. Č. A. Scheyer K 5. Riječki Novi List, Rijeka K 209·32. Gradska općina, Novogradiška K 60. Podružnica Narodne zajednice, Matulje K 56·40. G. Ivan Mahulja, Omišalj K 5. darovanih od g. A. Malatestinića. G. Dr Mate Trinajstić, Volosko K 26. - sakupljenih na krstitkama u kući g. Mate Sužnja u Matulji. Općina Modruš K 5.

Pomenite svi „Družbu" u ovim teškim časovima!

Čime tješe Francezi belgijskog Kralja?

Kratkovidni belgijski kralj, nasjevši sebičnim spletkama Engleske i Francske ostao je bez kraljevstva, te je prepušten na milost i nemilost svojih saveznika. Da ga barem nekako utješe, počeli su francuski royaliste, pristaše kraljevstva da proturivaju vijest, kako bi belgijski kralj bio vrlo zgodan pretendent za kraljevski francuski prijesto. Govori se, da je dosadašnji pretendent na francuski prijesto, vojvoda Filip Orleanski izgubio francuske simpatije, pa bi dakle kralj Albert bio najpodesniji kralj, jer je on praunuk francuskog kralja Ljudevita Filipa.

Čaj za naše ratnike.

Radi pomanjkanja čaja u skladištima, umoljavaju se svi konsumenti čaja i čajnari, da ne zabace jednom kuhano lišće čaja, nego da ga spreme i osuše i pošalju pisarni Crvenog Križa u Puli kao dar za naše vojnike na ratištu i za bolestnike.

Novi novac.

U bečkim mjerodavnim krugovima se govori, da se doskora kani izdati novo vrst novca po 50 helera.

Porez na dohodarinu i ratni zajam.

C. k. brzojavni dopisni ured javlja iz Beča, da je sasma pogrešna misao iztrošena u nekoje strane, da može oprasma sveta za ratni zajam upljivati na odmjerenje poreza na dohodarinu. Već sama narav i ustrojstvo ratnog zajma isključuje tu mogućnost.

Ratni zajam.

Polag viesti, koje dolaze iz Beča, ratni zajam dosegao je svotu od tri miljarde kruna, od kojih je podpisano u Austriji 2 miljarde a u Ugarskoj i Hrvatskoj jedna miljarda.

Peta domobranska pješačka pukovnija pred neprijateljem.

Prem su dosada imali sreću samo pojedini te manji dijelovi c. kr. domobranske pješačke pukovnije br. 5., da u događajima na polju sudjeluju, to smo mi isto na temelju mnogih privatnih saopćenja dobili utisak, da se ti pukovnijski pripadnici pokazuju vrijednima slavne vojske, koja se u boju za čast i domovinu bijaše. Tako je došlo žadnji naredbeni list već vijest, da je u čast priznanja izvrstnog službovanja pred neprijateljem Emil Calligaris, korporal u pričuvi, rodjeni Trsćanin, „pohvalnim priznanjem" sa strane c. i kr. vojnog nadzapovjedništva odlikovan. Mi smo uvjereni, da će ta tim prvim odlikovanjem, kojemu se kani čestik i momak naše domaće pukovnije radovati, naskoro dalnja slijediti.

Službeni satovi č. k. poreznih ureda.

Kako i drugud uvedi će se službeni satovi i kod poreznog ureda u Voloskom u radne dane neprekidno od 8 sati u jutro do 3 sata po podne. Blagajnu će zatvarati u 2 sata po podne.

C. k. javni bilježnik

g. Tomo Sorli u Podgradu, za koga se je bio pronio glas, da je pao na bojnom polju na sjeveru kao pričuvni poručnik, nalazi se, kaošto se je naknadno doznalo, kao zarobljenik u Slobotskoj — vijatska gupernija — u Rusiji.

Njegov koncipijent, kandidat bilježništva g. Matko Brnčić, nalazi se kao pričuvni poručnik na južnom ratištu.

† Davorin Janko.

Dne 26. o. mj. preminuo je u Ljubljani u visokoj starosti od 83 godine slavni slovenski skladatelj g. Davorin Janko, koji se je ovjekovječio za sva vremena već jednom jedinom svojom skladbom t. j. s narodnom himnom braće Slovenaca, obće poznatom i jednako obljubljenom koračnicom: „Naprej zastave slave", koja je jednako mila svakomu Slovencu i Hrvatu. Vječna slava dičnom glazbeniku!

Poštanske stvari.

Kao pom. ekspeditorica došla u Opatiju gdjica Marica Pakt. Umirovljen je među ostalim pošt. ekspedijent u Beretu g. Ivan Frankovć. — Službu je odkazana pošt. ekspedijentica u Velikim Manam. — Raspisana je služba poštara u Jelsanam (III. l). Postaci za ekspedicijonu K 300. Molbe valjalo je tražiti tečajem dvih tjedana na ravnateljstvo u Trst.

Radi obilja

drugih i ranih viesti za ovaj broj iztesnjuje „Naše ti rate".

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE preporuča svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Pu

---

Širite „Našu Slogu".

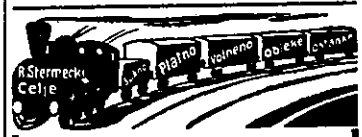

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove! uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Meduliće i Prerad. Jovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljenja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.):

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 5,875.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571.135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Sposobni povjerenici i akviziteri nagodjuju se uz povolj. uvjete.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Prodaju se uz veoma sniženo cienu

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clive Giovanello broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giacomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj

za obrt i domaću porabu

K 76.—

sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Excelsior Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienike pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Municipio 1.

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 10. decembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računaju su na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani ne tiskaju, nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Borbe se razvijaju povoljno.

Beč, 2. decembra (DU). Službeno se javlja 2. decem. o podne:

I jučer je bilo u glavnom mirno na našoj fronti u zapadnoj Galiciji i u ruskoj Poljskoj.

Prošle smo noći suzbili ruski napadaj, sjevero-zapadno od Wolbroma. Borbe, što se vode zapadno od Novog Radomska i kod Lodza razvijaju se povoljno.

Pred Przemyslom ostali su Rusi pod dojmom zadnjega ispada naših četa pasivni. Više neprijateljskih avijatičara bacilo je bez uspjeha bombe.

Operacije na Karpatima još nijesu dovršene.

Vijest o ulazu naših četa u Beograd izazvala je na sjevernom ratištu neizrecivo veselje. — Zamjenik poglavice gl. stožera, pl. Hoefer.

Beč, 4. decembra (DU). Službeno se javlja: Jučer i prekjučer prošlo je u obćem miru u Karpatima, zapadnoj Galiciji i u južnoj Poljskoj. U sjevernoj Poljskoj bojevi traju. — pl. Hoefer, GM.

Beč, 5. decembra (DU). Službeno se javlja 5. dec. o podne: U Karpatima nije se ni jučer dogodilo ništa važnoga. U zapadnoj Galiciji došlo je kod Tymbaska do manjih bojeva, za naše oružje slavodobitno. U južnoj Poljskoj položaj je nepromienjen. U sjevernoj Poljskoj bitka traje. — pl. Hoefer, GM.

Beč, 6. decembra (DU). Službeno se javlja 6. dec. o podne: Bitka u Poljskoj razvija se povoljno po čete saveznika. Ruske sile nadošle preko zapadne Galicije bile su jučer napadnute od naših i njemačkih četa. Savezni zarobili su 2200 Rusa i zaplienili nekoliko vozova neprijateljskih.

U Karpatima je došlo do ozamljenih bojeva. Neprijatelj koji je uništao kod Beskidena bio je odbijen i izgubio 500 zarobljenika. — pl. Hoefer, GM.

Beč, 7. decembra (DU). Službeno se javlja: Boj za odluku na ruskom ratištu traje. Austrijske i njemačke čete odbile su Ruse, koji su napredovali prama sjeveru u području južno od Piotrikowa i Novog Radomska, dočim su njemačke čete prisilile neprijatelja da je popustio.

I u zapadnoj Galiciji vode se veći bojevi, odluka još nije pala. U tom području naše i njemačke čete zarobile su 1500 Rusa. U Karpatima bojevi traju. Na pojedinim mjestima neprijatelj je povukao znatne sile opet iza briegova.

Beč, 8. decembra (DU). Službeno se javlja: Bojevi u zapadnoj Galiciji postaju sve žešći. Naše čete protjerale su neprijatelja iz posicije Dobrzicke-Vielcika. Naša navala se nastavlja. Broj zarobljenih ne može se još izračunati. Do sada je poslano u unutrajnost 5000 Rusa, medju njima 27 oficira. Naše i njemačke čete odbile su u Poljskoj ponovne ruske navale u području jugozapadno od Piotykova. U Karpatima se nije dogodilo ništa nova.

Na južnom ratištu.

Beograd osvojen.

Beč, 2. decembra (DU). Službeno se javlja s južnog ratišta 2. decembra: Pošto neprijatelj uzmiče, jučer nije došlo do bojeva. Odjeli što napreduju kao izvidnice sukobile su se sa zadnjim stražama neprijatelja i zarobili su nekoliko stotina njih.

Zapovjednik pete vojske odposlao je Nj. Veličanstvu ovu poklonstvenu brzojavku: Na dan, u koji Vaše c. i kr. Apoštolsko Veličanstvo navršuje 66 godina slavnog vladanja, molim primiti presmjerne čestitke pete vojske i dozvoliti da podastrem pred Vaše noge preponiznu viest, da su danas čete pete vojske zaposjele grad Beograd

Beč, 3 decembra (DU). Službeno se javlja: Pobjedonosno napredovanje naših četa preko Kolubare prinudilo je neprijatelja, da predade Beograd, čije su obranbene linije bile uperene prema sjeveru i to bez svake borbe, a sve za to, da se tamošnja posada ne izvrgne predaji. Naše su čete preko Save iz južnoga smjera ušle u Beograd i zaposjele su visoćine na jugu ovoga grada. Javne zgrade kao i poslaničke palače Austro-Ugarske i Njemačke smjesta su vojnički zaposjednute. Na ostalim mjestima došlo je jučer samo do manjih okršaja sa neprijateljskim stražnjim četama budući se neprijatelj nalazi na uzmaku i pošto se samo težkom mukom može povlačiti vrlo neprohodnim terrenom. Tim četama zarobili smo 200 momaka.

Daljne napredovanje u Srbiji.

Beč, 4. decembra (DU). Službeno se javlja: Zaposjednuće Beograda uzsliedilo je jučer na svečani način. Napredovanje naših četa ide na sjevernom dielu fronte bez borbe, pri čem smo jučer zarobili 300 ljudi. Zapadno i jugozapadno od Arangjelovca suprotstavile su nam se jake neprijateljske čete, koje kušaju, da jakim napadajima, koji su svi odbijeni, pokrivaju uzmak srbske vojske.

Beč, 5. decembra (DU). Službeno se javlja: Bojevi zapadno i jugozapadno od Arangjelovca traju vrlo žestoko i krvavo. Do sada nije pala definitivna odluka. Jučer smo zarobili više od 600 ljudi.

Beč, 6 decembra (DU). S južnog ratišta službeno se javlja: Na jugu Beograda sljeću naše čete sve više terenima.

Na zapadu Arangjelovca i Gornjeg Milanovca sabrao je protivnik nova pojačanja i nastavlja svoje žestoke navale protiv zapada.

Bjegunci se pomalo vraćaju u srbske krajeve, što su ih okupirale naše čete. Ovi su krajevi bili gotovo posve opustošeni, kad su u njih ušle naše čete.

U Beogradu je ostalo 15.000 stanovnika. Nova gradska uprava, što je postavljena u Beogradu, već izvršuje svoje funkcije.

Beč, 8. decembra (DU). Službeno se javlja 8. dec.: Nova grupacija vrši se po naertu. Pojedini pokušaji neprijatelja da nas u tome smeta, bili su odbijeni. Tu su neprijatelji pretrpili velike gubitke. Naša navala južno od Beograda napreduje povoljno. Tu smo zarobili 14 oficira i 400 momaka.

Njemačko-ruski rat.

Borbe u Poljskoj.

Berlin, 2. decembra (DU). Veliki glavni stan javlja: U istočnoj Pruskoj ništa nova. U sjevernoj se Poljskoj bojevi normalno razvijaju. U južnoj Poljskoj suzbijeni su neprijateljski napadaji.

Berlin, 3. decembra (DU). Veliki glavni vojni stan javlja: U inozemnoj štampi proširila se vijest, da se medju 40.000 ruskih zarobljenika za koje smo bili javili, imadu ubrojiti takodjer 23.000 Rusa, što smo ih zarobili kod Kutnoga. Ova vijest nije istinita. Naša istočna vojska zarobila je u bojevima kod Wloclaweka, Kutnoga, Lodza i Lowicza od 11. novembra do 1. decembra preko 80.000 Rusa.

Berlin, 4. decembra (DU). Veliki glavni stan 4. dec. jutrom: Na istočnom bojištu odbijane su neprijateljske navale istočno od Mazurskih jezera ur velike gubitke Rusa. U Poljskoj naša ofenziva teče normalno.

Vrhovno vojno zapovjedničtvo.

Berlin, 5. decembra (DU). Veliki glavni stan 5. dec. jutrom: U bojevima istočno od mazurskih jezera položaj je povoljan. Manje operacije donieše 1200 zarobljenika. Operacije u Poljskoj razvijaju se redovito.

Lodz zauzet.

Berlin, 6. decembra (DU). Danas po podne zauzet je Lodz od naših četa. Nakon što su Rusi pretrpjeli velike gubitke odande se povlače.

Berlin, 8. decembra (DU.) Veliki glavni stan 8. dec. jutrom: Sa istoka fale viesti osobito sa granice istočne Pruske. U sjevernoj Poljskoj njemačke čete iz bliza sliede neprijatelja, koji brzo uzmiče prema sjeveroistoku i jugoistoku. U južnoj Poljskoj nije se dogodilo ništa osobitog.

Njemačko-francezki rat.

Bojevi u Flandriji i Francezkoj.

Berlin, 2. decembra (DU). Agencija Wolff javlja: Veliki glavni stan 2. dec. jutrom: Na zapadu su sudbonosni manji neprijateljski napadaji.

U Argonskoj šumi zauzela je würtembergška pješačka pukovija br. 120, pukovnija Nj. Veličanstva, jako neprijateljsko uporište, te pri tom zarobila 2 časnika i oko 200 vojnika.

Berlin, 4. decembra (DU). Ag. Wolff donosi: Veliki glavni stan 3. dec. jutrom: Na zapadnom bojištu opetovano su odbijeni francuzki napadaji na naše čete u Flandriji, a isto tako sjeverno od Altkircha (Elzas), gdje su Francuzi pretrpjeli velike gubitke.

Berlin, 6. decembra (DU). Agencija Wolff donosi: Veliki glavni stan 6. dec. jutrom: Noćna smo prema osnovi izpraznili mjesto Vermelles na jugo-istoku Bethune a. Daljne držanje ovoga mjesta u neprekidnoj francuzkoj topovskoj vatri iziskivalo bi suvišnih žrtava. Prije odlazka dignule su u zrak sve zgrade, u koliko ih je još ostalo. Naše su čete zapremile pripredjene položaje na istoku mjesta. Neprijatelj nije mogao doste slieditи.

Na zapadu i jugo-zapadu Altkircha ponovili su Francuzi navale s jačim silama, ali bez uspjeha. Francuzi su imali teških gubitaka. Inače nije bilo znatnijih dogodjoja na zapadu

Berlin, 7. decembra (DU). Agencija Wolff donosi: U inozemstvu razširene viesti o uzmaku njemačkih četa kod kanala Yser izmišljene su.

Berlin, 8. decembra (DU) Agencija Wolff donosi: Veliki glavni stan 8. decembra: Na flandrijskoj fronti prilike tla pogoršane uslied zadnjih kiša prouzročile velike poteškoće kretnjama četa. Sjeverno od Arrasa imali smo nekoliko malih uspjeha. Velika bolnica u Lillu jučer je uništena od vatre. U koliko se čini radi se o podmetnutoj vatri. Ipak nema ljudskih žrtava.

Tvrdnja Franceza o napredku u šumi argonskoj ne odgovara istini. Već od dugo vremena nije se tamo opazio kakav francezki napadaj. Mi pak polako ali neprestano napredujemo. Kod Malincourta, zapadno od Varennes zauzeli smo jednu francezku uporu točku. Veći dio posade je pao; ostali, nekoliko oficira i 150 ljudi bio je zarobljeno.

Jučer smo odbili francezki napadaj proti našim pozicijama sjeverno od Nancy-a.

Turska u ratu.

Službena saobćenja.

Carigrad, 2. decembra (DU). Glavni stan javlja ovo saobćenje: Na granici Aserbardasana biju se bojevi.

U Trapezunt je stigao prvi transport zarobljenika od 6 oficira i 86 momaka.

Carigrad, 4. decembra (DU). Otomanska agencija donosi ovo saobćenje turskog glavnog stana: Naše čete, koje operiraju u krajevima rieke Tschoroch i Adschar dobivaju danomice nove pobjede. Iste su prodrle u pravcu sjeverno od Adschar i dospjele istočno od Batuma, i sve do područja Archon. Zapadno od Ardschana došlo je do bitke. Naše čete razbile su mnogo oružja i jednu strojnu pušku. Rusi stadoše bježati u pravcu Ardschana.

Carigrad, 6. decembra. Glavni stan javlja: Engleske čet. pokušale su navala

na poziciju naših trupa izmedju Tigrisa i Suvajskog prokopa. Englezi su poraženi uz velike gubitke. Turci su im oteli puščani stroj i svu silu municije.

Iskaz

prinosa prispjelih c. kr. kotarskom Poglavarstvu u Puli u ratne svrhe

a) za Božićnicu na bojnom polju:

Sakupljeno od Uprave pučke škole u Štinjanu .	K	21·—
„ od općine Valle . .	„	57·—
„ „ općinara u Štinjanu	„	38·50
„ „ pripomoćnog ratnog odbora u Galežanu	„	210·18
„ „ općine Vodnjan	„	390·38
„ „ župnog Ureda u Kanfanaru . .	„	102·50
„ „ općinskog Upravnog Vijeća u Fazani	„	175·40
„ „ župnika u Barbanu	„	18·—
„ „ žup. u Ližnjanu	„	133·—
„ „ žup. u Barbanu	„	54·—
„ „ župeup. Skabić-a u Marčani . . .	„	62·11
„ „ opć. tajnika u Svetvinčentu .	„	61·50
Dar opć. ureda u Puli . . .	„	1·85
„ „ „ „ Vodnjanu .	„	10·10
Ukupno	K	1387·72

b) za obitelji pozvanih vojnika:

Sakupljeno od župnog Ureda u Filipanu . . .	K	50·—
„ „ općin. Ureda u Vodnjanu . .	„	275·—
„ „ žup. Ureda u Peroju . . .	„	40·44
Dar opć. Upr. Vij. u Premanturi	„	200·—
Sakupljeno od kapelana u Kavranu	„	15·—
Dar opć. ureda u Svetvinčentu	„	50·02
Ukupno	K	630·46

c) za rodbinu palih vojnika:

Dar gosp. i gdje Fischer, papirnica svaki po 50 K . .	K	100·—
Ukupni iznos . .	K	2118·18

Razne viesti.

Imena ratnih sužnjeva u listinama gubitaka.

Članak 14. haaške konvencije odredjuje, da se u svakoj državi mora urediti obavjesni ured o ratnim sužnjevima. Taj ured ima o svakom pojedinom zarobljeniku voditi osobne iskaze, koji omogućuju podavanje obavjesti, a po sklopljenom miru imadu se priopćivati vladi druge zaraćene stranke. Da se to davanje obavjesti olakša i pospješi, to se naše za to pozvane obćasti preše preko granice haaškog ugovora, te su putem zaštitnih neutralnih vlasti sklopile sa neprijateljskim vladama sporazum, po kojem se izmjene popisi ratnih zarobljenika ne će odgadjati do zaključka mira, nego će uslijediti i tečajem neprijateljstva. Stoga su već i prispjele iz Srbije i Rusije takve listine kod obavjesnog ureda za ratne zarobljenike. Odatle bit će u koliko daju dovoljno sigurnih podataka za ustanovljenje istovjetnosti pojedinih ličnosti, otpočene ratnom ministarstva, koje će ih objelodaniti u popisu gubitaka. Na to se ima svesti i činjenica, da zadnji popisi gubitaka sadržavaju veći broj zarobljenih časnika i momčadi, koji su, kao što prinjesice nedavno saopćena imena pročitajlih su „Zenta", većinom već prije dugog vremena pali u neprijateljske ruke.

Hrvatsi ministar u zatočenju.

Upravitelj dobara hrvatskoga ministra grofa Teodora Pejacsevicha dobio je ovih dana od ženevske banke pismo, u kome se javlja, da je ministar zatočen u Carnatu departmana Morbihauskog u Bretagni. On tamo stanuje u jednom eleganinom hotelu i stoji u saobraćaju sa svojom familijom, koja ga obilno opskrbljuje svim što treba, te ga posredovanjem američkog poklisarstva nastoji osloboditi.

Dosad to nije pošlo za rukom, al ima nade, da će i grof Pajacsevich, kao i toliki drugi, biti pušteni na slobodu, već ako mu ne bude smetao njegov položaj. Njegov sin nar. zast. grof Marko Pejacsevich mogao je na pitanja, da li će to nastojanje imati uspjeha, dati odlučno afirmativan odgovor.

Pomoć našoj Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ć. i M. za Istru u Opatiji primilo je od Podružnice Hrvatske Narodne Straže u Bjelovaru K 500. Ravnateljstvo „Družbe" predaje javnosti ovaj lijepi čin bjelovarske Podružnice, a mi želimo od srca da bjelovarska podružnica Hrvatske Narodne Straže nadje mnogo nasljednica u svojim posestrimama po Hrvatskoj. Istom prilikom javlja nam Ravnateljstvo „Družbe" da je uz podporu mnogih rodoljuba, a navlastito na bratsku pomoć riječkog društva Ljudevita Gaja i Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu otvorilo još dobar broj zatvorenih škola, negdje podučavaju vrijedni svećenici i drugi učitelji „eskurendo". Družba ide preko svojih sila i radi sve ono što može, pa je zato do hrvatskog općinstva, da podupre što življe ovu našu školsku ustanovu, koja nije klonula ni u ovim teškim danima.

Za ratnike u Rabcu.

Za pripomoć vojnicima u ratu sakupilo se u Rabcu i Ripendi 26·59 K i to darovale: Klavčić Vjekoslav 2 K; po 1 K: Tonka Župičić, Marija Župičić, Franjica Župičić, Grubišić Ana, Faraguna Dinko, Polović Frane, Golja Marija, Golja Miroslava; po 40 h: Kate Župičić, Faraguna Marija, Gobo Marija, po 24 h: Skopac Lucija; U Albergo Quarnero sakupljeno 16·15 K; Zatim darovnše braća Paliska 1·50 kg vune, Paliska Mate 1·50 kg i Bembić Ivan 90 dkg i Skopac Anton 25 dkg vune; zatim oplele su dvoje orukvice: Marija Kos od Marka, Marija Knapić od Iv. Mar, Marija Kos Bašan, Skopac Iv. Marija Biskup. Kos Tonka od I-a, Kos Marija, Veselica Franjica, Župičić Ivana; po jedan par rukavica: Kos Luce od Dinka, Marija Veselica od Josipa, Skopac Lucija od Antona, Kos Bartul, Župičić Luce, Kos Marija. Kos Luce, Kos Kate, Paliska Tonka; po jedan par čarapa: Kos Bartul, Dušman Marija, Dušman Kate, Bembić Marija, Župičić Lucija, Paliska Tonka.

Za Crveni Križ u Ližnjanu.

Gg. Mate Zuccon, učitelj, Josip Raonić, upravitelj občine i Josip Klunić Širola sakupili su u Ližnjanu za Crveni Krit K 90·03. Novac je uručen c. k. kot. poglavarstvu u Puli.

Dužnost prijave poštanskih službenika iz krajeva zaposjednutih od neprijatelja.

C. kr. Ministarstvo trgovine poziva sve pošt. službenike, koji dolaze iz krajeva zaposjednutih od neprijatelja te koji se možebit tu nalaze, da se, radi ispunjenja prijavnice bezodvlačno prijave kod pošt. ureda mjesta u kojem sada prebivaju.

Razdioba novih škrabica Crvenog Križa.

One ljekje, uredi, čestnične blagovaonice, trgovci itd., koji su se predbiljježili za škrabice br. 201—250 mogu iste podignuti u društvenoj pisarni, Poliklarpo br. 204, gdje imade još takvih škrabica te se mogu kratkim putem podignuti. Ove škrabice ispražnjivat će sesvakog 8. i 23. u mjesecu komisionalno u rečenoj pisarni i iznos istih je odredjen za Crveni Križ i za ratnu pripomoć.

Veledušni doprinosi financijalnih činovnika i namještenika kotara Pule.

Na pobudu upravitelja ovdješnjeg financijalnog nadzorništva financ. tajnika dra. Adolfa vit. Boeckmanna sakupili su činovnici i ostali namještenici ovog financijalnog kotara, u koliko nam je do sada poznato, preko 2000 kruna za Crveni Križ, ratnu pripomoć, za rod poginulih u ratu te za Božićnicu vojnicima na ratištu a uz to već od početka rata davaju za ratnu pripomoć 1% od svoje plaće.

Za ovaj plemeniti čin i živu djelatnost spomenutih činovnika i namještenika poslao je Nj. Preuzvišenost g. lučki Admiral gosp. financ. tajniku dr. Adolfu vit. Boeckmannu zahvalno pismo.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa" i počasni znakovi „Crvenog Križa."

U ovdješnjoj pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u rad nim danima takodjer od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K." u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene satove dobiti formulari molba za podieljenje počasnog znaka 2. razr. kao i srebrne i mjedene kolajne Crvenog Križa. Za podieljenje počasnog znaka 2. razreda ima se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počasnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za mjedene počasne kolajne 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh toga ima se za počasni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počastnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počasnu kolajnu 10 K nakon obavieštenja.

Svako signaliziranje zabranjeno.

C. k. kot. poglavarstvo u Puli objavljuje:

Na temelju carske naredbe od dne 20. aprila 1855. L. D. Z. br. 96, najstrože se ovim zabranjuje u okrutju kotara Pule uporaba signaliziranja sa svjetlom ili kojim drugim načinom i to bilo odavanje ili primanje znakova, osim onih, što su posebnim propisima predvidjeni i u običnoj uporabi, kao n. pr. u željezničkoj službi, te je takodjer zabranjeno najstrože palenje kresova po brežuljcima.

Isto tako moraju biti sva vrata, prozori i t. d. što su izloženi prama moru i rasvjetljeni, tako dobro zatvoreni ili prikriti zavjesama, da nije moguće e iz njih proviruje niti najmanji tračak svjetla.

Tko prekrši ovu zabranu bit će strogo kažnjen na temelju § 11 spomenute naredbe.

Zaplijenjen fažol.

Glavarstvo grada i občine Ljubljana zaplijenilo je privolom zemaljske vlade u Kranjskoj 80 vagona fažola, što ga nabavite madjarski židovi za izvoz iz Kranjske i za spekulaciju. Taj će se fažol prodati doma za umjerenu cienu.

Promjena voznog reda na pruzi Vodnjan-Pula.

Od 1. decembra o. g. napustilo se je večnju vlaka br. 319 izmedju Vodnjana i Pule (odlazak iz Vodnjana u 6·37 u jutro, dolazak u Pulu u 6·59 u jutro) te se nadomjestilo s vlakom br. 311 (odlazak iz Vodnjana u 6·45 u jutro i dolazak u Pula u 7·9 u jutro) do uključivo 31. januara 1915.

Tombola u dobrotvorne svrhe.

Mužka i ženska podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" u Voloskom-Opatiji priredište već dvie nedjelje u „Narodnom Domu" u Voloskom tombolu u dobrotvorne svrhe. Prihod prve tombole bijaše namienjen samoj „Družbi" a druge tombole polovica „Družbi" polovica Crvenom Križu.

Ugledale se i ostale družbine podružnice u taj plemeniti i rodoljubni primjer naših podružnica u Voloskom-Opatiji.

Razno iz Pazina.

Proslava 66 godišnjice vladanja Nj. Veličanstva. Ove se je godine svečanije proslavilo dne 2. decembra u cijeloj našoj državi, a ovog puta je bio ujedno i vojnički dan.

Kao što se je drugdje proslavilo taj dan, kako se je bolje moglo, tako je i ovdje školska mladež dostojno proslavila 66 godišnjicu slavnog vladanja Nj. Veličanstva Frana Josipa I. Iza sv. mise držali su učitelji i učiteljice u svojim razredima prigodnu riječ o znamenovanju današnjeg dana, te im pričali o životu našeg sijedog vladara.

Djaci hrvatske gimnazije i naše kandidatkinje na učiteljištu imali su poslije sv. mise liepu školsku svečanost u velikoj dvorani „Nar. Doma" pred ukrašenom carevom slikom sa hrvat. trobojkom i crveno-bijelom vrpcom.

Istog dana na večer priredio je c. k. namjesni odio topništva u Pazinu uz sudjelovanje glazbe c. k. ratne mornarice dobrotvorni vokalno istrumentalni kocerat u korist „Crvenog Križa", koji je donesao liepi obol u tu svrhu.

*

Sajmište. Nakon stanke od 4 mjeseca obdržavao se dne 1. decembra običajni sajam u Pazinu. Na sajmište je došlo lijep broj blaga, a izmedju kojeg je bilo najviše vidjeti krava i mladih bikova. Mladih svinja je bio isto velik broj na prodaji, što inače drugih godina, u ovo doba ne biva. nu tomu je uzrok sadašnje ratno stanje

Zahvalnica.

Svima, koji nam našu milu pokojnu suprugu i nezaboravnu majku,

Mariju-Jerku Maračić,

rodjenu Ferrari Delatus, umirovljenu nastaviteljicu, preminulu u Gospodinu dne 29. studenoga u 64. godini života, ukopanu dne 1. prosinca, za života tjelesne, odnosno njezine zemne ostanke svojom prisutnošću dopratiše k vječnomu počinku, kao što onim, koji se svojim sućešćem nepretaljene pokojnice sjetiše, izričemo najiskreniju hvalu, želeći im od Boga obilnu platu.

U Batki, dne 4. prosinca 1914.

Rastužena obitelj Maračić

SENZCIONALNA POJAVA PRIRODE XX. VIEKA.

DADAVA JAVLJAM SVAKOMU MOGUCNOST IZLJECENJA SA MOJIM DOBRO OCUVANIM SREDSTVOM OD BOLESTI PRSI, ASTME I KAŠLJA.

MOLIM POLOŽITI MARKU ZA ODGOVOR.

D. WACOVSKY, PLZENJ (ČEŠKA)

POŠT. PRETINAC 150.

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 17. decembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju se računa u se na temelju obično-vne cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase i dopise šalje se naputnicom ili položnicom poštedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Sve naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Brzojavni računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju. Nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu, ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handić u Trstu

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca ističe svim našim čitateljima godišnja predplata. Radi toga pozivljemo ovim sve naše stare i vjerne predplatnike, da predplatu na vrieme obnoviti izvole. Ujedno molimo iste, da našemu listu novih predplatnika i čitatelja za novu godinu pribave.

Konačno molimo naše dužnike da već jednom prema upravi našega lista svoju dužnost ovrše. Tko prima i čita list dužan je takodjer plaćati ga; inače radi nepošteno.

Predplata sa poštarinom stoji u obće 10 K a za seljake 5 K na godinu; za pol godine 5 dotično 2·50 K.

U Puli decembra 1914.

Uprava „Naše Sloge".

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Beč, 9. decembra (DU). Službeno se javlja 9. decem. o podne: U zapadnoj Galiciji naša navala još uviek traje.

U Poljskoj traje još uviek mir na južnom odsjeku fronte.

Neprekidne neprijateljske navale u području Pietrokovića sada kao i prije uviek se izjalovljuju na odpornosti saveznika. Same naše čete zarobile su ovdje zadnje sedmice 2800 Rusa.

Dalje prema sjeveru Niemci uspješno nastavljaju svoje operacije.

Nadvojvoda Fridrik — Maršal.

Beč, 10. decembra (DU). Iz novinarskog ratnog stana se javlja:

Po previšnjem nalogu donio je prekjučer predstojnik vojne kancelarije Njegovog Veličanstva general konjaničtva pl. Bolfras vrhovnom zapovjedniku austro-ugarskih četa nadvojvodi Fridriku previšnje ručno pismo, kojim se vrhovni zapovjednih imenuje maršalom austro-ugarske vojske. U prisutnosti prieslolonasljednika Karla Franje Josipa, nadvojvode Fridrika, te nadvojvode Karla Stjepana, te u prisutnosti onih njemačkih častnika, koji su namješteni u vrhovnom vojnom zapovjedničtvu, te konačno u prisutnosti onih generala i pukovnika, koji se nalaze u glavnom stanu, general Bolfras previšnje je ručno pismo pročitao i na koncu uzkliknuo više puta: „Da živi novi nosilac ove najviše vojne časti!"

Bitke u Galiciji i Karpatima.

Beč, 10. decembra (DU). Službeno se javlja 10. decem. o podne: U Poljskoj je juče rašnji dan uz našu frontu protekao mirno. Pojedine navale Rusa poduzete noću u području Novog Radomska suzbijene su.

U zapadnoj Galiciji oba su protivnika doveli jake bojne sile u borbe. Do sada je ovdje zarobljeno preko 10.000 Rusa. Bitka i danas dalje traje.

Naše operacije u Karpatima dovele su već do toga, da smo opet natrag osvojili znatne dielove naše teritorije.

Beč, 11. decembra (DU). Službeno se javlja 11. decem. o podne: Naše operacije na Karpatima razvijaju se po planu. Juče se je neprijatelj opirao većinom samo sa otražnjim četama, koje su bile potisnute.

U Galiciji još nije pala odluka. Ondje, gdje Rusi navaljuju, suzbijaju se uz teške gubitke.

Jučer je takodjer vladao mir na našoj fronti u Poljskoj.

Neprijatelji su samo zatvorili Przemysl, ali ne navaljuju. Uviek veoma poduzetna posada uznemiruje skoro dnevnim manjim i većim izpadima obsjedajuće čete, koje drže u opreznoj daljini od tvrdjavnog pojasa.

Beč, 12. decembra (DU). Službeno se javlja 12. decem. o podne: Usprkos svih poteškoća brdovitog tla naše čete bez prestanka napreduju u Karpatima uz neprestane i pobjedonosne bojeve, u kojima su jučer zarobili 2000 Rusa. Prolazi zapadno od vrhunca Lupkovo nalaze se opet u našem posjedu. U Bavmu, južno Gorlice-Gribova i Novogsandeca započeli su veći bojevi.

Bitka u zapadnoj Galiciji, koje crta se proteže od područja istočno Tymbarka do istočno od Krakova, traje. Jučer se izjalovilo više napadaja Rusa usljed vatre naše artilerije. Položaj u Poljskoj nije promienjen.

Posada u Ptemislu u zadnjim ispadima dovela je 700 ruskih zarobljenika i osvojila 18 strojnih puškara sa mnogo municije.

Južno krilo Rusa potučeno.

Beč, 13. decembra (DU). Službeno se javlja: U zapadnoj Galiciji bilo je u juče rašnjoj bitki potučeno južno krilo ruske kod Limanova i prisiljeno na uzmak. Započelo je proganjanje neprijatelja. Sve navale proti našoj bojnoj fronti su se izjalovile kao i prije. Naše sile koje napreduju preko Karpata nastavile uz čvrste bojeve energično proganjanje. Poslje podne zauzet je Novisandec. Naše čete ušle su takodjer u Grybov, Gorlice i Zmigrod.

Županija Zemplinska je sasvim ispražnjena od neprijatelja.

U istočnim šumovitim Karpatima udaljenim od glavnih ratnih događaja neprijatelj nije nigdje mogao zadobiti tla jedne brdovite grebene. Naše čete drže u glavnom visine prolaza u Bukovini crta doline Suzave. U južnoj Poljskoj nije došlo do bojeva.

Progon Rusa.

Beč, 14. decembra (DU). Službeno se javlja 14. decem. o podne: Progon Rusa u zapadnoj Galiciji traje i zapored dobiva tla prema sjeveru. Tako je i Dukla opet u našem posjedu. Naše čete koje su prešle Karpate zarobile su jučer i prekjučer 9000 Rusa i osvojile 10 mitraljeza. Položaj na našoj fronti od Rabrota sve do istočno od Krakova je nepromienjen.

Beč, 15. decembra (DU). Službeno se javlja 15. decem.: Ofenziva naše armade u zapadnoj Galiciji prisilila je neprijatelja na uzmak i uzdrmala takodjer rusku frontu u južnoj Poljskoj. Naše čete iz zapadne Galicije, koje progone s juga bez prestanka neprijatelja dosegle su jučer crtu Jaslo-Rajbrot. Za ovog progona i u zadnjoj bitki polag do sada prispjelih vesti zarobili smo 31 000 Rusa. Danas dolaze vesti o uzmicajućim kretnjama neprijatelja na cieloj fronti Rajbrod Niepolomice Wolbrom-Novoradomsk-Poitrkov.

U šumovitim Karpatima poduzete su potrebite mjere proti napredovanju neprijateljskih sila u dolini Latoreze.

Na južnom ratištu.

Bojevi u Srbiji.

Beč, 10. decembra (DU). Službeno se javlja s južnog ratišta 9. decem.: Jedan dio naših četa u Srbiji sukobio se zapadno od Milanovca sa jakim silama neprijatelja i nisu mogle napried. Da se izbjegne protunavali započetoj od neprijatelja poslani su pojedini odjeli u područja ležeća povoljno.

Južno od Beograda naša navala napreduje. Na 8 decem. osvojili smo u svemu 30 topova, jedan reflektor i mogu zarobljenika.

Beč, 11. decembra (DU). S južnog ratišta službeno se javlja: Na južnom ratištu nije došlo do znatnijih događaja. Odredjeni novi razmještaj četa obavljen je bez većih borba s neprijateljem.

Beč, 14. decembra (DU). Službeno se javlja: Nata navala preko Drine pravcem jugoistoka naišla je jugoistočno kod Valjeva na neprijatelja sa mnogo jačim silama te je morala biti ne samo napuštena nego je izazvala takodjer dalekosežno uzmicajuće kretnje naših četa sa znatnim gubitcima više ljedana žestoko i odlično borećih se sila. Naprama tomu stoji osvojenje Beograda. Iz toga proizlazeći obći položaj imat će za posljedicu nove odluke i operacione mjere, koje moraju poslužiti za protjernanje neprijatelja.

Napuštenje Beograda.

Beč, 15. decembra (DU). S južnog ratišta službeno se javlja: Operacioni položaj, stvoren uzmakom našeg desnog krila, koji je bio potrebit upošivo je prije svega da se napusti također Beograd. Grad je ispražnjen bez boja. Čete, koje su uslijed napora i bojeva naravno trpile, inače su jako odmorjene.

Njemačko-ruski rat.

Službeni njemački izvještaji.

Berlin, 9. decembra (DU). Iz velikog glavnog stana 9. decem. jutrom se javlja:

Iz istočne Pruske ne predleže nikakove novije viesti.

U sjevernoj Poljskoj naše čete stoje u uzkoj svezi sa Rusima, koji su se zaustavili u jako utvrdjenoj poziciji istočno od Miazge.

Oko Lowicza dalje traju borbe.

U južnoj Poljskoj austro-ugarske su i naše čete zajedno s uspjehom navalile.

Vrhovno vodstvo.

Berlin, 10. decembra (DU). Na istoku Mazurskih jezera biesni samo topovska borba.

U sjevernoj Poljskoj uz desnu obalu rieke Visle zauzela je jedna naša kolona napredujući ondje mjesto Przasnitz na juriš. Pri tom je zarobljeno 600 momaka a zaplienjeno nekoliko mašinskih puškara. Lievo uz Visiu navala se nastavlja.

U južnoj Poljskoj ruski su napadaji suzbijeni.

Berlin, 11. decembra (DU.) Istočno od Mazurskih jezera ne ima nikakovih promjena.

U sjevernoj Poljskoj napreduje naša navala.

U južnoj Poljskoj nema ništa novoga.

Berlin, 13. decembra (DU). U sjevernoj Poljskoj zauzeli smo mnogo neprijateljskih pozicija. Tu smo zarobili 11.000 ljudi i osvojili 43 strojne puške.

Iz istočne Pruske i južne Poljske nista novog.

Berlin, 14. decembra (DU). Iz istočne Pruske i južne Poljske nema se što javiti. Naše operacije u sjevernoj Poljskoj se nastavljaju.

Berlin, 15. decembra (DU). Iz istočne Pruske ništa novoga. Njemačka kolona, koja je napredovala iz Soldava preko Milave prema Ciechanovu ponovno je zasjela svoju staru poziciju pred neprijateljem brojno jačim.

U ruskoj Poljskoj nije se dogodilo ništa bitnoga. Nepovoljno vrieme upliva na naše mjere.

Njemačko-francezki rat.

Berlin, 9. decembra (DU). Agencija Wolff javlja: Veliki glavni stan 9. decem. jutrom: Zapadno od Reimsa morala se je bombardovati i zapahti Pescherie Ferme, ma da se je na njoj vijala ženevska zastava, jer je pomoću fotografija avijatičara bezuvjetno ustanovljeno, da se odmak iza Ferme skriva jedna francuska teška baterija.

Francuske navale na području Souaina i u okolini mjesta Varennes i Vauquois na obronku istočnih Argona suzbijene su uz gubitke neprijatelja. U Argonskoj šumi samoj dobili smo na više mjesta terrain. Pri tom smo veći broj momčadi zarobili.

Berlin, 10. decembra (DU). U okolici Souaina Francuzi se ograničiše jučer na žestoku topničku paljbu. Na istočnom rubu Argonske šume obnovljena navala Francuza na Vaquois i Bourvalles nije napre-

dovala i ona je izginula u vatri našeg topništva. Neprijatelj je očito pretrpio velikih gubitaka.

Tri neprijateljska avijatičara su jučer bacila deset bomba na otvoreni grad Freiburg u Badenu, koji ne leži u području operacija. Štete nije bilo. Stvar se samo radi toga ovdje spominje, da se utvrdi činjenica, kako se je naš neprijatelj još jednom, kako već tako često od početka rata nabacivao na jedan otvoreni grad, koji ne leži u području operacija.

Berlin, 11. decembra (DU). U Flandriji smo napredovali. Zapadno i istočno od Argona naprijateljske topničke pozicije su dobrim uspjehom pobijane. Francuzke navale u Bois de Pretre zapadno od Ponta Mousson bile su suzbijene.

Berlin, 12. decembra (DU). U Flandriji su Francuzi jučer navalili u pravcu istočno od Langemarka. Bili su suzbijeni i pri tom su izgubili oko 200 mrtvih i 340 zarobljenika. Naše je topništvo bombardovalo kolodvor Ypres, da smeta kretanjima neprijateljskih četa. Kod Arrasa smo napredovali. U okolici Souaina i Perthesa Francuzi su opet navalili, ali bez uspjeha.

U Argonskoj šumi Francuzi su pokušali nakon čisto pasivnog držanja od nekoliko sedmica da izvedu nekoliko navala, ali su svagdje lako suzbijeni. Naprotiv njemačke su čete zauzele jedno važno francuzko uporište služeći se lagumom. Neprijatelj je pretrpio teških gubitaka na mrtvima i zatrpanima, a osim toga mi smo ih 200 zarobili. Kod Apremonta i jugoistočno od St. Michiela bilo je više francuskih navala suzbijeno, kao što i na Vogeskoj kosi u području zapadno od Markirha.

Berlin, 13 decembra (DU). Nakon što su promašile francezke navale kod Apremonta i jugoistočno od St. Mihiela, ne prijatelj je jučer navalio u širokoj fronti prema Fliroyu (oko St. Mihiel-Pont-a-Mousson). Navala je za Franceze svršila s gubitkom od 600 zarobljenika i velikim brojem mrtvih i ranjenih. Naši gubitci tom prilikom bili su od po prilici 70 ranjenih. Inače je ostali dio dana prošao općenito mirno.

Berlin, 14. decembra (DU). Slabe navale Franceza proti jednom dielu naših pozicija između Maase i Vogeta bile su lako odbijene. Inače nema se što važnoga izvještiti sa zapadnog ratišta.

Berlin, 15. decembra (DU). Francezi su jučer uzaludno napali na više mjesta. Navale proti našim pozicijama jugoistočno od Iperna izjalovila se s velikim gubitcima po neprijatelja. U krajevima Ailly Apremont (južno od St. Mihiela) Francezi su htjeli zauzeti naše pozicije četverostrukom navalom. Navale se izjaloviše.

Bojevi u Vogezima još traju. Prigodom ponovnog zauzeća sela Steinbach (zapadno od Sennheima) zarobili smo 300 ljudi.

Turska u ratu.

Carigrad, 10. decembra (DU). Jedan pogranični odjel zauzeo je Tauškerd u Kaukazu sjeverno od Olltja. Naše čete, koje operiraju na granici Asserbeidžana, napredovale su do Someja i Džhari, dva mjesta ležeća zapadno od vilajeta Van.

Carigrad, 14. decembra (DU). Glavni stan priobćuje sliedeće: Na granici Vana traju sukobi između ruskih četa i naših odjela, dočim smo mi na boljem. Rusko konjaništvo napalo je naše konjaništvo kod Saraja na perzijskoj granici. Naši napadaji okrunjeni su uspjehom. Rusi bili su suzbijeni i raspršeni.

Sličice iz rata.

Ušutkane franceske baterije na Lovćenu.

Talijanski list „Corriere della Sera" priopćuje pismo o austrijskoj akciji proti Lovćenu. Uz ostalo u tom se izvještuju kaže:

Jednog jutra ušla je u Boku Kotorsku jedna velika austrijska ratna ladja. Ladja zaustavila se pri ulazu u Tivatski Zaljev, daleko preko deset milja u zračnoj crti od lovćenskih baterija. Francuski topovi nisu hitali preko deset ili jedanaest kilometara, tako da je ladja bila u najboljem položaju što se dade zamisliti, t. j., da može napadati, a da ne bude napadnuta.

Na temelju podataka, što ih joj pružiše zapovjedništva tvrdjava, uz vodstvo svog „Drachenballona" i na temelju još sigurnijeg traga, što ga je pružao crni prah francuskih baterija, koje su tako odavale svoj položaj, lagja je otvorila paljbu. Francusko-crnogorske sile sa sredstvima, što su imale na raspolaganje, nisu mogle da se uspješno opiru toj vatri. Ladja nije nikada učestano pucala. Za dva tri dana ispalila je 15 hitaca u jutro, 10 pri zapadu, a nekoliko u noći, za tim je ostajala skoro uvijek u tišini, ali ono malo hitaca bilo je udešeno izvrsnim nišanom. Bile su to granate, koje nisu nikada eksplodirale uzalud.

Prvog jutra u jedan sat sa šest ili sedam hitaca ladja je porušila posve jednu poziciju, na kojoj se je nekoliko sedmica bilo radilo, raspolovila je na dvoje jedan francuski top najvećeg kalibra i poubijala je nekoliko topnika. Slijedeće večeri i noći napravila je znatnog kvara, a sutra dan u jutro obnovila je hitce jednakim uspjehom. Porušila je postav jednog topa velikog kalibra, oštetila teško jedan manji top i poubijala još nekoliko topnika. Šest je vojnika u jedan put samo bilo ranjeno. Tako je ladja najedanput postala gospodaricom položaja. Pucala je skoro sama i odanle iz nizine na dnu zaljeva dominirala je apsolutno Lovćenom.

Položaj je bio kritičan i posve jasan. Nadmoć samog topništva na ladji nad francuskim topništvom, postavljenim na Kuku, bila je odlučna i neosporiva. Francuzi su odgovarali pucajući proti Vermaću. Toje bila najveća ofenziva, što su je mogli poduzeti, to je bio jedini način borbe, što im je preostalo, na mogavši se drug čije takmiti sa nedostiživom ladjom. Uzalud su savjetovali zapovjedniku francuskih topova, da odustane od daljne paljbe proti neprijatelju, pošto je izazvao porazu reakciju. Istom kada mu je kralj Nikola naredio da prestane, on je poslušao.

Sada je Boka u razdoblju mira. Moral u austrijskim četama bez dvojbe mora da je izvrstan. One su se svojih niskih pozicija uspjele da uštukaju neprijatelja, da nametnu završetak bombardovanja do neizvjesnog vremena ili možda za uvijek sa visokih pozicija. Radnje obavljene velikim i dugim naporom, topovi prenešeni gori velikom mukom, sve namjere i nade, sve je to izgubljeno. Boka je porazila Lovćen.

Ispod mora.

„Neue Hamburger Zeitung" donosi par listova, kojih pisci sudjelovali su u ratu u podmornjačama. Iz tih pisama vadimo ovo: U nedjelju večer bilo je iznenada javljeno: „More bistro, odmah van! Pojavile su se neprijateljske ladje!" Ali ni taj put nije bilo ništa. Oko 12½ po noći bili smo po prilici 80 met. duboko u moru, te je sve moglo mirno spavat, jer tu doli nemože vam nitko ništa. Na periskopu mogao sam motriti, kako su se vani naganjale ribe. To je došlo od svjetla. Slijedeće jutro bili smo tvrdo uvjereni, da ćemo doći medju neprijateljske ladje, jer nad nama je bilo čuti vrtenje elica; nu, to su bile naše izvidne ladje, koje su se jako začudile kad smo se pojavili. Vratili smo se opet kući, gdje smo se počinuli jednu noć. Drugi dan smo opet spustili 22 met. duboko u more, te smo morali bditi, jer je čun slabo ležao. I taj put bilo badava. Ovih dana napali smo pak englezke razarače torpeda, koji su nas opazili, jer je s naše strane pao hitac. Oko deset torpedujača nasrnulo je na nas i križalo nad nama. Htjeli su nas povoziti, ali smo bili preduboko. Ipak je to bio strašan moment, jer smo bili u neprestanoj pogibelji. Ali doskora smo se namjerili još na gore. Iznenada začujemo kako vani štropotaju lanci i žični konopi te stružu o naš čun. Došli smo medju mine. Srce nam je počelo jako kucati te se imamo zahvaliti jedino tome što smo se još nalazili dosta duboko. Tko zna, možda bi bilo par centimetara više dosta da zadjenemo o minu, koja bi u par sekunda pretvorila naš čun u ništa. Tako smo se ostrugli samo o lance za koje su bile pričvršćene mine. Ali ni to još nije bilo dosta. Kad smo se vraćali sijao je morem još silni vjetar. Jedan veliki val potisnuo nas je iznenada u dubinu. 56 metara bili smo već duboko pod morem i kad je manometar dubljine označio 57, onda smo odahnuli, jer se je čun počeo opet polako uzdizati. U 11 sati po noći smo se vratili na svoje mjesto, razumije se jako izmoreni. Kruh nam je bio već spljesnivio i tri dana smo živili od tvrdoga kruha.

O borbama na juznom ratištu.

Zadarska „Hrvatska Kruna" donaša sliedeći interesantan izvorni dopis o borbama na jušnom ratištu:

Marširali smo. A kako? Dan i noć. Put se ne gleda kakav je. Rat je! Gledaš samo da možeš prodriet. Kud se možda ni koza popela ne bi, tud ćemo se mi protući. K tomu noć, tamno ko u rogu. A šuma! Ne vidiš druga pred sobom. Hajde još vojnik preskočit će krug, potok; al kina pusta s natovarenim konjima. Zavali se. Noć. Ne vidiš. Kiša po tebi. Rad konja stat morala vojska. Začepilo put. Nisi ga još digao — strmoglavi se do par časa drugi. Vojska umorna, pospana, pa sjedne na cestu. Da je mokro, blatljivo, to se ne gleda! Pravo oficiru, pravo vojniku! Dok tamo u onom ždrielu — raztovare — opet natovare. Čovjek upotrebi tu par časa, pak zaklopi oči. Nisi ih ni zaklopio i čuješ: anschlissen — zatvori — spoji. Tako sto put na noć: baci se, pa opet se digni. Borme jednom zaklopih malo bolje oči — naši otišli. Razkrižje je. Kud sad? Bit će pošli ovuda! Učinio dvadeseiak koračaja — nešto mi došlo pod noge. Rekoh evo ih. Posjeli opeta. Wer da? Ne javlja se nitko. Tko je? Nema odgovora! Užgah žigicu. Mrtav Crnogorac! Prezgola, sva krvava. Razkrstio ruke, razvalio usta! Ugodno mi baš nije bilo! Stadoh. Prisluškujem. Sve tiho. Najednom čuh desno od mene: Auf! Anschlissen! Provučem se kroz šumu. Stadoh! Prisluškujem topot nogu. Blizu sam. Do malo eto me opet u jatu! No baš tako i ne bilo. Par ljudi samo. Strovalio se niz strminu konj, pa se jadni kline, da ga izvuku na gore. Gdje su naši? Odoše tim pravcem. Pomogoh im izvuć. Svukud mirno, tiho. Morate znati, da smo očekivali napadaj. „Komitaši" i ovdje i ondje. Ide se oprezno. Dod osmo u mjesto X. bez da smo nagrajsali. Upalili i vatru. Dva dana prije bili tu navalili Crnogorci. Rupe od kugala na zidovima to potvrdjuju! Na jednom: hitac s ove, hitac s one strane. Nekoji se već bili i zavalili izpod centle. „Alarum, alarum!" Čuje se poklik. Gasit vatru! U tili čas, sve vatre ugašene. Poletjele kumpanije na zapovied komandanta — svaka na svoju stranu — tren po sriedi. Sve bilo spremno za boj. No napast ne će te večeri; hoće druge. I opet pri maršu. Suma gusta s lieva, s desna; ide visoko uz brdo gore. Povorka duga. Počelo se dojavljivat: Pozor — komitaši! Nije prošlo ni 5 časa: Zapucali odorgor. Odjednom uzstrali do biljadu hitaca. A noć je. Počelo praskanje puška — zviždju kugle! Najednom čujes: artilerija napried! K tomu leti natrag nekoliko konja ko pomamnih — nekoji pogodjeni.

Ne pitaju mjesta: Nisi li bre, da umakneš: Gaze! Pucnjava traje — čas stane, pa iznova. U to: na sav mah topovi se vuku napried. Uzkomešalo se sve. Braćo moja. Pentoburska šuma! Takav bio položaj — pa i gori. Mi napried. Poslane patrule u šumu. Ja s Dr. P. i D. F. Za sreću gubitaka malo. Nekoliko ranjenih — mrtva dvojica. Ne vidiš ništa — taka tama! Pitamo: Je li tko ranjen? Evo ovdje! Doktor ima električno svjetlo. Posvietli: leži sav u krvi — moždani mu vire. Hochwürden, moribundus! Štola na njem pripravna, u ruci sv. ulje. Prikloni se k njemu. Šapće mu na uho, da se kaje. Odriešenje daje. Sv. uljem maže. Ode dalje. Svi u stisci mučke napried. Očekujemo svaki čas ozgor napadaj. Noć je. Tko te ubi? Noć! Napokon počelo i svitati. Svima odlanulo. Ako će doći sada sva Crna gora! No, vidim vode iz šume jednog komitaša. Mlad Crnogorac, bit ćemu dvadeseta. Taj je jedan od onih, što nas je noćas napao drugim pošlo za rukom uteć. Moli, da mu se oprosti. U ratu, ne prašla ni brat bratu! Prolio on našu krv, iz busije sa družinom navalio — i to čekao noć! Gledam: vode ga dvojica vojnika — opet u šumu. Izvršit će nalog starješine. Kad bili poodaljeni. čujem gdje mu kažu: Klekni! Ne htjede. Pukne hitac: Pade ničice — gotov je. Pionìri izkopaše jamu, pokopaše ga. Opočinuli malo tu; onda dalje. Druge su regimente pred nama. One sibaju neprijatelja, mi smo od rezerve. Cieli kolovoz bilo tako. Neprijatelj bježao uviek natrag. Kad bi došli u taku blizinu: „U jutro će se otvorit vatra!" rekli bi, al da noću, već bi neprijatelj odmaglio. Idi dalje! Penji se uz brdo, spuštaj se niz brdo — s ove strane, s one strane bukve. Smeta li konjima proći: sieci. Tu i ondje vidiš mrtva Crnogorca — Srbijanca. Bilo tu kreševa. Ne imaše vremena pokopati oni, pokopasmo ih mi.

Prijateljstvo u ratu.

Tamo negdje blizu Varšave bili su se ruski i njemački vojnici tako približili s bojnim jarkima, da je bilo lahko čuti razgovor s jedne strane na drugu. Kad je već dugo bjesnio boj, utihnulo je za neko vrieme grmenje topova. Tad je jedan Poljak, koji je ležao u njemačkom jarku i već prije opazio, da se u ruskim grabama naproti njemu krije neki poznati mu vojnik, brzo zaviknuo prema onom mjestu: „Niech bedzie pochvalony." — Sa ruske strane začuje se odgovor: „Na vieki viekov! Što je? — Nemate cigarcia? — Da, dobit ćete. Ali šibice? — Tih imamo dosta. Pozor!" — I zrakom su nomjesto neprijateljskih krogljа preletjele dvie statuljice, jedna sa cigaretama a druga sa šibicama. Vojnici su zapušili i stali se medju sobom razgovarati. Kasnije doznaše da su bratučedi, sinovi dviju sestara. Jedna je ostala doma u Inovroclavi, druga pak se je udala preko granice u ruskoj Poljskoj. Dakle djeca tih sestara upoznali su se na ratištu kao neprijatelji.

Poslušni cigo.

Kad se je iza bitke kod Lublina naša vojska povlačila na nove pozicije zapovjedio je kapetan vojnicima, da bi malo brže išli. Medju vojnicima bio je i ciganin iz Hradiske, koji se je za povlačenje tako zauzeo, da je dotrčao sve do svoje kuće. Njegovi ciganski suseljani sa čudom su promatrali svog zemljaka, pa kad su ga upitali kako si pak baš doma došao odgovori: „gospodin kapetan je zapovjedio bježati". A kad su ga upitali kako si pak baš doma došao odgovori: „Ništa sam dragi moji jutros za suncem". Drugi dan su tog poslušnog cigana poslali natrag — ali ne za suncem.

Razne viesti.

Iste dužnosti — ista prava.

Onomadne imalo je odlučiti vrhovno upravno sudište u Beču o tom, da li mogu biti i učiteljice članicama c. k. kotarskog školskog vieća. Vrhovno upravno sudište izreklo se je, da mogu biti, što je pravo — jer iste dužnosti zahtjevaju i ista prava.

Božićnica u Velom Lošinju.

Učenici i učenice škole i zabavišta Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Velom Lošinju, priredjuju u nedjelju dne 20. o. mj. božićnu zabavu, u prostorijama mjesne Hrvatske Čitaonice.

Dobrovoljni darovi primaju se sa zahvalnošću.

Čist prihod namjenjen je siromašnim učenicima ove škole, čiji hranitelji se nalaze na bojnom polju.

Našim pomorcima do znanja.

Putujući nautički učitelj za dalnju plovitbu u Istri i Dalmaciji pomorski kapetan g. Vjekoslav Adamec drži sada o svojoj struci predavanja u Dalmaciji. Zatim će držati ta predavanja tamo, gdje se za ista prijavi veći broj pomoraca. Radi toga preporučamo toplo našim pomorcima uz istarsku obalu da se dogovore i za takova predavanja kod svoje pomorske oblasti prijave te se s istima što obilnije okoriste.

Božićni darovi iz Amerike za sirotčad ratnika.

Pobudom američkih novina sakupilo se je u Americi božićnih darova u vriednosti od 11—12 milijuna kruna za sirotčad ratujućih naroda u Europi. Praktični Amerikanci ukrcali su svoje darove na veliki parobrod „Jason", koji je te darove bezplatno dopeljao u Europu. Ti darovi sastoje ponajviše u igračkama i odielu za onu siromašnu dječicu europejskih naroda kojoj su otčevi pali na bojnom polju boreći se za svoju domovinu. Od tih darova mogu dobiti i ona siromašna djeca, kojoj su otčevi na bojnom polju. Parobrod „Jason" iskrcao je najprije darova za englesku dječicu u Englezkoj pak u Genovi za dječicu naroda Austro Ugarske i Njemačke; u Marsilji za dječicu Francezke i Belgije i konačno će izkrcati darove za dječicu Rusije i Srbije. Darovi božićni porazdiciliti će se većinom putem američkih konzulata u Europi, a posredovati će pojedine vlade, namjestničtva, kotarske oblasti itd.

Biti će bez dvojbe i u Istri sirota, koje su izgubile hranitelje na bojnom polju. Za one dužni su inteligentniji naši rodoljubi, u prvom redu gg. svećenici i učitelji da se zauzmu kod predpostavljenih oblasti. U ovo doba godine u današnjem težkom položaju doći će sirotčadi svaki darak dobro. Takova sirotčad neka se prijavi kod občinske oblasti, kod c. k. kotarskog poglavarstva, koja su dužna zauzeti se za siromašno pučanstvo.

Pomozite našoj Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u drugoj polovici studenoga ove prilege: G. Dr. V. Reiner, Karlovac K 20. Družbina podružnica, Ferenci K 100. Zadružni Savez, Split K 100. G. Leonardo Tomašić, Opatija prihod škrabice K 10·78. Hrvatska Pučka Štedionu, Zadar K 20. Općinsko Poglavarstvo, Stara Gradiška K 10. Sakupljeno kod g. V. Kinkele u Rukavcu K 12·90. G. Josip Grašić za Podružnicu u Bermu K 42·60. Družbina Podružnica, Baška K 10. Općina Kastav K 150. Gg. Ivan Sertić, Josip Lulić, Volosko K 2. Hrvatska Seljačka Zadruga, Sinj K 150. Općina Županja K 10. Riječki Novi List sakupljenih K 100. Posujilnica Volosko K 370. Posavska Štedionica DD. Sisak K 100 G. Dr. Gjuro Pečarević, Volosko K 50. Upravna Općina, Nova Gradiška K 100. Općina. Kistanje K 60. Općina, Brodski Stupnik K 20. Općina, Krap. Toplice K 10

Živili darovatelji! Napried za istarsku Družbu.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa" i počasni znakovi „Crvenog Križa."

U ovdješnjoj pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima takodjer od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K." u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene satove dobiti formulari molba za podieljenje počastnog znaka 2. razr. kao i srebrne i mjedene kolajne Crvenog Križa. Za podieljenje počasnog znaka 2. razreda ima se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počasnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za mjedene počasne kolajne 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh toga ima se za počasni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počastnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počasnu kolajnu 10 K nakon obavieštenja.

Baška za naše ratnike.

Iz Baške nam pišu:

Čitajuć u raznim novinama, kako se marljive ženske ručice žure, da što više toplog odjela prirede za naše ratujuće vojnike, sjetio sam se nekoliko lijepih prizora, koje sam prigodom kratkog boravka vidio u ubavom mjestancu Baška na otoku Krku.

Prolazeći jednom od glavnijih ulica opazio sam sjedoglavu staricu, koja na stubama prede. Zaustavim se i zapitam ju: „Zar nemate mladjih za taj posao", a ona mi na to: „mladji su za poslom, a ja već odavna i rado predem za naše brižne vojnike." — „A koliko Vam je godina dodam ja". — „Gospodine već nosim devet križa" odgovori starica. Spustio sam oči i pošao dalje obalom. Iduć tako približio sam se nekom starcu i starici, koji živahno razgovarahu, te starica napokon još glasnije reče: „pazi da to ne izgori!" Promatrajući bolje što bi to moglo biti opazim veliki kotao sa vrijućom vodom ispod kojeg je naložena vatra. U to pristupe dvije mlade žene sa košarama na glavi punima vune, a lice im odavalo tragove plača, tad jedna uzdahnuvši reče dao Bog da se naši vojnici s ovom vunom stople. Ovdje su parili vunu, a na drugom mjestu mladji su ju ispariva'i i sušili na obali. Doznao sam, da je kod tog posla bilo zaposleno mnogo ruku, jer se mnogo toga sabralo. Upozoren sam bio od nekog znanca, da pogledam liep prizor u školskoj dvorani, gdje se već duže vremena pripravlja predivo. S dozvolom stupim u lijepu i veliku prostoriju punu raznolikih glava, gdje se sve vrti od posla u raznim skupinama. U jednom kutu vidi se nekoliko starica (od kojih jedna gluha), gdje pripravljaju predivo, u drugom kutu natječu se djevojke i žene koja će ljepše presti, a u trećem slaže se opet čista vuna u kudjelje, koje se imadu porazdijeliti. Kazali mi, da u večer dolaze većinom majke, koje kroz dan radi velike obitelji ne mogu doći. Na ovim licima opažaš neku tugu, jer im gotovo svima misao tamo daleko na bojnim poljanama, gdje su im ljubljeni muževi i sinovi. Sav ovaj rad nadgleda i vodi revna učiteljica i tješi sve ljubeznivim riječima, a često znadu i zapjevati Gospi u čast, pa im to onda olakša tugu i bodri ih u radu. Bio sam razdragan videći sve ovo i ostalo mi duboko u pameti, jer sam se uvjerio koliko ljubavi goji naš narod za naše ratnike.

Berseč za naše ratnike.

Iz Berseča nam javljaju 8 decembra:

Za naše vojnike u ratu sakupio je naš školski sabiratelјni odbor lijepih darova, koji su se poslali na odredjeno mjesto i to: 120 para vunenih čarapa, 1 maju, 30 para rukavica, 36 para zapestnica, 20 para dokoljenica, 14 kapa i 60 krpa za noge. Darovali su učenici i učenice ove pučke škole, zatim pučanstvo ovog školskog okružja, kao i mjesno škol-ko vieće. Radnje obavile su učenice ove pučke škole, kao i druge djevojčice pod nadzorom naše marljive gospodjice učiteljice.

Lijepa hvala darovateljima, te svima koji su pripomogli u radu, a takodjer školskom sabiratelјnom odboru, koji je neutrudivo radio.

Lijepi je ovo dar za naše mjesto.

Pučka knjižnica u Pazinu.

Na svim poljima i granama narodnog života ima utjecaja ratno stanje i to se opaža negdje više a negdje manje. Razumije se, da bez tog utjecaja i posljedica nije ostala ni gori spomenuta knjižnica, pak stoga želimo ovdje podati kratko izvješće o stanju ove knjižnice prije započetog sadašnjeg svjetskog rata i tijekom istog.

U prošloj društvenoj godini opao je broj isposudjenih knjiga, pošto se sada djaštvo u Pazinu u manjem broju služi ovom knjižnicom a s druge strane i zato, jer je u zadnje doba bilo čestih promjena u osobi knjižničara. U ovoj društvenoj godini, koja svršava koncem mjeseca julija, imala je knjižnica 95 čitaoca, koji su isposudili 1030 knjiga. Od postanka knjižnice bila je najplodnija godina 1911—12. u kojoj se je izdalo 1531 knjiga.

Knjižnica se je i u prošloj društvenoj godini povećala sa novim djelima, te danas broji 1510 djela u preko 2200 svezaka. Knjižnica drži uz hrvatske i slovenske revije i „Zabavnu knjižnicu", izdanja hrv. književnika, Hrvatsku i Slovensku Matицu i izdanja Jugoslov. akademije.

Kako je već gore istaknuto, to je sadašnje ratno stanje imalo utjecaja u toliko na ovu knjižnicu, te se u mjesecu augustu izdalo tek 13 knjiga, pošto su bile prostorije knjižnice pri mjeseca odstupljene u vojničke svrhe.

Usprkos sadašnjem stanju i usprkos tome, da djaštvo kroz sadašnje vrijeme ne uzima knjige, to se ipak izdalo u mjesecu septembru 40, oktobru 42, novembru 50 knjiga.

Ako jest nastao zastoj u djelovanju ove knjižnice u zadnje doba, ali se ona nastavim tim konstalno razvija, te nastoji sa svojim malenim čednim prihodom da nabavlja potrebite knjige, da barem donekle odgovori svojoj zadaći, što ju ima u gradu Pazinu.

Na našoj javnosti je, da se i nje sjeti u ovim teškim danima!

Štivan na otoku Cresu.

(Odlazak popa Iva Kremenića). Ovih nas je dana ostavio naš nezaboravni pop Ivo Kremenić, budući premješten u Vrbnik. Nama je time nanešena velika nepravda. Pop Kremenić bio je neumoran radnik u vjerskom i narodnom pogledu. Za njegovog devet-godišnjeg boravka, Štivan je mnogo napredovao. Njegov se rad svuda opaža, al još se sada više opaža njegova manjkavost. On se držao one: ivanje zbori, više tvori. — Podignuo nam toli potrebito gosp. trgovačko društvo, koje je pod njegovom upravom baš krasno napredovalo, te smo upravo ove godine mogli urediti i društvenu zgradu, kojom se može i svako ljepše mjesto ponositi.

Posujilnica, koja je i opet njegovim nastojanjem ustrojena, te kojoj je bio on predsjednikom, — započela je baš svoje djelovanje, a vidjelo se već unaprijed, da će njezin rad biti vrlo koristonosan ne samo za Štivan, već i za cijelo cresko jugo.

Radio je i na tom, da se podigne zadružni mlin. Uspjelo mu i to. Mlin se kupio i sazidale se potrebite prostorije.

Još bismo imali mnogo toga spomenuti, što je on za nas učinio. No, dosta je da smo spomenuli glavnije stvari.

Ali sada nas hvata neka zebnja! Kad smo ga najviše trebali, on nas je morao ostaviti. Odlaskom njegovim gledamo već unaprijed propast svih spomenutih zadruga. A tko će tome biti kriv? — Mi smo se još prije njegovog odlaska požurili do nadležnih faktora, ali to nam ništa nije pomoglo. Molimo stoga ovim putem, da nam se povrati našeg obljubljenog popa Iva, e bi se tako predusrelo toj našoj strašnoj katastrofi.

Tebi se pak pope Ivo najljepše zahvaljujemo na svemu što si za nas učinio, te Ti želimo sretan boravak u novoj postojbini uz nadu, da ćemo Te doskora u našem krugu vidjeti. Pozdravljaju Te Tvoji zahvalni **Štivanjari.**

Smrt mlade Hrvatice.

Veli Lošinj 30. studenog 1914.

Danas na koncu mjeseca posvećenom uspomeni pokojnika, u dobi godišnjoj kada cvatu tužni krizantemi, predali smo majci zemlji smrtne ostanke mlade Hrvatice Kvirine **Lazarić** kćeri rodoljubne obitelji Ivana Lazarića, preminule u cvijetu svoje mladosti. Kruta boljetica otela nam ju je nenadano iz naše sredine. U njoj su razcviljeni roditelji izgubili nenadoknadivu kćer, mi družicu i prijateljicu, a veloselski Hrvati jednu od svojih najvrijednijih radnica u narodnoj njivi. Pokojnici bilo je tek 19 godina, nalazila se je u naponu svoje snage, pa tko ju je vidio pred nekoliko mjeseci, kada je cvala bujnom mladošću, ne može se sprijateljiti s krutom istinom da naše Kvirine već nema među nama. U narodnom pogledu bila je svijesna rodoljubkinje, zanimala se osobito za naše lijepo štivo, a u pogledu društvenom radu bila nam je desna ruka. Sprovodu prisustvovalo je cijelo mjesto, a svačije oko orosilo se kada smo se morali konačno odijeliti od naše mile i dobre Kvirine.

Kvirino, Veloselski Hrvati šalju Ti ovime svoj zadnji pozdrav, Tvoj lik, uspomena na Tebe ostati će među nama trajna.

Laka Ti bila ljubljena hrvatska gruda, a ucviljenim roditeljima naše saučešće!

Iskaz darova

prispjelih c. kr. kotarskom Poglavarstvu u Puli i to:

a) za obitelji pozvanih vojnika:

sakupljeno po Monsignoru Pinduliću od župljana u Brsanu K 120—

b) za Božićnica vojnicima:

sakupljeno po župeup. Franu Liviću od župljana u Filipanu . K 70.—

darovao Valentić Ivan, prodavac duhana . . . . . 10—

Ukupno . . . . K 200 —

Dvije pjesme

u spomen mobilizacije istarskog narodnog ustanka godine 1914.

Pod tim naslovom izašle su u knjižici dvie pjesme, u kojima se vrlo liepo pučkim stihovima opisuje polazak istarskih pučkih ustaša u Pazin, živovanje tamo i polazak u Pulu.

Te pjesme je u stihove složio Miho Cukon, pučki ustaša sada a inače posjednik poljodjelac i občinski glavar u Šonjanu kraj Pule.

Knjižica stoji 30 filira a prodaje se u tiskari Laginja i dr. u Puli. — Pjesmice su zgodne i za pjevanje te se same od sebe preporučuju.

Vojnički kazneni branitelj
odvjetnik

Dr. Lovro Scalier

imade svoju pisarnu i stan u Puli — Narodni Dom, II. kat (Viale Carrara br. 3).

SENZCIONALNA POJAVA PRIRODE XX. VIEKA.

BADAVA JAVLJAM SVAKOMU MOGUĆNOST IZLIEČENJA SA MOJIM DOBRO OČUVANIM SREDSTVOM OD BOLESTI PRSI, ASTME I KAŠLJA.

MOLIM POLOŽITI MARKU ZA ODGOVOR.

D. WACOVSKY, PLZENJ (ČEŠKA)
POŠT. PRETINAC 150.

Ratni Božić 1914.

Nagrada svakomu tko traži i nadje! Za odgonetače slike odredili smo nagrade. Svaki tko nadje poručnika i preslika dobiva jednu uru za gospodu ili gospodje vriednu 25 K ili po želji 20 K u gotovom novcu kao nagradu. Uvjet je da svaki pošiljač naruči krasni „Diana“ imit. zlatni lanac i pošalje iznos K 1·65 u pošt. markama. Razdieljenje nagrada sliedi o Božiću 1914. Sve pošiljke neka upravi na Urar F. Schmidt, Prag, Královské Vinohrady.

Širite „Našu Slogu“.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
za Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

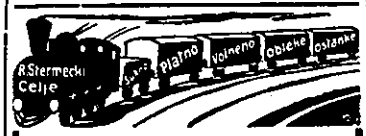

Razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE preporuča svoje bogato i solidno

SKLADIŠTE - - - POKUĆTVA

Filip Barbalić - Pula

Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja 1. dr. u Puli.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Hercegovačke i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti. 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbijanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 5,375.050·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571.135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996·52

Specijalni povjerenici i akviziteri nam se preporučuju.

Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Prodaju se uz veoma snižene cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Clivo Gionatzalo broj 1 I. kat.

Dobro poznata trgovina

Giacomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj za obrt i domaću porabu K 76.— sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier E-ka Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienike pošilje franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Dekleva i sin

Gorica, via Manzoni 1.

Broj 50. Pula, u četvrtak dne 24. decembra 1914. God. XLV.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predhrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesložu sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utanjuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli tolj izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo nam se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Makulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. H. Handlé u Trstu

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca ističe svim našim čitateljima godišnja predplata. Radi toga pozivljemo ovim sve naše stare i vjerne predplatnike, da predplatu na vrieme obnoviti izvole. Ujedno molimo iste, da našemu listu novih predplatnika i čitatelja za novu godinu pribave.

Konačno molimo naše dužnike da već jednom prema upravi našega lista svoju dužnost ovrše. Tko prima i čita list dužan je takodjer plaćati ga; inače radi nepošteno.

Predplata sa poštarinom stoji u obće 10 K a za seljake 5 K na godinu; za pol godine 5 dotično 2·50 K.

U Puli decembra 1914.

Uprava „Naše Sloge".

Mir ljudem, dobre volje!

Zar ne kako zvone turobno i žalostno gornje rieči, kojima su glasnici božji pozdravili narodjenje Spasitelja svieta. Govor o miru u doba kad se biju bojevi, kakvim nema u povjesti pametara, izazivlje u svakom čovjeku, koji teži u istinu za mirom bolni uzdah. A ipak govorimo svi danomice, svakog sata i svakog časa o miru, za kojim uzdišu milijuni i milijuni sviju strana svijeta iskrenim i vrućim srcem. Takov mir nećemo uživati već za predstojećih božićnih blagdana nit ćemo u svietskom miru proslaviti uspomenu na narodjenje Boga čovjeka, ali je ipak dužnost sviju nas, koji smo hvala Bogu, daleko od bojnih poljana, da pozdravimo i da skromno proslavimo najveći blagdan kršćanstva čista i mirna srca, što su nam naviestili sveti Andjeli nad siromašnom kolicom u malenom Betlehemu.

Svetkujuć svete božićne blagdane prozedjeni, lišeni premile nam braće, sinova, prijatelja i znanaca, koji vrše najtežu državljansku dužnost, koji liju svoju dragocienu krv za cara-kralja i dom, utecimo se k Vladaru sviju vladara te ga zamolimo toplije i iskrenije no ikada neka nam se smiluje, neka nam podieli toli željeni mir i neka povrati naše milo i drago u naše kolo. Otče Svemogući — zavapimo mi skupa, smiluj nam se — podieli nam Tvoj sveti blagoslov i vrati nam toli željeni mir. U nadi i ufanju u milosrdje božje želimo, čitateljem našim, narodu našem i svemu svietu, da proslavi svete božićne blagdane, koliko je to danas moguće u miru i blagoslovu božjem. U to Ti ime, mili narode, sretne božićne blagdane!

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Uspješni napadaji.

Beč, 16. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: U Galiciji i južnoj Poljskoj progoni se uzmićućeg neprijatelja na čitavoj fronti.

Kod Liska-Krasno-Jaslo i u dolini Biala jače se ruske sile opiru.

U dolini Dunajca naše su čete boreći se poduprle do Zakliczyna i Bohnio smo opet zauzeli.

U južnoj Poljskoj morale su neprijatelj ske stražnje čete svagdje nakon kratke borbe uzmaknuti pred saveznicima.

U Karpatima nisu još Rusi napustili prodiranje u dolini Latorcze.

U Gornjoj dolini Nadwornske Bistrice bila je suzbijena neprijateljska navala.

Posada Przemysla poduzela je jedan novi veliki izpad, pri čemu se je odlikovalo ugarsko domobranstvo osvojenjem jednog uporišta sa zaprekama od žica. Kao obično, donešeni su u tvrdjavu zarobljenici i zaplienjeni puščani strojevi.

Beč, 17. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Posljednje viesti ne odavaju više nikakove sumnje, da je odpor ruske glavne snage skršen, koja je na južnom krilu u više dnevnoj bitci kod Limanova i na sjeveru od naših saveznika kod Lodza i sada na Bzuri bila posvema potučena.

Našim napredovanjem preko Karpata neprijatelj je bio ugrožen, te je nastupio posvemašnji uzmak, koji on odpornim bojem zaštićuje, pa ih naše čete napadaju na liniji Krosno-Zakliczna.

Uz ostalu je frontu poljera za neprijateljem u tečaju.

Beč, 18 decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Potučene ruske glavne sile proganjaju se na čitavoj bojnoj fronti, širokoj preko 400 kilometara od Krosnoga do ušća Bzure. Jučer je neprijatelj bio bačen takodjer iz njegovih pozicija na sjevernom području Karpata, Krosnoga i Zakliczina. Na Dolnjem Dunajcu savezne su čete u borbi s neprijateljskim stražnjim četama. U južnoj Poljskoj se je napredovanje do sada izvelo bez velikih borba. Prekjučer je bio jurišem zauzet Piotrkov od pješadijske pukovnije Vilima I., njemačkog cara i pruskog kralja, broj 34, a Przeborz jučer od odjela nagyszebenske pukovnije broj 31. Junačka posada Przemysla je uspjetno nastavila svoje borbe na daljnjem području pred tvrdjavom.

Položaj na Karpatima nije se još bitno promienio.

Beč, 19. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Naše sile, koje su napredovale preko linije Krosno Zakliczin, naišle su jučer ponovno na jak odpor.

I na donjem Dunajecu vodi se žestoka borba. Ruske stražnje čete, koje su se žilavo držale na zapadnoj obali rieke, skoro su podpuno protjerane.

U južnoj Poljskoj došlo je u proganjanju do bojeva. Neprijatelj je bez iznimke bačen. Naša kavalerija, koja je već prekjuče u večer prodrla u Jendrzejow (Andrejew), dosegla je Nidu.

Dalje prema sjeveru prešle su zajedničke čete Pilicu.

U Karpatima, izuzev omanje bojeve, koji su pretekli povoljno po naše oružje nije se ništa dogodilo.

Čete, koje su ispale iz Przemysla, nakon što su izpunile svoju zadaću, povratile su se u tvrdjavu nesmetane od neprijatelja, uzev sa sobom nekoliko stotina zarobljenika.

Beč, 20. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Jučer su u Karpatima bile odbijene prednje čete neprijatelja u području Latorcze. Sjeveroistočno od prelaza Lupkovo razvijaju se veći bojevi. Naš napadaj na fronti Krosno-Zakliczin dobio je posvuda zemljišta. U dolini Biale naše su čete napredovale do Tychova. Bojevi na dolnjem Dunajecu traju. Rusi su se dakle ponovno oprli u Galiciji sa jakim silama.

U južnoj Poljskoj dospjeli smo do Nide.

Beč, 21. decembra (DU). Službeno se javlja danas: Naše navale u Karpatima na gornjem dielu rieke Latorcze dobro su napredovale. Sjeveroistočno od prelaza Lipkov, na fronti sjeveroistočno od Krosnoga, Tychova i na dolnjem Dunajecu traju žestoki bojevi. Položaj u južnoj Poljskoj je nepromienjen.

Beč, 22. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: U Karpatima se bore iz bliza južno od vrhunaca u području rieka Nagy-Cey, Latorca i Ung. U Galiciji Rusi su počeli opet navaljivati, ali ipak nemogu napredovati. Imali su velike gubitke osobito oko Dunajeca. Okolo Nide i južno od Tomaszova razviše se bojevi u okolici Przemisla.

Na južnom ratištu.

Na ovom ratištu provadjaju se sada sa strategičkog gledišta nove grupacije naših četa, pak za sada nema nikakovih viesti sa tog ratišta.

Odvažan čin naše podmornjače. — Potonuće francezke podmornjače.

Francezka podmornjača „Curie" bila je blizu naše obale od obalne baterije i stražarskih ladja obstreljena i potopljena a da nije izvela navalu. Zapovjednik i 26 ljudi je spašeno i zarobljeno. Nestalo je samo drugog ču

Naša podmornjača br. 12 napala je 21. t. mj. prije podne u Otrantskom prolazu francezku flotu od 16 velikih brodova, b lancirala dvaput zastavni brod „Courbet i oba puta pogodila. Radi nastale sbrke kod neprijateljske flote, pogibeljne blizine pojedinih brodova, visokog mora zapriečiše da podmornjača nije mogla stalno doznati o sudbini pogodjenog broda.

Njemačko-ruski rat.

Berlin, 16. decembra (DU). Iz njemačkog glavnog stana javlja se pod današnjim danom službeno sliedeće: Sa istočno-pruske granice nema ništa nova da se javi.

U sjevernoj Poljskoj teku naše navalne kretnje normalno, pa su zauzeta brojna jaka uporišta i pri tom je zarobljeno oko 3000 momaka, zaplienjene su četiri mašinske puške. U južnoj Poljskoj tamo su u vezi sa našim saveznicima naše čete zadobile na terrainu.

Berlin, 17. decembra (DU). Iz velikog glavnog stana javlja se od danas: Sa granice istočne i zapadne Pruske nema nista za javiti. Po Rusima nagovieštana ofenziva proliv Slezke i Poznanja sasvim je slomljena. Neprijateljske armeje u čitavoj Poljskoj prisiljene su nakon tvrdokornih i ogorčenih frontalnih navala na zamak. Neprijatelja svagdje proganjamo. U jučerašnjim i prekjučerašnjim borbama u sjevernoj Poljskoj dovela je hrabrost zapadno pruskih i hesenskih pukovnija do odluke. Plodovi te odluke ne dadu se za sada još pregledati. — Vrhovno vojno zapovjedničtvo.

Berlin, 18. decembra (DU). Iz njemačkog glavnog stana javlja se o bojevima na sjeveroistočnom bojištu pod današnjim datumom sliedeće: Uz istočno prusku i zapadno-prusku granicu situacija je nepromienjena. U Poljskoj mi sliedimo dalje neprijatelja. — Vrhovno vojno vodstvo.

Berlin, 18. decembra (DU). Maršal Hindenburg odaslao je caru u Berlin ovu brzojavku: „Pobjedili smo na cieloj liniji."

Berlin, 19. decembra (DU). Iz velikog glavnog stana se javlja: Na granici istočne Pruske, zapadno od Pillkallen, odbili smo jedan napadaj ruske kavalerije.

U Poljskoj nastavili smo proganjanje neprijatelja.

Berlin, 20. decembra (DU). Na granici zapadne i istočne Pruske ništa nova. U Poljskoj ruske armade kušaju da se održe u novim pozicijama pripravljenim na Rawki i Nidi. Rusi su svuda napadani.

Berlin, 21. decembra (DU). U zapadnoj i istočnoj Pruskoj položaj je nepromienjen U Poljskoj nastavljaju se navale proti pozicijama u kojima se suprotstavio neprijatelj.

Berlin, 22. decembra (DU). U Poljskoj naše čete žestoko se bore oko Bzure i odsjeka Rawke. Na mnogim mjestima osvojen je već prolaz preko tog odsjeka. Na desnoj obali Pilice boj traje.

Njemačko-francezki rat.

Berlin, 16. decembra (DU). Iz velikog glavnog stana javlja se danas: Na zapadu je protivnik ponovno pokušao izpad proti Nieuportu, koji je bio podupet vatrom njegovih ladja s mora. Vatra je ostala posve bez djelovanja. Navala je bila suzbijena i bilo je zarobljeno 450 Franceza.

Na ostaloj fronti vrijedna je spomena samo jedna jurišem zauzeta uzvisina zapadno od Senheima, što ju je neprijatelj od prekjučer tvrdokorno držao.

Berlin, 17. decembra (DU). Iz velikog glavnog stana: Kod Nieuporta Francuzi su nastavili svoju navalu bez ikakvog uspjeha. I kod Zillebecke-a i La Bassee pokušane su navale, koje su ali suzbijene uz veoma velike gubitke po neprijatelja.

Naše je topničtvo spriečilo namjeru Francuza kod Soissonsa, da bace preko Aisne most. Istočno od Reimsa bila je uništena jedna francuzka poljska utvrda.

Berlin, 18. decembra (DU) Iz velikog glavnog stana jutros: Borba kod Nieuporta stoji povoljno ali još nije dovršena. Navala Francuza izmedju La Bassee i Arrasa, kao što s obje strane Somme, izjalovila se uz teške gubitke po protivnika. Samo na Sommi Francuzi su izgubili 1200 zarobljenika i najmanje 1800 mrtvih. Naši gubitci ondje ne premašuju niti 200 ljudi.

U Argonama naše dobro uspjele navale donesle su nam 750 zarobljenika i nešto ratnog materijala. Od ostalog diela zapadne fronte nema osobitih dogodjaja.

Berlin, 19. decembra (DU). Veliki glavni stan priobćuje: Na zapadu uzsliedio je jučer niz neprijateljskih napadaja. Kod Nieuporta, Bixschote i sjeverno od La Bassee traje još borba. Zapadno od Lensa, istočno od Alberta i zapadno od Noyona odbili smo napadaje.

Berlin, 20. decembra (DU). Veliki glavni stan jutros: Neprijatelj je obustavio svoje uzaludne navale kod Nieuporta i Bixhote. Navale kod Bassee, poduzete od Franceza i Engleza bile su odbijene sa velikim gubitcima neprijatelja. Kod Notardame Lorette jugoistočno od Bethune izgubio je neprijatelj danac dug 66 met. Naši gubitci su sasma maleni. U Argonni imali smo malih uspjeha i osvojili tri strojne puške.

Berlin, 22. decembra (DU). Oko Nieuporta i Iperna vlada mir. Francezke navale od jučer u području Alberta, sjeveroistočno od Compiegne kod Souain i Perthes bili su odbijeni s velikim gubitcima za nje. Na zapadnoj strani Argona zauzeli smo nekoliko obkopa. Istočno od Argona i sjeveroistočno i sjeverno Verduna lahko smo odbili francezke navale, djelomice s velikim gubitcima za nje.

Turska u ratu.

Carigrad, 16. decembra (DU). Iz turskog glavnog stana se javlja: Na kavkaškoj fronti navalila je 15. prosinca jedna ruska konjanička brigada, pojačana jednim bataljunom pješaštva na jedan detachirani odio desnog krila naše glavne vojske. Navalu smo odbili.

Stara ladja „Mesudie“ je otteena, te je potonula, kad su ju htjeli uništiti.

Na granici vilajeta Van, naše su čete kod Saraja prešle u ofenzivu i zauzele jedan viši neprijateljski uporište.

Jedan naš vojni odio, koji operira u Azerbaidžanu, napredovje u smjeru prama Selmas u Perziji.

Na Sedlom na južnoj obali Urmijskog jezera navalio je tursko pješaštvo neprijatelja u jednu kozačku pukovniju, te ju [illegible] Rusi izgubili 440 mrtvih i mnogo ranjenih. Neprestali progonili su neprijatelja u smjeru prama Urmiji, te otali jedan rusk[illegible] brod sa municijom, koji je bio usidren pred gradom.

Perzijska plemena bore se rame o rame s nama s najvećim oduševljenjem protiv neprijatelja, te su se ponovno iztaknuli hrabrošću.

Carigrad. 19. decembra (DU). Iz glavnog stana se javlja: Naše slavodobitne čete, koje su prodirale proti Kotaru osvojile su neke brežuljke, koje gospoduju nad ovim gradom.

Car i kralj našoj djeci.

Njegovo carsko i kraljevsko apoštolsko Veličanstvo naš premilostivi car i kralj Franjo Josip I. obratio se ovih dana na svu djecu svoje prostrane monarhije ovim potresnim riječima, koje nalazimo u beč kim novinama.

„Ako se ja na rubu groba u tako ozbiljnom času na vas obraćam, ljubljena djeco, biva to s više razloga.

U jednu ste ruku vi vazda bila radost, utjeha, pače u teška vremena mojega dugoga života jedina utjeha i jedino veselje svoga cara i kralja. Kad bih vas ugledao, pala bi na me u sjeni moga života opet jedna sunčana zraka. Vi ste, djeco, koja najbliže stojite srcu vašega cara i kralja, cvjetovi moga carstva, dika mojih naroda, blagoslov njihove budućnosti. Ali ne stojite vi samo najbliže svome caru i kralju, nego još jednomu, pred kojim su i najmogućniji ovoga svijeda nejaka stvorenja — Bogu, našemu Gospodaru.

U vašim očima još sja svjetlo tvornoga jutra, oko vas još je ra i nebesa. Bog je svemogućan. U njegovoj ruci stoji sudbina naroda. Pod Njegovom se voljom savija sve, po Njemu se ravnaju zvijezde i ljudi. Da ta svemoguća božja ruka uzdrži i očuva Austro-Ugarsku, da joj dade pobjedu nad mnogobrojnim neprijateljima i da ona u pobjedi ojača Bogu na čast i slavu, to je još jedino, što želim iza života tako puna kušnja.

To je bila moja želja, kad sam onako mladjahan i pun nada uzašao na prijesto svojih otaca. To će mi biti želja, koja će možda doskora otići nad moje narode s mojih usana pri umiranju kao dječe posljednje ljubavi i brige za moje narode. Bog upravlja svima, i to kako On hoće. Mi ljudi ne možemo ništa izvan Njega i bez Njega. A jer vi, djeco draga, najbliže stojite Bogu, moli vas vaš car i kralj, molite, da nas On blagoslovi i da svoju milost nakloni našoj stvari.

Bog uslišava molitvu nevinosti, jer je ona njemu draga, jer u njoj gleda svoju sliku. Stoga ne prestajte moliti sklopljenih ručica, vi maljušni i vi najmanji. Ako djeca države mole za svoju domovinu, znam, da onda naša zvijezda dobro stoji. Onda ste mi dionici na dan pobjede i slave države. Vi ste izmolili blagoslov ozgor nad naše vojske. Draga djeco, nemojte zaboraviti države, kojoj pripadate na te mlji ni svoga staroga cara.

Slicice iz rata.

Život u Beogradu do zauzeća.

Dopisnik „Neue Freie Presse“ javlja iz Budimpešte dne 9. prosinca svojemu listu:

Kad je bukнuo rat, ostao je u Beogradu samo katolički svećenik Robert Barecki, koji je sada priobćio novinarima zanimljivih pojedinkosti o životu u Beogradu do dolaska naših četa.

Dne 25. srpnja odputovao je kralj Petar sa prestolonasljednikom i cielim dvorom ranovrsnom. Neprekidno su vozili premapućnji željeznički stakleni vagoni i automobili za Topčider. Izpraznili su i kasarne i ministarstva. Svatko je bježao, kako je mogao. Mnogi su puntili cielo svoje imanje. Građani su obilazili ostale na svojim mjestima. Princ Gjorgje bio je zapovjednik posade. Samo je jedan liečnik ostao u gradu, i taj pod silu.

Dne 29. srpnja počeli su prvi put gruvati topovi sa zemunske obale. Prvi su hitci pogodili konak; zatim je eksplodirala jedna barutana, na to je podignut savski most u zrak. Vladala je strašna panika. Listovi „Mali Žurnal“ i „Politika“ zahtjevali su, ali vrlo skromno, da se Beograd proglasi otvorenim gradom, jer nema smisla, da se dozvoli, da grad bude razoren Kad je i pučanstvo isto zahtievalo, progla šen je prieki sud i uvedena stroga cenzura. Život bio je sasvim obustavljen. Kad je stigla viest o zauzeću Šapca, sve se je bojalo da će buknuti revolucija.

Sredinom mjeseca rujna bilo je veliko slavlje prigodom prelaza Srba u Mitrovicu i Zemun. Beograd je bio sjajno razsvietljen. Pašić, Putnik i princ Gjorje u triumfu su se vratili. Pašić je izrekao govor, a princu Gjorgju izpregnulo je oduševljeno mnoštvo konje iz kola.

Poslie nekoliko dana počeo je opet strahovit bieg, topovi su opet pucali na Beograd, a to je grozno otrieznilo ljude. Sve je postalo apatički. Govorilo se, neka se dogodi što mu drago. Kad je princ Gjorgje ozdravio i vratio se u Beograd, nije bilo više nikakvog oduševljenja. U isto vrieme stigli su i franceski topovi iz Bara.

Dne 18. studenoga pregledao je princ Gjorgje poziciju topova na Kalimegdanu; tom ga je zgodom pogodila treskolina šrapnela u zaliljak. Odmah su ga odveli u ljekarnu, gdje su mu povili ranu, a zatim je odpravljen u Topolu.

U nedjelju u noći grmili su srbski topovi posljednji put. Svatko je držao, da će skoro slieditи bieg. Bieg posade proveo se sasvim tajno, ali ipak je pošao s njome velik dio gradjanskog pučanstva. Mnoge su gradjanske osobe već na biegu susrele austrijske čete, a kada su ih ove umirile, bjegunci su se opet povratili. U sriedu zaposjele su austrijske čete Beograd, a u četvrtak su svečano uniše u grad.

Brat ranio i zarobio vlastitoga brata u bojevima na Karpatima.

Kako je poznato, Poljaci podieljeni su u tri carstva, sklapaju više puta brakove sa svojim sunarodnjakinjama onkraj državne medje. Grofu Stanislavu Dombrowskomu, zast. na bivšem galicijskom pokrajinskom saboru i posjedniku iz brodskog okružja, bila je majka iz Rusije. Po njoj je pred nekoliko godina nasliedio veleposjed Palanka kod Čenstohove. Po ruskim zakonima austrijski ili njemački Poljak ne može imati posjeda u ruskoj Poljskoj. Kad su pred sedam godina grofovi Dombrowski nasliedili spomenuto imanje, kušali su da ga prodaju. Ciena je zemljištu u to doba bila tako nizka, da se imanje nije moglo prodati prema vriednosti, koju je predstavljalo. Tada se je odlučilo, da se stariji sin Stanislav odreče prava na baštinu u Rusiji, a mladji, grof Josip, neka se preseli u Rusiju i primi rusko državljanstvo. Grof Stanislav svršio je pred par godina jedno godišnju dobrovoljačku službu te imenovan ulanskim poručnikom. Sada je mobilizovan. U više bitaka odlikovao se je osobitom hrabrošću, pa ga je podmaršal Borojević imenovao nadporučnikom i izhodio mu odlikovanja za hrabrost. U bojevima kod uroškog prelaza poslao je pukovnik grofa Stanislava Dombrowskoga, da zauzme še ljezničku nasip, što su ga bili zaposjeli Rusi. Rusi su podigli utvrde i veoma žilavo ih branili. Bez zauzeća tih utvrda nije se moglo imati pruge u svojoj vlasti. Grof se je Dombrowski na čelu svojih ulana takvom silom bacio na utvrđenu ruku stražarnicu, da su Rusi počeli u[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] brojnoj Rusa, koji su pucali iz stražarnice. Grof je osobno s dinamitnom patronom [illegible] stražarnicu, da su Rusi [illegible] [illegible] [illegible]

da će opet bit uspostavljen promet paketa kod pojedinih ureda bojne poste. Na te upite nije više moguće posebice odgovarati.

Mjesto posebnih odgovora daje se do znanja, da promet paketa bojne pošte može samo na neko vrijeme i u toliko bit uspostavljen, u koliko je prevažanje tih paketa na pojedine urede bojne pošte prema prilikama osigurano.

U ostalom odredjuje etapno više zapovjedništvo prema prilikama u svome opsegu uspostavljenje i obustavu prometa paketa kod bojne pošte, pa zato nema ministarstvo rata u tome nikakovog upliva.

Svaka će promjena prometa paketa bojne poste bit odmah javnosti dana do znanja.

Za obitelji poginulih u ratu.

Udovice vojnika poginulih u ratu neka se što prije oplase na občinu donesav sobom kakovu svjedočbu, kojom se potvrdjuje smrt vojnika. Ako je smrt već objavljena u iskazu gubitaka onda je za sada i to dosta.

Ujedno moraju sobom donieti obiteljski list izdan od župnog ureda, u kojem mora biti naznačeno dan, mjesec i godina: vjenčanja, rodjenja muža i žene te djece. Župni ured mora takodjer na obiteljskom listu potvrditi da su živili u zajednici sve do poziva muža u vojničku službu.

Radi se naime o podpori, koja se čini sa raznih strana u korist obitelji poginulih u ratu. S jedne strane je vlada odredila jedan iznos, da se razdieli kao podpora potrebnim obiteljima poginulih u ratu. Ove podpore dati će se udovicama i sirotama poginulih u ratu ili onih, koji su u iskazima gubitaka ubilježeni kao nestali.

I Crveni Križ je doznačio u tu svrhu jedan iznos; a kako smo u zadnjem broju javili iz Amerike je došao u Europu jedan parobrod krcat darovima od kojih jedan dio je odredjen djeci austro-ugarskih vojnika poginulih u sadanjem ratu.

Da uzmogu dobiti sve ove podpore treba da se udovice ili djeca poginulih u u ratu prijave kod občinskog poglavarstva sa gore spomenutim dokumentima.

Prodaja predmeta za Crveni Križ i ratnu pripomoć.

Svi predmeti, što se rasprodavaju u korist Crvenog Križa i ratnu pripomoć te cigaretni papir „Zita“ od kojega ide 10% čistog dobitka za Crveni Križ i koji se najtoplije preporuča svim trafikama, dobivaju se u ovdješnjoj Papirnici Costalunga, ulica Sergia, uz službeno ustanovljene ciene u velikom izboru.

Nove škrabice za Crveni Križ.

Od novonabavljenih škrabica Crvenog Križa br. 201 do 250 imade još više na raspolaganje, te je mogu oni brodovi, uredi, oficir. blagovaonice, trgovci itd. kojima još nije podieljena škrabica a istu žele imati, da istu podignu u pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa“ i počasni znakovi „Crvenog Križa.“

U ovdjetnjoj pisarni Crvenog Križa, S. Policarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima takodjer od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K.“ u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene satove dobiti formulari molbe za podieljenje počasnog znaka 2. raz. kao i srebrne i zajedno kolajne Crvenog Križa. Za podieljenje počasnog znaka 2. razreda ima se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počasnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za bojedrne počasne kolajne 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh toga ima se za počasni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počasnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počasnu kolajnu 10 K nakon obavieštenja.

Pripomoć Družbi.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u prvoj polovici Prosinca ove prinose: „Riječki Novi List“ sabranik K 170. Gdja. Eufemija Družetić, Altura sakupljenih K 46. Vrbanjska Štedionа, Vrbanja K 20. Općina Topolovac K 20. G. Luka Polić, učitelj u Hreljinu sabranih K 52·62. Hrvat-vojnik sa ratišta K 50. Općina Davor K 10. Općina Hum K 59·70. Hrvatska Štedionа Glina K 10. G. Zora Buretić, Boljun u ime podružnice K 83·15. Općinsko Poglavarstvo, Topolovac K 10. Upravna Općina Orle K 10. G. Dr. Pero Magdić, Varaždin u ime svoje i obitelji K 50, a K 50 sabranih na objedu gradskog župnika g. Dr. Ilišeka, slaveći sv. Nikolu patrona grada Varaždina. Upravna općina Cvetković K 20. Ženska i Muška Podružnica, Volosko prihod tombole 6. tek. K 110. G. Dr. Jurak Adalbert, Zagreb K 10. G. Dr. Niko Fabianić, Volosko K 20, dar o Nikolinju. G. Rudolf Deškoić, Mošćenička Draga u počast srebrnog pira gg. Jelušić Kazimira i Erneste u Kastvu K 10. G. Petar Vecchiarda, učitelj Silba sakupljenih K 36·17. Štedionica, Krapina K 50. Općina Silba K 20. Općina Djakovo K 50. G. Ivan Gojtan, Gospić mjesečni prinos K 10

Živili darovatelji! Naprijed za Družbu u ovim teškim časovima, da izdrži svoje poslanstvo.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je od Podružnice Hrvatske Narodne Straže u Sisku sjajnu jabuku od K 3000.

Ravnateljstvo Družbe iznielo je na javu lijepi dar bjelovarske podružnice, pak iznaša i ovaj rodoljubnih stražara u Sisku. **Živio Sisak!**

Uputa o bojnim poštama.

Za sigurnu dostavu pisma ili pošiljke na bojno polje, glavno je znati broj bojne poste naslovnika. No s vremenom, uslied raznih kretanja četa, nastaju u tom promjene, koje vojnici uviek ne jave točno svojim rodjacima i znancima. Da ovi ipak mogu saznati broj bojne pošte onog, komu žele pisati ili što poslati osnovana su mjesta za upute o bojnim poštama.

Za naše čete mogu se te upute saznati kod ostalih doknacnih tjelesina (Eglnz. Korpskomando) dotičnih pukovnija, nadalje kod kotar. zapovjedničtva pučkog ustanka (Landsturma) te kod svih domobranskih zapovjedničtva.

Upute se podieljuju samo pismeno, a najbolje je, da se u tu svrhu upotrebe dvostruke dopisnice za odgovor, jer ta pisma podpadaju poštarini.

Na I. dopisnici (upit) napiše se: Ime i ast one osobe, o kojoj tražimo uputu, za tim pukovnija, bataljun ili divizija, te pododio: kumpanija, eskadra ili baterija.

Na II. dopisnici (odgovor) napiše se naslov one osobe, koja traži odgovor.

Štedite pšenično brašno!

Ugarski ministar poljodjelstva izdao je magjarskom pučanstvu proglas u kojem ga poziva da štedi sa žitom. Ministar u svom proglasu veli: Pošto iz inozemstva ne možemo dobavljati žita, naši neprijatelji računaju s time, da naši vrsdni vojnici a toga ne će moći dugo izdržati rat, jer da će ponestati kruha. Ova naša nakana neprijatelja neće se ispuniti, jer ćemo imati toliko kruha, koliko ćemo trebati. Jakakoda nam trenutni nalaze štedili sa kruhom, odmah ćemo pomanjkanje ove godine moći lietra bila lakša. Kao prošle godine Vlada je izdala nekoj mlinovima i trgovcima, da prodavaju pobliže samo bijelo miešano sa ječmenom, kukuruzom i drugim brašnom. Medjutim je potrebno, da i oni, koji ne prodavaju brašno, postupaju isto tako, pa je stoga potrebno, da se svaki čovjek u zemlji podvrgne ovom nalogu. Oni, koji peku kruh kod kuće, treba da pšenično brašno mješaju sa drugim brašnom, a preostalu pšenicu neka prodaju, da tako dodje u ruke onih, koji pšenicu trebaju. Onaj, koji danas jede kruh od čiste pšenice ili sakriva pšenicu ili drugo žito za sebe, a nije mu u gospodarstvu potrebno, taj griesi protiv domovine. Vlada bi imala pravo, da gornje želje provede naredbom, ali drži, da će to biti nepotrebno, jer sigurno ne će biti u zemlji nijednog čovjeka, koji ne bi, kad se radi o dobrobiti zemlje, poslušao ovaj poziv. Nadam se, da će svatko smatrati pitanjem svjesti postupak sa brašnom i da se nitko ne će ogriešiti o domovinu, spremajući žito za sebe ili pekući kruh od čiste pšenice, nego će vršiti rodoljubnu dužnost.

Ovih uputa neka se drži i naš narod u Istri.

Današnji naš prilog.

Sretna se nova godina obeća sakomu, koji glasom današnjeg priloga „Srećkovnog zastupstva“ u Ljubljani naruči izborne dvije vrijednostne sreće, u sretnom bo slučaju može da već u dojdućim danima dobije preko 150 000 kruna u našoj vrijednosti, osim toga pako još i 4000 franaka sasma badava. Nitko neka ne zakasni ugodne te prilike!

Za Crveni Križ i Družbu.

Preko Uprave našega lista daje g. Mate Bačac iz Pule za Crveni Križ K 5, a za obitelji palih junaka K 5, te za Družbu Sv. C. i M. za Istru K 10.

Novac je predan odnosnim Društvima.

Božićnica u Pazinu.

Naše marne uprave podružnica Sv. Ćirila i Metoda i vrle učiteljice dječjeg zabavišta priredile su nam dne 20. o. mj. običajnu božićnicu, u kojoj su nam se predstavili naši mališi sa raznim predstavicama i pjesmicama.

Nakon zabave slijedilo je dielenje darova, čemu su se djećica najviše veselila te je svako odmo kuci par svetnjića raznih igrački i slatkita.

Iskrena hvala svim priredjivačima božićnice. Ovakve zabave u ovo teško doba vode nas u bezbrižni dječji svijet, koji ne čuti strahoviti orkan što prolazi nad njihovim glavama, nad našom domovinom, te su nam zato takve zabave u kojima za za čas zaboravljamo krutu realnost tim milije u sadašnje doba.

Prihvaćamo i ovu prigodu da stavimo na srce svim našim vrlu preporuku, neka čuvaju ovo naše mezimče, naše dječje zabavište, koje sada jedino o nama ovisi, neka ga čuvaju kao zjenicu oka svega, jer nas za to mole naša djećica a njihov se glas mora uslišati.

Rasprava pred ratnim sudom.

Dne 10 tekućeg mjeseca održana je kod mjestnog „Suda c. kr ličkog admiralata i zapovjedništva ratne luke“ kažnena rasprava proti Matu Čaliću, crnovojniku dodjeljenomu crnićkoj pošti u Aituri. Čalić je rodom iz Marčane a stanuje ovdje u Puli u predgradju Šijana gdje imade svoju kuću i trgovinu. Optužen je i otac četvero nejako djece.

Na prijavu nekog financera Antona Ivančića bio je Čalić još dne 20 prošlog augusta zatvoren. Optužba proti njemu glasila je radi veleizdaje i ubitne a kazna, što mu je prijetila bila bi nije godina tamnice.

Ratni sud bio je sastavljen od jednog stanišnog vojničkog suca, od jednog časnika, dvaju kapetana i jednog nadporučnika kao sudskih prisjednika. Rasprava je vodio u pravničke strane vojnički sudac a predjednik je bio. O, tužbu je zastupao vojnički sudac a braniteljem Čalića bio je ovdjetnji odvjetnik i vojnički kažneni branitelj Dr. Lovro Scalier.

Rasprava je trajala od 8 sati u jutro do pol sata popodne. Bilo je preslušano sedam svjedoka. Raspravljalo se je njemački a za hrvatski i talijanski jezik bila su pozvana dva tumača.

Glavni svjedok optužbe Ivančić potvrdio je pod prisegom optužbu. Usprkos tomu uspjela je obrana uzdrmati njegovu vjerodostojnost, tako da je Mate Čalić bio potpunoma riješen.

Ova je rasprava bila zanimiva s razloga, što je bila prva vodjena po novom vojničkom kažnenom postupniku, kod koje je sudjelovao kao branitelj odvjetnik po zvanju i to baš odvjetnik našega roda.

† Ivan pl. Zajc.

Dne 16. t. mj. umro je u Zagrebu glasoviti hrvatski skladatelj maestro Ivan pl. Zajc u dobi od 83 godine. Pokojnik bio je rodom iz Rieke, a svojim hrvatskim operama i drugim glazbotvorinama stekao je neumrlu slavu u hrvatskom narodu. — Počivao u miru!

† Franjo Lukež.

Piše nam iz Pićna:

Dne 13. t. mj. preminuo je u Gospodinu plemenit starčić „barba“ Frane Lukež u 78. godini života, narodnjak dušom i tjelom, uzor-otac, koji je znao u najvećoj bijedi i nevolji uzgojiti i obskrbiti svoju djecu, kojom se punim pravom uvijek posvuda ponosio. Bijaše otac od petnaestero djece, od kojih živi još pet sinova: Sime poljodjelac u Pićnu, Dr. Karlo, c. kr. savjetnik, sada odvjetnik u Lovranu, Anton pošt. činov. i trgovac u Lovranu, Mate, učitelj u Nerezinama, te Ivan, c. kr. orušnik u miru, sada pošt. čin. u Puli. Naš „barba“ Frane ostavlja sa sobom i mnogo brojne unuke, medju kojima unuka Dragutina, učitelja u Tinjanu.

Sinovima i ostaloj rodbini naše iskreno sućešće, a Vama barba Frane bila lahka zemljica!

Koledar Jorgovan za 1915.

Napokon je izašao „Jorgovan“ koledar za mladež za godinu 1915. Ovaj obilježeni koledar uredjen je i ove godine vrlo lieno sa raznoliktm poučnim i zabavnim sadržajem te bilježnicom za učeću mladež i odrasle.

Radi iznimnih mjera cenzure u ovo ratno doba „Jorgovan“ je nešto okasnio, ali ipak još navrieme dolazi u pohode našemu malomu i velomu svietu.

„Jorgovan“ se naručuje u Tiskari Lagunja i dr. u Puli uz cienu od 50 para.

Dvije pjesme

u spomen mobilizacije istarskog narodnog ustanka godine 1914.

Pod tim naslovom izašle su u knjižici dvie pjesme, u kojima se vrlo lepo pučkim stihovima opisuje polazak istarskih pučkih ustaša u Pazin, ponovnije tamo i polazak u Pulu.

Te pjesme je u stihove složio Miho Cukon, pučki ustaša sada a naše porijeklo poljodjelac i občinski glavar u Šišjanu kraj Pule.

Knjižica stoji 30 fira a prodaje se u tiskari Lagunja i dr u Puli. — Pjesmice su zgodne i za pjevanje te se same od sebe preporučuju.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Vojnički kazneni branitelj
odvjetnik

Dr. Lovro Scalier

imade svoju pisarnu i stan
u Puli — Narodni Dom, II. kat
(Viale Carrara br. 3).

SENZCIONALNA POJAVA PRIRODE
XX. VIEKA.

BADAVA JAVLJAM SVAKOMU MOGUĆNOST IZLIEČENJA SA MOJIM DOBRO OČUVANIM SREDSTVOM OD BOLESTI PRSI, ASTME I KAŠLJA.

MOLIM POLOŽITI MARKU ZA ODGOVOR.

D. WACOVSKY, PLZENJ (ČEŠKA)
POŠT. PRETINAC 150.

Ratni Božić 1914.

Nagrada svakomu tko traži i nađe!

Za odgonetače slike odredili smo nagrade. Svaki tko nađe poručnika i preliku dobiva jednu uru za gospodu ili gospodje vriednu 25 K ili po želji 20 K u gotovom novcu kao nagradu. Uvjet je da svaki pošiljač „naruči krasni „Diana" imit. zlatni lanac i pošalje iznos K 1·65 u poš. martama. Razdieljenje nagrada sliedi o Božiću 1914. Sve pošiljke neka uprave na Urar F. Schmidt, Prag, Královské Vinohrady.

Širite „Našu Slogu".

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovidbeni red počam od 1. lipnja do 31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Uvjetno pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivicama i sriedu u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Rieka svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Rijeka u utorak, četvrtak i subotu tamo, u ponedjeljak, sriedu i petak natrag.

Plovidbeni redovi badava i franko.

Glavno odpravničtvo:
na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

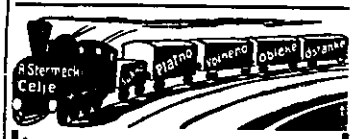

I razna moderna roba za muška i ženska odjela razašilja uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stermecki u Celju (Štajerska)

br. 314.

Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unapried.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE - - -
- - - POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. 1-2 i Via Diana Br. 2

Himna

Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Laginja i dr. u Puli.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničene jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

„Croatia" OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palači, ugao Meduliće i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2994.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na životni I. Život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razbojnika.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . K 3,375.059·88
Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . . K 1,571,135·97
Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.995·52

Specijalni povjerenici i akvizitori nastojeći se uz povolj. uvjete.
Povjer. za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 3 I. kat.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Predaju se uz veoma sniženе cieне

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28·—

Upitati se u Ulici Giovanni broj 1 I. kat.

Pozor! Pozor!

Veliko skladište i zaliha

šivaćih strojeva

za krojače, postolare

Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice

Premier Eska Helios, dvokolice Courir stoje K 150·—. Cienikte pošilja franko.

Preporuča se: Svoji k svojim

Jos. Deklava i sin

Gorica, via Manzoni 1.

Dobro poznata trgovina

Giacomo Zudich

ulica Carducci broj 59.

Opet je otvorena. Preporuča cij. mušterijama ponovno bogato snabdjeveno skladište razne robe uz jeftinu cijenu.

Broj 51. Pula, u četvrtak dne 31. decembra 1914. God. XLV.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računa u se na temelju obično cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 47.849.

Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a pošiljatelji ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., starији 20 h., koji u Puli još izvan toga.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja. Izdaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. R. Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca ističe svim našim čitateljima godišnja predplata. Radi toga pozivljemo ovim sve naše stare i vjerne predplatnike, da predplatu na vrieme obnoviti izvole. Ujedno molimo iste, da našemu listu novih predplatnika i čitatelja za novu godinu pribave.

Konačno molimo naše dužnike da već jednom prema upravi našega lista svoju dužnost ovrše. Tko prima i čita list dužan je takodjer plaćati ga; inače radi nepošteno.

Predplata sa poštarinom stoji u obće 10 K a za seljake 5 K na godinu; za pol godine 5 dotično 2·50 K.

U Puli decembra 1914.

Uprava „Naše Sloge".

Europejski rat.

Na sjevernom ratištu.

Bojevi u Galiciji i Poljskoj.

Beč, 23. decembra (DU.) Službeno se javlja: Naše operacije u Karpatima razvijaju se povoljno. U području Latorce bio je suzbijen jedan ruski pokušaj navale kod Volocza i Voloveca.

U gornjoj dolini Unga naše su čete jučer kod Fenyves Völgya zarobile 300 neprijatelja i prodrle su daleko napred. I sjeveroistočno od Luptovskog klanca u pravcu prema Licku naša je navala dobila na prostoru.

Jedno službeno priopćenje ruskoga generalnoga stožera tvrdi, da nam je na ovoj fronti oduzeto 300 zarobljenika, topova i puščanih strojeva. Ovi su navodi izmišljeni. Naša bojna skupina, koja je tu nastupila, izgubila je mrtvih, ranjenih i izgubljenih 2 častnika i 305 ljudi. Niti jedan jedini top ili puščani stroj nije pao u ruke neprijatelju.

Žestoke borbe kod Krasnoga, Jasloa, Tuchova i na Donjem Dunajcu još traju. Na ovoj su rieci Rusi i prešle noći obnovili svoje uzaludne navale pune gubitaka.

Na Nidi borba stoji kao i prije. Blizu ušća ove rieke neprijatelj je topništvom užgao most preko Visle.

Južno od Tomaszova bila je suzbijena noćna navala kavkazkih pukovnija. Borbe naših saveznika oko područja Rawke i Bzure još traju. Tako je u toku na čitavoj fronti jedna nova bitka.

Beč, 24. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: U gornjoj dolini Nagy-Aga bije se boj. U kraju Latorcze odbile su naše čete više navala uz velike gubitke Rusa i rasprišle jedan neprijateljski bataljun kod Alsovereckе-a. U gornjoj dolini Unga dobivamo napadajem neprestano terajuć prema Uszočkom klancu. Na 21. prosinca zarobljeno je u ovom kraju karpatskih dolina 650 Rusa. Bojevi na poznatoj galičkoj fronti traju dalje. Na donjoj Nidi zarobiše naše čete u boju od 22. prosinca preko 2000 Rusa. U okolici Tomaszova i na liniji Bzure i Rawke vode se borbe dalje. Od 11. do 20. prosinca zarobismo ukupno 43 300 Rusa. U unutrašnjosti monarkije nalazi se već 200.000 zarobljenih neprijatelja.

Beč, 25. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Na sjeveroistočnom ratištu nastavio se jučer boj duž većeg diela fronte. Naše sile u Nagyaku i području Latorcze suzbile su nekoliko napadaja s velikim gubitcima za neprijatelja. Blizu klanca Uszoka zauzeli smo jednu visinu na granici. U Galiciji je neprijatelj suzbijen dalje prema Liskovu. Između Wisloka i Biale navaljivao je neprijatelj cieli dan a osobito na badnjak i noć pred Božić. Duž Dunajeca na našoj fronti u ruskoj Poljskoj bili su dielom bojevi artilerije, dielom je bio mir. Na balkanskom ratištu nije se dogodila ništa nova.

Zauzeće Užočkog klanca.

Beč, 26. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Naše su čete jučer zauzele jurišem klanac Uszok iza junačkih bojeva od četiri sata. U Galiciji su Rusi nastavili navalom, započetom pred nekoliko dana, sa znatnim silama, te su ponovno došli u posjed kotlina Krosno i Jaslo. Položaj na donjem Dunajecu i na Nidi je nepromienjen. Južno od Tomaszova naša je navala zadobila na zemljištu prema istoku.

Položaj na sjeveru.

Beč, 27. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Položaj u Karpatima je nepromienjen. Pred ruskom navalom preko Rimanova i Tuchova naše su čete u galičkim protuutvrdama Karpata bile nešto povučene. Neprijateljski napadaji na donjem Dunajcu i na donjoj Nidi izjalovise se. U području Tomaszova bojevi traju.

Ruske navale odbijene.

Beč, 28. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Sjeverno klanca Dukla naše su se čete uklonile ruskoj navali u položajima bliže vrhuncima Karpata. Između Biale i Dunajca u području sjeverno od Zaklyczina bile su odbijene jako žestoke navale neprijatelja. Inače na našoj fronti na sjevernom ratištu nije se dogodilo ništa bitnoga.

Beč, 29. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Ruska osma armada, koja je pred tjedan dana poduzela navalu proti našim četama u Karpatima, pojačala se je četama i divizijama novim tako, da se je pronašlo shodnim povući naše čete na visine klanca i u područje Gorlice. Ostali položaj na sjeveru nije time taknut.

Na južnom ratištu.

Položaj na jugu. — Nadvojvoda Eugen zapovjednik balkanske vojske.

Beč, 23. decembra (DU). Službeno se javlja: Iza slavodobitnoga napredovanja u Srbiji posliedilo je povlačenje naših četa, koje je dalo povoda najrazličitijim, djelomice posve neosnovanim glasinama. Ovime će se evo dati nuždna objašnjenja na osnovu onih izvida, što ih je na Previšnju zapovied proveo na licu mjesta visoki vojnički pouzdanik: Iza postignutih uspjeha vrhovno je zapovjedničtvo balkanskih četa uočilo postignuće ideala svakoga ratovanja, da naime podpuno svlada protivnika. No pri tome nije dovoljno uzelo u obzir poteškoće, koje se imaju prebroditi. Uslied nepogodna vremena došlo je ono malo puteva, što vode kroz nepovoljan terrain, u takovo stanje, da je postalo nemoguće, da se dovozi potreban živež i potrebna municija za vojsku. Budući da je neprijatelj u isto vrieme pribrao novih sila i prešao u navalu, morala se je prekinuti naša ofenziva, pa je razbor nalagao, da se naša vojska sred nepovoljnih prilika ne upusti u odlučan boj. Podvrgavajući se tegobnim prilikama, povukle su se naše čete, koje su bile provalile u Srbiju, ali one nisu poražene, te neslomljene srdčanosti idu u susret novim bojevima. Tko je iza tegobnoga uzmaka vidio naše vrle čete, morao je priznati, kako je visoka njihova vrijednost. Da smo kod ovog uzmaka imali osjetljivih gubitaka u momčadi i materijalu, bilo je neizbježivo. Pri tome se mora ustanoviti, da ni u kojem pogledu ne odgovaraju činjenicama viesti, što se raširuju o visini naših gubitaka. Već više dana stoje naše čete, proniknute najboljim duhom, u dobrim položajima, te se snabdjevaju svim potrebnim. Sad čekaju na svoju daljoju uporabu. Dosad je došlo na granicama samo do neznatnih čarkanja između predstraža.

Njegovo se je Veličanstvo blagoudostojalo, da dojakošnje, a vrhovnoga zapovjednika na njegovu vlastitu molbu sa zdravstvenih razloga rieši zapovjedničtva, te na njegovo mjesto naimenuje generala konjaničtva nadvojvodu Eugena. Viest, da Njegova c. i kr. Visost preuzima tako važno zapovjedničtvo nad balkanskim silama, pozdraviti će se s harnošću i zanosom u vojsci, u kojoj nadvojvoda uživa najviše povjerenje i odušcvljeno veleštovanje.

Manji okršaji na južnoj granici.

Beč, 26. decembra (DU). Službeno se javlja: Na balkanskom ratištu vlada od 10 dana mir. Samo na Savi i Drini dodje kadkad do neznatnih okršaja. Tvrdjava Bileć odbila je 21. decembra slabi napadaj Crnogoraca.

Obći položaj na južnom ratištu.

Beč, 27. decembra (DU). Službeno se javlja: Na balkanskom ratištu traje mir. Zemljište monarhije, izim neznatnih predjela na granici Bosne, Hrcegovine i južne Dalmacije, je slobodno od neprijatelja. Uski prostor zemlje Spič-Budva zaposjednut je od Crnogoraca odmah na početku rata. Njihove navale na Boku Kotorsku sasvim su promašile. Već od više vremena morali su njihovi i francezki topovi postavljeni na visine granice obustaviti vatru, jer su bili uništeni od artilerije naših tvrdjava i brodova.

S istim uspjehom svršile su ponovljene navale francezkih brodova proti našoj obali. Ratna luka je dakle čvrsta u našim rukama. Istočno od Trebinja nalaze se slabi odjeli crnogorski na hercegovačkom zemljištu iza granice. Napokon imade još srbskih četa istočno od czemlja Drine-Foče-Višegrad, koje se nisu odatle povukle niti za vrieme našeg prodiranja u Srbiji.

Beč, 28. decembra (DU). Službeno se javlja: Na jugu, izim neznatnih okršaja na granici, vlada podpun mir. Srbi su ponovno bacili u zrak zemunski most.

Beč, 29. decembra (DU). Službeno se javlja danas o podne: Na balkanskom ratištu razvili su Crnogorci živahnu djelatnost ali bez uspjeha. Kod Trebinja suzbili smo bez napora jedan slabi napadaj proti našim prednjim pozicijama i usutkali smo neprijateljsko topništvo. Proti jednoj našoj čvrstoj tvrdjavi u Krivošijama crnogorski topovi nisu imali ni najmanjeg uspjeha.

Njemačko-ruski rat.

Obći položaj.

Berlin, 23. decembra (DU). Veliki glavni stan 23. decembra: U istočnoj i zapadnoj Prusiji položaj je nepromienjen.

Borba oko područja Bzura-Rawka još traje.

Na desnoj obali Pilice položaj je nepromienjen.

Berlin, 24. decembra (DU). Veliki glavni stan danas o podne: Naše su čete kod Soldaua i Neidenburga ponovno podutele ofenzivu i nakon višednevnih bojeva bacile Ruse. Mlawa i ruske pozicije oko Mlave opet su u našim rukama. U ovim smo bojevima zarobili preko 1000 ljudi. U prostoru je između Bzure i Rawke došlo radi magle, kad se topništvo moglo slabo upotriebiti, do žestokih i krvavih bojeva na bajunete. Gubitci su Rusa veliki. Na desnoj obali Pilice, u kraju jugoistočno od Tomaszowa, navalile Rusi više puta, te su uz teške gubi-

ke suzbijeni od saveznićkih četa. Više je na jugu položaj u cijelosti nepromijenjen.

Berlin, 26. decembra (DU). Veliki glavni stan danas o podne: Ruske navale na pozicije kod Lötzena bile su odbijene. U naše ruke palo je 1000 zarobljenika. U sjevernoj Poljskoj sjeverno od Visle položaj ostao je nepromienjen. Južno od Visle naše su navale napredovale u odsjeku Bzure. Na desnoj obali Pilice, jugoistočno od Tomaszowa naša je navala imala uspjeha. Više na jugu položaj je nepromienjen.

Berlin, 27. decembra (DU). Veliki glavni stan danas u jutro: U istočnoj i zapadnoj Pruskoj nikakove promjene. Naše navale u Poljskoj polako napreduju. Jugoistočno od Tomaszova navala je nastavljena s uspjehom. Ruske navale s juga na Inovlodz bile su odbijene s velikim gubitcima Rusa.

Berlin, 28. decembra (DU). Veliki glavni stan danas u jutro: U istočnoj Pruskoj i Poljskoj sjeverno od Visle ništa nova.

Na lievoj obali Visle naše se navale razvijaju usprkos jako nepovoljnog vremena.

Berlin, 29. decembra (DU). Veliki glavni stan danas u jutro: U istočnoj Prusiji i u Poljskoj desno od Visle nikakove promjene. U odsjeku Bzure i Rawke naše navale traju. U području južno od Inovlodza odbili smo jake navale Rusa.

Njemačko-francezki rat.

Položaj na zapadnom ratištu.

Berlin, 23 decembra (DU). Javljaju iz velikog glavnog stana danas: Navale na nasipe kod Lombaidzcida južno od Bixhotea naše su čete lahko suzbile. Kod Richebourga i L' Avouea Englezi su jučer opet bili bačeni iz njihovih pozicija. Unatoč očajnih protunavala održane su i uč vrćene sve pozicije, koje su izmedju Richebourga i kanala D' Aire a la Basse bile otete Englezima. Od 20. prosinca palo je u naše ruke 750 Engleza i crnih četa i zaplienilo je 5 mašinskih puškara i pet sprava za bacanje mina.

U okolici tabora kod Chalona neprijatelj je razvio živahnu djelatnost.

Navale sjeverno od Sillria jugoistočno od Reimsa kod Souaina i Perthesa suzbili smo djelomično uz teške gubitke po Francuze.

Berlin, 24. decembra (DU). Veliki glavni stan danas prije podne: Neprijatelj nije jučer u okolici Nieuporta ponovio svojih navala. Kod Bixchoote su naše čete u borbama od 21. prosinca zarobile 230 neprijatelja. Vrlo živahno je bilo djelovanje neprijatelja opet u okolici chalonskog tabora.

Nakon žestoke su vatre artilerije na toj fronti sliedile u okolici Souaina i Perthesa navale infanterije, koje smo odbili. Jedan nam je jarak, koji je bio u neprestanoj neprijateljskoj vatri, otet, ali smo ga na večer opet osvojili. Ovaj smo položaj nakon toga dragovoljno napustili, jer su dielovi toga jarka radi žestoke neprijateljske vatre zatrpani. Tom smo prilikom opet zarobili preko stotinu zarobljenika. — Vrhovna vojna uprava.

Berlin, 25. decembra (DU). Veliki glavni stan danas prije podne: U Flandriji je jučer u glavnom vladao mir. Zapadno od Festuberta oteli smo Englezima dielnji dio njihovih utvrda na pozicijama, o kojima smo javili dne 20. o. mj. Kod Chiwya smo, sjeveroistočno od Waillya prisilili jednu neprijateljsku kumpaniju, koja se je pred našim položajem ukopala, da izađe iz svojih šanaca. Pri tome smo zarobili 172 Francuza. Kod pokuša, da nam te položaje natrag osvoji, pretrpio je neprijatelj velikih gubitaka. Francuske su navale kod Souain i Perthesa kao i sjeveroistočno od Verduna i zapadno od Apremonta odbijene.

Berlin, 26. decembra (DU). Veliki glavni stan danas o podne: Kod Nieuporta bili su u noći od 24. na 25. decem. odbijene navale Francuza i Engleza. U bojevima kod Festuberta sa Indijancima i Englezima zarobili smo 19 oficira i 819 Indijanaca i Engleza, osvojili 14 mitraljeza i više ratnog materijala. Neprijatelj je ostavio na bojnom polju preko 3000 mrtvih. Primirje zapitano od Engleza da pokopaju mrtve bilo je dozvoljeno. Naši su gubitci relativno vrlo maleni. U bojevima u kraju Lihon jugoistočno od Amiensa i Tracy le-Val, sjeveroistočno od Compiegne, zarobili smo 200 ljudi.

U Vogezima, južno od Diedolshausena i u gornjoj Alzaciji, zapadno od Sennheima, kao što i jugoistočno od Altkircha došlo je jučer do manjih bojeva. Položaj tamo ostao je nepromienjen.

Berlin, 27. decembra (DU). Veliki glavni stan danas u jutro: U Flandriji nije se jučer dogodilo ništa bitnoga. Jutros su se pokazale englezke ladje. Sjeverois točno od Alberta neprijatelj je uzaludno napao na Boiselle, čemu je jutros sliedila naša pobjedonosna protunavala naših četa. Francezke navale u Merssons i Grunde (Argone) i južno od Verduna izjalovile se pred našom vatrom. U gornjoj Alzaciji Francezi su napali naše pozicije istočno od crte Thann-Dammerkirch. Svi napadaji bili su odbijeni. U noći su Francezi osvojili jednu važnu visinu istočno Thana ali su bili opet odbijeni od jake protunavale. Visina je ostala čvrsto u našem posjedu.

Berlin, 28 decembra (DU). Veliki glavni stan danas u jutro: Kod Nieuporta neprijatelj je pokušao ponovno navalit ali bez uspjeha. Takodjer izjalovila se navala na zaselak St. Georges, za kojeg tvrdi da je u njegovom posjedu. Južno od Yperna zauzeli smo jedan neprijateljski šanac, gdje smo zarobili nekoliko tuceta ljudi. Ponovne veće navale neprijatelja sjeverozapadno od Arrasa bile su odbijene. Jugoistočno od Verduna neprijatelj je ponovio svoje navale ali isto bez uspjeha. Isto se dogodilo da opet osvoji visinu, o kojoj je bilo jučer govora zapadno od Sennheima.

Berlin, 29 decembra (DU). Veliki glav. stan jutros: Kod Nieuporta i južno od Yperna dobili smo tla u manjim bojevima. Sjeverozapadno od St. Menchould bili su odbijeni Francezi s velikim gubitcima. Tom prilikom zarobili smo nekoliko stotina ljudi. Prednja četa u Bois Bule zapadno od Apremonta zauzela je neprijateljski šanac sa tri mitraljeze.

Francezke navale zapadno od Sennheima bile su odbijene.

Turska u ratu.

Carigrad, 22. decembra (DU). Glavni stan priobćuje: Na Kaukazu iznenadile su naše čete Ruse noćnom navalom proti ruskim pozicijama kod Arhi, koji se dadoše u bieg ostaviv mnogo mrtvih i ranjenih.

Indijske čete prevezene da zaposjednu Egipat prelaze k nama u masi sa svim oružjem.

Carigrad, 24. decembra (DU). Glavni stan javlja: Na kavkazkoj granici medju Oltyem i Idom izvojštile su naše čete odlučnu pobjedu. Bitka traje dalje sa odlučnim uspjehom za naše oružje. Do sada smo osvojili 6 topova, mnoštvo streljiva i ratnoga materijala, te zasuzujili preko 1000 momaka, medju kojima se nalazi jedan pukovnik.

Englezka krstarica pokušala je jučer prodrieti u Akabu, ali je uzeta pod vatru naših topova, te je bila prisiljena uzmaknuti, a da nije počinila nikakove štete.

Carigrad, 27. decembra (DU). Glavni stan javlja: Kao nadopunak posljednjega izvještaja glavni stan saopćuje: Naše su čete bacile neprijatelja preko granice. Poradi naše ofenzive ostavljaju Rusi svoje položaje kod Akabe, Kalembera i Ardoša, te u neredu bježe.

Sličice iz rata.

Iz pisma jednog aviatičara.

Iz gorske magle izvukao se moj aeroplan u okomitom lietu. Izgledalo je, kao da se želi baciti na obližnje selo, koje je ležalo pred nama. Jedan pogled u kartu podučio me, da pod nama leži K. Dakle obratno! Natrag! Moj vodja je razumio i sa sigurnom kretnjom okrenuo je aeroplan. I opet smo zašli u maglu. Ma da je bila dosta gusta to smo ipak razabiral puteve i ceste, te sam se tako lagano mogao snaći. Gledajuć tako pred sebe jasno sam mogao pratiti napredovanje Rusa.

Da nisu ruske kolone bile na nas upozorene to se još uviek ne bi trebali uteći zaštiti najgušće magle. Maleni zaokretaj i aeroplan je iščeznuo opet u vlažnoj neprozirnoj atmosferi. I tako smo letili na trag prama zapadu, ponajviše u magli. Kod sela V., siromašnog guiezda, istočno od K. spustili smo se na 500 metara. Moj sat je pokazivao jedan sat 25 časaka po podne. Na državnoj cesti pomicala se vetika kolona kola u zapadnom smjeru. U samom K. vladala je neka uzbudjena vreva. Na trgu se potiskivala kola i konji. To, što je pred nama? Neka vreva kao pred muravinjakom. I već vidim, kako dvie sat nije pokušavaju, da ovo važno prometno središte ušanče protiv našeg prodiranja.

Iza jednog majura Rusi su složili svoje puške u piramide i bili su upravo zaposleni kopanjem šanceva. Naš dolazak ih smeo. Vidio sam, kako su pobrzali do puščanih piramida, da nam pošalju vruće pozdrave. Nisam mislio na našu malu visinu, već sam im objestno domahivao, kad nas najednom obasipa prava tuča taneta, koja je probijala krila aeroplana. Opazio sam, da su u jarku uz cestu zakrivene dvie mašinske puške i da iz njih pucaju na nas. Bili smo tako nizko, da smo čuli muklo udaranje izpucanih naboja. Sabrav se, mahnuo sam pilotu, da digne aparat i da se sklonemo u maglu. On mi zdvojno stresao glavom i pokazao na kormilo za dizanje u zrak. I opazio sam štetu. Od taneta bijahu žice od kormila potrgane.

Osim toga nam bijaše oštećeno i lievo krilo tako da je stroj naginjao na jednu stranu. Za daljnja promatranja nisam imao više vremena, jer se evo nad nama razlila druga kiša taneta. Jedno tane probilo mi lievu nogu više koljena, dok se drugo odbilo od kožnatih nogavica pilota.

Pet kilometara iza C. bili smo samo 400 metara visoko u zraku. Zgrozili smo se, kad smo uvidjeli, da unatoč svega napora nećemo moći aeroplan održati u zraku, jer je sve više padao. Ledeni su nas srsi prolazili, kad smo za robom opazili odio kozaka, koji je jurio za nama, siguran, da mu plien ne će izmaći. Naš aeroplan se nesigurno nagibao sad na ovu, sad na onu stranu, a uz to postepeno padao: — 350 — 200 — 200 metara, a za nama kozaci. Sto metara visine... već sam uzeo karabinku da se branim, kad me posljednji pogled na kartu podući, da smo 4 kilometara pred predstražama.

Uzdrat na svaki način. Obavjestim pilota. Posljednja borba. Poruče još jednom za kormilo. I uspije. Opazio sam, kako su kozaci nenadano zaostali. Opazili su naše predstraže. Mi smo bili spašeni. Razdragan mahao sam im: „Do viđenja!“ Pred nama je već ležao S.

Sretan udarac! — Aeroplan je pao! Sve je više padao. Dvadeset metara nad zemljom posve je ižđao, nakon što su žice od kormila posvema pucale. Do sada sam bio prilično hladan. No sada je nastupila reakcija. Gubitak krvi iz rane tako me ošamutio, da sam onesviješten pao na zemlju. No temeljem naših izvida i viesti bio je K. još iste noći zauzet i 500 Rusa sa osam puščanih strojeva zarobljeno.

Podpukovnik, koji plače.

Bilo je to u nekom mjestu u sjevernoj Ugarskoj, u gostioni, gdje se obično zaustavljaju ruski zarobljeni častnici, koje voze kroz mjesto. Nekog dana provezli su 1200 ruskih zarobljenika. Častnicima se dozvolilo da podju u gostionu na kavu. Medju njima je bio i neki podpukovnik. Gostioničar je Bečan. Imade šestgodišnjeg sinčića, koji se neprestano kreće medju vojnicima, a imade i vojničku odoru. Pripasanu imade sabljicu, a na glavi husarsku kapicu. Dječak je pristupio k podpukovniku, koji je baš pio kavu i upitao ga: „Da li si ti častnik?“ Smješeć odgovorio mu je častnik: „Dakako da jesam.“ Djećarac je na to pokazao na svoju sabljicu i naivno upitao: „Zašto ti nemaš sablji ce?“ — „Jer su mi je uzeli“, odgovorio je podpukovnik i duboko se nagnuo nad kavu. S obim si rukama pokrio lice i plakao.

Novčarka mu spasila život.

Ivan Lapajne u Ljubljani pripovieda o krvavim bojevima sa Srbima: Srapneli su letjeli ovamo i onamo. Grmljavina topova reketanje strojnih pušaka, vika, buka, da je strahota. Prama večeri je naš nadporučnik Müller sa 21 vojnikom učinio juriš i zauzeo neprijateljske pozicije. Ondje smo našli ciele kupove mrtvaca i ranjenih Srba, koji su se borili dosta hrabro za svaki pedalj zemlje. No mi smo ipak pobiedili i prenodili u srbskim obkopima. No na žalost prerano smo se poveselili pobjedi, jer već u 4 sata u jutro napali su nas Srbi, te nam se mjestimice približili na dvadeset koraka. Bilo nam je sasma nerazumljivo, kako su se mogli tako približiti. No nastala je grozna borba. Jedva da sam odskočio od mjesta, gdje sam ležao, kad pade srbska bomba. Srbi su nam vikali: „Predajte se.“ Naš pako nadporučnik pozivao je Srbe da se oni predadu. Nitko nije htio popustiti i ljuta se borba nastavila. Ja sam stajao iza jednog grma i pucao koliko sam mogao. Nenadano je dopro do mene srbsko tane, koje mi razbilo pušku, a onda se okliznuo na hlače, te odskočilo u novčarku u kojoj se nalazilo nekoliko kruna. Sve mi je to tane razmrskalo, a onda izgubilo moć, te me na nozi tek neznatno ranilo. I tako sam u kratko vrieme dva puta bio riešen od sigurne smrti. No za boj više nisam bio sposoban, već sam otišao na povijalište, odakle su me odvezli u bolnicu u Bosansku Usoru.

Milijunaš sa pet centima dnevne plaće.

Izvanredne prilike, kakove vladaju u ratu, donašaju sa sobom nevjerojatne dogodjaje. Mnogi, koji je bio naučan na raskošan život, čuti sada skupoću. Tako se je dogodilo i bogatom bankiru iz Berlina, Madelsonu. On je poznat kao višestruki milijunaš, koji imade dnevno 10.000 maraka dohodaka. Na svoju nesreću prije buknuća rata nalazio se u Parizu i tamo je kao podanik tudje države zapao u koncentracioni tabor na otoku Korzici, gdje mora sa ostalim zatočenicima raditi razne poslove, a za to dobiva slabu hranu i pet centima (pet filira) plaće na dan za — duhan.

Razne viesti.

Sretna nova godina!

Svim našim pretplatnicima i dopisnicima želimo sretnu novu godinu 1915. da nam donese žudjeni mir i blagostanje.

Nebližajte se željeznici.

Osobama, koje nisu u službi željeznice ili nisu radnici kod iste ili nisu pre-

vidjene posebnim u tu svrhu izdanim dozvolama zabranjeno je približiti se željeznici ili prostorima, što istoj pripadaju: napisima, jamama itd., osim onih prostorija, što su oprijeđjeljene za ulaz i izlaz na kolodvorima ili mjesta, koja su opredjeljena kao prelazi na željezničkim prugama.

Vojnička straža na željeznici ima nalog prijaviti, dotično uapsiti svaku osobu, koja se ne može legitimirati službenim dozvolama, zaustaviti svaku sumnjivu osobu pa ćak i upotrebiti oružje proti svakomu, koji se ne zaustavi na prvi poziv.

Pozivom na carsku naredbu od dne 16. jenara 1851. L. D. Z. br. 1 ex 1852. upozoruje se općinstvo na gori navedene odredbe u svrhu, da se zapriječi eventualne nesreće i neurednosti.

Otvorenje pripravnice kod drž. gimnazije.

Pripravni razred c. k. drž. gimnazije otvorit će se u siječnju, ako se prijavi dostatan broj djaka. Učenici mogu se prijaviti svaki dan od 10—11 ili 4—5 u ulici Giosue Carducci br. 45 prizemno na desno.

Dar našim predplatnicima.

Današnjem broju prilažemo jedan zidni koledar, kao dar našim cienj. predplatnicima.

Ne zaboravimo na našu „Družbu"!

Po davnom običaju pozivljemo i danas sve naše čitaoce, sve prijatelje i dobročinitelje našega naroda, da se prigodom promjene godine sjete naše plemenite „Družbe". Odkad ista postoji, nije nikada još trebala tolike pomoći i susretaja kano danas. Ona se bo nalazi zbog postojećih odnošaja u tako teškom položaju, da nemože absolutno zadovoljiti svom plemenitom zadatku ako njoj svi ne priskočimo na pomoć.

Deder dakle braćo prijatelji i znanci žrtvujte i ovaj put, pa bilo to i malene darove našoj vriednoj „Družbi". Patiti će Vam Bog a zahvalna će Vam biti istarska siromašna učeća se djeca!

Dopisivanje sa ratnim zarobljenicima i interniranim osobama u inozemstvu.

Pismeni saobraćaj rodbine, sa austro-ugarskim i bos. herc. ratnim zarobljenicima moguć je i onda, ako je pošiljaču poznata samo neprijateljska država, gdje je dotični zarobljen, pa i u slučaju, ako to nije poznato.

Kao adresa je dovoljno: Gosp. N. N. ratni zarobljenik u (po mogućnosti ime neprijateljske države).

Rekomandirane pošiljke nijesu dozvoljene.

Po članku su 16. odredbe haškoga ugovora od 29. srpnja 1889. o zakonima i običajima rata na kopnu, pisma, poštanske naputnice, pošiljke novaca i poštanski paketi, koji su određeni za ratne zarobljenike ili koje oni pošalju, slobodni od svih poštanskih pristojba i u zemlji, iz koje se šalje, u koju se šalje, pa svim zemljama, kroz koje pošiljka ide.

Isto tako je i korespondencija s našim zemljacima, koji su u neprijateljskoj zemlji interniranj i konfinirani dozvoljen, i to kod interniranih je pismeni saobraćaj prost poštarine, kod konfiniranih nije.

Napominje se, da pisma treba predavati otvoreno.

Od Rusa zarobljen pučki učitelj.

G. Mirko Šiković učitelj na hrvatskoj pučkoj školi u Sovinjaku, občina Buzet, bio je poslan pod oružje i to na sjeverno ratište. Pošto nebijaše o njemu dulje vremena glasa, držali su mnogi, da je pao na bojnom polju. Nu tomu nije tako. On se je naime javio svomu otcu g. Stjepanu, nadučitelju u Kožini, iz Rusije, gdje je zarobljen.

Kastav za naše vojnike.

Kastav nikad ne zaostane kad ga narod ili domovina zove, pa je i sada pokazao svoje rodoljubno čuvstvo.

Uprava je djevojačke pučke škole još 28. X. 1914. pozvala gospodje i gospodjice Kastva-grada i okolice, te apelirala na njihova rodoljubna srca, eda priskoče u pomoć, te da se nešto učini za naše vojnike. Žene ne će ratovati, ali one mogu vojnike toplim odjelom obskrbiti, za to ih se i pozvalo, da priskoče novčanom pripomoći i da pomažu kod rada. Suznim očima pratile su prisutne riječi, jer jih je bilo mnogo sakupljenih, kojima su njihovi mili pod puškom i odmah sakupiše preko 50 K i zaključiše, da se ide sakupljati dobrovoljne prinose u Kastvu i bližnjoj okolici. Odmah se prijavilo rodoljubnih gospodjica, koje su pripravne, da idu sakupljati. Osobito se odlikovala gdjica Ada Golob, koja je sakupljala u Kastvu, Jurčićima i Brnčićima i sakupila liepu svoticu.

Županije Rubeši i Spinčići obašle su gdjic. Ana Brajan i Marija Dukić, a u Jusićima što spada pod školsko okružje Kastav Ana Šepić. U Trinajstićima sakupljale su gdjica. Nikica Dubrović i Ljubica Kinkela, te se usve sakupilo 299 K 48 h Mjesno je školsko vijeće poklonilo 50 K, a veletržac Rizzi u Matuljama 20 K, te se tako sakupilo 369 K 48 h. Nabavile se vune i plelo razne stvari za naše vojnike. Plele su učenice pučke škole, a imale su i dobre andjele, koji su im kod kuće po magali. Djevojčice su se upravo natjecale u radu. Plelo se prije i poslije škole i kroz cieli dan bi dolazile, da im se kaže kako da pletu. Učiteljica nije više puta smogla, da svima udovolji, pa koja nije na red došla, pokunjila bi se, ko da je sve izgubljeno.

Nekoje gospodje i gospodjice iz Kastav-grada također su neumorno radile, a iz okolice osobito iz sela Spinčići.

Evala im! Tako je i Kastav poslao bo žičnicu našim borcima u toplom odijelu.

Otposlalo se: 43 para čarapa, 38 para dokoljenica, 42 para zapesnica, 40 para rukavica, te 46 kapa, 8 krpa za omotanje nogu, 17 maja i 17 podhlačica.

Uprava škole svesrdno zahvaljuje: da rovateljima, sabiračicama i pomagačicama, te kliče Bog dao, da bi se tim darovima grijali naši vojnici i da nam se naskoro kao pobjednici zdravi i čili kući povrate.

Prodaja predmeta za Crveni Križ i ratnu pripomoć.

Svi predmeti, što se rasprodavaju u korist Crvenog Križa i ratnu pripomoć te cigaretni papir „Zita" od kojega ide 10% čistog dobitka za Crveni Križ i koji se najtoplije preporuča svim trafikama, dobivaju se u ovdješnjoj Papirnici Cotalunga, ulica Sergia, uz službeno ustanovljene cijene u velikom izboru.

Nove škrabice za Crveni Križ.

Od novonabavljenih škrabica Crvenog Križa br. 201 do 250 imade još više na raspolaganje, te je mogu oni brodovi, uredi, oficir. blagovaonice, trgovci itd. kojima još nije podieljena škrabica a istu žele imati, da istu podignu u pisarni Crvenog Križa, S. Polikarpo br. 204.

Sazivna obznana.

Sve osobe podložene narodnom ustanku, za koje se kod pregledavanja u vrijeme od 16. novembra do 31. decembra 1914. našlo, da su sposobne za službu pod oružjem u narodnom ustanku, a rodjene su u godinama 1887., 1888., 1889. i 1890., valja da dodju pod barjak, ako nijesu već uzete u službu pod oružjem ili ako nijesu radi obzirâ javne službe ili javnoga interesa na određeno ili neodredjeno vrijeme riješene od te službe, i treba da se 16. januara 1915. nadju kod c. i kr. popunidbenog kotarskog zapovjedništva, dotično c. kr. domobranskog popunidbenoga kotarskog zapovjedništva (popunidbenoga kotarskog zapovjedništva zemaljskih strijelaca), što je naznačeno u njihovoj iskaznici narodnoga ustanka.

Za one osobe podložne narodnom ustanku, koje su rodjene u godinama 1887., 1888., 1889. i 1890., a radi prolazne bolesti imaju doći pod barjak tek o kasnijem roku vrijedi rok, što je za to određjen i što se vidi iz iskaznice narodnoga ustanka, kao vrijeme za dolazak pod barjak k zapovjedništvu, koje je gore naznačeno.

Osobe spomenutih godišta, za koje se kod naknadnoga pregledavanja poslije 16. januara 1915. nadje, da su sposobne, imaju doći pod barjak za 48 sati poslije svojega pregledavanja.

U interesu je svake od tih osoba podložnih narodnom ustanku, da ponese jedan par jakih postola (eventualno čizama, opanaka), zatim toploga vunenog rublja, toploga odijela (vuneni prsluk s rukavima, vuneni zobunac, sweater, kožuh, debelu zimsku kabanicu itd.), vunene čarape (vunene obojke), kapu za snijeg, pletene navlake za zapešća, tople (vunene) rukavice, topao pokrivač (ćepe) i turističku torbu, no svakako posudu za jelo pa žlicu, nož i vilice, ako ima te opremne predmete. Za njih će se dati naknada po njihovoj vrijednosti, ako se nadje, da se mogu upotriebiti u vojničkoj službi. Također se preporuča, da se ponese hrane za tri dana.

Iskaznica narodnoga ustanka daje, kad se ide pod barjak, pravo na besplatnu vožnju željeznicom, a prije početka toga putovanja valja dati na putničkoj blagajnici početne stanice udariti na nju biljeg.

Tko se ne pokori ovoj sazivnoj zapovijedi, kaznit će se strogo po zakonu od 28. juna 1890., List državnih zakona br. 137.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa" i počasni znakovi „Crvenog Križa."

U ovdješnjoj pisarni Crvenog Križa, S. Policarpo br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima također od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K." u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene sate dobiti formulari molba za podieljenje počasnog znaka 2. razr. kao i srebrne i mjedene kolajne Crvenog Križa. Za podieljenje počasnog znaka 2. razreda imaće se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počasnu kolajnu 300 K na jedanput ili u tri jednake godišnja obroka, a za mjedene počasne kolajne 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh toga ima se za počasni znak platiti za jedanput pristojba za podieljenje 100 K, za srebrnu počasnu kolajnu 20 K, a za mjedenu počasnu kolajnu 10 K nakon obavještenja.

Mali Lošinj: Božićnica škola Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Prem se ove god. radi toliko nužnijih ratnih potreba nije sabiralo za Božićnicu ovih škola, darovao je dragovoljno kot. poglavar g. Pavao Mosettig 10 K, a njegova supruga g. Eugenija krasno božićno drvce za zabavište. Mnogoljetna dobrotvorka zabavišta g. Mariana pl. Bene iz Beča darovala je 40 komada igračka za zabavište. Milostiva g. Eugenija Mosettig potpuno je obukla 3 dječaka i 3 djevojčice Družbine škole.

Na ovim plemenitim darovima ovime izriče najtoplju hvalu u ime obdarenih upraviteljstvo Družbine škole i voditeljstvo zabavišta.

Počast odlikovanim junacima naše vojske.

Junačkim sinovima Austro-Ugarske, koji su se za slavu i čast svoje mile domovine odlikovali odličnim djelima, a primili su za to Previšnje priznanje vrhovnog ratnog gospodara podijeljenjem redova i počastnih znakova, sprema se trajna počast za vjekovita vremena izdanjem jednog literarnog spomenika. U jednom monumentalnom djelu pod naslovom „1914" sabrat će se njihove slike, te svi podatci, koji se odnose na njihovo odlikovanje, a osim toga sadržat će ovo djelo i opise bitaka, slike s bojišta i prinose priznatih umjetnika. Time se hoće izraziti samo malen dio naše duboke harnosti, koju dugujemo ne samo odličnim junacima naše hrabre vojske, već i cjelokupnoj našoj vojsci, što no se bori s titanskom odvažnošću. Ovo djelo o našim junacima, koje će se uvrstiti u sve javne knjižnice i arhive austro-ugarske monarhije, a koje se izdaje u korist ratno-pripomoćnog ureda c. i kr. ratnog ministarstva za udovice i siročad iza palih na bojištu, izlazi pod egidom posebnog kuratorija, kojemu je na čelu kao predsjednik prenzv. g. c. i kr. ministar rata Aleksander vitez Krobatin, a članovi su mu najvidjenije ličnosti našeg vojničkog i gradjanskog svijeta, medju kojima i naš zemljak ravnatelj ratnog arhiva prenzv. g. general pješaštva Milan pl. Wojnovich od Belobreske. Rodjaci onih, koji se nalaze na ratištu nadaje ranjenih i palih austro-ugarskih častnika i momčadi, koji su za osobite zasluge odlikovani redovima ili počastnim znakovima (i željeznim križem), pozivaju se, da pošalju fotografiju odlikovanog, na kojoj je na stražnjoj strani zabilježeno ime i prezime, čin i pukovanije, te — ako je moguće — novinski izrezak o epizodi, za koju je dotičnik bio odlikovan. Uvrštenje slike i podataka obavija se bez ikakovih troškova, a naši junaci ili njihovi pripadnici dobit će svojedobno besplatno onaj dio djela, u kojem se nalazi slika dotičnika. Mogu se poslati fotografije u gradjanskom odijelu. Pošiljke, na koje valja zabilježiti ime i adresu pošiljača, neka se uprave isključivo na adresu „Verwaltung des Werkes 1914. Wien I. Seitzergasse 6".

Ukinuće poštanskih sabiraonica.

Radi prištednje ukinute su i u Istri sliedeće poštanske sabiraonice: Brda, pošta Mamjar; Počekaj pošta Buzet; Žbrenj pošta Oprtalj. Poštanske pošiljke naslovljene na ove sabiraonice dignuti valja od sada na dotičnim poštanskim uredima. Ovoliko do znanja onim našim prijateljima, koji traže ustrojenje novih poštanskih sabiraonica.

Poginuo na bojnom polju u Srbiji.

Prijatelj nam javlja, da je 5. decembra poginuo na bojnom polju u Srbiji učitelj u Pomeru kod Pule Josip Butković rodom iz Vrbnika. Pogođen je iz puške u srce kad je sa četom prelazio preko jednog briega. Pokopao ga je drug mu učitelj Josip Zlatić, koji je kasnije bio ranjen te se sada nalazi u bolnici u Varaždinu.

Budi slava junaku, a uzviljenim roditeljem naše iskreno saučešće.

Dvije pjesme

u spomen mobilizacije istarskog narodnog ustanka godine 1914.

Pod tim naslovom izašle su u knjižici dvie pjesme, u kojima se vrlo lijepo pučkim stihovima opisuje polazak istarskih pučkih ustaša u Pazin, živovanje tamoš polazak u Pulu.

Te pjesme je u stihove složio Miho Cukon, pučki ustaša sada a inače posjednik poljodjelac i občinski glavar u Stinjanu kraj Pule.

Knjižica stoji 80 filira a prodaje se u tiskari Leginja i dr. u Puli. — Pjesmice su zgodne i za pjevanje te se same od sebe preporučuju.

Vojnički kazneni branitelj
odvjetnik
Dr. Lovro Scalier
imade svoju pisarnu i stan u Puli — Narodni Dom, II. kat (Viale Carrara br. 3).

Rani Božić 1914.
Nagrada svakomu tko traži i nađe! Za odgonetače slike odredili smo nagrade. Svaki tko nađe poručnika i preslika dobiva jednu uju za gospodu ili gospođe vriedna 25 K ili po želji 20 K u gotovom n ncu kao nagradu. Uvjet je da svaki pošiljač naruči krasni „Diana" imit. zlatni lanac i pošlje iznos K 1·65 s pošt. markama. Razdieljenje nagrada sliedi o Božiću 1914. Sve potiljke na upravu na
Uprav F. Schmidt, Prag, Královské Vinohrady.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogato i solidno
SKLADIŠTE - - - - POKUĆTVA
Filip Barbalić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2

Javna zahvala.

Nemila smrt ugrabila nam nenadano dne 10. XII. 1914. obljubljenog supruga, oca i tasta

Bara Čubranića pok. Petra
posjednika

Svima onima, koji su nas usmeno i pismeno tješili i koji su prisustvovali sprovodu izričemo ovim putem najsrdačniju hvalu.

Napose zahvaljujemo velečasnom gosp. župniku Matu Milovčiću, koji je u tešk im časovima učinio sve moguće, da nam nezaboravnog pokojnika opskrbi [illegible] te velečasnom gosp. župniku Ivanu Volariću, koji je ne žaleć dalečinu puta prisustvovao sprovodu.

U Batki, dne 12. prosinca 1914.

Ražalošćena obitelj.

---

†

Rascvilenim srcem javlja svim rodjacima, prijateljima i znancima, da je njegov oprštajući sin

Šorić Marko,
c. kr. natporučnik

dana 24. XI. 1914. hrabro boreći se poginuo na južnom ratištu.

Zadušnice će se služiti u župnoj crkvi u Batki dana 2. I. 1915.

Batka 27. XII. 1914.

Blaka ud. Šorić, majka.

Pozor! Pozor!
Veliko skladište i zaliha
šivaćih strojeva
za krojače, postolare
Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!
Dvokolice
Premier Extra Heliosdvokolice Courir stoje K 150·—. Cenike šalje franko.
Prepordba se: Svoji k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorica, via Manzoni 1.

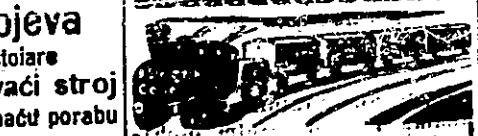

I rasna moderna roba za muške i ženska odjela razašilja uz najniže cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Stermecki u Celju (Štajersko)
br. 314
Pišite po glavni cjenik o više od cieuć stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za narudžbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprieđ.

Javna zahvala.

Dne 13. t. mj. preselio se u vječnost naš nezaboravni otac i tast

Juraj Čubranić,

posjednik i bivši načelnik u 75. godini života, pokrijepljen svakom utjehom naše sv. vjere.

Potpisana zahvaljuje svim domorodcem i strancem koji su blagoj pokojnika sprovodili do hladnoga groba.

U Batki 18. XII. 1914.

Kata udova Čubranić za sebe i rodbinu.

Himna
Družbe sv. Ćirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskra Leginja i dr. u Puli

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Ustanovljena 1891.
ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrana zadruga sa ograničenim jamstvom
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.